

דברי הכנסת

הישיבה המאתיים-ואחת של הכנסת השלוש-עשרה

יום רביעי, ד' בניסן התשנ"ד (16 במרס 1994)

ירושלים, הכנסת, שעה 09:01

תוכן העניינים

- הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי ורווחת האדם, התשנ"ד–1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
- הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי ורווחת האדם
התשנ"ד–1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת
חילופי גברי בוועדות הכנסת
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
- הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי ורווחת האדם
התשנ"ד–1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
הצעות לסדר
- הצעת חוק חובת המכרזים (תיקון מס' 5), התשנ"ד–1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
- הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 38), התשנ"ד–1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
- הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון מס' 9),
התשנ"ד–1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
- הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון מס' 10),
התשנ"ד–1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
- הצעת חוק קרן גרמניה-ישראל למחקר ולפיתוח מדעי, התשנ"ד–1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
הצעת חוק זיכיון ים המלח (תכנון ובנייה)
הוראות שעה לעבודות מסוימות), התשנ"ד–1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
- הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16), התשנ"ד–1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
- הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16)
התשנ"ד–1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
- הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 21) (ביטוח תאונות אישיות), התשנ"ד–1994
(קריאה ראשונה)

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 2), התשנ"ד-1994

(קריאה ראשונה)

הצעת חוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות) (תיקון מס' 2), התשנ"ד-1994

(קריאה ראשונה)

הצעת חוק רשות השידור (תיקון מס' 11) (ממונה על קבילות הציבור), התשנ"ד-1994

(קריאה ראשונה)

הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 49), התשנ"ד-1994

(קריאה ראשונה)

הצעה לסדר-היום פינוי מתפללים יהודים מהכותל המערבי מחשש ליידוי אבנים

שאלות ותשובות

זכאות לרכב שירות

התעללות בעצירים ערבים

זיכיון להפעלת תחנת דלק לנכה צה"ל

עקיפת הצנזורה על-ידי סוכנות "רויטר"

חשיפת סודות רשמיים על-ידי ראש הממשלה

ערכות המגן לבעלי זקנים

כלילת כינויו של חלל צה"ל במודעות אבל

אספקת כומתות קלות לחיילות

מדים ייצוגיים לקציני צה"ל

חילול שבת במחנה-80

מטווחים צבאיים בקרבת מקום יישוב

ניתוק אספקת החשמל בעזה

פיזור הפגנות בכוח על-ידי צה"ל

שיקום נכה צה"ל

ענישה מפלה כלפי חיילת

מצב הביטחון בלבנון

גיוס טרקטורונים לצה"ל

אי-עדכון סל הצרכים למפגר

קורסים להכשרה מקצועית לבני 45 ומעלה

אפליית נכים על-ידי המוסד לביטוח לאומי

תיק עצמאי לנשים במוסד לביטוח לאומי

העדר ביטוח רפואי לילדה

אי-קבלת ילדים לפנימייה בשל מחלת הצהבת

פתיחת בתי-עסק בשבת

המחלקה לשירותים חברתיים בדימונה

ביטוח לאומי לקשישים סיעודיים

העסקת נערים בשכר נמוך משכר המינימום

התייחסות לחולה איידס
תקנים לעובדים סוציאליים בבתי-אבות
סיוע למשפחות ברוכות ילדים
מצב החוסים במוסדות לטיפול במפגרים
מצב החוסים במוסדות לטיפול במפגרים
מצב החוסים במוסדות לטיפול במפגרים
ייבוא בשר לא כשר
גיור עולים
היתר לשאת אשה שנייה
פעילות מיסיונרית
בית-דין למעוכבות גט ולעגונות
יהודים משיחיים
בית-העלמין העתיק בצפת
מסגדים ובתי-קברות מוסלמיים
אופן העדכון של מחשב משרד הדתות
הפקת סרט בבית-עלמין
המכון המדעי הטכנולוגי להלכה
חילול בית-הקברות בהר-הזיתים
שמירה בבתי-הדין הרבניים
הקצאת קרקע לקבורה חילונית
המועצה הדתית בקריית-אתא
זיוף תעודות גיור
שמירת כשרות במטבחי המשטרה
שירות שוטרים הנחשדים בפלילים
מימון שירותי שמירה פרטיים במזרח-ירושלים
אספקת מדים למשטרת ישראל
טיפול המשטרה בסחר בסמים
גביית דמי חסות מתלמידים
אלימות ב"עמק האלכוהול"
העברת מידע מצה"ל למכון הרפואי לבטיחות בדרכים
השתלבות רופאים עולים בעבודה
עיכוב החקירה של מות תינוקת
מצב התברואה בבתי-ספר בקריות
התמכרות לטיפות אף
קרן להשלמת התמחות של עולים
בחינות הסמכה לרופאי שיניים מחוץ-לארץ
שירות לקוי של מגן-דוד-אדום

אי-מימוש תרומה להקמת תחנת מגן-דוד-אדום בנתיבות
בדיקות לגילוי איידס בקטינים
בדיקות רפואיות לעולים בחצרות-יסף
השפעות "החיסון המרובע" הניתן לתינוקות
מחירי הקמח והלחם
כניסת "כימיקלים לישראל" לתחום הפרמצבטיקה
הגדלת היצוא של בורסת היהלומים
דברי יושב-ראש הכנסת בסיום כנס החורף

הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי ורווחת האדם, התשנ"ד-1994

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, בוקר טוב, אני פותח את ישיבת הכנסת השנייה בעצם היום, יום רביעי, ד' בניסן התשנ"ד, 16 במרס 1994. אין לנו אפילו הודעה היום. מה קרה למחוקקינו?

שאלות ותשובות אנחנו נדחה לשלב מאוחר יותר.

הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי ורווחת האדם, התשנ"ד-1994, קריאה שנייה וקריאה שלישית. יציג את החוק יושב-ראש הוועדה המיוחדת לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, חבר הכנסת עמיר פרץ. אתה תסביר לנו לא רק את תוכנו של החוק ואת הפילוסופיה שעומדת בבסיסו, אלא תתאר לנו גם כמה זמן זמן ייקח הדיון, בערך, מה יהיה פה היום והלילה, כדי שנוכל לעשות סידורים לוגיסטיים.

יוסף בא-גד (מולדת):

הכול תלוי בתנועת מולדת.

היו"ר ש' וייס:

עכשיו כן.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אפשר לעשות את זה קצר, אני ארד ונצביע.

היו"ר ש' וייס:

אתם אתו?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

— — — אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת ממולדת — — —

היו"ר ש' וייס:

מולדת יש רק אחת, אבל פה יש שניים.

יוסף בא-גד (מולדת):

שניים שהם אחד.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

מובן למה רוב חברי הכנסת מותשים ונמצאים כנראה — — —

היו"ר ש' וייס:

מה קרה?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

שרועים על מיטותיהם אחרי הלילה הארוך הזה — — —

יוסף בא-גד (מולדת):

כל הכבוד ליושב-ראש, שהיה כאן עד הסוף.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

גם אני הייתי. ואני נמצא כאן מזמן, זה לא אומר כלום. אין ספק שיכולתי לסיים את הטיעון בדקה, לרדת, לעשות הצבעות ולהביא חוק ביטוח בריאות ממלכתי, תוך חצי שעה יהיה לנו חוק, אבל אינני חושב שזה ראוי לחוק. אינני חושב שזה ראוי לכנסת.

היו"ר ש' וייס:

אם תעשה את זה זה יהיה החפוז המכני.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

כן. לכן, אני בהחלט חושב שאני אתן לחוק את הכבוד המגיע לו ואשתדל להציג את החוק בפני חברי הכנסת שהגיעו לכאן, על כל הצדדים ועל כל מה שליווה את החוק הזה.

האמת היא, שכשאני עומד כאן אני יודע שגם אני והרבה מאוד חברי כנסת אחרים הטילו ספק רב אם נגיע לשלב הזה של קריאה שנייה וקריאה שלישית. גם אני חשבתי לא אחת, שהנה ימצא הטריק, תימצא הדרך שבה תיבלם החקיקה.

אני מוכרח לומר, שאני ניצלתי עד תום את הסמכות שמדינת ישראל נתנה למחוקקים בכנסת וליושב-ראש ועדה בכנסת. אני אומר זאת בגלוי. אני רציתי למצוא כל דרך שבה סמכותה של הכנסת תעמוד מעל סמכותה של הממשלה. אני חושב שהממשלה ומי שייצג אותה בשלבים של העימות בשאלה האם מותר וראוי שחברי הכנסת יעלו הצעות חוק פרטיות – אני חושב שמי שייצג את הממשלה עשה טעות קשה ביותר, לא רק טעות מהבחינה הזאת שבסופו של דבר הסתבר שהתקנון נותן יתרון ונותן מעמד לחברי הכנסת, ומאפשר להם להעלות את החוק למרות התנגדות הממשלה. זה היה צד אחד של העניין. הצד השני של העניין – שככל שהתגברו קריאותיה של הממשלה נגד הצורך להעלות את הצעות החוק הפרטיות, כך התגבשה דעת הקהל הרחב כאילו אין לממשלה הזאת דבר וחצי דבר עם החוק.

והחוק הזה, אם נרצה ואם לא נרצה, החוק הזה הוא ילד חוקי של הממשלה הזו. ייתכן מאוד שבשלב מסוים היה פה פירוד כמו שיש פירוד בין שני בני זוג – – –

היו"ר ש' וייס:

יש לאחרונה הורים שנוטשים את התינוקות שלהם.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני מקווה שהיא לא נטשה אותו לחלוטין, כי בצו המחוקק אנחנו מטילים היום על הממשלה לתת לילד הזה מזונות ולהחזיק אותו בריא ושלם חי למשך כל השנים. זה המצב, אדוני היושב-ראש, גם אם ההורה הזה, גם אם ההורה השותף הזה ירצה לנטוש. היום הכנסת בהחלטתה מטילה עליו להמשיך ולטפל בחוק הזה.

אני הייתי מציע לממשלה: אל תתנכרו לילד הזה. הוא שלכם כמו שהוא שלנו. היתה פה מחלוקת, כמו שני בני זוג שכל אחד רוצה לחטוף את הילד היפה שלו אבל איש לא מתנכל לו, כי מעשה ידיהם הוא. תנו לו את הגיבוי הראוי, כדי שיוכל להמשיך ולהתפתח, כדי שיוכל להמשיך ולגדול ולהפוך לתפארת למי שמביט, למי שרואה אותו.

היו"ר ש' וייס:

יש לו אב מאמץ, זה חבר הכנסת דן תיכון.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

הוא אחד ההורים. הוא אחד ההורים, זה נכון. אני אומר שהכנסת כולה שייכת ליצירה הזאת.

צריך לזכור שהחוק הזה הוא היצירה החשובה ביותר שהיתה למדינת ישראל אחרי הקמתו של הביטוח הלאומי. אין יצירה חברתית אחרת כל כך משמעותית, שמשנה סדרי עולם ויחסי גומלין בין קופות-חולים לאזרח, בין קופות-חולים למדינה, שסוף סוף נותנת לאזרח מעמד בזכויות הבריאות שלו.

רצוי שהיום נעסוק מעט בפוליטיקה שהיתה סביב החוק ונעסוק הרבה בבריאות שיש בתוכו, כי אחרי שתיגמר ההמולה, אחרי שישכחו כולם מי קילל את מי ומי תרגל את מי ומי גרם לכך שהצביעו היום ומי גרם לכך שהצביעו אתמול – בסוף יישאר המסמך, יישאר תוכנו של המסמך, תישאר מהותו של המסמך. זה מה שיישאר לנו, זה מה שיישאר לציבור, ועל זה ישפטו אותנו. לא ישפטו אותנו על כל מה שהתרחש סביב החוק, אלא על מה שיצר החוק.

החוק נותן לאזרח כלים לעמוד על זכויותיו, לבוא ולומר שהאזרח, בכל האיזונים שנקבעו בתוך החוק, הוא הדבר המרכזי. קודם כול, בואו נאמר את האמת. אותו ויכוח קשה שחצה במשך שנים רבות מפלגות, אותו ויכוח קשה שלא אפשר הרבה מאוד שנים להעביר את חוק ביטוח בריאות ממלכתי, אותו ויכוח הנקרא "הזיקה", הוכרע היום. היום יוכל אדם בישראל לבחון את מערכת שירותי הבריאות שהוא רוצה שתטפל בו, רק על-פי איכותה, רק על-פי יכולתה.

אני רוצה שחברי הכנסת ישימו לב: למרות הוויכוחים סביב החוק בשנה האחרונה, זה אחד החוקים היחידים שהסערה סביבו נתנה לאזרח דברים נוספים. תראו מה קרה בשנה האחרונה. בשנה האחרונה כל קופות-החולים מתחרות האחת בשנייה, עושות מבצעים, זו נותנת עוד שני טיפולי פוריות חינם, ההיא מקצרת תורים, זו מוכנה לתת החזר 80% לתרופות, מה לא? ממציאים הכול, דווקא בשנה הזאת, שבה כולנו מתווכחים סביב החוק הזה. האם זה במקרה? – לא מקרה הדבר. הוויכוחים הפוליטיים סביב החוק יצרו זרקור אדיר, שהאיר בבת אחת את מערכת הבריאות, על ההישגים הגדולים שלה ועל הכישלונות שלה, על החלקים היפים שבהם היא נותנת שירות לאזרח ועל החלקים שבהם יש מחדלים בשירות לאזרח. פתאום האזרח למד להבין מה טוב לו, איפה הוא יכול לקבל דברים נוספים, איפה מותר לו לבחון, איפה מותר לו לשאול שאלות. האזרח הרוויח בשנה האחרונה מהוויכוחים הפוליטיים. זו הפעם הראשונה שמוויכוחים פוליטיים אזרחים מרוויחים; ולא רק

מהתוצאה שלהם. אין לי ספק, שגם התוצאה תהיה כזאת, ומי שייחנה יותר מכולם יהיה האזרחים בישראל.

אני חייב בכל זאת לומר, שהוויכוח הזה בין הכנסת לממשלה יצר מצב שבו הכנסת היתה צריכה להילחם על מעמדה. לכנסת לא היתה ברירה. אני אומר לחברי בממשלה: אין שום סיבה לתבוע מנושא תפקיד שלא יקיים את תפקידו על-פי המוטל עליו בחוק, מכיוון שזה יהפוך חרב פיפיות. היום יש בשלטון ממשלה בראשות מפלגה אחת, ומחר תהיה ממשלה אחרת. מי ששובר כללים ומי ששובר מוסכמות – סופו שיצטער על כך, כי יכול לבוא יום שיתהפכו היוצרות, והכללים שהפרת, ולא נתת להם להגן על המיעוט, הם יהיו אלה שתצטרך אותם מאוד; ואז יבואו ויאמרו לך: כשאתה שברת את הכללים האלה, אתה יצרת מצב שבו ישתמשו בזה נגדך עכשיו.

אני חושב שהממשלה מוכרחה להתעשת ולהפסיק לשחק עם העניין – מי רשום בדף הוורוד הזה, מי רשום כבעל החוק; עליה לבדוק כיצד היא עושה הכול על מנת ליישם את החוק ולהפעיל אותו.

חברי הכנסת, אני יודע שהסיכוי שתעבור כאן היום הסתייגות אחת קיים. אבל בסך הכול יהיה לנו חוק ביטוח בריאות ממלכתי היום בערב, או, אולי, אם הכנסת תמשיך להיות רק בנוכחות של חברים שתומכים באופן מוחלט בחוק, נוכל להעבירו במהירות האפשרית, כי אני משחק את המשחק ההוגן עם חברי עד גבול מסוים. אוכל להמתין ולהמתין עד לרגע שבו אחליט. איש לא יוכל להאשים אותי במחטף, כי הכי נוח לי לעשות עכשיו הצבעות עם קבוצת חברי הכנסת הנוכחים כאן. זאת קבוצה שמבטיחה שבתוך שעה יש לנו חוק ביטוח בריאות ממלכתי, כפי שהוועדה גיבשה אותו, כפי שהוועדה הניחה אותו על שולחן הכנסת. אין לי ספק ואני יודע שזה החוק הטוב ביותר שהכנסת הזאת יכולה לתת לעם ישראל.

אני רוצה לומר, שיש כמה דברים שחייבים לבוא ולהסביר לעם וחייבים לבוא ולהסביר לציבור. מה זה כל הוויכוח סביב הגבייה? מנסים לתאר זאת כוויכוח בין קבוצת חברי כנסת שונאי הסתדרות לבין אחרים מגיני ההסתדרות ומגיני הדרך של אותו מוסד, שעל דעת כולם יש לו זכויות היסטוריות וצריך לשמור עליו. אין זה נכון. כשאתה יושב בוועדה ומגיע צוות מקצועי ממשרד האוצר ומוכיח לך, במסמכים, שאיש לא מערער עליהם, שכל אחוז גבייה שמתבצע דרך הביטוח הלאומי שווה 150 מיליון שקל יותר מאשר אחוז גבייה שמתבצע דרך הקופות, האם אנחנו יכולים להתעלם מעובדה כזאת? האם אנחנו יכולים להתעלם מכך ששיטת הגבייה קובעת האם יהיו 500 מיליון שקל יותר כדי לשרת את האזרחים, או שמא יחסרו אותם 500 מיליון שקל? האם אנחנו יכולים להתנהג כמו בנות יענה?

עם כל הכבוד לעובדה שיש החלטות ועידה, ועם כל הכבוד לעובדה שצריך לשמור על גופים במדינת ישראל, אני חושב שאסור שנחטא לתפקידנו המרכזי בחוק הזה. החוק חייב ליצור מערכת מימון מקסימלית לטובת אזרחי ישראל, תוך הגנה על ההסתדרות ועל הארגונים האחרים במדינה. קבענו, הפרדנו בחוק. לקחנו את המס הכולל שנקבע בתחילת הדרך ויצרנו שני מסים בתוך החוק. בחוק הזה יש לכם גם מס מימון בריאות וגם מס רווחת האדם. הבריאות עומדת כפרק בפני עצמו, על זכויותיו, על הסל המורכב, המקיף כל כך, וממול הפרק על רווחת האדם עומד בפני עצמו.

אין מצב שבו ממשיך האזרח שלא להבין מה הוא משלם בעד הבריאות ומה הוא משלם לארגונים. האזרח ידע בדיוק מה הולך לטובת בריאותו ומה הולך לצרכים אחרים. אין שום סיבה להתבייש בצרכים האחרים, אלא שלא צריך לבוא ולהשחיל אותם דרך נושא אחר.

יש דבר נוסף שכדאי שהאזרחים ידעו. זה לא עניין פשוט, שהאזרח יכול לבוא ולומר לכל פקיד בכל קופה: בוקר טוב, אני רוצה להיות חבר בקופה שלך. לקופה אין זכות לדחות אותו, ולא חשוב מה גילו, לא חשוב מה מצבו, לא חשוב כמה הוא משתכר. הקופה חייבת לקבל אותו. הקופה גם לא תדע עוד מה מצבו הכלכלי; קודם לחוק קופת-חולים בדקה את האיש, היא רצתה לדעת אם עשיר הוא, אם עני, אם זקן, אם צעיר, כי זקן צורך הרבה בריאות, משלם מעט וצורך הרבה, צעיר צורך מעט בריאות ומשלם הרבה, כי הוא מרוויח יותר בדרך כלל. הקופה לא תדע. הצעיר יבוא אליה והיא תרשום אותו; הזקן יבוא אליה והיא תרשום אותו. את הכסף שלה היא תקבל מהביטוח הלאומי. לא יהיה קשר בין שיעור המס שישלם האזרח לבין היקף השירותים. כולם יהיו חברים שווים בעיני הקופה. לקופה לא יהיה שום יתרון בזה שהיא תבחר לעצמה קליינטים עשירים, כי המחיר שהיא תקבל עבורם יהיה מחיר שווה. יהיה איגום תקציבי אחד בביטוח הלאומי, והוא יתחלק לפי מספר החברים בכל קופה. זה מחזק את מעמדו של האזרח, זה מחזק את יכולתו לתבוע את זכויותיו.

דבר נוסף – הקופות חייבות לפרסם את כל מערכת השירותים שלהן. הן חייבות להודיע ברבים לאזרחים מה מגיע להם, איפה הם יכולים לקבל את השירותים האלה, מה האופציות העומדות בפניהם בקבלת שירותים.

תהיה אזרויות. האזרח יוכל בעצמו לבחור בין בית-חולים אחד לבין בית-חולים אחר באותו אזור.

האזרח גם ידע שיש לו זכות, אם הוא ייפגע, חלילה, בגלל חוסר סבירות – לא בזמן ולא באיכות הטיפול; יש לו זכות לבוא ולתבוע את הקופה שבה הוא חבר.

היום אין אזרח אחד במדינת ישראל, ואני בטוח שגם רוב חברי הכנסת היושבים כאן, שידעו מהו סל הבריאות המגיע לו בקופה מסוימת. לפני שהתחלנו לעסוק בחוק חברים רבים לא ידעו כלל שיש הבדלים בין סל כזה לסל אחר. כולם חשבו שהקופה נותנת לפי רצונה שלה. אבל למעשה לכל קופה היה סל והיה הבדל גדול בין סל לסל.

מה שהתברר לנו בדיוני הוועדה היה אבסורד מדהים – שהסל הגדול ביותר, הרשום, הוא הסל של קופת-חולים כללית. אבל מה מתברר? – שבבריאות אין בעיה לרשום סל. אם אתה לא מחויב לתת אותו בזמן, בסבירות ובאיכות ראויה – אין בעיה לרשום סל. אפשר לרשום לך הכול. אפשר לרשום שמגיע לאדם ניתוח לב פתוח. זה בסדר. השאלה היא אם נותנים לו את זה לפני שהוא מת או אחרי שהוא מת. אפשר לרשום שלאדם מגיע ניתוח קטרקט. זה בסדר. השאלה היא אם הוא יקבל את זה לפני שהוא יתעוור או אחרי שהוא יתעוור. כאן נכנס מבחן השירות, הזמינות והאיכות של אותו טיפול, שכלול בסל הבריאות.

אם לקופת-חולים כללית היה קודם סל גדול, אזי היה לה סל רשום גדול ובפועל היא נתנה סל קטן יותר. לקופות האחרות היה רשום סל קטן ובפועל הן נתנו יותר, כי היה להן יותר כסף, כי הן היו קופות יותר חזקות.

דבר נוסף. חברי הכנסת, כל הסיפורים המתגלגלים סביב סמכותו של שר הבריאות להפחית את הסל אינם נכונים. אין סמכות לאיש – ולכל שר במדינת ישראל – לבוא ולהפחית בשירותי הבריאות. הסל

שנקבע היום, הסל שעליו תצביעו, הוא הסל הקובע, ורק הכנסת יכולה להפחית אותו. האחריות היא שלנו, ואני בטוח שיהיה קשה מאוד להפחית בו איזה שירות.

אבל השארנו בחוק אפשרות שבה שר יכול לבוא ולבקש הפחתה. מדוע? מכיוון שקורה לפעמים שמחליפים טיפול בטיפול, שיש טיפול חדש שבשביל לקיים אותו בסל אתה חייב לבטל את הטיפול הקודם. ואין שום סיבה שלא לתת להתפתחות המקצועית, שלא לתת להתפתחות הטכנולוגית הקיימת במערכת הבריאות הישראלית לבוא לידי ביטוי בשינויים בסל. ומערכת הבריאות היא מערכת דינמית, וכל יום כל אחד מאתנו מקווה שימצאו תרופה חדשה ופתרון כזה ואחר למחלה כזאת ואחרת.

חברי הכנסת, אתם יכולים להיות שלמים עם החקיקה הזאת, בטוחים בחקיקה הזאת. אולי העובדה שאנחנו יוצאים לחופשת חג הפסח יש בה איזו סמליות חשובה ביותר, כי באמת האזרח הופך אדון לבריאותו. אין הוא נשאר עוד עבד לקופות, הוא הופך אדון לבריאותו. הוא הופך בעל יכולת לתבוע את זכויותיו. זאת אמנת הבריאות של האזרח בישראל, והיא מוגשת לפניכם כשהיא מעובדת, מוכנה, עם רשת ביטחון מכל כיוון אפשרי.

ומה הן רשתות הביטחון שאנחנו קבענו? במועצת הבריאות, שבהצעת החוק המקורית היה בה רוב לממשלה, השתנה ההרכב. אין עוד רוב לנציגי הממשלה במועצת הבריאות, יש רוב לנציגי הציבור.

דבר נוסף, קבענו מדד חדש בישראל. הוועדה עצמה היא שהקימה מדד זה. והתפקיד המרכזי של המדד הזה – לשמש רשת ביטחון לתקציב שימש אותו שר.

יעלו כאן חברים ויתקפו את הממשלה ויתקפו את השרים. ויעלו גם כאלה שיתקפו את שר האוצר ויגידו: שר האוצר לא מעורב, לא משלם. אני, בשיחותי עם כל השרים האחרים, שרים שלא מעורבים בהכנת החוק הזה, הם אמרו לי: רק שר אוצר משוגע יכול להסכים לחוק כזה. כי החוק הזה יכול לתפוס את שר האוצר במצב שבאחת השנים, אם יהיה משבר מסוים בהכנסותיהם של אזרחי ישראל – הוא יתפוס אותו במצב שהוא יצטרך לממן את כל הפער. שר האוצר הנוכחי הלך בהימור גדול, כי יכול לקרות שתיווצר לו שנה שבה הוא יצטרך להעביר מיליארדים שהוא לא תכנן למערכת הבריאות.

בנימין טמקין (מרצ):

אתה רומז על בריאות הנפש של השר הנוכחי?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

לא, אני שמעתי על כאלה שרומזים על מצבו הבריאותי. ואני אומר לכם ששר האוצר עשה צעד אמיץ, אמיץ מאוד. גם אנחנו נהגנו באחריות כלפי שר האוצר. לא התפרענו. כי היו חברים שבאו ואמרו: בואו נרשום הכול. נרשום טיפולי שיניים, נרשום סתימות, נרשום תותבות. מה הבעיה, אפשר לרשום הכול. רק כאשר מישהו יבוא ויאמר בצורה דמגוגית: למה לא הכניסו טיפול שיניים לכל העם? מה הוא יגיד? הוא יגיד שמ-10 מיליארד שקל הכנסה לאומית לבריאות ילכו 2 מיליארדים לטיפול שיניים. כי יבואו לטפל בשיניים. אז מה יהיה? איפה יישאר אחר כך כסף לניתוחי לב? איפה יישאר כסף לדברים

החשובים באמת? מה יהיה? ייווצר תור חדש. אין בעיה לתת טיפול, רק התור גדל. יש פתרון כלכלי במערכת הבריאות, תעשה סל גדול כמה שאתה רוצה, התור יגדל, המרחק שלך לקבל אותו שירות יגדל.

ולכן, כשהיה צריך לנהוג באחריות, נהגנו באחריות. עם זאת, יש שירותים מספר שלא הסכמנו שהחוק יצא לדרך בלי שהם יהיו קיימים, כמו שירותים פסיכיאטריים, כמו שינוי במצב השירותים הגריאטריים.

עד היום המצב היה שעבור השירותים הפסיכיאטריים, לרבות אשפוז, מי ששילם היה האזרח ומשפחתו. אחרי שהחוק הזה יצא לדרך, אני מקווה שלפחות מי שגורלו התאכזר אליו ואחד מבני משפחתו צריך לקבל טיפול פסיכיאטרי – שכל משפחתו לא תתמוטט בגלל ההוצאה הזאת. הוא יקבל זאת חינם. הוא לא יצטרך להתחנן על נפשו. הוא לא יצטרך לגייס את כל המשפחה. הוא יקבל זאת כי זה מגיע לו, כי זה בתוך הסל.

האשפוז הגריאטרי יקבל מעמד חדש לחלוטין. הטלנו על השר לקבוע בתוך זמן קצוב מסגרת חדשה לשיטת התשלום, שתיקבע עבור השירות הגריאטרי. היום יכולה משפחה לשלם עבור אב מאושפז 4,000-5,000 שקל בחודש. הם צריכים לכנס את כל המשפחה, להביא תלושים של האחים, של הדודים, כדי לקבוע להם מה רמת התשלום שהם צריכים לשלם. במה פשעה המשפחה שנאלצה לאשפז את אבי המשפחה? קבענו שהוועדה הזו תקבע שיהיה תשלום אחיד, כאשר התשלום האחיד הזה יהיה מחיר שיש סבירות שהקשיש עצמו מסוגל לעמוד בו דרך תשלום הבטחת ההכנסה שלו והפנסיה שלו אם הוא עבד. ואם יהיה קשיש שלא עבד, שחי רק מהבטחת ההכנסה שלו, הוא יוכל להגיש בקשה לוועדה מיוחדת, והיא תפטור אותו.

אני אומר לחברים, בואו נעשה היום יום בריאות. בואו נעזוב את הפוליטיקה. עסקנו בפוליטיקה סביב החוק. מספיק, העם שמע. פעם חלק פוליטי כזה ניצח, פעם מישהו אחר ניצח. היום בואו כולכם, תיתנו לציבור את התחושה שהוא הולך להיכנס לעידן חדש במערכת הבריאות. בלי דמגוגיה מיותרת של אוטופיה. כל אחד יכול לקום כאן, לבוא ולהצביע על האוטופיה בבריאות שהיה רוצה: החולה מגיע, מקבלות אותו שתי חדרניות, מכניסות אותו לחדר לבד, נותנים לו טלפון צמוד, טלוויזיה, מישהו שילחץ וייתן לו שירות חדרים. כולנו רוצים את זה. ובכל שישי-שבת ניקח אותו ל"חמי טבריה" או לים-המלח. אבל, זו דמגוגיה.

צריך להשוות את מה שנותן החוק למצב בשטח, למצב היום. זאת הדרך היחידה להשוות; לא להשוות אותו עם מצב אוטופי שמישהו רוצה. והחוק ייתן רפואה טובה יותר לכל עם ישראל. החוק יאפשר תחרות אמיתית בין הקופות. החוק ישחרר את קופות-החולים, בעיקר את קופת-החולים הכללית, מהנטל הפוליטי שרביץ עליה במשך שנים רבות. והשיקולים יהיו שיקולים של טובת האזרח בלבד ושל הצורך להתחרות כדי לקבל יותר אזרחים שיהיו במערכת הבריאות, בקופה המסוימת שתציע לכל אזרח שירות טוב יותר.

חברי הכנסת, רבים הסיכויים שיהיה לנו יום ארוך, כפי שאמר היושב-ראש. ייתכן מאוד שנצליח להסכים ולקבוע שיטת דיון. אני הצעתי שכולם ינמקו הסתייגויות. בינתיים הדרישה מצד השר המתאם היתה שנדון הסתייגות-הסתייגות. רק אני לא רואה פה נציג של הממשלה.

היו"ר ש' וייס:

אז נרוץ הלאה. למען ה-FAIR PLAY, אם תחליטו להצביע, אני בכל זאת אצלצל.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

לא, תצלצל, נצביע סעיף-סעיף. אין לנו ברירה.

דוד מגן (הליכוד):

אולי נעשה ניסוי.

היו"ר ש' וייס:

רגע, רגע, חבר הכנסת מגן. אתמול אנחנו שיגענו את המערכת, פעם גונג, פעם צלצל, פעם כריזה. אני רוצה לשאול אותך, אתה מתכוון עוד מעט להתחיל בהצבעות?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

כן, ודאי.

היו"ר ש' וייס:

אז אני מבקש כבר לצלצל.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אם אין הסכמה שיעלו וינמקו את כל ההסתייגויות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עמיר פרץ, כל הכללים של התקנות עומדים לרשותך ולרשות כולם.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני הייתי מעדיף שכל חבר כנסת יעלה וינמק את הסתייגותיו.

היו"ר ש' וייס:

מבחינת ההגינות אני גם אצלצל ונודיע לחברים.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, לשם החוק יש 20 הסתייגויות, אבל לא כל המסתייגים נוכחים.

היו"ר ש' וייס:

בסדר, נתחיל.

חיים אורון (מרצ):

אני מעדיף לצבור את ההסתייגויות.

היו"ר ש' וייס:

אני הפעם אצלצל מכיוון שיכול להיות שחברים יוותרו על ההנמקה, ואז תרצו לעבור להצבעה. אני חייב לצלצל עכשיו.

חיים אורון (מרצ):

אנחנו נצבור את ההסתייגויות לפעם הבאה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

יש כמה סעיפים שהם הבעייתיים. בואו נתקדם ונגיע אליהם, ואולי בינתיים יגיעו חברי הכנסת האחרים. כי בסך הכול, על 95% מהחוק יש הסכמה של כל חברי הבית.

בנימין טמקין (מרצ):

כולם אומרים שהם מסכימים.

דוד מגן (הליכוד):

אין הסתייגויות.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

יש הסתייגויות, אבל בשביל לדבר.

היו"ר ש' וייס:

יש לנו כאן בעיה שאינני זוכר שהתמודדתי אתה. כביש תל-אביב-ירושלים חסום; כידוע, היתה שם תאונה קשה מאוד. יכול להיות שיש חברי כנסת שפשוט לא יכולים להגיע, ונצטרך להתחשב גם בזה לקראת ההצבעות.

גונן שגב (יעוד):

יש גם חברי כנסת שעדיין נמצאים בבית-המלון.

היו"ר ש' וייס:

טוב, נצטרך לחשוב על זה.

חיים אורון (מרצ):

--- אם יהיה קושי.

היו"ר ש' וייס:

אני לא אומר את זה, חלילה, כתרגיל.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

יש שלושה סעיפים, אדוני היושב-ראש, שעליהם יש מחלוקת מהותית: סעיף 4 – הזיקה, סעיף 15 – הגבייה, וסעיף 33 – מס רווחת האדם. אם ירצו להמתין, בהסכמה, אין לי כל התנגדות שיגיעו יותר חברי כנסת. אין כוונה לאיש לעשות מחטפים. אבל אם עומדת לפנינו הזדמנות לקדם מאוד את הדיון, אני מציע שנתחיל.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה, נתחיל.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

תודה רבה. חברי הכנסת, אני פונה אליכם שוב. תשתדלו לעסוק מעט בפוליטיקה סביב החוק היום ולעזור לי להסביר לציבור, כי הציבור כבר לא מבין מה החוק אומר. הוא חושב שהחוק הוא זירת אגרוף, שכל פעם מישהו צובר בה כמה נקודות. בואו נגיד לציבור שסגרנו את זירת האגרוף. עכשיו פותחים דלת למערכת הבריאות, ובואו ננסה כולנו יחד לתת לציבור תחושה שאחרי כל הוויכוחים הכנסת הזאת, באחריות, כל אחד מחברי הכנסת בפני עצמו וכולנו יחד עם הממשלה נותנים מסמך חברתי שיהיה בסיס טוב למערכת שירותים הרבה יותר טובה מזו שקיימת היום. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. מה אנחנו עושים, אדוני יושב-ראש הוועדה?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

הסתייגויות לשם החוק.

היו"ר ש' וייס:

אם כן, אנחנו מתחילים. חבר הכנסת נתניהו – לשם החוק. חבר הכנסת חיים רמון – לשם החוק.
חבר הכנסת גדליה גל – לשם החוק. חבר הכנסת חיים אורון.

חיים אורון (מרצ):

הייתי רוצה לצבור את ההסתייגויות לאחר כך.

היו"ר ש' וייס:

לא, אי-אפשר. קדימה אני לא מרשה לצבור.

חברת הכנסת גוז'נסקי, חברת הכנסת בלומנטל. חבר הכנסת גונן שגב, יש לך חמש דקות.

גונן שגב (יעוד):

אדוני היושב-ראש, אני מוותר על ההסתייגות.

היו"ר ש' וייס:

מוותר. תתקדמו אתי לעמוד השני.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הצעה לסדר. הצלצול, כפי שציפנו, העיר כמה אנשים. אולי כדאי לאפשר קיומן של כמה ישיבות של כמה ועדות וסיעות ולומר שההצבעה הראשונה תהיה לא לפני השעה 11:00, ואז יוכלו לערוך את הדברים בצורה נינוחה?

היו"ר ש' וייס:

לא. מי שירצה להתבטא בחוק הזה יהיו לו המון הזדמנויות גם קדימה. אני מציע שהצבעות לא נערוך עכשיו. חבר הכנסת קופמן.

חיים אורון (מרצ):

אם לא הולכים להצבעות, אני מבקש לדבר.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עמיר פרץ, אתה רוצה שנקיים את ההצבעות עכשיו, על כל סעיף וסעיף?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אם אין הסכמה שמדברים ודוחים הכול, אם התביעה היא – – –

היו"ר ש' וייס:

אין לי התנגדות שנעשה עכשיו סט של דיבורים, ובעוד שעה וחצי נעשה סדרה ראשונה של הצבעות, איך שאתם רוצים.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אם כן, נודיע על איזה סעיפים מדברים, מ-1 עד מתי.

היו"ר ש' וייס:

עד שתחליטו שמפסיקים, ואז ניגש להצבעות. או שנעשה כך: סדרת הצבעות ראשונה תהיה, נניח, ב-11:00. זה בסדר?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

על סעיפים 1 עד 3 אפשר להצביע בלי כל בעיה.

היו"ר ש' וייס:

אין פה נציג של אף אחד.

חגי מירום (העבודה):

אדוני קרא את שמי לשם החוק?

היו"ר ש' וייס:

עוד לא. מה דעתכם שנעשה סידור, שנודיע שמשעה 11:00 אנחנו מתחילים בסדרת הצבעות ראשונה? עד 11:00 רצים קדימה. אולי עד השעה 11:00 נסיים את כל ההסתייגויות.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

בסדר, בבקשה.

היו"ר ש' וייס:

עכשיו זה כבר תלוי בכם. חברת הכנסת יעל דיין. חבר הכנסת חיים אורון, בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, יושב-ראש הוועדה המשותפת, חבר הכנסת עמיר פרץ, פנה אל הכנסת להפוך את היום הזה ליום בריאות. אני מאוד מצטרף לפנייתו, בעיקר כשאני כבר יודע שהכנסת לא תצליח לקיים יום בריאות שלם, כי אחרי שנצליח, אני מקווה, לחוקק את החוק במתכונת שהגישה עכשיו הוועדה המשותפת לקריאה שנייה ושלישית, אחרי המשבר של החודש, הכנסת תעסוק היום ביצירת כמה חוליים חדשים – חוק מימון מפלגות וכו'. זה מחזק בי את הרצון לסיים את המושב הזה של הכנסת באקורד חיובי משמעותי לציבור בישראל באמצעות החוק הזה.

שמעתי אתמול ממזכ"ל ההסתדרות בשידור רדיו, שבעצם החוק גרוע. זה חוק לעשירים, זה חוק שיש בו סל בריאות של עניים, זה חוק שמעלה את ההוצאה לשכבות השונות. אני שואל את ידידי ממפלגת העבודה: אם זה נכון, למה אתם פשוט לא מצביעים נגד החוק? תצביעו נגד החוק. אם רק מקצת דבריו של מזכ"ל ההסתדרות נכונים, זה בלתי אחראי, זה בלתי מוסרי, זה נגד הבריאות להצביע בעד החוק הזה. לא בגלל סעיף הזיקה, לא בגלל סעיף הגבייה. למרות סעיף הזיקה, למרות סעיף הגבייה.

אני אומר את זה עכשיו כחבר הסתדרות, כמבוטח בקופת-חולים, כאיש הקואליציה, כמי שיחד עם כמה חברים, שנמנים עמם בראש ובראשונה יושב-ראש הוועדה, חבר הכנסת עמיר פרץ, אבל גם חברי הכנסת תמר גוז'נסקי, יורם לס ובני טמקין וחברים נוספים בוועדה המשותפת, שפעלו בחודשים האחרונים למען החוק הזה – איזה אתגר יש למפלגת העבודה להציג את אחד ההישגים החברתיים של השנים האחרונות כקטסטרופה? מה התכלית? כל מחיר אתם מוכנים לשלם במאבקים פנימיים

שלא שייכים לחוק הבריאות, שלא שייכים לדמותן של קופות-החולים, אחרי שהוא יחוקק בדיס-אינפורמציה, במיס-אינפורמציה ובשקרים גלויים.

גם זה, חבר הכנסת יורם לס, במודעות ממומנות בתשלום, גם על חשבוני כחבר הסתדרות. מי שמכם? בכוח מה?

הסל החשוב שמוגש בחוק הזה הוא הסל המשופר של קופת-חולים לשנת 1994, מעודכן בשנת 1993 ל-1 בינואר 1994, סל שנעשה בו שינוי לטובה במהלך 1993, והיום הוא הסל המחייב את כל קופות-החולים בישראל. אם הסל הזה הוא סל לעניים, למה אתם מציעים לי להיות חבר קופת-חולים כזו? ואם לא יהיה החוק, האם זה יהיה סל לעשירים? בדברים שלכם אתם מהווים הגורם המרכזי לעזיבתם של חברים את קופת-חולים והליכתם לקופות אחרות, כי חלק באמת לא יודעים מה כתוב בחוק.

אני יודע שאתם מחושקים בחישוקים על חישוקים, ואתם תבואו ותגידו: אנחנו לא יכולים, אין לנו החלטות ועידה. אתם כבר עזבתם את החלטות הוועידה, אתם כבר מציעים הצעות שהן לא הצעות הוועידה, אתם רואים כל הזמן מה אורך החבל שאפשר לקבל מרחוב ארלזורוב, ועל-פי אורך החבל הזה הכלב יתרוצץ במלונה. יורם לס, אני פונה אליך, תשתחרר מהשרשרת שאתה מחובר אליה. היתה לך דעה אחרת, הבעת אותה בפומבי. תנו אפשרות שהחוק הזה יעבור.

אני לא יודע מה יקרה במשך היום. נכון לעכשיו, יש רוב בבית הזה, גם כאשר חברי מפלגת העבודה אנוסים, בניגוד לדעתם, להצביע נגד החוק. יש רוב בבית הזה להצעת הוועדה, בנוסח של מרצ וכפי שהוא מופיע היום בנייר הלבן. בנוסח זה יש תשובה אמיתית גם לבריאות וגם לקיומה של ההסתדרות כארגון כללי. אתם תעשו כמה שתמצאו כדי להפוך אותנו לאויבי ההסתדרות. אויבי ההסתדרות הגדולים היום הם אלה שיפילו את החוק. הם יהיו אחראים למפולת נוראה בקופת-החולים וגם בהסתדרות.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חברת הכנסת תמר גול'נסקי.

גונן שגב (יעוד):

מתי אני?

היו"ר ש' וייס:

אתה, לפי דעתי, קצת אחריה. רבותי, אם תנצלו את זכותכם המובהקת לנמק כל הסתייגות, אבקש היתר מהרבנות לערוך דיון גם בשישי-שבת, ומן הכמרים – ביום ראשון.

חגי מירום (העבודה):

שחברי הכנסת ינמקו את כל ההסתייגויות במכה אחת.

היו"ר ש' וייס:

אתה צריך לנסוע.

חגי מירום (העבודה):

יש לי הסתייגות אחת.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני לא רוצה אפילו לדמיין לעצמי את האפשרות שהחוק – חוק ביטוח בריאות ממלכתי – לא יאושר היום, ולא רק משום שקבוצה של חברי כנסת, יחד עם נציגים של משרד הבריאות, המוסד לביטוח לאומי, משרדים ממשלתיים אחרים, גופים ציבוריים וקופות-החולים עבדו שבעה חודשים כדי שהצעת החוק הזו תהיה הטובה ביותר האפשרית.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

שנה וחצי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אני אומרת – מאז הוקמה הוועדה המיוחדת לחוק ביטוח בריאות ממלכתי. יכולתי גם אני לעמוד כאן היום ולשאת נאום על אותו חוק ביטוח בריאות שהייתי רוצה שיחוקקו. הבעתי את דעתי כבר בדיונים הקודמים, גם לגבי צורת המימון, גם לגבי המממנים וגם בשאלה על מי צריך להיות מוטל העול, אבל לא הנושא הזה עומד לפנינו.

אני חושבת שהחוק הזה, עם כל חולשותיו, הוא חוק ביטוח בריאות המבטיח לכל תושבי מדינת ישראל שירותי בריאות כלליים, אוניברסליים, ללא כל מבחן הכנסה, וזה הדבר הכי חשוב אשר קיים בחוק הזה. עד היום שירות הבריאות היה תלוי, בקשר ישיר גם לעובדה ששילמת וגם לגובה הכנסתך, והיו פערים גדולים מאוד בין הרמות השונות בקופות-החולים השונות.

נקודה שנייה – שבאותה רמה של שירותי בריאות בסיסיים, זו הניתנת כיום בקופת-חולים הכללית, ברמה זו החוק אמור להבטיח בריאות שוויונית. לא שווה, לא שכולם יקבלו בדיוק אותו שירות, אבל לכולם תהיה אותה זכאות.

לכן, כאשר אנו באים לחוק הזה, אנו לא מזלזלים בהישגי המערכת הקיימת עד היום, שבמרכזה קופת-החולים הכללית של ההסתדרות הכללית. אם אנו מדברים על תוחלת חיים גבוהה יחסית, על תמותת תינוקות נמוכה ועל הוצאה לאומית לבריאות נמוכה יחסית, הכול הוא הודות למערכת הזו. עם זאת, המערכת הזו נקלעה לקושי, למצב בלתי אפשרי, ועובדה היא שקופת-חולים ההסתדרותית, אשר נפגעה במיוחד מהקיצוץ בתקציב הממשלתי לשירותי הבריאות, ובמיוחד לקופת-החולים, היא הסובלת העיקרית. לכן, אנחנו בעד שירותי בריאות שוויוניים ואוניברסליים, וזה בדיוק מה שהחוק נותן.

חבר הכנסת אורון התייחס כאן בעיקר לוויכוח שקיים עם הנהגת ההסתדרות, עם הנהגת מפלגת העבודה בהסתדרות, אך אני רוצה להזכיר גם לחבר הכנסת אורון וגם ליתר הנוכחים, שהוויכוח הגדול והאמיתי היה הוויכוח עם הליכוד.

חיים אורון (מרצ):

את זאת אעשה בהסתייגות הבאה. תראי את דברי כנאום מתמשך.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אני משלימה את דבריך. מה שרציתי להדגיש הוא, שהליכוד מלכתחילה לא רצה חוק ביטוח בריאות ממלכתי, וכאשר בשלב מסוים הוא בכל זאת הלך לכיוון זה, הוא הלך באותה רוח שחבר הכנסת אולמרט ביטא במדויק בכנס שנערך בדצמבר 1992 והוקדש לנושא כללי של כלכלת ישראל. אני רוצה לצטט מדבריו. חבר הכנסת אולמרט אמר: אין משמעות לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, אם לא קיימת ההפרדה. כמעט כל המטרות של חוק ביטוח בריאות ממלכתי אפשר להשיג בלעדיו – – – אולי אפשר לקבל עוד הסתייגות, ובכך לגמור הסתייגות נוספת?

היו"ר שי וייס:

אני מוכן לתת לך עוד שתיים – במקום כולן? אפשר?

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

במקום כולן, איני רוצה להתחייב, כי אחר כך אולי יהיה עוד משהו, אך אם אני יכולה – שתיים.

היו"ר ש' וייס:

בינתיים ביקשנו להשיג אישור מהרבנות להמשיך עד פסח, אז את יכולה את כולן.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אני מבטיחה לא לנצל את כולן.

ובכן, חבר הכנסת אולמרט אמר – – –

דוד מגן (הליכוד):

עד עכשיו דיברת לעניין, ואני מציע שכך תמשיכי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

תודה רבה על הציונים שאתה מחלק לי. את כל המטרות של חוק ביטוח בריאות – אמר חבר הכנסת אולמרט – אפשר להשיג בלי החוק. כלומר, לדעת חבר הכנסת אולמרט, לא נחוץ חוק כלל. את כל המטרות אפשר להשיג בלעדיו. וכאן מגיע האקורד העיקרי של אולמרט: אם יש נשמה לחוק הזה, הרי היא טמונה בהפרדה בין קופת-חולים להסתדרות.

יורם לס (העבודה):

זו הרי היסטוריה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

זו לא היסטוריה, זה היה קרב שנוהל גם בוועדה. בקרב זה הליכוד אמר: החוק לא כל כך חשוב, שירותי הבריאות לא כל כך חשובים, את כל זה אפשר לסדר בלי החוק. אם יש נשמה לחוק הזה, אמר אולמרט, זו הפרדה בין קופת-חולים להסתדרות. לכן, אחד הדברים החשובים שהוועדה הזו מניחה היום על שולחן הכנסת – זו הצעת חוק שאיננה גורסת ואיננה קובעת להסתדרות הכללית אסור שתהיה קופת-חולים, שאיננה קובעת שקופת-חולים להסתדרות צריכה להיות מופרדת מההסתדרות, שאיננה קובעת שאי-אפשר להמשיך ולנהל את קופת-חולים על-ידי אותו ארגון וולונטרי אשר נקרא ההסתדרות הכללית או האיגודים המקצועיים.

עוד בגלגול הקודם של החקיקה הזאת הייתי בעד גבייתו של מס ארגון. לאחר שגבייתו של מס ארגון נפלה, לא היתה לה תמיכה, סוכם בחוק הזה על גביית מס רווחת האדם בגובה 0.8%, שישמש תחליף לאותו מס ארגון שאני דיברתי עליו.

לכן אני רוצה להדגיש ולומר: מאחר שהבית הזה, בהרכב הקיים שלו, יכול, בלי שום ספק, למנוע את השגתה של המטרה הזאת, שהציב חבר הכנסת אולמרט, ומאחר שזה ניתן וזה קיים וזה מונח ויש לזה רוב, הרי על יתר הסעיפים אין חילוקי דעות מהותיים.

לכן אני מקווה כי נגיע היום, בסימומו של היום הזה, לחוק ביטוח בריאות ממלכתי הטוב ביותר האפשרי, שיבטיח בריאות שוויונית, שיבטיח בריאות אוניברסלית במדינת ישראל, שימנע מצב של אנשים חסרי ביטוח בריאות, ועם זה ימנע את השגת המטרה שהליכוד הציב בפני עצמו והיא חיסול הקשר בין קופת-חולים להסתדרות. תודה.

הי"ר ש' וייס:

תודה. חברת הכנסת בלומנטל. חבר הכנסת רון נחמן – איננו. חבר הכנסת גונן שגב.

גונן שגב (יעוד):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, נראה שבכנסת המומחיות היא להפוך נושא חברתי טהור לנושא פוליטי, ואולי זה מוכיח מעל לכל את הבעייתיות של מערכת הבריאות עד ימינו אלה. אם גוף פוליטי מסוים מסוגל ללכת באיומים, במלחמה אמיתית, כדי לתת כיוון מסוים לחוק הבריאות, כנראה הבריאות היא דבר מאוד מאוד רווחי, כנראה היא אחד מענפי ההכנסה המרכזיים במדינה, כי לא ראיתי אף פעם מאבק כל כך קשה של גוף כדי לשמר בידיו איזה כוח. וזה לא נעשה מתוך דאגה לאזרחים, חס וחלילה, זה נעשה בפירוש על בסיס כלכלי. אם זה עסק כלכלי כל כך טוב, כל כך פורח, הרי לא ייתכן שמצד שני כל שנה תעמוד קופת המדינה – ולא משנה באיזה שלטון, אם זה ימין ואם זה שמאל – בפני דרישה להוצאה של כמיליארד שקלים. לכן, עצוב מאוד לראות את המלחמה הנוראה שמתנהלת סביב נושא חברתי טהור והפיכתו למלחמה פוליטית, וכמו שציין פה חבר הכנסת עמיר פרץ – הפיכתו לזירת אגרוף.

אני חושב שאנחנו חייבים כאן, כחברי הכנסת – השותפים יותר והשותפים פחות לחוק הזה – להביא בשורה לציבור, או להגיד לו את האמת בכללותה: גם כאשר תסתיים החקיקה הזאת, אם בסעיף הזה "תנצח" קבוצה כזאת, ואם בסעיף אחר "תנצח" קבוצה אחרת, החוק, כאשר הוא יוצא ממכש החקיקה, לא ישנה בתוך יום וגם לא בתוך יומיים את מצב שירותי הבריאות בארץ. מדובר כאן בסיום תהליך חקיקתי, שלקח שנה וחצי – זה לא "פייר" להגיד שנה וחצי, כי היה איזה יסוד לחוק בקדנציה הקודמת, שנים – אבל עדיין, כאשר החוק הזה יצא ממכש החקיקה, רק תתחיל העבודה בשטח. האזרח הקטן או האזרח הגדול לא ירגישו באופן מיידי, וכנראה גם לא אחרי שבועות די ארוכים, שינוי משמעותי – לא בקיצור תורים, לא בהעלאת סל בריאות או, לפי טענת ההסתדרות, בהורדת סל הבריאות. החוק הזה בעצם הוא רק יסוד מסוים לתהליך רפורמה אמיתי במערכת הבריאות. היחידים, אולי, שיהנו מייד מהשינויים האלה יהיו אלה הנמנים עם אותה קבוצה שהיום איננה מבוטחת, ומייד לאחר שיוחל החוק היא תהיה באופן אוטומטי מבוטחת ותוכל לקבל שירותים רפואיים במוסדות הקיימים.

בסיפא של דברי אגיד את מה שרציתי להגיד בראשיתם: אני מברך את כל מי שעבד, עמל קשות כל כך בנושא החקיקה הזו – שר הבריאות לשעבר חבר הכנסת חיים רמון וחבר הכנסת עמיר פרץ – ואני מאחל לכולנו הצלחה.

הי"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת קופמן, חבר הכנסת עובדיה עלי – הם אינם כאן. חברת הכנסת יעל דיין, בבקשה. בינתיים אנחנו בקצב כזה, שב-1995 נסיים. זה מה שההסתדרות רוצה, שזה יהיה אחרי הבחירות. אני מבין שיש פה תיאום.

בנימין טמקין (מרצ):

ועוד לא מצלמים.

הי"ר ש' וייס:

מתואם לגמרי, קינדערלך.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

מה יקרה כשהטלוויזיה תיכנס לאולם?

הי"ר ש' וייס:

אתם יודעים שאין קשר בין "מצלמים" ל"רואים". הגיע הזמן שתחשבו גם על זה.

יעל דיין (העבודה):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, בוקר טוב לנו בפעם המי-יודע-כמה ביממה האחרונה. אני רוצה לנצל את ההירשמות שלי להסתייגות לשם החוק אפילו בפחות מהזמן שמוקצב לי, מאחר שיש לי עוד כמה וכמה הסתייגויות, ואני אתייחס לכמה מן הנושאים אחר כך. לכן, בדקות הספורות עכשיו אני רוצה לברך את יושב-ראש הוועדה, את הממשלה, שהציעה את החוק המקורי, וכן את כל העוסקים במלאכה. אני גם רוצה לקוות שעם תום היום או עם שחר המחרת נגיש לציבור במדינת ישראל, שזקוק לזה מאוד, חוק בריאות חדש.

אני רוצה להודות למפלגה שלי ולוועידתה, ולהסתדרות, שהיתה כרוכה בזה, שמאוד הקלו עלי את המלאכה היום בסעיפים השנויים במחלוקת, משום שהם מאפשרים לי למעשה חופש הצבעה, מאחר שיש הסתייגויות כאלה או אחרות שאנחנו מורשים להצביע עליהן, שהן אינן קשורות בהחלטת הוועידה. אני מדברת גם לגבי הזיקה וגם לגבי דרכי הגבייה.

לכן, כפי שאמרתי בהתחלה, אני מקווה שנצא מכאן הלילה מתי שהוא, או הערב, עם חוק שיש בו גם רווחה והוא איננו עונה על הצרכים של איזה סקטור או של איזו קופה, אלא על צורכי העם.

אני יוצאת מהנחה, שההצעות שהוצעו אתמול על-ידי סיעת העבודה הן כשלעצמן אינן תואמות את החלטות הוועידה, כפי שהוצגו לנו, שאנחנו חייבים בהן, ולפיכך אני מרגישה את עצמי – ואני שוב מודה על זה – כמשוחררת מאיזו חובה ויש לי חופש ההצבעה. תודה רבה.

הי"ר ש' וייס:

תודה לחברת הכנסת יעל דיין. חבר הכנסת סילבן שלום. חבר הכנסת יורם לס. חברת הכנסת יעל דיין דיברה בגנות הסקטוריאליזם, אתה תדבר עכשיו על האנגינה-סקטוריס.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, במסגרת ההסתייגות הראשונה שלי, מתוך 53 הסתייגויות שהגשתי לחוק, שהיא ההסתייגות לשם החוק, ובאווירה הרגועה שאנחנו נמצאים בה עכשיו, הייתי רוצה לדבר, בוודאי לא על שום פוליטיקה ולא על החלטות ועידה – את החלטות הוועידה אני אקרא בהמשך – אלא על נושא הבריאות, כפי שאמר יושב-ראש הוועדה, שנעשה לנו יום בריאות, ולנסות לנתח קצת מה קרה, מן ההיבטים של העבר.

עבדכם הנאמן מעורב בנושאים האלה כבר שבע-שמונה שנים בגלגולים שונים, והייתי אומר שהעניין הפוליטי, שיש לו משקל גדול כל כך כל הזמן, אני לאורך כל הדרך ראיתי בו רק אמצעי. הוכחתי לעצמי ולאחרים שאכן דרוש תהליך פוליטי. כי התהליך הפוליטי מעורר את הקשב, מכריח אנשים לשבת ביחד, להתווכח זה עם זה, לצעוק זה על זה. אבל מגלגול לגלגול, מכל שלב פוליטי, תקנוני, העברה לוועדה, חזרה לממשלה, חזרה לוועדה, חזרה למפלגה, בכל שלב ושלב זה נותן את ההזדמנות לאלה שבאמת מעוניינים במה שכתוב בחוק; ואני רק אחד מהם, ואני מצטרף לכל הברכות שנאמרו כאן לכל האנשים שנוכחים באולם הזה ולא נוכחים כאן – לשר הבריאות לשעבר, ליושב-ראש הוועדה, ליושב-ראש ועדת המשנה לנושא סל הבריאות.

חיים אורון (מרצ):

וגם לחבר הכנסת טמקין, שהוא הסגן שלי.

יורם לס (העבודה):

בסדר, גם לו.

התהליך הפוליטי מאפשר למי שבאמת קורא את הדברים ומנסה צעד-צעד, דונם פה ועץ שם, לשפר, ואומנם המסמך שמונח לפנינו, ואני מרשה לעצמי לומר את זה באמת עם עומק של הרבה שנים, הוא המסמך החזק ביותר, הממצה ביותר, הערוך ביותר והברור ביותר בנושא הבריאות שאי-פעם הופיע במגירות של משרד הבריאות, ושם כבר יש מגירות של הרבה חוקים, הרבה שנים.

החוק כפי שהוא מונח לפנינו, אם לתת ציונים, התחיל בציון – שהייתי נותן לו – בלתי מספיק, בכלל לא עובר, שלילי לחלוטין, גם מסיבות אובייקטיביות וגם מסיבות פוליטיות, שלא אכנס אליהן עכשיו. אחרי עבודה מאומצת בכל הגלגולים שעברנו, אני הייתי נותן לו ברגע זה ציון מספיק בקושי.

הייתי רוצה להיכנס לכמה נקודות מהותיות, שמן הראוי היה לחזק בחוק, והן מופיעות בהסתייגויות האמיתיות שהגשתי. שוב, אני לא מדבר על הוויכוח הפוליטי שקיים בבית הזה, שהציבור כבר נקעה נפשו ממנו, ושבעצם נמצא רק בבית הזה. אני רוצה לדבר על נקודות שנמצאות בהסתייגויות השונות בהמשך, בתקווה שבכנסת תימצא אוזן קשבת לאותם דברים.

ובכן, בהמשך הדרך אני אבקש להצביע על נקודות מספר, שאני מסכם אותן עכשיו ואני אפרטן בהמשך.

נקודה אחת, שהיא חשובה ביותר מבחינת חוק, שבאמת בהיקפו הוא בסדר גודל של חוק הביטוח הלאומי משנות ה-50, ולא היה חוק חברתי בהיקף כזה מאז אותן שנים. חוק יש לו שני תפקידים: האחד, לתת כסף; השני, לתת סמכויות. הרי החוק לא ישנה שום דבר מבחינת הבריאות, זה ברור, ואנחנו גם נראה את זה בהמשך, בשבועות ובחודשים הקרובים. תוחלת החיים לא תגדל בעקבות החוק הזה. אבל מבחינת הסמכויות, זה נושא חשוב. הסמכויות האלה ניתנו בתיאוריה לאלף שנה, ואנחנו עוברים לאלף השלישי לספירה בעוד כשש שנים. הסמכויות תינתנה למי שתינתנה גם כאשר כולנו לא נהיה. בעניין זה, הסמכות לעדכן את הבריאות בשנת 2000 – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לס, אתה רוצה לנוע להסתייגויות נוספות?

יורם לס (העבודה):

לא, אני הולך לפי הסדר הטוב. אולי אני אעצור בנקודה זו ואמשיך לאחר מכן.

היו"ר של וייס:

ובהסתייגות הבאה נעבור לאלף הרביעי ויהיה בסדר.

חבר הכנסת טלב אלסאנע – איננו. חבר הכנסת חגי מירום מנמק את כל ההסתייגויות שלו בבת אחת.

מה שמעניין, איך כל אחד בבית הזה רוצה להפריד את הפוליטיקה מהכול, אבל אנחנו הבית הכי פוליטי בעולם. בבקשה, חבר הכנסת מירום.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי, חברי הכנסת, אדוני יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, חברי השר לשעבר, שר הבריאות, חבר הכנסת חיים רמון, היום אנחנו ניצבים בפני אחד החוקים הגדולים והמשמעותיים ביותר לאדם בישראל – חוק ביטוח בריאות ממלכתי ורווחת האדם.

בהכנת החוק הזה הושקעה עבודה אדירה לגופו של עניין – ושנאה ואיבה אדירה לגופם של אנשים. שני החברים שלי כאן, השר לשעבר חיים רמון וחבר הכנסת עמיר פרץ, עשו את העבודה העצומה לגופו של עניין וחטפו את הקיתונות לגופם שלהם. מפני שבחיים הציבוריים, ובמיוחד בחיים הפוליטיים, אין הנחות ואין מחילות למי שהולך לעתים אחר האמת שבלבו ומטפל בעניין כפי שהוא מאמין שצריך לטפל בו.

חברי הכנסת, מה לא נכתב, נאמר, הוטח, כונס, הועד, בדרך לחוק הבריאות הזה?

מפלגת העבודה, שמכנסת אחת לארבע שנים את ועידתה, מצאה לנחוץ לכנס ועידה שלמה על מנת לדון בחוק הבריאות, ועידה שכל כולה ארכה בדיוק שעה, ורוב משתתפיה לא ידעו במה עוסק החוק, מה הם פרטיו, מה הוא עומקו ומה הן המשמעויות שלו לתושבי מדינת ישראל.

ככה זה בחיים הפוליטיים. כשמהו אינו רצוי, או כשחוק בא לשרת מטרה נטו ו"שוכח" את המנגנונים, זה מביא עד כדי כינוס ועידה מפלגתית.

חברי, חברי הכנסת, החוק הזה הוא חוק שמנסים לחוקק אותו במדינת ישראל בערך 40 שנה. כל הניסיונות לחוקק חוק בריאות כאן בכנסת עלו בתוהו, מפני שתמיד ברקע של חקיקת חוק הבריאות עמדה בעיית ההסתדרות הכללית. והגורם המסכל ביותר, המודאג ביותר, התובעני ביותר כנגד חוק הבריאות היה ההסתדרות הכללית, שהינה ארגון אשר אמור להיות זה שמופקד על ביטחון, על רווחתו, על דאגה לצרכיו של האדם העמל, של האדם העובד.

וגם פה היום יכול שיתקבל חוק בריאות הרבה פחות טוב מהחוק שצריך היה או יכול היה להתקבל כאן, מפני שברקע הדיון אין עומדת שאלה אחת בלבד, והיא מה טוב לבריאותו של התושב בישראל, אלא עומדות שאלות עקיפות אחרות, שוליות לחלוטין מבחינת הבריאות, מרכזיות ביותר מבחינת היכולת לקיים את המנגנון.

חברי, חברי הכנסת, בחוק הזה כמה שאלות מרכזיות, והעיקרית שבהן היא קביעת העיקרון שלפיו כל אזרח זכאי לשירותי בריאות. זה לא היה המצב עד כה. יש בישראל מאות אלפי אנשים שאינם זכאים ואינם מבוטחים בביטוח בריאות. הכלל הזה הוא כלל, שאם אנחנו נצליח היום לקבוע אותו בחוק, צעדנו כברת דרך אדירה.

העיקרון השני: נקבע סל. אני יודע, חבר הכנסת פרופסור לס, שיש אפשרות לסל טוב יותר, מפורט יותר, שנותן מכלול שירותי בריאות גדול יותר, משמעותי יותר, אבל הסל הזה, למיטב ידיעתי והכרתי, הוא הוא הסל הנוהג היום בקופות-החולים.

בנימין טמקין (מרצ):

מעל.

חגי מירום (העבודה):

אפילו מעל במידה מסוימת. ומי שטוען שהרפואה בישראל היא מהטובות ברפואות בעולם לא יכול לבוא בטענה אמיתית כלפי הסל שנקבע כאן, ואני מאמין שזה סל התחלתי, וככל שהמדינה תתקדם היא תאפשר את הרחבתו של הסל לעבר שירותי בריאות נוספים.

השאלות השנויות במחלוקת בהצעת החוק הזו שתיים המה:

הראשונה היא נושא הזיקה שבין החבר הרוצה להיות מבוטח בקופה לבין ארגון העובדים שהקופה שייכת לו. אני רוצה לומר פה, שזה פשוט לא ייאמן איך בעידן של היום, כאשר התמוטטו חומות הבולשביזם, חומות התכתיב לאנשים, והעולם כולו נוהג בדרך דמוקרטית, והסוציאלי-דמוקרטיה הופכת הרבה יותר דמוקרטית – במדינת ישראל קובעים חובת זיקה. זה פשוט לא ייאמן, ואני מקווה שהכנסת תצא היום עם החלטה אשר אינה כופה על אדם את ההשתייכות לארגון ולקופה שבה הוא מבוטח, כי אין לזה הסבר, פשוט לא יכול להיות לזה הסבר בחיים דמוקרטיים.

השאלה השנייה, שאלה נכבדה מאוד, היא שאלת הגבייה. מה יותר תקין מאשר לבצע גבייה באמצעות מוסד ממלכתי? הרי מדובר פה בחוק בריאות ממלכתי, והנה כל אחד מחפש לעצמו דרך שתאפשר לבצע את הגבייה בתוך ארגון העובדים, מתוך מה? מתוך פזילה לעבר נתחים מהכסף הזה, שביסודו האדם משלם אותו למען בריאותו ולא למען המוסד.

אני מקווה שהכנסת תצא מכאן היום בהחלטה אשר מותירה לארגון העובדים את המינימום ההכרחי לקיומו ותותיר את המקסימום האפשרי למבוטח, לאדם שמשלם את ביטוח הבריאות שלו על מנת לקבל שירותי בריאות.

אני רוצה להביע את תקוותי, שמן המהומה שנוצרה במערכת הפוליטית, ובמיוחד בתוך מפלגת העבודה, כתוצאה מהעלאת הצעת החוק הזו, יצא בסופו של דבר חוק שיקבע לראשונה בריאות ממלכתית וייתן באמת ובתמים למבוטח את אשר מגיע לו במסגרת שירותי בריאות. תודה רבה.

הי"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת מירום. חבר הכנסת חיים רמון, בבקשה, ואחריו – חבר הכנסת אלי דיין, אם הוא יהיה פה, וגם תורו של חבר הכנסת בני טמקין יגיע.

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חבל, חבל מאוד שיום אשר היה צריך להיות יום חג לכל חלקי הבית הוא יום של רגשות מעורבים. מצד אחד, הוא יום של סיפוק מכך שלמרות כל המשטינים, כל האויבים, כל האנשים, כל הגופים וכל הארגונים שקמו על החוק הזה לכלותו – כפי שהם קמו עליו במשך 45 שנים ולא נתנו לחוקק אותו, וגם הפעם הם עשו הכול, ואני אומר הכול, על מנת שהחוק הזה לא יחוקק – על אפו ועל חמתו של המנגנון ההסתדרותי בראשות מזכ"ל ההסתדרות הברפלד, אנחנו נמצאים כאן, מתחילים את הקריאה השנייה, הפעם בתקווה להגיע גם לקריאה השלישית ולחוקק חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

הם לא רצו את החוק הזה, הם לא רוצים בו גם היום. שליחיהם בוועדה המיוחדת, בראשות חבר הכנסת עמיר פרץ, אמרו עוד שלשום: לא יהיה חוק, לא נסכים, לא יקום ולא יהיה. בכירים מאוד בסיעת העבודה באו ואמרו זאת לא פעם אחת ולא פעמיים, אלא שלוש פעמים, וזה מופיע בפרוטוקול, ועד לרגע זה כל העמדות שבהן דגל ודוגל המנגנון ההסתדרותי הן במיעוט בכנסת, בכל ההצבעות עד לרגע זה. וכולם יודעים שאילו ניתן חופש הצבעה לכל חברי הבית הזה, וראוי היה לתת חופש הצבעה לכל חברי הבית בנושא כזה, אם הוא לא פוליטי, והוא לא פוליטי, היו 100-110 חברי כנסת תומכים בהצעת החוק המקורית של הממשלה. אין מחלוקת על כך, וזה רצון העם.

אבל מיעוט מבוטל, שאחז במפלגת העבודה בצווארה, שהשפיל את הממשלה, שהכניע את הממשלה, שגרם לה לזחול על ארבע, לצערי, שגרם לה להתבזות, כי שום דבר לא מעניין אותו אלא המשך היניקה של כספים המיועדים לבריאות לצורכי מנגנון, לא כלל-ציבורי, אלא מנגנון אשר מנהל באמצעות הכספים האלה פעילות פנים-מפלגתית הקרויה אצלנו בז'רגון "פריימריס" – מיעוט מבוטל זה ניסה לפגוע בחוק בדרך זו.

כמובן, אותו מנגנון, שידע שהוא שנוא, ובדין הוא שנוא, יודע גם שאם הוא לא יכפה את החברות בקופת-החולים הכללית באמצעות הארגון, שהוא טוען שהוא וולונטרי, שהוא טוען שהוא אידיאולוגי, איש לא יבוא אליו כפי שהוא נראה היום, ובאמצעות שירות הוא כופה חברות בארגון אידיאולוגי.

זוהו ארגון חשוב, כמעט אין חשוב ממנו בארגונים הוולונטריים במדינת ישראל. אוי ואבוי אם הארגון ההסתדרותי הזה יקרוס, והוא יקרוס אם הוא ימשיך להתנהל כך.

ובדרך הזו הוא פגע בחוק, הוא ניסה לסרס אותו. עד הרגע הזה הוא לא הצליח, אבל יש עוד כמה שעות, ואני מכיר בעוצמתו ואני מכיר ביכולת שלו לפתות וביכולת שלו לעשות את כל הדברים שבעולם, בעיקר הלא-כשרים, על מנת לכופף סיעות, לכופף אנשים, בגזר ובמקל, הרבה גזרים וגם מקלות, כדי שהחוק הזה יסורס, ובתקווה שגם אם הוא יעבור שלא לשביעות רצונם, הם שוב יכפו את רצונם על הממשלה ולא ייתנו לה לבצע את החוק הזה, ויש הרבה מה לבצע.

אומרים: אלה הן הצעות חוק פרטיות. לא, רבותי חברי הכנסת, מה שעולה כאן היום אלה לא הצעות חוק פרטיות. עולה כאן היום הצעת חוק ממשלתית. כל סעיפיה, למעט שניים, זהים באופן מוחלט להצעת החוק הממשלתית כפי ששופרה, והיא שופרה על דעת הממשלה, בוועדה המיוחדת בראשות חבר הכנסת עמיר פרץ.

ואני רוצה להגיד משהו על חבר הכנסת עמיר פרץ. לא היינו עומדים כאן היום אילו עמד בראש הוועדה המיוחדת איש אחר ממפלגת העבודה. לא היינו עומדים כאן, לא היינו מגיעים לחוק, לעולם לא היינו מחוקקים את החוק. כפה חבר הכנסת עמיר פרץ – ואינני יודע איזה מחיר הוא ישלם, והוא עלול לשלם, ואולי גם איימו עליו. אמרו לו: אם אתה מביא את החוק, אתה משחק באש, והאש הזאת תשרוף אותך. ואלה היו דברים פומביים, ואינני מדבר על האיומים מאחורי הקלעים.

ועמיר פרץ אמר: על אפכם ועל חמתכם אני, כיושב-ראש הוועדה המיוחדת, אביא את החוק הזה לכנסת. ואם תגייסו רוב לרעיונות התעתועים שלכם, לרעיונות השלשום, יהיה חוק מסורס, יהיה חוק רע, אבל יהיה חוק, וכשיהיה חוק יתקנו אותו.

אני רוצה שהדבר יהיה ברור לציבור: הם לא רצו שום חוק; שום חוק הם לא רצו. בדברי הבאים, בהסתייגויות, אני אברר כמה סוגיות בחוק, למהותו, למסע הכזב שנוהל נגדו, שפתאום נעלם, לא קיים ואיננו. פתאום כולם משבחים את החוק.

אבל אני באמת רוצה שהציבור ידע ושחברי הכנסת ידעו, שאנחנו עומדים כאן אך ורק כי היה בכנסת הזאת יושב-ראש ועדה אמיץ, שהימר על כל עתידו הפוליטי, על כל קיומו הפוליטי, לטובת חוק אשר סוף סוף יביא בריאות לכל העם ויש סיכוי שישלך את הפוליטיקה מהבריאות. תודה רבה.

הי"ר ש' וייס:

תודה. חבר הכנסת לנדאו – איננו. חבר הכנסת טמקין, בבקשה. אתה אחרון המסתייגים לשם החוק.

לפי הקצב הנוכחי, רבותי, אנחנו הקדשנו שעה וחצי לדף מס' 1. יש 42 דפים. זאת אומרת שמדובר בערך ב-50 שעות, ועל זה יש להוסיף את ההצבעות. בתוך 130-140 שעות נסיים. זאת אומרת שיש לנו תוכנית עד חג השבועות. בבקשה.

בנימין טמקין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, קודם כול, הרשה לי לברך את שר הבריאות לשעבר, חבר הכנסת חיים רמון, ואת יושב-ראש הוועדה המיוחדת, חבר הכנסת עמיר פרץ, על כך שהם עשו ועושים שירות בלתי רגיל לאזרחי מדינת ישראל ומכבדים את הבית הזה בהתנהגותם בחודשים האחרונים.

חבל מאוד שהמפלגה שאליה הם משתייכים ובשמה הם פועלים לא יודעת להודות להם על השירות שהם עושים בהצלת כבודה האבוד, בהצלת כבודה של המפלגה, של מפלגת העבודה, שנכבשה מבפנים על-ידי מנגנון שלא מעניין אותו שום דבר אלא להנציח את עצמו, להנציח את כוחו ולהנציח את עוצמתו.

אנשים מהמנגנון הזה, המסתובבים כאן בכנסת ויושבים בוועדה המשותפת, אומרים לי: אתם, אתה איש הימין החברתי. אני רוצה לומר שמגיל 12 – כך חשבתי על עצמי וכך אני חושב על עצמי – אני איש שמאל בכל המובנים של המלה. אני נאבק שנים על שנים על הערכים של השמאל – על חופש חברתי, על שוויון ערך האדם, על שוויון בין אנשים, על יכולת של אנשים לממש את הפוטנציאל שלהם ולא להיות נתונים למחסור כלכלי, חברתי או אחר. אני איש שמאל. באים אנשים ואומרים לי: אתה שייך לימין החברתי. מה אני צריך ללמוד מזה, חברי הכנסת? אני צריך ללמוד מזה, שבמדינת ישראל היום שמאל, על-פי הבנתו של מנגנון ההסתדרות, שמאל זה כל אדם שיכול לקחת כספי ציבור, לקחת את הכספים שמשלמים חברי ההסתדרות דרך קופת-החולים, ולפרסם שקרים.

אם אני אומר משהו לא נכון – שיתבעו אותי לדיון, שיתבעו אותי על הוצאת דיבה. שיקרו. שיקרו במודעות ששילמו אותן מהכספים של הציבור, והם קוראים לזה: שמאל. שמאל.

אני רוצה לומר לכם: מי שמשקר, מי שלוקח כספי ציבור, מי שמשקיע אותם בשקרים כאלה – איננו שמאל והוא צריך להתבייש. מנגנון ההסתדרות צריך היום להתבייש.

מי זה שמאל היום? – מי שדואג לכך שהדמוקרטיה תמומש בפועל. זאת אומרת שכל אדם יוכל לבחור לעצמו – כל עוד הוא לא כופה על אחרים משהו, כל עוד הוא לא פוגע באחרים – את דרך חייו, את דרך המחשבה שלו ואת ההשתייכות הארגונית שלו. מי שלא תופס שבעידן המודרני חופש הבחירה הוא חלק אינטגרלי של השמאל, נשאר מה שהוא היה תמיד – ימין בולשביקי, שרוצה בעצם לכפות את דעתו, רוצה לכפות את העוצמה שלו ואת המניפולציה שלו על אזרחי ישראל.

אני רוצה לומר, שמנגנון ההסתדרות בא לכאן, לכנסת, וכופה על חברי הכנסת. כולם יודעים מה כל אחד פה חושב. כולם יודעים שיש פה רוב לחוק הזה. כולם יודעים שיש פה רוב להפריד את הזיקה הזאת, שנכפית על אזרחי ישראל, בין קופת-חולים לבין ההסתדרות. כולם יודעים, לרבות השר שחל, שיושב פה. הוא יודע את כל הסקרים שנעשים – ואני יכול להראות לו את התוצאות, הן בידי – כל שבוע; כל שבוע.

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת טמקין.

בנימין טמקין (מרצ):

תן לי לסיים ולהגיד לך רק את הנתון.

שר המשטרה מ' שחל:

אבל למה אתה אומר לי את זה בטון כזה?

בנימין טמקין (מרצ):

אני כבר דיברתי עם הקול הזה לפני שנכנסת. הוא לא קשור אליך כלל. זה עניין של טמפרמנט ולא של שום דבר אחר.

בכל זאת, קול כך, או קול אחרת, נשאר העובדה ש-80% של האוכלוסייה בישראל, לרבות חברי הסתדרות, 80% מבין חברי ההסתדרות רוצים להפריד את הזיקה בין ההסתדרות לבין קופת-חולים.

בשליחות מי אתם באים? – בשליחות חברי מפלגת העבודה? – לא, כי יש לי תוצאות גם לגבי חברי מפלגת העבודה. כולם יודעים מהי עמדתם. בשליחות מי? בשליחות הסיעה בכנסת? הרי ידוע שאתם כופים היום על חברי כנסת להצביע בניגוד למצפונם; מאיימים עליהם, מתהלכים פה ומאיימים עליהם לגבי הפריימריס הבאים.

אני אומר לכם: מפלגת העבודה תשלם את המחיר, ודרך כך שמפלגת העבודה משלמת את המחיר כל מחנה השלום במדינת ישראל משלם את המחיר. אבל לאף אחד לא אכפת משום דבר. מה שאכפת זה להמשיך ולקחת את כספי קופת-חולים ולהשקיע אותם באותו מנגנון, שמרגיש עצמו חופשי להופיע בטלוויזיה ולומר: מה? יש לחברי ההסתדרות הזכות לדעת כמה נכסים יש בהסתדרות? – ממש שאלה של ימין חברתי. רק איש ימין חברתי היה יכול לחשוב: אם אני שייך לארגון – מגיע לי לדעת, כאשר אני משלם כסף, מה יש לארגון הזה ומה הוא עושה עם הכסף שלי. אם זה ימין חברתי, אזי אני הפכתי היום לאיש ימין.

יושבים אנשי שמאל, ממש שמאל. גם הרוסים הבולשביקים קראו לעצמם שמאל. הם היו שמאל? תראו מה שהם הביאו. זה אותו מנגנון הסתדרותי, שלא הצליח להגן על העובדים מפני הפער החברתי במדינת ישראל. הם אומרים: אתה שייך לאמנון רובינשטיין. נו? – ממש אפשר לחשוב שאמנון רובינשטיין ישב בשלטון 40 שנה, ולא מפלגת העבודה; אמנון רובינשטיין בכלל הנהיג את ההסתדרות בכל השנים האלה של הפער החברתי. איפה היתה ההסתדרות? אמנון רובינשטיין בכלל אשם, "שינוי" אשמה, בני טמקין אשם בכך שאנשים עוזבים את קופת-חולים. אולי אותו מנגנון צריך במקום לפרסם – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת טמקין.

בנימין טמקין (מרצ):

אני מסיים.

היו"ר ע' עלי:

לא, לא, תרשה לי. אתה לא צריך לסיים. אם אתה מסכים, אתה כבר חרגת שלוש דקות מזמנך.

בנימין טמקין (מרצ):

אני כבר מסיים.

היו"ר ע' עלי:

לא, אל תסיים. יש לנו עוד הסתייגות אחת שלך.

בנימין טמקין (מרצ):

אני אנצל את ההסתייגות שלי.

בקיצור, אותו מנגנון של ההסתדרות לא יצליח בסופו של דבר לעצור דבר פשוט בישראל. ישראל צריכה סוף סוף להפוך למדינה מודרנית, דמוקרטית, שבה יש לבן אדם הזכות הפשוטה, שהשמאל הזה אינו מבין, הזכות לבחור אם הוא רוצה להיות חבר בארגון מסוים או שאין הוא רוצה להיות חבר בארגון מסוים. מי שלא למד את זה, הוא הימין.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת טמקין. השר שחל, בבקשה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

ומי ישמור על האינטרסים של הפועלים?

יורם לס (העבודה):

יש פועלים?

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני תמיד מתפעל מהלהט שבו מדברים על נושאים, במיוחד כאשר הם עברו מהבעיה הקונקרטיה לצד העקרוני שלה. אין בי הלהט שיש לחבר הכנסת בני טמקין בטון הדיבור, אבל יש בי להט של אמונה כי מותר, דרוש וחובה גם להציג את הצד השני, את העמדה האחרת, ולהציג אותה על בסיס תפיסת עולם שאתה חיו אנשים ובה האמינו במשך שנים.

ואולי מלה אחת דווקא לנושא שאתה כללת בוויכוח של שמאל וימין, בוויכוח של תפיסה בין מחנות ביישוב היהודי בארץ-ישראל. אם אנחנו רוצים לבדוק לאורך זמן במאה הזאת, נראה שבויכוח הזה היו תפיסות עולם שהתמוטטו לגמרי. אותן אוטופיות גדולות שהניעו במאה הזאת עמים ומדינות מכל העולם, 70 שנה לאחר מכן אנו רואים בהתמוטטותן. ובכל זאת, לי נדמה שדווקא בארץ הקטנה הזאת אנחנו יכולים להצביע על כך שמה שהניע את היהודים להגיע לבית לאומי בישראל, או במלה אחרת: הציונות, זו הוכיחה את עצמה לאורך זמן כחיונית היום כפי שהיתה לפני מאה שנה, עם המרכאות ובלי המרכאות.

אני רוצה לומר דבר נוסף לחבר הכנסת טמקין. אותו רעיון שהיה נחלתם של אנשים צעירים מאוד, בין 18 ל-20 שנה, שהגיעו לארץ הזאת וחלמו חלום, יש בו גם היום, בחלום הזה, אותה אמת שלדעתי היתה באותה תקופה כאשר קשה היה להאמין שתהיה מדינה וקשה היה להאמין שאותה הסתדרות תהיה הסתדרות בת מאות אלפים ומיליוני חברים. אבל לצערי הרב, במשך הזמן היא לקתה במה שלוקים גופים שיש בהם מנגנונים, בערבוב תחומים בין האידיאולוגיה שלה לבין המנגנון, שרואה את עצמו כאילו הביטוי לתפיסה ולאידאולוגיה כולה. ובעניין הזה אין לי מחלוקת.

אני גם לא רוצה להיכנס לוויכוח שעליו דיבר חבר הכנסת טמקין על חלוקה בין שמאל לימין. נדמה לי, שיש היום דיון בכנסת על: הימין סכנה למדינה, ושם ידובר על ימין מדיני מול תפיסת השמאל המדינית בישראל. יש בהחלט ערבוב תחומים בסוף המאה הזאת לגבי תפיסה חברתית-כלכלית, שמבטאים אותה חבר הכנסת טמקין וחבריו; מה שהם רואים כחזות הכול בכלכלה חופשית, המתבטאת בתנאי השוק, שהם יקבעו למעשה גם את התוכן של חיינו. ומותר להתווכח, חבר הכנסת בני טמקין, ולהגיד כי בנושא הזה הוויכוח הזה לא תם.

גם אם אני מסכים אתך, ואין לי ויכוח על כך שאחד הביטויים, לא רק של השמאל, לדעתי, שבכל משטר דמוקרטי זכותו של האדם לבחור היא לא רק עניין יסודי וחשוב, אלא לדעתי זה הביטוי לאיכותה של חברה דמוקרטית בימינו.

אבל, בוויכוח הזה סביב חוק ביטוח הבריאות, הלהט שמלווה אותו אינו על הבסיס האידיאולוגי. אילו זה היה, תאמין לי, זה היה לגיטימי. הוויכוח סביב החוק הפך להיות ויכוח חסר משמעות בצד התפיסתי והאידיאולוגי; הוא הפך להיות ויכוח מוסדי בין מנגנונים, כשבסך הכול המתווכחים סביב הנושא הזה רוצים להוכיח למי הכוח והעוצמה, ושההצעה שלהם תתקבל. ואני לא מתכוון אליך.

בנימין טמקין (מרצ):

איזה מנגנון עומד מול מנגנון ההסתדרות?

שר המשטרה מ' שחל:

גם זה מנגנון.

בנימין טמקין (מרצ):

איזה מנגנון הוא זה שמאחד את הליכוד ואת ש"ס ואת – – –

שר המשטרה מ' שחל:

תסלח לי, גם זה מנגנון. גם להיות חבר כנסת זה חלק ממנגנון. ואם הוא מנגנון בתנועה פוליטית, שהצמיחה בתוכה – – –

בנימין טמקין (מרצ):

במבחן על שלטון במדעי המדינה, הדברים שלך לא היו עומדים.

שר המשטרה מ' שחל:

יכול להיות. חבר הכנסת טמקין, מזלי הוא שאתה לא נותן לי ציון. ציון במדע המדינה כבר קיבלתי, וקיבלתי כמעט-טוב. אני לא צריך את הציון שלך, ואני יכול לחלוק עליך. מה שאני טוען הוא שהוויכוח אינו נסוב על הצד הממשי והאמיתי. ואומר לך מדוע. חוק ביטוח בריאות הובא לכנסת כמה פעמים.

אני זוכר שב-1977, כאשר היה התרגיל המבריק וממשלת רבין באותה תקופה לא היתה תלויה באופוזיציה-קואליציה, כי היתה לפני בחירות, החוק היה כמעט על סף קבלתו. הוא היה מוכן, למעט סעיף אחר, לא הסעיף שעליו אנו דנים היום, לא על הגבייה ולא על הזיקה, וחברת הכנסת אז, חייקה גרוסמן, הביאה אותו לחקיקה. היה גם אז ויכוח על הסעיף הזה, ונדמה לי שבגלל מפ"ם החוק לא התקבל.

לכן, כאשר אני שמעתי את דבריו של חבר הכנסת חיים אורון, אמרתי לעצמי רק דבר אחד, שהשחקנים השתנו והשתנתה הנימה – – –

בנימין טמקין (מרצ):

רק אצלכם כנראה לא השתנה ולא משתנה. ברוסיה השתנו, במפ"ם השתנו, אצלכם לא השתנו.

אלי דיין (העבודה):

— — —

בנימין טמקין (מרצ):

המנהיג החברתי הגיע. אתה בכלל לא מבין על מה מדברים.

שר המשטרה מ' שחל:

עם הקול שלך, חבר הכנסת טמקין, קשה לי להתמודד.

היו"ר ע' עלי:

חברי הכנסת, חבר הכנסת גדליה גל, חבר הכנסת טמקין, יש לנו סדר-יום עמוס.

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת טמקין, אם יש לך סיוע גם של השר שריד, אני נכנע. אני עם שניכם – – –

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני שותק.

שר המשטרה מ' שחל:

קשה לי להתמודד אתך ועם קריאות הביניים שלך, אז – – –

היו"ר ע' עלי:

חברי הכנסת, יש לנו סדר-יום עמוס לעייפה, ואני מבקש מכם, בואו נעבור את זה.

שר המשטרה מ' שחל:

והנה עברו שנים, ואני כן יכול להפתיע ולהגיד לך שכן שונו דעות. כי אני מאמין שהרוב המכריע, לפחות מאלה המדברים על חוק ביטוח הבריאות, רוצה באמת ובתמים ובכנות להביא חוק ביטוח בריאות ממלכתי למדינה הזאת, להבטיח שירותי בריאות לעם, להביא לסימום של החוק הזה ולהביא לכך שכל אזרח במדינה, ללא יוצא מן הכלל, וללא קשר להשקפתו, יהיה מבטוח על בסיס הסל שהמדינה צריכה לתת לו, כשהוא חופשי לבחור לאיזו קופה הוא רוצה להשתייך.

מהצד השני, בבסיס הוויכוח עמדה בעיה אחרת לגמרי, והיא, לדעתי, קופחה כיוון שהביאו אותה בהקשר של נושא הבריאות, והיא היתה צריכה בעצם להתקיים במפלגת העבודה בתחום אחר לחלוטין. מה מהותה של תנועה פוליטית שיש לה אמונה מסוג מסוים, שהיא דגלה בה והאמינה בה במשך שנים? הוויכוח היה צריך להיות בקצה השני. ותנועת העבודה היתה צריכה לקיים בירור קודם כול בשאלה איזה איגוד מקצועי היא רוצה; האם היא רוצה את האיגוד המקצועי שהיה ונוסד ב-1920, איגוד כולל, המבטא את מהות חייו של האדם, למעשה מלידתו עד מותו; או שהזמנים השתנו ולכן אנחנו צריכים לשנות את התפיסה הזאת.

לגיטימי שהוויכוח הזה יתקיים, מפני שיש נימוקים לכאן ולכאן. ואני מאמין בכנותם של אנשים שמתווכחים בסוגיה הזאת. נכפה על מפלגת העבודה ויכוח בשאלה העקרונית הזאת סביב שאלות הנוגעות לבעיית ביטוח הבריאות.

אני לא רוצה להיכנס היום לפולמוס. זה היום האחרון של הכנס. האמת היא, שהפולמוס הזה אולי מעניין אחדים, אבל הוא איננו עונה על העניין עצמו.

הבעיה מתמקדת בחוק ביטוח בריאות בשתי סוגיות. האחת – שאלת הזיקה, והשנייה – שאלת הגבייה. כל היתר – החוק ייבחן, ואני מניח שגם אחרי שהוא יופעל יהיה צורך לעשות בו תיקונים.

מותר לי לבוא ולומר, שכאשר החוק הוגש לטיפול ועדת השרים לענייני חקיקה, היו בו עשרות תיקונים כמו חוקים מן הסוג הזה, וגם אחרי שתוקנו, אני מעריך שבגלל הבעיות שיש, ואלה בעיות של חיים, יהיה צורך גם ללוות את החוק הזה בתיקונים רבים אחרים. הוא היה בוסר כאשר הוא הוגש. אני מניח היום, שמה שיכולנו לאתר אנחנו איתרנו, אבל עדיין יש בעיה.

אני אתייחס רק לשאלת הגבייה. בנושא הגבייה, חבר הכנסת טמקין, קופת-חולים הכללית טוענת כי היא רוצה גבייה עצמאית על-ידה. אקרא רק משפט אחד ממה שכתבה קופת-חולים "מכבי" בסוגיה הזו. חבר הכנסת טמקין, אני באמת מבקש, אתך למעשה היה עיקר הוויכוח, אני לא רוצה להתייחס לדברים שנאמרו אחרת. קופת-חולים "מכבי" אומרת במסמך שהיא הגישה: הזיקה הישירה בין המבוטח לבין קופת-חולים, המתפקדת הן כמבוטח והן כספקית שירותים, היא נשמת אפה של מערכת בריאות יעילה ומתפקדת.

יורם לס (העבודה):

השאלה באיזה – – –

שר המשטרה מ' שחל:

זה לא לגיטימי לומר את זה? אמרה זאת קופת-חולים "מכבי", לא אמרה זאת קופת-חולים הכללית. לא רק זאת, אלא הם באו להסביר – – –

דן תיכון (הליכוד):

מה אתה רוצה מאתנו?

שר המשטרה מ' שחל:

תן לי רגע.

בנימין טמקין (מרצ):

מה הקשר בין זה לבין חברי הכנסת?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת טמקין, אני מבקש להפסיק.

שר המשטרה מ' שחל:

אני אמרתי שאני מדבר על הגבייה ואחר כך אדבר על הזיקה. אני מתייחס לנושא הזה, כי אלה שתי הבעיות המרכזיות העומדות לוויוכוח בחוק.

אומרת זאת קופת-חולים "מכבי". מדוע יצא הקצף רק על קופת-החולים הכללית? כי זה פופולרי? כי באמת יש נוחות רבה לבוא ולתקוף ואז יש מחיאות כפיים. יש בכלל אופנה כזאת בימינו. אתה רוצה להיות פופולרי – תתקוף את המוסד שאתה משתייך אליו, ואז ימחאו לך כפיים. מדוע לא? לא מקובל עלי. אני חושב שבנושא הזה מן הראוי היה להגיע להבנה ולפשרה. אני מאמין באמונה שלמה שאפשר היה להגיע לפשרה.

אומר לך יותר מזה. שר הבריאות לשעבר, כשהוא הביא את החוק הוא בעצמו אמר זה דבר מאוד חשוב, שחלק מדמי ביטוח הבריאות ייגבה על-ידי הקופות. מדוע זה פסול? אתם באים היום ואומרים: בשום פנים ואופן לא. בהחלט. תעזוב אותי מ-0.8. ה-0.8 לבדו לדעתי לא יעמוד בביקורת בג"ץ. אני לא חושב שהוא נולד כאשר הוגש החוק. זו היתה בעיה אחרת. הוא יוחלף על-ידי מס ארגון. לפחות כאן, בלי צביעות, מישהו היה צריך לבוא ולהגיד: אם אני דגלתי בפשרה הזאת, אני מביא אותה כדי להגיע לסיום. נראה איך היא תופעל.

גם לי יש חששות. אני לא בטוח אם המנגנון יעיל או לא יעיל. לא מקובל עלי שייטנו לקופות סמכויות גבייה כמו למס הכנסה. אבל אני חושב שיש בהחלט מקום לקבוע בתקנה באילו תנאים הקופה רשאית לגבות, אם יתירו לה לגבות.

מה פסול בכך שקופה אומרת: אני רוצה לשמור על עצמאותי ואני מעוניינת שחלק מהגבייה והזיקה שלי עם המבוטח יהיו ישירים?

משה נסים (הליכוד):

אדוני שר המשטרה, בכל הרצינות, אתה גם ותיק בכנסת, אני חושב מהכנסת השביעית או השמינית, כיצד אתה מעלה על דעתך שחוק מדינה, שקובע למעשה מס על בריאות, יקנה את הסמכות לגבות את המס על-ידי גורם וולונטרי ולא על-ידי רשות מרשויות המדינה? אין זוועה קונסטיטוציונית גדולה מזאת.

שר המשטרה מ' שחל:

אני מציע, חבר הכנסת נסים, באותו טון ובאותה רצינות: 1. להווי ידוע לך – – –

דן תיכון (הליכוד):

רק רגע, בוודאי גם תאמר לנו – – –

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת דן תיכון, אני לא יכול להשיב לשניכם. תן לי להשיב לחבר הכנסת נסים.

דן תיכון (הליכוד):

אתה יכול. אתה כבר עשית דברים יותר קשים.

שר המשטרה מ' שחל:

לא. אתם נחתם אתמול, אנחנו לא. היינו עד 05:00 והעירו אותי בגלל הגשר שעתיים אחרי זה.

דן תיכון (הליכוד):

– – – שבועיים לפנינו.

שר המשטרה מ' שחל:

אני רוצה להשיב לך. חבר הכנסת משה נסים, אני חותם כמעט כל שבוע על ייפוי כוח למתן סמכות לאזרחים שעובדים במועצת הפירות ובמקומות אחרים, מאות אנשים, עשרות אנשים, להסמיך אותם כשוטרים לעצור בני אדם. אז אל תבוא אלי ותגיד לי שזה בלתי אפשרי.

קריאות:

זה תירוץ.

שר המשטרה מ' שחל:

איזה תירוץ?

משה נסים (הליכוד):

זה לא אותו דבר. יש תהום בין הדברים, הסמכה של שוטרי תנועה ומס של המדינה.

שר המשטרה מ' שחל:

רגע, לא שוטרי תנועה. אני מדבר על תפקידים: להיכנס לחצרות, לעשות חיפוש, לעצור בני אדם. תסלח לי. חבר הכנסת נסים, אני לא הפרעתי לך, תשמע את תשובתי.

דן תיכון (הליכוד):

אולי נעביר את מס הכנסה להסתדרות?

משה נסים (הליכוד):

זה תפקיד של שוטר. זה כמו מס הכנסה, זה כמו ביטוח לאומי.

שר המשטרה מ' שחל:

מדוע אם יש זכות לקופה לגבות, אתה חושב באמת שבחקיקה בלתי אפשרי לבוא ולהגיד, שאם יתחייב חבר הקופה לשלם מס והוא לא שילם אותו, יהיה דין הוצאה לפועל בעניין הזה כדין הוצאה לפועל בהמרצה שהיא קיימת היום בבתי-המשפט? זה לא לגיטימי? אמרתי מראש שאינני מסכים לתת לקופות סמכות כזו של גובי מס הכנסה. אני חושב שזה נוגע למדינה ולמדינה בלבד. אבל לתת כלים מעשיים שהקופה תגבה, מותר?

משה נסים (הליכוד):

בשביל מה?

היו"ר ע' עלי:

רבתי, השר שחל מדבר כבר חצי שעה – – –

שר המשטרה מ' שחל:

אני קראתי והסברתי למה. הרי אני יודע שאני לא אשכנע אותך, חבר הכנסת משה נסים.

היו"ר ע' עלי:

סליחה רגע, רבתי, לפי סעיף 50 רשאי השר לדבר בכל עת שיחפוץ וכמה שירצה. הוא כבר מדבר למעלה מ-30 דקות.

דן תיכון (הליכוד):

אפשר לשאול אותו שאלה?

היו"ר ע' עלי:

אם תמשיכו בשאלות הוא יעמוד כאן וימשיך לדבר, ויש לנו סדר-יום עמוס.

שר המשטרה מ' שחל:

אני רוצה לסיים. אני חושב שלגיטימי, כאשר התביעה היא מכל הקופות, למעט אחת – כל הקופות מעוניינות בזיקה ישירה ובגבייה. נכון שיש להם שאלה של הקפיטציה, אבל זו איננה השאלה המרכזית בעיני.

קופת-חולים הכללית, ששירתה את רוב העם הזה, 70% ממנו, גם היום 3,250,000 בני אדם מקבלים שירותים רפואיים במושב, בכפר ובעיר, בצפון ובדרום, בקופת-חולים זו, מדוע אסור לה לבוא ולהגיד, כמו כל אדם, כמו כל גוף שאתה שומע אותו: אני חוששת, אני רוצה לשמור על עצמאותי, אני רוצה שחלק מהגבייה יהיה בידי? זה פסול? זה בלתי אפשרי?

משה נסים (הליכוד):

זה פסול.

שר המשטרה מ' שחל:

כי אתה אומר את זה.

משה נסים (הליכוד):

איזו קונסטיטוציה זו – – –

חיים רמון (העבודה):

אין מקום בעולם שבו קיים דבר כזה.

משה נסים (הליכוד):

אין בנמצא דבר כזה.

אלי דיין (העבודה):

אתם רוצים להלאים.

משה נסים (הליכוד):

מי מדבר על הלאמה? אתם מרמים את הציבור.

אלי דיין (העבודה):

אנחנו לא מרמים את הציבור, אתם – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת אלי דיין. חבר הכנסת משה נסים.

שר המשפטים ד' ליבאי:

זו הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי?

משה נסים (הליכוד):

זה לא חוק ביטוח בריאות ממלכתי, זה חוק לבריאות ההסתדרות.

היור' ע' עלי:

חבר הכנסת נסים. רבותי חברי הכנסת, יש לנו סדר-יום עם מאות הסתייגויות, ואם כאן יימשך הדיון בדרך כזאת, עם צעקות ביניים, לא נסיים בשעה סבירה.

אני מבטיח לכם דבר אחד: אני מתחייב לאפשר לכל אחד לדבר. בלאו הכי אין שומעים אתכם כשאתם צועקים. תעלו אל הדוכן, תדברו לעם דרך המיקרופון, בצורה מסודרת. נא לא לצעוק ולא לקרוא קריאות ביניים.

שר המשטרה מ' שחל:

אני לא מופתע מעמדתו של חבר הכנסת משה נסים. האמת היא שבמשך כל השנים היתה לו אותה עמדה. תפיסתו, שהוא מייצג אותה כל הזמן, היתה שאין צורך לא רק בגבייה, הוא לא רצה גם הסתדרות. זה לגיטימי.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

הסתדרות כזאת הוא לא רוצה.

שר המשטרה מ' שחל:

זה לגיטימי.

חבר הכנסת ביבי נתניהו, תנו לי לפחות לגמור משפט. אני רוצה רק לומר, שהצדק הגיע ונתגלה גם לחבר הכנסת רמון, כי דבריו היום, ש"אין מקום בעולם", עומדים בסתירה גמורה למה שהוא אמר ב-21 בפברואר בממשלה. ואני ממשיך את הציטוט מדבריו. הוא אמר: "זה דבר מאוד חשוב, שחלק מדמי ביטוח בריאות ייגבה על-ידי הקופות. זה נושא למשא-ומתן שהממשלה צריכה להתחיל אותו מנקודה שהיא אופטימלית בתחילת העניין".

חיים רמון (העבודה):

הממשלה ניהלה משא-ומתן ושכנעה את קופת-חולים "מכבי" שלא לעשות את זה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת חיים רמון, הוא צריך לסיים.

חיים רמון (העבודה):

אני מודיע, שכשר בממשלה ניהלתי משא-ומתן עם קופת-חולים "מכבי", ושכנעתי אותם ואמרתי שרק הם רוצים לעשות את זה – – –

היו"ר ע' עלי:

אתם לא מאפשרים לשר לסיים את דבריו.

שר המשטרה מ' שחל:

אני ממשיך. אומר חיים רמון: "אני אומר לממשלה, שבעיקרון תהיה גבייה מסוימת על-ידי הקופות. זה יהיה במשא-ומתן עם הקופות על איזה שיעור זה יהיה. זה לא מה שמוצע כרגע בחוק, ואני מציע שכך זה ילך לכנסת. אני אומר לחברים שרגישים לעניין הזה, שתהיה, לפחות בהתחלה, גבייה על-ידי הקופות של חלק מדמי ביטוח בריאות".

רבותי, אני לא רוצה להיכנס לוויכוח זה, כי הוא ויכוח מיותר לגמרי. זה ויכוח שמישהו רוצה בו כדי למקד תשומת לב לעניין ולעצמו. אבל מי שאמר את הדברים האלה לממשלה, חייב לבוא ולהגיד היכן ומתי הוא צדק. מתי הוא אמר אמת, אז או היום.

חיים רמון (העבודה):

בנושא האמת אני מציע – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת חיים רמון, אני אתן לך אחר כך לדבר. אני מבטיח לך. אחריו – חבר הכנסת בנימין נתניהו, ואחריו – חבר הכנסת חיים רמון.

יורם לס (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת לס, אני מבקש להפסיק. אני לא אהסס להוציא מהמליאה. תרשה לי לנהל את הישיבה כפי שאני מבין.

שר המשטרה מ' שחל:

אני רוצה לומר דבר שני בקשר לעניין הזיקה. הנושא של הזיקה בנוסח אחת ההסתייגויות מבטא, לדעתי, עמדה שמותר לגוף לבוא ולהגיד: אני רואה לא רק את עניין ביטוח הבריאות, אם כי נושא זה הוא הנושא המרכזי. אני רואה בשירותים שאני נותן לחברי שירות כולל, שנוגע גם להשכלה, גם לתרבות, גם לחינוך וגם לביטוח בריאות.

עכשיו – זה איננו סוד, מישהו יכול לא להסכים לזה – היה ויכוח בשנות ה-50 על מערכת החינוך במדינת ישראל. ואני רוצה לומר לך, חבר הכנסת ביבי נתניהו, משפט אחד, ותאמין לי, אני אומר את זה היום ואני לא יודע אם יש לי פתרון. אתה חושב, שהחינוך הממלכתי באמת פתר את הבעיה של הפערים בחברה הישראלית? יש לי שאלה שאינני יודע לענות עליה, ביני לבין עצמי, ביני לבין המקומות שאליהם אני מגיע, ביני לבין הסביבה שאני מכיר. מה קרה במשך 45 שנה, אנחנו צמצמו את הפער כתוצאה מהחינוך הממלכתי?

באים ומבקרים את ביטוח הבריאות על רמתו. ואני אומר לך, גם היום, עם כל הביקורת שישנה, אני חושב שביטוח הבריאות, מערכת קופת-חולים הכללית של ההסתדרות נותנת שירותי רפואה מן הטובים, ולא שהם לא פחות טובים, אלא הם טובים יותר מאלה שהמדינה, שהממשלה נותנת. מותר לו לגוף לבוא ולהגיד: אני על העמדה הזאת רוצה להגן. מדוע זה הפך להיות נושא לדמגוגיה, שכל מי שדוגל בתפיסה הזאת, הוא בכלל מייצג את הרגרסיה, הוא בכלל מותקף, מושמץ?

יש לי תשובה – הבעיה איננה שייכת לתחום לבריאות. אני אומר לכם ואני נשבע לכם, היא אינה נוגעת לתחום הבריאות. היא נוגעת לתחום אחר.

אני רוצה, אדוני היושב-ראש, לבוא ולומר, שבעת שנגיע להצבעות, לי יש עניין – ואני אומר את זה על דעת ראש הממשלה – שהחוק יעבור בכנסת, בניגוד להשמצות ולדברים שנאמרו, שהממשלה אין לה עניין בחוק. בדיוק הפוך מזה. הממשלה רוצה להביא לסיום חקיקת החוק. היה מוטב לה, לממשלה, שהחוק שלה יעבור, אבל גם בנושא הזה אינני רוצה להגיע לשום דיון או לפולמוס היום. אני רוצה להגיע לפשרה, שתהיה מקובלת על רוב הבית הזה, והפשרה שהוצעה בעניין הגבייה, באחת ההסתייגויות שהגיש חבר הכנסת אלי דין, אומרת: בתוך ארבעה חודשים שר הבריאות – ואני מקווה שיהיה שר בריאות שהאמינות שלו תהיה כזאת שהוא יזכה לאמון של קופות-החולים, ולא כפי שהיה בעבר – שר הבריאות ושר האוצר, באישור הממשלה ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, יקבעו בתקנות את החלוקה של גביית המס בין הקופות ובין הביטוח הלאומי. ואני אומר, המס הכולל, ה-0.8%, לדעתי, לא יעמוד בביקורת הבג"ץ.

יש הסתייגות אחרת, של חבר הכנסת דרעי, שאומרת, כי אם לא תביא הממשלה הצעה כזאת בתקנות, הרי הגבייה כולה תיעשה על-ידי הביטוח הלאומי.

משה נסים (הליכוד):

הממשלה תומכת בהסתייגות של חבר הכנסת דרעי?

שר המשטרה מ' שחל:

אני אמרתי: אני רוצה לשכנע את חברי, שאם לא תתקבל ההסתייגות – ואני בעד ההסתייגות של חבר הכנסת אלי דין, ואני אומר לך, חבר הכנסת נסים: הסתייגות זו הצעתי אותה גם לחבר הכנסת אלי דין, גם לחבר הכנסת דרעי בנוסח שלה, ללא התוספת. התוספת, אישית לא מפריעה לי. אני מאמין שאפשר להגיע בתוך ארבעה חודשים לפתרון שיהיה מקובל על כולם. ואני אומר לך כאדם אחראי – – –

אלי דין (העבודה):

בנימין נתניהו (הליכוד):

משה נסים (הליכוד):

נצביע נגד.

שר המשטרה מ' שחל:

הדבר השני, בעניין הזיקה. ההצעה שהוצעה אומרת, כי הקופה רשאית לקבוע שחבר שלה, חבר הקופה, יהיה גם חבר האיגוד המקצועי שאליו היא משתייכת, אלא אם הוא הודיע שהוא איננו רוצה בכך. לדעתי זוהי פשרה ההולמת את העניין עצמו. יש זכות לקופה לבוא ולהגיד: אני אינני בת ללא הורים, יש לי עבר, אני מייצגת איזה גוף, זה לא דבר שצריך להתבייש בו. אני חושב שמה שעשו כאן זו שטיפת מוח, דמגוגיה וביקורת שלא לשמה.

אני חושב ששתי ההצעות האלה – אני בוודאי אשתדל להביא אותן להתאמה ולהביא לתמיכה בהן בבית הזה, כי קיימת סכנה, חבר הכנסת משה נסים, שאולי אתם מעוניינים בה. עד כמה שידוע לי, עלול להיווצר מצב ששום גרסה מהגרסאות לא תקבל רוב, ואז החוק לא יהיה. אנחנו מעוניינים, ואני אומר את זה על דעת ממשלת ישראל, שהחוק יתקבל, והוא יתקבל היום, מפני שחבל על הוויכוחים המיותרים, מפני שדרוש חוק ביטוח בריאות ממלכתי ואני מאמין שאפשר, עם רצון טוב, להביא אותו גם לסיום.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לשר שחל. חבר הכנסת בנימין נתניהו, בבקשה.

קריאה:

היו"ר ע' עלי:

יש לו הסתייגות.

אלי דיין (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

אנחנו עדיין בסעיף ההסתייגויות לשם החוק.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, שמעתי את השר שחל, ואני מתפלא, אני מוכרח להגיד, על ניסיונותיו לטייח מה שבעליל מתרחש כאן, ואני רוצה להגיד מה מתרחש כאן.

אנחנו בליכוד יזמנו את חוק ביטוח בריאות ממלכתי ותמכנו בו, כשהרעיון היסודי שלו הוא לתת ביטוח לכל אזרחי ישראל, סל שירותים, כל הדברים הטובים שהיו אמורים להיות בבסיס החוק הזה.

אבל, כדי לאפשר את מימוש הדבר הזה בלי סטיות, בלי גזל, בלי שוד, אנחנו התנינו את הדבר בשני דברים: אחד, שלא תהיה זיקה מחייבת. ההסתדרות לא תוכל להגיד למישהו: כדי להיות חבר הסתדרות, אתה חייב להיות חבר קופת-חולים; כדי להיות חבר קופת-החולים הכללית, אתה חייב להיות חבר הסתדרות. תנאי אחד. מה קרה לתנאי הזה, התנאי הזה שלא קיים בשום מדינה בעולם, שמכריחים בן אדם, כופים עליו להשתייך לשירות בריאות מסוים או לארגון מסוים – לא שמעתי דבר כזה. מה שקרה עם התנאי הזה הוא שחציו, רק חציו מולא. כלומר, לפי הצעת הוועדה, קופת-חולים כללית אינה יכולה לחייב מישהו להיות חבר הסתדרות, אבל ההסתדרות יכולה לחייב מישהו להיות חבר קופת-חולים. זה כבר עיוות אחד, עיוות שהוא קשה מאוד לליכוד, ובהסתייגויות שהגשנו נצביע נגד הדבר הזה. אנחנו לא רוצים שום זיקה, שום מחויבות, שום שעבוד, אנחנו נשארים נאמנים לעיקרון הזה.

דבר שני, הכסף. מה שיש פה במדינה כמעט חצי מאה שנים – ההסתדרות לוקחת כסף מהציבור, אחר כך עוד פעם מהממשלה, כדי לכסות על הגירעונות שלה, ולאיש אין בקרה ואין שליטה. הכסף הזה הולך ככסף מפלגתי טהור. נוצרה פה מפלצת מפלגתית. אנחנו אמרנו שאנחנו רוצים שהכסף לביטוח הבריאות יעבור דרך הביטוח הלאומי ותילקח הזכות, הפריבילגיה הזאת של ההסתדרות, לעשות בכסף הזה כפי שהיא רוצה.

באו והתחכמו גם כאן והוסיפו סעיף שמאפשר להסתדרות לקחת 0.8%, כלומר כמעט 1% מההכנסה של המבוטחים. תארו לכם, 1% מההכנסה לקחת אותו לכיסה, לגבות אותו גבייה ישירה. הם קוראים לזה מס רווחת העובד. זה לא רווחת העובד, זה רווחת הארגון. זה אפילו לא רווחת הארגון, זה רווחת הדינוזאורים שיושבים שם, מתבצרים להם בחדר האטום שלהם בהסתדרות, רווחת הדינוזאורים. אתה לוקח 1% מהמבוטחים – גם זה מבחינתנו דבר קשה מאוד, וגם נגדו נצביע היום בהסתייגויות שהעלינו, נגד הגזל הזה של ה-1%.

אבל, גם זה לא מספק אותם, כי באים ואומרים: ה-1%, השוד הזה, איננו מספיק, ואנחנו ניפה את כוחו של שר האוצר ושר הבריאות על מנת שיגיעו לאחוזים יותר גדולים. הם לא מסכימים, הם רוצים עוד. ניתן להם ארבעה חודשים או ניתן להם תקופה יותר ארוכה, זה לא חשוב אם מדובר בהצעה של חבר הכנסת אלי דיין או בהצעה של חבר הכנסת אריה דרעי, ניתן להם. אנחנו לא רוצים לתת להם את זה. גם לזה נתנגד.

אמרתי את הדברים הללו כדי שיובן דבר אחד. אנחנו היינו מוכנים להתפשר עם חצי זיקה, אפילו עם האחוז הזה שאנחנו מתנגדים לו, אנחנו מקווים שהוא לא יעבור, אבל אם הוא יעבור במליאה, אם זה כל מה שיעבור, זה רע, זה לא טוב, זה לא החוק הצרוף שאנחנו רצינו, אבל אם הצעת הוועדה, שהיא הצעת פשרה בין הדבר הטהור, הנקי, שהליכוד רצה, לבין ההתנגדויות השונות שהועלו בוועדה, עם הפשרה שהיתה בוועדה, שהיא מקדמת אותנו איזו התקדמות – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

הוועדה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

הוועדה ולא הוועדה. לא ועידת מפלגת העבודה, חבר הכנסת לנדאו.

הפשרה כפי שתעלה, אם היא תעלה ותתקבל כאן, בלב כבוד נתמוך בה. אבל אם ינסו להגדיל את הגזל הזה, לאפשר העברת ההסתייגויות כמו הצעת דרעי והצעת אלי דיין, שיאפשרו בעצם לחיים הברפלד לקחת אחוזים נוספים, וכל אחוז זה 100 מיליון שקל, לקחת מאות מיליוני שקלים לקופת ההסתדרות בלי מבקרת המדינה, בלי שום בקרה, בלי שום שליטה, שוד לאור יום, אנחנו נצביע נגד החוק. ואני נותן כאן התראה. אני מבהיר מהי עמדת הליכוד. אם אתם תסטו – חבר הכנסת חיים רמון, אני מדבר גם אליך – אם תיתנו יד להגדלת אחוזי הגבייה, אם תאפשרו להסתדרות לקחת מיליונים, אנחנו לא נתמוך בחוק הזה, ותישאו אתם באחריות לתוצאות.

חיים רמון (העבודה):

לא אני. אני ביקשתי לא לסטות מהאחוזים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני מבקש מהחברים, מכולם, תפסיקו עם הניסיונות לטייח ולטשטש. תפסיקו עם הניסיונות להעביר עוד מיליונים, וזה מה שאתם עושים כרגע. אנחנו היינו רוצים לראות חוק נקי, אנחנו היינו רוצים לראות את ההסתדרות מבוקרת, תחת מבקרת המדינה. אני לא מבין מדוע ההסתדרות מבקשת עוד כסף, או כסף בכלל. יש לה נכסים בשווי מיליארדים. אף אחד כבר לא יודע כמה מיליארדים יש לה, אבל זה לא מפריע לה לבוא ולבקש עוד ועוד ולהתעקש על העיקרון שנקרא: שקט או רפש, תנו לנו לעסוק ולנבור ברפש בשקט, אנחנו יכולים לעשות את זה, אף אחד לא יבקר אותנו, אנחנו נגבה, אנחנו נבזבז, אנחנו נדאג לג'קוזים, לעגלות התה ולנסיעות לחוץ-לארץ.

הגבולות הם ברורים. אם תעבור הצעת חבר הכנסת אלי דיין או הצעת חבר הכנסת אריה דרעי, שלפיהן ההסתדרות בעצם, באמצעות כביכול ויכוח בין שני שרי הממשלה, תוכל לגזול מאות מיליוני שקלים מהציבור, הליכוד יתנגד לחוק. אם הצעת הפשרה של הוועדה תעלה כפי שהיא, ללא שינוי,

הליכוד יתמוך בחוק, אף-על-פי שיש לו הסתייגויות כבדות מהזיקה החלקית ומהגבייה החלקית שאינן לרוחנו. אנחנו מעדיפים פשרה, אבל לא ניתן את ידנו לשוד, והאחריות היא של חברי הכנסת.

הי"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת ביבי נתניהו. חבר הכנסת חיים רמון. יסכם את הסעיף הזה, לשם החוק, חבר הכנסת עמיר פרץ, ואנחנו ניגש להצבעה על שם החוק מייד בתום דבריו.

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפעמים אני תוהה כיצד יצאו לאדם מסוים בפוליטיקה מוניטין שהאמת אינה נר לרגליו. למה יצאו מוניטין לאיש זה ולא לאיש אחר?

דוד מגן (הליכוד):

--- לא שומעים.

חיים רמון (העבודה):

מי שצריך שומע.

קריאה:

הי"ר ע' עלי:

שואלים אותי למה נתתי רשות דיבור. לחבר הכנסת נתניהו יש הסתייגות כתובה. חבר הכנסת חיים רמון הותקף באופן אישי, ואני חושב שמן הדין ומן הצדק לתת לו את זכות התגובה לפני שמצביעים על החוק. לכן אני נותן לך חמש דקות.

חיים רמון (העבודה):

יש לי הסתייגויות. אחר כך אנמק אותן.

הי"ר ע' עלי:

אחר כך יש לך הרבה הסתייגויות.

חיים רמון (העבודה):

כשראיתי את השר שחל פתאום הבנתי. למה יצאו לשר שחל מוניטין כאלה? אני יושב, וכרגע השר שחל בא ואמר, שבזיקה החד-צדדית הזאת אין שום בעיה. יבוא אדם, הקופה תחליט שהוא חייב להיות באיזה ארגון, והאדם הזה יצטרך להודיע בכתב. וזה מקובל עליו. זה שזה סותר נאום מרגש – שאני אעמוד עליו תיכף – של השר שחל בישיבת הממשלה לפני חודש, זה משהו אחר. אבל תראו מה אמר השר שחל. ואני החלטתי לצטט. אם השר שחל ציטט מישיבות ממשלה, דבר שלא נהוג, אז לי מותר לצטט מישיבות ועדת שרים לענייני חקיקה.

בישיבת ועדת שרים לענייני חקיקה מסביר השר שטרית את הזיקה בצורה הזאת – לאיגוד המקצועי, או לקופה מותר יהיה להחליט לכפות חברות, ואם האדם לא ירצה בכך, יוכל להודיע ויציל את נפשו. ומה אומר על זה השר שחל, בתגובה על דבריו של השר שטרית? "החברות היא בהחלט חברות אישית. אני לא חושב שיש מקום לחזור חזרה לשנות ה-50" – זה מה שאמר השר שחל. כי זה בדיוק מה שהיה. באו ואמרו: קודם כול אנחנו מחליטים בשבילך; אם אתה לא רוצה, לך תודיע. אבל בואו נראה את הגיבור שיקום ויודיע. זה נשמע לי כמו מיפקד בכמה מפלגות. אני לא רוצה את זה.

זה אותו אדם שעמד כאן על הדוכן והפליג בשבח העניין הזה. בלי היסוס, ב"האמינו לי". בכלל, כשאנחנו מקשיבים לאדם, והוא בנאומו אומר בערך עשרים פעם "האמינו לי", "אני מדבר בכנות", צריך להתעורר חשש אצל השומע.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

תמיד.

חיים רמון (העבודה):

תמיד. לא חשוב מי הדובר. והפעם הפליגו ב"האמינו לי". ככל שאדם אומר יותר "האמינו לי", "אני מדבר בכנות" – אל תאמינו לו, תדעו שהוא איננו מדבר בכנות, אלא מסובב אתכם בכחש.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

מאה אחוז.

חיים רמון (העבודה):

ובישיבת הממשלה, חודש לפני שהוא נואם היום, בא השר שחל ואמר: הגבייה היא עניין טכני, כמו שהוא טוען היום? זה אידיאולוגי, והזיקה היא אידיאולוגית, ומשחר נעורי אני מאמין בכך. ואני מצטט: "כל שררה שבעולם אני מוכן לוותר, ורק לא לוותר על העניין של הגבייה ושל הזיקה".

משה נסים (הליכוד):

אידיאולוגיה...

חיים רמון (העבודה):

ואיזו זיקית. חודש אחרי חודש אחרי חודש. שנה וחצי, מאז הובא החוק הזה לממשלה ועד שאני התפטרת מתפקידי, עד הרגע הזה, לא הוציא השר שחל הגה מפיו בעניין הזה; הגה אחד. לא שמעתי אותו נואם, נלחם, פעם אחר פעם מצטרף לעמדות הרוב. הוא בא ואומר, בעניין שאני, כן, אמרתי בממשלה, שיש גבייה שאני – – –

היו"ר ע' עלי:

אתה צריך לסיים.

חיים רמון (העבודה):

אני מסיים במשפט הזה.

קריאה:

לא. לא. תן לשמוע.

חיים רמון (העבודה):

אל תדאג, יש עוד הרבה.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, רבותי, עם כל הכבוד, תנו לי לנהל את הישיבה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

לא כל יום שומעים דברים חכמים.

חיים רמון (העבודה):

אמרתי: אני אתדיין עם קופות-החולים על גבייה חלקית. וגם אמרתי – השר שחל לא ציטט – אמרתי: זה אסון לקופת-חולים הכללית. אמרתי את זה בממשלה. אבל אני רוצה להעביר חוק בקונסנסוס. ולכן קופת-חולים "מכבי" וקופת-חולים "מאוחדת" רוצות את הגבייה. לא כמו שעכשיו עובדים עליהן, שהם יגבו ויעבירו כסף למישהו אחר; המצאה שלא קיימת בשום מקום בעולם. והן, כמובן, מתנגדות לכך. אבל מי שאומר "האמינו לי", "בכנות", לא ציין לפניכם ש"מכבי" ו"מאוחדת" מתנגדות להצעת החוק הממשלתית. הן אומרות: לא רוצות לגבות. כי מה שהממשלה החליטה – לא הממשלה החליטה, ההסתדרות החליטה בשבילה – שהן יגבו, ואת הכסף שהן יגבו הן ייתנו לקופת-חולים הכללית. ואם הן לא יעמדו במכסת הגבייה, יוטל עליהן קנס. לא היה יצור מפלצתי כזה מבחינה חוקתית.

אבל אני הלכתי ל"מכבי" ול"מאוחדת" ואמרתי להן: גבייה על-ידכן היא טעות; יש לכן בעיות, אני אלך לקראתכן, ובשנה הראשונה לא תהיה קפיטציה מלאה. אבל גבייה של מס בריאות היא באחריות המדינה, כולה, ואך ורק שלה. ובשולחן הזה, השר שחל, שעומד כאן, יושב והולך עם אנשים ואומר: אל תדאגו, אחרי הבחירות להסתדרות ודאי שהגבייה תיעשה על-ידי הביטוח הלאומי, כי זה טירוף שזה לא יהיה כך. והוא לא היחיד.

אבל מה? כשמישהו החליט שצריך לנהל קרב אישי. איך אמר השר שחל בריאיון עיתונאי? – "מה, אני CHEER GIRL של חיים רמון? אני אתן לו 'בוסט'?" "בוסט" זה דחיפה למעלה. הוא יעביר חוק? חס וחלילה. נטרפד את החוק, רק שלא יהיה רשום משהו ברקורד. והוא מדבר על עניין אישי? הוא מדבר על עניין שקשור לאיזה עניין מהותי?

יומם ולילה עבדתי על החוק הזה. הבאנו מסמך שהוא מהטובים והמפוארים ביותר לא רק בתולדות מדינת ישראל אלא בחוקי הבריאות בעולם.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אנחנו מסכימים אתך.

משה נסים (הליכוד):

אבל איך הוא יצביע?

חיים רמון (העבודה):

אני אומר שוב, כל מה שמוצע כאן אין לו תקדים, אך לו אח ורע בשום – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת חיים רמון, נא לסיים.

משה נסים (הליכוד):

– – –

חיים רמון (העבודה):

אני כבר הוכחתי את האמינות הציבורית שלי. התפטרתי מהממשלה, לא רבים התפטרו מהממשלה על זה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת חיים רמון, נא לסיים.

עמנואל זיסמן (העבודה):

– – –

חיים רמון (העבודה):

תאמין לי, חבר הכנסת זיסמן, הם נהנים ממה שאתה עשית והבאת על מפלגת העבודה. עוד נבוא במשך היום חשבון על זה. מה שאתה וחבריך הבאתם על מפלגת העבודה, על הממשלה – את הביזיון הזה. גררתם.

בנימין נתניהו (הליכוד):

עמנואל זיסמן (העבודה):

אתה אופורטוניסט וקרייריסט ---

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת זיסמן.

עמנואל זיסמן (העבודה):

--- יש גם תשלום אינדיבידואלי. אתה לא תקבל תמיכה מביבי נתניהו.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת זיסמן, אתה רוצה שאקרא לך לסדר?

עמנואל זיסמן (העבודה):

אסור? הוא איים עלי. הוא טרוריסט.

היו"ר ע' עלי:

קודם כול, לא נאה לומר לחבר כנסת, עמית, "נטרפה דעתך" ---

עמנואל זיסמן (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

מה זה "נטרפה דעתך"?

עמנואל זיסמן (העבודה):

הוא מאיים עלי.

היו"ר ע' עלי:

הוא מדבר על עשיית חשבון כאן בוויכוח.

עמנואל זיסמן (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

מה זה "נטרפה דעתך"? זה ביטוי פרלמנטרי?

חיים קופמן (הליכוד):

זה ביטוי רפואי.

חיים רמון (העבודה):

רבותי חברי הכנסת, בהמשך היום יש זמן לפרט את העניין של הזיקה ואת העניין של הגבייה, שהם מלב החוק. הם סירסו את החוק, ועוד נדבר על כך. אבל אני רציתי רק, כשבמשך היום תשמעו את השר שחל עולה ויורד, אני מציע שתזכרו איך להתייחס לדבריו לאור מה שהבאתי כאן.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת חיים רמון. חבר הכנסת עמיר פרץ, בבקשה.

נא לצלצל. אנחנו נצביע על שם החוק מיידי בתום דבריו של חבר הכנסת חיים פרץ.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אור לליכוד עם חברים כמו חיים רמון.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לסכם את הסעיף לשם החוק, בתקווה שבסעיף הזה אנחנו מסיימים את ההמולה הפוליטית סביב החוק. ואני אומר על זה כמה דברים. פניתי בתחילת דברי, עת פתחנו את הדיון היום, ואמרתי: בואו ננסה לעשות את הדיון היום בכנסת ליום בריאות לעם ישראל; נסביר לו מה יש בחוק לטובת האזרח ולא נתמקד רק בזירת האגרוף שיצר החוק הזה. אבל, אינני יכול להתעלם מכמה הערות.

חבל שהשר שחל לא נמצא כאן. אני אפנה לשר המשפטים. אדוני שר המשפטים, בתחילת דברי אמרתי שהממשלה עושה טעות קשה מאוד, כי החוק הזה דומה – – –

היו"ר ע' עלי:

רק רגע, חבר הכנסת פרץ. אני מבקש מחברי מסיעת הליכוד להפסיק את הדיבורים, זה מאוד מפריע לנואמים. אתם רוצים לנהל שיחות, נא לנהל אותן מחוץ לאולם המליאה. ביקשתי להפסיק את הדיבורים. נא להפסיק את הדיבורים. נא להפסיק את הדיבורים. בבקשה, חבר הכנסת פרץ.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אדוני שר המשפטים, אני אחזור על אותו דימוי שהבאתי הבוקר. החוק הזה דומה לילד יפה ששני בני הזוג, שניהם רוצים אותו, גם הממשלה רוצה אותו וגם הוועדה רוצה אותו. ושנינו משכנו אותו. אתם משכתם בכל כוחכם ואנחנו משכנו בכל כוחנו אבל הילד נשאר ילד יפה, אהוב ורצוי. ומה שאנחנו באים היום לבקש מהכנסת, שהכנסת תקבע מזונות לילד הזה לכל ימי חייו; שזה יהיה חוק עם שיניים, שיהיה לו עם מה לחיות, שיהיה לו עם מה להתקיים. לא באנו היום לכנסת לנסות לדכא את הדבר הנפלא הזה שאנחנו מביאים היום לפנינו. באנו לשבח אותו, באנו להגדיל אותו, באנו לפאר אותו, כי זה באמת אחד המסמכים החברתיים היפים ביותר שהביאו למדינת ישראל.

אני רוצה לומר, אני עוסק בחוק הזה הרבה זמן. אני מציע, בואו לא נתחרה מי התחיל אתו. כל ממשלות ישראל ניסו לחוקק את החוק הזה, כולן, בווריאציה כזאת או אחרת. כולן עשו ככל יכולתן, אבל בסוף, בגלל בעיה פוליטית זו או אחרת, החוק נפל. אבל הכנסת הזאת זכתה לכך שהחוק הזה הגיע לכדי הבשלה ולידי כך שאפשר לבוא ולחוקק אותו ולהפוך אותו לדבר מציאותי.

אני רוצה לומר ששמעתי כאן כמה דברים. שמעתי את השר שחל מצטט דברים מתוך עמדת "מכבי". אמרו פה חברים, זה נכון ש"מכבי" ציינה במסמכיה שהיא רוצה לגבות חלק מהמס. אבל אני רוצה לתאר לכם את האבסורד הגדול – חבר הכנסת זיסמן, חבר הכנסת זיסמן, אני רוצה שתקשיב, אני רוצה שתראה באילו מצבים יושב-ראש הוועדה, שמקבל מסמכים, צריך להחליט. פונה יושב-ראש קופת-חולים ואומר, שהוא מציע שהגבייה תתחלק: 4.8% על-ידי הביטוח הלאומי ו-15% על-ידי הקופות בלבד. ותוך כדי הדיון פונה נציג ההסתדרות בוועדה וכותב לי: לכבוד חבר הכנסת עמיר פרץ, ברצוני להבהיר – שים לב – שדבריו של פרופסור דן מיכאלי והערותיו על סעיפי החוק השונים, כפי שביטא אותן בישיבת הוועדה, הן על דעתו בלבד והן אינן מבטאות את עמדת ההסתדרות.

אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת זיסמן, קופת-חולים היא הבייבי שלנו. ההסתדרות היא לא בייבי, אבל היא גם שלנו. לפי מי אתה רוצה שאני אלך? אחרי מי שמטפל בבריאות – וכאן יש אדם מקצועי. אגב, זה יושב-ראש שכאשר מינו את ההנהלה החדשה של קופת-חולים הוא היה נציג ההסתדרות במינויים – או אחרי מי שמטפל במוסד השני?

הי"ר ע' עלי:

סליחה רגע, חבר הכנסת עמיר פרץ. רבותי, עם כל הכבוד, כך אי-אפשר. אני מבקש מכולם להתיישב. חבר הכנסת בן-אלישר. חבר הכנסת מנע, חבר הכנסת מנע. רבותי, אני רוצה להזכיר לחברי הכנסת, זמנו של המשיב אינו מוגבל. ימשיכו כאן הדיבורים – זה יכול להימשך כאורך הגלות. נא להפסיק. חבר הכנסת קצב.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני רוצה לומר לחברי מהעבודה, חבר הכנסת זיסמן – שר האוצר, אתה מפריע לנו.

הי"ר ע' עלי:

שר האוצר, זה מפריע. חבר הכנסת עזרן, זה מפריע.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני רוצה לומר לחברי מהעבודה, טעות קשה אתם עושים, טעות קשה – אני אומר זאת פה ליד חברים מהליכוד. על מה כל כך צר לבכם אם החוק הזה יהיה מזוהה, נניח, עם חבר הכנסת חיים רמון, ואפילו הוא חבר כנסת ולא שר בממשלה? למה אתם מקפידים לצעוק בקולי קולות כאילו מה שהבאנו הוא בניגוד לרצון הממשלה? כולם יודעים שאילולא נקטתי את המהלכים שנקטתי – מתוך ידיעה מראש, נכון, כמו שאמרת, חבר הכנסת זיסמן, שיש מחיר אלקטורלי לכך – לא היינו מגיעים לזה. אני מוכן לשלם את המחיר. אני מוכן לשלם מחיר אלקטורלי בשביל שליחותי הציבורית. עשיתי זאת בנפש גלויה, אתה יודע זאת. אבל אני אומר לך, טעות בידך. מדוע אתה צוהל בקולי קולות שאנחנו משרתים כאילו את עמדת הליכוד? מדוע?

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני לא דיברתי אליך. אני דיברתי אליו.

דוד לוי (הליכוד):

מה פירוש מחיר אלקטורלי?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אלקטורלי בתוך מפלגת העבודה.

דוד לוי (הליכוד):

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

זה לגיטימי. אני חושב שזה לגיטימי.

עמנואל זיסמן (העבודה):

הוא איים עלי שיבוא אתי חשבון.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

לא, לא.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני אמרתי לו מי הוא והוא יראה היום מי הוא. לא אמרתי עליך שאתה – – –

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

חלילה. חבר הכנסת זיסמן, אני הבנתי שחבר הכנסת רמון מתכוון לחשבון – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

– – –

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

ודאי, ועוד איך. מה חשבת?

לכן אני אומר, הוויכוח הזה יצר נורמות חדשות, וראוי שהנורמות האלה יהיו ברורות. חבר כנסת שהוא יושב-ראש ועדה מחויב בראש ובראשונה לתפקידו כיושב-ראש ועדה. הוא אינו שליח לדבר עבירה. ואני מודיע, כל עוד אני יושב-ראש ועדה, אני לא אהיה קברן ולא אהיה תליין של שום חוק, ובוודאי לא של חוק שהולך להיטיב עם עם ישראל. אני בטוח, שמרגע שנתחיל לפרט מה אנחנו עושים בחוק, נראה איזה תוכן יש בחוק, ידע הציבור הישראלי שאחרי כל ההתגוששות הזאת אנחנו מביאים מסמך חשוב, שהוקדשה בו מחשבה עמוקה מאוד בכל פרט, בכל סעיף.

אני אומר לחברי הכנסת. אם נלך מפה בסוף היום כשקיבלנו את החוק ככתבו וכלשונו, כפי שהוועדה עיבדה אותו, עם כל האיזונים הקיימים בו, נעשה מעשה חשוב לציבור הזה, נפתח עידן חדש במערכת הבריאות, ונוכל כולנו לומר, שהבאנו בשורה שאולי קשורה גם לחג הפסח, כי היום האזרח הישראלי הוא עבד לקופות. הגיע הזמן להפוך את האזרח הישראלי לאזרח שהקופות משרתות אותו ועושות הכול כדי שבריאותו תהיה טובה יותר. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת עמיר פרץ.

רבתי חברי הכנסת, נא לשבת. נא לשבת. אנחנו מצביעים. חבר הכנסת זיסמן, אנחנו הולכים להצביע.

רבתי, אנחנו מצביעים על הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי ורווחת האדם, התשנ"ד-1994. יש הסתייגויות לשם החוק. לחבר הכנסת בנימין נתניהו יש הסתייגות לשם החוק. מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת בנימין נתניהו לשם החוק? נא להצביע.

הצבעה מס' 1

בעד התיקון של חבר הכנסת ב' נתניהו לשם החוק – 23

נגד – 34

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ב' נתניהו לשם החוק לא נתקבל.

היור' ע' עלי:

בעד – 23, נגד – 34, ההסתייגות לא נתקבלה.

באותו סעיף, הסתייגות לחלופין של חבר הכנסת נתניהו.

הצבעה מס' 2

בעד התיקון לחלופין של חבר הכנסת ב' נתניהו לשם החוק – 24

נגד – 34

נמנעים – 1

התיקון לחלופין של חבר הכנסת ב' נתניהו לשם החוק לא נתקבל.

היור' ע' עלי:

בעד – 24, נגד – 34, אחד נמנע, ההסתייגות לא נתקבלה.

חבר הכנסת חיים רמון הסיר את ההסתייגות. חבר הכנסת גדליה גל?

גדליה גל (העבודה):

מסיר.

הי"ר ע' עלי:

אני מבקש, אם אתם רוצים להסיר הסתייגות, תודיעו לי בזמן. אחרי שאני מכריז, נצביע. חבר הכנסת חיים אורון?

חיים אורון (מרצ):

מסיר.

הי"ר ע' עלי:

חברת הכנסת גוז'נסקי?

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

מסירה.

הי"ר ע' עלי:

חברת הכנסת בלומנטל?

נעמי בלומנטל (הליכוד):

מסירה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת רון נחמן?

רון נחמן (הליכוד):

מסיר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שגב כבר הודיע שהוא מסיר. חבר הכנסת קופמן?

חיים קופמן (הליכוד):

מסיר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת עובדיה עלי מסיר. חברת הכנסת יעל דיין?

יעל דיין (העבודה):

מסירה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת סילבן שלום?

סילבן שלום (הליכוד):

מסיר.

הי"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יורם לס?

יורם לס (העבודה):

מסיר.

הי"ר ע' עלי:

חבר הכנסת טלב אלסאנע? איננו. מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת אלסאנע – יצביע.

הצבעה מס' 3

בעד התיקון של חבר הכנסת ט' אלסאנע לשם החוק – אין

נגד – 61

נמנעים – 1

התיקון של חבר הכנסת ט' אלסאנע לשם החוק לא נתקבל.

הי"ר ע' עלי:

אין בעד, 61 מתנגדים, ההסתייגות הוסרה.

חבר הכנסת חגי מירום? מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת חגי מירום?

הצבעה מס' 4

בעד התיקון של חבר הכנסת ח' מירום לשם החוק – 1

נגד – 52

נמנעים – 1

התיקון של חבר הכנסת ח' מירום לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 1, נגד – 52, ההסתייגות לא התקבלה. חבר הכנסת אלי דיין?

אלי דיין (העבודה):

מסיר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת אבי יחזקאל?

אברהם יחזקאל (העבודה):

מסיר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת עוזי לנדאו?

עוזי לנדאו (הליכוד):

לא מסיר.

היו"ר ע' עלי:

מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת עוזי לנדאו?

הצבעה מס' 5

בעד התיקון של חבר הכנסת ע' לנדאו לשם החוק – 25

נגד – 36

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ע' לנדאו לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 25, נגד – 36, ההסתייגות לא נתקבלה. מי בעד ההסתייגות לחלופין של חבר הכנסת עוזי לנדאו?

הצבעה מס' 6

בעד התיקון לחלופין של חבר הכנסת ע' לנדאו לשם החוק – 24

נגד – 39

נמנעים – אין

התיקון לחלופין של חבר הכנסת ע' לנדאו לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 24, נגד – 39, ההסתייגות לא נתקבלה. לחלופי חלופין של חבר הכנסת עוזי לנדאו, מי בעד?

הצבעה מס' 7

בעד התיקון לחלופי חלופין של חבר הכנסת ע' לנדאו לשם החוק – 22

נגד – 37

נמנעים – אין

התיקון לחלופי חלופין של חבר הכנסת ע' לנדאו לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 22, נגד – 37, ההסתייגות לא נתקבלה. חבר הכנסת טמקין?

בנימין טמקין (מרצ):

מסיר.

היו"ר ע' עלי:

אנו עוברים לשם החוק כהצעת הוועדה. מי בעד שם החוק כהצעת הוועדה?

הצבעה מס' 8

בעד שם החוק, כהצעת הוועדה – 48

נגד – 2

נמנעים – 14

שם החוק, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 48, נגד – 2, נמנעים – 14, שם החוק אושר כהצעת הוועדה.

אנו ממשיכים בדיון בסעיף 1. ראשונת המתדיינים – חברת הכנסת לימור לבנת. היא איננה. חבר הכנסת סילבן שלום, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת דן תיכון.

רבתי חברי הכנסת, ההצבעה הבאה תהיה בשעה 13:00. אם נסיים את הסעיף הזה, נמשיך בנימוק ההסתייגויות לסעיפים הבאים. מכל מקום, ההצבעה לא תהיה לפני השעה 13:00. ההצבעה תהיה בשעה 13:00.

סילבן שלום (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חוק ביטוח בריאות ממלכתי, המובא היום לדיון במליאה, הוא חוק חשוב בעיקר לאחר 40 שנה שמדינת ישראל מצפה לחוק כזה.

דוד צוקר (מרצ):

למה חיכתם 40 שנה?

סילבן שלום (הליכוד):

אבל, לצערי הרב, בינו לבין מה שצריך להיות המרחק גדול, לכן גם היתה ההצבעה נגד, חבר הכנסת צוקר. בסופו של דבר, החוק הזה מהווה כניעה מבישה להסתדרות הכללית, מהווה כניעה לאורך כל הדרך, לאורך כל החזית, לדרישות ההסתדרות הכללית. מפלגת העבודה נכנעה בבושת פנים בוועידתה לחברי ההסתדרות הכללית ולראשי ההסתדרות, בכך שאימצה את המשך הזיקה בין ההסתדרות לבין קופת-חולים.

קריאה:

אתה מתכוון לעסקני ההסתדרות.

סילבן שלום (הליכוד):

כן, עסקני ההסתדרות יהיה הרבה יותר נכון. אבל אותה כניעה לא התקבלה ברובה, בגלל עמידתו האיתנה של יושב-ראש הוועדה, אשר יושב כאן, ואני צריך לברך אותו על כך. יושב-ראש הוועדה, חבר הכנסת עמיר פרץ, לא נכנע לרצון להמשיך את הזיקה בין חברות בקופת-חולים לחברות בהסתדרות הכללית ולהמשיך את הגבייה של המס האחיד על-ידי לשכת המס של ההסתדרות ולא על-ידי הביטוח הלאומי.

אזרחי המדינה צריכים להבין, שמכל שקל שהם משלמים לקופת-חולים, 28 אגורות עוברות לוועד הפועל של ההסתדרות. מהו אותו הוועד הפועל של ההסתדרות? אותו בניין ברחוב ארלזורוב, שבו יושבים מאות ואלפי עסקנים של ההסתדרות, אשר נהנים מן הכספים שלכם, מבוטחי קופת-חולים. אותן מועצות פועלים אשר פזרות ברחבי הארץ, אשר נהנות מאותן 28 אגורות מכל שקל שאתם מפרישים, לטובת אותם עסקנים, לטובת אותן לשכות, לטובת אותן מכוניות, לטובת אותם פלאפונים

ואותן נסיעות לחוץ-לארץ. אתם בכספכם שלכם, מבוטחי קופת-חולים של ההסתדרות, מממנים את כל הפעילות הזו יום-יום ושעה-שעה.

אדוני היושב-ראש וחברי הכנסת, לצערי הרב גם הוועדה שהביאה את החוק נכנעה בדבר אחד. עמיר פרץ, יכולת לקנות את עולמך, לו גם בנושא של ה-0.8% של הגבייה מכל אחד כמס בריאות היית משאיר לכל קופה לקבוע על-פי ראות עיניה, ולא על-פי מה שרצתה ההסתדרות הכללית. לפי ראות עיניה זה גם טוב, אך אם ההסתדרות הכללית יכולה לגבות – והיא תעשה את זה – הדבר אינו טוב. אם זה נשאר לפי ראות עיניה, יהיו כאלה שיעזבו את קופת-חולים של ההסתדרות, אם היא תעשה דבר שקופות-חולים "מכבי" או "מאוחדת" לא יעשו. לכן הדבר הזה מבחינה זו אינו רע.

מה קורה בעצם? מדוע קופת-החולים של ההסתדרות הכללית קורסת? היא קורסת כיוון שלוקחים לכם 28 אגורות מכל שקל. מה הגירעון השנתי של קופת-חולים? הגירעון השנתי של קופת-חולים של ההסתדרות הכללית הוא 450 מיליון שקלים בשנה. מהו תקציב הוועד הפועל של ההסתדרות הכללית? 450 מיליון שקל בשנה. תבטלו את הגבייה הזו, תעבירו את כל 450 מיליון השקל לקופת-חולים, ובכך נפתרה כל הבעיה. בכך נגמר הכול, והקופה הזו תוכל לתפקד בצורה הטובה ביותר. אבל הקופה הזו, אשר מקבלת רק משאבים מקוצצים, אינה יכולה לעמוד בכך.

ההסתדרות הכללית, ברוב חוצפתה, למרות העברות של מאות מיליונים שהיא קיבלה בשנת 1993 ותקבל גם בשנים 1994, 1995 ו-1996, אינה מסתפקת בכך. היא אינה מוכרת נכסים, אינה עושה תוכנית הבראה וממשיכה את העסקות האפלות שלה עם המפלגות הדתיות, על-ידי זה שהיא נותנת להן מדי שנה מעשר מהכספים שלכם, אזרחי מדינת ישראל.

לא רק שיש הסכמים היסטוריים עם המפד"ל ועם אגודת ישראל, לאחרונה נחתמו הסכמים חדשים עם ש"ס, ורק לפני חודשיים ימים, כדי לקנות את ההצבעה של דגל התורה, גם עם דגל התורה נעשה הסכם שלפיו מועברים כספים למפלגה זו, כמו למפד"ל, כמו לאגודת ישראל, כמו לש"ס.

רבותי חברי הכנסת, הדברים האלה מביאים לכך שקופת-חולים תמשיך בקריסתה, אבל ראשי ההסתדרות שם יודעים שלא ייתנו לקופה לקרוס. מאחר שהיא מבטחת שיעור כה גבוה מקרב אזרחי מדינת ישראל, תמיד יבואו לשר האוצר, ובסופו של דבר הוא יעביר את מאות המיליונים, עד מיליארד שקלים, לקופתה של ההסתדרות הכללית, כדי שזו תעביר את הכספים האלה לקופת-חולים.

אני רוצה לומר לכם, חברי הכנסת, שאנחנו יכולים היום להכריע בעד חוק טוב, בעד חוק חדש, בעד חוק שיהיה בשורה לעם ישראל, חוק שיצמיד את הרפואה קדימה ויעשה אותה שוויונית יותר, מודרנית יותר. כל הדברים האלה ייעשו אם יינתן לאזרח חופש בחירה, לעבור מקופה לקופה, כך שהוא ידע שהקופה שהוא הולך אליה מקבלת את מלוא הכסף שהוא משלם כמס אחיד, שהיא תיתן לו את השירותים הטובים ביותר, ולא שבכספים האלה הוא מממן את עסקני ההסתדרות ברחוב. ארלזורוב.

אם הוא ידע שלשכת המס תבוטל, שהיא תיסגר והגבייה תיעשה על-ידי הביטוח הלאומי, שעושה את הגבייה בצורה הרבה יותר טובה, הדברים האלה יובילו לכך שתהיה נהירה גם לעבר קופת-חולים של ההסתדרות הכללית. כיום יש רק בריחה מהקופה הזאת, כיום יש בריחה מהירה, מואצת. אנשים

עוזבים את הקופה הזאת ורצים לכל הקופות האחרות, כי הם יודעים ששם הם מקבלים בריאות נטו ולא בריאות פלוס פוליטיקה.

מפלגת העבודה, אשר שבויה בהחלטת הוועידה שלה – וצריך להוקיע את ועידת מפלגת העבודה על ההחלטה הפוליטית הזאת נגד ציבור אזרחי מדינת ישראל, נגד הבריאות במדינת ישראל – כל מה שמעניין אותה כאן הוא המשך השליטה בהסתדרות הכללית, שאולי, באמצעותה, תימשך השליטה במדינת ישראל כולה.

לכן, אני קורא לכל חברי הכנסת להתעלות מעל שיקול סקטוריאלי, להתעלות מעל שיקול כיתתי, להתעלות מעל שיקול מפלגתי ולהצביע לטובת הבריאות, לטובת המבוטחים, לטובת אזרחי מדינת ישראל. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת סילבן שלום. חבר הכנסת דן תיכון – איננו באולם. חבר הכנסת מיכאל איתן, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

מוותר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת חיים אורון, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת בנימין טמקין.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, יש דרכים שונות לבחון עד כמה החוק שאנו דנים בו הוא חוק טוב או חוק פחות טוב. אני מציע לבחון אותן עכשיו בהקשר של העקרונות שמופיעים בפסקה הראשונה של החוק: "ביטוח הבריאות הממלכתי לפי חוק זה, יהא מושתת על עקרונות של צדק, שוויון ועזרה הדדית".

האם בחוק המוצע אנחנו מנסים לממש את שלושת העקרונות הללו במידה הרבה ביותר – האפשרית, כמובן, לא האופטימלית, כי אני לא מאמין שניתן לממש את שלושת העקרונות הללו באופן אופטימלי, מלא, בצורה סבירה?

אני אומר באחריות מלאה, למרות כל מיני דברים אחרים שמושמעים כלפי החוק הזה במהלך השבועות האחרונים, שהחוק שבו מדובר הוא צודק, הוא שוויוני, ובעיקר יש בו מרכיב רציני מאוד, חבר הכנסת נסים זילי, של עזרה הודית.

בחוק המוצע כאן יש מרכיב רציני מאוד של עזרה הודית, שנבחן בשלושה פרמטרים. הפרמטר הראשון – המיסוי המוטל בחוק הזה פרוגרסיבי לאין שיעור מאופן המיסוי המוטל היום בכל קופות-החולים, שהוא רגרסיבי, שהוא מפלה את החלשים, כאשר אדם ברמת שכר נמוכה של 1,000 שקל משלם 4.8% משכרו ואדם ברמת שכר של 6,000 שקל משלם בסביבות 4% משכרו.

אני כבר לא מדבר על פרוגרסיביות במובן האמיתי של המושג הזה, שמי שמרוויח 6,000 שקל בחודש ישלם לא 4.8%, אולי 6%, אלא יש פה רגרסיביות הפוכה ממש בכל קופות-החולים, עד כדי כך, חברת הכנסת לובלסקי, שיש בחוק הזה אי-פרוגרסיביות, משום שעל אשה עובדת מוטל מס כמו על כל משתכר אחר. מבחינה זאת, היום קופות-חולים "מכבי", אם זה נכון, היא הפרוגרסיבית ביותר, כי שם אשה עובדת, אם בעלה משתכר 8,000 שקל, פטורה ממס לגמרי.

אני שואל את אלה שתוקפים את החוק: זה נכון? למה השקל ה-8,001 שמרוויח אותו שכיר, וזה לא שכר כזה גבוה, הוא ממוסה, והשקל ה-8,001 שמרוויחה אשתו איננו ממוסה? על איזה היגיון סוציאליסטי מגינים פה? ובחוק הזה הוא ממוסה.

מאשה לובלסקי (העבודה):

אני מסכימה אתך.

חיים אורון (מרצ):

הנקודה השנייה שעל-פיה אני רוצה לבחון את הנושא הזה היא שאלת הקצאת המשאבים. כל המשאבים המנוקזים לחוק הזה מוקצים במנותק ממי שמשלם אותם, על-פי קפיטציה מלאה, בניתוק מוחלט בין התרומה, כל אחד לפי יכולתו, כל אחד לפי צרכיו.

והעיקרון השלישי שבו באה לידי ביטוי הערבות ההדדית הכוללת הוא, שכל מה שחסר להשלמת עלות סל הבריאות, במקום דמי הביטוח והמס המקביל ותקציבי המדינה כפי שמופיעים עכשיו, ותקציבי הביטוח הלאומי כפי שמופיעים עכשיו, יכוסה בתקציב נוסף מתקציב המדינה, כפי שכתוב בסעיף 13(א)(5).

חברת הכנסת לובלסקי, היה על זה ויכוח עם האוצר, שנמשך חצי שנה. מרגע שנוצר בחוק הקשר בין סעיף 9, שקובע את עלות הסל, ובין סעיף 13(א)(5), שאומר שזו נוסחה שצריכה תמיד להיות מאוזנת – איך היא תהיה מאוזנת? כאשר מה שחסר בביטוח ומה שחסר במס המקביל יכוסה על-ידי תקציב המדינה.

מאשה לובלסקי (העבודה):

עד כמה ששמעתי את שר האוצר, הוא אמר שאין לו שום התחייבות שאכן האוצר יכסה את מה שאתה אומר.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

זה מה שכתוב גם בחוק.

חיים אורון (מרצ):

אני רוצה לומר לשר שטרית, שהוא משפטן. סעיף 13(א)(5) בחוק – – –

היו"ר ע' עלי:

השר שטרית, לפי סעיף 50, אם תרצה לדבר, נאפשר לך לדבר ללא הגבלה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני לוקח עוד הסתייגות, על-חשבונך. אני יכול?

היו"ר ע' עלי:

בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

סעיף 13(א)(5) לחוק בעמוד 5 אומר, כאשר הוא מונה את המקורות האחרים: "סכומים נוספים מתקציב המדינה כפי שייקבעו מדי שנה בחוק התקציב השנתי ואשר ישלימו את מימון עלות סל שירותי הבריאות". ובסעיף 9 כתוב באופן מדויק מהי עלות סל שירותי הבריאות. נוצרה פה נוסחה שכל המשפטנים של הוועדה, היועץ המשפטי של הוועדה, עורך-הדין אברהמי, מהביטוח הלאומי, מהאוצר וממשרד המשפטים אמרו שמבחינה משפטית זו נוסחה סגורה. מי שלא יעמוד בה, זאת אומרת לא ישלם את עלות הסל כפי שהיא מופיעה בסעיף 9, על-ידי החלפת סעיף 13(א)(5), מפר את החוק. ואם למישהו כאן יש הצעה שצריכה לחזק עוד יותר את הקביעה הזאת, כי מישהו יטען מבחינה משפטית, שמה שהופיע בסעיף 13(א)(5) – מה שכל היועצים המשפטיים אמרו שזה לא נכון

– דורש חיזוק נוסף, אני אומר במפורש שאני מוכן להיות שותף למהלך של תיקון החוק כדי שהעובדה הזאת תהיה ברורה.

יורם לס (העבודה):

אפשר לשאול שאלה?

חיים אורון (מרצ):

אם היושבת-ראש מסכימה.

היו"ר ע' מאור:

זה בסדר, חבר הכנסת אורון?

חיים אורון (מרצ):

אין בעיה.

היו"ר ע' מאור:

בבקשה.

יורם לס (העבודה):

במסגרת דבריו של חבר הכנסת אורון, אני מבקש לשאול: אם הכסף שנגייס לבריאות מכל המקורות ילך באמת רק לבריאות, מאין יבואו 3.4 מיליארדי שקל לכיסוי הגירעון של קופת-חולים, שזה במחירים של לפני שנתיים? מאין יבוא הכסף הזה?

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת יורם לס, אני שמח על השאלה ועוד יותר על התשובה. יש מקום אחד שממנו זה לא יבוא, מהחוק הזה.

יורם לס (העבודה):

בסדר, מאין זה כן יבוא?

חיים אורון (מרצ):

רגע. אתה טענת בהרבה פרסומים, וחזרת וטענת, שבחוק מופיע שבעצם מה שיהיה פה זה כיון גירעונות העבר. אני אומר באופן חד-משמעי עוד הפעם, על-פי שאלה משותפת ששאלנו את היועצים המשפטיים: לא ניתן להעביר מהחוק הזה למימון הגירעונות.

מאין זה יבוא? ממאבק משותף שלך ושלי, שהחוק לא ייכנס לתוקפו בלי שיימצא פתרון כספי שלא ממקורות החוק לצורך המשך תפקודה של קופת-חולים. בנושא הזה, למרות כל מיני אמירות, הייתי – איך אגיד את זה בעדינות – שותף בכיר גם בשנה שעברה, ואני מתחייב להיות שותף זוטר לך ולכל חבר אחר שייאבק את המאבק הזה. הוא איננו קשור לחוק הבריאות.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

קיבלנו על זה הצהרה בוועדה.

חיים אורון (מרצ):

יושב-ראש הוועדה, שלשמחתי יושב לידי, מצהיר כאן, שהוסכם על שר הבריאות לשעבר ומוסכם על האוצר, שנושא פתרון החוב המצטבר של קופת-חולים, שחלק לא קטן ממנו איננו באשמתה, צריך להיות מטופל באופן מקביל עד כניסתו של החוק הזה. ואם יש הסכמה על הנקודה הזאת, טענה מרכזית שהושמעה נגד החוק נופלת.

יורם לס (העבודה):

יש לי הסתייגות בנושא הזה, אני מקווה שתצביע בעדה.

מאשה לובלסקי (העבודה):

אני משוכנעת במלה שלך, אבל השאלה איך זה יעמוד עם משרד האוצר, כי אתמול בהקשרים אחרים ביקשו הבטחה משר האוצר והוא אמר: בשום פנים ואופן לא.

חיים אורון (מרצ):

חברת הכנסת לובלסקי, אני רוצה להגיד דבר עקרוני בעניין הזה, דווקא מפני שהדיון מתנהל עכשיו בטון ענייני מאוד: מי שחושב שחקיקת חוק ביטוח בריאות, ולו הטוב ביותר שניתן להעלות על הדעת, סיימה אפילו לשנה הקרובה את המאבק הציבורי על הקצאת משאבים בשיעורים מתאימים בנושאי רווחה, בריאות, לא יודע על מה הוא מדבר. זאת אומרת, מי שמאמין שניתן בחוק לפתור את כל השאלות ועכשיו ללכת לנוח או לעסוק בנושאים אחרים, לפי דעתי משלה את עצמו. המשך המאבק הציבורי, החברתי, הפוליטי, על חלקה של הבריאות בעוגה הלאומית, על חלקה של הבריאות בתקציב, על אופן הקצאתה באופן יותר שוויוני או פחות שוויוני, עם ביטוח משלים רב יותר או קטן יותר, ממשיך להיות נושא מרכזי. גם בחוק חינוך חובה היה מי שחשב שאפשר עכשיו לנוח וגילה את מצב החינוך, בתום 15 שנה, כקטסטרופלי. אם תתרחש בחוק הזה מציאות דומה – אז נהיה אשמים, לא בגלל החוק אלא למרות החוק.

מבחינה זאת, לדעתי, החוק יוצר בסיס יותר טוב – לא יותר מזה, אבל גם לא פחות מזה – להמשך מאבק עקרוני, ערכי, אידיאולוגי ופוליטי על המשאבים לרפואה ציבורית שוויונית.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת בנימין טמקין, אחריו – חבר הכנסת אברהם פורז, ואם הוא לא יהיה – חבר הכנסת דוד מגן.

סליחה, חבר הכנסת טמקין, באישור היושב-ראש הקודם, סגן היושב-ראש, אני נותנת את רשות הדיבור לשר שטרית. בבקשה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

גברתי היושבת-ראש, מכיוון שאני מחשיב מאוד את חיים אורון, שהוא מרכז ועדת הכספים, והוא גם גורם מוביל מאוד בהצבעות שיהיו בכנסת הזאת, ומכיוון שהסעיף הזה הוא לא על הפרק, כי אנחנו נצביע עליו כולנו, אני רק רוצה להבהיר, למען טובת הציבור ולמען שהחברים והחברות כאן יבינו, את המשמעות של סעיף 13. לא נובע ממנו שהתקציב ישלים לעומת מס הבריאות, אלא הוא ישלים, אם אתה מפרש אותו כמחייב לעומת המקורות כולם, וזה כולל תשלומים נוספים לביטוח משלים.

חיים אורון (מרצ):

לא ביטוח משלים.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

בלי ביטוח משלים.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

סעיף 13(א)(6) וגם סעיפים 7 ו-8. גם המקורות האלה כלולים.

חיים אורון (מרצ):

ביטוח משלים זה סעיף 10 – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

בסדר, אז תשלומים נוספים.

חיים אורון (מרצ):

– – וזה לא מופיע פה בכל מקרה. ביטוח משלים לא מופיע פה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני רק רוצה שיהיה ברור – למען ההגינות צריך להגיד את זה לעצמנו – שעומדת לרשות האוצר האופציה לגלגל חלק מן ההוצאות של מימון שירותי הבריאות על-ידי תשלום נוסף.

חיים אורון (מרצ):

באישור ועדת העבודה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני יודע שזה באישור, הכול באישור. אני פשוט רוצה לדבר על בסיס המימון. הוא כזה שהוא כלים שלובים. אם אתה בא ואומר: אני נותן לך אפשרות לגבות מתשלום נוסף מההוצאות, אתה לא צריך את התקציב השנתי. לכן פה צריכים להיות הגונים ולהגיד שהמאבק והאתגר וההתמודדות הם למנוע מצב שהתוצאה המעשית תהיה שיטילו את ההוצאה על תשלומים נוספים; החוק כשלעצמו אינו מבטיח את יישומו הנכון, אינו מבטיח שלא יתגללו הוצאות על הציבור.

לפי ניסיון שלך ושלי כחברי ועדת הכספים – ישבנו יחד בקדנציה אחת, ואנחנו יודעים מה נטיית לבו של הפקיד הממוצע באוצר, שאם הוא מוצא מקור אחר, הוא לא ייתן מתקציב המדינה – השאלה היא אם יהיה בכוחנו לדאוג לכך שמה שיממן יהיה סעיף 13(א)(5), שבו אתה שם את הדגש, או שמא סעיף 13(א)(6). ולכן אני אומר: אילו הצגתם נוסחה קצת יותר מחייבת, ואולי הייתם מסייגים את העניין של תשלום נוסף, יכול להיות שהעמדה המוסרית והציבורית שלך, כשהצגת את ההנמקה כפי שהצגת, היתה יותר חזקה, כיוון שעכשיו נשארו הדברים, בעיקרו של דבר, למאבק הכוחות הציבורי הביורוקרטי המקובל, ועכשיו השאלה אם יהיה בכוחנו לעשות את זה.

חיים אורון (מרצ):

נכון.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

מהניסיון של החינוך, שאתה הזכרת – לא יהיה בכוחנו לעשות את זה. זה תלוי עכשיו בשאלה אם השדולה החברתית תהיה חזקה – מכפישים אותה ואומרים עליה שהיא פופוליסטית – ואם המערכת המקצועית תהיה מספיק חזקה, שתכמת נכון.

יש לך גם בעיה של עדכון הסל. בחוק הקודם – אני לא בדקתי בנוסח, תתקן אותי – נאמר שהעדכון הוא פעם בשנה או במועדים שיקבעו השרים. רק החסר שייוצר מעדכון של פעם בשנה ולא יותר כבר

חיים אורון (מרצ):

לא, לא, אתה מדבר על ההתייקרות?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מדבר על הוצאות.

חיים אורון (מרצ):

ההתייקרות המדדית?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

כן.

חיים אורון (מרצ):

לא, לא.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

כן, זה כתוב: רק פעם בשנה. תבדוק את זה. ואם זה רק פעם בשנה, אתה יודע שהמדד עולה כל חודש.

לכן אני אומר, סוגיית המימון היא אחת הסוגיות המרכזיות, כאשר השאלה איך אנחנו ביישום החוק, שהוא חוק חשוב, שהוא חוק שמעבר לשאלות האחרות – הבעיות המרכזיות שלו הן לא הזיקה והגבייה, ולי יש השקפה אידיאולוגית מסוימת לגביהן, ואני מקווה שנמצא פתרון מכובד וראוי, המקובל על כל הבית בפשרה הוגנת. אני אומר שהבעיות של הבריאות נטו והמימון – עליהן לא ניתנה תשובה מתוך החוק באופן ישיר.

תהיה מוטלת עלינו החובה והמשימה לדאוג שבאותם כלים שלובים של סעיף 13, שהנטל לא ייפול על סעיפים 7 ו-8 ו-10. כי אומנם 10 לא כתוב כאן, אבל מעשית, אף-על-פי שהוא לא כתוב יעשו בו שימוש. האם אתה יכול למנוע מהאוצר להגיד: לך תעשה ביטוח משלים על סוגיה מסוימת, והיא כבר מפוצה? אתה לא יכול למנוע.

חיים אורון (מרצ):

אני כן יכול למנוע. זה צריך לעבור את הוועדה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

בלי הוועדה אין סמכות להעביר שום דבר.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חבר הכנסת עמיר פרץ, אני רוצה לסכם, כי ביקשתי להעיר רק הערה קצרה. אם אתה תכבד את החלטות התנועה שאליה אתה שייך, אם תכבד את הכרעת הרוב ותנהג כפי שאני נהגתי לגבי החוק לבחירה ישירה, שהפסדתי במרכז המפלגה והצבעתי נגד דעתי בכנסת; אם אתה תנהג כך, השאלה לא תעלה בכלל.

שאל עמור (הליכוד):

למה אתה צריך להצביע נגד דעתך?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אם לא תצביע כפי שאמרתי, אני לא יכול להגיד לך מה יקרה.

לכן, גברתי היושבת-ראש, טוב שחברות וחברי הבית ידעו, שבסוגיית המימון, עיקר האתגר שלנו יבוא בהמשך, כשאנחנו נצטרך ליישם את החוק, וכנגדנו עומדת מסורת ארוכת שנים שהאוצר לפי טבעו – וזו חובתו כשומר הקופה, למצוא מקורות אחרים ולתת כמה שפחות מתקציב המדינה, ועל כך אני לא בא אליו בתרעומת. אבל זוהי עובדה, ומחובתנו, אנחנו וכל הגורמים האחרים, לדאוג שהמימון יהיה כזה שלא יגולגל בסופו של דבר על הציבור.

לפי דעתי, זו אחת הסוגיות המרכזיות שהחוק הזה מציב. אבל אני חושב שהנוסחים כפי שנתקבלו כאן משאירים לנו את היכולת, בטיפול מתאים, להשיג את היעד.

חבר הכנסת שאל עמור, אם היה אפשר שיהיה כתוב בצורה יותר הרמטית, אני הייתי יותר מאושר. אבל אני חושב שבחוק הזה עצמו יש לנו עוד רובד של פעילות מעשית כדי להשיג את היעד. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. ברשותך, יושב-ראש הוועדה, אולי תאפשר לחבר הכנסת טמקין לומר כמה מלים?

בנימין טמקין (מרצ):

אין בעיה, אני יכול אחר כך.

היו"ר ע' מאור:

אם כן, בבקשה, יושב-ראש הוועדה, חבר הכנסת עמיר פרץ.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

גברתי היושבת-ראש, אדוני השר, איפה חבר הכנסת אורון? אדוני השר, אני מבקש שתישאר דקה, אם אפשר.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

שנינו צריכים ללכת לסיעה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אתה צודק, אבל דקה בבקשה, כי נאמרו פה דברים ואני חייב להשיב.

בפתיחת הדיון הבוקר אמרתי, שכאשר משווים חוק לאוטופיה, יש בעיה. אתה צודק. מול המצב האוטופי שכולנו רוצים בו, אין ספק שהחוק ראוי לעריכה ולבדיקה נוספת. אבל אנחנו משווים אותו למצב הקיים.

המצב הקיים, עם כל הכבוד לוועדה המרכזת, ועם כל הכבוד להנהלת "מכבי", מתי יהיה יותר קל לדעתך להעלות את המחיר של שירותי הבריאות, כשזה מופקד בידי גוף כזה או כשהוא צריך לעבור אותך ואותי?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

בגוף הוולונטרי יש סיכוי שהעלאת המחירים תהיה יותר קטנה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אבל העובדות הן אחרות, אדוני השר. העובדות הן שגביית תשלום עבור תרופות לא נקבעה בבית הזה. העובדה היא שהתשלום עבור שירותים נוספים לא נקבע כאן. העובדה שמשלמים עבור שירותים נוספים לא נקבעה כאן. העובדה שלא מחזירים מאה אחוז עבור טיפולים מחוץ לקופה לא נקבעה כאן. ואתה יודע כמה משלמים בני עמך עבור זה שהם הולכים במקרה דחוף לקבל טיפול מחוץ לקופה. הם לא מקבלים החזר מלא, אלא אולי של 50% ממה ששילמו בשעות הלילה עבור טיפול דחוף וכו' וכו'.

לכן, נקבעה מערכת איזונים אופטימלית במקום שבו מדברים על חוקי מדינה. אין לך דבר אחר זולת הכנסת. יש לך דרך אחרת, זולת הכנסת, זולת חברי הכנסת, שלא ייתנו שמהו לא מוצדק יבוא לידי ביטוי?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

יכולת לקבוע עדכון אוטומטי של ההוצאה?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

זה כן. אדוני השר, זה עדיין בוויכוח של הוועדה, שצריכה לקבוע את הקפיטציה. אני מסכים אתך, שמיידי עם סיום החקיקה הזאת צריכים לפתוח תיק תיקונים. זה חוק מסובך.

אדוני השר, אם אינך יודע, אנחנו הוספנו שני דברים מאוד חשובים, נוסף על הרבה דברים חשובים אחרים, אבל אני מתכוון לסוגיות שאתה עוררת. א. תבענו שמועצת הבריאות לא יהיה בה רוב לממשלה. הגדלנו את הרוב של המומחים ושל היועצים ושל מי שנושא הבריאות באמת מוכר לו, כמו גם נושא השירות לאזרח – זה הדבר המרכזי שמנחה אותנו. אבל קבענו שבמועצת הבריאות ייקבע סכום כסף שיוקצה מתוך דמי הבריאות וישמש לוועדת מומחים, שתוכל לעקוב אחר השינויים בשירותי הבריאות בשנה הקרובה ותביא המלצות – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אתם הקמתם מנגנון.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

לא מנגנון.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

זה לא מנגנון?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

לא, לא. קבענו שהם יזמינו את זה מתוך גופים קיימים, מתוך גופים מומחים. אצלך יש כאלה, במשרד הבריאות יש כאלה, מכונים חברתיים כלכליים, מכוני כלכלה ובריאות וכו'. אסור להם להקים מנגנון, אלא הם צריכים לרכוש שירותים. בהתחלה אפילו קבענו את שם המוסד שממנו ירכשו, ורק בישיבה האחרונה החלטנו להוריד זאת כדי שהם יוכלו לפנות לכל גוף שהם ירצו.

והדבר הכי חשוב זה המדד שקבענו. הרי אתה טוען כלפי העדכון השוטף. אבל כאשר קיבלנו את החוק מוועדת השרים לחקיקה, לא היה לנו מדד כלל. זוהי רשת ביטחון שאנחנו הקמנו אותה. ייתכן שצריך לשפר אותה עוד יותר.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

היא ניסתה להגיע ליותר טוב. אתם שיפרתם את החוק, ואני אומר שאפשר היה לשפר עוד יותר, אבל היישום הוא הבעיה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

ייתכן. אדוני השר, הפרופסור המלומד, אתה גם לתלמידך אמרת, שהאויב הכי גדול של הטוב זה הטוב מאוד. אני בעד זה שבכל פעם שנגיע לטוב מאוד, מבחינתנו זה יהפוך לטוב, ונשאף לעוד יותר. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה לחבר הכנסת עמיר פרץ. חבר הכנסת בנימין טמקין, אחריו – חבר הכנסת אברהם פורז, ואחריו – חבר הכנסת דוד מגן.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

גברתי היושבת-ראש, אני מבקש שחבר הכנסת טמקין ימלא את מקומי.

היו"ר ע' מאור:

בבקשה.

בנימין טמקין (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני בטוח שחלק גדול מהציבור שאולי שומע אותנו, אותו ציבור שבכל זאת שומע ורואה אותנו, לא מבין עד הסוף על מה הוויכוח כאן ומה תהיה משמעות ההצבעה של האנשים היום יותר מאוחר בסעיפים הקובעים שלגביהם יש מחלוקת. אני חושב שחשוב שאזרחי ישראל יבינו על מה אנו דנים במובן העקרוני ביותר, בלי להיכנס לפרט זה או אחר, מה ההבדל בין קבלת החוק לבין המצב הקיים היום.

קודם כול, צודקים אלה שאומרים שאפשר היה לקבל חוק יותר טוב. היה חבר כנסת מכובד, שדרש בדיון בוועדה שהכינה את החוק, לאורך כל הדרך, למשל שבסל הבריאות ייקחו את הסל הטוב ביותר בכל נושא בכל קופה. זאת אומרת, אם לקופת-החולים הכללית יש משהו יותר טוב בתחום מסוים, ניקח אותו, ואם בתחום אחר יש ל"מכבי" סל טוב יותר, ניקח את הסל של "מכבי" באותו תחום. זאת אומרת, הוא ממש נחמד. בניגוד לחברים האחרים, שאמרו שאי-אפשר לעמוד בזה כדי לממן את העניין, הוא בעד זה שניקח את הטוב ביותר מכל מקום.

אגב, הוא לא בא ודרש היום מקופת-חולים הכללית להעלות את הרמה, את הסל ואת כל הנושאים הרמה הקיימת בקופות האחרות. לא. אבל הוא דרש את זה מהחוק הזה, שבסופו של דבר פועלים פה אותם חברים להכשלתו.

נכון, אפשר לקבל חוק הרבה יותר טוב וסל הרבה יותר מושלם, עם עדכון הרבה יותר בטוח וכדומה. אף אחד לא אומר שחקיקת החוק הזה כבר מבטיחה שלא נצטרך להמשיך ולהיאבק כל הזמן על שיפור בתחום הרווחה, בתחום הבריאות ובתחומים אחרים.

קודם כול, המאבק יימשך. אבל מה בכל זאת מבטיח החוק הזה בהשוואה למצב הקיים? הוא מבטיח אוניברסליות. כלומר, הוא מבטיח שכל אזרחי ישראל יהיו מבוטחים. היום המצב הוא, שחלק מאזרחי ישראל לא מבוטחים, לרבות הילדים של אותם אזרחים. החוק בא להבטיח אוניברסליות. זה כבר רווח.

שנית, הוא חוק שוויוני. זאת אומרת, הוא חוק שמתייחס לכל אזרחי מדינת ישראל, נותן להם אותה אפשרות לקבל סל בריאות שכל אזרחי ישראל ייהנו ממנו בלי קשר לרמה הכלכלית של כל אחד מן האזרחים, זה גם בניגוד למצב הקיים היום.

שלישית, גם אם הוא לא מקבל, גם אם החוק עדיין לא מבטיח שהסל יהיה הטוב ביותר של כל קופה, הוא בהחלט מבטיח, כי הבסיס היה הסל של קופת-חולים הכללית, החוק מבטיח שסל הבריאות יהיה ברמה יותר גבוהה ממה שיש היום בקופת-חולים הכללית.

אגב, כל מה שאני אומר הוא בניגוד לפרסומים השקריים שמומנו מכספי הציבור על-ידי מנגנון ההסתדרות, המנסה למנוע את קבלת החוק, בכל הנושאים שאמרתי עכשיו. למשל, לדוגמה, פורסם שהולכים כביכול להכביד על הגמלאים, ופורסם בשם הסתדרות הגמלאים – שקר גדול מזה אין. התשלום של הגמלאים יורד במסגרת החוק לחצי ממה שהיה לפני החוק, אבל מה זה חשוב? בכלל, לקחת כספי ציבור ולממן מודעות של מסע שקרי בכסף ציבורי על-ידי אותו מנגנון שמנסה להכשיל את החוק.

החוק בא להבטיח גם מידה יותר גדולה של בחירה חופשית מצד האזרחים. בחירה חופשית, זאת אומרת שהאזרח יוכל לבחור את קופת-החולים שלו; הוא בא להבטיח שלא יכריחו אזרח להיות חבר בארגון ובאיגוד מקצועי מסוים מכיוון שהוא בוחר בקופת-חולים מסוימת.

החוק בא להבטיח תחרות יותר חופשית בין קופות-החולים, ועל-ידי כך הוא גורם לשיפור השירות לאזרח.

כל הדברים האלה קיימים בחוק, והם שיפור לעומת המצב הקיים. הם גם מבטיחים את התמיכה הציבורית המינימלית הנדרשת, אבל היא לא פוטרת אותנו ממאבק על העלאת המימון הציבורי מפעם לפעם, אבל זה קיים גם היום. בזה אין כל שינוי.

אני רוצה לדבר אל חברי הליכוד שיושבים פה, ובזה אני אסיים. גם אני, בתור איש תנועת ר"צ, עשיתי פשרה כאשר קיבלתי שלא מנתקים לגמרי כל זיקה. זאת אומרת, קיבלתי אותה פשרה שמדברת על כך שההסתדרות תוכל, אם היא בוחרת בכך, לא קופת-החולים – כל אחד יכול לבחור קופת-חולים וקופת-חולים לא יכולה להכריח אותך להיות חבר בהסתדרות – להחליט שכל חבר בהסתדרות יהיה חבר בקופת-חולים הכללית. זה לא מקובל עלי, זו לא העמדה שלי, אבל אני מוכן להתפשר על מנת להבטיח שנקבל את החוק הזה, שהוא כל כך חשוב לאזרחי ישראל.

אני פונה מכאן לחברי הליכוד, שיוכחו שאומנם העמדה שלהם איננה נובעת מהרצון לנגח את מפלגת העבודה אלא מרצון לקבל חוק שהוא טוב לאזרחי ישראל, ואפילו אם צריך לקבל פשרה – שאנחנו, אני מקווה, במשך הזמן גם אותה נשנה – שנשתלב כולנו ביחד, נתאחד כולנו להעביר את החוק הזה, ולא נאפשר לאותו מיעוט בתוך מפלגת העבודה, לאותו מיעוט במנגנון של ההסתדרות, להכשיל את קבלת החוק, כי יכול להיות שבמשך שנים עם ישראל יצטרך לסבול מן העניין הזה, כי לא היה לנו הכוח לעמוד מול המנגנון הזה, כולנו ביחד, לשנות ולקבל את החוק הזה שהוא חוק טוב לאזרחי מדינת ישראל. תודה.

הי"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת אברהם פורז – איננו. חבר הכנסת דוד מגן, ואחריו – חבר הכנסת רן כהן. אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת תופיק זיאד, ואם הוא לא יהיה – חבר הכנסת האשם מחאמיד.

דוד מגן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי כנסת נכבדים, דומה שהיום, אם לא תהיה תקלה חלילה, בעזרת השם, תרשום הכנסת השלוש-עשרה את אחת משעותיה היפות ביותר. אחרי שעברנו דרך קשה ופתלתולה, לאחר שהממשלה רשמה תקדימים מבישים בכל מה שקשור בתהליכי חקיקה ובחזרה מאותם תהליכים – – –

דוד צוקר (מרצ):

על איזו ממשלה אתה מדבר?

דוד מגן (הליכוד):

הממשלה היתומה כאן, הממשלה שאינה כאן.

דוד צוקר (מרצ):

שמעתי שהממשלה הקודמת ניסתה 15 שנה ולא הצליחה.

דוד מגן (הליכוד):

אני אתייחס גם לעניין הזה. חבר הכנסת צוקר, יש לי בראשי הפרקים סעיף שנקרא: מרצ. אני אדבר על דבריהם של אנשי מרצ בעניין, ברשותה של היושבת-ראש, שגם היא מאתה מפלגה.

דוד צוקר (מרצ):

תהיה הגון. 15 שנה דיברתם על זה ובאה ממשלה אחרת ועושה זאת.

דוד מגן (הליכוד):

אני מייד אדבר על זה.

אמרתי, אני מקווה, כי אם לא תהיה תקלה, הכנסת הזאת תרשום את אחת משעותיה היפות ביותר.

השעה הזאת מודגשת ומתייפה במיוחד נוכח התכסיסים, התרגילים והאמצעים הבלתי מקובלים של הממשלה הנוכחית, אשר מדירה ברגע זה את רגליה מאולם הדיונים, מנסה לעשות הכול כדי לאכוף את דעת המיעוט, את דעת ההסתדרות הכללית, את דעת מפלגת העבודה על הרוב בעם ובכנסת.

והרוב בעם רוצה לנתץ סוף סוף את הזיקה הבלתי מוצדקת בין הזכות לקבל שירותי בריאות לבין החובה המוטלת עליו, כך היה עד היום ואני מקווה שהיום נתקן, להיות חבר במנגנון ההסתדרותי.

הליכוד עומד על שלושה דברים היום בדיון: על כך שתהיה הפרדה, והזיקה בין החברות בהסתדרות לבין החברות בקופה – תימחק; השנייה, שהגבייה תהיה גבייה ממלכתית; הנקודה השלישית, לא

נסבול מצב שבו אזרח במדינת ישראל ימשיך לשלם 0.8% משכרו או מתקבולים אחרים להסתדרות שהוא אינו חבר בה.

כאן, במהלך הדיון, כפי ששמענו בשבועות האחרונים ושמענו הבוקר, חבר הכנסת צוקר, חבר הכנסת רן כהן, שבוודאי ידבר אחרי, למרצ, אשר הוכיחה שאין לה מלה בהרבה מאוד נושאים, בנושא הזה כמעט כל חבר מחבריה שעולה כאן לדוכן, מתנצל בפני ההסתדרות הכללית על כך שהוא משתף פעולה עם הליכוד, רחמנא ליצלן.

דוד צוקר (מרצ):

דוד מגן (הליכוד):

והרעיון לביטוח בריאות ממלכתי הוא רעיון שעלה מבית-מדרשו של הליכוד. מה לעשות? העניין רשום בוועידות תנועת החרות, העניין רשום בוועידת גח"ל, העניין רשום בוועידת תנועת הליכוד.

רן כהן (מרצ):

15 שנה בשלטון.

דוד צוקר (מרצ):

מי הפריע לך?

דוד מגן (הליכוד):

מייד אומר לך. במה אתם מנסים לבוא ולהטעות את הציבור?

דוד צוקר (מרצ):

מי הפריע לכם?

דוד מגן (הליכוד):

מייד אומר, חבר הכנסת צוקר. היחסים בינינו הם כאלה שאתה מאפשר לי לענות. אני אומר לך מי הפריע לנו. אני אומר שאתם מטעים את הציבור ואומרים: הליכוד היה 15 שנים בשלטון ולא הצליח להעביר את החוק.

דוד צוקר (מרצ):

נכון.

דוד מגן (הליכוד):

האמת היא אחרת. הליכוד לא היה 15 שנים בשלטון ומפלגת העבודה לא היתה 15 שנים באופוזיציה

דוד צוקר (מרצ):

גם זה נכון.

דוד מגן (הליכוד):

אתה מסכים אתי. מפלגת העבודה היתה באופוזיציה בין השנים 1990 ו-1992, שנתיים בסך הכול, וכשהיא היתה שותפה לשלטון, היא לא אפשרה את זה. ואני גם מצביע על חברי באופוזיציה, חברי המפד"ל, אשר היו שותפים לשלטון באותה תקופה, 1977 עד 1992, ושימשו בדרך כלל כף המאזניים, ומתוך אינטרסים כלכליים, ולדעתי, גברתי היושבת-ראש, בלתי מוסריים, לא אפשרו את קבלתו של החוק הזה.

אותה ממשלה שציינת והזכרת אותה – ממשלת הליכוד – בעניין הזה, למרות כל המאמצים, לא הצליחה להשיג את הרוב.

אני קורא לחברי מרצ להפסיק להתנצל על כך שבנושא החברתי הזה – זה לא פוליטי, זה לא מדיני, זה לא ביטחוני – בנושא החברתי הזה אתם אומנם מיישרים קו עם הליכוד, וזאת לא בושה. אין כאן יכוח מדיני. תפסיקו להתרפס בפני חבריכם מהעבודה על כך שאתם נאלצים, ואני מקווה שאתם לא נאלצים, שאתם רוצים, ועושים זאת בשמחה, להצביע כפי שחברי הליכוד מצביעים.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת מגן, סליחה.

דוד מגן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אני מנמק שתי הסתייגויות.

היו"ר ע' מאור:

יש לך אחת, אתה רוצה להוסיף גם שנייה?

דוד מגן (הליכוד):

לא, שתי הסתייגויות, כפי שכתוב. אני לא משתמש במושג "לחלופין" ו"לחלופי חלופין".

היו"ר ע' מאור:

זה באמת לא רשום כמקובל, אבל אני מקבלת את הפירוש שלך. יש לך עוד חמש דקות. בבקשה.

דוד מגן (הליכוד):

אני חושב שבמאמץ מוגבר היום, בהצבעה שקולה של חברי הכנסת, נצליח לתרום לדה-פוליטיזציה של השירות החיוני הזה. לא נסכים להמשיך לסבול, אפילו רגע אחד, מצב שבו 100,000 מילדי ישראל מוטלים בבתיהם, או ברחובות, ללא שירות רפואי, משום שאין בידי הוריהם האמצעים לשלם לקופה, ותהא זו קופת-חולים הכללית או קופת-חולים אחרת. לא נוכל להשלים עם מצב שבו למעלה מ-300,000 קשישים לא מקבלים שירותים רפואיים וחייהם מתקצרים תוך ייסורים, כאב וסבל, משום שאין בידם לשלם לקופת-החולים הזאת או האחרת. מגיע להם שירות חיוני זה בהיותם בני אדם ובהיותם אזרחים של המדינה הזאת, בלי קשר לאמצעים שלהם. נהפוך הוא – מי שחסרים לו האמצעים, צריך לקבל שירותים יותר ויותר עמוקים יותר ויותר טובים, כי בעלי האמצעים דואגים לעצמם במרפאות בחוץ-לארץ ובבתי-חולים אחרים. הם יודעים לדאוג לבריאותם.

בעניין הזה, תרשי לי, גברתי היושבת-ראש, עם כל אהדתי וחיבתי ליושב-ראש הוועדה המשותפת, חבר הכנסת עמיר פרץ – כאשר הוא הציג את החוק היום בקריאה שנייה הוא אמר דברים מאלפים, אך בנושא אחד איני מסכים עמו. איני מסכים עמו כשהוא קובע, שהוא מקבל את עמדתו של האוצר, שרפואת השיניים לא תיכלל בחוק. כרגע מאוחר לתקן את העניין בחוק, אבל אנחנו, כחברי הכנסת, המופקדים על בריאותו של הציבור, צריכים להיות מודעים לכך, שרפואת שיניים שוב איננה לוקוסוס.

אני אומר יותר מזאת: אתה יכול היום – וחבר הכנסת עמור וחבר הכנסת פרץ יודעים זאת – לזהות ילד ברחוב ולדעת אם הוא מגיע משכונת עוני או מעיר פיתוח לפי מצב שיניו, כי ההורים בצפון תל-אביב יודעים לקחת את הילד ואת כל בני המשפחה למרפאות השיניים הטובות ביותר ולהורים חסרי האמצעים אין כסף לטפל בשיני ילדיהם, טיפול שנראה בעיניהם לוקסוס. ואנחנו עכשיו, לקראת שנת 2000, צריכים לדעת שבריאות השיניים היא מרכיב חשוב מאוד בבריאותו של האדם. ואוי לנו ואבוי לנו אם אנחנו נשלים עם מצב, שמקום מגוריו, השכבה הסוציאלית של הילד יזוהו על-פי מראה פיו ועל-פי מצב הבריאות של שיניו.

העניין לא בא על תיקונו היום במסגרת החוק, אבל שומה על הכנסת להמשיך ולהילחם להקדשת אמצעים מיוחדים למערכת הבריאות ולמערכת הרשויות המקומיות והשלטון המקומי, כדי שאלה ידאגו ביוזמתן למלא את החלל הזה, לצמצם את הקיטוב ולהביא מזור גם בתחום הזה הנקרא רפואת שיניים. ב-1994 בריאות השן אינה לוקסוס, ואת הנושא הזה אנחנו חייבים להטמיע ולהחדיר לתודעת שר האוצר והממשלה כולה.

אני מאוד מקווה שהכנסת תדע להמשיך להניף את הדגל החברתי בכל הנוגע להיבט הבריאותי. אם בעזרת השם הממשלה לא תצליח היום בתכסיסי ההשגחה, במלחמת הפיליבסטר, ומי יודע מה עוד מתכננים לנו היום, נוכל בעזרת השם בערב הפסח התשנ"ד לומר, כי מאמץ שנמשך שנים רבות הגיע סוף סוף לידי מיצוי, לידי תרגום לחוק, לידי דאגה באמצעות חוק לבריאותו של אדם באשר הוא אדם, ונרשום לעצמנו נדבך נוסף בתרומה של הכנסת לחברה הישראלית. ואל לנו בהמשך להסתפק בכך. עלינו להמשיך ולעמוד באתגרים החברתיים המוצבים לפנינו. ואני מקווה ששיתוף הפעולה הבין-מפלגתי, הבין-סיעתי, שמגיע היום לידי ביטוי בהצבעה בכנסת, ימשיך להיות פורה בכל הנושאים הקשורים למלחמה בעוני ולמלחמה למען רווחתו ובריאותו של האדם.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת רן כהן, ואחריו – חבר הכנסת תופיק זיאד. אם הוא לא יהיה נוכח – חבר הכנסת האשם מחאמיד.

רן כהן (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, חברות וחברי הכנסת, אני רוצה לבשר בשורה מאוד חדשנית לחבר הכנסת דוד מגן: מרצ אין לה שום סיבה להתנצל היום. זה אחד הימים החגיגיים ביותר בתולדות מרצ, ומשתי סיבות. האחת – אני חושב שזה יום היסטורי. כפי שאתה זוכר, חבר הכנסת דוד מגן, אני הייתי זה שהוביל את הנושא של חקיקת חוק שכר מינימום עם 62 חתימות של חברי הכנסת מכל סיעות הבית, ונדמה לי שאתה היית בין החותמים, וייצגתי את כל 62 חברי הכנסת מעל הבמה הזאת בשנת 1968, והעברנו את חוק שכר המינימום, שאני חושב שהיה אחד ההישגים החברתיים החשובים ביותר בתולדות מדינת ישראל ובתולדות הכנסת – אגב, חוק שעדיין יש מה לשפר בו ולהוסיף עליו. אולי ימים יבואו, והם אינם רחוקים, ואפשר יהיה לעשות את זה.

אבל אני, כמי שהוביל את חוק שכר מינימום, אומר באופן חד-משמעי ביותר: לדעתי, היום הזה יהיה יום עוד יותר גדול מיום חקיקת חוק שכר המינימום, משום שחוק ביטוח בריאות ממלכתי כזה, עם

שריון בחוק של שירותי בריאות לכל אזרח ולכל תושב במדינת ישראל, ועם קביעת סל שירותי רפואה, שימומנו על-ידי האזרחים והמדינה כאחד – לזה אין תקדים בכל העולם. מאחר שאני מצוי בנושא, וכפי שאתם זוכרים, הגשתי הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי בכנסת הקודמת ובכנסת שלפניה, אין לזה אח ורע, אין שום חוק שמספק שירותי בריאות כאלה בעולם, ויש חוקים, ויש מדינות שבהן יש חוקים טובים, אבל חוק כפי שמוגש היום לכנסת, אין דומה לו.

אני מציין זאת דווקא לאחר הדברים של קודמי, חבר הכנסת מגן, משום שהצעת החוק האחת והיחידה, שיש לה היום סיכוי לעבור, היא הצעה שנתקבלה והיא הצעה שהובלה על-ידי מרצ, על-ידי חבר הכנסת חיים אורון וחבר הכנסת בני טמקין.

בוא נעזוב את הוויכוח בשאלה, האם הליכוד הולך עם מרצ או מרצ הולכת עם הליכוד. עובדתית, נכון להיום, ניתן להביא לחקיקת החוק הזה על-פי התבנית שנקבעה בסיעת מרצ. נכון, יש בה גם חלקים רבים שמוסכמים על הליכוד, יש אפילו חלק שמוסכם על מפלגת העבודה. יש חלקים במרכיביה העיקריים שמוסכמים על סיעות אחרות, כמו ש"ס ואולי סיעות אחרות. אבל עובדתית, מה שמוביל כ"ליין" מרכזי בחקיקת החוק הזה הוא הצעה של מרצ.

אני אציין פה עוד דבר, וסליחה על ניצול הבמה כאילו לצרכים פנים-מפלגתיים, אבל אני מוכרח לומר גם כחבר פעיל בעניין הזה וגם כראש הסיעה – – –

דוד מגן (הליכוד):

זה היה עוד לפני שהוקמה מרצ, זה היה בתקופת ר"צ.

רן כהן (מרצ):

נכון. מה שקרה הוא תהליך מעניין גם בתוך מרצ, משום שזה היה אחד מסלעי המחלוקת בתוך מרצ, ובתוך תהליך העבודה על חקיקת החוק נוצר מצב שבו הלכנו והתגבשנו לעמדה מאוד קרובה בתוכנו על מרכיבי התנועות השונות – מפ"ם, שינוי ור"צ, ואני חושב שבעניין הזה חל תהליך מאוד מפרה ומאוד טוב.

אני רוצה להתמקד רק בשתי נקודות. רבותי חברי הכנסת, היום אנחנו הולכים להתמקד בעצם בשני שינויים מאוד מאוד משמעותיים: הראשון – עד עכשיו התקיימה נורמה בלתי סבירה מכל בחינה שהיא, שאדם צריך היה לקבוע או זהות פוליטית או זהות ארגונית כדי להשתייך לקופה שנותנת לו גם את הביטוח וגם את שירותי הבריאות. הדבר הזה הוא בלתי סביר במדינה מתקדמת, במדינה נאורה, במדינה חופשית, במדינה שבה יש לכל אזרח זכויות לקבוע מאיזו קופה הוא רוצה לקבל את השירותים.

לכן בעניין הזה החוק הולך לצעוד צעד ענק קדימה, כאשר הוא משחרר את כל אזרחי מדינת ישראל ומאפשר להם לבחור את הקופה שלהם, והוא מחייב כל קופה לקבל כל אזרח ללא התניה. זה העניין הראשון.

העניין השני הוא עניין הגבייה. עניין הגבייה הוא פועל יוצא ראשון מכך שהמדינה היא זו שמחויבת להעניק את סל שירותי הבריאות, לדאוג לרמת שירותי הבריאות, לדאוג לכך שלא ינגסו בהם, ומכאן גם הגבייה החייבת להיות אומנם ממקורות של האזרחים והממשלה, אבל היא צריכה להיות בעיקרה מאוחדת.

אולם, חבר הכנסת דוד מגן, לבוא ולטעון כאן שאין מקום להסתדרות הכללית לקבל אותה גבייה מאותם עובדים שנהנים מפעילות ההסתדרות, על-ידי צו הרחבה שמחיל את הישגי העובדים על כל העובדים, לא רק על אלה המאורגנים בתוכה – אני חושב שזה יהיה בהחלט ניגוח פוליטי. זכותה של ההסתדרות לקבל אותו מס מינימלי מכל אזרחי המדינה שגם נהנים מהישגיה המקצועיים ומהישגה כנציגת העובדים בכל מדינת ישראל.

הי"ר ע' מאור:

תודה רבה לחבר הכנסת רן כהן. חבר הכנסת תופיק זיאד אינו נוכח. רשות הדיבור לחבר הכנסת האשם מחאמיד, אחריו – לחבר הכנסת עמנואל זיסמן, אחריו – לחבר הכנסת אלי דיין, אחריו – לחבר הכנסת אבי יחזקאל, ואחריו – לחבר הכנסת יורם לס. אם הם לא יהיו, ידבר חבר הכנסת טלב אלסאנע, ואחריו – שוב חבר הכנסת דוד מגן.

האשם מחאמיד (חד"ש):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, הנושא הנדון נוגע לכל אחד מאזרחי המדינה. זה תחום רגיש מאין כמוהו, הנוגע לכל האוכלוסייה הישראלית. איש אינו יכול לטעון שהמצב הבריאותי היום בארץ הוא טוב, ולכן טוב שחוק זה מובא, שכן ביטוח רפואי אינו צריך להיות עניין של בחירה או של אילוצים. מדינה מתוקנת, דמוקרטית, חייבת לבטח את כל אזרחיה מבחינה בריאותית.

כ-80,000 מהאוכלוסייה היהודית, שהם כ-2% מהאוכלוסייה הישראלית, אינם מבטחים; כ-30% מהאוכלוסייה הערבית בארץ אינם מבטחים, זאת אומרת, יותר מ-230,000 אינם יודעים ביטוח רפואי מהו. ומי האוכלוסייה הזו? – אוכלוסיית מצוקה, שיותר מ-50% ממנה חיים מתחת לקו העוני, עם אבטלה ובעיות חברתיות וכלכליות שונות. בהזדמנות זו אני חייב לומר, שעוד כ-100,000 ילדים בישראל אינם מבטחים. כל אלה שאינם מבטחים הם אנשים בלתי מועסקים, מובטלים, צעירים שהוריהם לא כיסו עבורם את הביטוח והם אינם יכולים לכסות אותו בזכות עצמם.

אנשים חסרי תעסוקה קבועה בארץ, בניהם אינם מתקבלים היום על-ידי קופת-חולים של ההסתדרות, שהיא הספקית הראשית של שירותים רפואיים ביישובים הערביים ובעיירות הפיתוח. במקומות ששיעורי האבטלה בהם גבוהים במיוחד, אנשים חולים במחלות מסוימות, למשל, או אנשים מכורים לסמים, ילדיהם אינם יכולים להיות מבטחים בקופת-חולים. המצב הסוציו-אקונומי הוא קרוב לוודאי הגורם החשוב ביותר הקובע את מעמדם הבריאותי של הפרט והקהילה.

שירותי הבריאות האיכותיים, הן מבחינת כוח האדם והן מבחינת הציוד, לא נמצאים באזורי מצוקה ובאזורי פיתוח, אלא מרוכזים בתל-אביב, בחיפה ובירושלים.

העדר ביטוח רפואי יכול לנבוע לא רק מקשיים כספיים אלא גם מהסרבול הביורוקרטי הקיים היום. כשראשי המשפחה, למשל, הגברים, על-פי ההגדרה, סירבו או התקשו לשלם את מסי קופת-חולים, נשותיהם נתקלו בסירוב ובקשיים ביורוקרטיים. כאשר אשה ביקשה להיות מבוטחת היא וילדיה, ביקשו את חתימתו של הבעל, שנטש אותה, שעזב אותה ומסתובב באיזה מקום בעולם.

במחקר שנערך באור-יהודה ב-1987 נתגלה שדווקא אלה המתקשים במילוי טפסים נדרשו למלא מספר גדול במיוחד של טפסים ולעבור הליכים מורכבים. הדבר קיים באופן כללי בכל הארץ.

יש עוד נקודה, גברתי היושבת-ראש. יש מי שמציג את העניין כאילו: או בריאות או הסתדרות, וכאילו יש סתירה בין קיומה של ההסתדרות לבין קיומה של מערכת בריאות תקינה. כמובן, הדבר אינו נכון, אך דבר אחד אני חייב לומר, שהבריאות בארץ חשובה מכל דבר אחר, אבל אל נראה בהסתדרות את אויב המדינה, כפי שחברים בליכוד רואים אותה.

גברתי היושבת-ראש, נקודה אחרונה נוגעת למצבם של הערבים הבדואים בנגב. אצלם אין שירותי בריאות ומעמדם הכולל של הבדואים בנגב הוא גרוע ביותר. מוות מחצבת, למשל, כמו שהיה ב-1990, בנגב, כאשר תשעה מתו ומאות אושפזו כתוצאה מאי-חיסון.

הי"ר ע' מאור:

חבר הכנסת האשם מחאמיד, אני מבקשת לסיים.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אני מסיים, גברתי היושבת-ראש.

עוד נקודה היא היישובים הבלתי-מוכרים והכללתם כמקבלי שירותים רפואיים. איך אפשר לעשות את זה, כאשר כ-50 כפרים כאלה ולמעלה מזה בנגב, בגליל ובמשולש אינם מוכרים, אין בהם טיפת-חלב, אין בהם ולא כלום? אין אפילו כביש, אין טלפון, אין אמבולנס. משרד הפנים אינו מעניק הכרה ל-50 יישובים ערביים ומעלה. פירוש הדבר שיותר מ-50,000 נפש מצויים מחוץ למסגרת הרשמית של קבלת שירותי בריאות. יישובים אלה בחלקם לא רק חסרים שירותי רפואה אלא אפילו מים לשתייה.

לכן, גברתי היושבת-ראש, אין אפשרות להמשיך לשמר את המצב כפי שהוא היום, אלא חייב להיות איזה שינוי במדיניות לפני שמיישמים את החוק. תודה רבה.

הי"ר ע' מאור:

תודה רבה. מאחר שאלה שקראתי בשמותיהם אינם נוכחים, ידבר עכשיו חבר הכנסת דוד מגן, אחרי – חבר הכנסת חיים רמון, ואם הוא לא יהיה – חבר הכנסת עמנואל זיסמן, ואם הוא לא יהיה – חבר הכנסת אלי דיין, ואחרי – חבר הכנסת אבי יחזקאל, חברת הכנסת נעמי בלומנטל, ונראה אחר כך מי מהרשימה יהיה פה. בבקשה, חבר הכנסת דוד מגן.

דוד מגן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אחרי שבאנו חשבון עם אנשי מרצ בנאומי הקודם, אני רוצה לבקש מחבר הכנסת האשם מחאמיד ביום הזה, שבו כולנו משלבים ומגייסים כוחות כדי שהרעיון של ביטוח בריאות ממלכתי יתקבל בכנסת, להפסיק להתנצח בתוך הקואליציה המבורכת הזאת, המבורכת והמקדשת את העניינים החברתיים, ולהפסיק לזרוק בוץ כלפי הליכוד, אשר עשה כאן מאמץ גדול מאוד כדי שהכנסת תגיע לרגעים החשובים האלה, שאנחנו חווים עתה.

גברתי היושבת-ראש, אני רוצה להתייחס ללשון ההסתייגות ולהביע במידה מסוימת פליאה ותמיהה על כך ששתי ההסתייגויות שאני רוצה להעלות באוזני חברי הכנסת לא נתקבלו על-ידי הוועדה המשותפת.

מה אומרת הצעת החוק, שאני תומך בה בעיקרון ואני חושב שהיא יכולה להיות טובה יותר אם ההסתייגות שלי תתקבל? ההצעה אומרת: ביטוח הבריאות הממלכתי לפי חוק זה יהא מושתת על עקרונות של צדק, שוויון ועזרה הדדית. אין ספק, הצהרה נכונה, הצהרה טובה, וברוח הנושא שאנו דנים בו הייתי אומר: הצהרה בריאה. אולם מה פסול מצאה הוועדה ברעיון להרחיב את ההגדרה? אני מציע להוסיף את המלים "צדק חברתי ובריאות לכול", כך שהסעיף ייקרא: ביטוח הבריאות הממלכתי לפי חוק זה יהא מושתת על עקרונות של צדק, צדק חברתי, שוויון, עזרה הדדית ובריאות לכול. דומני, כי בהוספת שני הצמדים הללו, צמד המלים "צדק חברתי" וצמד המלים "בריאות לכול", אנו מונעים או מצמצמים למינימום את האפשרות שמישהו מבין תושבי מדינת ישראל אשר יהא זקוק לשירות רפואי, לשירותי הבריאות, לא יקבל את השירותים הללו בדיון.

אני מאוד מקווה כי בשלב ההצבעה יואילו חברי הכנסת להעמיק חשוב ולהעדיף את ההגדרה המורחבת ולתמוך בה.

בסעיף ההגדרות אנו קוראים, וכאן אני מצביע על הסתייגות נוספת שלי, מה הוא מבוטח לפי הגדרה? – מי שזכאי לשירותי בריאות לפי חוק זה. אני מציע שהגדרת המבוטח יהיה: מבוטח – תושב מדינת ישראל. כי מהות החוק אומרת, שמי שזכאי לשירותים לפי החוק הזה ולפי כל דין אחר הוא תושב מדינת ישראל. אז מה יותר פשוט מלפשט את ההגדרה, לא להגביל אותה לזכאות. רק המלה זכאות מעוררת את האסוציאציה: זכאות לפי איזו חברות? למי הוא שייך, לאיזו אגודה, לאיזו קופה, לאיזו הסתדרות, לאיזו התארגנות? לא צריך להזכיר את המלה זכאות. המבוטח הוא מבוטח אוטומטית, והוא אוטומטית מבוטח משום שהוא תושב מדינת ישראל. לכן אני חושב, שמן הדין לתקן בסעיף ההגדרות את ההגדרה הזאת ולקבוע פשוט מאוד: מבוטח – תושב מדינת ישראל.

אני מבקש להעלות הרהור נוסף. לאחרונה הנחתי הצעת חוק, ושותף ליוזמה היה חבר הכנסת אברהם הירשזון, שהוא פעיל מאוד בכנס הזה של הכנסת. חבר הכנסת הירשזון, אתה בוודאי זוכר את ההצעה המדברת על כך שחברי כנסת יצטרכו לרשום פנקס אינטרסים. ומדוע אני אומר זאת,

גברתי היושבת-ראש? משום שחזקה על כל חבר כנסת שהוא מצביע לפי צו מצפוני, וכשהוא חושב שיש ניגוד עניינים בדיון מסוים, קל וחומר בהצבעה מסוימת, והדיון וההצבעה יכולים להיות או במליאה או בוועדה, הוא נמנע מלהיכשל, מסיר מכשול מדרכו, מודיע לעמיתיו שיש לו ניגוד עניינים, ואינו משתתף בדיונים וגם לא בהצבעה.

אני מעלה את ההצעה הזאת גם אם הצעת החוק טרם הגיעה לדיון בקריאה טרומית, אבל היא הונחה על שולחן הכנסת, משום שאני חושב שסיעות, ואני שוב מצביע לכיוון ספסלי המפד"ל, הנשענים על תקציב הפועל המזרחי, שנתח ניכר מתקציבו הוא מקבל מההסתדרות הכללית, ממה שכולנו משלמים לצורך הביטוח הרפואי, אני חוזר ופונה אל חברי המפד"ל ומבקש מהם להימנע מלהצביע תוך העדפת השיקול הצר המפלגתי, התקציבי, הכלכלי. אילו הייתי רוצה להימנע מלהיות זהיר, הייתי אומר שאסור לה לקבל את האתגר הזה מההסתדרות הכללית לצורך הצבעתה.

אני מאוד מקווה שגם המפד"ל תצביע לפי צו המצפון, ולא לפי ההזדקקות לכספי ההסתדרות הכללית.

דוד צוקר (מרצ):

יש לי הרגשה שהם לא ישעו לבקשתך.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. אם כן, חברי הכנסת, אנחנו עוברים להסתייגויות לסעיף 3. חבר הכנסת חיים רמון – איננו. חבר הכנסת עמנואל זיסמן – איננו. חבר הכנסת אלי דיין – איננו. חבר הכנסת אבי יחזקאל – איננו. חברת הכנסת נעמי בלומנטל – איננה. חבר הכנסת חיים קופמן – איננו. חבר הכנסת עובדיה עלי, בבקשה.

עובדיה עלי (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, בסיבוב הראשון הייתי אמור לנמק הסתייגות, ולא נימקתי משום שישבתי על כס היושב-ראש. אעשה מאמץ שלא לחרוג ממכסת הזמן המוקצבת לי, אבל אם בכל זאת אחרוג ממנה, אני מבקש את סליחתך.

היו"ר ע' מאור:

הכפלתי את זמנך.

עובדיה עלי (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, לית מאן דפליג בבית הזה על חשיבות חוק ביטוח הבריאות הממלכתי המונח לפנינו. נדמה לי שמצד כל חלקי הבית יש הסכמה מלאה באשר לחשיבות החוק הזה, שבא להבטיח בריאות לכל אזרח ואזרחית במדינת ישראל.

המצב היום הוא בלתי נסבל אצל חלקים גדולים של החברה הישראלית. יכול להיות שלעסקני ההסתדרות שום דבר לא בוער, מפני שאין להם סיבה המצדיקה בעירה כזאת. היום הם מנצלים בצורה צינית את המסים המועברים לקופת-החולים לשימון המנגנון, להנצחת המנגנון המפלגתי, להוצאות עתק כדי להנציח את השלטון של מפלגת העבודה ושל השמאל בהסתדרות. 28 אגורות מכל שקל שמשלמים מבוטחים עבור בריאות הולכים למעשה למימון המנגנון של העסקנים ההסתדרותיים.

אין תימה ואין פליאה שמצבה של קופת-החולים הכללית של ההסתדרות הוא כל כך קשה. אין זה מפליא שקופת-חולים של ההסתדרות נמצאת בגירעונות כספיים גדולים, ועמדה לא אחת בפני קריסה כלכלית חמורה מאוד, המסכנת את בריאות התושבים. כולנו, משני חלקי הבית, גם משמאל וגם מימין, רוצים ביקרה של קופת-חולים, רוצים לחזק את קופת-חולים, רוצים לשפר את שירותי הבריאות שניתנים לחולים. כולנו מעוניינים בכך שמערכת הבריאות, שמתוחזקת ומתופעלת על-ידי קופת-חולים, תלך ותתייעל, תלך ותשתפר ותעניק שירותי בריאות נאותים. אבל, כאשר 28% מהמסים המוקצים לצורך הבריאות מופנים להחזקת מנגנון של עסקנים מפלגתיים במועצות פועלים, ב"נעמת", בבית-ארלזורוב בצפון תל-אביב, איך אתם רוצים שקופת-חולים תוכל לאזן את התקציב שלה?

אם יש טענות בנדון, לא צריך להפנות אותן לקופת-חולים. צריך להפנות אותן להנהגת ההסתדרות, הנהגה מסואבת, הנהגה שכבר 73 שנים מכהנת, וכולם מבינים היום שהגיע הזמן להחליף אותה, כולם מבינים היום שהגיע הזמן לשנות את השיטה הקלוקלת הזאת של הנצחת המנגנון ההסתדרותי.

אחרי שברור לנו שאנחנו בעד חיזוק מערכת הבריאות של קופת-חולים של ההסתדרות הכללית, ולא כפי שלא אחת מאשימים אותנו בציניות חברי כנסת מהשמאל, שאנחנו לא מעוניינים בחיזוקה של קופת-חולים, חשבתי שמן הראוי לעמוד כאן, להזכיר ולהדגיש את הנקודה הזאת.

ובכן, מה הוויכוח היום בעצם? אנחנו בעד קופת-חולים, אנחנו בעד חיזוק קופת-חולים, אנחנו בעד חוק ביטוח בריאות ממלכתי. היכן מתמקד הוויכוח הנוקב שקיים היום בין שני חלקי הבית – ולמעשה הוויכוח הזה כבר חוצה מפלגות, וגם אחדים מחברי מפלגת העבודה ורוב סיעת מרצ חושבים שהשיטה הנוכחית היא קלוקלת, השיטה הנוכחית מובילה את קופת-חולים של ההסתדרות לקריסה כלכלית מסוכנת מאוד גם מבחינת מערכת הבריאות הכוללת.

הוויכוח מתמקד היום בשני נקודות מרכזיות. ראשית, הזיקה בין החברות בקופת-חולים לבין ההסתדרות, בשלטונם של עסקני ההסתדרות. הם רוצים להמשיך ולהבטיח את זרימת מאות המיליונים מדי שנה בשנה מהמס שמיועד לבריאות, כדי להחזיק את העסקנים המפלגתיים. והם רוצים לחייב חבר קופת-חולים להיות חבר הסתדרות וחבר הסתדרות להיות חבר קופת-חולים. ואנחנו סוברים שאין כל קשר ואין כל היגיון ואין כל צורך בזיקה שמחייבת להיות חבר בו-זמנית בשני הארגונים האלה.

אזרח ומבוטח שרוצה להיות חבר קופת-חולים יכול להיות חבר קופת-חולים בלי להיות חבר הסתדרות. ומי שרוצה להיות חבר הסתדרות הכללית, לא בהכרח חייב להיות חבר קופת-חולים של הסתדרות. הוא יכול לבחור לעצמו כל הסתדרות רפואית אחרת – "מכבי", "מאוחדת", או כל קופה אחרת. אנחנו נגד הזיקה הזאת, אנחנו בעד הפרדת החברות בין שני הגורמים האלה. ומי שבכל זאת יחפוץ להיות גם חבר הסתדרות, גם חבר קופת-חולים הכללית של הסתדרות, הרשות נתונה ואיש לא רוצה למנוע ולא יכול למנוע את הרצון ואת הצורך הזה. זה הוויכוח הראשון.

המוקד השני של הוויכוח הוא הנושא של הגבייה. רבותי חברי הכנסת, העסקנים של הסתדרות, כדי להנציח את השלטון שלהם, כדי להנציח את מימון העסקנים, המנגנון, את השורה הארוכה הזאת של כל העסקונה, ששותים תה ועובדים מבחירות לבחירות כדי להכין את הבחירות הבאות, הם רוצים להמשיך לממן על חשבון משלם המסים, על חשבון המבוטחים, בסופו של דבר על חשבון הבריאות, על חשבון הבריאות של המבוטחים עצמם.

וכאן מציעים שבמסגרת חוק מדינה ייתנו לגוף וולונטרי מסים של המדינה. מסים שנועדו לבריאות הציבור יזרמו לקופת העסקנים בהסתדרות.

רבותי חברי הכנסת, הרי זוהי זוועה קונסטיטוציונית, זוועה שלא היו לה אח ורע. ארגון וולונטרי יגבה מס מדינה? האם מישהו מכיר מדינה נאורה אחת שכך היא נוהגת? שהמדינה מחייבת את אזרחיה בחוק להקצות מסים לגוף וולונטרי? אם זאת לא זוועה קונסטיטוציונית, אמרו לי אתם איפה יש תקדים כזה. והכול לשם הנצחת המנגנון של העסקנים ההסתדרותיים.

גברתי היושבת-ראש, המס הזה רגרסיבי. יש כאן חלקים בחוק שאינם הגיוניים, הם לא טובים, הם אינם יעילים. בקטע הזה אני אנצל את זכות הדיבור ששמורה לי להסתייגויות אחרות, כדי להשמיע את הסתייגויותי לסעיפים אחרים. אולם, חשבתי שמן הראוי קודם כול, בפתח הדברים, להבהיר את המוקדים המרכזיים של הוויכוח בינינו לבין עסקני המערך, יותר נכון עסקני ההסתדרות, שהם פשוט הביאו את הסיעה רובה ככולה לכניעה. וכאן, חבר הכנסת שפי, אתם נכנעתם בצורה מבישה לעסקני ההסתדרות.

שר הבריאות לשעבר הציע הצעת חוק הגיונית, גם היא פשרה מסוימת, היא לא לגמרי בהתאם לתפיסת העולם שלנו, היא לא זהה לגמרי עם הצעת החוק שהביא כאן לקריאה ראשונה שר הבריאות לשעבר-לשעבר, מי שהיום מכהן כראש עיריית ירושלים, חבר הכנסת אהוד אולמרט. יש שוני בין שתי ההצעות.

אולם ההצעה שהביא כאן שר הבריאות לשעבר חיים רמון, באיזה מקום היא פשרה בין שתי תפיסות, בין שתי השקפות. היא במידה מסוימת קומפרומייס של הדברים. חבל שנכנעתם לעסקני ההסתדרות, חבל שהם כפו עליכם הר כגיגית ובכך למעשה סירסו את החוק הזה במהות שלו בשני תחומים: בתחום הזיקה ובתחום הגבייה. תודה.

הי"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת שמאי – איננו, חבר הכנסת מאיר שטרית – איננו, חבר הכנסת יהושע מצא – איננו, חבר הכנסת עוזי לנדאו – איננו, חבר הכנסת אפרים גור – איננו, חבר הכנסת אברהם הירשזון – מוותר. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, בבקשה.

חברי הכנסת הנוכחים, מאחר שאמרנו שבשעה 13:00 תהיה הצבעה, אני רוצה לידע אתכם לגבי לוח הזמנים. אנחנו נגמור את רשימת המסתייגים לסעיף 3, שבו התחלנו, ולפני סעיף 4 תהיה זכות התשובה ליושב-ראש הוועדה. לפי חברי הכנסת הנוכחים באולם אני אבקש מסגן מזכיר הכנסת לצלצל בבקשה.

חברת הכנסת גוז'נסקי, עומדות לרשותך שתי הסתייגויות.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, הדיון הולך וסובב סביב כמה שאלות עיקריות, ואני אבקש לתרום את תרומתי הצנועה לזיכרון הזה.

אחד הנושאים שבזיכרון הוא, מדוע דווקא חסידי היוזמה הפרטית, השוק החופשי, חסידי ההפרטה בכל מחיר הם תומכים היום בחוק שהמשמעות שלו היא בעצם לקיחת שירות ציבורי והפיכתו לשירות ממלכתי. לכאורה צריך היה לצפות לחלוקה אחרת של התומכים והמתנגדים לחוק. תומכי היוזמה הפרטית בכל מחיר והשוק החופשי בכל מחיר והמתנגדים להתערבות המדינה בעניינים כלכליים וחברתיים, ואלה שלוחמים נגד חוק שכר מינימום ואלה שלוחמים נגד סיוע ממשלתי למובטלים, כל אלה היו צריכים להיות נגד החוק. וכל אלה שדואגים לעובדים, שדואגים לפיתוח השירותים החברתיים, היו צריכים להיות בעד החוק. אלא שכפי שאנחנו עדים לכך בשנה האחרונה החלוקה אינה בדיוק כזאת.

לגבי הצעת החוק הממשלתית כפי שהונחה והיתה הבסיס לכל הדיונים, ובמידה רבה היא קיימת היום לפנינו, הערכתי היא, שהממשלה הגישה את הצעת החוק בין היתר משום שהיא חיפשה דרך לפתור את בעיית המימון של שירותי הבריאות. בשנים האחרונות, בעיקר מאז עלה הליכוד לשלטון, התמיכה הממשלתית בשירותי הבריאות הציבוריים, ובמיוחד בקופת-החולים הכללית, ירדה בהתמדה. כתוצאה מכך קיים המשבר הכספי של קופת-חולים ההסתדרותית, היא קופת-החולים הגדולה, וזאת שמשרתת את האוכלוסייה שהיא ברובה דלת אמצעים, זאת שמגישה שירותים בכל מקום בארץ; קופת-החולים הכללית נפגעה קשות והפכה להיות נסמכת על שולחן הממשלה. כמעט מדי שנה היינו עדים לבקשות סיוע מצד קופת-חולים הכללית. ובכל פעם שקופת-חולים הכללית ביקשה סיוע, טרחה הממשלה לכופף את ידה ולכפות עליה הסדרים למיניהם, שלא היו לרוחה.

לכן, להערכתי, מה שקורה עכשיו הוא, שמנקודת ראותו של שר האוצר, למשל, על-ידי כך שבמסגרת החוק הזה ייגבה מס ייעודי, כלומר מס המיועד לתחום מסוים, וההכנסות מהמס הזה יהיו גבוהות יותר מאלה שהיו עד עכשיו לקופת-החולים, משום שהוא יהיה מס ממלכתי וייגבה כמס ממלכתי, ומשום שהחלוקה שלו תהיה לפי עיקרון של קפיטציה, כלומר התחשבות לא רק במספר חברי הקופה אלא גם בהרכב החברתי ובהרכב הגילי של חברי הקופה, כתוצאה מכך, להערכתי, משרד האוצר והממשלה מעריכים שהם יוכלו לחסוך לעצמם את התמיכה שהם היו נדרשים לתמוך בקופת-חולים הכללית בתקציבים מתוך תקציב המדינה הכולל. זה שיקול אחד.

השיקול השני הוא – לאפשר מעבר הדרגתי לשירותי בריאות פרטיים. ואני רוצה לומר, מתוך תמיכה בחוק הזה ובהמשך לדברים אחרים שנאמרו פה, שאם לא תהיה עירנות, עלול להיות מצב שבו קופות-החולים, שהן המבטחות לפי החוק המוצע, שמי שרוצה בשירותי בריאות הולך ונרשם אצלן, שהן נותנות השירות – יש סכנה שקופות-החולים ייפכו למין קבלניות שנותנות שירותים. זאת אומרת, קופת-חולים עלולה בהדרגה, יותר ויותר לקנות שירותים אצל חברות פרטיות. ואז, מה שיצא באופן מעשי, אתה תהיה מבוטח, או את תהיי מבוטחת בקופת-חולים, אבל את השירות תקבלי אצל נותן שירות פרטי. ואני רוצה לומר, שאחד התפקידים המרכזיים של כל מי שחרד לבריאות הציבורית בשנים הקרובות, יהיה לעצור את התהליך הזה ולעמוד על כך שקופות-החולים יהיו גם נותנות השירותים, יהיו אחראיות לטיב השירות הן ברפואה הראשונית – במרפאות, הן ברפואה של המומחים והן ברפואה של בתי-החולים.

נקודה שנייה שרציתי להדגיש היא לגבי נושא ההסתדרות. ללא ספק, חלק מתומכי החוק הזה חשבו שהם ייפכו אותנו לחוק מחסל הסתדרות. אני חושבת שהחוק שמונח היום על שולחן הכנסת איננו חוק מחסל הסתדרות. נמצא בו פתרון, לא הטוב ביותר לדעתי, אבל פתרון של גבייה שתאפשר להסתדרות הכללית ולארגוני עובדים אחרים להמשיך ולתפקד.

ולא לה שקדמו לי, אני רוצה להוקיע את הצביעות של אותם נציגי ליכוד שעמדו פה על הבמה וקטלו את ההסתדרות. עניין אחד הוא לבקר את חולשות ההסתדרות. עניין אחד הוא לבקר בזבז שקיים בהסתדרות. עניין אחד הוא לבקר את השימוש במנגנון ההסתדרות לתועלתה של המפלגה שהיא בעלת השליטה בהסתדרות. עניין אחד למשל הוא לבקר את חוסר הדמוקרטיה בהסתדרות, שבא לידי ביטוי בכך שרוב האוכלוסייה הערבית אינה יכולה לבחור למועצות פועלים נבחרות. את הביקורת הזאת מתחננו ונמתח גם בעתיד. אבל, עניין אחר הוא לבוא ולחסל את ההסתדרות ובעצם לחסל את הרעיון של איגודים מקצועיים.

הצביעות גדולה במיוחד כאשר אנשי הליכוד יושבים בתוך ההסתדרות, מקבלים את המס הפוליטי מההסתדרות, נמצאים במועצות פועלים, במידה קטנה כמובן גם באיגודים המקצועיים, והם באים לפה ורוצים לחסל את ההסתדרות. לכן, אני בטוחה שהרוב בבית הזה לא ייתן את ידו לחיסול ההסתדרות.

הנקודה השלישית והאחרונה שרציתי להתעכב עליה קשורה בהסתייגות לסעיף הנוכחי שעומד לדיון, זה עניין המידע. אחד הנושאים, שאני לפחות השתדלתי להעלות אותו במסגרת הוועדה, היה נושא המידע.

חברי הכנסת, אם יש שירותי ציבורי ממלכתי שאיננו ידוע לפרטיו לכל מי שמשלם עבורו, עלול רעיון השוויון להישאר רק מלה כתובה בחוק ולא מציאות. הבעיה היא כזאת, בעלי האמצעים, בעלי ההשכלה, בדרך כלל ממצים עד תום את הזכויות שהחוק מקנה להם. לעומת זאת, חסרי האמצעים, קשי היום, אנשים מעוטי השכלה, אנשים שגרים באזורים שאינם במרכז, מתקשים מאוד למצות את הזכויות שמגיעות להם. את זה אנחנו יודעים גם בתחום הביטוח הלאומי, בשורה של ענפים, כשמדובר על מיצוי זכויות. את זה אנחנו יודעים גם בתחומים אחרים של שירות ממלכתי בכל הנוגע למיצוי זכויות, וגם בתוך קופות-החולים הקיימות היום.

לכן אחת השאלות המרכזיות היא מחויבותם של קופות-החולים ושל משרד הבריאות להעמיד מידע מלא לרשותו של כל חבר קופה ולאפשר לכל חבר קופה לעשות את הבחירה הטובה ביותר התואמת את האינטרס שלו. הסתייגות ברוח זו הגשתי לסעיף 3. תודה.

הי"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת יורם לס – איננו. חבר הכנסת תופיק זיאד – איננו. חבר הכנסת האשם מחאמיד – איננו. חבר הכנסת בני טמקין – איננו. חבר הכנסת אברהם פורז – איננו. חבר הכנסת דוד מגן, בבקשה.

אחריו – חבר הכנסת טלב אלסאנע. אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת סילבן שלום. אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת דן תיכון, ואם הוא לא יהיה – חבר הכנסת מיכאל איתן.

דוד מגן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, ייתכן שהייתי מוותר על הזכות להביע בנאום נוסף את ההסתייגות לסעיף 3, אילולא גרמה חברת הכנסת גוז'נסקי לבלבול בציבור. חברת הכנסת גוז'נסקי, אני יודע שבדפי הנאום שלך, לפני שאת ממלאה את התוכן בראשי הפרקים, כתוב בדרך קבע: לתקוף את הליכוד. אך הפעם יש לך בלבול בכותרת. אנחנו מדברים על חוק ביטוח בריאות ממלכתי. הליכוד הוא בין המובילים של היוזמה הזאת, לא רציתי לומר המוביל, והוויכוח שלך הוא עם מפלגת העבודה, להוציא בחורים אמיצים כדוגמת חבר הכנסת עמיר פרץ. מדוע אינך משתתפת ברגעים הללו של רוממות הרוח, שהכנסת עומדת סוף סוף לבשר בשורה לעם ישראל, בניגוד לדעתה של ההסתדרות הכללית? את מנסה להתנחם בכך שאת מבלבלת בנאומיך, תוקפת את הליכוד שאת שותפה ליוזמה ולדעה שלו היום בעניין הזה, בעניין החברתי הבריאותי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אתם הצטרפתם אלי, לא אני אליכם.

דוד מגן (הליכוד):

אני מודה לך על שאילצת אותי לעלות לדוכן כדי להעמיד את הדברים בפרופורציה הנכונה.

אני מנצל את נוכחותו של יושב-ראש הוועדה המשותפת להכנת החוק, אשר עשה עבודה נפלאה, חבר הכנסת עמיר פרץ. חבר הכנסת פרץ, כשיצאת לכמה דקות להחליף כוחות אחרי העבודה המאומצת, הזכרתי את דבריו הבוקר, בהצגת החוק, כאשר פנית לשר האוצר ואמרת, כי בקביעת סל שירותי הבריאות התחשבנו כולנו גם בדעתו של האוצר. אולם אני מעלה את הסתייגותי כאן משום שאני רואה סתירה, או כמעט סתירה בין סעיף 3(ב), שאותו אני מבקש למחוק, לבין סעיף 6(א)(8), שעליו עוד אדבר בהמשך.

מי כמוך, כתושב שדרות, מכיר את בעיית רפואת השיניים, את הבעיות שילדים ונערים, בוגרים וקשישים מערי הפיתוח ומהשכונות נתקלים בהן בבריאות השיניים, ואין בידיהם הכוח והאמצעים לטפל ברפואת השיניים.

מה אנחנו אומרים בסעיף 3(ב)? אנחנו אומרים, שהמדינה אחראית למימון סל שירותי הבריאות ממקורות המנויים בסעיף 13. ובסעיף 6(א) (8) אנחנו אומרים, שהיא אחראית, בין היתר, כאשר אנחנו מגדילים את סל שירותי הבריאות ונוגעים בעניין רפואת השיניים – למתן רפואה מונעת לילדים, כפי שיקבע שר הבריאות.

והתוצאה ברורה. הרי מחר שר הבריאות, אם הוא אדם נבון, יבוא – –

קריאות:

הי"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, ברשותכם, תאפשרו לסיים ונעבור להצבעות.

דוד מגן (הליכוד):

– וירצה להעניק רפואה מונעת – גם אם אני לא מסתפק רק ברפואה המונעת, אבל נניח – לכל ילד עד גיל 21, עד לאחר שחרורו מצה"ל, יבוא שר האוצר, לפי סעיף 3 ולפי סעיף 13, ויגיד: אדוני, בהגדרת הסל יש לי כאן בעיה תקציבית, ולכן לא אתן.

יש סתירה לכאורה בין שני הסעיפים הללו. על כן אני מציע שסעיף 3(ב) יימחק. ברור לפי החוק שהמדינה אחראית למתן השירותים, וברור שמתן השירותים מבוסס על סל השירותים כפי שהוא מוגדר בסעיף הבא. ברגע שאנחנו מכניסים מגבלה מסוימת לפי תקציב מסוים, לפי סעיף 13, הרי הסמכויות שאנחנו מעניקים בידי שר הבריאות להגדיר מהו ילד ומהי רפואה מונעת ברפואת שיניים הן סמכויות סרק, והוויכוח שיתפתח בינו לבין שר האוצר ייפסק על הסף כאשר שר האוצר יצביע על סעיף 13 ויאמר לו: אין לי תקציבים.

אני מבקש להצהיר בפני חברי הכנסת, החוק הזה מבשר בשורה גדולה. אסור לנו להסתפק בהישגים, שאני מקווה, בעזרת השם, שיושגו היום, ואסור לנו להזניח את רפואת השיניים. הגדרתי זאת בנאומי הבוקר – רפואת השיניים אינה לוקסוס. השלב הבא, לאחר חיקוקו של החוק הזה, צריך להיות הסתערות על בריאות השיניים, במיוחד של בני ערי הפיתוח ושכונות המצוקה בכל הגילים.

הי"ר על מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת טלב אלסאנע – איננו. חבר הכנסת סילבן שלום – איננו. חבר הכנסת דן תיכון, שנכנס, האם אתה מוותר?

דן תיכון (הליכוד):

למה אני מוותר? אני מדבר על שתיים עכשיו.

הי"ר על מאור:

יש לך אחת בסעיף – – –

דן תיכון (הליכוד):

יש לי אחת בסעיף הראשון, ועוד לא הצביעו.

הי"ר על מאור:

אבל לא היית. בסעיף הראשון קראתי את שמך.

דן תיכון (הליכוד):

אני יכול לצרף כמה שאני רוצה.

הי"ר על מאור:

חבר הכנסת תיכון, ברשותך, קבענו נוהל.

דן תיכון (הליכוד):

כל עוד לא הצביעו – – –

הי"ר ע' מאור:

חבר הכנסת תיכון, חמש דקות, בבקשה. אנחנו הולכים לפי הנוהל שהיה עם כולם.

דן תיכון (הליכוד):

גברתי, את לא רוצה שנחזור למצב שבו אין תקנון. כל עוד לא הצביעו, מותר לי לצרף כמה שאני רוצה.

הי"ר ע' מאור:

אנחנו נבדוק את זה במזכירות. כרגע יש לך חמש דקות, בבקשה.

משה נסים (הליכוד):

דנים בהסתייגויות, לא בדיון רגיל.

הי"ר ע' מאור:

אבל בהסתייגויות קראנו את השמות כל פעם.

דן תיכון (הליכוד):

אני רוצה לנמק את כל ההסתייגויות שלי לסעיף 1, 2 ו-3 ביחד.

הי"ר ע' מאור:

אני בודקת. בבקשה, תתחיל.

דן תיכון (הליכוד):

אני הודעתי מראש.

הי"ר ע' מאור:

חבר הכנסת תיכון, אנחנו בודקים, ותתחיל, בבקשה, ברשותך. הזמן שלך.

דן תיכון (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אדוני חבר הכנסת שפירא, אני רוצה להסביר לך מה אתם עושים היום, כדי שלא תאמר: אנחנו הופתענו, שלא הזהרנו אתכם. חבר הכנסת שפירא, אני רוצה שתדעו, מפני שאחר כך לא יעמוד הנימוק שאתם תשמיעו: לא ידענו. אתה בוודאי עוקב אחר חוק מימון מפלגות.

משה מאיה (ש"ס):

דן תיכון (הליכוד):

לא שמעתי.

משה מאיה (ש"ס):

--- קובע או הפוליטיקה קובעת?

דן תיכון (הליכוד):

החוק קובע. ומייד תשמע מה שאני אומר, ואני בטוח שאתה תצטרף לפחות לגרסתי.

חוק מימון מפלגות נדון בעצם השעות הללו בוועדת הכספים. יכול להיות שהוא יגיע למליאה, יכול להיות שהוא לא יגיע למליאה. אתה בוודאי זוכר את הדוח האחרון של מבקרת המדינה, שקראה לעסקה מסוימת שנעשתה בין ש"ס למפלגת העבודה שוחד בחירות.

חבר הכנסת שפירא, אני מדבר אליך, כי אני רוצה שתשמע. על-פי ההסכם היתה אמורה ההסתדרות להעביר כספים באמצעות מפלגת העבודה לש"ס, על חשבון הסכם של אי-הצבעה, להסתדרות העובדים. המבקרת קבעה באותו דוח, כשהיא מסתמכת על פסיקת הבג"ץ, שזה שוחד בחירות.

משה נסים (הליכוד):

קניית שלטון בכסף.

דן תיכון (הליכוד):

בכסף קונים שלטון.

מי שחושב שההסכם שנעשה היום בין יהדות התורה ו/או אגודת ישראל ובין ההסתדרות ומפלגת העבודה תמורת ההצבעה בעבור חוק ביטוח בריאות ממלכתי איננו שוחד, איננו קניית קולות, איננו יודע מה הוא סח.

בצדק יאמר לך חבר הכנסת מאיה: מדוע רק ש"ס ומפלגת העבודה? מדוע היא לא הפעילה את הפסיקה הזאת לגבי הסכמים אחרים? והוא שואל את השאלה בצדק. והתשובה היחידה שיכולה להינתן: לא בדקתי את העניין, ולכן לא נקטתי עמדה כלפי הסכמים אחרים. אבל היום, שעה שאתה תצביע, ה"לא נקטתי עמדה", "לא הבעתי את דעתי", עובר מן העולם, כי החל מרגע זה אתם בחזקת עוברים על החוק לכאורה.

אני בא היום ומזהיר את כל אלה שעשו הסכמים עם ההסתדרות ומפלגת העבודה ויתמכו בחוק הזה היום, וניתן יהיה להוכיח שהם מקבלים תמורה. זו תהיה תמורה בלתי חוקית – שוחד. בל תאמר: לא ידעתי, לא הזהירו אותנו. אני עולה לכאן כדי להסביר לך, שמה שחל על ש"ס ומפלגת העבודה, חל גם עליך. ולא תוכל עוד להתחמק.

אברהם שפירא (יהדות התורה):

למה לא המפד"ל?

דן תיכון (הליכוד):

אותו דבר לגבי כל מפלגה, ללא יוצא מן הכלל.

חבר הכנסת שפירא, אני אומר לך את הדברים האלה, כי בכל פעם שבאים אלי אנשי ש"ס ושואלים אותי את השאלה הזאת – מדוע רק ש"ס ומפלגת העבודה, אין לי תשובה. אינני יכול לומר להם, שהשאלה שלהם איננה סבירה, איננה ראויה לתשובה. ואני אומר לך, מרגע זה אין עוד התחמקויות. בפעם הראשונה ייבחן העניין הזה בעוד כמה שעות, לכשתצביעו בעד גרסת ההסתדרות ומפלגת העבודה, קרי הממשלה. ולא תעמד לך הטענה: לא ידעתי, לא שמעתי, לא הזהירו אותי, הסיעה שלי החליטה. אם הכסף הזה יימצא אצלכם בקופה, אתם בחזקת עבריינים.

אני רוצה לעבור לעניין הזיקה.

משה נסים (הליכוד):

הזיקה, זה סעיף 4.

דן תיכון (הליכוד):

אז אני מפסיק. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת דן תיכון.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר א' סלמוביץ:

הודעה לסגן מזכיר הכנסת, בבקשה.

סגן מזכיר הכנסת ד' לב:

ברשות היושבת-ראש, הנני מתכבד להודיע, כי הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק חובת המכרזים (תיקון מס' 5), התשנ"ד-1994, שהחזירה ועדת החוקה, חוק ומשפט לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לסגן מזכיר הכנסת.

הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי ורווחת האדם

התשנ"ד-1994

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מזמינה כעת את חבר הכנסת עמיר פרץ, יושב-ראש הוועדה, להשיב למסתייגים.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

רבותי חברי הכנסת, חבר הכנסת דוד מגן, ידידי, אמרתי וכנראה אצטרך לחזור על זה כמה פעמים היום: קשה לי מאוד להתמודד עם מה שאתה אומר, כי העמדת שאלה שהיא מהמסובכות ביותר. האמן לי, נושא רפואת השיניים הוא נושא שאילו אני הייתי יכול היום בחוק, נוסף על השירותים הפסיכיאטריים ונוסף על השירותים הגריאטריים שהכנסנו לתוך חובת הטיפול של הקופות, אילו הייתי יכול לבוא היום בבשורה לעם ולהגיד, מהיום והלאה, כל מי שהוא חבר קופת-חולים זכאי לטיפול שיניים – שמע, זה שווה לא קדנציה אחת, זה שווה ארבע קדנציות.

אלא מה? צריך לחדד את העניין. מדובר בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, שאומר, קבענו סל והטלנו על מי לבצע את זה. הרי הטלנו את זה על גורם מסוים. גם כשלקחנו את הפסיכיאטריה והעברנו את זה לסל של הקופות, העברנו יחד עם זה את הכסף שהיה במשרד הבריאות.

השאלה היא אם לנו ככנסת יש זכות לבוא לקופות, להגיד להן: זה נפח הגבייה שלכן, ועל נפח הגבייה הזו אנחנו רוצים שתבצעו גם טיפול שיניים לכולם. הרי הקופות תתמוטטנה. אין להן יכולת. ב-10 מיליארד שקל אין למערכת הבריאות יכולת לשאת בעלות של טיפולי השיניים. מי שרוצה טיפולי שיניים צריך למצוא מקורות עוד ל-1.5-2 מיליארדים, ייתכן מגבייה נוספת. יכולת, נניח, לומר, אני מוכן שיהיה 1.5% נוספים, שזה בערך 1.5 מיליארד שקל.

מרדכי גור (העבודה):

אני מבקש לשאול שאלה: מי קבע שטיפול שיניים פחות חשוב או יותר חשוב מטיפול אחר שנותנת קופת-חולים?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני אגיד לך.

מרדכי גור (העבודה):

זו השאלה המרכזית, המימון.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני מענה לך. הדרך שבה קבענו את הסל התבססה על כך שלקחנו את הסל הקבוע מקופת-חולים הכללית, הסל הקבוע היום, פלוס שירותים שניתנו על-ידי משרד הבריאות, ושינינו להם את שיטת המימון, פלוס ניסיון להכניס תחומי בריאות כדי שייבחנו. מה עשינו בנושא השיניים – זה הדבר היחיד שיכולנו לעשות בשלב הראשון של החקיקה – להכניס אותו כאחד מתחומי הבריאות. כלומר, אם ימצא שר או הממשלה דרך שבה יהיה הסדר עם הקופות, שייקחו על אחריותן – – –

מרדכי גור (העבודה):

את זה רציתי לשאול.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

כן, הכנסנו את זה. כלומר הפתח לעתיד קיים.

היתה הצעה, למשל, לקבוע שירותי מניעה עד גיל שמונה, היתה הצעה כזו, ולא היתה בעיה לשאת בזה. אנחנו אמרנו: סליחה, בואו נשאיר את זה לאחריות השר. יכול להיות שהוא יקבע להכניס את זה לגבי ערי פיתוח ולדבר עד גיל 14, ובאזורים אחרים לא. בשלב ראשון מה שהשגנו זה שהכנסנו את תחום רפואת השיניים כאחד מהתחומים שבהם ניתן להרחיב. נניח שתהיה הפתעה – שר האוצר אומר יש צמיחה במשק – ומספיק שמחר השכר הממוצע של השכירים בישראל יעלה בבת אחת ב-10%, הרי מכיוון שהגבייה לדמי ביטוח מימון הבריאות עומדת כנגד שכר העובדים בישראל, בבת אחת יש לך 10% נוספים בגבייה של ההכנסה הלאומית לבריאות. כלומר, רק שינוי במשק, רק ירידה במספר המובטלים – יש בכך כדי להגדיל את נפח המימון לבריאות ולהשאיר עודפים שהשר, יחד עם הקופות, יכולים לקבוע להם יעדים נוספים, חדשים.

חברים יקרים, מי שינסה להעמיד את החוק הזה מול אוטופיה של בריאות, בוודאי ימצא בו כישלונות, בוודאי ימצא בו דברים חסרים. מי שיעמיד את החוק הזה מול המציאות, ידע שאנחנו בדרך הנכונה, עם הישגים רבים כבר בשלב הזה. תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה לחבר הכנסת עמיר פרץ, יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני מבקש להעמיד להצבעה סעיפים 3-1 – –

היו"ר א' סלמוביץ:

ההצבעה על סעיפים 3-1.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

– – ולהודיע שההצבעה הבאה תהיה בשעה 15:30.

היו"ר א' סלמוביץ:

ההצבעה הבאה בשעה 15:30.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים כעת להצבעה על סעיפים 3-1. ההצבעה הבאה תהיה אחרי השעה 15:30.

דן תיכון (הליכוד):

גברתי, אני רוצה להעיר לגבי הסדר. לא מקובל שההצבעה הבאה תהיה אחרי השעה 15:30. צריך לומר לנו לאחר איזה סעיף תהיה ההצבעה הבאה, לא שעה אלא לאחר איזה סעיף.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת דן תיכון, אני אבדוק ואומר לך.

קריאות:

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת תיכון, שמעתי, אנחנו בודקים. אנחנו נודיע.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

גברתי היושבת-ראש, אפשר משפט אחד?

היו"ר א' סלמוביץ:

כן, אפשר. בבקשה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

חבר הכנסת דן תיכון, מכיוון שהדברים מתקיימים פה בהסכמה בנושא לוח הזמנים, לא בנושאים אחרים, המטרה שלנו היא, כשקובעים זמן של שעתיים בין הצבעה אחת להצבעה אחרת, להתקדם ככל האפשר בנימוקי ההסתייגויות.

חבר הכנסת דן תיכון, אין לי בעיה להתחייב על שעה, כי אני יכול לעמוד ולדבר עד השעה שנקבעה. אנחנו רוצים לעשות זאת מתוך הבנה. אני לא חושב שיש הבדל משמעותי בין לקבוע שלושה סעיפים, ארבעה סעיפים, לבין שעה, שזה יותר נוח לחברי הכנסת. לי אין בעיה להסכים גם לשיטתך, אבל לכל חברי הכנסת יותר נוח לדעת באיזו שעה הם מגיעים הנה. זו דעתי.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת דן תיכון, בדקנו זאת תקנונית. נצביע אחרי סעיף 4.

קריאות:

היו"ר א' סלמוביץ:

נבדק. נצביע אחרי סעיף 4.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים כעת להצבעה – – –

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אני מבקשת.

היו"ר א' סלמוביץ:

כן, בבקשה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

על-פי סדרי הכנסת, אנחנו יכולים ללכת לגבי קבוצה של סעיפים. אנחנו לא נלך לפי שעות, משום שאין לנו כאן תכתיבים של שעות.

היו"ר א' סלמוביץ:

אנחנו כבר סיכמנו את זה. חברת הכנסת בלומנטל, סיכמנו את זה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אתם בודקים את זה?

היו"ר א' סלמוביץ:

סיכמנו. כבר הודעתי שזה יהיה אחרי סעיף 4.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אחרי סעיף 4.

היו"ר א' סלמוביץ:

כן. תודה רבה לחברת הכנסת בלומנטל.

חברי הכנסת, אני מבקשת מכולם לשבת. סגן השר מיכה גולדמן. חברי הכנסת, אני מבקשת מכולם לשבת. אנחנו עוברים להצבעה על הסתייגותה של חברת הכנסת לימור לבנת לסעיף 1.

הצבעה מס' 9

בעד התיקון של חברת הכנסת ל' לבנת לסעיף 1 – 23

נגד – 45

נמנעים – אין

התיקון של חברת הכנסת ל' לבנת לסעיף 1 לא נתקבל.

ענת מאור (מרצ):

היו"ר א' סלמוביץ:

אני לא שיניתי את המוניטור. את הצבעת בעד או נגד? הצבעת נגד.

יחד עם ההצבעה שלי התוצאה היא 24 בעד, 46 נגד, יחד עם הצבעתה של חברת הכנסת מאור. אין נמנעים. אני קובעת שההסתייגות לא התקבלה.

אנחנו עוברים כעת להצבעה הבאה. חבר הכנסת רן כהן, אני לא יכולה כך. חבר הכנסת אלי דיין, חבר הכנסת דיין, חבר הכנסת אלי דיין, אני מבקשת ממך לשבת.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותם של חברי הכנסת סילבן שלום, דן תיכון ומיכאל איתן לסעיף 1. נא להצביע בעד או נגד.

הצבעה מס' 10

בעד התיקון של חברי הכנסת ס' שלום, ד' תיכון ומ' איתן לסעיף 1 – 27

נגד – 47

נמנעים – אין

התיקון של חברי הכנסת ס' שלום, ד' תיכון ומ' איתן לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר א' סלמוביץ:

27 תומכים, 47 מתנגדים, אין נמנעים. אני קובעת שההסתייגות לא התקבלה.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותם של חברי הכנסת חיים אורון, בנימין טמקין ואברהם פורז.

חיים אורון (מרצ):

מסירים.

היו"ר א' סלמוביץ:

מסירים.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותו של חבר הכנסת דוד מגן לסעיף 1. נא להצביע בעד או נגד.

הצבעה מס' 11

בעד התיקון של חבר הכנסת ד' מגן לסעיף 1 – 31

נגד – 49

נמנעים – 1

התיקון של חבר הכנסת ד' מגן לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר א' סלמוביץ:

31 בעד, 49 נגד, אחד נמנע. אני קובעת שההסתייגות לא התקבלה.

רן כהן (מרצ):

אני מסיר את ההסתייגות הבאה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אתה מסיר. חבר הכנסת רן כהן מסיר את הסתייגותו.

אנחנו עוברים להצבעה על הסתייגותם של חברי הכנסת תופיק זיאד, האשם מחאמיד ותמר גוז'נסקי. נא להצביע בעד או נגד.

הצבעה מס' 12

בעד התיקון של חברי הכנסת ת' זיאד, ה' מחאמיד ות' גוז'נסקי לסעיף 1 – 11

נגד – 64

נמנעים – 4

התיקון של חברי הכנסת ת' זיאד, ה' מחאמיד ות' גוז'נסקי לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר א' סלמוביץ:

11 תומכים 64 מתנגדים, ארבעה נמנעים. ההסתייגות לא התקבלה.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על סעיף 1 על-פי הצעת הוועדה, אחרי שכל ההסתייגויות נדחו. נא להצביע בעד או נגד.

הצבעה מס' 13

בעד סעיף 1, כהצעת הוועדה – 71

נגד – 4

נמנעים – אין

סעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר א' סלמוביץ:

71 תומכים, ארבעה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובעת שסעיף 1 נתקבל כהצעת הוועדה.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על ההסתייגויות לסעיף 2. אנחנו מצביעים על הסתייגותם של חברי הכנסת עמנואל זיסמן, אלי דיין, אבי יחזקאל ויורם לס. נא להצביע בעד או נגד.

הצבעה מס' 14

יורם לס (העבודה):

מסירים את ההסתייגות.

היו"ר א' סלמוביץ:

אתם מסירים. אני מבטלת את ההצבעה.

עובדיה עלי (הליכוד):

אחרי שמסירים הסתייגות אין הצבעה.

היו"ר א' סלמוביץ:

יכול להיות שהם הודיעו קודם. לא שמעתי. אני לוקחת על עצמי את העניין הזה.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותו של חבר הכנסת יורם לס לסעיף 2.

יורם לס (העבודה):

מסיר.

היור"א' סלמוביץ:

מסיר.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותו של חבר הכנסת טל אלסאנע לסעיף 2. נא להצביע בעד או נגד.

הצבעה מס' 15

בעד התיקון של חבר הכנסת ט' אלסאנע לסעיף 2 – אין

נגד – 71

נמנעים – 1

התיקון של חבר הכנסת ט' אלסאנע לסעיף 2 לא נתקבל.

היור"א' סלמוביץ:

אין תומכים, 71 מתנגדים, נמנע אחד. אני קובעת שההסתייגות לא התקבלה.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותו של חבר הכנסת דוד מגן לסעיף 2. נא להצביע.

הצבעה 16

בעד התיקון של חבר הכנסת ד' מגן לסעיף 2 – 28

נגד – 52

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ד' מגן לסעיף 2 לא נתקבל.

היו"ר א' סלמוביץ:

28 תומכים, 52 מתנגדים, אין נמנעים. אני קובעת שההסתייגות לא התקבלה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים כעת להצבעה על סעיף 2, על-פי הצעת הוועדה, ללא הסתייגויות. נא להצביע בעד או נגד.

הצבעה מס' 17

בעד סעיף 2, כהצעת הוועדה – 76

נגד – אין

נמנעים – 1

סעיף 2, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר א' סלמוביץ:

76 תומכים, אין מתנגדים, נמנע אחד. אני קובעת שסעיף 2 כהצעת הוועדה אושר.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגויות לסעיף 3. הסתייגותו של חבר הכנסת חיים רמון, בבקשה. נא להצביע בעד או נגד.

הצבעה מס' 18

בעד התיקון של חבר הכנסת ח' רמון לסעיף 3 – 23

נגד – 41

נמנעים – 3

התיקון של חבר הכנסת ח' רמון לסעיף 3 לא נתקבל.

היו"ר א' סלמוביץ:

23 תומכים, 41 מתנגדים, שלושה נמנעים. אני קובעת שההסתייגות לא התקבלה.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותם של חברי הכנסת עמנואל זיסמן, אלי דיין ואבי יחזקאל.

עמנואל זיסמן (העבודה):

מסירים.

היו"ר א' סלמוביץ:

מסירים.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותם של חברי הכנסת נעמי בלומנטל, חיים קופמן, יעקב שמאי, מאיר שטרית, יהושע מצא, עוזי לנדאו, אפרים גור ואברהם הירשזון; גם חברי הכנסת רון נחמן ועובדיה עלי. נא להצביע.

הצבעה מס' 19

בעד התיקון לסעיף 3 – 22

נגד – 51

נמנעים – אין

התיקון של חברי הכנסת נ' בלומנטל, ח' קופמן, י' שמאי, מ' שטרית, י' מצא, ע' לנדאו, א' גור, א' הירשזון, ר' נחמן וע' עלי לסעיף 3 לא נתקבל.

היו"ר א' סלמוביץ:

22 תומכים, 51 מתנגדים, אין נמנעים. אני קובעת שההסתייגות לא התקבלה.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותה של חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

מסירה.

היו"ר א' סלמוביץ:

מסירה. אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותו של חבר הכנסת לס לסעיף 3.

יורם לס (העבודה):

מסיר.

היו"ר א' סלמוביץ:

מסיר. אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותו לחלופין של חבר הכנסת לס.

יורם לס (העבודה):

מסיר.

היו"ר א' סלמוביץ:

מסיר.

אנחנו עוברים להצבעה על הסתייגותם של חברי הכנסת תופיק זיאד, האשם מחאמיד ותמר גוז'נסקי.
נא להצביע בעד או נגד.

הצבעה מס' 20

בעד התיקון של חברי הכנסת ת' זיאד, ה' מחאמיד ות' גוז'נסקי לסעיף 3 – 12

נגד – 53

נמנעים – 7

התיקון של חברי הכנסת ת' זיאד, ה' מחאמיד ות' גוז'נסקי לסעיף 3 לא נתקבל.

היו"ר א' סלמוביץ:

12 תומכים, 53 מתנגדים, שבעה נמנעים. אני קובעת שההסתייגות לא התקבלה.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותם של חברי הכנסת אורון, טמקין ופורז.

חיים אורון (מרצ):

מסירים.

היו"ר א' סלמוביץ:

מסירים.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותו של חבר הכנסת דוד מגן. נא להצביע.

הצבעה מס' 21

בעד התיקון של חבר הכנסת ד' מגן לסעיף 3 – 26

נגד – 54

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ד' מגן לסעיף 3 לא נתקבל.

היו"ר א' סלמוביץ:

26 תומכים, 54 מתנגדים, אין נמנעים. אני קובעת שההסתייגות לא נתקבלה.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותו של חבר הכנסת טלב אלסאנע. נא להצביע בעד או נגד.

הצבעה מס' 22

בעד התיקון של חבר הכנסת ט' אלסאנע לסעיף 3 – 3

נגד – 64

נמנעים – 4

התיקון של חבר הכנסת ט' אלסאנע לסעיף 3 לא נתקבל.

היו"ר א' סלמוביץ:

שלושה תומכים, 64 מתנגדים, ארבעה נמנעים. אני קובעת שההסתייגות לא התקבלה.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותם של חברי הכנסת סילבן שלום, דן תיכון ומיכאל איתן. נא להצביע בעד או נגד.

הצבעה מס' 23

בעד התיקון של חברי הכנסת ס' שלום, ד' תיכון ומ' איתן לסעיף 3 – 28

נגד – 53

נמנעים – אין

התיקון של חברי הכנסת ס' שלום, ד' תיכון ומ' איתן לסעיף 3 לא נתקבל.

היו"ר א' סלמוביץ:

28 תומכים, 53 מתנגדים, אין נמנעים. אני קובעת שההסתייגות לא התקבלה.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותו של חבר הכנסת טלב אלסאנע. נא להצביע.

הצבעה מס' 24

בעד התיקון של חבר הכנסת ט' אלסאנע לסעיף 3 – 1

נגד – 67

נמנעים – 1

התיקון של חבר הכנסת ט' אלסאנע לסעיף 3 לא נתקבל.

היו"ר א' סלמוביץ:

תומך אחד, 67 מתנגדים, נמנע אחד. אני קובעת שההסתייגות לא התקבלה.

אנחנו עוברים כעת להצבעה על הסתייגותו של חבר הכנסת דב שילנסקי לסעיף 3. נא להצביע.

הצבעה מס' 25

בעד התיקון של חבר הכנסת ד' שילנסקי לסעיף 3 – 28

נגד – 51

נמנעים – 1

התיקון של חבר הכנסת ד' שילנסקי לסעיף 3 לא נתקבל.

היו"ר א' סלמוביץ:

28 תומכים, 51 מתנגדים, נמנע אחד. אני קובעת שההסתייגות לא התקבלה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים כעת להצבעה על סעיף 3 ללא הסתייגויות, על-פי הצעת הוועדה. נא להצביע בעד או נגד.

הצבעה מס' 26

בעד סעיף 3, כהצעת הוועדה – 78

נגד – 1

נמנעים – אין

סעיף 3, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר א' סלמוביץ:

78 תומכים, מתנגד אחד, אין נמנעים. אני קובעת שסעיף 3 התקבל כהצעת הוועדה.

חברי הכנסת, אנחנו ממשיכים כעת בהתדיינות על ההסתייגויות.

חברי הכנסת, אני מודיעה שאחרי הדיון בסעיף 4 תהיה הצבעה.

אנחנו ממשיכים בדיון על ההסתייגויות, ואני מזמינה את חבר הכנסת חיים רמון; בבקשה. חברי הכנסת, אני מבקשת מכולם לשבת ולא להפריע.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

גברתי היושבת-ראש, על-פי התקנון, אם אנחנו מגיעים להסכמה בין הסיעות – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת, זה בלתי אפשרי ואני לא מוכנה לאפשר זאת. אני מבקשת מכולם לשבת. אני מבקשת להפסיק את השיחות האלה באמצע המליאה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

גברתי היושבת-ראש, אין שום שינוי, תמשיכי בבקשה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת, אני מבקשת להפסיק את ההתגודדויות. אני מבקשת מכולם לשבת. חברי הכנסת, אני מדברת אליכם, אני מבקשת מכולם לשבת ולהפסיק את השיחות האלה. מי שלא יכול להפסיק את השיחות האלה, שיצא החוצה. חבר הכנסת חיים רמון, בבקשה.

חיים רמון (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, הגענו לאחד מהסעיפים שבעיני מיום הגשת החוק, חזרתי ואמרתי זאת, היו היסודות המרכזיים של החוק. אני בהחלט שמח שהוועדה – – – אי-אפשר כך, גברתי.

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת, אני מאוד מבקשת, מי שלא יכול להפסיק את השיחות האלה שיצא החוצה ומייד. אני מבקשת לסגור שם את הדלת.

חיים רמון (העבודה):

חברי הכנסת – אני שמח שהחלטת, חבר הכנסת עמיר פרץ – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת, אני מבקשת להפסיק את השיחות. אני מבקשת לסגור גם את הדלת השנייה. גם שם יש התקהלות ואני מבקשת להפסיק אותה. אם אתם רוצים להמשיך ולדבר – בחוץ, בבקשה. תודה.

חיים רמון (העבודה):

אני אתחיל מההתחלה.

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אנחנו ניגשים לדון באחד הסעיפים שבעיני היה תמיד אחד המרכזיים והחשובים בחוק. הסעיף הזה, כפי שאושר על-ידי הוועדה המיוחדת בכמה הצבעות – כאשר בפעם הראשונה שהובא להצבעה בוועדה כל סיעות הבית, למעט מחצית סיעת העבודה, הצביעו בעדו. וכאשר הובא בפעם השנייה להצבעה היה רוב מכריע בעד הצעת הוועדה. הצעת הוועדה, כפי שהיא מוגשת כאן היום, היא הצעת הממשלה המקורית, ואני מודה שלמען הרצון להעביר את החוק הייתי מוכן ללכת לפשרות. אבל הפשרות האלה נדחו מתוך תקווה שלא יהיה חוק.

היום שמעתי בסיעת העבודה שמוכנים ללכת לפשרת דרעי, מייחלים לפשרת דרעי בנושא הזיקה, והיא הרבה יותר מרחיקה-לכת ממה שאני הייתי מוכן. אני הייתי מוכן לפשרות שביחס אליהן פשרת דרעי היא הרבה הרבה יותר קשה לחלקים בסיעת העבודה, או יותר קשה מהחלטות הוועידה. היום מייחלים לזה.

על מה מדובר, רבותי חברי הכנסת? – שכאשר מדינה מחליטה שכל תושביה חייבים בביטוח בריאות, לא ישתמש אף אדם, שום גוף בחובה הזאת כדי לכפות על מישהו להיות חבר בגוף אידיאולוגי וולונטרי לפי טענתו באמצעות מתן השירות הזה. אין לזה דוגמה, אח ורע בשום מקום בעולם, שבאמצעות שירות שנכפה על האזרח לקבל אותו, שירות ממלכתי כמו חינוך, כמו בריאות, ישתמשו בנושא הזה כדי להגיד לאדם: תצטרף לגוף שיש לו ציביון אידיאולוגי, שאומר מה הצביון האידיאולוגי שלו; להכריח אותו ולומר: תהיה חבר אצלנו ותקבל את עקרונותינו, והוא אומר: בסך הכול רציתי שהבייבי שלי יהיה הבייבי של קופת-החולים הזאת.

ברמה העקרונית זה דבר בלתי נסבל. מה זה אומר? זה אומר שהגוף האידיאולוגי הזה הוא בפשיטת רגל אידיאולוגית ורעיונית, כי הוא איננו יכול על סמך מצעו, על סמך אמונתו, להיות אבן שואבת לחברים להזדהות עמו. הוא נאלץ להשתמש בשירות שהוא יודע שבהרבה מאוד מקומות הוא מונופוליסטי. הוא לא עושה זאת בשום דבר אחר, לא בקרנות הפנסיה ולא ב"עמל" ולא ב"הפועל", בשום מקום. רק בנושא הבריאות הוא משתמש לגיוס חברים לשירות הארגון האידיאולוגי הזה. איפה נשמע דבר כזה? איזו הודאה נוראה של המנהיגות של הגוף ההסתדרותי הזה בפשיטת רגל, פשיטת רגל רעיונית.

יורם לס (העבודה):

חיים רמון (העבודה):

יש לי הרבה הסתייגויות.

יורם לס (העבודה):

לא, לסעיף האחד הזה.

חיים רמון (העבודה):

בסעיף הזה אני יכול לחבר כמה הסתייגויות שאני רוצה. חבר הכנסת לס, למה לך להיות יושב-ראש?

היו"ר א' סלמוביץ:

הוא יכול לנמק ברצף.

חיים רמון (העבודה):

אם אני רוצה, אני יכול לנמק במשך שעה על הסעיף הזה ולגמור את כל ההסתייגויות. הדקה הזאת היתה על חשבון חבר הכנסת לס.

מרדכי גור (העבודה):

זה מגיע לכל מי שהגיש הסתייגויות.

חיים רמון (העבודה):

לכל מי שהגיש הסתייגויות.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני רוצה לשאול, אתה מנמק הסתייגות אחת או יותר?

חיים רמון (העבודה):

לפי סוף דברי תעשי חשבון ותוריד הסתייגויות.

איזו הודאה בפשיטת רגל של הנהגה. זה אי-אמון בעצמם, לבוא ולהגיש את הסעיף הזה. זה אי-אמון בעצמם, אי-אמון ביכולתם, אי-אמון בדרך שהם מובילים. אבל, זה עניינם.

מי משלם את המחיר הזה? קופת-חולים הכללית, שבה מבוטחים החלשים והבינוניים, שאותה הנהגת הסתדרות טוענת שהיא רוצה לתמוך בהם. כי ברור שעול כזה על הקופה, והנהלת הקופה אומרת את זה בריש גלי, זה אסון לקופה. היא לא יכולה להתחרות, וגם כך הקופה הזאת היא לא החזקה בכל הקופות, היא לא היציבה בכל הקופות, היא לא האיתנה שבהן.

היא באה ואומרת, אני לא יכולה גם כך להתחרות, גם כך יש לי קשיים. אתם באים ושמים עלי אבן ריחיים שתמשוך אותי למצולות, שלא יהיה לי שום סיכוי להתחרות בקופות האחרות, כי משמעות הדבר שבא אדם שרוצה להצטרף לקופה הזאת ואומרים לו: לא, אתה צריך להיות גם חבר בהסתדרות, והוא אומר: לא צריך, אני אלך לקופה אחרת. וזה בתנאים שכללי המשחק שונו. כי עד היום יכלו קופת-החולים הכללית או ההסתדרות לבנות על כך שבקופות-החולים האחרות יש סלקציה והן לא מקבלות כל אחד. על-פי החוק, ובזה ברוך השם אף אחד לא הציע לגעת, לא היה עוז לגעת, כל קופה חייבת לקבל כל אחד.

יבואו אנשים ויגידו: גם קופה שהיא לא הכי איתנה, גם מחייבת אותי להיות בהסתדרות שאני לא רוצה להיות בה. אני אלך לקופת-החולים "מכבי", לקופת-החולים "מאוחדת", לקופת-החולים "לאומית".

מה עושים בזה? באו ואמרו: זה עניין אידיאולוגי. הבל ורעות רוח. שנים לא היה חיבור בין החברות בקופת-חולים ובין החברות בהסתדרות. מטעמים פרגמטיים של שנות ה-30 זה חובר.

אז אומרים: אני, חיים רמון, שונא את ההסתדרות. אני? סורוקה, בכל שנות ה-70 היו מסמכים אחר מסמכים שבאו ואמרו – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

מי?

חיים רמון (העבודה):

סורוקה. חנוך סורוקה, הוא לא אויב ההסתדרות.

עמנואל זיסמן (העבודה):

מי הוא סורוקה זה?

חיים רמון (העבודה):

עם סורוקה לא התווכחו. הוא הקים את קופת-חולים; ראש וראשון לאנשי קופת-חולים, מקים את הקופה למעשה, האיש שנתן לה את כל התנופה. הוא אמר ב-1970: זה אסון, זה יביא כליה על הקופה. אבל כשלא אכפת מהקופה, או יותר נכון, לא אכפת מהחולים – מהקופה אכפת מאוד – ולא אכפת מהמבוטחים, שהם החלשים והבינוניים בחברה הישראלית, והעיקר זה לכפות על אנשים כדי שלכאורה יהיה ארגון גדול ושמן, שרוב האנשים לא מאמינים בו, אז גם פוגעים בחולים.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אתה עובד בתשדיר?

חיים רמון (העבודה):

אני עובד בתשדיר האמת. אני בעד האמת. אם זה לא נכון, אני אתנצל.

עמנואל זיסמן (העבודה):

הדמוקרטיה מחייבת אותך? הכרעה דמוקרטית מחייבת אותך?

חיים רמון (העבודה):

מאוד. מחייבת אותי מאוד.

דן תיכון (הליכוד):

אתה מדבר על דמוקרטיה? רבין בגללו – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת תיכון. חבר הכנסת זיסמן.

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת זיסמן, פשוט הערה של סדרי שלטון.

מרדכי גור (העבודה):

חבר הכנסת דן תיכון, לא בגללו, אלא בזכותו.

חיים רמון (העבודה):

מבחינתו זה בגללו.

דן תיכון (הליכוד):

אתה יכול להגיד מה שאתה חפץ, אבל זו עדיין עובדה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת דן תיכון, אתה מדבר ללא רשותי.

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת זיסמן, אני למדתי מרבתי, השרים דהיום שטרית ושחל. התקבלה הכרעה במפלגת העבודה בנושא בחירה ישירה לראשות הממשלה, ועמדו על הדוכן הזה חברי הכנסת שחל ושטרית, ואומרים שהם נאמו את הנאומים הכי טובים נגד בחירה ישירה של ראש הממשלה. אני רק הולך בעקבותיהם. אני הלכתי ובדקתי, אמרתי: אולי באמת זה לא בסדר. אני דמוקרטי. אני מקבל הכרעות. ואם שחל ושטרית, שרים דהיום, עושים זאת, מי אני הקטן שלא אלך בעקבותיהם? לכן אני אומר את דעתי, ואני אומר אותה, ונדמה לי שהיא גם לא מופרכת, כאשר שמעתי מה אומרים חברי סיעת העבודה ביניהם, בשקט, בחשש מסוים. שמעתי. לא כולם, אבל לפחות חציים. באחריות – לפחות חציים. יש הכרעות, זה נכון.

אבל אני בא ואומר: למה אתם פוגעים בחולים? למה אתם פוגעים בקופת-חולים הכללית? למה אתם מערערים את יסודותיה בשביל דבר שגם עבורכם הוא לא טוב, כי אתם מכניסים לתוך ארגון וולונטרי אנשים ששונאים את הארגון הוולונטרי שאליו הכנסתם אותם? למה? אם בא אדם ואומר: אני רוצה רק בריאות, אומרים לו: לא, אתה צריך בריאות פלוס הסתדרות. הוא אומר: אני שונא הסתדרות. אומרים לו: אתה תהיה חבר בה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

הוא יכול לעבור לקופת-חולים "לאומית".

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת זיסמן, אבל הרופא שהוא מכיר והוא הרופא הכי טוב, הוא בקופת-חולים הכללית.

עמנואל זיסמן (העבודה):

הוא יכול לעבור לקופת-חולים אחרת, גם שם יש רופאים.

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת זיסמן, עד כאן.

והרופא שם הוא מצוין, והוא רופא ילדים נהדר, והילד שלו זקוק לרופא הזה, והוא רוצה רק את הרופא הזה. ואומרים לו: אם אתה רוצה את הרופא הזה, תהיה גם חבר בהסתדרות, שאותה הוא לא רוצה.

מבחינת ההסתדרות, איזה היגיון פוליטי יש בכך? הכניסו אדם ששונא את ההסתדרות, שיפעל למוטט את ההסתדרות. הרי טוענים שהליכוד רוצה להרוס את ההסתדרות. איך? צריך לתת דין-וחשבון. איך פתאום יש 30%–35% – – –

קריאה:

הליכוד רוצה להרוס את ההסתדרות?

חיים רמון (העבודה):

טוענים שהליכוד רוצה להרוס את ההסתדרות. איך יש 30%-35% שתומכים בדבר כזה? זה לא היה צריך להדליק אור אדום? איך זה קרה? זה קרה כשהכריחו אנשים שלא רוצים להיות בהסתדרות והם אמרו: נתמוך בכאלה שהם נגד מה שאתם אומרים להם.

עכשיו אני מציע: יש בחירות להסתדרות ב-10 במאי. יש לי הצעה: בואו נעמיד את העניין למשאל בין כלל חברי ההסתדרות. דמוקרטיה. בואו נשאל את חברי ההסתדרות בנושא הספציפי הזה, מה הם רוצים. ואני מודיע קבל עם ועדה, מה שהם יכריעו אני אכבד ואני אפעל למען זה. אם באמת זה לא עניין של מיעוט שכופה את עצמו על רוב חברי ההסתדרות, בואו נעשה משאל, יש הזדמנות. בצד פתק הבחירות להסתדרות, נשים פתק – בעד זיקה או נגד זיקה. ומה שיכריע הבוחר, אני אקבל. אני מציע את זה להנהגת ההסתדרות ולכל מי שטוען שזה דמוקרטיה וההסתדרות רוצה את זה. בואו נעשה את זה. הרי יודעים מה תהיינה התוצאות. בכל בדיקה, רוב מכריע של חברי ההסתדרות אינם רוצים את הזיקה הזאת וכופים עליהם בשיטות שאבדו מן העולם בהרבה מאוד מקומות.

לכן אני מציע לחברים, למי שיכול, למי שאיננו כבול, ואני הצעתי תמיד שיהיה חופש הצבעה בנושא זה, שיצביע בעד החלטת הוועדה. היא נכונה, היא צודקת, היא מאפשרת להסתדרות להחליט בעצמה מה היא רוצה לעשות. אבל היא איננה כופה על אנשים דרך קופת-חולים להיות חבר בארגון וולונטרי. זה מזכיר לי "מלווה חובה מרצון".

אני מקווה שהחלטת הוועדה, כפי שעברה כמה פעמים, תעבור גם הפעם.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת חיים רמון. ואני מזמינה כעת את סגן שר הביטחון מרדכי גור. בבקשה.

סגן שר הביטחון מ' גור:

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, ביקשתי לנצל את הזכות של משרד הביטחון בשביל להתייחס לסוגיית הבריאות, גם מכיוון שזו אחת הסוגיות החשובות ביותר שבהן אנו דנים וגם בתוקף כך ששירתתי כשר הבריאות וניסיתי להתחקות אחר הסוגיה הזו לעומקה, ואני חש צורך להתייחס אליה.

לא אחת, גם כאן על הבמה וגם בעת שיחות עם אנשים בשטח, הבהרתי שכאשר עוסקים בתחומי הביטחון צריך להפריד בין הפוליטיקה והשקפת העולם לבין חובת מערכת הביטחון לתת ביטחון לכל אדם. חלק מהאנשים התקשו עם החלוקה הזו, אך לשמחתי הרבה בסופו של דבר אנו מגיעים לכך.

אחת השאלות אשר עולות בעת הדיון בחוק הבריאות היא, האם גם בתחום הבריאות אפשר לנתק באופן מוחלט בין הטיפול המרבי שמדינה יכולה לתת לאזרחיה בתחום החשוב הזה ובין השקפת עולם. השקפת עולם בחברה המודרנית באה לידי ביטוי במפלגות פוליטיות ובהשקפות פוליטיות. אני יכול לציין בצער, שבעת בדיקת הנושא בהרבה ארצות בעולם נוכחתי לדעת, שבין שמדובר בהשקפת עולם אשר חייבה חוק ביטוח בריאות ממלכתי כולל על-ידי הממלכה ובין שמדובר במדינות שבהן

הרפואה פרטית יותר, כל המדינות עד אחת נמצאות בתחום הבריאות בקשיים עצומים, מכיוון שהבעיה האמיתית היא – חבר הכנסת, שר הבריאות לשעבר חיים רמון – – –

חיים רמון (העבודה):

אין אף מדינה באירופה שיש בה הפרדה בין פוליטיקה לבין בריאות.

סגן שר הביטחון מ' גור:

לכן אני מדגיש: כאילו. תסלח לי, לא סתם הערתי את ההערה שבפוליטיקה לא כמו בביטחון, הדברים קשורים להשקפה. כאשר ביקרתי במערכת הבריאות, על-פי הצעות ארגון הבריאות העולמי, וכאשר תחקרתי אנשים, למשל את המנהל הכללי של משרד הבריאות בפינלנד, שעליה נאמר לי כי קיימת בה המערכת האובייקטיבית ביותר, השאלה הראשונה ששאלתי – לאחר שהם ניסו לתת לי סקירה כללית – היתה: אני יודע בשביל מה באתי, ואני רוצה לדעת האם אתם מרשים לראשי המחלקות, הפרופסורים בבתי-החולים הגדולים, לנהל רפואה פרטית. הוא הסמיק וענה: כן.

חיים רמון (העבודה):

אילו שאלת מנהל מחלקה בקופת-חולים, גם הוא היה מסמיק ואומר: כן.

סגן שר הביטחון מ' גור:

שאלתי אותם למה, והם אמרו: מכיוון שאם אנו רוצים את הפרופסורים הטובים ביותר, אין לנו ברירה אלא לחרוג מתפיסתנו החברתית ולתת להם הרבה יותר. זאת אומרת, שיש כאן שילוב של המערכת, כאשר הנושא המרכזי הוא איך מרכיבים את סל הבריאות, והשאלה השנייה – פוליטית וחברתית גם כן – היא מי שותף במימון: כמה מעבירה הממשלה דרך מערכת המיסוי הרגילה, כמה דרך חוק הבריאות וכמה – אתה ציינת כיושב-ראש הוועדה – אולי באמצעות מס משלים כזה או אחר וכדומה. זאת אומרת, שהשאלה תעמוד כאן מדי פעם לדיון של גופים פוליטיים, אשר יצטרכו לתת תשובות על-פי השקפתם.

חיים קופמן (הליכוד):

כבוד סגן השר, אתה מדלג על נושא הזיקה.

חיים רמון (העבודה):

מה זה קשור לנושא הזיקה?

סגן שר הביטחון מ' גור:

חבר הכנסת רמון, אל תגררו אותי לנושאים שלא הם העיקריים בכלל. בגלל ויכוחים משניים, נגררנו למי יודע מה. ראיתי כאן קודם את חבר הכנסת אולמרט, שהיה כאן כמה דקות. במשך רבע שעה ישבתי עם השר לשעבר שוסטק ואתו, על נושאים שהיו חשובים כביכול, אך הגענו למסקנה שהם לא נוגעים באופן טהור לטיב הבריאות שאנו כמדינה ניתן לאזרחים שלנו, והיתה נכונות מיידית לרדת מחלק גדול מהדברים שהיה בהם אספקט פוליטי יותר מאשר אספקט בריאותי. מה שאני רוצה לציין כאן הוא, שנגררנו בוויכוח לכמה סעיפים שלא הם החשובים לאורך זמן. מה שחשובה היא החשיבה הפוליטית, איך החברה המודרנית שלנו תיתן את מיטב השירות לאנשיה.

בעולם יש סוגים שונים של שירותים. אני יכול להעיד, כי מעט מאוד שירותים קיבלו במשך המאה הזו ציונים לשבח כמו קופת-החולים הכללית בישראל. זה נכון שהיא היתה צריכה והיא צריכה גם היום לעבור רפורמות מעמיקות, ועל כך אין ויכוח, אך אנחנו דנים בכנסת, ורציתי למקד לחברי הכנסת את הסוגיה שעליה אני צריך לתת את התשובה המימונית, כמה משלם כל אזרח ברבות הימים עבור הבריאות שלו וכמה משלמת החברה, אם במיסוי ישיר ואם במיסוי עקיף. מה שהכרחי לצורך זה הוא להעביר עכשיו את החוק, עם פשרה כזו או אחרת.

רון נחמו (הליכוד):

איזה חוק?

דן תיכון (הליכוד):

איזה חוק?

סגן שר הביטחון מ' גור:

אתם תדברו על מה שאתם רוצים.

דן תיכון (הליכוד):

מה זה אתם?

סגן שר הביטחון מ' גור:

כל חבר כנסת.

דן תיכון (הליכוד):

האם לך יש בריאות משלך?

סגן שר הביטחון מ' גור:

לא, חכה לתשובה. אני אומר: עם פשרה כזו או אחרת.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

דן תיכון (הליכוד):

כאשר היית שר בריאות, היו לנו ויכוחים קשים על תקציב משרד הבריאות ועל כך שחלקו בהוצאה הלאומית הולך וקטן.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני זוכר ועוד איך את הוויכוחים ההם, והם היו פוליטיים.

דן תיכון (הליכוד):

אני רוצה לשאול אותך, מה דעתך על הזיקה? אתה אדם מוסרי, שאכפת לך, איך אתה יכול להביא ב-1994 חוק מביש כזה?

סגן שר הביטחון מ' גור:

לא סתם הבאתי את הדוגמה מפינלנד. את החולה מפינלנד לא שאלו אם לתת לפרופסור שלו עשר מיטות פרטיות. לכן אל תעבוד עלי, חבר הכנסת תיכון, עם דמגוגיה. אני נותן תשובה כוללת, ואני אומר לך שזכותו של כל אזרח בארץ לקבוע אם הוא רוצה זיקה או לא.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

זה מה שאנחנו רוצים. אתה תומך בכך?

חיים קופמן (הליכוד):

אם זו ההצעה שלך, אתה צריך להצביע אתנו.

חיים רמון (העבודה):

הוא מצביע על-פי החלטות הוועידה, אבל אני שמח שזו עמדתו.

סגן שר הביטחון מ' גור:

בדיוק כך, מכיוון שההצעה שדובר עליה אתמול אומרת בפירוש, שאת הזיקה יוכל החבר לבחור. חבר שירצה להיות חבר בקופת-החולים הכללית, יהיה חבר גם בהסתדרות. זו זכותו.

חיים רמון (העבודה):

זה כבר דבר אחר.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

לא לכך הוא מתכוון.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני בהחלט מתכוון, ואל תפרשו אותי.

חיים רמון (העבודה):

אנחנו רוצים לשמוע זאת.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני מתכוון בהחלט לכך שאנו חיים בחברה דמוקרטית, פוליטית והוגנת, כאשר הבעיה העיקרית בתחום הבריאות היא המימון. כאשר אנו אומרים לאדם: אתה רוצה להיות חבר בקופת-חולים מסוימת, בבקשה. יחד עם הזכויות שלך כחולה בקופת-החולים, יש עוד כך וכך חובות שלהן אתה מתחייב בארגון כללי אחר.

דן תיכון (הליכוד):

מה זה? את זאת לא אמרת. אמרת את ההיפך לפני רגע.

סגן שר הביטחון מ' גור:

זה הדבר שמותר.

דן תיכון (הליכוד):

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת. חבר הכנסת דן תיכון, חבר הכנסת אלי דיין, אני מאוד מבקשת.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אל תפרש אותי כשאני פה; אני מפרש.

דן תיכון (הליכוד):

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני אומר לך מה דעתי. מותר לאדם לבחור את קופת-החולים שלו, ואם לזה מצורפות כל מיני פניות נוספות והתחייבויות נוספות, הוא יחליט אם הוא רוצה או לא רוצה.

דן תיכון (הליכוד):

נכון, לא בביטוח ממלכתי.

סגן שר הביטחון מ' גור:

תיתן לי בכל זאת להדגיש את שלי.

חיים רמון (העבודה):

ואם הוא לא רוצה?

סגן שר הביטחון מ' גור:

השאלה העיקרית בתחום הבריאות תהיה פה בכנסת, מרגע שיעבור החוק, והיא תהיה תלויה בהשקפה חברתית, פוליטית. חבר הכנסת רן כהן, פה אנחנו נמצא את עצמנו ביחד הרבה יותר מאשר היום – כאשר דנים על איזה דבר שולי לפעמים, אתה מוצא את עצמך עם חברים אחרים – איך תתחלק המחויבות למימון הבריאות.

רן כהן (מרצ):

אפשר לשאול שאלה?

סגן שר הביטחון מ' גור:

בבקשה.

רן כהן (מרצ):

אתה יודע שליוויתי את העניין גם כשהיית שר הבריאות.

סגן שר הביטחון מ' גור:

נכון.

רן כהן (מרצ):

הלוא אחת המחלות הרעות ביותר שקיימות היא המשך המצב הנוכחי מבחינת הזיקה בין ההסתדרות לבין קופת-חולים.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אף פעם לא בעיני.

רן כהן (מרצ):

זה בדיוק המצב שהוליד את הפוליטיזציה בתוך מערכת הבריאות, כיוון שתרצה או לא תרצה, בהסתדרות שולט גורם פוליטי אחד שלטון מלא.

סגן שר הביטחון מ' גור:

רן, בוא לא נתחיל את הוויכוח מהתחלה.

רן כהן (מרצ):

תרשה לי, אני כבר מסיים.

מאחר שהשלטון הזה גם יכול לקבוע כמה הוא גובה ממני, בלי לשאול אותי, איזה סל שירותי רפואה הוא נותן, בלי לשאול אותי, כי אז בעצם כל המרכיבים של המצב הנוכחי יישארו, רק בתוקף חוק, ואז המצב יהיה יותר גרוע.

סגן שר הביטחון מ' גור:

רן, אני לא רוצה לחזור על ויכוחים שכבר נשמעו פה פעמים רבות, אבל כיוון שהעלית את הסוגיה, אני אומר לך כאזרח במדינת ישראל: אני לא הייתי רוצה שמדינה תנהל אך ורק על-ידי ממשלה.

רו כהן (מרצ):

לא ממשלה, חוק.

סגן שר הביטחון מ' גור:

רגע. שאלת, תן לי עכשיו לענות.

אני חושב שאם אתה לוקח את הסך-הכול ההיסטורי – ואמרתי את זה לחבר הכנסת רמון בוועידת המפלגה – את הניתוח הפוליטי השוטף, היתרונות שיש בהסתדרות כללית עולים לאין ערוך על החסרונות. את החסרונות צריך לתקן.

אלה שיושבים בחדר הזה, יושבים בזכות השקפת עולם פוליטית, ותפסיקו להסתיר את הדבר הזה.

דן תיכון (הליכוד):

גם בצבא?

סגן שר הביטחון מ' גור:

מה פתאום בצבא?

דן תיכון (הליכוד):

זה מה שאתה אומר.

סגן שר הביטחון מ' גור:

דן תיכון, אני מבקש: לא כשאני על הבמה. אל תעשה פה פרופגנדה כזאת. מה פתאום אתה מכניס את הצבא?

דן תיכון (הליכוד):

אתה מכניס. זו השקפת עולם ריאקציונית, השקפת עולם שלא מובנת. אתה מפתיע לגמרי.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אתה יכול לחשוב מה שאתה רוצה.

רן כהן (מרצ):

מה הקשקוש הזה?

חיים קופמן (הליכוד):

למה קשקוש? הוא אמר שהוא עולה בתור סגן שר הביטחון.

סגן שר הביטחון מ' גור:

מה פתאום? בחי"ך, אני מנצל את זכות הדיבור שלי כסגן שר. מה אתה מכניס פתאום את הביטחון לזה?

היו"ר א' סלמוביץ:

אדוני סגן שר הביטחון, תרשה לי לנהל את הישיבה. אני מבקשת, מרגע זה להפסיק.

סגן שר הביטחון מ' גור:

מה אתם קושרים פתאום את הביטחון?

אגב, רן, זו דוגמה לפוליטיזציה.

רן כהן (מרצ):

אתה צודק.

סגן שר הביטחון מ' גור:

זו דוגמה, ואל תנהלו את הוויכוח כאילו על החולה. את החולה, שהוא עומד במרכז דאגותי, אני חושב שנצטרך לפצות על-ידי החלטות חברתיות פוליטיות שוטפות, ששם יעלה הוויכוח הנוקב מה חובת החברה כלפי הפרט. יש כאלה שחושבים: ילך הפרט לדרכו. לכן יש חשיבות להעביר את החוק עם הפשרה הזאת, כפי שהדבר הזה הועלה אתמול, ועל בסיסו לקבל אחר כך את ההחלטות הקשות – ושאלתי היום את יושב-ראש הוועדה – ואז נפעל ביחד.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לסגן שר הביטחון. חברי הכנסת, אנחנו עוברים כעת להנמקת הסתייגותם של חברי הכנסת יורם לס, אלי דיין ועמנואל זיסמן. אני מזמינה את חבר הכנסת יורם לס. בבקשה.

חבר הכנסת לס, האם אתה מנמק ברצף?

יורם לס (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, אני אנמק ברצף את שלוש ההסתייגויות שיש לי בסעיף הזה. אני מקווה שלא לגלוש ואולי גם לקצר.

היו"ר א' סלמוביץ:

בבקשה.

יורם לס (העבודה):

הנושא של הזיקה, כפי שעולה בסעיף 4 לחוק, והגבייה – זיקה וגבייה, גבייה וזיקה – אפשר היה לחשוב, וכנראה כך זה מצטייר גם בעיני הציבור, שזה בעצם חוק ביטוח בריאות: זיקה וגבייה. עד היום לא ראיתי חולה שהולך להתרפא אצל רופא, לא עם זיקה ולא עם גבייה. הואיל ואני נפגש עם הציבור כל יום וכל היום רק בנושאים האלה, אני יכול לומר לכם, רבותי חברי הכנסת: נקעה נפשו של הציבור מהוויכוח האידייתי שמתנהל סביב שני הנושאים האלה, שהתנפחו לממדים שבאמת הפכו מפלצתיים, בידי פוליטיקאים, שאצלם הבריאות היא לא המטרה. הבריאות היא האמצעי, ואותן שיטות של חוק הבשר מאתמול הן בדיוק השיטות של חוק הבריאות היום, ויהיו השיטות של חוק האוויר וים-המלח מחר. לא גופו של העניין, לא הבריאות מעניינת. והציבור, רבותי, שהוא חכם מכל אדם, מבולבל, כי הוא מרגיש שהדין אינו רלבנטי.

חיים קופמן (הליכוד):

למה הוא לא רלבנטי?

יורם לס (העבודה):

אני אסביר לך, חבר הכנסת קופמן.

חיים קופמן (הליכוד):

אם קופת-חולים יכולה להתנות – – – זה פוליטיקה.

יורם לס (העבודה):

הציבור מתעניין – – –

בנימין טמקין (מרצ):

מה אתה מדבר? הציבור תומך בהפרטה, זאת עובדה.

חיים קופמן (הליכוד):

בנימין טמקין (מרצ):

הוא תומך בהפרטה על-פי כל סקר.

יורם לס (העבודה):

בהפרטה של בתי-חולים.

בנימין טמקין (מרצ):

אתה מדבר על הציבור ההוא, ששלח אותך לעשות את זה, הציבור ההוא, אתה צודק.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טמקין, אני מבקשת להפסיק את זה.

בנימין טמקין (מרצ):

תגיד: המנגנון לא רוצה.

אברהם שפירא (יהדות התורה):

איזה מנגנון?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טמקין.

יורם לס (העבודה):

יש לנו זמן.

הציבור ששלח אותי זה רק ציבור החולים והמבוטחים. מעולם לא עבדתי בהסתדרות, ואני אפרש גם את נושא הזיקה ונושא הגבייה, אני לא אתחמק מהנושאים האלה, אני רק נותן להם את המקום הראוי להם בשאלות האמיתיות שמערכת הבריאות עומדת בפניהן. בשאלות האמיתיות, הזיקה והגבייה הן צ'ופצ'יק, שכמה אינטרסנטים ניפחו אותו.

בנימין טמקין (מרצ):

אז אל תצביע.

יורם לס (העבודה):

ואני אתן לך עכשיו, כפוליטיקאי, את הפתרון לנושא הזה.

בנימין טמקין (מרצ):

למה אתה נלחם חזק כל כך נגד צ'ופצ'יק?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טמקין, לא יכול להיות שאתה כל הזמן מפריע. עומד פה נואם על הדוכן, וכמו שאתה רוצה שלא יפריעו לך, אתה לא תפריע לו.

בנימין טמקין (מרצ):

רק עכשיו נכנסתי.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טמקין, רק עכשיו נכנסת והספקת הרבה מאוד.

יורם לס (העבודה):

חבר הכנסת טמקין מומחה בוודאי למדע המדינה, והוא יתקן אותי אם אני טועה. מדינה מודרנית בנויה על איזונים, איזונים בין כוחות שונים. כמו שהכנסת בנויה על איזונים, גם הממשלה בנויה על איזונים. כך בנויה מדינה. מה אנחנו רוצים שיהיה במדינה מבחינת הבריאות הציבורית? יש ממשלה, שהיא מטבעה מנסה לחנוק את הבריאות הציבורית. ממשלה לא אוהבת בריאות – מתעסקים באנשים זקנים. מתעסקים בעתיד – זה חינוך, חינוך היא אוהבת. בעבר לא מתעסקים, אלה אנשים שכבר נתנו את שלהם. מי שיבדוק את זה מבחינת תורת המערכות יראה שאי-אפשר להצליח בבריאות, מפני שהיום, כשמדברים על ביזנס, מה המוצר של מערכת הבריאות? אנשים זקנים. זה מה שהיא מייצרת. היא מייצרת חיים.

אבל, ככל שמערכת הבריאות מייצרת יותר אנשים זקנים, הרי היא שוקעת יותר בבוץ. לאנשים הזקנים דרושים עוד יותר שירותי בריאות. זה מה שנקרא מעגל, משוב חיובי, כדור שלג שאין לו פתרון עסקי.

אני מציע לך, כאיש השמאל, כשאתה מדבר על הפרטה ועל כך שהציבור רוצה הפרטה – – –

בנימין טמקין (מרצ):

אבל על מה אתה מתווכח? אתה בא להגן על הגמלאים או אתה רוצה לפגוע בהם?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טמקין. חבר הכנסת טמקין, זה לא יכול להיות.

בנימין טמקין (מרצ):

הוא שאל אותי, הוא רוצה שאתן לו תשובה.

היו"ר א' סלמוביץ:

הוא לא שאל אותך, הוא אמר לך.

יורם לס (העבודה):

אני מסביר מדוע חשובה התייחסות חברתית למערכת בריאות. זה לא ביזנס.

בנימין טמקין (מרצ):

גם לא מנגנונים.

יורם לס (העבודה):

לא מנגנון. האמן לי, אני מדבר מה שאני חושב, לאחר ניסיון ארוך בנושאים האלה.

מוכרחה להיות גישה חברתית-ערכית לנושא הבריאות. לא תמצא אותה בשום ממשלה, אפילו ממשלה של העבודה. ממשלה עובדת עם תקציבים נוקשים. שר אוצר – ואני יכול לדבר באותה מידה על שר אוצר בבופוטצואנה – – –

אברהם שפירא (יהדות התורה):

או בגאנה.

יורם לס (העבודה):

או בגאנה. אני מדבר אתך בלשון של מדע המדינה. שר אוצר של מדינה תיאורטית, הוא ייתן כסף לבריאות? זו השקעה בתשתית?

בנימין טמקין (מרצ):

ובהשקעה בהסתדרות אולי לוקחים כסף מהבריאות? סליחה, מה זה? ההזרמה היא מההסתדרות לקופת-חולים או מקופת-חולים להסתדרות?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טמקין, אני מבקשת ממך, אתה לא יכול להפריע כל הזמן.

יורם לס (העבודה):

לכן, בכל מדינה דרוש ארגון בלתי מולאם, אני חוזר: בלתי מולאם, ואני אומר בפעם השלישית: בלתי מולאם, שיכול לעמוד נגד ממשלה, בין שזו ממשלה של הליכוד ובין שזו ממשלה של העבודה; שיכול לעמוד על שתי הרגליים האחוריות שלו, עם כוח, ולהילחם בנושא הבריאות הציבורית למען החלשים.

בנימין טמקין (מרצ):

כל חודשיים אתם באים להתחנן לכסף. איזה כוח? הכוח שלכם הוא שבכל פעם אתם באים ומבקשים מהממשלה כסף? איזה כוח?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טמקין. חבר הכנסת טמקין, זה לא יכול להיות עוד. אתה כבר עברת את הגבול.

בנימין טמקין (מרצ):

אבל על איזה כוח הוא מדבר?

יורם לס (העבודה):

אני אביא דוגמה קיצונית בנושא הזה, מארצות-הברית. יש שם ארגון שהוא רק ארגון מקצועי של נהגי משאיות. אין לו קופת-חולים, אין לו ערכים, אין לו כלליות, אבל יש לו המאפיה. חלק מהארגונים המקצועיים בארצות-הברית הם מאפיה. אני לא אומר שזה מה שיקרה אצלנו, אבל הבאתי דוגמה קיצונית לצד השני.

לכן, מה אומרת ההסת"ג שלי? קודם כול אני פונה אל חברי בסיעת העבודה, שלא יעזו להצביע נגד ההסת"ג הזאת, כי היא מבטאת את החוק של הממשלה שלנו ושל ועידת המפלגה שלנו.

בנימין טמקין (מרצ):

של המפלגה שלך.

יורם לס (העבודה):

של המפלגה שלנו ושל הערכים שלנו, שאומרים שלעניין הזה של התמיכה וההגנה על החלשים צריך לתת שניניים. זה לא מרצ, שאין לה אף לא מוסד אחד, שלא הקימה בימי חייה שום דבר ולכן היא לא התלכלכה. אף פעם לא התלכלכתם, כי לא עשיתם שום דבר. רק מי שעושה – לפעמים גם מתלכלך.

אתה יודע, גם בחיל האוויר היתה שחיתות. כחייל בצבא במשך 25 שנה, כאשר שמעתי שגנבו בחיל האוויר 20 מיליון דולר, בקודש הקודשים שלי, אני לא ידעתי את נפשי. אבל מזה ועד אמירה שאין לחיל האוויר מה לעשות יותר – – –

בנימין טמקין (מרצ):

מי אומר את זה, אדוני? אנחנו רוצים הסתדרות, אבל אנחנו לא רוצים הסתדרות שתיקח מקופת-חולים. למה אתה מסלף בדמגוגיה כזאת? מה אתה בנית? אתה מדבר על מרצ? כל איש ליכוד שלא שייך להסתדרות הכללית בנה כאן לא יותר ממך. כל אחד בונה, כל אחד עושה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טמקין, אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה. חבר הכנסת טמקין. חבר הכנסת טמקין, יש גבול לכל דבר.

יורם לס (העבודה):

אני בניתי בית-ספר לרפואה אמריקני, שאתה מכיר, שהביא 100 מיליון דולר למדינה הזאת בייצוא של חינוך רפואי.

בנימין טמקין (מרצ):

כל מי שמשלם מסים במדינה הזאת ועובד במדינה הזאת, בונה אותה. תפסיק עם זה. מי שיושב שם בקומה החמישית בונה יותר ממישהו אחר? על מה אתה מדבר בכלל?

יורם לס (העבודה):

אני לא צריך ממך אישורים וקבלות.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טמקין, אני קוראת אותך לסדר בפעם השנייה.

יורם לס (העבודה):

מה שנעשה בנושאים האלה של הזיקה והגבייה זה קודם כול הסתה והסטה. לא מדברים על הבריאות, ואני כן אדבר על הבריאות. עוד יש לנו, עד מחר בבוקר, יש לנו 53 הסתייגויות, ואנחנו עוד נדבר על הבריאות ונעשה יום בריאות. אבל היתה פה הסתה והסטה. מה העניין שאומרים שכולם גנבים וגונבים כסף של הבריאות?

רון נחמן (הליכוד):

לא כולם, רובם.

יורם לס (העבודה):

לא מכירים את חוק מס ארגון? זה חוק שאני המצאתי? חוק הגנת השכר, בסעיף 25, לא מוכר? אתם מיתממים, המחוקקים הגדולים.

והנה, בא אדם שהתקנא בביבי נתניהו, שרק את כל המפלגה שלו, את כל המשפחה הלוחמת שלו, עם מכשיר טלוויזיה. בא אחד מהצד הזה, ואמר: אני רוצה לחזור על התרגיל. לא הבריאות היא המטרה. הבריאות היא האמצעי.

עוזי לבדאו (הליכוד):

למי אתה מתכוון?

רון נחמן (הליכוד):

חבר הכנסת יורם לס, למי אתה מתכוון?

יורם לס (העבודה):

למי אני מתכוון? צריך לומר פה?

רון נחמן (הליכוד):

אולי אנחנו לא יודעים.

יורם לס (העבודה):

אני מתכוון לחיים רמון, שהתקנא בביבי נתניהו וחשב להגיע לצמרת באותה שיטה, על-ידי הסטה פרועה, גם של נושא הבריאות, מהדברים החשובים.

אגב, אמסור לכם רק נתון אחד. הגבייה מהווה 19% מההוצאה הלאומית לבריאות. כל הגבייה הזאת היא צ'ופצ'יק; אבל את מי מעניינים הנתונים?

חיים קופמן (הליכוד):

19% זה צ'ופצ'יק?

עוזי לבדאו (הליכוד):

2 מיליארדים הם צ'ופצ'יק?

יורם לס (העבודה):

19%. האם מזה תהיה ההצלה הגדולה? כמה אתה יכול לשפר שם בגבייה?

חיים קופמן (הליכוד):

אתה יכול לשפר הרבה.

יורם לס (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, זה המצב של הזיקה והגבייה. הבעיות האמיתיות של מערכת הבריאות ושל מדינת ישראל הן בנושאים אחרים. אני בעד גוף לא ממשלתי, שישמור על הערכים של תנועת העבודה בנושא הבריאות הציבורית. זה לא "יורמי", זה לא ירחמיאלי לדבר על ערכים ועל קדושת חיי אדם בנושא הבריאות.

אני לא סומך על שום ממשלה, עם כל האינטרסים שיש שם, שתעשה את זה לבד. התערער האיזון. ובקטן, בנושא הזה, גם בממשלה התערער האיזון. הרי איך נולד חוק ביטוח בריאות בלידה נורמלית? בלידה נורמלית הוא נולד כתוצאה ממאבק בין שר בריאות ראוי לשמו, שנלחם על הכול, לבין שר אוצר שעושה את תפקידו, ואין לו שום דבר נגדו, שמנסה לחנוק. במלחמה ביניהם נולד חוק ביטוח בריאות. אולם, מה קרה אצלנו? הלך שר הבריאות וגמר עם שר האוצר, ושר האוצר קיבל את כל מה שהוא רצה. לכן, בחוק המקורי – הרי יש לי כל הגלגולים של החוק, החוק המקורי נכתב על-ידי אנשי אגף התקציבים באוצר. זו היתה קטסטרופה שאני תיכף אצטט אותה במספרים. ממש קטסטרופה.

למה נתן שר הבריאות לשר האוצר לכתוב את החוק? ולמה עשה שר האוצר את תפקידו זה? כדי להיות פנוי למלחמה הבלתי-רלבנטית בהסתדרות. בתהליך נורמלי ההסתדרות היא בעצם הידיד של שר הבריאות במלחמה שלו להוציא כסף מהאוצר. זה תהליך נורמלי שבו נולד חוק, אבל זה לא מה שקרה.

כאשר הלידה עקומה, רבותי חברי הכנסת, נולד גם תינוק עקום. אנחנו עבדנו קשה מאוד כדי להוציא את החוק הזה מדרגה של קטסטרופה לחולים, שאני אפרט אותה מייד, למצב שבו אפשר להגיד שהחוק הוא מספיק-בקושי, ויש עוד הרבה מה לעשות.

ברשותך, גברתי היושבת-ראש, בקצרה – ואם יש צורך, על חשבון הסתייגות נוספת שלי – אני רוצה להביא את הכוונות האמיתיות, מה באמת מעניין את החולים, ולא מעניינות אותם לא זיקה ולא גבייה, והם מבולבלים. הם רוצים לדעת: איזו רמת שירות רפואי אני אקבל כשהחוק הזה ייכנס לתוקפו? זה מה שמעניין אותם: איזה שירות רפואי אני אקבל. והנקודה השנייה שמעניינת באמת את החולים ואת המבוטחים היא: כמה כסף העניין הזה יעלה לי? גברתי היושבת-ראש, אלה שני הנושאים היחידים שמעניינים את עם ישראל: איזו רמת שירות וכמה כסף זה יעלה. כל השאר – שהפוליטיקאים ישחקו.

מהבחינה הזו, לצערי, התשובות שהחוק נותן הן לא מבטיחות. החוק התחיל בהורדת רמת השירות הרפואי שיקבל אזרח בישראל – הורדה – ותשלומים מפה ועד הודעה חדשה.

על המשך התיקונים שצריך להכניס אני אדבר בהסתייגויות הבאות. תודה רבה, גברתי היושבת-ראש.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת יורם לס. אנחנו עוברים להנמקת הסתייגותם של חברי הכנסת נעמי בלומנטל, חיים קופמן – – –

יורם לס (העבודה):

זו הסתייגות משותפת.

אלי דיין (העבודה):

לא, ההסתייגות שנימק חבר הכנסת לס משותפת לחבר הכנסת זיסמן ולי – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

סליחה, אני בודקת. אני מזמינה את חבר הכנסת אלי דיין.

רון נחמן (הליכוד):

למה לא את חברת הכנסת נעמי בלומנטל?

היו"ר א' סלמוביץ:

משום שההסתייגות שנימק כרגע חבר הכנסת לס היא משותפת לו ולחבר הכנסת אלי דיין וגם לחבר הכנסת זיסמן.

אלי דיין (העבודה):

תשים לב לסעיף 4.

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, קודם כול, אני רוצה לשאול את החברים בליכוד, מה הפריע להם לחוקק חוק ביטוח בריאות ממלכתי במשך 15 שנה. מה הפריע לכם, חברי הליכוד? מה לכם כי תלינו היום? הרי 15 שנה – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת אלי דיין, אתה מנמק ברצף?

אלי דיין (העבודה):

כן.

היו"ר א' סלמוביץ:

את כל ההסתייגויות שלך?

אלי דיין (העבודה):

חמש הסתייגויות.

היו"ר א' סלמוביץ:

רק לסעיף 4?

אלי דיין (העבודה):

כן. אני רוצה להשאיר לי הסתייגות אחת לפני ההצבעה. אני אנמק ארבע.

אני רוצה לשאול: מה הפריע לכם לחוקק? היום אתם חכמים גדולים. בגלל העובדה שההסדרות הקימה מערכת של רפואה ציבורית שוויונית באמצעות קופת-החולים, נוצרת בעצם התשתית להפעלת חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

היו"ר א' סלמוביץ:

סליחה, חבר הכנסת אלי דיין, בסעיף הזה יש לך רק שתי הסתייגויות. תוכל לנמק רק שתיים.

אלי דיין (העבודה):

שתיים? צריך לקרוא לחבר הכנסת זיסמן. כמה זמן יש לי?

היו"ר א' סלמוביץ:

עשר דקות. חלפו כבר שתיים.

אלי דיין (העבודה):

מה אנחנו מציעים כאן? צר לי מאוד שהוויכוח חרג ומתרכז בניגוח פוליטי, עד כדי כך שיש הסכם בכתב בין מרצ לליכוד. הסכם בכתב על מה? בעצם על הניגוח הפוליטי. כבר שכחו את החוק, שכחו את החולה, ומדברים היום על הסכם פוליטי בין הליכוד לבין מרצ, כדי לבזות את הממשלה. איזו ממשלה? ממשלה הרוצה, בפעם הראשונה בתולדות המדינה, לחוקק חוק ביטוח בריאות ממלכתי שיבטח את כל האזרחים במדינה, ובראש ובראשונה ימנע את התופעה של, יש אומרים, 80,000 שאינם מבוטחים, ויש אומרים – 100,000.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

80,000 ילדים, 300,000 אזרחים.

אלי דיין (העבודה):

80,000 ילדים שאינם מבוטחים.

יורם לס (העבודה):

כמה אמרת לו, 300,000 ילדים?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

לא, אמרתי לו: 80,000 ילדים, 300,000 אזרחים.

יורם לס (העבודה):

נותרו 150,000, זה הכול. אין מדינה עם כיסוי כזה. הביאו מספרים לא נכונים – – –

אלי דיין (העבודה):

קודם כול, הציבור צריך לדעת עובדה אחת: במשך 70 שנה מתקיימת בארץ רפואה ציבורית שוויונית, כשהתל"ג לבריאות הוא אחד הנמוכים בעולם, ויש סל בריאות טוב שקופת-חולים מפעילה, ומשפחות עניות משלמות סכומים קטנים, בהתאם ליכולתן, ומקבלות את השירות הטוב ביותר. לבוא ולומר היום: ממשלה רוצה לחוקק חוק ביטוח בריאות ממלכתי, ותתעלם מכל התשתית הזו, מכל ההישגים האלה? הרי בלעדי ההישגים האלה אי-אפשר בכלל לבצע חוק ביטוח בריאות ממלכתי. נראה כמה קופת-חולים חדשות יקומו ויסימו לתת שירות בשכונות, בערי פיתוח, בגליל, בנגב. נראה אתכם.

לעניין שלפנינו. אנחנו עומדים על כך – והרי אלה שאומרים אחרת, המטרה שלהם היא מטרה פוליטית: להרוס את ההסתדרות הכללית. זו מטרה לגיטימית, שייאבקו עליה בבחירות להסתדרות, אבל כשאנחנו באים פה ואומרים: אנחנו רוצים שלא תהיה הלאמה של קופת-חולים – מה, כל דבר שהמדינה עושה הוא הדבר הכי טוב? הרי דווקא אתם חסידי ואבירי ההפרטה, אבירי היוזמה החופשית. אז למה לא לאפשר לגוף, שהצליח לשמור על רפואה ציבורית שוויונית ולהעניק שירותי בריאות במקומות מרוחקים, להמשיך ולתפקד ולקיים קשר בין המבוטח לבין המבטח?

לכן באנו והצענו, שלכל אזרח במדינה תהיה הזכות לבחור קופת-חולים, אבל משבחר, אותה קופת-חולים שיש לה תקנון יכולה לומר לו: אדוני, אני שייכת לגוף כללי שמגן על סל הבריאות, שמגן על שירותי הבריאות וגם נותן שירותי פנסיה וגם נותן שירותי חינוך ושירותי תרבות, ואם אתה בוחר להיות חבר קופת-חולים, אתה צריך לדעת שאתה נכנס למועדון הזה שנותן שירותים כלליים. ואנחנו רוצים שהמועדון הזה יהיה חזק, רבתי, כי אם לא יהיו גופים חזקים שיהיו הלובי למען הבריאות, הבריאות תלך ותידרדר, ויפגע ההישג החשוב הזה של רפואה ציבורית שוויונית, שהיום באים מכל

העולם ללמוד אותה; ואפילו אמריקה הגדולה, עם כל האמצעים שלה, לא רק שאין בה רפואה ציבורית שוויונית, אלא יש בה מיליונים בלתי מבוטחים, מיליונים שאינם יכולים להתקבל לבתי-חולים, שנזרקים מחדרי המיון. ולכן אנחנו רוצים לשמור על כך שיהיה איזון בין הממשלה לבין הגופים האלה, שימשיכו ויגנו על הבריאות ועל ההישגים שהיו עד כה.

רבתי חברי הכנסת, אנחנו חושבים שהחוק כפי שהובא בראשיתו – זו היתה בעצם הצעת אולמרט במהדורה אחרת – היו בו הרבה ליקויים, ואכן ועדת העבודה והרווחה עשתה עבודה מצוינת; יישר כוח.

היו"ר א' סלמוביץ:

הוועדה המיוחדת לנושא הבריאות.

אלי דיין (העבודה):

כן, הוועדה המיוחדת לנושא הבריאות שיפרה, אבל עדיין צריך לשים לב. הרי אנחנו היום מתרכזים כאילו בדיון על הזיקה ועל הגבייה, אבל אני רוצה שנשים לב. כשיחוקק החוק, ותהיינה ההכרעות אשר תהיינה בקשר לזיקה ולגבייה, אנחנו רוצים שלא ייווצר מצב שבו האזרח ישלם יותר ויקבל פחות.

הרי עכשיו, אפילו לדעת אלה האומרים שהכול ייגבה באמצעות הביטוח הלאומי, לא תהיה עוד הנחה לאשה עובדת. בעצם כל משפחה תשלם 5.6% מהמשכורת, והבעל ישלם בנפרד והאשה תשלם בנפרד, וייווצר מצב שמשפחות ישלמו – אין עוד ביטוח משפחה – 200 שקל יותר, 250 שקל יותר, כאילו זו משכנתה נוספת. ויש בחוק כפי שהוא מוצע גם ביטוח משלים, דהיינו, לא יינתנו כל השירותים, ויש תשלומים נוספים, מעבר לתרופות, אולי גם על שירותים, ועלול להיווצר מצב חמור ביותר אם הכנסת לא תעמוד על המשמר, שסל הבריאות יעודכן אוטומטית בהתאם להתפתחות הרפואית, שלא יהיו תשלומים נוספים, שלא יהיה ביטוח משלים, כי נטל המס יהיה כבד מספיק, וייווצרו פערים חברתיים ברפואה הציבורית, כפי שנוצרו פערים בחינוך. והרי יש חינוך אפור ויש שיעורים פרטיים. מי שיכול להרשות לעצמו, קונה חינוך משלים. אבל השכבות החלשות, שעול המשכנתה רובץ עליהן, שהארנונה והמיסוי רובצים עליהן, אינן יכולות לקנות את השירותים הרפואיים השונים, וכך נוצר פער חברתי ברפואה הציבורית.

הדבר הזה צריך להדאיג אותנו יותר מהזיקה ומהגבייה, שהם נושאים חשובים כשלעצמם, כי אל לנו לשכוח את תוכן החוק ואת המשמעויות שלו. אבל מה שמעניין את האזרח, בסופו של דבר, כאשר יחוקק החוק וייכנס לתוקפו, זה כמה כסף מורידים לו בתלוש המשכורת ומה הוא מקבל בתמורה.

הבעלים של קופות-החולים, ההסתדרויות למיניהן, הארגונים למיניהם חייבים להיאבק ביחד עם הלובי המתאים בכנסת, כדי שסל הבריאות לא זו בלבד שלא יופחת, אלא יעודכן, ושלא יהיו אותם תשלומים נוספים, שכאמור, עלולים ליצור פערים חברתיים בתחום הרפואה הציבורית.

אחד הנושאים שלפי דעת כל המומחים הגענו בו לפערים חברתיים מינימליים הוא נושא הבריאות, בניגוד לחינוך ובניגוד לנושאים אחרים. ולא בכדי. הגענו לזה משום שהיתה אידיאולוגיה מאחורי זה. עקב ההשקפות והאידיאולוגיה של אנשים שיושבים פה בכנסת הגענו לזה. מפני שזו היתה האידיאולוגיה, שהגנה בתוקף על העיקרון של רפואה ציבורית שוויונית, ובזכות זה שמרנו על ההישגים בתחום הזה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת דיין, זמנך כבר תם.

אלי דיין (העבודה):

אני מסיים. היום אנחנו עומדים בפני הכרעות, אולי מן ההכרעות החשובות ביותר בנושאים החברתיים שהיו ב-40 השנים האחרונות. לכן אני קורא לכל חבר כנסת לשקול בכובד ראש, לא להסתכל על האינטרס הפוליטי הצר, לא להסתכל על נושא הניגוח, לא להכניס שיקולים זרים וטפלים של מאבקים פוליטיים, כי הכנסת הולכת לחוקק היום את אחד החוקים החברתיים החשובים ביותר, וחשוב שתצא מכאן מלאכה טובה. תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת אלי דיין. אני מזמינה את חבר הכנסת עמנואל זיסמן. אחריו – חבר הכנסת אבי יחזקאל.

חבר הכנסת זיסמן, אתה מתכוון לנמק ברצף?

עמנואל זיסמן (העבודה):

יש לי בערך שעתיים עד הסוף. אז נראה כמה זמן זה ייקח לי.

היו"ר א' סלמוביץ:

לסעיף הזה יש לך שתי הסתייגויות. אנחנו מנמקים עכשיו את ההסתייגויות לסעיף הזה בלבד. אם תרצה לנמק ברצף, תוכל לנמק עשר דקות. ובכן, יהיו אלה עשר דקות?

עמנואל זיסמן (העבודה):

בסדר.

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, בחדשות הבוקר בשעה 09:00 הודיעו שהדיון על חוק הבריאות נפתח והיו בכנסת שני חברי כנסת. שני חברי הכנסת, כפי שנמסר ב"קול ישראל", היו רחבעם זאבי ויוסף בא-גד. איפה הם? אינם. הם היו. "קול ישראל" משדר בשעה 09:00 – כך וכך. איפה הם היו אתמול? איפה היה הרב יוסף בא-גד במשך 16 שעות – –

חיים קופמן (הליכוד):

בדרך כלל הם יושבים פה עשרות שעות.

עמנואל זיסמן (העבודה):

– – כאשר כנסת ישראל חוקקה חוק למנוע הבאת חזיר ובשר טרף לישראל? 16 שעות הוא היה בהפגנה. הוא היה יכול לחזור מההפגנה. אבל כל מי שפתח את הרדיו ושמע את הדברים, שאל: איפה חברי הכנסת?

חיים קופמן (הליכוד):

חבר הכנסת זיסמן, הם מהמתמידים פה בכנסת. זה לא הוגן לומר דבר כזה עליהם, כי הם יושבים כאן המון זמן.

עמנואל זיסמן (העבודה):

היו רק שני חברי כנסת באולם. איפה הם עכשיו? הם אינם. הם לא היו אתמול, הם לא חוקקו את החוק החשוב הזה, הם אינם גם היום.

חיים קופמן (הליכוד):

זה לא הוגן – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני אומר את הדברים האלה על מנת להגיד שלפעמים חדשות וכתבות מעוותות ומסלפות את המציאות. לכן, האשמה הכי גדולה בניאו-מקיאוליט שנקרא חבר הכנסת חיים רמון. זה מקיאוליזם

מודרני; כל האמצעים כשרים כדי להשיג את המטרה האישית שלו: לסלף, לעוות ולטשטש את העובדות.

ועידת מפלגת העבודה קיימה דיון ארוך, יסודי ונוקב, וקיבלה החלטות ברוב עצום, שכלל אותי. אני רוצה לקרוא באוזניכם את ההחלטות. איך אפשר להגיד שהכול בא ממנו, מדעותיו, מרעיונותיו, מהשראתו?

הוועידה החליטה שמפלגת העבודה תיזום חקיקה של חוק ביטוח בריאות כולל, אשר יסדיר את דרכי הפעולה של מערכת הבריאות הציבורית בישראל ויבטיח את זכויות החולה ואת המימון הציבורי הנדרש לקיום מערכת בריאות ציבורית שוויונית ברמה גבוהה ומתקדמת.

חוק כזה צריך להתבסס על העקרונות הבאים: א. כל אזרח בישראל חייב יהיה בביטוח בריאות; ב. הביטוח ייעשה באמצעות קופות-חולים ציבוריות אשר יעמדו בכללים קבועים ואחידים הנדרשים בחוק; ג. ביטוח הבריאות יבטיח לאזרח את סל שירותי הבריאות שהוא זקוק להם למטרת ריפוי, מניעה בסיסית ושיקום. החוק יקבע את סל השירותים שחייבת הקופה להבטיח למבוטחיה. במסגרת זו יוגבלו גם זמני ההמתנה המרביים לפעולות רפואיות; ד. הקופות תהיינה חייבות לקלוט כל אזרח, בלי קשר לגילו ולמצב בריאותו.

חבר הכנסת קופמן, הקופות שאתה תומך בהן אינן מקבלות כל אזרח. עובדה היא שאין קשישים בקופות האחרות. יש שם צעירים.

חיים קופמן (הליכוד):

הן התחילו הרבה יותר מאוחר.

עמנואל זיסמן (העבודה):

גם צעירים קרובים ללבי, אבל עובדה היא שבקופות ההן אין קשישים. יש עיירות פיתוח ומקומות נידחים בישראל – וגם אני מאמין בארץ-ישראל – והם רצו שם קופת-חולים "לאומית", רצו קופת-חולים "מכבי", אבל הקופות האלה אינן שם. יש שם רק קופת-חולים הכללית –

חיים קופמן (הליכוד):

גם קופת-חולים "לאומית" יש שם.

עמנואל זיסמן (העבודה):

— — כי קופת-חולים הכללית הלכה לפי צו לאומי. הצו הלאומי אמר ללכת לכל מקום ולתת שירות לכל אחד — —

עוזי לבדאו (הליכוד):

לא שומעים.

עמנואל זיסמן (העבודה):

תראה, חבר הכנסת לבדאו, אני רוצה לומר לך שאני מכבד אותך מאוד. אתה איש ערכי ואיש בעל עקרונות. יש גם ערכים ועקרונות שהם זהים ומאוד קרובים ללבי. אני רק מבקש ממך, ואני מדבר אל עם ישראל, שכשם שאתה לא מקבל את תפיסת העולם של חיים רמון בנושא מדינה פלשתינית, בנושא שלומה וביטחונה של מדינת ישראל לא רק לטווח קצר אלא לטווח ארוך – שהוא לא יהיה גיבור אצלך, כפי שראיתי היום, מפני שיש צירוף אינטרסים קוניוקטורלי בנושא זה או בנושא אחר.

אני לא עשיתי שום דבר כדי להשהות או לעכב את החוק. הנה יושב פה יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, יושב-ראש ועדת הבריאות, והוא יודה בזאת. אף שדעותי בנושאי הזיקה והגבייה הן יציבות, ברורות ובלתי מתפשרות, לא עשיתי דבר כדי להפריע לו – הנה, הוא מנענע בראשו בחיוב – כי אני מעוניין בחוק, הייתי בעד החוק, ועשיתי הכול גם כאשר היו פעולות השהיה וכל מיני תרגילים, וזה דבר מותר ולגיטימי. אני הייתי מעוניין שיחוקקו את החוק. ואם חברים, כמו רמון ואחרים, היו הולכים לפי מה שוועידת מפלגת העבודה החליטה – ואל תצחקו פה על ועידה. חבר הכנסת דן תיכון, אתה לא פועל רק לפי השקפותיך, אתה פועל גם לפי ההחלטות של מפלגתך בכל התחומים.

דן תיכון (הליכוד):

לא.

עמנואל זיסמן (העבודה):

בדברים הבסיסיים? בדברים היסודיים?

דן תיכון (הליכוד):

אסביר לך במה זה שונה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אם אתה לא פועל כך – בליכוד, שלא כמו במפלגת העבודה, מוציאים החוצה.

חיים קופמן (הליכוד):

אבל לנו אין סנדק כמו ההסתדרות.

עמנואל זיסמן (העבודה):

מוציאים החוצה. אתם פועלים לפי השיטה, שמי שממרה את ההחלטות – הדלת פתוחה בפניו, ואתם מראים לו במהירות גדולה מאוד את הדלת.

דן תיכון (הליכוד):

קח אותי לדוגמה. אני יכול לומר לך בוודאות: אני מצביע כפי שאני חושב. אצלנו יש פלורליזם, והלוואי שתגיעו לקרסולינו, כי אנחנו מאפשרים לחברים להתבטא וגם להצביע לעתים נגד. אתה זוכר את ההסכם מ-13 בספטמבר. שום דבר לא קרה לשלושת החברים הללו, על אף העובדה שחלקנו עליהם. זה ההבדל.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אנחנו יודעים איפה אריה נאור. אנחנו יודעים איפה נמצאים כל ה"נאורים" למיניהם.

חיים קופמן (הליכוד):

את נאור לא הפרישו. הוא פרש.

דן תיכון (הליכוד):

למה לך? למה לך? ברצינות.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני באמת חושב שאם חברים לא יכולים לקבל הכרעת רוב – ומותר לחבר בתוך מפלגה פלורליסטית, דמוקרטית, להיאבק על דעתו בכל האמצעים הלגיטימיים והדמוקרטיים שעומדים לרשותו, ויש אפשרויות כאלה, אבל אחרי שמתקבלת הכרעה – – –

דן תיכון (הליכוד):

חבר הכנסת זיסמן, הרשה לי לומר לך עוד משפט אחד. אי-אפשר לחייב אנשים להצביע עבור יום האתמול. האתמול חלף ואיננו. במקום שנצביע עבור המחר הטוב ביותר, אתם רוצים להחזיר אותנו ליום האתמול, ואי-אפשר להסכים עם הדברים האלה, האמן לי. אני לא יודע מתי אני צריך לנמק, אבל כשאעלה אסביר לך מדוע מה שאתם מציעים זו הונאת הבוחר.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני שואל אותך שאלה. אנחנו מציעים שקופת-חולים תהיה רשאית להתנות את הרישום בה כחבר, מי שמלאו לו 18 שנים, בחברות ובהשתייכות לארגון עובדים מבין ארגוני העובדים הקשורים עמה – – –

דן תיכון (הליכוד):

זה בדיוק יום האתמול.

עמנואל זיסמן (העבודה):

למה זה יום האתמול? הרי ניתנת לך זכות בחירה להשתייך לארגון כפי שאתה רוצה אותו.

דן תיכון (הליכוד):

אתה יודע מה? אבא שלי היה ממייסדי ההסתדרות בחצר הטכניון ב-1920. הוא היה שם. מספרו בקופת-החולים היה בין 100 הראשונים. אני אומר לך שמה שאתם מציעים זה את יום האתמול, ואי-אפשר, אנשים פשוט לא יבינו זאת ולא יקבלו זאת. חיים רמון, רבין ובייגה שוחט הבינו זאת לפני יום הבחירות. לכן הם שינו את המצע. אבל אתם עכשיו אומרים: אין מצע, אין כלום, מה שהבטחנו – כלאם פאדי.

עמנואל זיסמן (העבודה):

הם לא שינו את המצע.

דן תיכון (הליכוד):

אנחנו מחזירים את הגלגל אחורנית, וזו ההונאה הגדולה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

לא, הם לא שינו את המצע.

דן תיכון (הליכוד):

תאמינו לי שהם שינו את המצע. אתה רוצה שאביא לך את הסטנוגרמות של רבין, רמון ובייגה?

עמנואל זיסמן (העבודה):

הם במפורש לא שינו את המצע. אבל יכולים להיות חילוקי דעות. אני תומך בראש הממשלה. בעיקר אני תומך בתפיסת העולם המדינית-הביטחונית שלו. אבל יכול לבוא ראש הממשלה ולהציע תיקונים בחוק בחירה אישית וישירה של ראש ממשלה, שלא נראים לי. היו לי גם אומץ הלב וגם הנחישות להתנגד. עובדה היא שהתיקונים האלה עוכבו, אף שהוא ועוד כמה חברי כנסת בסיעתי עשו הכול כדי שזה יבא וכדי שהתיקונים האלה יאושרו על-ידי הכנסת.

אני רוצה לסיים. אני אומר לך, שכל מה שחיים רמון אמר, והיום הוא חזר על כך, שהיה פה תכנון שיטתי, כדי למנוע את החוק – אני חושב שהדבר הזה חסר כל שחר. מאחר שאני אחד התומכים העקביים והנלהבים לגבי עניין הזיקה ולגבי עניין הגבייה, אני אומר את זה. יושב ראש הוועדה, חבר הכנסת עמיר פרץ, מאשר זאת ברוב הגינותו, ואני מקווה שהוא יאשר זאת גם בעל-פה. בכל הדיונים שהיו לא עשיתי שום דבר על מנת לעכב, להשהות, כי הייתי מעוניין בכך שהוא ירוץ עם החוק. זאת מתוך הנחה שאני וחברי נשכיל למצוא את הדרך ואת הרוב כדי להכניס רק את התיקונים האלה, שיש בהם פשרה לעומת מה שהיה מקובל במפלגת העבודה; וגם את זה הוא יאשר לך. יש נוקשות, ויש שמרנים שלא רוצים להתפשר. אני לא נמנה עמם.

הנוסחה הזאת היא פשרה לעומת מה שהיה. חבר הכנסת רמון אולי לא רצה כל-כך שיהיה מה שנקרא "מס רווחת העובד". אנחנו יודעים שלא במקרה הליכוד הצביע נגד עניין ה-0.8%, מפני שה-0.8% באים לאפשר פעילות סדירה ומבורכת של ההסתדרות הכללית, לא רק כאיגוד מקצועי אלא כהסתדרות שמקדמת את האינטרסים של העובדים גם בתחומים האחרים, ובלי זה אי-אפשר לקדם את האינטרסים הכלליים.

דן תיכון (הליכוד):

אני רוצה לשאול אותך: למה אני צריך לשלם עבור קבוצת הכדורגל של "הפועל ירושלים"? תסביר לי.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת תיכון, זמנו של חבר הכנסת זיסמן כבר תם.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני כבר מסיים. בנושא הזה אתה יודע שכבר כמה שנים הוחלט לתת ניהול עצמאי. הניהול חייב להיות מסחרי-כלכלי. דעתי כמו דעתך. אבל למה לא צריך בתחום הגמלאים ובתחום הקשישים – –

דן תיכון (הליכוד):

תן לגמלאים ותן לקשישים.

עמנואל זיסמן (העבודה):

– – ולהרחיב ולהעמיק את הפעילות של "משען".

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אבל למה בהסתדרות?

עמנואל זיסמן (העבודה):

למה לא צריך לתת מלגות לסטודנטים? האם צריך להשאיר זאת רק לגמ"חים?

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אבל למה בהסתדרות? המדינה יכולה לתת להם.

דן תיכון (הליכוד):

תן לגמלאים – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

לחברת הכנסת בלומנטל אין צורך. לילדים שלה יהיה מאיפה לקבל מלגות.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אני עבדתי קשה מאוד כדי שהילדים שלי יוכלו להסתדר. איך אתה מדבר אלי?

עמנואל זיסמן (העבודה):

אבל מותר להסתדרות גדולה לסייע ולעזור לסטודנטים נזקקים.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אני עוזרת לסטודנטים נזקקים. כן, אדוני. אבל אני לא חושבת שההסתדרות צריכה לקחת זאת על עצמה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חברת הכנסת בלומנטל.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

חוצפה שכזאת.

דן תיכון (הליכוד):

יש לי שאלה אחת.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת תיכון, כבר שאלת. מספיק. חבר הכנסת זיסמן, זמנך תם לפני שתי דקות.

עמנואל זיסמן (העבודה):

סיימתי.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת זיסמן. אני מזמינה את חבר הכנסת אבי יחזקאל – איננו. אני מזמינה כעת את חברת הכנסת נעמי בלומנטל.

דן תיכון (הליכוד):

ואחריה?

היו"ר א' סלמוביץ:

אחריה – חבר הכנסת חיים קופמן, אחרי – חבר הכנסת עובדיה עלי, ואחרי – חבר הכנסת שמאי. סליחה, אחרי חברת הכנסת בלומנטל – חבר הכנסת רון נחמן.

חיים קופמן (הליכוד):

מה?

היו"ר א' סלמוביץ:

אחרי חברת הכנסת בלומנטל – חבר הכנסת רון נחמן.

חיים קופמן (הליכוד):

לא, זה לא נכון.

היו"ר א' סלמוביץ:

נכון, אבל יש פה תיקון.

חיים קופמן (הליכוד):

הוא ביקש להצטרף הרבה אחרי שאני – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

יכול להיות. חבר הכנסת קופמן, תיכף אברר זאת. אני רוצה להעיר את תשומת לבך למשהו. קיבלתי פה לוח תיקוני טעויות, ולפיו בכל מקום אחרי חבר הכנסת קופמן יבוא חבר הכנסת עובדיה עלי, ובכל מקום אחרי חברת הכנסת בלומנטל יבוא חבר הכנסת רון נחמן.

חיים קופמן (הליכוד):

מי קבע זאת?

היו"ר א' סלמוביץ:

תיכף אבדוק זאת. זה מה שמונח לפני. אני לא יכולה לדעת מתי הוא הצטרף.

חיים קופמן (הליכוד):

אני חבר הוועדה והגשנו, אני ביחד עם חברת הכנסת בלומנטל וחברים נוספים, את ההסתייגויות. ביקש חבר הכנסת נחמן להצטרף. אנחנו לא התנגדנו לכך. אבל בכלל הנושא הזה של רון נחמן עלה יומיים לאחר מכן.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת קופמן, שמעתי אותך. אבדוק. הסבתי את תשומת לבך ללוח התיקונים שאני קיבלתי. אני עובדת לפי זה. אבדוק, ואם יש פה טעות – נתקן. תודה. חברת הכנסת בלומנטל, בבקשה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אנחנו נמצאים עכשיו בפני הכרעה חשובה. חשבנו ברצון טוב, בנכונות עצומה ובעבודה קשה להביא לעם ישראל ביטוח בריאות ממלכתי. וצריך להבין את ההשלכות שיש לכך. מרגע שהחוק ייכנס לתוקפו, שישה חודשים לאחר שיעבור בכנסת – ואני מקווה שהוא יעבור בכנסת לפי ההצעה של הוועדה – לכל אדם יהיה ביטוח בריאות.

החוק אומר דבר נוסף. מהיום ואילך, על-פי חוק, כל אחד מאתנו יצטרך לשלם לפחות 4.8% עבור ביטוח בריאות. הסכום הזה ינוכה מן המשכורת. כך שנשים עובדות לא תוכלנה לקבל הנחות. בן-זוג שני מפרנס שעד כה קיבל הנחות, לא יוכל לקבל הנחות. לא תהיינה הנחות, משום שזה יהיה מס על-פי חוק.

בכללותו הרעיון טוב. אבל הסתדרות העובדים, עם העבד שלה – מפלגת העבודה, מתכוננת היום להעביר חוק, שיכפה על אזרח ואזרחית בישראל להעביר חלק מן הכסף שהוא ישלם כמס – לפלאפונים, למנגנון, לג'קוזי, לחברות הנסיעות של הסתדרות העובדים. לא לגמלאים ולא לעניים. אנחנו יודעים את דרכם, ואין שערורייה גדולה מזאת.

יתירה מזה, נמצא כאן לפנינו סעיף הזיקה. על-פי ההצעה הממלכתית ביותר, וזאת הצעת הליכוד מאז ומתמיד, אתה תירשם לכל קופת-חולים שאתה רוצה, ולא יוכלו לכפות עליך חברות בשום גוף נוסף. אתה רוצה להיות בריא, אתה רוצה בריאות ואתה משלם למען בריאות. אני לא רוצה להיות שחקנית כדורגל ב"הפועל ירושלים", כפי שדן תיכון אומר, ולקבל תמלוגים על חשבון הבריאות של חבר הכנסת שפירא. אני לא רוצה את זה. זה מה שיקרה אם תתקבלנה ההסתייגויות של מפלגת העבודה על-פי החלטת ועידתה.

אני בטוחה שרוב חברי מפלגת העבודה, ורבים מהם שומעים אותי עכשיו, בוודאי מתנגדים לכך, שחלק מכספם ילך למנגנון ההסתדרות; ולא רק זה, שיחייבו אותם להיות גם חברי הסתדרות העובדים. ועל זה מדובר בסעיף הזיקה.

הזיקה באה ואומרת: אני רוצה להיות חבר קופת-חולים, אבל יחייבו אותי להיות גם חבר בארגון עובדים, כל ארגון עובדים. יחייבו אותי – לא נשמע כדבר הזה. ברוסיה, במדינות ברית-המועצות לשעבר לא מחייבים היום דברים מהסוג הזה. אבל כאן בישראל זה מה שמפלגת העבודה רוצה. זאת ממש שערורייה. האוזניים תצלינה לשמע הדבר הזה.

ואני אומרת לבחורי ש"ס, שתקשרו עכשיו לחברי הכנסת שלכם ותאמרו להם: אנחנו לא מוכנים להיות מחויבים על-פי חוק להיות חברים באיזו הסתדרות עובדים. זה לא רצוננו, לא יכפו עלינו מעבר לבריאות חברות באיזה ארגון עובדים או באיזה ארגון. זאת שערורייה.

נמצאת פה על שולחן הכנסת פשרת דרעי, שאולי הולכים לעבוד עליה עכשיו. מה אומרת פשרת דרעי? פשרת דרעי אומרת אותו דבר שמפלגת העבודה אומרת, שההסתדרות אומרת – יחייבו אותך להיות חבר קופת-חולים. וכשתירשם לקופה, אתה תהיה גם חבר הסתדרות. יחייבו אותך.

לא רק זאת, בחוק על-פי הצעת הוועדה, שאנחנו תומכים בה, באים ואומרים: המעביד לא יוכל לכפות עליך חברות באחת מקופות-החולים. איך ייתכן דבר כזה? ודאי אסור שמעביד יוכל לכפות עליך

חברות. איך ייתכן שיבואו אל מישהו שאין לו עבודה ויאמרו לו: אתה רוצה עבודה – תהיה חבר בקופת-חולים זו או אחרת? אבל, על-פי הצעת דרעי – תצילינה אוזנינו. הוא מחק את הסעיף הזה. משמע, המעביד יוכל לכפות עליך באיזו קופת-חולים להיות. זאת אשמת דרעי, ואסור לראות את זה כאיזו פשרה. אין כאן שום פשרה. יש כאן קביעה חד-משמעית שהולכת בדרכה של ועידת מפלגת העבודה, שאני בטוחה שרוב תומכי מפלגת העבודה לא מסכימים לה.

אנחנו אומרים בשירת "התקווה": להיות עם חופשי בארצו. עכשיו, משתעבור כאן התלות הזאת, ההכרח הזה שאני למען בריאות אצטרך להיות חברה באחת מהסתדרויות העובדים – אין עם חופשי בארצו. זה עם כבול בארצו. וזה המסר שלכם לעם הזה. אני כבר לא רוצה להגיד בושו והיכלמו.

תאמינו לי, הבשר הקפוא, הבשר הכשר מחוויר לעומת הכורח, הכפייה הזאת שבאה לידי ביטוי בזיקה המחפירה הזאת. אסור שיהיה שום קשר.

אבל אנחנו, כליכוד, היינו מוכנים ללכת לפשרה, כי רצינו ואנחנו רוצים שהעם הזה יקבל בריאות טובה, שכל אחד מאתנו, הילדים שלנו, ההורים שלנו, יקבלו את הבריאות הטובה ביותר תמורת המס שהם ישלמו.

ואני רוצה להדגיש, היום אני יכולה שלא להיות חברה באיזו קופת-חולים. זה רצוני אני. אבל משיעבור החוק, הרי יורידו לי מס מן המשכורת, 4.8% מינימום, לכל אדם עובד. יורידו לי ממשכורת. לא רק שיורידו לי ממשכורת, אלא יבואו וגם יאמרו לי: זה המס שאת צריכה לשלם, וגברתי, את צריכה להיות גם חברה בהסתדרות העובדים הכללית או בהסתדרות אחרת שתכתוב לי מה יעשו עם הכסף שלי. ואנחנו יודעים איפה מונח הכסף הזה. הכסף הזה מונח בג'קוזי, במלונות הפאר שאליהם הולך המנגנון ההסתדרותי לבלות. ועכשיו זה יהיה על-פי חוק. יש כאן הבדל גדול, יש תכתיב, יש כורח, כפי שאמרתי.

אני פונה אל בוחרי מפלגת העבודה ואל בוחרי ש"ס: תתקשרו עכשיו למספר הטלפון של כנסת ישראל.

דן תיכון (הליכוד):

אסור לעשות את זה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אלי הם יכולים להתקשר.

דן תיכון (הליכוד):

גברתי חברת הכנסת בלומנטל, זה נוגד את כללי האתיקה כשאת משדרת לטלוויזיה. אסור לך לעשות את זה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אם זה נוגד את כללי האתיקה, מקובל עלי. אני יודעת שאתה חבר בוועדה שממונה על הקשר שבין הכנסת לבין שידורי הטלוויזיה. אני מקווה שהקהל שהבין את דברי ידע לנהוג באחריות, כפי שהוא נוהג באחריות בקלפי, גם כאשר הוא צריך לשלם את מסיו, והוא ידע וצריך לדעת לאן מסיו הולכים.

אני רוצה שלא יכפו עלי ולא יכפו על איש בישראל, לא על ילד, לא על אשה, לא על גבר ולא על קשיש, מעבר לחברות למען הבריאות שלהם באחת מקופות-החולים, לא יכפו גם חברות בהסתדרויות למיניהן, אני מתכוונת בעיקר להסתדרות העובדים הכללית, שלצערנו במקרים רבים מזייפת ומועלת בתפקיד שהיא צריכה למלא. אילו היא לא מעלה, היא לא היתה כופה החלטה שכזאת על נציגי ועידת מפלגת העבודה ועל חברי הכנסת מטעם מפלגת העבודה שנמצאים כאן. ואני אומרת לכם, אזרו עוז. הפריימריס היום שונים. לא ההסתדרות תכתיב את רצונה אלא רצון העם הוא שיכתיב, והעם רוצה בריאות טובה תמורת כספו, אך ורק בריאות טובה. זהו חוק ביטוח הבריאות הממלכתי. תודה

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחברת הכנסת נעמי בלומנטל. אני מזמינה את חבר הכנסת חיים קופמן. אחריו – חבר הכנסת רון נחמן, ואחריו – חבר הכנסת עובדיה עלי.

חיים קופמן (הליכוד):

כבוד היושבת-ראש, כנסת נכבדה, החוק הזה הוא אחד החוקים החברתיים החשובים ביותר שחוקקו במדינת ישראל. נכון שהוא היה פרי יוזמתו של הליכוד, ונכון שבמציאות הקואליציונית במדינת ישראל לא היינו מסוגלים לגבש לו רוב. הסיבה היתה כי היו הסדרים מפלגתיים עם ההסתדרות הכללית, שהיא היתה גם בעלת המאה וגם בעלת הדעה והיא הזרימה את הכספים למפלגות אחרות, בין במישרין ובין בהנחות מס גבוהות מאוד, למי שהשתתף מטעם ארגון מפלגתי או מפלגה מסוימת בקואליציה עם קופת-חולים הכללית וההסתדרות.

לדעתי, ואני חוזר ואומר זאת, קופת-חולים הכללית היא מוסד חיוני ביותר, חשוב ביותר, שמסוגל גם לתפקד היטב. הבעיה היא שיש מעליו מסחטה, סנדק, שגם בימים אלה מפעיל את סחטנותו כלפי סיעת מפלגת העבודה. הסנדק הזה לקח לא פחות מ-25% מהמס האחיד לצרכים שאינם קשורים בבריאות. חלק גדול מהבעיות שנקלעה אליהן מפלגת העבודה, לרבות הכינוס החפוז של הוועידה, קשור בכספים רבים, עשרות אם לא מאות מיליוני שקלים שמפלגת העבודה חייבת לספק להסתדרות, כדי שהגולם הזה ימשיך ויתפקד בשחיתות ובחוסר היעילות שמאפיינות אותו עד היום.

היו"ר א' סלמוביץ:

סליחה, אני רוצה לשאול אותך, אתה רוצה ללכת להנמקות מעבר לסעיף 4? כי בסעיף 4 יש לך רק הסתייגות אחת.

חיים קופמן (הליכוד):

כן, עד סעיף 15; אבל בסעיף 15 אני רוצה עוד הפעם לנמק. אני אנמק את שתי ההסתייגויות.

לכן יש לנו בעיה רצינית ביותר היום, כאשר רוב רובם של חברי הכנסת, אילו היו הולכים להצבעה חשאית, אין לי ספק שהיו מצביעים למען ביטול הזיקה בין ההסתדרות וארגונים לבין נושא הבריאות, קופות-החולים והביטוח הרפואי. אבל, אנחנו נמצאים כאן במציאות מוזרה ביותר. מצד אחד, מפלגת העבודה כאילו פשטה צורה ומופיעה כליברלית יותר. ראש הממשלה יצחק רבין הבטיח לבוחרים, רמון הבטיח, רוב השרים של מפלגת העבודה בממשלה הבטיחו, שהם ישנו את המציאות של ההצמדה, של הזיקה בין ההסתדרות ובין קופת-חולים, ולא היא. הסנדק הזה הצליח לכופף אותם, ואנחנו עלולים לקבל כאן חוק, שמבחינה מסוימת פתר בעיה בעיקר לכל מאות האלפים שלא היו מבוטחים עד היום, ביניהם ילדים רבים, כי המשפחות הצעירות שנמצאות במצוקה, דבר ראשון הן לא מבטחות את הילדים, כי שם אחוז הנפגעים הוא קטן יותר, מאשר הורה שעובד ופועל יש סכנה של פגיעתו ופגיעתו בו.

אבל החוק הזה, שמביא בשורה גדולה, חייב לנתק את הזיקה, זה הנושא המרכזי, ואני לא מבין את השמרנות שיש במפלגת העבודה להמשיך ולתמוך בבולשביזם ההסתדרותי. אני יודע בוודאות שהחכמים ביניכם, לא הפיקחים, יודעים שזה יפגע בכם מחר בקלפי.

למעשה אנחנו, אנשי הליכוד או כל יריבי מפלגת העבודה, צריכים להגיד בציניות: תמשיכו, תגבירו את הזיקה, תגבירו את הלחץ. זה פועל על העולים החדשים בשנה הראשונה או בשנתיים הראשונות להיותם בארץ, זה פועל פה ושם על שכבות חלשות, אבל במשך הזמן זה מביא לכעס, להתנגדות, לניסיון להתנתק. מי שרוצה להרוס את קופת-חולים הכללית, מי שרוצה לפגוע בתדמית של מפלגת העבודה, שימשיך בדרך השמרנית הזאת, שימשיך בבולשביזם הזה.

אני רוצה להתייחס לנושא נוסף. בגלל בעיות פוליטיות, נכון שיש סעיף שכולם מתאחדים, שהמעביד לא יכול לכפות על העובד באיזו קופת-חולים להיות. אבל השאירו לא רק ארגון עובדים אלא גם ארגון, תאגיד וכל מיני דברים מעורפלים מאוד, ועל-ידי זה יכול להיגרם נזק עצום. לדוגמה, ועד עובדים במפעל מסוים יכול להקים עמותה, להפוך את כל העובדים לחברים באותה עמותה, והוא יכול לכפות על חבריו, כי הם לא עובדיו, להיות חברים בקופה מסוימת. דוגמה אחרת, שהעליתי אותה בוועדה, מה קורה לגבי הקואופרטיבים לתחבורה ציבורית?

אני מבקש, דוקטור ונונו.

יעקב שפי (העבודה):

אני שומע אותך.

חיים קופמן (הליכוד):

אתה פתח-תקוואי, אתה לא דוקטור, אבל הוא דוקטור.

היו"ר א' סלמוביץ:

פה הוא חבר כנסת.

חיים קופמן (הליכוד):

כאן כל חבר כנסת הוא מלך וכל חבר כנסת הוא דוקטור.

יעקב שפי (העבודה):

אנחנו מתווכחים על הג'קוזים. אף אחד לא יודע מה זה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אולי לך לא מחלקים, חבר הכנסת שפי.

חיים קופמן (הליכוד):

הקואופרטיבים לתחבורה יכולים לכפות על חבריהם, לפי הנוסח הקיים, להיות חברים בקופה מסוימת, גם אם עשרות שנים הוא היה חבר בקופה א', ב' או ג'. הוא לא יכול, זה מצחיק אולי, לכפות על העובדים השכירים שלו, אבל הוא יכול לכפות בהחלט, ב"אגד" וב"דן", על חברים בארגון.

יש כאן תופעות מאוד מאוד גרועות, ואני רוצה להאמין שבתום הדיונים הלילה הזה ניפטר מהסעיף האומלל הזה. אבל אני לא תמים, אני יודע שכל מיני התרחשויות כאן וכל מיני עסקות אפלות יכולות בכל אופן להעביר גם את הסעיף הזה.

אני רוצה לומר לחבר הכנסת לס, שטוען בדמגוגיה נוראית שכל עניין הזיקה והגבייה זה צ'ופצ'יק. אם זה צ'ופצ'יק, למה אתה לא מוותר עליו? אם זה צ'ופצ'יק, מדוע אתה נאבק במשך חודשים בוועדה לטרפד את החוק הזה? מדוע אתה, עם קבוצה של חברים שלך, שמרניים, משגע בכל מחיר שהזיקה

– ועוד ההצעה שלו היא הכי קיצונית שיש, היא הרבה יותר קיצונית מהחלטת ועידת מפלגת העבודה. אחר כך אתה בא במלל רב וטוען שזה בסך הכול צ'ופצ'יק.

הוא מדבר נגד ממשלות, בכלל זה ממשלת העבודה, שבעצם לא רוצות חוקים כאלה, שלא רוצות להיטיב, כי נושא הבריאות קשור לעבר וזה לא כדאי ולא משתלם. ואני רוצה לומר שה"זרמים" האלה, שמתהדרים שהם שייכים כאילו למאה ה-20 והם בעלי חזון, הם מסוכנים לחוקים החברתיים שרוצים להעביר ב-1994.

לעצם הנושא. אני רוצה להזכיר דבר שייתכן שלא תהיה לי הזדמנות להעלות אותו מאוחר יותר בנושא המס. טוב שאזרחי ישראל יהיו עירניים לכך, לרבות התקשורת, שמעבירה להם את האינפורמציה מכאן. כאשר מדובר על מס בגובה של 4.8%, פלוס מס רווחה של 0.8%, מדובר על 5.6% משכר שהתקרה שלו 9,600 שקל בערך. זאת אומרת, כל משפחה תשלם נטו מעל 500 שקל אם רק הבעל עובד. ואם הרעיה עובדת גם היא, ייתוספו כמה מאות שקלים. ביחד זה יכול להגיע לאבסורד של 700 שקל נטו, שהם כ-1,400 שקל ברוטו בהרבה מאוד מצבים. זה סכום עתק, שהולך למטרות לא ברורות, גם אם קוראים לזה מס בריאות. אלה סכומים אדירים, ובכלל לא ברור לי אם הסל, שאותו אנחנו רוצים להעביר – סל הבריאות – זקוק כרגע לסכומים כל כך גבוהים.

אני חושש מאוד שזה יגרום למרירות עצומה, לאי-שקט ביחסי עבודה בארץ, גם להעלאת המשכורת – כי יהיה לחץ מלמטה כי הנטו לתשלום כל כך גבוה, אולי פי שניים ממה שאנשים משלמים היום לקופות-החולים. עוד מעט יתברר לציבור על מה מדובר, והמרי והכעס והזעם יהיו עצומים. בנושא הזה התקשורת צריכה לתרום הרבה יותר באינפורמציה, לקחת טבלאות, להסביר לאנשים במה מדובר, באיזה סכום עצום מדובר. הנושא הזה מטושטש, לא ברור ולא מובן לרוב אוכלוסיית הארץ.

אני מודה ליושבת-ראש, ואני מסתפק בשלב זה בהסתייגויות שלי.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת חיים קופמן. אני מזמינה את חבר הכנסת רון נחמן. אחריו – חבר הכנסת עובדיה עלי.

חבר הכנסת רון נחמן, כמה הסתייגויות אתה מנמק?

רון נחמן (הליכוד):

תני לי עשר דקות, רבע שעה.

היו"ר א' סלמוביץ:

עד סוף הסעיף יש לך אחת, אלא אם כן אתה רוצה לעבור גם לסעיף הבא.

רון נחמן (הליכוד):

יש לי עוד אחת באותו סעיף. שתיים.

היו"ר א' סלמוביץ:

בבקשה, עשר דקות.

רון נחמן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, השם של חוק ביטוח הבריאות איננו תואם את הכוונות שאנחנו מגלים היום אצל הדוברים השונים בכנסת, ובעיקר אותם חברים ממפלגת העבודה. הצעת החוק קובעת, ששמו של החוק יהיה "חוק ביטוח בריאות ממלכתי ורווחת האדם". ואני שואל: מה הקשר בין בריאות לבין רווחה? מדוע יש משרד הבריאות ומשרד העבודה והרווחה? מדוע יש ועדת עבודה ורווחה, שמטפלת בנושאים שונים, לרבות ענייני בריאות? מה הקשר בין שני הדברים? מדוע עמדו כל כך בהצבעות על שמו של החוק, שתיתוספנה שתי מלים – רווחת האדם?

לאחר שחשבתי הגעתי למסקנה, שהגורם המאחד את שני הדברים הללו הוא היותה של ההסתדרות הגורם הדומיננטי בחוק. ההסתדרות היא החוט המקשר בין הבריאות ובין הכסף, השליטה, הכוח, העוצמה הפוליטית, הממשלה. אתמול בלילה ראינו איך קושרים עוצמה פוליטית לחוק של כשרות. הכול כשר. אין שום עקרונות. אין שום קדושה. אין שום יהדות. הכול כשר כדי לרפד כניסתה של סיעה זו או אחרת לממשלה. הרי אמרה מבקרת המדינה מהו שוחד בחירות. שוחד בחירות הוא שאדם או גוף כלשהו נותנים או מקבלים שלמונים כדי שמפלגה תקבל קולות של אנשים שמנסים לשחד אותם. ומה קורה כאשר מפלגה בעצם משחדת מפלגה שנייה על-ידי חקיקה מסוימת כדי שתיכנס לממשלה? ראינו אתמול בלילה את התשובה על כך.

היום אנחנו רואים כאן פארסה. פארסה כזאת מצחיקה – עולה לדוכן שר הבריאות לשעבר, חיים רמון, ותוקף בשצף קצף את מפלגתו. אבל, בסופו של הדיון, אולי מחר בבוקר, מה יעשה שר הבריאות לשעבר? הוא יצביע נגד עמדת המפלגה והוועידה? לא. אני מוכן להתחייב כאן היום, מעל לדוכן, ששר הבריאות לשעבר יצביע יחד עם הממשלה. איך אמרנו על הברש? אולי זה כשר, אבל זה מסריח. ואני אומר לך, וקורא לך – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

איך תצביע אתה כשאתה תהיה חלוק על מפלגתך?

רון נחמן (הליכוד):

אני מציע, חברת הכנסת גוז'נסקי, שנתבונן כיצד אנחנו נצביע; גם כשאני מצביע אתך בניגוד לדעת מפלגתי.

אבל מי שדורש נאה, נאה גם שיקיים. אני לא נאמתי פה נאומים חוצבי להבות על כמה שהחוק הזה טוב וכמה שעמדת המפלגה היא לא בסדר. ממה מוטרד היום חבר הכנסת חיים רמון? הוא מוטרד מהבעיה האלקטורלית של החוק הזה. ברור לו שהציבור שונא את ההסתדרות, ברור לו שהציבור לא אוהב אותה. בלשון המעטה, לפי דבריו של חבר הכנסת פרץ, כפי שפורסם בעיתונים, הציבור יודע שיש שם איזו מאפיה. כך אמר חבר הכנסת פרץ. מי אני שאחלוק עליו? הרי הוא מכיר את הסחורה טוב ממני.

אין שום קשר היום בין חוק הבריאות ובין בריאות האיש. זו הבריאות של המערכת הפוליטית. כאן לא דנים בבריאותו של האיש, לא של העובד, לא של הזקן, לא של הילד – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

מה המצב ביש"ע?

רון נחמן (הליכוד):

המצב ביהודה ובשומרון – תודה לאל, הם לא יכולים להפלות. רק במגן-דוד-אדום הם עושים אפליה. אנחנו חברי הסתדרות, אני אישית חבר ההסתדרות הכללית. לא יכולים לפגוע בנו. החוק הזה לא משנה לא לטובה ולא לרעה. אני מדבר על דבר אחר. אני מדבר על מכשיר פוליטי לשמירת שלטון.

איך המערך החזיק מעמד 15 שנים כשהוא לא היה בשלטון? באיזו דרך? מאין באו המקורות הכספיים שלו? אני שואל את השאלה הפשוטה הזאת. אני שואל את הציבור. אני שואל את חברי הכנסת. מפלגה שירדה במכה אחת בשנת 1977 מהשלטון, מפלגה שהיתה מחוברת לעטיני השלטון, איך היא החזיקה מעמד 15 שנים? והנה אנחנו, מפלגה שהיתה בשלטון 15 שנים, בקושי מחזיקה מעמד שנה וחצי, שנתיים. מה, אנחנו יותר קטנים ממפלגת העבודה? אנחנו פחות מוכשרים ממפלגת העבודה? אנחנו פחות מתוחכמים ממפלגת העבודה? אתם יודעים מה? כן. אם עד היום אותה הסתדרות איננה עומדת לביקורת של מבקרת המדינה, ובדרך המתוחכמת של החוק הזה היא תקבל כסף כפי שהממשלה רוצה, על-פי החלטת ועידת מפלגת העבודה, היא תקבל אותם אחוזים מתוך – – – 4.8%

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

4.8% קודש לבריאות.

רון נחמן (הליכוד):

אז הולכים לחוקק חוק נוסף, שייתן לכם באמצעותו את מה שהם יפסידו בנטו הזה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

לא מה-4.8%.

רון נחמן (הליכוד):

תודה על התיקון, חברת הכנסת גוז'נסקי. אני מנסה להסביר שהחוק הזה הוא חוק חלקי, על-פי מה שאת אמרת לי כרגע. מכיוון שהאזרח יצטרך גם לממן את הכספים עבור האיגוד המקצועי.

לכן, כאשר אנחנו באים ומדברים על הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, לו היא היתה מדברת רק על הסדרים שבהם כל אדם ואדם יקבל את השירות בתחום הבריאות, ישלם תמורת הבריאות ויקבל את כל השירות, ויהיה לו למי להתלונן כאשר איננו מקבל, הייתי מסכים לעשות זאת בלי שום הסתייגויות. אבל מאחר שאני רואה לאן הדברים הולכים, והגירעון של קופת-חולים הכללית היום, על-פי דרישתם, למעלה ממיליארד שקל, מיליארד שקל, אני שואל: כמה שביתות של המרצים באוניברסיטאות היו יכולים לחסל בסכום הזה? שאלה. הייתי מבקש מהשר ששייב כאן. יש שר בריאות היום?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

זה חוק פרטי.

רון נחמן (הליכוד):

חוק פרטי, סליחה.

אבל עלה כאן סגן שר הבריאות – – –

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

סגן השר מוטה גור.

רון נחמן (הליכוד):

סגן השר מוטה גור עלה והציג את עמדת מערכת ביטחון. הייתי מצפה ששר האוצר יעלה לדוכן וישיב לך, חבר הכנסת פרץ, ולי, כמה כסף צריך לעלות כיסוי הגירעון אשר הם דרשו ממך, שר האוצר, כמה שביתות של מרצים היית יכול לגמור בסכום הכסף הזה. את התשובות אנחנו נקבל, אני מקווה, בהמשך הדיונים.

אבל, לגופו של עניין. איך יכול להיות שב-1994, שש שנים לפני שנת 2000, שש שנים לפני שנת 2000 – כולם מדברים על חינוך 2000, על תפן 2000, גליל 2000, מדינת ישראל 2000, ואנחנו חוזרים ל-1900. במקום ללכת לשנות האלפיים, לתחילת האלף השלישי, אנחנו הולכים אחורה ל-1900. מה, קרתה מהפכה חדשה ברוסיה? הקומוניזם השתלט על העולם? הסוציאליזם חזר לאיתנו? מה הדבר הזה לתפוס את האזרח, לשים עליו את האצבעות, את המלתעות, ולהגיד: אתה שלי, אתה שייך לי. מה הפטרונז' הזה?

אם אדם לא רוצה, בכוח יכריחו אותו. מדוע? מדוע שיעשו את הדברים הללו כשהאזרח, הייתי אומר על בסיס זכויות יסוד, איננו מוכן לכך? יש לו חופש להחליט. יש לו חופש לדבר. יש לו חופש לפעול, הכול בגבולות החוק. מדוע יבוא חוק וינסו לסרס אותו?

אמר את הדברים בצורה הטובה ביותר חבר הכנסת רמון. הוא דיבר כאן כאופוזיציה. הוא דיבר כאן כאדם שמתנגד לחוק.

אני אומר, אנחנו היום כאן בכנסת, כשנבוא להצביע על חוק בריאות, אנחנו צריכים להביא בחשבון שעם ישראל הוא לא עם טיפש, הוא עם חכם. עם ישראל כבר יצא מהכבלים שאחזו בו מ-1948 עד 1977. אולי הדבר הגדול ביותר שעשה מנחם בגין כשעלה לשלטון ב-1977, הדבר החשוב שהוא עשה לעם ישראל הוא, שהוא נתן תחושה של כבוד לאיש הקטן, לתושב. התחושה הזאת שנתן מנחם בגין, שהיה לוחם חריף נגד שלטון ההסתדרות, נגד שלטון המאפיה הזאת, זה דבר שמנחם בגין נתן לכל תושבי ישראל, ואי-אפשר לקחת אותו חזרה, גם לא באמצעות החוק הזה. הוא נתן לכל תושב להיות בן-חורין, בן-חורין במדינה חופשית. ואני ממליץ לכל חברי הכנסת, יש הרבה דברים טובים שראש הממשלה מנחם בגין הביא לעם ישראל, חוץ מנושא השלום, אבל את הדבר הזה, בן-חורין בארץ חופשית, את הדבר הזה צריך לזכור גם היום, לקראת שנות האלפיים.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת רון נחמן. אני מזמינה את חבר הכנסת עובדיה עלי. אחריו – חבר הכנסת יעקב שמאי.

עובדיה עלי (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, קופת-חולים הכללית סובלת מגירעונות הולכים וגדלים, אף שבמרוצת שנות כהונתה של הממשלה הנוכחית הועברו לקופת-חולים מהקופה הציבורית, מתקציב המדינה – 350 מיליון שקל; 350 מיליון שקל, והקופה עדיין סובלת מגירעון של 1.2 מיליארד שקל. כ-400 מיליון דולר, זהו גירעונה של קופת-חולים בתפעול השוטף של הקופה. וכאן לא מניתי ולא פירטתי את כל סכומי העתק שהקופה הזאת קיבלה במרוצת השנים שקדמו לשנות כהונתה של הממשלה הנוכחית.

נשאלת השאלה, מדוע קופת-חולים הכללית של ההסתדרות סובלת מגירעונות שכאלה, בעוד קופות-חולים אחרות – "מכבי", "מאוחדת", "לאומית" – נמצאות ופועלות באיזון תקציבי? קופת-חולים "מכבי", לדוגמה, התשלומים שמשלמים המבוטחים לקופה קטנים יותר מאלה שמשלמים לקופת-חולים כללית במקרה של אשה עובדת, במקרים אחרים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

זה לא מדויק.

עובדיה עלי (הליכוד):

והשירות שם לא רק שאינו נופל מהשירות שניתן בקופת-חולים הכללית אלא הוא אף עולה במידה רבה על זה שניתן בקופת-חולים הכללית.

חברת הכנסת גוז'נסקי, את יודעת, לעתים אחת האינדיקציות החשובות ביותר ליעילות של שירות, ליעילות של ארגון, היא מידת הנכונות של הציבור להצטרף לאותו ארגון ומה מספר החברים שעוזבים ונוטשים אותו ארגון. את יודעת וכולם יודעים שקרוב ל-400,000 איש עזבו במרוצת השנים האחרונות את קופת-חולים הכללית.

אז אולי תלמדו אותנו מדוע קופת-חולים הכללית סובלת מגירעונות כאלה, מדוע מאות אלפי איש נוטשים אותה לטובת קופת-חולים אחרות. אם כל כך טוב, למה כל כך רע?

איך אתם מסבירים את העובדה, שקרוב ל-80,000 ילדים במדינת ישראל אין להם כל ביטוח רפואי? אם כל כך טוב, למה כל כך רע?

לדעתי, התשובה פשוטה. הגירעונות והתפעול הלקוי אינם נובעים מרמת העובדים בקופת-חולים. קופת-החולים של ההסתדרות היא קופת-חולים טובה. יש שם רופאים טובים. יש שם עובדים טובים. יש מנהלי בתי-חולים טובים. אני מכיר את המרחב הרפואי של בית-החולים עפולה, את מנהל בית-החולים, ד"ר מוטי ליפשיץ. אני אומר לך, זה בית-חולים יוצא מן הכלל, עם טיפול אישי, עם יחס אישי לחולה. נעשית שם עבודה קהילתית. הרפואה הקהילתית מאוד מפותחת שם. היחס האישי מאוד טוב. אני יכול לעמוד כאן ולהרעיף המון שבחים גם על רופאים, גם על מנהל בית-החולים, גם על צוות העובדים כולו. אף שחבר הכנסת שגב עזב את העבודה בבית-החולים הזה, עדיין בית-החולים שומר על רמתו.

גברתי היושבת-ראש, יש כאן שתי בעיות גדולות מאוד, שתיים מתוך הרבה בעיות, שני נושאים מתוך הרבה נושאים שאני הצבעתי עליהם. אני יכול לעמוד להצביע כאן גם על תופעות אחרות, רבות מאוד, שמצביעות על החולי של מערכת הבריאות, על בעיות, על עובדות שמצביעות על כך שקופת-חולים חולה.

אדוני היושב-ראש – –

היו"ר ס' טריף:

כן, אדוני.

עובדיה עלי (הליכוד):

אם לא אכפת לך, תוסיף לי עוד הסתייגות.

היו"ר ס' טריף:

אתה רוצה, בבקשה אדוני.

עובדיה עלי (הליכוד):

יש לי כאן הסתייגויות רבות.

היו"ר ס' טריף:

בבקשה.

עובדיה עלי (הליכוד):

תודה רבה. קופת-חולים של ההסתדרות חולה בשל הזיקה להסתדרות; העובדה שהיום מחייבים את המבוטחים להיות חברי ההסתדרות וקופת-חולים כאחת, ואין כל אפשרות להפריד. יש מבוטחים שחפצים להיות מבוטחים בקופת-חולים הכללית, כי הם חושבים ששם הרמה הרפואית טובה, והמערכת הרפואית של קופת-חולים היא באמת טובה מאוד, והרבה מאוד מבוטחים, אדוני יושב-ראש

ועדת העבודה והרווחה, מעדיפים את קופת-חולים זו על פני קופות-חולים אחרות. באים ואומרים לו: אתה לא יכול להיות חבר קופת-חולים, אלא אם כן באותה הזדמנות תהיה חבר ההסתדרות.

ומה עושה ההסתדרות? מה עושים עסקני ההסתדרות? המנגנון המנופח, המסורבל הזה, פשוט שודד את הקופה הציבורית, שודד את קופת המבוטחים. מדי שנה בשנה מוזרמים מאות מיליוני שקלים מתקציבי הבריאות למימון העסקנים של ההסתדרות, להחזקת המנגנון האדיר הזה. גם במדינות בולשביקיות במזרח-אירופה אין שרידים למנגנון שכזה. כל מועצות הפועלים וכל המנגנון הזה מוחזקים מהכספים שמשלמים המבוטחים למערכת הבריאות. ובשעה ש-28% מהתקציב שמיועד לבריאות הולך למימון המנגנון ההסתדרותי, למנגנון התעסוקה ההסתדרותית, ברור מאליו שהתוצאה היא, שהקופה הזאת סובלת מגירעונות אדירים, שהקופה הזאת עומדת בפני קריסה כלכלית, שהקופה הזו עומדת בפני קריסה כללית, וללא כל הצדקה, כי העובדים שם, כפי שאמרת, הם עובדים מסורים, עובדים יעילים.

שנים רבות הכנסת מנסה לחוקק חוק ביטוח בריאות ממלכתי כדי להבטיח ביטוח רפואי ומתן שירותים רפואיים לכל אזרח במדינת ישראל. וכפי שאמרת קודם לכן, היום יש 80,000 ילדים חסרי ביטוח רפואי. במדינת ישראל יש מאות אלפי אנשים חסרי ביטוח רפואי, בהם קשישים, זקנים, עולים חדשים, אזרחים שחולים במחלות קשות, שהופכים לנטל על המשפחה, על הקהילה, ואיש לא מושיט להם את הסיוע הרפואי.

החוק הזה בא בעצם להבטיח שירות רפואי לכול. ובמקום לפתור את כל הבעיות כאחת, ובין היתר לפתור את הבעיה של הזיקה הזאת, באה ההסתדרות ומאלצת את חברי מפלגת העבודה, אונסת אותם לשנות את עמדתם ולהתכחש להבטחותיהם לבוחר.

אדוני היושב-ראש, מפלגת העבודה ניצחה בבחירות האחרונות בין היתר בגלל הבטחותיה לבוחרים, שהם יפרידו בין ההסתדרות ובין קופת-חולים, שיעבירו חוק ביטוח בריאות ממלכתי. ואתם חייבים הרבה תודה לחבר הכנסת חיים רמון, שעבר מעיר לעיר ומעל כל במה דיבר בעד הפרדה הזאת, והציבור האזין בקשב, באוזן כרויה לדברים, הצביע כפי שהצביע, ואחרי שהגיש את החוק הזה – שגם הוא היה פשרה בין העמדה שלנו ובין העמדה שלכם – באתם ואילצתם אותו לחזור בו מהבטחותיו ולשמור על אותה זיקה, על אותו קשר שבין ההסתדרות ובין קופת-חולים, דבר שינציח את הבעיה; לא רק לא יפתור את הבעיה, ימשיך להנציח את הבעיה. אם יזרימו את סכומי העתק האלה מכספי המבוטחים להסתדרות, אם יחייבו חבר קופת-חולים להיות חבר ההסתדרות, לא נפתור כל בעיה. אנחנו ננציח את הבעיה החמורה שבעצם החוק הזה נועד לפתור אותה.

לכן אני פונה לכל חברי הכנסת: תיפטרו מהשיקולים הפוליטיים הקטנים. אל תשעו ללחצים המופעלים על-ידי העסקנים של ההסתדרות. אל תשעו למנגנון ההסתדרותי. הצביעו לפי מצפונכם. ראו לנגד עיניכם את המבוטחים ואת אזרחי מדינת ישראל. ראו לנגד עיניכם את קופת-חולים. אנחנו נעשה זאת, אנחנו נעשה וגם נצליח.

היו"ר ס' טריף:

תודה. חבר הכנסת יעקב שמאי, בבקשה. ואחריו – חבר הכנסת מאיר שטרית.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אנחנו נמצאים כאן במסגרת ההסתייגות לסעיף המדבר על הזיקה בין קופת-חולים ובין ההסתדרות הכללית. ואני רוצה לשאול אותך, אדוני היושב-ראש: מה הקשר בין שירות בריאות ובין איגוד מקצועי?

היו"ר ס' טריף:

אתה שואל את היושב-ראש, שלא יכול להשיב לך? שאל את חברי הכנסת.

יעקב שמאי (הליכוד):

אם היושב-ראש לא יכול להשיב – – –

היו"ר ס' טריף:

היושב-ראש לא יכול להשיב לך בשם מפלגת העבודה.

עובדיה עלי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש שאלות רטוריות.

היו"ר ס' טריף:

אני מבין. לתשומת לבו של חבר הכנסת שמאי, אולי הוא ישאל את חבר הכנסת עובדיה עלי.

עובדיה עלי (הליכוד):

ממפלגת העבודה אין איש. הממשלה איננה. אין ממשלה בישראל. אל מי הוא יפנה?

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אתה הכתובת כשאתה יושב על כס היושב-ראש, שעומד מעל הכנסת ומעל הממשלה. ואני יודע שאתה לא יכול להשיב לי. הפנייה שלי באה אליך מכיוון שספסלי הממשלה עצובים על ששום שר לא יושב לייצג את הנושא כאן היום. ומאחר שאתה יושב על כס היושב-ראש, הפניתי את השאלה אליך, גם אם היא רטורית.

ואני שואל, אדוני היושב-ראש: מה הקשר בין שירות בריאות ובין איגוד מקצועי? מה הקשר בין מערכת יחסי העבודה ובין טיפול רפואי? מה הקשר בין הצורך לבצע את הניתוח הכי קטן שיכול להיות, ניתוח קטרקט בעין, ובין איגוד מקצועי? האם מישהו יכול להסביר? אם הממשלה איננה כאן, יש מישהו שיכול להסביר?

כל אלה שרוצים לשמר את הזיקה הזאת לצרכים בלתי הגיוניים, לא מבינים. ואני אומר לך, גם רטורית, בלי השאלה שלי ובלי התשובה שלך: יש קשר אחד. הקשר הוא קשר פוליטי. הקשר הוא קשר מפלגתי. הקשר הוא קשר כספי.

גונן שגב (יעוד):

זה לא קשר, זה כשל.

יעקב שמאי (הליכוד):

הקשר הזה הוא כשל, צודק חבר הכנסת שגב.

סילבן שלום (הליכוד):

האם אתה תשנה את זה?

יעקב שמאי (הליכוד):

חבר הכנסת סילבן שלום, ידידי הטוב, אני רוצה לומר לך שאולי הקדמת את המאחר ואני אשיב לך מייד. אסור לקשור בין קופות-חולים ובין ההסתדרות הכללית. כל עובד שכיר במדינת ישראל צריך להיות חבר באיגוד מקצועי. היום דווקא הקשר הזה, חבר הכנסת סילבן שלום, מונע מכל אותם חברי קופות-החולים האחרות את האפשרות להתמודד בבחירות לאיגוד המקצועי, בבחירה של מי שמטפל במערכת יחסי העבודה. מי שחבר בקופת-חולים "לאומית", בקופת-חולים "מכבי" ובקופת-חולים "מאוחדת" ומשלם להסתדרות הכללית מס ארגון, הוא לא יכול לבחור את מזכיר ההסתדרות, הוא לא יכול לבחור את הוועד הפועל, הוא לא יכול לבחור את הוועדה המרכזת. ואת זה אנחנו רוצים לשנות.

ותשובה על השאלה: אני מתחייב כאן בפני העם, מתחייב בפני הכנסת, מתחייב בפני הספסלים הריקים של השרים, שאני מניח שיקראו את הפרוטוקול הזה, אני מאמין שב-10 במאי, בבחירות

להסתדרות, יבוא שינוי. ואני, שאוביל את הליכוד עם צומת ובלתי מפלגתיים, הדבר הראשון שנעשה הוא ביטול הזיקה, ונאפשר לכל אזרח להיות חבר בקופת-החולים שירצה, וכל חבר, כל עובד שכיר, יוכל לבחור את האיגוד המקצועי שלו. ככה נקים איגוד מקצועי חזק.

מה קורה היום, חבר הכנסת סילבן שלום? לוקחים מהשירות הרפואי 25%, על כל שקל 25 אגורות מהעובדים שהם חברי ההסתדרות הכללית, ומעבירים למנגנון הביורוקרטי.

דרך אגב, אדוני היושב-ראש, אתה יודע איפה המקום הכי יקר בתל-אביב, איפה המקום הכי יקר בארץ? המקום הכי יקר בתל-אביב נמצא ברחוב ארלזורוב 103, בבית הוועד הפועל. מי צריך שם את המקום הזה? כאשר להסתדרות הכללית יש גם בית-ברנר בתל-אביב?

אני אומר, אני מתחייב, שאני אעביר את מוסדות ההסתדרות מבית הוועד הפועל לבית-ברנר. לזה אני מתחייב.

אני רוצה לומר לכם, לא יקרה שום דבר, יקומו שם גורדי-שחקים. את הכסף הזה נעביר לקופת-חולים, נעביר לקרנות הפנסיה, נחזק את העובדים. ככה נעשה את הדברים.

עובדיה עלי (הליכוד):

איפה זה בית-ברנר?

גונן שגב (יעוד):

היו"ר ס' טריף:

חברי הכנסת, בלי התלהמות עכשיו.

יעקב שמאי (הליכוד):

אני לא שומע.

בית-ברנר, מי שלא יודע, חבר הכנסת עלי, אני יודע שאתה יודע – – –

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת שמאי, זמןך תם. אתה רוצה לנמק עוד הסתייגות?

יעקב שמאי (הליכוד):

רק משפט אחד.

בית-ברנר זה בית מועצת פועלי תל-אביב, שנמצא במקום יקר ושם יש הפקידים של מועצת פועלי תל-אביב. לשם אנחנו נעביר את בית הוועד הפועל. ועם הכסף של מכירת המגרש הגדול והמבנים – יש שם 30,000 מטרים רבועים של מבנים – אם מטר רבוע אחד שווה 1,600 דולר, יש עוד 20,000 מטרים רבועים, מגרש שעליו נקים בניינים ונמכור. יש לנו מה להעביר לקופת-חולים ולקרנות הפנסיה. תודה.

היו"ר ס' טריף:

תודה. חבר הכנסת מאיר שטרית – איננו. חבר הכנסת יהושע מצא – איננו. חבר הכנסת עוזי לנדאו, בבקשה אדוני. אחריו – חבר הכנסת יגאל ביבי.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הסעיף שמדובר בו הוא הסעיף העוסק במה שקרוי זיקה. חבר הכנסת לס לוחם בשחף קצף במי שמבקש לנתק את הזיקה בין קופת-חולים ובין המעביד, בין ההסתדרות ובין מי שנותן עבודה, ועם זה הוא אומר עוד דבר. הוא מסיים את נאומו בערך במלים הבאות, הוא אומר: מה שמעניין את הציבור הבא ומבקש לקבל שירות רפואי הוא מה רמת השירות שיקבל וכמה כסף זה יעלה.

מכל נאומו של פרופסור לס, זה – –

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת ויינשטיין, אני אודה לך אם לא תפריע לחברך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

– – הדבר היחיד הנכון. מה שצריך מחוק ביטוח בריאות ממלכתי הוא שירות בריאות – חבר הכנסת
לס, אני מצטט אותך – מה שצריך מחוק ביטוח בריאות ממלכתי טוב זה שהוא יאפשר שירותי בריאות
ברמה הגבוהה ביותר, שעלותם היא הנמוכה ביותר.

יש רק תנאי הכרחי אחד, והוא תחרות חופשית. על קופות-החולים להתחרות על כיבוש לבו של
הציבור, כדי שאנשים יבחרו להיות חברים בקופות הטובות. התנאי ההכרחי לכך שזה יוכל להתאפשר
הוא ביטול הזיקה בין הקופה הנותנת שירות רפואי ובין ההסתדרות ובינה לבין המעביד.

צריכה להיות תנועה חופשית גמורה, ניידות גמורה בין מי שמבקש שירות ובין מי שמספק שירות.

הזיקה שהיתה עד כה, ולצערי עדיין קיימת, היא אבי אבות הטומאה לשתי רעות. רעה אחת, כבר
אמר את זה חבר הכנסת עובדיה עלי, היא מצבה הקשה של ההסתדרות. ההסתדרות וקופת-חולים
הסתבכו בחובות חסרי תקדים בגלל הזיקה הקיימת ביניהן. היא זו שהביאה לזרם כספים בלתי
מופסק, משחית, מכיסי הציבור אל קופת-החולים, ואל ההסתדרות, בלי צורך לתת דין-וחשבון.

הדבר הטמא השני הוא שההסתדרות ניצלה את קופת-החולים כדי ששתיהן תהפוכנה מכשיר פוליטי
בידי מפלגת העבודה לקדם את מטרותיה הפוליטיות.

מה פירושה של הזיקה עד היום? כאשר מטופל מבקש שירות מקופת-חולים הכללית, שהיא אולי
סניף יחיד במקומו, הוא בא ומבקש שירות, אומרים לו: רגע אדוני, כדי שאתה תקבל שירות רפואי
אצלי אתה חייב גם להיות חבר בארגון העובדים של ההסתדרות. איזה מין דבר זה? אם אני רוצה
לקבל שירות רפואי ולשלם תמורת זה מס, מדוע עלי להוסיף מס עבור ארגון העובדים, עבור
ההסתדרות?

יורם לס (העבודה):

אבל אתה הולך להצביע בשביל זה. מה הצביעות הזאת? צבוע.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני לא רוצה להצביע בשביל זה, חבר הכנסת לס. אם אני רוצה בריאות אני לא רוצה לקבל את
הדואר מההסתדרות, אני לא רוצה לקבל את ההזמנות לאספות הפוליטיות של ההסתדרות, ואני לא
רוצה שיפנו אלי לפני הבחירות ויבקשו ממני להעמיד את הדירה לרשות ההסתדרות ולרשות מפלגת
העבודה. הדברים האלה הם דברים מושחתיים. אי-אפשר להתנות את בקשתו הלגיטימית, את זכותו
הטבעית של אזרח במדינה הזאת לשירות בריאות, עם הקשר המפלגתי, עם הקשר להסתדרות.

תאר לך שאתה תלך למכולת ותבקש לקנות לחם, ויאמר לך המוכר: אתה רוצה כיכר לחם, תקנה
בבקשה גם את הבמבה שנמצאת מימין. לא יכול להיות.

יורם לס (העבודה):

לך לחנות אחרת.

עוזי לנדאו (הליכוד):

מה זה "לך לחנות אחרת"? אין דבר כזה. לא ייתכן שתלך לבית-מרקחת לבקש תרופה, אקמול, ויאמרו לך: תקבל אקמול בתנאי שתקנה אצלנו גם כן – וייתנו לך סדרה גדולה של דברים.

זהו מוסר של מאפיה. אתה אינך מקבל מה שאתה מבקש, כופים עליך מה שרוצים שתקנה ותשלם. מי שבמקומות שונים – ולצערי, גם ברחובותינו, אבל במדינות אחרות הדבר הזה הרבה יותר בולט – מבקש לשבת בלי שיתנכלו לו, אומרים לו: אדוני, תשלם לנו.

זהו מוסר בולשביקי, זהו מוסר של פשע מאורגן שצריך לעקור אותו מחיינו ולא לעגנו בחוק כפי שמציעה לנו כרגע מפלגת העבודה.

הדברים האלה אינם דברים בעלמא, שלכאורה הם חדשים למפלגת העבודה. רבין לפני הבחירות, כדי לזכות בקולות הצפים של הציבור, הודיע והתחייב כי מפלגת העבודה תנתק את הפוליטיקה מן הבריאות, אמר את זה בריש גלי, קבל עם ועולם. גם לאחר הבחירות עמד מר רבין ותמך במר רמון – לדחוף ולקדם את החוק הזה.

ומה עושים לנו היום? היום עושים לנו תרגיל. מסתבר שמרמים אותנו, מוליכים אותנו שולל. ועדה שעמד בראשה חבר הכנסת פרץ הצליחה להעביר חוק שהליכוד איננו אוהב אותו, אבל הליכוד יצביע עבורו כרע במיעוטו, אבל גם את החוק הזה – יש ממשפחת המכרסמים בכנסת הזו, שמבקשת לאכול ולכרסם ולקעקע בו.

אנחנו נצא נגד כל הדברים האלה. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

תודה רבה. חבר הכנסת יגאל ביבי – איננו כאן. חבר הכנסת אריה דרעי – איננו כאן. חבר הכנסת גונן שגב, בבקשה, בכבוד. אחריו – חברת הכנסת נעמי בלומנטל.

גונן שגב (יעוד):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אנחנו דנים בסעיף שהוא אחד משני הסעיפים המרכזיים בחוק, אותו סעיף אשר בעצם הופך את הרפואה מכלי פוליטי למה שהיא צריכה להיות באמת – רפואה אמיתית ברמה גבוהה, רפואה שמאפשרת תחרות בין קופות-החולים השונות, בין נותני השירותים הרפואיים השונים.

סעיף שאמור להפוך או להוציא את העיוות הקשה ביותר אולי שקיים בחברה הישראלית מאז קום המדינה, אף שההסתדרות קיימת הרבה שנים קודם לכן.

סעיף אשר אם הוא יעבור במלואו, כמו ההסתייגות שאני כותב פה, דהיינו הפרדה מוחלטת בין האיגוד המקצועי מחד גיסא לבין נותן השירותים, גם אם הוא בבעלות האיגוד המקצועי, מאידך גיסא. ועוד, שמעביד מסוים לא יוכל לכפות חברות בקופת-חולים זאת או אחרת, כיוון שבעצם הקטע הזה מחזיר אותנו לכל אותם עובדי חברת העובדים אשר לא יכולים לעבוד במפעלים הסתדרותיים. ההסתדרות לא תכפה אומנם – כמו בסעיף של חבר הכנסת אורון – את החברות, אבל המפעל ההסתדרותי כן יכפה את החברות על עובדיו.

אני חייב להפסיק פה לרגע, אף שיש הרבה מה לומר על הנושא הזה, ולחזור למשהו שנאמר כאן לפני עשר דקות או רבע שעה. חבר הכנסת שמאי נאם פה נאום חוצב להבות על מכירת נכסים של ההסתדרות, כאשר הוא יהיה יושב-ראש ההסתדרות. הוא דיבר על מהפכה בהסתדרות. הוא רק לא סיפר לנו, לכולנו, מהיכן הוא לוקח היום את הכסף לפרסם עמודים שלמים בעיתונות. הוא אינו מספר לנו כמה כסף הוא קיבל מאותן 25 אגורות מתוך כל שקל, כדי לעשות את המסע הראוותני שלו היום לתפקיד יושב-ראש ההסתדרות.

אני מצפה ממי שמדבר על מהפכה אמיתית, שיעשה מהפכה אמיתית; שייקח היום את כל הכסף שיש לו בקופה, את כל הכסף שנגזל באותה צורה שהוא טוען ומתלונן שהוא לא צריך להיגזל, יחזיר אותו לקופת המדינה, כדי לכסות חלק מהגירעון של קופת-חולים, ויצא אז למאבק אמיתי.

חיים אורון (מרצ):

קודם שיחזירו בליכוד – – –

גונן שגב (יעוד):

חבר הכנסת אורון, אינני נאיבי. אתה יודע שאני לא נאיבי. אני מצפה מחבר הכנסת שמאי למינימום יושר. אם הוא מדבר על הסתדרות אחרת, קודם כול שיחזיר את הכסף לקופת המדינה.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת סילבן שלום, שב בבקשה.

סילבן שלום (הליכוד):

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

טוהר המידות. זה חשוב מאוד.

גונן שגב (יעוד):

אם לא טוהר מידות, לפחות לא עזות מצח, חבר הכנסת סילבן שלום. יש טוהר מידות, וכולנו יודעים שיש הרבה אנשים שאין להם טוהר מידות. אבל לעמוד פה ולצווח כמו אחד מחסידי אומות העולם, כשאנחנו יודעים בדיוק איך עובד העניין הזה? מאיפה ה"סדינים" האלה בעיתונות? מאיפה הפרסומים בגודל של סדין? לא מ-25 האגורות מתוך כל שקל?

סילבן שלום (הליכוד):

אהה, שמאי.

גונן שגב (יעוד):

הנה, שמאי עומד, אולי הוא יענה לי. לכן אני אומר שוב, רבותי – – –

יעקב שמאי (הליכוד):

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת שמאי, רגע.

גוֹן שֶׁגֵּב (יְעוּד):

אני מוכן לוותר על שלוש דקות מזמני.

הי"ר ס' טריף:

אני מבקש לשבת שם. חבר הכנסת ויינשטיין. חבר הכנסת שמאי.

יעקב שמאי (הליכוד):

הי"ר ס' טריף:

חבר הכנסת שמאי, מה קורה כאן? חברי הכנסת שמאי ואורון, קראתי אתכם לסדר.

חיים אורון (מרצ):

הוא קשקשן.

הי"ר ס' טריף:

חבר הכנסת אורון, קראתי אותך לסדר, אותך ואת חבר הכנסת שמאי, בפעם הראשונה. לא אכפת לי להוציא את שניכם.

חיים אורון (מרצ):

לא, לא.

הי"ר ס' טריף:

בבקשה, תירגעו.

גונן שגב (יעוד):

אם תוציא את שניהם, צריך להוציא גם סדרן שישמור עליהם. זה לא פשוט.

קריאות:

היו"ר ס' טריף:

אני מבקש לשבת. אני מבקש להירגע.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

שניהם מועמדים בעלי סיכויים ריאליים להיות מזכיר הסתדרות. צריך להפריד ביניהם.

קריאות:

היו"ר ס' טריף:

בבקשה, נא לשבת. אני אקרא אתכם לסדר פעם שנייה.

גונן שגב (יעוד):

אני עומד מעל הבמה הזאת, ואנחנו באותו צד של המפה הפוליטית. אבל הייתי מצפה למינימום, כמו שאמרתי, ואם לא טוהר מידות, לפחות לא לדבר על הדברים האלה. אם אתה מתכוון לשנות באמת את ההסתדרות – תקום, תעלה על הבמה עכשיו ותגיד: אני מחזיר את כל המיליונים; במקום לבזבז אותם על מודעות ראוותניות בעיתון – אני מחזיר אותם היום. תאמין לי שתקבל מהעם תמיכה גדולה פי שלושים מאשר מביא לך כל הקמפיין של הפרסום שלך.

יעקב שמאי (הליכוד):

אני בעד.

גונן שגב (יעוד):

מאה אחוז. תעלה ותגיד. תכתוב את השיק ותחזיר את הכסף להסתדרות.

חיים אורון (מרצ):

אתה בעד? אתה תחזיר את הכסף?

סילבן שלום (הליכוד):

גונן שגב (יעוד):

או, חבר הכנסת סילבן שלום, חסיד הכלכלה החופשית והאנטי-הסתדרות, פתאום זה לא מתאים לאידיאולוגיה שלך? הכול בסדר? מה קרה לך?

סילבן שלום (הליכוד):

אתה אל תהיה אביר הצדק. אתה אל תהיה אביר הצדק.

גונן שגב (יעוד):

אני אהיה אביר הצדק.

סילבן שלום (הליכוד):

כל מה שמפריע לך זה שמאי שהולך עם רפאל איתן.

גונן שגב (יעוד):

רפאל איתן לא מטריד אותי ולא הטריד אותי מעולם, חבר הכנסת סילבן שלום.

סילבן שלום (הליכוד):

זה הדבר היחיד שמפריע לך.

גונן שגב (יעוד):

הוא מעולם לא הטריד אותי.

יעקב שמאי (הליכוד):

לקחת שלושה מנדטים עם כסף מרשימה – – –

גונן שגב (יעוד):

מה אתה אומר? חבר הכנסת שמאי, הרי אתה מדבר לא לעניין.

היו"ר ס' טריף:

עד כאן. לא ארשה את ההתפרצויות.

גונן שגב (יעוד):

אתה מדבר לא לעניין. יש חוקים, חבר הכנסת שמאי. הכנסת התקינה תקנות.

יעקב שמאי (הליכוד):

אתי.

גונן שגב (יעוד):

אתך, כן. הצרחות שלך הן מאוד לא לעניין. יש פה חוק בכנסת. התפלגות תקינה של שלושה חברי כנסת אושרה על-ידי ועדת הכנסת, לפי תקנון הכנסת. אבל הכנסת לא אישרה לגנוב מהעם מאות מיליוני שקלים, כמו שאתה עושה. איך אתה משווה את זה בכלל? איך אתה משווה? אתה יכול לעשות עם שתי הידיים ככה, או עם שלוש ידיים. אני מבקש דבר קטן.

יעקב שמאי (הליכוד):

הוא אומר שאני גונב מהעם, ואתה, אדוני היושב-ראש, לא תגן עלי? אני גונב מהעם כסף? לא תגן עלי?

גונן שגב (יעוד):

איך אפשר להגן עליך?

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת שמאי, אני מבקש.

גונן שגב (יעוד):

את המלה גנב אמרת לפני רגע. אותן 25 אגורות מכל שקל – אתה משתמש בהן, לא אני.

יעקב שמאי (הליכוד):

אני גונב מהעם?

גונן שגב (יעוד):

כן. אתה עומד פה ומבקש להשתמש ב-25 אגורות ואתה מתפלא.

אריאל וינשטיין (הליכוד):

גנבה זו עבירה פלילית.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת ויינשטיין, הוא מדבר. מה זה? לא אישרתי לך.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

גנבה זו עבירה פלילית. חבר כנסת אחד מאשים חבר כנסת אחר בגנבה – – –

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת ויינשטיין, אתה חדש בבית?

גונן שגב (יעוד):

חבר הכנסת ויינשטיין, לפני חמש דקות אמר חבר הכנסת שמאי שאני גנבתי מנדטים. הוא אמר או לא אמר? אתה חירש? אתה שומע רק באוזן אחת? על מה אתה מדבר?

חיים אורון (מרצ):

הגונב מגנב פטור.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת אורון, אולי לא תפריע? אולי אתה לא תפריע?

גונן שגב (יעוד):

חבר הכנסת ויינשטיין, אני מאוד מתפלא עליך. לפני עשר דקות אמר חבר הכנסת שמאי שאני גנבתי מנדטים. את זה לא שמעת?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

זו לא עבירה פלילית.

גונן שגב (יעוד):

אהה, זו לא עבירה פלילית. זו גנבה אחרת. חבר הכנסת ויינשטיין, בחיך, אולי תהיה קצת יותר רציני? המלה "גנבה" היא בדיוק אותה מלה – גנבה – גם כששמאי אומר אותה וגם כשאני אומר אותה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

זה פוליטי, זה מותר.

גונן שגב (יעוד):

אהה, זה מותר. גם הכסף שם הוא כסף פוליטי, לצערי.

אני מאוד מקווה שגם חברי הכנסת ממפלגת העבודה יעזו לקום כנגד ההחלטות המוזרות של ועידתם. צריך להבין שעתיד הרפואה בארץ – ואני לא מגזים במה שאני אומר – תלוי באותה הפרדה. לא ייתכן שההסתדרות תדרוש להיות בעלת-הבית של קופת-החולים בגלל זיקות היסטוריות, קשרים והשקעות מהעבר, אבל תבוא מדי שנה ותדרוש מקופת המדינה קרוב למיליארד שקל בגלל גירעונות. אם תקום ההסתדרות ותגיד: אני מוכרת את הנכסים, כמו שחבר הכנסת שמאי כבר מכר אותם, ואני מחזירה את כל גירעונות קופת-חולים ובונה קופת-חולים תחרותית – אז אולי אפשר יהיה כבר לבוא ולדבר. אבל לא ייתכן, מצד אחד, להכניס את היד לתוך כיסו של האוצר, ומצד שני, לדבר על גזל של הקופה המפוארת, שאותה בנתה ההסתדרות. תודה.

היו"ר ס' טריף:

תודה לך, אדוני.

חיים אורון (מרצ):

מי הנאשם הבא?

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת אורון, אתה נהנית אומנם מהדברים, אבל לאט לך. חברת הכנסת נעמי בלומנטל – איננה. חבר הכנסת רון נחמן – איננו.

דן תיכון (הליכוד):

רק רגע, רק רגע. הם כבר דיברו.

היו"ר ס' טריף:

הם לקחו את זכות הדיבור גם על ההסתייגויות האלה? – טוב, בכל זאת, אני קורא.

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. אחריה – חבר הכנסת תופיק זיאד. אתה צודק, חבר הכנסת תיכון, לא שמת לי לב שהשמות שלהם נמחקו.

קריאה:

מי אחריו?

היו"ר ס' טריף:

אחריו – חבר הכנסת האשם מחאמיד.

קריאה:

ואחריו?

היו"ר ס' טריף:

אחריו לא אתה. בבקשה, גברתי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הנושא של החברות והבחירה החופשית בקופת-חולים הוא אחד מאבני היסוד של חוק ביטוח בריאות. ההצעה הזאת היתה כלולה בחוק המקורי, שהוגש על-ידי הממשלה, ואני שמחה שהרעיון הזה נשאר גם בחוק שהונח על שולחן הכנסת לקריאה שנייה ושלישית.

היור"ס' טריף:

חברי הכנסת אורון ושגב, אתם מפריעים לנו.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

העניין הוא בכך, שכאשר קופות-החולים תקבלנה את המימון שלהן באמצעות מס, שישולם על-ידי המבוטחים, תושבי מדינת ישראל, על-ידי המס המקביל שמשלמים המעבידים ועל-ידי הקצבות ממשלתיות מתקציב משרד הבריאות, כאשר כל המקורות האלה הם בעצם מקורות שאינם תלויים בקופה עצמה, נשאלת השאלה: כיצד ניתן יהיה לגרום לקופות, לעורר בהן את האינטרס להתייעל ולהגיש לאזרחים שירות בריאות טוב יותר? לכן התחרות בין קופות-החולים היא על מתן השירות הטוב ביותר – איזו קופה תיתן שירות טוב יותר, שירות מנומס יותר, איזו קופה תתייחס בצורה נאותה יותר אל מבוטחיה, תעסיק את הרופאים הטובים יותר – התחרות ברמה הזאת היא התחרות שתקבע איזו קופה תרכוש יותר ויותר מבוטחים.

אני רוצה לציין שבשנה האחרונה, דווקא על רקע הדיונים בחוק ביטוח בריאות, בקופת-חולים הכללית מתנהלת רפורמה מאוד חשובה, שכבר הביאה, להערכתי, לשיפור מסוים בשירות שניתן למבוטחיה. זאת הוכחה עד כמה התחרות הזאת חשובה.

לכן, לדעתי, האינטרס של קופת-חולים הכללית, ואני במפורש מדגישה: שהיא קופת-החולים הגדולה שקשורה בהסתדרות, האינטרס שלה להביא יותר מבוטחים אומר: בחירה חופשית. וכל ניסיון, כפי שמוצע בהסתייגויות, לגרום לכך שלא כל אחד יוכל להיכנס לקופת-חולים ולקבל בה שירות רפואי, אלא כשהוא יבוא יתנו את החברות בקופה בתנאי כזה או אחר, למשל חברות בהסתדרות, יפגע בסופו של דבר בקופת-חולים הכללית. ואני אומרת זאת מתוך אינטרס של הגנה על קופת-חולים הכללית, לא על "מכבי" ולא על "מאוחדת", אלא על קופת-חולים הכללית.

מצד שני, אני עומדת על כך שאסור לה לכנסת להתערב באופיה של ההסתדרות, כמו שאסור לה להתערב באופיו של כל ארגון וולונטרי, איגוד מקצועי, ארגון עובדים, ארגון נשים, ארגון של שומרי איכות הסביבה, או כל ארגון אחר.

לכן, עוד בשלב הקודם של הדיונים, כאשר הליכוד הצליח בשלב מסוים בדיונים בוועדה להכניס סעיף שאומר שאסור לאיגוד מקצועי ולארגון עובדים לקבוע בתקנונו שהוא מחייב את חבריו להיות בקופת-חולים, אני התנגדתי לזה והגשתי הסתייגות ברורה מאוד בנושא הזה.

אבל, אני פונה אל חברי במפלגת העבודה. אני יודעת שאתם מחויבים להחלטות שלכם, ואני מעריכה מאוד כל מי שמחויב להחלטות המסגרת שבה הוא נמצא, ובסופו של דבר בכנסת הנוכחית כולנו שליחי מפלגות. אבל, והיה אם ההסתייגות שלכם לא תעבור, אני קוראת לכם לא רק לא להתנגד לניסוח הקיים אלא לתמוך בו. לדעתי, זה המוצא הנכון מהסתירה הקיימת שאליה נקלעתם.

היו"ר ס' טריף:

תודה רבה לך. חבר הכנסת תופיק זיאד – איננו באולם. חבר הכנסת האשם מחאמיד – איננו באולם. חבר הכנסת סילבן שלום, ואחריו – חבר הכנסת דן תיכון.

סילבן שלום (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חוק ביטוח בריאות ממלכתי הוא דבר שמדברים עליו עשרות שנים, דבר שבאופן עקרוני, אם הוא נעשה נכון, הוא דבר טוב. השאלה היא איך הוא נעשה. האם הוא נעשה בצורה שבה הזיקה תישאר, שכל חבר קופת-חולים יהיה חבר בהסתדרות? האם יהיה מצב שבו הגבייה תישאר בידי קופת-החולים, קרי בידי ההסתדרות, בידי לשכת המס, או שמא אנחנו מגיעים למצב חדש במדינת ישראל, שקופת-החולים היא בריאות נטו לטובת העובד, לטובת החולה, לטובת אזרחי מדינת ישראל? כי אם אנחנו נשארים במצב שבו קופת-החולים מאבדת 28 אגורות מכל שקל, שהולכות לוועד הפועל של ההסתדרות – הבריאות היא בסך הכול מס בשביל פעילות המפלגה, פעילות ההסתדרות הכללית, כי בסופו של דבר בכספים האלה ניתן היה לסתום את כל הגירעון של קופת-חולים.

אני רוצה שתדעו, חברי הכנסת, שהגירעון השנתי של קופת-חולים עומד על קרוב ל-450 מיליון שקל. וראה זה פלא, התקציב השנתי השוטף של הוועד הפועל עומד על 450 מיליון שקל. גירעון שוטף בתקציב, לא גירעון משנים קודמות. לולא העברת את 28 האגורות האלה, אלא נתת אותן רק לקופת-חולים לבריאות נטו, היית נמצא במצב שבו קופת-החולים הכללית היתה הקופה הטובה ביותר בישראל, כי היא היתה מאוזנת, היתה שומרת על רמת בריאות טובה, היתה מספקת לחבריה את השירות הטוב ביותר, והיתה נהירה כללית אליה, גם מפני שהיא נגישה לכל האזרחים וגם מפני שהיא היתה נותנת שירות רפואי טוב. אבל נכון להיום, מפני שיש פוליטרוקים פוליטיים שלוקחים את הכסף הזה ומעבירים אותו לבניין ברחוב ארלזורוב, מעבירים ללשכת המס, שם יש מאות עובדים, מעבירים לעשרות מועצות פועלים ברחבי המדינה, מעבירים למפלגות קואליציוניות אחרות, שנותנים להן כסף כדי שלא יתחרו אתם – כל הדברים האלה מובילים לכך שבסופו של דבר – –

יורם לס (העבודה):

איפה שמאי?

סילבן שלום (הליכוד):

– הקופה המסכנה הזאת נאלצת לבוא אל אזרחי המדינה פעם נוספת ולקחת מדי שנה מתקציב המדינה עוד מאות מיליונים. עד שנת 1996 מובטח שתהיה זרימה של מאות מיליונים, כאשר המטרה היא אחת: לשמור את ההגמוניה של מפלגת העבודה בהסתדרות הכללית. בשביל זה מקבלים החלטות ועידה בולשביקית, שמחייבת את כולם להצביע פה-אחד בעד השארת הזיקה, כי במפלגת העבודה הגיעו כנראה למסקנה, שאם ההסתדרות נמצאת בידיהם, השלטון בידיהם.

אני רוצה לומר לכם שההסתדרות פוגעת קודם-כול במפלגת העבודה. ההסתדרות היא סרח עודף על גבה של מפלגת העבודה. היא פוגעת בקהל מצביעה, בקהל בוחריה, אנשים מהמרכז השפוי, המתון, אנשים בעלי השקפה כלכלית חופשית וליברלית, שהיו תומכים במפלגת העבודה אלמלא ההיצמדות לעקרונות הדוגמטיים, השמרניים, של מפלגת העבודה.

נוצר מצב שבו אני, שמנהל מאבק יומיומי, שבועי, חודשי בהסתדרות הכללית, מקבל גיבוי מחברי כנסת ממפלגת העבודה, שאומרים לי כל הזמן: יש עוד פרטים שאתה לא יודע. בוא, אנחנו ניתן לך. תמשיך את העבודה שלך, תמשיך לעשות, כי נמאס לנו לקבל כל בוקר טלפון מגדעון בן-ישראל, שהיום יש הצבעה בוועדה הזאת ובוועדה הזאת, ובמליאה בשעה הזאת, וכל יום צריכים להתייצב ולהרים את היד, כי מודיעים לנו יום מראש, או בבוקר, שחייבים לבוא ולהצביע בעד ההסתדרות הכללית.

הי"ר ס' טריף:

הוא אף פעם לא טלפן אלי. זו בטח אפליה.

סילבן שלום (הליכוד):

יכול להיות, אבל למפלגה שלך כנראה. יום יום הבניין הזה מנהל ישיבות, לאורך כל היום, על ההסתדרות הכללית. בוועדת הכספים – העברות לקופות-חולים, קרנות הפנסיה, בנק הפועלים. אחר כך באים לוועדת העבודה והרווחה – חוק ביטוח בריאות. ועדת הכנסת מטפלת גם היא בעניין הזה. כשוועדת החוקה רוצה להעביר חוקי יסוד, היא מטפלת בנושא שנקרא זכויות העובד, כביכול. זה לא צריך להיות בחוק-יסוד, אין לזה שום משמעות בחוק-יסוד. כאשר רוצים לתת קיבוע בחוק-יסוד להסתדרות הכללית – אני יודע, כי אני יושב בוועדת החוקה, שלא יהיה אפשר לחוקק חוקים אחרים שיתנגשו בהסתדרות הכללית.

אברהם יחזקאל (העבודה):

חוק-יסוד.

סילבן שלום (הליכוד):

כל הדברים האלה, יחד עם הדיונים במליאה, מביאים לכך שסדר-היום שלנו בבית הזה נקבע על-פי רצונם של אנשים ברחוב ארלזרוב, ולצערי הרב הדבר הזה מביא לכך שאתם, חברי מפלגת העבודה, שיש לכם השקפה כלכלית אחרת, שהייתם רוצים להתנתק מזה, שבויים בידי ההסתדרות שאומרת לכם יום יום מה ואיך לעשות ואיך להצביע.

לסיום, כולנו מחכים ל-10 במאי כדי לראות את חילופי השלטון לאחר 73 שנים. וגם אם זו תהיה מרצ, זה יהיה חילופי שלטון, אף שמפ"ם, שבתוך מרצ, נמצאת 70 שנה בקואליציה הזאת. אבל שיהיה

חידוש כלשהו, רעננות. אני בטוח, מקווה ומאמין שב-10 במאי יהיה חבר הכנסת יעקב שמאי מזכ"ל ההסתדרות הבא, כך שתהיה רביזיה בכל מה שקורה בהסתדרות הכללית. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

תודה. חבר הכנסת דן תיכון, בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה לברך את חבר הכנסת עמיר פרץ. אני מקווה שבעקבות הברכה שלי הוא לא יועמד לדין, שהרי בימים אלה הוא מסתכן בנפשו. אני חושב שהוא חבר כנסת אמיץ. איני יודע מה יצא בסוף הדיון הזה, כמו עמיר פרץ אין רבים בכנסת הזו, ולכן הוא ראוי להוקרה ולברכה, ולו רק משום המאמץ הגדול והאמונה המאפיינים את פעילותו, שהרי זהו חוק חשוב ביותר. אנו חלוקים בהשקפת עולמנו, אך מצאתי לנכון לעלות ולומר כמה מלים בשבחו. מעטים כמותו.

חבר הכנסת זיסמן, למה יש לראות בהתנהגות שלכם משום הונאת הציבור? עמדתכם היתה גלויה במשך שנים. מפלגת העבודה טענה לקיום זיקה בין קופת-חולים לבין ההסתדרות. היא לא הכחישה שזו היתה השקפת עולמה. והנה הגענו למועד הבחירות, כמדומני ה-23 ביוני 1992, והיתה מצוקה. אלו היו בחירות קשות, השלטון עמד להתחלף, ואנו ניגשנו לנסח את המצע שלנו. כאשר ניסינו כמה חודשים קודם לכן – ואתה היית עד לכך מעל הדוכן הזה – להעביר את חוק ביטוח בריאות ממלכתי, נכשלו בשל כמה שותפים בקואליציה, כגון המפד"ל, שלא תמכו בנו בעניין הזה. נזקקנו לסיוע שלכם, אבל לא קיבלנו אותו.

אבל אנחנו עיקשים בדעתנו בעניין זה, וניסחנו סעיף מיוחד במצע. והנה, שבועיים-שלושה שבועות לפני הבחירות הופתענו לשמוע מפי הדוברים הראשיים של מפלגת העבודה בנושא זה, חבר הכנסת חיים רמון, חבר הכנסת בייגה שוחט וראש הממשלה, בצעד מפתיע מנקודת ראותם, כי החליטו לתמוך בחוק ביטוח בריאות ממלכתי. זה לא היה חדש, כי יש חוק כזה, יש חוק של חבר הכנסת זיסמן, יש חוק של חבר הכנסת תיכון ויש חוק של חבר הכנסת לס, חוקים שאינם זהים אך כל אחד מהם נקרא חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

אני מוכרח לומר במלוא האחריות, כי הופתענו מהסעיף המרכזי, שבו טען ראש הממשלה, כאשר הוא מגובה על-ידי חבר הכנסת רמון וחבר הכנסת שוחט – שם נאמר על-ידי ראש הממשלה, כהצהרה באחד מתשדירי הבחירות, שהזיקה בין קופת-חולים להסתדרות תנותק באמצעות חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

זה היה צעד מפתיע שקשה היה לי לקבלו. סבור הייתי שיקשה מאוד על מפלגת העבודה לבצע את הניתוק הזה בתום הבחירות, כי זהו שינוי משמעותי בהשקפת העולם של מפלגת העבודה. בוויכוחים ציבוריים שהתנהלו ביני לבין חבר הכנסת רמון וחבר הכנסת שוחט הטלתי ספק אם הם באים בידיים נקיות.

אני חייב לומר, כי גם חבר הכנסת שוחט וגם חבר הכנסת רמון הצהירו במפורש שהחוק יעבור והזיקה בין ההסתדרות לקופת-חולים תנותק לחלוטין. אנשים באו לקלפי והצביעו בשל הניתוק הזה. אני אומר זאת במלוא האחריות, כי כמה מאלה שהאזינו לכמה מן העימותים נמצאים כאן בכנסת ויכולים להעיד. הם עוזרים פרלמנטריים של חברי כנסת ממפלגת העבודה.

למה אני בא ואומר זאת? הרי לא נשמע כדבר הזה. אתה נכנס למערכת הבחירות, העומד בראש המפלגה שלכם מצהיר הצהרה, הציבור מאמין, אך היום ניוכח לדעת שאין אמת בהצהרה הזו.

עמנואל זיסמן (העבודה):

הבטחנו חוק בריאות.

דן תיכון (הליכוד):

זה מעשה חמור ביותר, וצודק חבר הכנסת רמון, אשר מאשר כאן את מה שאני אומר. אתם יכולים לומר: אנחנו עם הפנים אל עולם האתמול. עוד מעט תחזירו אותנו למצב שבו לא היה אפשר לקבל עבודה ללא פתק ממזכיר העבודה במקום מגוריך. אנחנו רוצים לנוע קדימה, הזיקה הזו תיפול, גם אם תעבירו אותה היום ותנסו להוביל אותנו אחורנית. זה לא יעלה בידיכם. מבחינה פוליטית אנו צריכים לברך אתכם שתזכו, אך למען עם ישראל, המצפה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, צריך לנתק את הזיקה הזו; לטובת העם, לא לטובת המעמד ולא לטובת ההסתדרות.

היו"ר ס' טריף:

תודה. חברת הכנסת לימור לבנת, בבקשה.

לימור לבנת (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הדיון עכשיו הוא על חוק ביטוח בריאות ממלכתי, אך אינני יכולה שלא להקדים ולומר, לפני שאתייחס לגופו של עניין – להסתייגות שלי כאן – שאני באה עכשיו מבחוץ, מהפגנה מאוד סוערת של סטודנטים באוניברסיטה העברית. שניים מהם שרפו את תעודות הקצין שלהם, למורת רוחי; מייד כאשר חזרו משירות בלבנון, לאחר חודש מילואים כקצינים ביחידה מובחרת, המשטרה עצרה בהפגנה אתמול אחד מהם, כבלה אותו באזיקים, השליכה אותו למעצר כמעט כל הלילה, עם נרקומנים וסוחרי סמים, משום ש"העציר המסוכן הזה", הסטודנט, קצין ביחידה מובחרת, הלך להפגין, משום שיכול להיות שהוא עומד לאבד שנה מחייו. היו מוכרחים לנקוט נגדו את כל האמצעים החריפים ביותר, לרבות כבילה באזיקים שמא יימלט.

עמנואל זיסמן (העבודה):

לימור לבנת (הליכוד):

הוא נעצר בהפגנת סטודנטים. מן הסתם הוא הפר את הסדר, אך בין זה לבין לקיחת סטודנט אשר בא למחות על כך שבמשך כמעט חודשיים-וחצי נמשכת השביתה – – –

היו"ר ס' טריף:

אלה צעדים תקיפים מדי של המשטרה.

לימור לבנת (הליכוד):

נכון, צעדים תקיפים מדי של המשטרה. הרי השביתה הזו עומדת לדפוק את חייהם של כמעט 100,000 סטודנטים.

שאול יהלום (מפד"ל):

למה לא עצרו אותו מינהלית?

לימור לבנת (הליכוד):

יכול להיות שיעצרו אותו מינהלית, מי יודע. אם תמשיך כך, חבר הכנסת יהלום, תיזהר, כי אולי ייקחו גם אותך. אני לא בטוחה שהחסינות תעמוד לך במצב כזה.

במשך כמעט חודשיים-וחצי, כמעט 100,000 סטודנטים עומדים לאבד שנה מחייהם, לאחר שנתנו את מיטב שנותיהם למדינה הזו ולשירותה, ואיכשהו לממשלה הזו זה פשוט לא אכפת. היא עסוקה בבעיית הלחצים של ההסתדרות, כדי להשאיר מחצית הזיקה, 0.8% או אולי יותר – יש כאן עוד הצעות – למס ארגון, כדי שאפשר יהיה לארגן את כולם, כדי שההסתדרות תוכל לקבל עוד ועוד כסף, כדי שתוכל לפרסם עוד ועוד מודעות, כדי שתוכל להשחית את הכסף הזה לריק על פקידיים ועל ביורוקרטיה, כדי שתוכל להשחית את הכסף הזה לריק על מסעי פרסום מיותרים לחלוטין.

הקשר בין הדברים שאמרתי לבין ההסתדרות הוא אומנם לא באמת ישיר, אבל לא יכולתי להימנע מלומר את הדברים, אדוני היושב-ראש. אני מצטערת ששר המשטרה לא כאן, ואני גם אפנה אליו עוד מעט. צריך לתת הנחיות להפסיק להתייחס לכל מי שעוצרים אותו – כאשר צריך לעצור לפעמים, אינני אומרת שלא – לכל מי שמפגין נגד הממשלה, בין שהוא סטודנט, בין שדעתו מנוגדת לעמדת

הממשלה, להפסיק להתייחס לכולם כאילו הם אויבי העם, כאילו הם איזה עדר של פושעים. לא צריך אזיקים ולא צריך מעצרים בלילה בבת-מעצר, צריך להתייחס לכולם כאל בני אדם.

ואם יתחילו, אדוני היושב-ראש, להתייחס לכולנו כאל בני אדם, מן הסתם גם יבינו את ההסתייגות שהגשתי ואותה באתי עכשיו לנמק ועליה נצביע מאוחר יותר.

ההסתייגות שלי באה לאסור התניה בין חברות בקופת-חולים כלשהי לבין חברות בתאגיד אחר, לרבות ארגון עובדים. החברות איננה יכולה לחייב הצטרפות לקופת-חולים כלשהי, כי האדם, האזרח, משלם המסים, צריך להיות בן-חורין להחליט באיזו קופת-חולים הוא רוצה לקבל את השירות הרפואי שלו. האדם צריך להיות בן-חורין לקבוע באיזה איגוד הוא רוצה להיות חבר, באיזה תאגיד, באיזו עמותה, באיזה גוף הוא רוצה להיות חבר.

אנחנו נעמוד על כך שתוסר הזיקה כליל, לא רק מחצית הזיקה, כפי שמציעים כאן.

אגב, אתמול התגלה שלדינוזאור הזה, שנקרא הסתדרות העובדים הכללית, יש גם מעמד מיוחד במשכן הכנסת. אני באמת רוצה לדעת אם כאשר תהיה כאן ההצבעה על אותן הסתייגויות יעמוד הלוביסט של ההסתדרות כאן, בתוך המליאה הזאת, ויפעיל לחצים על חברי הכנסת מהקואליציה כדי שהם לא יצביעו בניגוד לעמדת ההסתדרות, דבר שאין לו שום תקדים. שום לוביסט אחר לא עומד פה בתוך המליאה כדי להפעיל לחצים על חברי הכנסת.

אדוני היושב-ראש, אני סבורה שעל הכנסת כולה להתאחד מאחורי ההסתייגויות שבאות למנוע ולחסוך כל זיקה מכל כיוון שהוא בין קופת-חולים לבין כל איגוד מקצועי שהוא. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

תודה רבה. חבר הכנסת דב שילנסקי איננו באולם. חבר הכנסת חיים אורון, בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

אני מציע שתתחיל לצלצל.

היו"ר ס' טריף:

מייד, אדוני.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אנחנו מתקרבים להצבעה על אחד הסעיפים המרכזיים בהצעת החוק. לטעמי הוא קיבל את הממד שלו לא מנימוקים שקשורים לחוק הבריאות אלא מנימוקים אחרים, אבל העובדה היא שהוא הפך להיות אחד מצירי המחלוקת המרכזיים של חוק הבריאות.

ראשית, אני רוצה לומר, ולומר באופן הברור ביותר, את עמדתי: יכול להיות חוק בריאות רע בלי זיקה, ויכול להיות חוק בריאות טוב עם זיקה. הזיקה איננה הנושא המרכזי בחוק, ומי שהפך אותו לנושא כל כך מרכזי הפך אותו מטעמים שאינם קשורים בחוק.

אבל אני לא רוצה לחסוך מעצמי את הצורך ואת הרצון להציג את העמדה, שלשמחתי הרבה מופיעה עכשיו כעמדת ועדה – לא כעמדה פרטית של חבר הכנסת, לא כעמדה פרטית של קבוצת חברי כנסת, אלא כעמדה של רוב הוועדה – ואני מקווה שתהפוך לעמדת רוב הכנסת.

ומה היא בעצם אומרת? משפט המפתח בעמדה הזאת הוא סעיף קטן (ג): "קופת חולים תרשום כל תושב שבחר להירשם בה ולא תגביל את רישומו ולא תתנה אותו בתנאי ובתשלום כלשהו". לא אפשרי חוק בריאות חובה בלי חופש בחירה מלא ובלי חובה בלתי מותנית של הקופות לקבל כל אזרח. מי שמציע כל פתרון אחר, מציע בעצם חוק בריאות חובה, חבר הכנסת אלי דיין, צולע על רגליו, גם אם יש לו נימוקים טובים.

אלי דיין (העבודה):

מה קרה במפ"ם? מה קרה?

חיים אורון (מרצ):

אני יודע, חבר הכנסת דיין: למפ"ם לא קרה שום דבר. אני יודע, חבר הכנסת דיין: המתכונת הקיימת צמחה באורח היסטורי על בסיס מסוים, נכון מאוד לזמנו, במציאות שבה ההסתדרות היתה מדינה בדרך, והיא היתה המדינה בדרך, ובה ההסתדרות כוננה – – –

דן תיכון (הליכוד):

לפני כמה שנים זה היה?

חיים אורון (מרצ):

אתה כבר תשמע אותי אומר את ההמשך.

דן תיכון (הליכוד):

אנחנו רוצים לשמוע כמה שנים עברו מאז.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת דן תיכון, בתקופה שבה נבנו המסגרות הללו היה בהן ההיגיון הפנימי שלהן. אגב, מי שמכיר את ההיסטוריה – בראשית לא היתה זיקה. קופת-חולים נוסדה עוד לפני שנוסדה ההסתדרות ולא היתה זיקה מחייבת, ורק בהמשך נוצרה הזיקה הזאת. אבל היום הזיקה הפכה בעצם לריחיים על צווארה של ההסתדרות – – –

היו"ר ס' טריף:

אני רק רוצה להודיע לחברי הכנסת שחבר הכנסת חיים אורון משיב גם בשם יושב-ראש הוועדה לגבי המסת"יגים.

דן תיכון (הליכוד):

אני רוצה להבין: אחריו תהיה הצבעה?

היו"ר ס' טריף:

אדוני, אחריו ידבר שר האוצר.

אלי דיין (העבודה):

אחרי זה ידברו שר האוצר והשר שטרית.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני, אני מפנה אותך לסעיף 50 לתקנון, ואני מבקש לשמור, פעם נוספת, על התקנון.

היו"ר ס' טריף:

אני אעיין בו.

דן תיכון (הליכוד):

לא יכולה להופיע כאן כל הממשלה עכשיו לפיליבסטר.

היו"ר ס' טריף:

בבקשה, חבר הכנסת חיים אורון. אני אעיין בתקנון.

חיים אורון (מרצ):

אני חוזר על המשפט הזה פעם נוספת, חבר הכנסת דן תיכון: הזיקה המחייבת היא ריחיים על צווארה של ההסתדרות והיא ריחיים על צווארה של קופת-חולים, אבל יש בה פגם עקרוני, והפגם העקרוני הוא בעובדה שהחברות בקופת חולים הפכה לכאורה לחברות שאיננה בחירה אלא חובה שנובעת מעניינים אחרים.

היו"ר ס' טריף:

ההסתייגות שלך עכשיו הסתיימה.

חיים אורון (מרצ):

אני אמשיך את דברי בתפקידי כממלא-מקום יושב-ראש הוועדה ואז אשלים אותם.

היו"ר ס' טריף:

תודה. אני מזמין את חבר הכנסת בנימין טמקין, ואחריו – חבר הכנסת אברהם פורז.

דן תיכון (הליכוד):

אנחנו לא שומעים. מי מדבר עכשיו?

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת בני טמקין יש לו הסתייגות, חבר הכנסת תיכון, ואחריו חבר הכנסת אברהם פורז. חבר הכנסת אורון ידבר אחר כך בשם יושב-ראש הוועדה. היתה לו הסתייגות, לחבר הכנסת חיים אורון.

בנימין טמקין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ההסתייגות שלי דנה בסעיף חשוב ביותר, אולי אחד הסעיפים החשובים ביותר בחוק, ואני רוצה לומר שבמשך שנים רבות התנועה שאני שייך אליה דגלה ודוגלת בהפרדת כל זיקה בלתי רלבנטית בין השתייכות לארגון המטפל בבריאות לבין ארגון המטפל בצרכים המקצועיים של העובדים.

טוב שיושב כאן השר שחל, אומנם הוא עסוק בשיחה, אבל הוא התייחס בדבריו אלי לפני כמה שעות טובות ודן יחד אתי בנושאים המרכזיים והמהותיים ביותר של מהי תפיסה חברתית שמאלית מודרנית ומהי תפיסה חברתית ימנית. בעבר חשבו שאיש שמאל הוא אדם שבכל עניין רוצה שהמדינה תטפל ולא איזה גורם פרטי. כך חשבו פעם. חשבו שאם עניין יהיה בידי המדינה או בידי ארגון ציבורי גדול מספיק ולא בידי הפרטים, זה יבטיח את הצדק, את ביטול המעמדות וכל יתר הדברים, ואני לא צריך ללמד את השר שחל את העניין הזה. כך חשבו פעם.

חשבו פעם, שמי שמדבר בשם הקולקטיב ומתנגד לאינדיבידואליזם הבורגני הרקוב, הוא איש שמאל, ומי שמדבר על זכויות הפרט, הוא בכלל בורגני, אנטי-סוציאליסט ואיש ימין.

בכל העולם, אפילו החברים הטובים ביותר שלי מהשמאל, מאותו אזור שממנו אני בא, כבר מזמן התגברו על העניין הזה. רק פה בישראל יש חבורה שבשם הקולקטיב מסוגלת, כפי שעשה השר שחל, להופיע בטלוויזיה בשם השמאל ולומר כך: אין לחברי ההסתדרות, הציבור שמשלם מסים להסתדרות, הזכות לדעת מה הנכסים שבידי ההסתדרות. זה נחשב לשמאל. נו, זה שמאל מודרני בישראל.

ומיהו הימין החברתי בישראל? הימין החברתי בישראל זה מי שדורש מן ההסתדרות להתנהג על-פי אמות מידה דמוקרטיות שקובעות, בין היתר, שחבר שמשלם מסים, יש לו הזכות לקבוע את מדיניות הארגון ולדעת מה הנכסים שבידי הארגון. דברים פשוטים, אבל זה נחשב בישראל ימין חברתי. ימין חברתי בישראל נחשב מי שגורס ששום גוף אין לו הזכות לכפות על אדם השתייכות לארגון כלשהו. נו, ממש גילוי. זה הימין החברתי בישראל על-פי תפיסתה של ההסתדרות דהיום, או של אותו מנגנון של ההסתדרות.

מה נחשב היום לשמאל בישראל? דבר מעניין. לשמאל בישראל נחשבת היכולת לפרסם בעיתון, בכספי ציבור, מודעות שקריות, בלי לשאול את החברים, לשקר ולהשתמש בכספי הציבור בשביל לעשות זאת. זה נחשב שמאל.

מה נחשב שמאל חברתי בישראל? לתפוס ממשלה ולהכניע אותה, לתפוס מפלגה ולהכניע אותה; להכניע את הרצון האמיתי של יותר מ-100 חברי כנסת שתומכים בחוק ותומכים בהפרדה, לו רק היו נותנים להם את החופש לבחור.

מה נחשב לשמאל בישראל? לשמאל בישראל נחשבת הליכה נגד רצונם של רוב רובם של חברי מפלגת העבודה ושל הציבור בישראל. כי יש בידי סקרים, גם חדשים, ש-80% מכל חברי ההסתדרות רוצים לבטל את הזיקה בין ההסתדרות ובין קופת-חולים.

אבל, מה זה חשוב? יש כאן אנשים שמסתובבים ומייצגים את רצון הקולקטיב. הם יודעים מה הקולקטיב רוצה, כי הם הקולקטיב. כמו מלך צרפת שאמר: המדינה זה אני, יש פה אנשים שאומרים: המעמד זה אני, המפלגה זה אני, העם זה אני, ומחליטים בשביל כולם.

לעניין הזה יש רק מלה אחת. הם שייכים לימין החברתי הקולקטיביסטי, שאני מקווה שסוף סוף היום יתחיל לעבור מן העולם. תודה.

היו"ר ס' טריף:

תודה. אני מזמין את שר האוצר, ומייד אחריו אתה תקבל את רשות הדיבור, חבר הכנסת אברהם פורז.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מצטער, אני עמדתי כאן ודקה לאחר שקראת לי ניגשתי אל הדוכן, אבל כבר עמד שם חבר כנסת אחר.

היו"ר ס' טריף:

לא, אדוני, אני קראתי לך. אבל אם בכל זאת אדוני מתעקש, אם אתה רוצה לדבר – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

אני יודע שקראת לי, אבל אני עמדתי פה ולא הייתי ער לזה.

היו"ר ס' טריף:

אתן לך אחרי זה. בבקשה, אדוני שר האוצר.

שר האוצר א' שוחט:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה – – –

דן תיכון (הליכוד):

השר מדבר בשם הממשלה?

היו"ר ס' טריף:

כן, אדוני.

דן תיכון (הליכוד):

כל השרים מדברים בשם הממשלה?

היו"ר ס' טריף:

הוא יכול לדבר בשם הממשלה. קראתי את הסעיף, הוא יכול.

דן תיכון (הליכוד):

לא כל אחד יכול.

היו"ר ס' טריף:

השר יכול לדבר בשם הממשלה, חבר הכנסת תיכון. בבקשה, אדוני השר.

שר האוצר א' שוחט:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, חבר הכנסת דן תיכון, אני יכול לבקש ממך לא להפריע לי?

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת דן תיכון, חבר הכנסת נסים, זה מפריע לשר האוצר. תודה לכם.

שר האוצר א' שוחט:

אנחנו מביאים היום לכנסת חוק שהוא בעל חשיבות – – –

משה נסים (הליכוד):

סלח לי, לא אתם מביאים. זאת לא הצעת חוק של הממשלה, זאת הצעת חוק פרטית.

שר האוצר א' שוחט:

בסדר. הכנסת היום עוסקת – – –

דן תיכון (הליכוד):

לא אתה מציע, חברי הכנסת מציעים.

משה נסים (הליכוד):

המציעים הם חברי הליכוד, חברי מרצ.

חיים אורון (מרצ):

ההצעה שהובאה כאן אתמול היא לא בשמכם.

משה נסים (הליכוד):

אבל היא לא הצעת חוק של הממשלה.

שר האוצר א' שוחט:

לממשלה אין יד ורגל בחוק הזה? ידוע שהחוק במתכונתו, בצורתו, בתוכנו, במהותו, בבסיסו, בסופו ובתחילתו ובאמצעותו, כל כולו נדון בוועדת שרים לחקיקה. כל כולו הוכן במשך כשנה בצוותים של משרד הבריאות ומשרד האוצר, תוך שינויים שנעשו בו בוועדה. כל אחד יודע שיש החלטת ממשלה אשר תמכה בחוק. כל אחד יודע שאני כשר האוצר זכיתי להיות שר האוצר הראשון מתוך 13 שרי אוצר שהיה מוכן לבוא לממשלה ולהגיד: אני בעד חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

משה נסים (הליכוד):

זה לא נכון. אתה אומר דבר לא נכון. כל שרי האוצר היו מוכנים, חוץ מאשר ההסתדרות הכללית ומפלגת העבודה.

דוד לוי (הליכוד):

יושב-ראש הוועדה, מעל הדוכן הזה, הודיע שהוא מביא את החוק בניגוד לדעתה של הממשלה. תקרא את הפרוטוקול.

שר האוצר א' שוחט:

חבר הכנסת דוד לוי, אנחנו יודעים בדיוק מה הן נקודות המחלוקת. אבל אנחנו יודעים, ויודע עם ישראל, ואתם יודעים בדיוק כמוני, שכאשר הייתם בשלטון לא הבאתם חוק ביטוח בריאות ממלכתי, לא הצלחתם להעביר אותו, לא ניצלתם את הרוב שהיה לכם.

משה נסים (הליכוד):

לא נכון, אתה מסלף. לא נכון, כן הבאנו. אדוני שר האוצר, אתה לא רשאי לסלף.

שר האוצר א' שוחט:

חבר הכנסת נסים, תניח לי.

משה נסים (הליכוד):

אני לא אניח לך, כי אתה מסלף. זה לא נכון. כן הבאנו.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת נסים, אני מבקש.

שר האוצר א' שוחט:

עובדה היא, שבזמן שלטונכם, במשך 15 שנים, כאשר היו פרקי זמן שבהם היינו שותפים יחד אתכם, לא עבר החוק.

משה נסים (הליכוד):

בגלל מפלגת העבודה, שהתנגדה.

שר האוצר א' שוחט:

אני חוזר ואומר לך, חבר הכנסת נסים, כך נאמר לי גם על-ידי אנשי משרד הבריאות וכך נאמר לי על-ידי כל מי שמעורב, ששרי האוצר באופן מסורתי לא רצו את החוק כי לא רצו ליצור מחויבות.

משה נסים (הליכוד):

אין בזה אמת. אין אמת במה שאתה אומר. זה לא נכון. מה זה לא רצו? עובדה שאני תמכתי, וגם השר מודעי כשהיה שר האוצר תמך. הבאנו הצעת חוק לכנסת, ובגלל התנגדותכם היא לא עברה. היום אתם מסרסים אותו עוד הפעם.

שר האוצר א' שוחט:

כל ניסיון נלעג שלכם לשייך את החוק למישהו אחר זולת המפלגות המרכיבות את הממשלה, זולת המפלגות שהביאו תוך עבודה של חצי שנה את החוק בבסיסו, כאשר נעשו בו התאמות מספר כפי שנעשה בכל חוק – הרי זה לא יצלח.

דן תיכון (הליכוד):

אבל הממשלה חזרה בה.

דוד לוי (הליכוד):

הרי אתה מתנגד לחוק.

היו"ר ס' טריף:

רק רגע, חברים, אני מבקש מכם. אי-אפשר, תנו לו לדבר.

משה נסים (הליכוד):

מה זה? מותר לשר לסלף כך?

היו"ר ס' טריף:

בסדר, אדוני. חבר הכנסת שילנסקי ידבר אחר כך ותהיה לכם הזדמנות.

משה נסים (הליכוד):

אבל הוא לא שר האוצר.

היו"ר ס' טריף:

הוא היה חבר כנסת ויושב-ראש כנסת מכובד.

חבר הכנסת תיכון, חבר הכנסת נסים, תודה לכם.

שר האוצר א' שוחט:

והממשלה הזאת, במשך 20 חודש, מאז כינונה, עשתה מעשים מספר בתחום חברתי, החינוכי.

דוד לוי (הליכוד):

מה היא עשתה?

שר האוצר א' שוחט:

מייד אני אגיד, חבר הכנסת לוי. אם תיתן לי את ההזדמנות, אני מייד אגיד, ואני בטוח שגם אתה לא תתעלם מזה.

דוד לוי (הליכוד):

אני רק מקווה שזה לא פיליבסטר כדי שלא תהיה הצבעה.

שר האוצר א' שוחט:

לא, לא.

דוד לוי (הליכוד):

אחר כך יש עוד שר.

שר האוצר א' שוחט:

אני לא יודע, אני לא עורך את סדר-היום.

דוד לוי (הליכוד):

אני רוצה לדעת.

שר האוצר א' שוחט:

אבל אם אתה שאלת מה היא עשתה, ואני רוצה לדאוג שאתה תדע מה היא עשתה, אל תפריע לי.

דוד לוי (הליכוד):

אדוני, שאלה.

היו"ר ס' טריף:

רק רגע, חבר הכנסת לוי, בינתיים יש לנו רשימת שמות.

דוד לוי (הליכוד):

יש עוד שרים שידברו?

היו"ר ס' טריף:

אני לא יודע, אני לא נתבקשתי, אבל יש לי פה רשימה של חברי כנסת מהליכוד שמבקשים הצבעה אישית, כך שבינתיים הפיליבסטר לא – – –

דוד לוי (הליכוד):

אני לא רוצה פיליבסטר.

שר האוצר א' שוחט:

רבותי חברי הכנסת, אדוני היושב-ראש, אני אמנה חמישה דברים, שבכל אחד מהם היתה יכולה להתברך ממשלה במשך קדנציה מלאה. חבר הכנסת איתן, 42% גידול ריאלי בתקציב החינוך.

היו"ר ס' טריף:

רק רגע, אדוני. חבר הכנסת שגב וחבר הכנסת זנדברג, אני מבקש מכם.

שר האוצר א' שוחט:

חבר הכנסת איתן, אני יודע שאתה דואג לנושא החינוך, ואני בטוח שאתה מברך על כך שיש ממשלה בישראל שהוסיפה בשנתיים 42% ריאלית לתקציב החינוך.

משה נסים (הליכוד):

ריאלית למשכורות.

שר האוצר א' שוחט:

החזרת קצבאות הילדים. במשך שמונה שנים, משפחות שהיה להן ילד אחד וילד שני לא קיבלו קצבאות ילדים.

משה נסים (הליכוד):

לא מדויק. אתה לא מדויק. זה לא נכון, ואתה יודע שזה לא נכון.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת נסים, בבקשה.

שר האוצר א' שוחט:

רק רגע, חבר הכנסת נסים, אני אתקן.

משה נסים (הליכוד):

בחרת לסלף הכול היום.

שר האוצר א' שוחט:

חבר הכנסת נסים, קודם כול אני אדייק, ואתה צודק: עד רמת הכנסה של 95% – –

משה נסים (הליכוד):

זהו, בעלי הכנסות נמוכות כן קיבלו, ומי שהציע לא לתת זה שמעון פרס כשהיה ראש הממשלה ושר האוצר.

שר האוצר א' שוחט:

חבר הכנסת נסים, אני מניח שכאשר אתה שומע את הדברים האלה אתה קצת מתרגש וקצת אכפת לך שבזמן כהונתך כל הדברים האלה לא נעשו.

משה נסים (הליכוד):

לא, אני מתרגש מכך ששר בישראל עומד על הבמה ומסלף בידועין. אתה מסלף בידועין.

היו"ר ס' טריף:

רק רגע, חבר הכנסת נסים, אני מבקש ממך.

שר האוצר א' שוחט:

אתה בוודאי דואב, כואב, מצטער על כך שישבת כשר האוצר, ואחריך ישב שר האוצר לשעבר מודעי, ואותם דברים שאני מזכיר – הייתם יכולים לעשות ולא עשיתם, כי חשבתם שהכסף צריך ללכת למקום אחר.

גונן שגב (יעוד):

אדוני היושב-ראש, הצעה לסדר.

שר האוצר א' שוחט:

נכון, קצבאות הילדים לא ניתנו למשפחות ששכרן היה 95% מהשכר הממוצע, וזה סכום נמוך.

משה נסים (הליכוד):

עכשיו זה נכון.

שר האוצר א' שוחט:

חיילים משוחררים. בחודש אפריל, לפי הצעת חוק פרטית של חבר הכנסת רענן כהן, בהסכמת הממשלה, יחלו חיילים משוחררים לקבל מענק חודשי שיאפשר להם, עם צאתם משירותם הצבאי, גם לרכוש השכלה, גם לפתוח עסק עצמאי, גם להשיג כסף לשיכון, וזאת הממשלה הראשונה אשר עשתה את הצעד הזה. ואני אומר: במונחים של תקציב, כאשר תחלופנה שלוש שנים, מדובר בהשקעה של כ-670 מיליון שקל מדי שנה לחיילים המשוחררים, כאשר כ-250 מיליון שקל מזה נחסכים על-ידי קיצוצים אחרים, אבל את זה החייל יקבל.

ואני אומר לכם, שהדבר האחרון שמוכרע פה היום, חוק ביטוח בריאות ממלכתי, הוא אחד הדברים החשובים שעשינו והוא בשרשרת של אותם דברים שהזכרתי.

לא הזכרתי גם את הגדלת קצבאות הילדים לאוכלוסייה הערבית בתוכנית של ארבע שנים, ומולה, לאוכלוסייה היהודית – התוספת בחוק חיילים משוחררים.

רבתי, זה חוק טוב.

היו"ר ס' טריף:

לא רק לאוכלוסייה היהודית, אדוני.

שר האוצר א' שוחט:

נכון, למשרתים בצבא.

רבתי, זה חוק טוב, זה חוק שנותן לאזרח שנולד במדינת ישראל, מיום לידתו עד יום פטירתו, שירות רפואי על-פי חוק, שירות רפואי שכולל למעשה סל יפה בהחלט, שירות רפואי שיסדיר, אחת ולתמיד, שירותים רפואיים לכל אזרחי המדינה, שירות שיעשה על-ידי קופות-החולים, מתן אפשרות לאזרח לבחור באיזו קופה מקופות-החולים הוא רוצה לקבל את השירות.

נכון שיש מחלוקת בתוך מפלגתנו, אני מודה, אי-אפשר להכחיש אותה, היא קיימת. אני נמנה עם אלה שחשבו שהגבייה צריכה להיות מרוכזת כולה בביטוח הלאומי. אמרתי את זה לא פעם אחת ולא

פעמיים, ואני חושב שההחלטה שקיבלנו בשעתה בעניין זה היתה שגויה. הגבייה בביטוח הלאומי יותר אפקטיבית, יותר מסודרת, יוצרת יותר מקורות, והיא יותר טובה לבריאות.

גדעון פת (הליכוד):

ויותר זולה.

שר האוצר א' שוחט:

אני אמרתי את זה באופן גלוי בוועדה המכינה שעסקה בעניין, ואני מניח שבדרך כזאת או אחרת, כאשר ייוכחו במציאות שהגבייה יותר יעילה ושאחוזי הכסף שילכו לבריאות גבוהים יותר, בסופו של דבר יגיעו למסקנה הזאת.

אני גם הייתי במחלוקת במפלגתי בעניין הזיקה, וחשבתי שאפשר ליצור את האפשרות שחבר בקופת-חולים יבחר אם הוא רוצה או אינו רוצה להיות חבר הסתדרות. המפלגה הכריעה, ואני אדם שפועל בתוך מסגרות פוליטיות וקיבלתי את ההכרעה, ואת דעתי אמרתי פה, כי אני חושב שצריך לומר את הדברים.

אני חוזר ואומר: זה יום גדול למדינת ישראל, יום גדול לתושביה.

דב שילנסקי (הליכוד):

אתה תצביע עבור החוק?

שר האוצר א' שוחט:

בוודאי, אני אצביע עבור החוק כמו שמצביעים על כל חוק. יש הסתייגויות מסוימות, אבל בעיקרון ודאי שאני אצביע בעד החוק. לא רק שאני אצביע בעיקרון בעד החוק; חבר הכנסת שילנסקי, תרשה לי להגיד לך, שלפני למעלה משנה, כשבא אלי למשרד שר הבריאות דאז, חיים רמון, עם הטיטות הראשונות – וישבנו עם צוותים של שני המשרדים – הוא בא ואמר לי: אדוני שר האוצר, אני רוצה שתדע שזה מסורתי, בתפקיד שאתה ממלא ובבניין שאתה יושב לא אוהבים חוק ביטוח בריאות ממלכתי. לא אוהבים, כי הוא יוצר מחויבות דרך החקיקה למתן שירותים בהיקפים שלא תמיד אפשר לצפות אותם. ואני אמרתי לו: אדוני שר הבריאות, חברי שר הבריאות, תדע לך, אני הולך אתך את הדרך הזאת, כי אני חושב שצריך שיהיה חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

דב שילנסקי (הליכוד):

אבל אתה יודע שלפעמים יש סעיף אחד, יש הסתייגות אחת שמשנה את כל החוק.

משה נסים (הליכוד):

מסרסת אותו.

שר האוצר א' שוחט:

לא, לא, עם כל הכבוד לך, חבר הכנסת שילנסקי, ההסתייגויות שישנן הן חשובות, אבל הן לא מבטלות, הן לא מערערות, הן לא מוחקות ולא מעלימות את העובדה שהממשלה הזאת הכינה חוק, אשר עבר גלגולים רבים, היה מלווה בהצעות חוק פרטיות, אבל לב לבו של העניין נערך במסגרת הממשלתית, ואני חושב שאנחנו מביאים היום במדינת ישראל, לקראת חג הפסח, דבר חשוב מאוד, יסודי מאוד ובעל ערך ומשקל סגולי יוצא מן הכלל.

אני מקווה שתהליך הכנת החוק ויציאתו לפועל יהיו מהירים ככל האפשר, ואני מקווה שמה שחשבנו שיקרה למדינת ישראל עם יישומו של החוק אכן יתבצע. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

תודה. חבר הכנסת גונן שגב, אני מבין שיש לך הצעה לסדר.

חיים רמון (העבודה):

היו"ר ס' טריף:

בבקשה, נשמע.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ס' טריף:

בואו נשמע, תתאזרו בסבלנות. בבקשה, אדוני.

חיים רמון (העבודה):

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת רמון, סבלנות. אנחנו רק בתחילת הדרך. אני מבקש סבלנותכם.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת אורון, אתה מצטיין היום בהפרעות, שלא כדרכך. קרה משהו? מה קרה?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

הוא רצה קרדיט ולא נתנו.

היו"ר ס' טריף:

בבקשה, אדוני.

גונן שגב (יעוד):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, לצערי, הדיון כאן נעצר עכשיו מסיבה מאוד מוזרה. כיוון שההסתייגויות אמורות להסתיים, והיו אמורים להצביע על סעיף 4, שהוא הסעיף המרכזי בחוק, ובדקות אלה ממש יופעל רוב – – –

היו"ר ס' טריף:

מה אתה מציע, אדוני?

גונן שגב (יעוד):

אני מציע, שאם אכן נעשה איזה הסכם עם סיעת ש"ס לגבי הצבעתה, ומדובר על ההצבעה הקרובה על סעיף 4 – חבר הכנסת אורון, זה מטריד אותך לא פחות מאשר אותי.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ס' טריף:

רק רגע, אני מבקש, אין עכשיו זמן לוויכוחים.

גונן שגב (יעוד):

אני מבקש שההסכם יפורט מעל הדוכן ויונח על שולחן הכנסת לפני ההצבעה.

היו"ר ס' טריף:

אנחנו נברר את העניין עם נציג הממשלה כאן. תודה.

אני מזמין את חבר הכנסת אברהם פורז, ואחריו – חבר הכנסת דב שילנסקי, אחרון הדוברים בהסתייגות הזאת. בבקשה, חבר הכנסת פורז.

אולי השר שטרית יוכל לתת לנו תשובה על העניין שהעלה חבר הכנסת שגב.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, שר האוצר שדיבר פה לפני הציג תמונה ורודה יפה ונאה, הכול עטוף באריזה עם סרט, גם פרח לא היה חסר. אבל כאשר היתה הפארסה הקודמת, שבה הממשלה משכה את החוק, החזירה את החוק, פגשתי חבר כנסת מהליכוד שאני מעריך אותו, והוא אמר לי: תראה, אם מפלגת העבודה תרד מהשלטון, היא תרד לא בגלל הפלשתינים ולא בגלל השלום – בגלל הדברים האלה היא תרד מהשלטון.

אני יכול להבין את הרצון של מפלגת העבודה להציל את הממסד ההסתדרותי, את המערכת, את המנגנון. בסופו של דבר יש שם חברים טובים ויקרים של המפלגה הזאת המועסקים שם, המתפרנסים מהעבודה שם, חלקם גם חברים במרכז המפלגה. ואני שואל אותך, אדוני מזכיר מפלגת העבודה, חבר הכנסת נסים זוילי: האם בשביל זה שווה להפסיד את השלטון?

אתם אפילו לא מבינים עד כמה יהיה לכם נס גדול היום אם החוק הזה יעבור במתכונת מתקבלת על הדעת, שבה נושא הזיקה ייפתר בצורה מניחה את הדעת.

אני חבר ועדת הכספים של הכנסת, ולמרות היותי חבר הסתדרות, דבר שנראה תמוה על פניו, אבל יש לי כמה סיבות טובות להיותי חבר הסתדרות – – –

חיים אורון (מרצ):

אני מציע לתת לחבר הכנסת פורז עוד חמש דקות על חשבוני, כדי שיסביר מדוע הוא חבר הסתדרות.

היו"ר ס' טריף:

באמת מעניין. אני רוצה לקבל את הצעתך, רק בגלל הסקרנות.

אברהם פורז (מרצ):

מישהו אמר לי – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

בגלל שירות רפואי מצוין.

אברהם פורז (מרצ):

לא, מישהו אמר לי: איך אתה תוכל לדרוך כל יום על הפנקס האדום אם לא יהיה לך על מה לדרוך?
אז אתה חייב להיות חבר הסתדרות ותוכל לדרוך כל יום על הפנקס האדום.

אני רוצה לומר שאני לא נגד ההסתדרות. אני בעד איגוד מקצועי. אני חושב שלהסתדרות יש חלקים
יפים ומפוארים. אינני חולק על כך. לעומת זאת, כמי שליווה – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

תמנה אותם, אדוני.

אברהם פורז (מרצ):

יש, יש חלקים יפים.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אז תמנה.

אברהם פורז (מרצ):

עזוב, אין טעם לעשות זאת. הרי אני לא טוען שההסתדרות כולה שלילה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לשמוע מפיך את הדברים הטובים זה דבר בעל משקל מיוחד.

אברהם פורז (מרצ):

אני רוצה לומר לך, אדוני השר שטרית, שכאשר אתה מהלך ברחוב ארלזורוב 93, על השלוחות של
מועצות הפועלים, אתה לפעמים נדהם מעומק האבטלה הסמויה הקיימת שם, מעומק המנגנון שאין
בו שום תועלת יצרנית – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

גם בצבא יש – – –

נסים זוילי (העבודה):

– – –

אברהם פורז (מרצ):

אני חושב יותר. אני רוצה להגיד לכם עוד משהו – – –

נסים זוילי (העבודה):

תגיד לעם ישראל כמה עובדים, לדעתך, יש בהסתדרות. אתה יודע שיש אבטלה, אתה יודע להשמיץ, תגיד ונשמע כמה עובדים, לדעתך, יש בהסתדרות.

אברהם פורז (מרצ):

נסים זוילי, אני רוצה לומר לך דבר אחד – – –

נסים זוילי (העבודה):

הרי אתה אדם רציני, אז תגיד לנו, שכולם ישמעו – – –

אברהם פורז (מרצ):

אני לא נמצא פה בחקירה נגדית, חקירת שתי וערב. אבל אני רוצה לומר לך דבר אחד. אם אתם חושבים שההסתדרות היא איגוד מקצועי טוב, אתם טועים. אני אתן לכם כמה דוגמאות קטנות. בסכסוך האחרון במוסדות להשכלה גבוהה ההסתדרות לא מעורבת כלל.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אתה יודע למה? אני הייתי יושב-ראש ארגון המרצים באוניברסיטה העברית – – –

אברהם פורז (מרצ):

למה לא רציתם את ההסתדרות?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

כי אנחנו לא חברים.

אברהם פורז (מרצ):

למה?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני אישית חבר – – –

אברהם פורז (מרצ):

למה חברים שלך באוניברסיטה לא רוצים להיות חברי הסתדרות ולא רוצים שהברפלד ייצג אותם?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

כי הם טועים – – – תאמין לי, שאילו הם היו חברים, הסכסוך היה נגמר כבר מזמן. מניסיון אישי אני יכול לומר לך שהם טועים.

אברהם פורז (מרצ):

האם העובדה שהכנסת פתאום מחוקקת – – –

היו"ר ס' טריף:

תודה שהדוגמה שהבאת לא כל כך טובה, חבר הכנסת פורז.

אברהם פורז (מרצ):

אני אומר לך, אדוני היושב-ראש, שכל ההישגים שהושגו במאבקים, חלקם המכריע, 90%, הושגו שלא בתמיכת ההסתדרות ולא בעזרתה. יורם אוברקוביץ' ועובדי חברת החשמל, תאמין לי, לא זקוקים להברפלד.

היו"ר ס' טריף:

עובדי חברת החשמל לא זקוקים אפילו לממשלה.

אברהם פורז (מרצ):

ועובדי חברת "בזק", אם הם רוצים להגיע להישגים, הם לא זקוקים להברפלד. אבל עובדי הטקסטיל, שהכנסת נאלצת בחוק להעלות להם את שכר המינימום, הם אולי כן זקוקים להברפלד, אבל הברפלד מוכן לתת תמיכה בעניין התעשייה האווירית – שגם כן, אגב, לא זקוקים להברפלד – ואפילו תמיכה טוטלית האומרת שגם מי שנמצא בדירוג מחקר בדרגות עליונות וגבוהות יקבל אותו אחוז פיצוי כמו שמקבלים אנשים – – –

נסים זילי (העבודה):

אברהם פורז (מרצ):

אל תגיד לי. בתוכנית ההבראה של התעשייה האווירית – – –

נסים זילי (העבודה):

תראה את הסכם תוספת היוקר – – –

אברהם פורז (מרצ):

לא תוספת היוקר, חבר הכנסת זילי. בהסכם ההבראה של התעשייה האווירית, העידוד לפרישה וכל זה – אין שום דיפרנציאציה. מקבלים אותו אחוז גם אלה שיש להם שכר עצום וגם אלה שיש להם שכר זעום. והעובדה שהכנסת נאלצה לחוקק את חוק שכר המינימום מצביעה על כישלון ההסתדרות.

אני רוצה להגיד, שנס גדול יקרה היום – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חוק שכר מינימום בעידוד ההסתדרות ובהסכמת ההסתדרות.

אברהם פורז (מרצ):

בסדר, אבל עובדה שהכנסת היתה צריכה לעשות את זה. איגוד מקצועי ראוי לא זקוק לכנסת. בשביל מה איגוד מקצועי ראוי צריך כנסת? בשביל זה האיגוד המקצועי היה צריך להילחם.

אני אומר, שחסד גדול יהיה לכם היום פה, אנשי מפלגת העבודה, אם בסופו של דבר גרסת חיים רמון, משופרת או לא משופרת, אם הניתוק לא יהיה מוחלט אלא רק חלקי, ומה שלא יהיה עם עניין הגבייה – טוב לכם שהחוק הזה יעבור, ולא בשיטתכם. ואנחנו נעשה כל מאמץ כדי להציל את מפלגת העבודה מידיה עצמה. היא רוצה לגרום נזק גדול. נעזוב לרגע את עניין קופת-חולים, הרי יש עוד כמה בעיות רציניות שבגללן אני רוצה שאתם תהיו בשלטון, ולא בגלל קופת-חולים. בעניין הזה הייתי יכול להסתדר גם עם שלטון של הליכוד. אני מעוניין שתישארו בשלטון, ואל תגרמו לעצמכם אותו נזק, כדי שהליכוד לא ישמח. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

תודה. אני מזמין את חבר הכנסת דב שילנסקי.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חבל ששר האוצר יצא. רציתי להשיב על הדברים שלו בנוכחותו.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

שר הכלכלה באופן מוסדי מקשיב, לא באופן פרסונלי, כי אין זהות דעות ביני לבינו.

דב שילנסקי (הליכוד):

חבר הכנסת פורז, אודה לך אם תאפשר לחבר הכנסת משה נסים, שבעקיפין נמתחה עליו כאן ביקורת, לשמוע את דברי ההגנה.

אבל מאחר שהדברים שהוא אמר נאמרו כלפי כולי עלמא, וכולם, גם הצופים בטלוויזיה, שמעו שהוא אמר: אנחנו מפלגת העבודה הבאנו את החוק, ואתם הליכוד לא רציתם להביא. ובכן, אדוני שר האוצר מכובדי, וכל מי ששומע אותי: לא היה ולא נברא. אינני מבין איך אפשר כך לסלף דברים. אני חייב להעמיד את הדברים על אמיתותם.

מאז עלות הליכוד לשלטון, הליכוד עשה מאמצים לחוקק חוק ביטוח בריאות ממלכתי. זה חלק מהאידיאולוגיה שלנו. אלא מאי, המערך, באמצעות ההסתדרות, פשוט נתן שוחד לגופים שונים, קנה את הגופים. יש תנועות, מפלגות שכמספר החברים שיש להן בקופת-החולים של ההסתדרות הקופה מעבירה להן כסף, והוסיפו להן עוד כסף, ובלבד שלא יתמכו בליכוד בנושא זה.

היו תנועות שאיימו עלינו שיפוררו את הקואליציה אם נמשיך בחקיקת חוק ביטוח בריאות ממלכתי. ואנחנו לא ויתרנו, והמשכנו לפעול גם כאשר איימו שיפרקו את הקואליציה. וגם לנו היתה חשובה הקואליציה מבחינת אידיאולוגיה, ומבחינת ארץ-ישראל ודאי וודאי. וכשאני אומר ארץ-ישראל, הרי אני לא מוסיף את המלה "בשלמותה", כי אין אצלי מושג אחר. כשם שבלגי אינו אומר "בלגיה השלמה", אלא מסתפק באמירה: בלגיה, כך גם כאן לא צריך להגיד ארץ-ישראל השלמה.

כאשר איימו עלינו שהנה לא נוכל לפעול להמשך הגשמת הרעיון, לא נשברנו. ואז באה ההסתדרות ונתנה עוד שוחד, ועוד שוחד, ועוד שוחד.

מי אינו זוכר איך השר שוסטק לחם בציפורניים ממש בהיותו שר הבריאות למען החוק, ואחריו בא השר אולמרט והמשיך באותה דרך. הוא גם היה תלמידו של השר שוסטק.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

מדוע לא יצרתם משבר עם אותן סיעות שלא נתנו לכם להתקדם עם החוק? מדוע לא הלכתם לעם? הנושאים החברתיים היו תמיד בפיכם אבל לא במעשיכם.

דב שילנסקי (הליכוד):

השר שטרית, מה אפשר לעשות? העם נתן לנו כוח, אבל לא נתן לנו כוח מספיק. לו היה לנו עוד קצת כוח, אנחנו היינו מגשימים לא רק את חוק הבריאות אלא עוד ועוד דברים, שלצערנו לא יכולנו להגשים. זו דמוקרטיה, והעם לא נתן לנו מספיק כוח.

אני רוצה להגיד, בהמשך הדברים של שר האוצר הנכבד, החוק שהבאתם בראשונה, ועליו קיבלתם את תמיכת כולם ועליו אתם דיברתם במערכת הבחירות – הרי ההסתדרות אומרת ששר הבריאות

שלכם, שזרקתם אותו, הביא את החוק פשוטו כמשמעו כפי שהיה של אהוד אולמרט. אני מודיע לכם, כל שרי האוצר בתקופת הליכוד תמכו בחוק ביטוח בריאות ממלכתי.

יושב פה ידידי, לצערי – היום חבר הכנסת ולא שר האוצר, משה נסים.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מסכים שתמשיך להיות שר.

דב שילנסקי (הליכוד):

לצערי הוא היום רק חבר כנסת ולא שר. אני זוכר את הלהיטות לחוק הזה. והנה הוא יושב פה, ואומרים לו שהוא לא היה בעד החוק.

רבתי, אתם רוצים להשאיר מן החוק קליפה כלשהי. איפה נאמר דבר כזה? הרי הציבור לא יודע.

היו"ר ס' טריף:

עליך לסיים.

דב שילנסקי (הליכוד):

יש לי עוד הסתייגות. אני מבקש לדבר על חשבון ההסתייגות השנייה.

היו"ר ס' טריף:

בבקשה.

דב שילנסקי (הליכוד):

מכל לירה מסכנה של איש שעמל קשה, שעבד, שהשקיע, שחסך מלחם, ששילם לקופת-חולים בשביל בריאות – 45% הלכו להסתדרות, למנגנון הגדול, לשתייני התה, לנסיעות לחוץ-לארץ, ונגיד לדבר לגיטימי, אפילו ל"הפועל". אני אינני רוצה שמהלירה שלי לבריאות ילך גרוש ל"הפועל"; לא

ל"הפועל" ולא ל"מכבי", לבריאות, לבריאות משפחתי, לבריאות ילדי. בתקופתנו לחמנו ולחמנו והורדנו. עכשיו אנחנו ב-25%.

והנה באה קופת-חולים ופושטת יד כעני ברחוב. אבל אלה שיושבים כך ברחוב הם באמת עניים, הם אוספים פרוטה לפרוטה. אלה לא עניים, אלה בורגנים.

אנחנו עומדים לחסל את זה, ואתם אומרים: אנחנו בעד חוק ביטוח בריאות, אבל אנחנו נמשיך לעשות כל מיני קומבינציות, כפי שיש בהסתדרויות שלכם, על מנת להמשיך ולמצוץ כספים מקופת-חולים למען ההסתדרות הכללית.

רבתי, קרוב למיליארד שקל. אתם יודעים מה זה מיליארד שקל? יש פה מישהו שכבר ספר מיליארד שקל? יש מאזין בציבור שספר מיליארד שקל? מיליארד שקל הורידו מתקציב המדינה, מהקופה הציבורית, בתקופת שלטון המערך בשנתיים האלה, למען ההסתדרות, למען קופת-חולים.

משה נסים (הליכוד):

וכמה השנה, ידוע לך? השנה עוד מיליארד שקל.

דב שילנסקי (הליכוד):

עוד מיליארד שקל.

אלי דיין (העבודה):

חבר הכנסת שילנסקי, שאלה.

דב שילנסקי (הליכוד):

כאשר אגמור, ברשות היושב-ראש. מיליארד זה כבר כסף קטן.

אלי דיין (העבודה):

לאן זה הולך?

דב שילנסקי (הליכוד):

השעון צלצל.

אלי דיין (העבודה):

לרפואה שוויונית.

דב שילנסקי (הליכוד):

רבתי, תנו לי. מיליארד שקל כבר הוצאתם. אתם עומדים בפתח ורוצים עוד מיליארד. אתם לא מתביישים, למרות כל המיליארדים, ורוצים עוד להמשיך ולמצוץ מהכספים שקופת-חולים מקבלת עבור בריאות. ואתם הרי כאילו מייצגים את הפרולטריון.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

יש אצלנו יותר מאשר אצל הליכוד, ועוד איך.

דב שילנסקי (הליכוד):

אתם מייצגים אנשי עמל? אנחנו מייצגים את הפרולטריון. אתם, תנועת העבודה, מייצגים בראש ובראשונה את הבורגנות. אנחנו מייצגים את כל שכבות העם. אנחנו מייצגים את העובדים הרבה יותר מכם. אתם כאילו מייצגים, ואינכם מתביישים. הנה חשבנו, כאשר כולנו הסכמנו לחוק, הנה כולנו יחד נפסיק את מציצת הקופה הציבורית על-ידי ההסתדרות. הנה אתם מגייסים רוב ורצים. לא מתביישים, מגייסים בכוח אנשים. מפעילים לחץ. הנה אנחנו שומעים – ואם זה נכון זה חמור מאוד – שברגע זה מנהלים משא-ומתן והולכים לקנות עוד מפלגה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

דב שילנסקי (הליכוד):

אני חושב שהגיע הזמן לשני דברים: א. הזמן לרדת; ב. הזמן להתבייש.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת שילנסקי.

חיים אורון (מרצ):

אני מבקש להשיב בשם הוועדה.

היו"ר ר' אדרי:

הממשלה יכולה לדבר בכל עת. לפניך השר שטרית. אני מצטער, אדוני, חבר הכנסת אורון.

חיים אורון (מרצ):

להיפך, יהיה לי יותר מה לענות.

היו"ר ר' אדרי:

יש תקנון הכנסת, הממשלה קודמת.

אלי דיין (העבודה):

יש להם הסכם עם הליכוד.

חיים אורון (מרצ):

ההסכם היחיד שיש לנו בכנסת עם הליכוד ומפלגת העבודה – על העברת 60 מיליון שקל למפלגות. תוריד את הטון, זה ההסכם היחיד שעומד על הפרק. נדון פה בלילה איך מעבירים כסף לשת המפלגות, כאשר אתם תקבלו את הרוב.

אלי דיין (העבודה):

אני רוצה לראות שלא תקבלו את הכסף.

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, שמענו. רשות הדיבור לשר שמעון שטרית. בבקשה, אדוני.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, אני מבקש לומר שישבתי כאן ושמעתי נואמים מספר וגם הצעה לסדר. זהו בהחלט דיון פרלמנטרי חשוב. אנחנו עוסקים היום באחת הזכויות החשובות של האזרח, הזכות לבריאות. חבל שמדינת ישראל לא חוקקה עד היום חוקה שתגן על הזכויות של העובדים ועל הזכויות של האזרחים לא רק בתחום הפוליטי, כמו זכות התנועה וחופש הביטוי, אלא גם בתחום הכלכלי-החברתי. אני מקווה שבקרוב נוכל לעסוק בחקיקת יסוד שעוסקת בזכויות חברתיות כלכליות, ואז גם הנושאים האלה יעוגנו בחקיקת יסוד. כדי לפגוע בחוקים האלה יהיה צורך ב-61 קולות. כפי שעשינו בימים האחרונים, והיינו צריכים להתאמץ כדי לגייס 61 קולות לתיקון חוק-יסוד: חופש העיסוק, כך לא יהיה אפשר לפגוע לא בזכות השביתה ולא בזכות השיכון ולא בזכות הבריאות ולא בזכויות חברתיות כלכליות.

חבל שממשלות אחרות לא עשו את המאמץ הזה. הליכוד, שאמר שהוא מאוד מאוד חרד לזכויות של השכבות החלשות או לנושאים החברתיים, לא הביא הצעת חוק-יסוד לזכויות חברתיות כלכליות. עובדה.

אני מקווה שכל הבית יתאחד מאחורי חקיקת יסוד שתגן על זכויות עובדים, שתגן על זכויות של אזרחים גם בתחום החברתי-הכלכלי, ולא יבוא פסק-דין שיפגע בזכות השביתה, כי גם זו זכות יסוד. אני בטוח שבזה חבר הכנסת חיים אורון מסכים אתי. בעניין הזה אנחנו צריכים להתאחד, כי אחרת ייווצר חוסר איזון בין חקיקה שמגינה על התחום המקובל המסורתי של זכות הקניין, חופש העיסוק והזכויות הפוליטיות, וזה יבוא על חשבון הזכויות החברתיות-הכלכליות. אני מאוד מקווה שאנחנו נעשה את זה בקרוב.

אני רוצה להעיר לחבר הכנסת גונן שגב, שהזכיר את העניין הזה שיש דיבורים, שיחות בין שתי סיעות בקשר לנושא הזה.

אלי דיין (העבודה):

אני מבקש שתדבר עד השעה תשע-עשר בערב, עד שחבר הכנסת ביילין יגיע, אחרי תפילת מעריב.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני שומע בצער שהליכוד מסרב – – –

אלי דיין (העבודה):

גם מרצ.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

— — — וגם מרצ, מסרבים לאפשר לאדם להתייחד עם זכר היקיר לו ב"שבעה", וגורמים ומאלצים אותנו להביא אותו להצבעה. בהזדמנות הזאת אני שולח תנחומים לחבר הכנסת, סגן השר, ד"ר יוסי ביילין.

אלי דיין (העבודה):

הוא אמר לי שרק אחרי תפילת ערבית הוא יבוא.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

פנינו וביקשנו. עכשיו אני שומע שסירבו. נדמה לי שבחיים הפרלמנטריים יש נימוסים אנושיים בסיסיים שלעולם לא מפירים אותם. מחייבים אדם לקום מ"שבעה" כדי להצביע, ולא מוכנים לקזז אותו.

אלי דיין (העבודה):

אין תקדים כזה. הוא מחכה לפסק-דין של הרבנים בשעה 22:00.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני רוצה לומר לחבר הכנסת גונן שגב, ועכשיו יש לי יותר זמן להסביר לו את זה, לאור המידע הזה. אין שום תחולה לאותו עיקרון של גילוי הסכמים במקרה הזה. אין כאן הצבעה שקשורה באמון או אי-אמון בממשלה. אין כאן הצבעה שקשורה בכינון הממשלה. לכן, סעיף 13ב לחוק-יסוד: הממשלה, שמחייב הנחת הסכמים, איננו חל במקרה הזה. לכן העניין הזה לא עומד על הפרק.

אני רוצה להדגיש, שזה לגיטימי שמתקיימים מגעים, שיחות, ניסיונות תיאום בין סיעות שונות, כדי לראות אם אפשר להגיע להסכמה על נוסחה כזאת או אחרת. קיימתי מגעים ושיחות כשהייתי באופוזיציה, וקידמתי את התיקון לחוק הערבות, שבא להגן על הערבים מפני הבנקים, שמצאו את הערבים כיעד קל לפגוע בהם. את החוק הזה העברתי כשהייתי באופוזיציה, 39 נגד 10, משום

שהיתה הסכמה, היתה תמיכה, לא רק ציבורית אלא גם תמיכה בתוך הבית הזה בהצעת החוק הזו. את זה השגנו על-ידי דיונים ושכנועים עם כל סיעות הבית. לכן, מורי ורבותי, אין שום פגם בקיום משא-ומתן בניסיון להגיע לנוסחאות מוסכמות.

שמעתי כאן את חבר הכנסת פורז שופך אש וגופרית על ההסתדרות ואומר בדרך הבדיחות שהוא חבר ההסתדרות כדי שיהיה לו פנקס אדום לדרוך עליו. אני חושב ושואל את עצמי, האם הוא היה רוצה לחיות בחברה שאין בה איגודי עובדים?

אלי דיין (העבודה):

הנה כל התוכניות החברתיות שלך.

משה נסים (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, זו צורה למסור פתקים לשר?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני אקרא את הפתק ואתן לך אותו אחר כך. לגבי הצורה אני לא חולק.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך על ההערה.

משה נסים (הליכוד):

אתה יכול, באמצעות הסדרן, להעביר מה שאתה רוצה.

אלי דיין (העבודה):

אני מקבל את זה – – – במקום שתגיב נגד תקדים חמור – – –

משה נסים (הליכוד):

בדידי הווא עובדא, יותר טוב שלא תדבר. לא רצו לקזז.

אלי דיין (העבודה):

מתי?

משה נסים (הליכוד):

אני לא רוצה להגיד.

אלי דיין (העבודה):

תגיד. אמרו לי שאין תקדים כזה בכנסת. תגיב על זה.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דיין, הואל נא בטובר, להבא, אם אתה רוצה להעביר מסר או פתק מסוים, יש דרך מקובלת לעשות זאת, כדי שנכבד את המעמד וגם את כבודו של הבית הזה.

אלי דיין (העבודה):

אני מקבל את זה.

משה נסים (הליכוד):

באים חברי כנסת ומוסרים ליושב-ראש פתקים. לטעמי, זה ביזיון.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת נסים, על ההערה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, אני מקבל את ההערות בקשר לשמירה על הנימוסים המקובלים לגבי העברת פתקים לדוברים. אני רק רוצה לומר, למען להקל על המעשה שעשה עכשיו אלי דיין – זה משום שהוא מתרגש. הוא לא מאמין שפונים לחבר הכנסת קצב – – –

משה נסים (הליכוד):

תתקזזו עם המפד"ל. מה אתם רוצים מאתנו? היא באופוזיציה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

מתקזזים בדרך כלל בצד שני. הם תומכים בעמדה שלנו.

משה נסים (הליכוד):

תתקזזו עם מרצ. מדוע אתנו?

אלי דיין (העבודה):

פנינו גם למרצ.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני השר, אני מבין שיש לך הרבה מה לומר. האם תסכים שיושב-ראש הוועדה יאמר את דבריו ולאחר מכן אתה תעלה?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני אשלים רעיון. אני בהחלט מקבל את ההצעה. אני פשוט רוצה לומר, שההתרגשות שאחזה בחבר הכנסת אלי דיין, בעקבות הניסיונות שלו למצוא קיזוז לחבר הכנסת ד"ר יוסי ביילין, גרמה לו לאבד את שיקול הדעת בעניין מסירת הפתק במישרין לידי, ולא משום שהוא לא מכיר את הכללים. פשוט הם תופסים אותו בשעת צערו. לכן אני מקווה שהנושא הזה יבוא על סיכום וסימום, בלי להשאיר שום הרגשה לא טובה לאיש, כי הדברים לא נעשו אלא מתוך סערת הרגשות.

אני רוצה להשלים את התגובה שלי על הדברים של חבר הכנסת פורז. שמעתי את חבר הכנסת פורז. עוד לא ראיתי תגובה כזאת לגבי גישה עקרונית וערכית לעניין חיוניותו של קיום איגוד מקצועי בחברה

מתוקנת. לא הייתי רוצה לחיות בחברה שאין בה איגוד מקצועי שמגן על עובדים. לא הייתי רוצה לחיות בחברה שבה למעבידים יש זכות לרמוס את העובדים, יש זכות להתעלם מדרישותיהם, יש זכות לא להתחשב בהם. הייתי רוצה לחיות בחברה שיש בה איזון נכון, תקין, חכם, בין הכוח של העובדים המאורגנים במסגרת איגוד מקצועי ובין הכוח של המעבידים. זו ההבטחה שתאפשר הפעלת משק בצורה נכונה.

יורדים הרבה מאוד במשך הדיונים האלה על ההסתדרות. אני רוצה להזכיר בשלב הזה רק נקודה אחת. ב-1985, כשהיתה ממשלת אחדות לאומית, אנחנו, שתי המפלגות הגדולות ומפלגות אחרות, עשינו את תוכנית ההבראה, שעד היום המשק הישראלי נהנה ממנה, של צמצום האינפלציה וכיבושה. מי היה הגורם המרכזי ביחד עם הממשלה שהביא לרפורמה הזאת שהביאה לתיקון? – ההסתדרות. אפשר היה להגיע לרפורמה כזאת בלי לשתף את ההסתדרות? בלי לשתף את נציגי העובדים? עד היום באים מכל העולם ללמוד איך מדינת ישראל, בהסכמה חברתית שלמה, הגיעה לפתרון לצמצום האינפלציה.

אני אומר לכם, אי-אפשר לקיים חברה תקינה ומשק תקין וכלכלה טובה אם אין גם איגודים מקצועיים וגם נציגי הנהלות, כשאלה ואלה מתפקדים בתיאום ובהבנה. ואם בא האיגוד המקצועי, על סמך מסורת ארוכת שנים, 70 שנה ויותר, שהוא גם מספק שירותים חברתיים כמו חינוך, כמו בריאות, כמו ביטחון סוציאלי, כמו בתי-אבות, אז אומרים לו: זה רע. ואם לא היו הגופים האלה, ואם לא היו קרנות הפנסיה, במקום 400,000 לא מבוטחים – 3 מיליונים לא מבוטחים. ואם לא היתה קופת-חולים, במקום 50,000, 60,000, 80,000 לא מבוטחים, היו מיליונים לא מבוטחים. ראו מה קורה בארצות-הברית. כל זה לא נחשב, לא חשוב. מה שטוב הוא מובן מאליו.

אם יש ליקויים – אנחנו אומרים ומודים שיש ליקויים; ואם צריך לשנות – אנחנו אומרים ומודים שצריך לשנות – – –

רון נחמן (הליכוד):

מי אמר שזה מאפיה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני שמעתי שזה שיושב מימין – דיברו על מאפיה בתוך הליכוד. גם שמעתי שבירושלים יש מאפיה של דני אנג'ל. מאפיה.

רון נחמן (הליכוד):

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

תקשיב, אתה לא הבנת את הבדיחה. דני אנג'ל הוא מאפיה בירושלים. הוא מוכר לנו את הלחם הכי טוב בארץ. זה מאפיה בעיני.

דוד מגן (הליכוד):

אסור לנו לעשות פרסומת, כי גם ברמן עושה לחם טוב.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

גם ברמן מצוין. לחם לבן טוב.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני השר, אחרי שדיברתי קיבלתי טלפון מאזרח. הוא אמר לי: תוך חמש דקות תתנצל, כי אמרת שההסתדרות זה מאפיה. אם לא תתנצל תוך חמש דקות, אני תובע אותך על לשון הרע. אמרתי לחבר הכנסת עמיר פרץ – – –

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני פה.

רון נחמן (הליכוד):

שאלתי את חבר הכנסת עמיר פרץ: הוא צריך לפנות אלי או למי שאמר את זה בעיתון?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני חושב, גם את מי שאמר את זה בעיתון וגם אותך – אין אפשרות לתבוע. קבל את זה ממני בתור פרופסור למשפטים שעדיין לא שכח את משנתו, וידידי המלומד, עורך-דין, חבר כנסת, שר נכבד, גם משפטים וגם אוצר לשעבר, משה נסים, יאשר שאתה מוגן. ואל ירך לבבך. אם יש משהו עם לבך להגיד, תגיד; גם דברים קשים. אבל אני מציע לך שלא להשתמש במלה הזאת. למה? מוטב לנו לשמור על לשון נקייה, לקיים את הדיון בחיור, וככה ייטב לנו ולכם.

אדוני היושב-ראש, בשלב זה אני מאפשר ליושב-ראש הוועדה להשיב על הנקודות, ואחר כך אמשיך את דברי.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני השר, שנענית לבקשה. אני מזמין את חבר הכנסת אורון, ששייב בשם יושב-ראש הוועדה. בבקשה, אדוני.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אדוני היושב-ראש, כבוד השר, אני מודה שבדין הזה אני נמצא במקום אחר; לא בנאומי של חבר הכנסת דב שילנסקי, ולא בראשית נאומו של כבוד השר שטרית. חבר הכנסת משה נסים, אני קורא את ההסתייגויות של הליכוד לחוק. האמן לי, אם הן מתקבלות, מדובר בחוק אחר. ואני לא מדבר על החלק הריטואלי של ההסתייגויות בשביל לדבר.

חברי הליכוד הציעו חוק שיש בו קפיטציה חלקית; לא על כל הסכום. זה לא חוק שוויוני. זה חוק שבו קופות עשירות יש להן יותר וקופות עניות יש להן פחות. יש הסתייגות של חברי ליכוד מכובדים מאוד, דן תיכון, סילבן שלום, שמציעים להפחית את דמי הביטוח. זה אומר סל בריאות מחייב נמוך יותר. יש הצעה של חבר הכנסת עוזי לנדאו, שאומרת – ביטוח משלים בתוך הביטוח. זאת אומרת, מערכת משולבת בין הסל האלמנטרי המחייב כחוק לפי דעת הרוב בוועדה, ולא ניתן לשלב אותו עם הביטוח המשלים, משום שאלה שתי מערכות נפרדות, גם חשבונאית, אבל בעיקר בביצוע, ובין גישה שאומרת – נשלב, ויהיו חדרי חולים עם שני חולים בחדר בבתי-החולים, תמורת ביטוח משלים, ויהיו חדרי חולים עם שישה חולים בחדר. אולי תהיה אחת לעשרה חולים, ובמקום אחר תהיה אחת ל-15 חולים. אלה גישות שונות לחוק, והן עמדו בוויכוח לאורך כל הדיונים בעבודת הוועדה המיוחדת בכנסת.

אומר נוסף על כך, חבר הכנסת שילנסקי דיבר על מיליארד שקל של קופת-חולים. כל מי שעסק בחוק הזה יודע, שאם תתבצע קפיטציה מלאה, קרי העברה על-פי חוק של מה שמגיע לכל קופה, על-פי מספר החברים שלה, על-פי גילם ועל-פי ריחוקם ממרכז הארץ, קופת-חולים הכללית תקבל בין 600 ל-800 מיליון שקל. חבר הכנסת נסים, בחוק הזה קופת-החולים תקבל 600-800 מיליון שקל נוספים, על-פי קפיטציה נכונה. כלומר, במצב הקיים היא חסרה את הסכומים הללו, משום שהמשאבים מחולקים באופן לא שווה. לא כי מישהו לוקח אותם. משתמשים פה חופשי במלה "גונבים". לא. משום שהמשאבים המוקדשים לבריאות מחולקים באופן לא נכון, ויש קופות עשירות ויש קופות עניות. ואני לא מדבר עכשיו על יעילות.

משה נסים (הליכוד):

יעילות זה דבר חשוב.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני אגיד יותר מזה. חבר הכנסת נסים, בבדיקה שעשינו בכמה פרמטרים, מדד היעילות והאי-יעילות לא מתחלק באופן אחיד בין הקופות; לא בהוצאה ליום אשפוז, לא בהוצאה לתרופות, לא במספר הפרסונל לחולה וכו'. התמונה יותר מורכבת. מה עוד שקופת-החולים הכללית – ונדמה לי שעל כך אין חולק – נטלה על עצמה שנים רבות מטלות שהן ביסודן לאומיות, במרפאות במקומות שבהם אין הצדקה כלכלית לקיים אותן.

כיצד אני יודע? מה היתה הטענה המרכזית של קופת-חולים "לאומית", שקשורה בחלק הזה של הבית – אנחנו הקמנו מרפאות בשטחים; לא כדאי להקים שם מרפאות, אבל נתנו שירותי בריאות בשטחים, כי ראינו בזה שליחות לאומית שלנו.

רון נחמן (הליכוד):

לא נתתם.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

לא הקשבת. קופת-חולים "לאומית" טענה שחלק מהגירעונות שלה הם תוצאה – ואני מקבל את זה באופן ענייני – מכך שהם הקימו מרפאות בשטחים במקומות שאין בהם שיקול כלכלי.

רון נחמן (הליכוד):

זה נכון.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אותו דבר, חבר הכנסת רון נחמן, קיים בשיעורים הרבה יותר גדולים, בהיקפים הרבה יותר רבים, בקופת-חולים הכללית.

רון נחמן (הליכוד):

נכון.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

לכן, כאשר עושים חשבון עם קופת-חולים הכללית, אני שלם עם מה שאמר פה כבוד השר שטרית: לולא היתה מערכת בריאות בביטוח ל-70% מהאוכלוסייה, לא היינו יכולים לחוקק חוק ביטוח בריאות ממלכתי במתכונתו זאת. היינו מתחילים את חקיקת החוק במתכונת של קלינטון, במתכונת האמריקנית. אם אנחנו נמצאים בכיתה ח' או בכיתה ט', הם נמצאים בכיתה א' או בכיתה ב'. ואנחנו נמצאים בכיתה ח' או בכיתה ט' משום שיש קופות-חולים, ובראש ובראשונה קופת-חולים הכללית.

אומרים פה: איפה הכסף? לקחו את הכסף. לעניין רובו הגדול של הכסף דרושה יעילות; התייעלות – הכרחית. אני מקווה שהחוק והתחרות יגבירו אותה. מה שקרה בשנים האחרונות הגביר אותה בכל הקופות וגם בקופת-החולים הכללית.

אדוני השר שטרית, אני חבר הסתדרות מאז עמדתי על דעתי. ואני מתכוון להיות חבר הסתדרות, אני נמנע תמיד מלהגיד לנצח נצחים, אני לא יודע מה זה נצח נצחים, אבל ככל שאני מסוגל לראות את עצמי, אני חבר הסתדרות. אני חבר קופת-חולים. אני גם מאותם חברי קופת-חולים שאין להם יכולת לבחור, לא משום שהם לא יכולים לבחור כי הזיקה מחייבת, אלא משום שבמקום שבו אני חי יש רק קופת-חולים של ההסתדרות. ואני בוחר בה. אף אחד לא הכריח אותי לחיות במקום שבו אני חי. ואני לא מקבל, כבוד השר, שמי שחושב שניתן לנתק את הזיקה המחייבת, הוא נגד איגוד מקצועי חזק, הוא נגד קופת-חולים כללית, הוא נגד הסתדרות כללית שיש לה בעלות על קופה. אני רוצה להיות חבר בהסתדרות שיש לה בעלות על קופה, והיא מנהלת את הקופה באורח שונה מאשר קופות אחרות, בערכים יותר שוויוניים ויותר צודקים, וחברים יבחרו את הקופה הזאת בבחירה ולא בכפייה.

זאת גישה שמחלישה את ההסתדרות? לפי דעתי, היא מחזקת אותה. זאת גישה שמחלישה את האיגוד המקצועי? לפי דעתי, היא מחזקת אותו. ואני חושב שמדינת ישראל זקוקה לאיגוד מקצועי, קודם כול כי העובדים זקוקים לאיגוד מקצועי חזק. אבל מדינת ישראל זקוקה לאיגוד מקצועי חזק. והמשבר שעובר על האיגוד המקצועי, תהיה טעות גדולה מצדנו, חברי ההסתדרות, לראות בו את משבר קופת-חולים. המשבר שעובר על האיגוד המקצועי בכל העולם הוא רחב יותר, עמוק יותר, נובע משורשים מורכבים יותר מאשר שאלת הזיקה בקופת-חולים. וקיימת אצל מישהו אשליה, שבאמצעות זיקה מחייבת הוא יצליח להימנע מתהליכים של היווצרות מקומות עבודה יותר קטנים, של פיצול רב יותר, של אחוז גדול יותר של חוזים אישיים, של מערכת עבודה שהולכת ומשתנה – – –

דן תיכון (הליכוד):

מה זה?

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

חבר הכנסת פרץ ואני מתחלקים בזמן. אני מקל עליו והוא מקל עלי, ואחר כך אתה תקל על שנינו.

מי שחושב שהחישוק היחיד לקידומה של הסתדרות הוא זיקה מחייבת, לפי דעתי, השר שטרית, עושה עוול להסתדרות, עושה עוול לזיקה ועושה עוול לקופת-חולים. אבל מכאן ועד הפיכת הנושא הזה ליעד של התקפה על ההסתדרות?

חבר הכנסת שמאי נשא את הנאום שלו והלך, אני מתאר לעצמי, להמשיך את מערכת הבחירות שהוא מנהל בכספי ההסתדרות, ולא רק בכספי ההסתדרות, אלא יש פטנט חדש – שכספי ההסתדרות זה כספיו, לא כספי הליכוד.

והליכוד פה הוא לא לבד, אבל הוא מוליך את המהלך. למה צריך להוסיף למימון מפלגות 33% ולמה צריך להוסיף הלוואה של 350,000 שקל לחבר כנסת? ואם זה לא מספיק, למה צריך להוסיף עוד פריסת חוב לכנסת של 15 מיליון שקל, בלי ריבית, לעשר שנים? כאשר שמאי מנהל מערכת בחירות מכספי ההסתדרות, הוא לא מכסה – – –

דן תיכון (הליכוד):

למה לך, תעשה חשבון נפש – – – עם קיבוצים, הרי אתה חבר כנסת רציני.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

חבר הכנסת דן תיכון, אתה יכול לעשות חשבון. חבר הכנסת תיכון, לא הייתי אומר מה שאמרתי לולא אמר חבר הכנסת שמאי מה שאמר פה מעל הדוכן.

דן תיכון (הליכוד):

לכל אחד יש החבילה שלו.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

לכל אחד יש החבילה שלו. אבל מי שמסתובב עם חבילת חמאה על הראש – שייזהר מהשמש.

דן תיכון (הליכוד):

זה גם אתה אומר – – –

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

חבר הכנסת שמאי מסתובב עם חבילת חמאה על הראש וחושב שאין שמש. אם אין שמש, אז יש זרקורים.

השימוש בחוק הזה – – –

דן תיכון (הליכוד):

יש לי עוד זכות דיבור?

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

בסעיף הזה כבר לא. יש איזה יתרונות בחלוקת העבודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבין שההצבעה תהיה הערב.

דן תיכון (הליכוד):

מה פירוש הערב, עכשיו.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

לא. הם מושכים כי מחכים שיבוא מישהו.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני אסביר לך, חבר הכנסת תיכון, תחכה ואני אסביר לך מעל הבמה.

דן תיכון (הליכוד):

באיזו שעה תהיה הצבעה, ב-18:00?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא ב-18:00.

היו"ר ר' אדרי:

אני הבנתי שכמה שרים מבקשים את רשות הדיבור.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

יש תפילת ערבית בביתו של האבל. אחר כך צריך לנסוע משם ולהגיע הנה. זה יהיה בערך בשעה 20:00.

היו"ר ר' אדרי:

נאפשר לחבר הכנסת אורון להמשיך. בבקשה, אדוני.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

לכן אני מציע שלא נטשטש. הוויכוח שמתנהל בבית הזה מתנהל בשני הכיוונים. יש מחלוקת בין עמדתנו לבין עמדת הליכוד, ויש מחלוקת, לצערי הרב, בינינו לבין מפלגת העבודה.

כבוד השר שטרית, העמדה שמופיעה היום כעמדת הוועדה – אני מזדהה אתה באופן מלא – מדברת על זיקה חד-צדדית, שמטילה על האזרח לבחור את קופת-החולים כפי שהוא רוצה, ולא מתערבת, כבוד השר שטרית, לא מתערבת, במודע, למרות הצעת הליכוד, בשיקולים של ארגונים וולונטריים, משאירה לארגון הוולונטרי לקבוע בין חבריו את מתכונת פעולתו, אבל אוסרת עליו להתנות חברות בקופת-חולים גם אם הוא הבעלים שלה באיזו מגבלה, לא כספית, לא ארגונית ולא אחרת.

האמן לי, כבוד השר שטרית, רבים, רבים מאוד במפלגת העבודה בבית הזה אמרו לנו בימים האחרונים: זאת העמדה הנכונה, זאת העמדה שאנחנו יכולים גם באופן אידיאולוגי לתמוך בה. ההסתדרות תחליט כהסתדרות האם היא מחייבת את חבריה להיות בקופת-חולים, ללכת ביום ראשון בחולצה אדומה וביום שני בחולצה צהובה, ביום שלישי עם כובע מצחייה. הכנסת לא תמנע מארגון וולונטרי, אם הוא הסתדרות, אם הוא ועד בית, אם הוא תנועה קיבוצית, אם הוא מושב, אם הוא קהילה, מי שלא יהיה, לקבל בהסכמה בתוכו, מתוך בחירה, התארגנות, למשל בקשר עם קופת-חולים מסוימת, לאו דווקא של ההסתדרות תמיד.

אני מעלה על דעתי שארגון מורי האוניברסיטה יחליט האם יש יתרון בכך שהוא יצטרף כולו לקבלת שירותי בריאות מקופת-חולים מסוימת. אני רואה בזה תהליך חיובי מאוד. זה קיים בתחום הביטוח. זה קיים בתחומים אחרים. הליכוד הציע לאסור את זה בחוק. את זה אני לא רוצה לאסור בחוק. יתאגדו אותם אנשים ויחליטו מה הם עושים. זאת הצעת הוועדה, לתת לארגון הוולונטרי להחליט מה שהוא רוצה להחליט, לא למנוע ממנו, אבל לאסור התניה.

כי אתה יודע, כבוד השר, שהתניות עלולות להיות לא רק בנושא של חברות. יש התניות שקשורות בגיל, במחלה, במצב כלכלי ובמראית עין של אחד מהנימוקים הללו. ומי שרוצה ליצור מצב, כשמדברים על אחד ההישגים הגדולים של החוק הזה, שכל אזרח, בזמן שהוא חפץ, על-פי סדר מסוים, אחת לשנה, יוכל לבחור קופת-חולים, לשנות את חברותו בקופת-חולים – זה יהדק את הקשר בין הקופה ובין החברים, זה יגביר את התחרות, ובמקרה זה התחרות היא חיובית. ואז יתברר פתאום – – –

דן תיכון (הליכוד):

זה גם טוב למפלגת העבודה, אבל הם לא רוצים את זה.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

ואז יתברר פתאום, שיכול להיות שקופת-החולים של ההסתדרות לא תבטח 68.5% מאוכלוסיית ישראל אלא אולי 60% מאוכלוסיית ישראל, אבל תבטח ציבור שבחר בה. למה זה מוצג כמהלך נגד ההסתדרות? למה אתם מציגים את מי שמציע את העמדה הזאת כאויב ההסתדרות? מי בכלל קיבל את הזכות, במקום שהוויכוח יהיה בתוך ההסתדרות, בין המפלגות שבתוכה ובתוך המפלגות שבתוכה, להניף את זה?

אני יודע שזה טוב להסתדרות. זה לא פירוק קופת-חולים. זה לא ניתוק הקשר בין ההסתדרות לבין קופת-חולים. אני תמיד אעדיף קופת-חולים שארגון כמו ההסתדרות הוא הבעלים שלה. אני תמיד אעדיף הסתדרות שיש לה קופת-חולים ויש לה בעלות על "משען" ויש בה ארגונים נוספים לפעולה חברתית, כי אני יודע שבחברה המודרנית חייב להיות מוקד כוח נוסף שבו בא לידי ביטוי המאבק על יותר שוויוניות, יותר סולידריות ויותר אחריות, ולא חברה שבה כל דאלים גבר וכל אחד עושה מה שהוא רוצה.

מבחינה זאת בעיני ההסתדרות היא מוקד של המאבק הזה. לצערי הרב, היא לא תמיד עשתה אותו. לאסוננו, היא זנחה לפעמים את השאלות הללו והיה נדמה לה ש"טרייד יוניוניזם" מרחיק לכת הוא תמיד הביטוי העליון של הערכים החברתיים. אני כופר בכך.

ראוי יהיה לחברי ההסתדרות, בכלל זה אתה ואני, לשאול את השאלה, איך קרה במדינת ישראל, שבה היתה צמיחה של 15%–17% בשלוש השנים האחרונות, שהשכר של עובדי הייצור לא גדל אף לא ב-1% ובמקומות מסוימים הוא ירד? של מי הכישלון הזה?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

של האבטלה.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

לא.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

זו הסיבה העיקרית.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

זו סיבה אחת.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

עובדי שטחים ועובדים זרים, זו הסיבה, זו התוצאה.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

כבוד השר, זה רק חלק מההנמקה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חלק גדול.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

זה רק חלק מההנמקה. אני מקווה שאתה תסכים אתי, שאם אתה ואני בעמדותינו הגענו למצב שזו התמונה שמתקבלת בדיעבד, שבתקופה של צמיחה כזאת שזו עובדי הייצור קפאו או ירדו, זה כישלון

של המערכת שתפקידה לשמור על חלקם של העובדים בהכנסה הלאומית. וזה קרה בתחום השכר, זה קרה בתחום המיסוי, זה קרה בתחום המרכזי של פערים הולכים וגדלים במדינת ישראל – כמעט לשיא עולמי – בין מקבלי השכר השונים, בין העשירון העליון לעשירון התחתון.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

בשנה-וחצי האחרונה זה היה בידיך, בוועדת הכספים. אתה מייצג את ההסתדרות לא פחות וצבן מייצג אותה לא פחות.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

כבוד השר שטרית, אם שמת לב, לא גלגלתי פה אחריות. אמרתי – אתה ואני. מאותו רגע, אם הדיאלוג הזה היה מתקיים במפלגת העבודה – במפלגת העבודה יש זה חצי שנה מאבק כוחני, שמאיים גם היום לקבור את החוק; יש זה חצי שנה מאבק כוחני, שמאיים גם היום, אני חוזר על כך פעם שנייה – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

רק מצד אחד הכוחניות.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

בכל מקרה, שני הצדדים הם ממפלגת העבודה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אתם לא עזרתם.

חיים אורון (בשם הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אנחנו עזרנו משום שהתברר לכם, זה שלושה חודשים, שראה זה פלא – מרצ מציעה הצעת חוק שיש בה מס בריאות בשיעור 4.8% ויש בה מס לרווחת העובד, שיבטיח את קיומה של ההסתדרות כהסתדרות הכללית – 0.8%. ואתם עושים היום את כל המאמצים שהחוק לא יעבור, שתתקבל איזו הצעה שכולם יודעים שאי-אפשר לבצע אותה, גבייה שתביא לגירעון מידי בקופת-חולים, כי הנתונים ידועים, משום שגוברים עליכם שיקולים לא-ענייניים בוויכוח הזה.

יכול להיות שזה מאוחר, אבל כנראה נולדתי אופטימיסט חסר תקנה, ואני מאמין שגם עכשיו, כאשר נתחיל להצביע על סעיף 4 ועל סעיפים 14 ו-15 ועל סעיף 33 – אלה הסעיפים שבמחלוקת – יתברר שיתגבש בכנסת רוב שייתן תשובה לחוק ביטוח בריאות, ייתן תשובה לקיומה של ההסתדרות הכללית, והכנסת תוציא מתחת ידה – לפני יציאתה לפגרה – חוק מתקדם וטוב לביטוח בריאות חובה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה, אדוני, חבר הכנסת אורון. אני מזמין את כבוד שר הכלכלה והתכנון.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני, אני מבקש לדעת, לפי איזה סעיף בתקנון מדבר השר? והאם אין מגבלה לגבי שרים? האם שר יכול לעלות אל הדוכן ולרדת, לעלות ולרדת? אני מבקש ממך, תעשה הפסקה, ואל תבייש את הכנסת, כי סעיף 50 ברור בעניין הזה. צריך לעשות סוף לעניין הזה.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, חבר הכנסת תיכון, אנחנו שומרים על כבודה של הכנסת כמו שאתה רוצה לשמור על כבודה של הכנסת.

השר שטרית החל לדבר ואני ביקשתי – – –

דן תיכון (הליכוד):

מה אתה?

היו"ר ר' אדרי:

אני ביקשתי מהשר, הוא התחיל לדבר לפני כחצי שעה. חבר הכנסת אורון נתבקש על-ידי יושב-ראש הוועדה להשיב על הסתייגויות, והשר שטרית ביקש, על-פי סעיף 50, את רשות הדיבור, ונתתי לו.

דן תיכון (הליכוד):

אני מבקש לדעת, על-פי סעיף 50, מי מדבר בשם הממשלה היום? אפשר להעמיד את כל 20 השרים וכל אחד יוכל לדבר, כאשר אותנו הורידו ו"התגלצנו" לרבע דקה.

היו"ר ר' אדרי:

אם אני מבין, שר הכלכלה והתכנון מדבר בשם הממשלה על-פי סעיף 50.

דן תיכון (הליכוד):

לא, בשם הממשלה דיבר השר שוחט, בשם הממשלה מדבר השר שחל. הממשלה צריכה להחליט מי מדבר בשמה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, כפי שקראת, נאמר: "שר", לא נאמר: "השר". שר שמדבר בשם הממשלה יכול לדבר.

היו"ר ר' אדרי:

כתוב: "חבר הממשלה המדבר בשמה".

דן תיכון (הליכוד):

חבר הממשלה המדבר בשמה צריך לבוא עם ייפוי כוח של הממשלה בכתב.

היו"ר ר' אדרי:

לא, לא כתוב: ייפוי כוח בכתב, אדוני. זה תקדים שעוד לא היה בכנסת.

דן תיכון (הליכוד):

לא היה דבר כזה. שלושה שרים התחילו לדבר באותו סעיף, וכל הזמן הם עולים ויורדים. השר דיבר, השלים את דבריו. אין עוד מקום ששרים ידברו באותו סעיף. אז תעשה הפסקה ותגיד לנו, שאתה

עושה הפסקה עד שיבוא לכאן מי שחסר לכם. אבל בהגינות. אתם לא שומרים על התקנון. השר דיבר בסעיף הזה, הוא גמר.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא סיימתי.

היו"ר ר' אדרי:

לא, אדוני. על-פי הצעתי, וכבוד השר קיבל את הצעתי, הוא ישב בשקט והקשיב לתשובה של חבר הכנסת חיים ארון מטעמו של יושב-ראש הוועדה – – –

דן תיכון (הליכוד):

לא.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אני הקשבתי לך. אני מנסה יחד אתך ועם חברי הבית לבדוק את הנושא. כתוב בסעיף 50: "חבר הממשלה".

דן תיכון (הליכוד):

נכון, לא כתוב: חברי הממשלה.

היו"ר ר' אדרי:

אנא בטובך, תן לי.

כתוב: "חבר הממשלה המדבר בשמה רשאי לבקש את רשות הדיבור בכל שלבי הדיון, בין סיעתי ובין אישי". היו תקדימים, מי כמוך יודע. אתה אינך חדש בכנסת. אתה כבר הרבה שנים בכנסת, ואתה יודע בדיוק שמדי פעם בפעם, כאשר יש דיון שהוא בעייתי, שרים מספר דיברו, גם בקואליציה הזאת וגם בקואליציה הקודמת. ואנחנו שנינו חברים בבית הזה לא מעט שנים, ושמענו והקשבנו ובסוף נתנו לשרים לדבר בכל הממשלות, לא רק שר אחד, אלא שניים וגם שלושה. ובמקרה זה השר קיבל רשות הדיבור, התחיל לדבר, ועל-פי בקשתי, שהוא ניאות להיענות לה, נתתי אפשרות, מסיבה מסוימת,

לחבר הכנסת חיים אורון, שביקש לדבר בשמו של יושב-ראש הוועדה; השר הפסיק לדבר ועכשיו השר ממשיך בדבריו.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ר' אדרי:

בבקשה, אדוני.

דן תיכון (הליכוד):

אני רוצה לקרוא יחד אתך את סעיף 50. אילו רצו לאפשר ליותר משר אחד לדבר, היו מנסחים את הסעיף בצורה הבאה: חברי הממשלה המדברים בשמה רשאים לבקש.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לפי פקודת הפרשנות – – –

דן תיכון (הליכוד):

על-פי הנוסח הקיים ברור שמדובר בשר אחד. אילו רציתם, הייתם צריכים לתת לשר האוצר לדבר מעתה ועד הבוקר, עד שהבעיה שלכם תיפתר ואותו חבר הכנסת שנעלם ואיננו, יופיע. אבל לא ייתכן שהשרים יעלו וידברו, וכאשר נגמר התור שלהם הם מתחילים מחדש. זה לא בא בחשבון.

השר שטרית דיבר. מי שקטע אותו באמצע הדברים היה היושב-ראש. הוא לא יכול לשוב ולדבר. יכול עכשיו לעלות השר שחל, שלא דיבר בסעיף הזה, והוא יכול לדבר מעכשיו ועד הודעה חדשה. אבל אתם צריכים להיות גם הוגנים כלפי האופוזיציה. טריקים – אבל על-פי התקנון, וזה לא על-פי התקנון.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא, לא סיימתי.

היו"ר ר' אדרי:

לא, הוא לא סיים. אתה לא היית כאן, חבר הכנסת תיכון.

אני מבקש להוסיף על מה שאמרת, לאחר שהקשבתי לך. כתוב בסעיף 50: "חבר הממשלה המדבר בשמה". יכול להיות חבר הממשלה שמדבר בכל שעה ובכל דיון ובכל סעיף. על-פי הפרשנות שלי הוא יכול לבקש.

דן תיכון (הליכוד):

הוא דיבר.

היו"ר ר' אדרי:

אתה לא היית כאן ולא הקשבת. קרא את הפרוטוקול. אני הודעתי שהוא ימשיך לאחר שחבר הכנסת אורון יסיים את דבריו. אנא בטובך, קרא את הפרוטוקול.

אדוני השר המתאם, השר שחל, בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

השר שטרית, גם אתה מדבר בשם הממשלה? אתה משפטן ואתה יודע שאני צודק.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני יודע שהפעם אתה טועה, כי במקום שכתוב "חבר ממשלה" זה גם חברי ממשלה, ותקרא את חוק הפרשנות.

דן תיכון (הליכוד):

יותר מפעם אחת?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

ויותר מפעם אחת, לפי הצורך.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דן תיכון, אנא בטובך, נקשיב עכשיו לשר המתאם.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת דן תיכון העלה באמת סוגיה מאוד מעניינת, והכנסת נדרשה לה בשנים עברו, כאשר היה תקדים דומה לזה בממשלה הקודמת, וטענו אנחנו בדיוק אותה טענה, ואכן יושב-ראש הישיבה, שהיה יושב-ראש הכנסת הקודם, חבר הכנסת שילנסקי, פסק שאין צורך בייפוי כוח בדיוק בדברים שפירש אותם גם יושב-ראש הישיבה.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני השר המתאם – – –

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת דן תיכון, תן לי. אני אתן לך. לאט לאט, דברי חכמים בנחת נשמעים.

ממה אנחנו לומדים גם לגבי ההחלטה? אכן יש לנו סעיף 50 בעמוד 18 של התקנון, האומר: "חבר הממשלה המדבר בשמה רשאי לבקש את רשות הדיבור בכל שלבי הדיון, בין סיעתי ובין אישי". יש לנו גם הוראה אחרת, וממנה אנחנו למדים – – –

דן תיכון (הליכוד):

איזה סעיף?

שר המשטרה מ' שחל:

תיכף אומר לך. בעמוד 47, בסעיף 126(z), נאמר: "הזכות הניתנת לכל חבר הממשלה לדבר בשם הממשלה בכל שלב של הדיון נתונה בקריאה שנייה גם לסגן השר שמשרדו ממונה על ביצועו של החוק המוצע".

דן תיכון (הליכוד):

אני מציע לך לקרוא את ראש הפרק. מדובר כאן על הצעות חוק מטעם הממשלה. זו לא הצעת חוק מטעם הממשלה.

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת תיכון, מדוע אין לך סבלנות? חזקה עלי שראיתי גם את החלק הזה. אכן אתה צודק, למעט דבר אחד, סעיפים אלה כולם חלים גם על הקריאה השנייה של הצעת החוק הפרטית.

דן תיכון (הליכוד):

מאיפה לקחת את זה? בראש הפרק כתוב: הצעות חוק מטעם הממשלה.

שר המשטרה מ' שחל:

מדוע כבודו לא יסתכל בסעיף 141 ויראה נא שהמשך הדיון בהצעת חוק של חברי הכנסת יהיה בהתאם לסעיפים 116, 118 עד 130? זה כולל את סעיף 126.

חבר הכנסת תיכון, אני מאוד מודה לך על ההזדמנות הניתנת לי לתת לך את ההסבר באמת בתמציתיות. הייתי שמח מאוד אילו היית קם ומודה שאכן הדברים לא רק היו מדויקים, אלא היו מוסמכים לחלוטין וכשירים מבחינה תקנונית.

דן תיכון (הליכוד):

— — — כתוב: עד 130.

שר המשטרה מ' שחל:

ופה מדובר בסעיף 126. לפחות תודה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

הפסדת בוויכוח, חבר הכנסת תיכון. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש עכשיו להפסיק.

דן תיכון (הליכוד):

רק רגע, אדוני.

היו"ר ר' אדרי:

בבקשה, יש לי סבלנות. הרבה סבלנות יש לי.

דן תיכון (הליכוד):

אנחנו יודעים שהזמן מצוי בשפע. השר שדיבר על אותו סעיף איננו יכול לרדת ולחזור כראות עיניו.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

זה לא כראות עיני. זה לפי בקשת היושב-ראש.

היו"ר ר' אדרי:

לא, לא. אם יש טענה – היא לא אל כבוד השר, אלא היא אלי. אני פסקתי מה שפסקתי והחלטתי מה שהחלטתי על-פי התקנון, על-פי התקדימים ועל-פי הנוהל.

אדוני, חבר הכנסת תיכון, אני רוצה להודות לך על הרגעים המעניינים, שבהם אפשרת לנו לדון בסוגיה חשובה ביותר. אבל אנחנו נמשיך בדיון. כרגיל, אתה תמיד מעלה דברי טעם, וגם כאן דבריך היו דברי טעם, אבל מה לעשות שהם נוגדים את התקנון? אנחנו נמשיך לפעול בהתאם. אדוני השר, בבקשה, נא בטובך.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת – – –

דן תיכון (הליכוד):

תגיד לנו מתי אנחנו צריכים לחזור.

היו"ר ר' אדרי:

השר המתאם אמר: 22:00.

שר המשטרה מ' שחל:

מביאים את יוסי ביילין, אף-על-פי שהוא יושב שבעה.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני השר, האם אפשר לצפות שההצבעה תהיה לפני ערב פסח?

שר המשטרה מ' שחל:

מקווים.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בפתח דברי, לאחר שהמתנתי כאן בסבלנות, בחינוך ומתוך אווירה טובה וחברית, אני רוצה להתייחס לניתוח האקדמי, שפתח בו חבר הכנסת דן תיכון, שכני הטוב.

היו"ר ר' אדרי:

חברים, שר התכנון והכלכלה לא הפריע לאיש. אני מבקש לאפשר לו לומר את דבריו.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

ראשית כול, אני רוצה לברך את יושב-ראש הלובי החברתי, חבר הכנסת רפי אלול, ואת חברי הכנסת האחרים מהלובי החברתי, שעכשיו באו מבית-הנשיא.

קריאה:

.22

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

22 חברי כנסת. חלקם נכנסו עכשיו לאולם המליאה. אני רואה את חבר הכנסת זיסמן, ידידי, את חבר הכנסת חיים דיין, את חבר הכנסת גדעון שגיא, את חבר הכנסת שפי. אני רוצה לברך אתכם לרגל הוצאת הדין-וחשבון השנתי.

היו"ר ר' אדרי:

נמצאים פה גם חבר הכנסת אסעד וחבר הכנסת הירשזון.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אסעד אסעד, היית גם?

אסעד אסעד (הליכוד):

לא הלכתי.

היו"ר ר' אדרי:

אבל הוא חבר.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אנחנו מחזיקים אותך כאילו הלכת ומברכים גם אותך.

גדעון שגיא (העבודה):

מה שחשוב הוא שהזכירו בבית-הנשיא את זכות הראשונים שלך, לגבי אותו לובי חברתי.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מאוד מודה. אני רוצה לברך אותם לרגל הוצאת הדין-וחשבון השנתי של הלובי החברתי. אני חושב, שכנסת שיש בה לובי חברתי פעיל, מוציאה החלטות טובות יותר, שומרת על אמון הציבור בפרלמנט הלאומי שלנו. אני מאחל לכם שתמשיכו לרשום הישגים לטובת הציבור על-ידי הדגשה והקפדה על הגנה על הזכויות של השכבות החלשות יותר בחברה הישראלית, של הערבים, של בעלי המשכנתאות, של הנכים, של הגמלאים, של הילדים. אני מדבר על כל הקבוצות, גם את אלה שמניתי וגם את אלה שלא מניתי.

אני רוצה לקוות, שאם אנחנו בממשלה נטעה – אתם תתקנו אותנו; אם המערכת המקצועית תטעה – אתם תתקנו אותנו, ותדאגו שמערכת הפיקוח הפרלמנטרית תבטיח אוזן קשבת לאדם החלש, לאדם חסר היכולת לעמוד על זכויותיו. אתם, הלובי החברתי בכנסת, הסניגורים שלו. אני מאחל לכם שתמשיכו להצליח.

אני מודה לנשיא המדינה שקיבל אתכם היום. אני שמח שאתם ממשיכים בפעילות של הלובי החברתי, כפי שהתחילה בשנים קודמות, גם בתרומה צנועה שלי.

היו"ר ר' אדרי:

אני רוצה להודות לך, אדוני השר, שמצאת לנכון להביע הערכה ותודה לחבר הכנסת אלול ולחברי הצוות שהלכו אתו לנשיא המדינה. אני מצטרף לברכות ולאיחולים, כפי שהשר הביא אותם לכאן, ואני מניח שהוא הביאם בשם כל הבית הזה. תודה רבה לכם.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מודה גם ליושב-ראש הישיבה על חלקו במאמץ למען קידום הזכויות החברתיות באותם מאבקים שגם בעבר עשינו ביחד.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה פה להדגיש משהו לטובת כל אלה שלפעמים מציירים את מפלגת העבודה כאילו היא משקפת השקפה חברתית שבאה מתורות זרות. אנחנו מבססים את התורה החברתית שלנו על נביאי ישראל. חבר הכנסת שילנסקי, אנחנו קוראים זאת בהפטרה של יום כיפור, בספר ישעיהו, פרק נ"ח: "הלוא פרס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית, כי תראה ערם וכסיתו ומבשרך לא תתעלם". זאת התורה החברתית שאנחנו מאמינים בה. זאת התפיסה החברתית.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני מחזק את ידיך ומכבד מאוד את העובדה שאתה תלמיד חכם. את זה אנחנו יודעים. אבל בזה אתה חיצקת את הטענה שלנו, שאסור לקחת מהעניים למען ההסתדרות.

אברהם הירשזון (הליכוד):

איך מפרש זאת רש"י?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

עכשיו אני רוצה לומר לך – – –

דן תיכון (הליכוד):

כמה זמן אדוני רוצה לדבר? – ישחרר אותנו ונבוא. תגיד לנו.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חבר הכנסת דן תיכון, אני מציע כך: מכיוון שאתה גר קרוב, אתה גר 300 מטר ממני, חציירך בתוך "הקו הירוק", חציירך מחוץ ל"קו הירוק", וזה נותן לך הנאה גדולה – אני מציע שתיסע לביתך. לפני ההצבעה אני אדאג – וזו התחייבות אישית – לצלצל אליך ולדאוג לך שלא תהיה הצבעה לפני שאתה תגיע. מה אתה אומר על ההסכם הג'נטלמני הזה?

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, היו פה דברי תורה מעניינים של השר, והנוכחות שלנו היתה חשובה. אדוני, דברי התורה שאמרת ודברי הטעם זכו להקשבה מרובה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

נכון. אני אומר: "הלוא פרס לרעב לחמך" – זה ביטוח לאומי. מה עושה ביטוח לאומי? הוא גובה מס מכולם ונותן לרעבים, נותן לאלה שלהם חסר בהכנסה. אם הם מובטלים – הוא נותן להם ביטוח אבטלה. אם הם נפגעו בעבודה – הוא נותן להם פיצוי לנפגעי העבודה. אם חסרה להם הכנסה – הוא

נותן להם השלמה לפי העקרונות של הבטחת הכנסה. זה העיקרון של ביטוח לאומי. "עניים מרודים תביא בית" – זה המשכנתאות. האם מישהו מאתנו יכול לקנות בית ללא העזרה של המשכנתה?

חבר הכנסת סילבן שלום, אני רוצה להדגיש פה, שהעקרונות החברתיים לא שאולים מתורות זרות, לא ממרקס ולא מאנגלס, אלא מתורת הנביאים שלנו, תורת ישראל, כפי שפותחה במשך השנים, ישעיהו, מיכה ועמוס.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני השר, מי שיישם זאת הלכה למעשה הוא ז'בוטינסקי בחמש המ"מים שלו.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אגיד לך, אני לא חייב להסתמך דווקא על המ"מים. יש לי המ"מים שלי מתוך ישעיהו.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אבל זה לא מזיק.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני רוצה לומר, שמי שבא ואומר לנו שההשקפה החברתית שלנו מבוססת על תורות זרות – טעות בידו. אנחנו שואבים את המחויבות לצדק חברתי ואת המחויבות לסולידריות חברתית – – –

סילבן שלום (הליכוד):

אני מבקש לשאול שאלה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

בבקשה, ברשות היושב-ראש.

היו"ר ר' אדרי:

בבקשה. הדיון מעניין. זה אפשרי.

סילבן שלום (הליכוד):

אני מסכים אתך שהעניין של צדק חברתי הוא עוד מקדמת דנא, מתורתנו הקדושה ומדברי הנביאים. אבל האם אתה חושב שההסתדרות עושה צדק עם העני?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מודה לך על השאלה. אני רוצה לשאול אותך, בבאר-שבע, שבה אתה גדלת, חברי, חבר הכנסת סילבן – – –

סילבן שלום (הליכוד):

ועדיין קשור אליה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

ועדיין קשור אליה; או בטבריה שבה אני גדלתי, איך היתה נראית המערכת החברתית, שירותי הרפואה, שירותי החינוך, לו היית מוחק את ההסתדרות ב-70 השנים האחרונות?

סילבן שלום (הליכוד):

היא עשתה את תפקידה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

קודם כול, אל תגיד "עשתה את תפקידה".

דן תיכון (הליכוד):

אולי תצטט גם את מבקר ההסתדרות, מה הוא אומר על ההסתדרות, מה דעתך?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חבר הכנסת תיכון, אני אשמח לענות אחרי שאני אשלים את התשובה המלאה שלי והמפורטת – – –

דן תיכון (הליכוד):

אני נותן לך רעיון לדבר עליו בקשר לנושא.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני רוצה לענות לחבר הכנסת שלום. אני חושב שהוא שאל שאלה מאוד חשובה.

דן תיכון (הליכוד):

בתקנון כתוב, שמי שמדבר מעל הדוכן צריך לדבר לעניין.

היו"ר ר' אדרי:

אני חושב שהדברים לעניין. אתה לא חושב שהדברים לעניין?

דן תיכון (הליכוד):

אפילו השר שחל – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חבר הכנסת תיכון, אני חושב שאני פה כבר כמעט קדנציה וחצי, ואני לא תמיד יכול להגיד שאתה קיימת את הכלל הזה, מכיוון שזה עניין של טעם.

דן תיכון (הליכוד):

אני מוכרח לומר לך שתמיד דיברתי לעניין. לא תמצא פעם אחת שלא דיברתי לעניין.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אבל צדק חברתי, הסתדרות, זה לא לעניין? מי לא דיבר היום על ההסתדרות?

דן תיכון (הליכוד):

מבקר ההסתדרות.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חכה, שב בסבלנות, או כשתחזור נדבר על מבקר ההסתדרות.

חיים אורון (מרצ):

מי זה מבקר ההסתדרות?

דן תיכון (הליכוד):

מי זה? – הברפלד?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חבר הכנסת שלום, אני רוצה להגיד לך, אני מאמין שחברה מתוקנת לא יכולה להתקיים בלי מערכות חברתיות וולונטריות, שמתקיימות כתוצאה מכך שאנשים מתאגדים באופן חופשי וולונטרי ודואגים לעצמם במערכת ארגונית כזאת או אחרת. מהי ההסתדרות? ההסתדרות היא תנועה חברתית וולונטרית, שקמה לפני למעלה משבעה עשורים ואמרה לעצמה כי היא צריכה לדאוג לכמה וכמה תחומים. זה נכון שהיא דאגה לבדה עד קום המדינה, אבל גם אחרי קום המדינה, המדינה לא דאגה לכל הדברים.

סילבן שלום (הליכוד):

— — — בשנת 1994 מי צריך את ההסתדרות? לשם מה? לבריאות, לחינוך, לשיכון? יש כבר הכול. מי צריך אותה?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני רוצה לשאול אותך שאלה. אתה אומר, למשל, שבחינוך לא צריך פעילות וולונטרית?

סילבן שלום (הליכוד):

לא צריך את ההסתדרות.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

הנה יושב כאן חבר הכנסת עמנואל זיסמן, הוא היה יושב-ראש סיעה של "ירושלים אחת" כמה שנים; למעלה מעשר שנים?

עמנואל זיסמן (העבודה):

20 שנה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

20 שנה. הוא יגיד לך. ואתה יודע שזה נכון, שכאשר אתה מבסס את המערכת רק על מערכת ממלכתית, תמיד יהיה צורך בתשלומים נוספים. הנה תשלומי הורים. ומה יש בחוק הזה שמונח לפנינו, ואתה יודע שזו אמת, אם לא יהיה לנו הכוח למנוע גלגול של תשלומים מסוימים על ההורים, על החולים, על הילדים, על הנכים, על הזקנים, הם ישלמו את העלות כשיחסר כסף, ולא דווקא מתקציב המדינה. זה מוטל עלינו, עלי ועליך, אתה כחבר ועדת הכספים ואני כחבר ממשלה, לעשות את המאמץ כדי שבאמת לא יתפתח התהליך שיגלגלו הכול על תשלומי הורים.

אני אומר לך, כל עוד יש אגודות וולונטריות, השירות החברתי הוא טוב יותר מאשר כשאינן אגודות וולונטריות.

סילבן שלום (הליכוד):

אבל זה כאשר הן לוקחות 28% מהכספים. יש מדינה, והיא תעשה בריאות, היא תעשה שיכון – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חבר הכנסת שלום, זאת גישה לא נכונה. אתה ליברל?

סילבן שלום (הליכוד):

אני ליברל.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

מה אומר הליברליזם? הליברליזם אומר, שאם בא גוף וולונטרי ורוצה לפעול, המדינה לא צריכה להתערב. ומה אתה אומר עכשיו? אני רוצה להוציא את ההסתדרות, שלא תפעל עוד. הרי זו לא גישה נכונה.

סילבן שלום (הליכוד):

הגוף הזה בא אלי ולוקח ממני כסף; לוקח מהמדינה מיליונים כל שנה. תיקח את המיליונים ותעשה בהם מה שאתה רוצה, אבל אל תבוא אלי ותגיד שאתה גם וולונטרי.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חבר הכנסת שלום, אני רוצה שתבין, הכסף שניתן למשל לקופת-חולים, הוא ניתן לחולים. כל הטענה הזאת, שכביכול אם הממשלה או ועדת הכספים מאשרות כסף לקופת-החולים אז התקציב של קופת-חולים – ואני רוצה שתבין זאת היטב, אתה יודע שאני מאוד מתעניין במערכות הכלכליות ובמימון שלהן – התקציב של קופת-חולים השנה, 1994, הוא 7 מיליארדים ו-250 מיליון. איך הוא בנוי? הוא בנוי ממס מקביל. איך בנוי המס המקביל? הוא לא בנוי לפי עלות ההוצאות הרפואיות. אם בשנה שעברה עלו ההוצאות הרפואיות ב-40% – המס המקביל עלה ב-40%? לא. זאת אומרת, כבר יש פה גירעון. אם עלו ההוצאות לתרופות ב-30% – העלו את המס המקביל ב-30%? לא. ולכן, תמיד יהיה גירעון.

סילבן שלום (הליכוד):

מה הגירעון השנה? מה הגירעון של כל שנה?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

הגירעון בשנה שעברה היה קטן מאוד.

סילבן שלום (הליכוד):

אני אגיד לך בדיוק מה הגירעון. הגירעון הוא מעל 400 מיליון שקל, כמעט 450 מיליון שקל. כאשר תקציב הוועד הפועל הוא בדיוק 450 מיליון שקל. קח את 28% האלה, אל תיתן אותם לשם, תשאיר אותם בקופת-חולים – קופת-חולים של ההסתדרות הכי טובה בארץ, לא צריכה שקל אחד מהמדינה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

תירגע. חבר הכנסת שלום, מה שאתה אומר עכשיו מעיד על בורות. ואני אסביר לך למה.

סילבן שלום (הליכוד):

אל תדבר אלי ככה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

שלמה בוחבוט (העבודה):

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני אסביר לך למה. כי אם אתה בוחר מספר, ובמקרה הוא דומה, אז אתה אומר שהוא משלים.

סילבן שלום (הליכוד):

זה בדיוק. לא צריך להגיד בורות.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת שלום, אני מבקש, אני אפשרתי לך, זה דיון מעניין לשני הצדדים, אומרים דברים שיש בהם דברי טעם וצריך להקשיב להם, אבל אני מבקש גם לאפשר להשיב.

אני רוצה לשאול: הליכוד לא הולך לבחירות להסתדרות? הוא לא רוצה שהמועמד שלו יהיה מזכיר ההסתדרות?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

דומני שלא. יש הבדל בין ליכוד לבין סיעת תכלת לבן – – –

היו"ר ר' אדרי:

אני שואל שאלה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

הוא רוצה ששמאי – – –

שלמה בוחבוט (העבודה):

– – –

היו"ר ר' אדרי:

אני לא שאלתי אתכם, חברי הכנסת.

סילבן שלום (הליכוד):

אין צורך בהסתדרות. צריך לפרק את ההסתדרות.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

עכשיו אנחנו יודעים. אם אתה רוצה חברה שאין בה איגוד מקצועי, יא ברעכן, כמו שמישהו הזכיר קודם ואמר, אני מסכים אתך, אתה צריך להגיד: להרוס את ההסתדרות, כי אז העובדים יהיו בלי הגנה מקצועית, לא יהיה מי שיטפל בהם.

סילבן שלום (הליכוד):

איגוד עובדים – כן. מה זה הסתדרות?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

סליחה, אל תגיד לי "מה זה הסתדרות". הסתדרות היא איגוד עובדים שקובע שירותי רווחה לעובד. מה רע בזה?

סילבן שלום (הליכוד):

יש מדינה. לא צריך מדינה שמסבסדת את ההסתדרות. זאת מדינת סעד.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אתה לא ליברל. אתה רוצה שהכול המדינה תעשה? אתה תחליט, אתה ליברל או לא?

סילבן שלום (הליכוד):

כן.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אם אתה ליברל, אתה לא יכול למנוע מאיגוד מקצועי ומאגודה מקצועית חופשית לפעול. הרי יש סתירה בדבריך. אתה הכנסת את עצמך לאיזה מין קור עכביש של סתירות מושגיות, רעיוניות. מצד אחד אתה אומר שאתה ליברל – אם אתה ליברל, עקרון הליברליות אומר שהמדינה תצא כמה שיותר ותיתן לאזרחים להתארגן בעצמם.

סילבן שלום (הליכוד):

לא נכון. אתה לא יודע מה זה ליברליזם. אולי אתה יודע מה זה סוציאליזם. ליברליזם זה עניין של קיום בסיסי לאדם – – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת שלום, בדרך הזאת השר לא ישיב במשך שעה או שעתיים, מפני שאני רואה שיש לו הרבה מה לומר. אתם מעלים שאלות והוא מחזיק אותנו כאן. הוא יחזיק אותנו עד הבוקר.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אנחנו יודעים שלממשלה, קרי למערך, עדיין אין רוב, והשר בלאו הכי ידבר עד שיכנסו את האנשים.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני סגן יושב-ראש הכנסת, בדרך הזאת אתם עוזרים לו לנוח. מפני שאם הוא ידבר ארבע או חמש שעות, הוא יתעייף.

דב שילנסקי (הליכוד):

יסלח לי כבודו. אני מכיר את השר שטרית, את הכוח שלו, את כוח הדיבור ואת יכולת הסבל הפיסי שלו. הוא ידבר וידבר עד שהמצליף ייתן לו רמז שהנה יש קולות, אתה יכול להפסיק.

היו"ר ר' אדרי:

אבל אתם מסייעים לו, זה בסדר.

עמנואל זיסמן (העבודה):

חבר הכנסת שילנסקי, כפי שחשבתם שהעולים יצביעו בשבילכם – – – בעוד כמה דקות תיווכחו לדעת שתפסידו גם בקרב הזה.

סילבן שלום (הליכוד):

ההסתדרות תנצח והמדינה תפסיד. זה העניין, אזרחי ישראל יפסידו.

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, עד עכשיו אפשרתי דיון נינוח. אומנם השר מרוצה מהדיון ומדרך הדיון, ואני רואה חיוך על פניו, אבל אני מבקש לאפשר לו להמשיך בדבריו ולהשיב גם על השאלות שהועלו על-ידי חברי הכנסת שקדמו ליושבים כאן וגם לאלה שיושבים כאן. ואנא ממך, תואיל להתייחס לכל השאלות שהועלו כאן.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להגיד לך עוד דבר. ביציע יושב ויקטור שם-טוב, שר הבריאות לשעבר. אנחנו נותנים לו הזדמנות גם ליהנות מהפרלמנטריזם של ימינו אלה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, ואני מקדם בברכה את שר הבריאות לשעבר, חבר הכנסת שם-טוב. טוב שהסבת את תשומת לבנו שעדיין השר לשעבר מתעניין בנושא הבריאות. כנראה זה נושא חשוב שעומד על סדר-יומה של החברה הישראלית.

וכעת, אנא מכם, חברי הכנסת, נאפשר לשר שמעון שטרית להשיב על כל השאלות והטענות שהועלו כאן. אודה לכם אם הפעם לא יהיו באמצע קריאות ביניים. תודה לכם. בבקשה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, גם אני מנצל את ההזדמנות לברך את חבר הכנסת לשעבר והשר לשעבר ויקטור שם-טוב שיושב ביציע. הייתי רוצה להציג במשך עשר דקות רצופות את ההשקפה שלי על חוק ביטוח בריאות.

שמעתי כאן גם חברים מתוך מפלגתי, בכלל זה מתוך הממשלה, שמעתי בבוקר התייחסויות גם אלי ואל עמדותי, ואני רוצה להציג מה הם העקרונות, שאני מאמין שחוק בריאות טוב צריך להיות מבוסס עליהם.

אדוני היושב-ראש, אולי אתה מוכן לבקש מהשר לשעבר רמון שלא יפריע?

היו"ר ר' אדרי:

אדוני שר הבריאות לשעבר, אני מבין שיש ויכוח.

חיים רמון (העבודה):

מכיוון שמישהו חשד, פניתי – – –

היו"ר ר' אדרי:

חלילה. לא חשדו.

יוסף בא-גד (מולדת):

כבוד היושב-ראש, היות שסגן השר חבר הכנסת יוסי ביילין יושב שבעה, הוא ביקש שאסכים להתקזז אתו, כדי שלא יביאו אותו באמצע השבעה, ונעתרתי לביקשתו.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת בא-גד.

חברי הכנסת העומדים, הואילו בטובכם לשבת. שיחות – לא כאן. אנא כבדו את הבית ואת היושבים כאן.

ברשותך, אדוני השר, חבר הכנסת מנע ישוב והקשיב לדבריך. כנראה יש לו דבר מעניין לומר לנו. בבקשה, אדוני.

דוד מנע (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ביקשו מסיעת הליכוד למצוא קיזוז לסגן השר ביילין, ואני בעד הקיזוז. סיעת הליכוד הציעה חבר כנסת שלה שיתקזז עם חבר הכנסת ביילין, אבל יושב-ראש הסיעה לא מסכים שאותו חבר כנסת מהליכוד יתקזז עם חבר הכנסת ביילין. יושב-ראש הקואליציה אמר: אם לא תסכימו לקזז אותו עם מי שאנחנו נרצה, השר שטרית ידבר עד הבוקר. כך התבטאו בחוץ. כלומר, כל עוד לא יהיה קיזוז לחבר הכנסת ביילין – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

אני קיבלתי עלי להתקזז אתו כמחווה הומנית דתית.

דוד מנע (הליכוד):

כבר התקזזנו אתו, חבר הכנסת בא-גד. אבל האם זה מקובל שהשר ידבר עד מחר בבוקר?

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לכם. תם ונשלם הנושא הזה. בבקשה, אדוני השר.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להציג את השקפתי לגבי העקרונות הראויים של חוק הבריאות, ואני מבקש לתת לי כמה דקות. ראשית, אני חושב שחוק בריאות צריך להיות מושתת על רפואה שוויונית שמונעת תשלומים על-ידי חולים בעת מחלתם, ומבוססת על השתתפות המדינה בתקצוב נאות של שירותי הבריאות, ומבוססת על עדכון שירותי הבריאות והעלות שלהם על יסוד החלטה מקצועית ועל בסיס של מדד בריאות אובייקטיבי ולא על בסיס של החלטה פוליטית.

אני חושב שההקצבות של המדינה למימון סל שירותי הבריאות, מעבר לתשלומי המבוטחים, צריכות להיקבע בצורה ברורה ולא באופן כללי ובלתי מחייב.

חוק הבריאות חייב להיות מבוסס על השתתפות המדינה במימונו של החוק באופן שהאזרח המבוטח ישלם תשלומי ביטוח, אבל לא יוטלו עליו תשלומים נוספים בעת מחלתו, כגון: צילומים, שירותי מעבדה, ביקור אצל רופא מקצועי ואשפוז, מעבר לתשלומים מאוד צנועים שנהוגים כיום. הטלת תשלומים נוספים על חולים בגין שירותים רפואיים יוצרת אי-שוויון בין בעלי יכולת לחסרי יכולת ומפרידה בין עשירים ובין עניים.

נוסף על כך, העמדת מקורות המימון של חוק בריאות על תשלומים נוספים ועל ביטוח משלים, בהעדר הבטחה להשתתפות נאותה מתקציב המדינה, תביא להגדלה מתמדת של תשלומים נוספים שיוטלו על חולים בגין שירותי הבריאות.

ההחלטה בדבר עדכון סל שירותי הבריאות או בדבר גריעה מהסל הזה חייבת להיות מקצועית ולא פוליטית. היא צריכה להיות החלטה כמו שאנחנו קובעים את מדד יוקר המחיה. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה קובעת את זה, לא הממשלה, לא השרים, לא קובעת את זה ועדה של הכנסת, זה ניתוח מקצועי. אם ניתן לשרים או לוועדות פוליטיות את הסמכות לקבוע את מועדי העדכון ואת האפשרות לקבוע גריעה מהסל, משמעותו שאנחנו בעצם משאירים את ההחלטה בידי הפוליטיקאים.

אומנם תוכל לומר, שאם הגריעה של סל שירותי הבריאות היא גריעה באישור ועדה, זה נותן יותר ביטחון. אני אומר שגם זה לא ביטחון, כי במשטר הקואליציוני הקיים במדינת ישראל, זו אינה ערובה להבטחת היקף נאות של שירותי הבריאות. הניסיון של ביטול קצבאות הילדים על-ידי הכנסת, אשר נעשה על-ידי ממשלות קודמות – ואנחנו החזרנו את הקצבאות לילד הראשון ולילד השני, מה שנגזל ונלקח על-ידי ממשלה קודמת, אנו החזרנו. זה מעיד על כך שגם אם קצבאות הילדים היו קבועות בחוק, באה הממשלה ובאמצעות שליטתה בפרלמנט תיקנה וביטלה את קצבאות הילדים. אם מישהו אומר שאפשר לשנות את סל שירותי הבריאות רק על-ידי אישור של ועדת הכנסת, ברור שאם צריך יהיה להשיג חקיקה לשם כך – השיגו חקיקה.

אנחנו לא צריכים לחשוב שקבלת החוק הזה היא סוף פסוק. זוהי תחילת המאבק להבטיח שלא יוטלו תשלומים נוספים. החוק מאפשר הטלת תשלומים נוספים, פקידי האוצר באופן טבעי וידוע מראש יסרבו להעמיד מקורות תקציביים לעדכון תקציבי הבריאות, ומה תהיה התוצאה? בריחה אל הטלת תשלומים נוספים על החולים ובריחה לביטוח משלים. הסדרים כאלה יפגעו במיוחד בבעלי משפחות גדולות ובבעלי הכנסות נמוכות.

בהקשר של החינוך הממלכתי – ריבוי התשלומים של ההורים מעיד על הצפוי במערכת הבריאות, אם לא נעמוד באתגר של מניעת הבריחה לתשלומים נוספים. אם לא נעמוד בכך, גורל מערכת הבריאות, גם לאחר קבלת החוק הזה, יהיה דומה לקורה במערכת החינוך בכל הנוגע לריבוי תשלומים.

במהלך דיוני הממשלה על חוק ביטוח הבריאות תמכתי בהסדר שיבסס את שיטת העדכון על מדד יוקר בריאות אובייקטיבי הפועל באופן אוטומטי וללא החלטה פוליטית, לא של שר ולא של חבר ועדה. אותו מדד יהיה מיושם בדומה למדד יוקר המחיה, המשפיע אוטומטית על תשלומי תוספת היוקר לשכירים. גם תוספת היוקר לשכירים כרוכה בתוספת תקציבית ובהשלכות כלכליות ומשקיות, אך גם היא מקובלת ונוהגים על-פיה במשך שנים רבות. זוהי תוצאה של הפעלה אוטומטית של מדד מקצועי אובייקטיבי.

אני שמח על שבדיוני ועדת העבודה והרווחה התקבל הרעיון שהועלה בזמן דיוני הממשלה, להנהיג מדד יוקר בריאות. אלא מאי? העדכון של סל שירותי הבריאות נעשה על-פי החוק רק אחת לשנה, והחוק מוסר את המועדים לעדכון ושינוי הרכב המדד להחלטה פוליטית. אבל ברור לגמרי שההוצאות אינן מתייקרות אחת לשנה. המדד עולה מדי חודש בחודשו, והעדכון אחת לשנה ייצור באופן אוטומטי גירעון שוטף במימון שירותי הבריאות. לכן, צריך לעשות מאמץ גדול בעת יישום החוק, למנוע את התוצאה הזו.

צריך להזכיר כי שיעורי מס מקביל אינם נקבעים בצמידות למגמות מחיר שירותי הרפואה, אלא בהתאם למדיניות כלכלית כוללת. ידוע לכם שמדי שנה נותנת הממשלה כסף – והשנה 5 מיליארדי שקל – כשיפוי למעבידים, על תשלומי הביטוח הלאומי. הממשלה אינה קובעת את רמת תשלומי המס המקביל על-פי העלייה של ההוצאות הרפואיות, אלא היא קובעת את תשלומי המס המקביל על-פי שיקולים כלכליים גלובליים. לכן צפוי כי ההוצאות הרפואיות תגדלנה מצד אחד, ואילו ההכנסות לא תגדלנה באופן מקביל. התוצאה היא גירעון.

לכן, מי שחושב שהחוק הזה כשלעצמו נותן תשובה צריך לדעת שאין זה כך. החוק הזה מחייב מבחינת המימון מעקב מתמיד לתקצוב נאות מצד אחד, ומעקב מתמיד על כך שמקורות המימון של

ההוצאות הרפואיות יעלו במקביל לעלייה בהוצאות הרפואיות מצד שני. אם זה לא יקרה, מובטח שהגירעון יתקיים, ולא משנה איזו קופת-חולים היא זו.

דב שילנסקי (הליכוד):

מדוע אתה מקפץ?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני חושב ששכני היקר, נפלה בו רוח שטות, מה שנקרא רוח קונדס, אף-על-פי שפורים כבר עבר, ובפסח אנו צריכים יותר לבער את החמץ מאשר להרעיש ברעשנים.

דב שילנסקי (הליכוד):

טוב שיש גם רוח הומור. היושב-ראש לא יודע מדוע צוחקים כאן.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

פתאום החליט סגן יושב-ראש הכנסת, חבר הכנסת דן תיכון, השולט בכל הכפתורים, להנמיך לי את הבימה. יושב-ראש הכנסת לשעבר, ידידי חבר הכנסת שילנסקי, ראה פתאום שהניירות יורדים. אך הטיעון לא נשבר. אתה מודה, אדוני, ששמרתי על יציבות בטיעון.

דב שילנסקי (הליכוד):

חשבתי שיושב-ראש ועדת העבודה והרווחה עושה זאת.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חשבתי ששניהם עושים קונספירציה, כדי שאתרגש ואחייך, ואני מודה להם על כך.

היו"ר ר' אדרי:

אתה רוצה שנברר או נערוך בדיקה מדוקדקת על כך?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא, אני מעדיף להציג את דברי כפי שהכנתי.

היו"ר ר' אדרי:

ואת הבדיקה נערוך אחר כך?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

את הבדיקה נערוך אחר כך.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, חבר הכנסת תיכון, את הבדיקה נערוך אחר כך.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אם לא נעמוד על המשמר, אדוני חבר הכנסת שילנסקי, אדוני היושב-ראש, התוצאה הצפויה מחוק הבריאות היא, שהציבור ישלם יותר. זה ידוע. שיעור התשלום יהיה לפי מס על יחיד. כל אחד ישלם 5.6% משכרו. זה לא יהיה כמו היום, כאשר אלה דמי ביטוח; זה יהפוך להיות מס בריאות. מדובר על מס יחסי, דהיינו שיעור מס אחיד לכל עובד. זה יגדיל את התשלומים. אנו מדברים על מס שהרכיבים שלו הם כמו הרכיבים של הביטוח הלאומי, וכידוע מתוכנן להרחיב את הרכיבים של הביטוח הלאומי. הציבור צריך לדעת, ואנו אומרים זאת בכל ההגינות: הציבור ישלם יותר. אנו יודעים שהתשלומים על הבריאות מהווים היום 7% מההכנסה המשפחתית, ויש לשער שהם יעלו ב-40% לפחות בהשוואה לשיעורם היום. אם היום מדובר על ביטוח משפחתי בחישוב משותף של שני בני הזוג, על-פי החוק כל אחד מבני הזוג ישלם את מס הבריאות ממשכורתו. במלים אחרות, צריך להגיד לציבור את האמת, שכאשר החוק יתחיל לפעול בראשית השנה הבאה, תלוש המשכורת יהיה קטן יותר בנטו.

השאלה היא, האם יהיו לנו הכוח והיכולת – לכנסת ולממשלה – להבטיח שבמקביל לתשלומים הנוספים – – –

דן תיכון (הליכוד):

אדוני השר, אולי אתה רוצה ספר טלפונים?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חבר הכנסת דן תיכון, עכשיו אני מוריד את החיוך מעל פני, אף-על-פי שאני יכול לחייר. אני חושב שכושר הסבלנות שלך נפגם, אולי מתוקף העובדה שאתה מכהן יותר מדי שנים בכנסת. יכול להיות שבגלל זה אבדה סבלנותך. זו ההרגשה שלי.

דן תיכון (הליכוד):

לא אבדה לי הסבלנות.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

תן לי לדבר.

דן תיכון (הליכוד):

אתם שרים – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אנחנו שרים, ואני מציג עכשיו – – –

דן תיכון (הליכוד):

פעם היינו עושים זאת במשך חמש דקות, אבל אתם עושים זאת במשך שעות. זה לא מכובד ששרי ממשלה יעשו פיליבסטר. זה לא מכובד ולא מתקבל על הדעת. בעבר היינו עושים פיליבסטר במשך חמש דקות.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

העלית את העניין באופן עקרוני, ודנו בו על יסוד הוראות התקנון.

דן תיכון (הליכוד):

קצת כבוד לכנסת.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

ניתנה לך הזדמנות על-ידי יושב-ראש הישיבה להציג את הטענות, ענה לך השר המתאם.

דן תיכון (הליכוד):

קצת כבוד לכנסת.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

נתנו את כל הכבוד לכנסת, הצגנו את העניין, ואם עכשיו לא הייתי מדבר על חוק הבריאות, יכולת להעיר את ההערה. כל מה שאני אומר הוא על חוק הבריאות.

דן תיכון (הליכוד):

זה לא נאה. זהו שימוש ציני של שרים בתקנון.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

תקנון הכנסת עומד לרשותכם.

דן תיכון (הליכוד):

לגבינו התקנון לא קיים מזמן.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מצטער שאתה חושב כך, אנחנו מקפידים על התקנון, ואתה יודע שהכנסת כפופה גם היא לביקורת שיפוטית. אם לא יאה לך הפרקטיקה, אתה יכול להגיש בג"ץ.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, תעשה הפסקה ותקראו לנו כשתהיו מוכנים, אבל אל תבזו את שרי הממשלה.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני חבר הכנסת תיכון, הרי יש – – –

דן תיכון (הליכוד):

יש לך זכות לסגור את הישיבה.

היו"ר ר' אדרי:

אני הקשבתי לך, היו לך כמה הערות. יש תקנון, והשאלה הזאת הועלתה על-ידך. אני, חלילה, לא אמרתי שאין בה מן האמת. אבל התקנון, סעיף 50, עומד לזכות השר, והשר מנמק ואומר דברים.

דן תיכון (הליכוד):

סעיף 50 לא עומד לזכותו.

היו"ר ר' אדרי:

אני הקשבתי לשר, ובכל הדברים שהוא אמר במשך חצי השעה האחרונה – הוא לא מדבר שעות – הוא דיבר על הנושא שעומד היום על סדר-יומה של הכנסת. את זאת אני חייב לתקן. היו שאלות מספר של חברי כנסת, דווקא לא מהצד השמאלי של הבית אלא מהצד הימני, והוא השיב לכל אחד. הוא לא הספיק לומר את הדברים הרשומים לפניו, לכן אני מבקש לאפשר לו – – –

דן תיכון (הליכוד):

תקשיב לי, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ר' אדרי:

כן, אדוני.

דן תיכון (הליכוד):

פיליבסטר זה כלי פרלמנטרי שמשמש בו המיעוט בדרך כלל. אני לא שמעתי שממשלה עושה במשך שעות פיליבסטר. זה פשוט ניצול לרעה של התקנון, ואני מדבר ברצינות. אל תבייש את השרים ואת השר שטרית. יכול להיות שהוא מוחל על כבודו, אבל כבודו איננו מחול, כי הוא שר, הוא שר בממשלת ישראל. אתם רוצים להמתין? תסגור את הישיבה ותאמר לנו שנתכנס בעוד שעתיים, ונקבל את זה.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אל תחשוד בכשרים.

דן תיכון (הליכוד):

המצב הנוכחי פשוט לא מכובד.

היו"ר ר' אדרי:

אל תחשוד בכשרים. אני הקשבתי ואני מאזין לשר, לדברים שהוא אומר. אנא בטובך, בוא נאזין לו ביחד ונראה אם הדברים שהוא אומר קשורים לנושא או לא קשורים לנושא.

דן תיכון (הליכוד):

לא נאזין, שישב וידבר לבד.

עובדיה עלי (הליכוד):

אם זה עניין של פיליבסטר, תן עשר דקות – – –

דן תיכון (הליכוד):

אותנו הורידו לאחר שלוש דקות, מהר, מהר. עכשיו, לשרים שלכם – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

יש הסתייגויות שלי.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני השר, אתה מוכן לאפשר לו?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אם חבר הכנסת תיכון לא יגיד אחר כך שאני – – – זאת הבעיה. קודם לכן, כשהסכמתי, הוא בא וטען
– – –

היו"ר ר' אדרי:

נכון, נכון.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חבר הכנסת עובדיה עלי, אני רוצה להסביר לך – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

תרשה לי. לפי סעיף 50 – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

התרת לי היום לפי הסעיף הזה.

עובדיה עלי (הליכוד):

הרי אני עצמי אמרתי שיש לך מלוא הזכות, לפי סעיף 50, לדבר בכל עת שתחפוץ, לדבר כמה שאתה יכול. אין הגבלה של זמן. תקנונית אין בעיה, אתה יכול לעמוד כאן ולנאום גם 20 שעות. אבל אני מדבר כרגע מבחינת ההגינות כלפינו. יש לנו הסתייגויות – – –

היו"ר ר' אדרי:

בבקשה, אדוני, אף אחד לא מתנגד לזה.

עובדיה עלי (הליכוד):

אם לא קשה לך. זה גם יותר מעניין לציבור.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת עובדיה עלי, אני לא התנגדתי כשביקשו ממני להסתייג. אני בהחלט חושב שזכותך להסתייג, אף שהזמן חלף. אני מבין שאתה לא היית חייב להיות כאן באותם רגעים והיו לך דברים חשובים ביותר, אבל מאחר שהנושא שעומד על סדר-היום הוא חשוב, אישרתי שבבוא העת, ואם כבוד השר יהיה מוכן – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מוכן. חבר הכנסת עובדיה עלי, אני רוצה להסביר לך – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

אין לי טענות אליך.

היו"ר ר' אדרי:

אין לו טענות אליך.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

היה קודם מצב שחבר הכנסת אורון ביקש שהוא ידבר, והרשיתי לו. כשחזרתי, לאחר שהוא סיים את דבריו, חברך, חבר הכנסת תיכון, שהוא פרלמנטר מנוסה, העלה טענות תקנוניות כאילו זה לא תקין. אם אתה רוצה לדבר על סמך הזמן שמוקצה לך, אני בהחלט מוכן לתת לך את האפשרות הזאת. אני יודע לאן הגעתי בדברים שלי, יש לי כאן דברים שתכננתי לדבר עליהם, הם מסודרים, ומכיוון שנשאלתי הרבה שאלות, עוד לא הספקתי להציג אותם בצורה מסודרת. אבל אם אתה מבקש לדבר על ההסתייגויות שיש לך בהמשך לגבי סעיפים 5, 6, וכו', או על סעיף 4, שלא הספקת לדבר עליו – בבקשה, אני מוכן לאפשר לך.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני השר, ואני מזמין את חבר הכנסת עובדיה עלי להציג את ההסתייגויות שלו. בבקשה, אדוני.

דן תיכון (הליכוד):

לא מכובד.

היו"ר ר' אדרי:

למה זה לא מכובד? אני לא מבין למה זה לא מכובד. דיון מעניין, דיון חשוב, זה בהחלט מכובד. חבר הכנסת עלי ביקש להסתייג וזכותו להסתייג, כי יש לו בוודאי דברים חשובים לומר לציבור ולנו.

דן תיכון (הליכוד):

ממשלה לא עושה פיליבסטר. תיאורטית אתה יכול להושיב אותנו כאן שבועיים ימים ולומר שזה על-פי התקנון.

שמואל אביטל (העבודה):

זה הרעיון המרכזי.

היו"ר ר' אדרי:

יש לי הבטחה מהממשלה שעד ערב פסח תהיה הצבעה.

דן תיכון (הליכוד):

אוי ואבוי לממשלה שנותנת הבטחות מן הסוג הזה.

שמואל אביטל (העבודה):

אם קיבלת הודעה רשמית, תציג אותה.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת עובדיה עלי לא הפריע לאיש, ואני מבקש לאפשר לו להעלות את ההסתייגויות שלו.

עובדיה עלי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ידידי שר הכלכלה והתכנון, אין ספק שלפי סעיף 50 לתקנון, זכותך לבוא לכאן בכל עת שתחפוץ, אתה מייצג את הממשלה, ולשאת דבריו בכל השאלות הנוגעות לחוק. הבעיה היא לא של תקנון, אבל על עצם הנכונות שלך לאפשר כאן לדבר, אני מעריך ומודה לך על כך.

אולי בעקבות הדברים, אם תואיל לעלות לדוכן לשאת את דבריו, אולי גם תתייחס כאן לשאלות שמועלות, שאלות עקרוניות, שלהערכתך הן בבסיס החוק הזה.

הנחת היסוד שלנו היא, שחוק ביטוח בריאות ממלכתי צריך לתת את השירות הטוב ביותר באיכות הטובה ביותר, ובאותו זמן גם בעלות הנמוכה ביותר, הן למבוטחים והן לממשק המדינה. המבחן של החוק הזה יהיה, באיזו מידה מס הבריאות שייגבה מתושבי המדינה ואזרחיה יאפשר מתן השירותים האלה, כשעלותם תהיה נמוכה ככל האפשר.

אנחנו סבורים, שבשעה שיש תחרות חופשית בין קופות, בין ארגונים, בין מוסדות שמעניקים שירותי בריאות, תחרות חופשית יכולה להביא הן לשיפור השירות והן להורדת העלויות, כי תחרות חופשית מטבעה מביאה ליעילות יתר, ליתר שיפורים, הן מבחינת מתן השירותים של הרופאים, של העובדים, והן מבחינת ההוצאות הכספיות שיש לקופות השונות בתחום הבריאות. זאת הנחת היסוד השנייה.

אם כך, אני מבקש לשאול את השר שעמד כאן והרצה הרצאה מלומדת: אנחנו יודעים שקופת-החולים של ההסתדרות סובלת מגירעונות עתק. הגירעון של קופת-החולים של ההסתדרות מגיע למיליארד ו-200 מיליון שקל, וזאת אף שרק בשנה האחרונה קיבלה קופת-חולים ממשלם המסים, מהקופה הציבורית, מתקציב המדינה, 350 מיליון שקל. הסכום הזה הוא סכום שניתן רק מאז כינונה של הממשלה הנוכחית. קודם לכן היא גם כן קיבלה סיוע בהיקפים של מאות מיליוני שקלים מדי שנה בשנה. השאלה, אדוני השר: איך קורה שהקופה הזאת סובלת מגירעון למרות העובדה שהיא מקבלת סיוע מאוד אינטנסיבי, בשעה שקופות אחרות לא זוכות לאותו סיוע, אפילו לא לחלק קטן מאותו סיוע?

ואל נשכח עוד נתון אחד: לקופת-החולים של ההסתדרות יש גם יתרון הגודל. העובדה שהיא הקופה הגדולה ביותר והיא מבטחת את המספר הגדול ביותר של המבוטחים נותנת יתרונות כלשהם, יתרונות שיכולים לאפשר יותר יעילות, יתר שיפורים, עלויות יותר נמוכות. ובכל זאת הקופה הזאת סובלת, היא עומדת בפני קריסה כלכלית, היא עומדת בפני קריסה כללית. אז מה קורה כאן? אם כל כך טוב, למה כל כך רע?

חבר הכנסת זיסמן מאוד התלהב בדיון בשעה שעמדו כאן חברי הכנסת רמון ופרץ. הוא קרא קריאות ביניים למכביר. אני שואל אותך, איך קורה שקופת-חולים של ההסתדרות סובלת מגירעונות?

עמנואל זיסמן (העבודה):

כי במקום לקבל מהממשלה באופן סדיר, הם לא קיבלו מה שממשלה, כל ממשלה, צריכה לתת לאזרחיה. אותו דבר קרה בוועדת הכספים. אותו דבר קרה בקשר לשלטון המקומי. אתה היית ראש עירייה. אתה זוכר אילו הלוואות אתה לקחת כראש עירייה מפני שלא קיבלת – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

הטיעונים האלה הם דמגוגיה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

דמגוגיה?

עובדיה עלי (הליכוד):

כן, דמגוגיה, בהחלט. כל מי שמכהן בוועדת הכספים של הכנסת ומכיר את הנתונים לאשורם, יודע שהקופות האחרות לא גובות – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

עובדיה עלי (הליכוד):

אולי תרשה לי? הקשבתי לך ברוב קשב. אני אשמח עם היושב-ראש יאפשר ויהיה כאן דיון מעניין. אין לי שום בעיה עם זה. אבל אנא הקשב, כדי שזה יהיה דיון מעניין ולא צעקות וטיעונים דמגוגיים כאלה ואחרים.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אתה עוד הפעם משתמש בביטוי הזה?

עובדיה עלי (הליכוד):

זאת הערכתי.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, חבר הכנסת זיסמן, אני מבקש ממך, אנא בטובך. אפשרתי לך שתי קריאות ביניים, וזה היה עם טעם; יותר – זה כבר חסר טעם.

עובדיה עלי (הליכוד):

איך אתה מסביר שקופת-חולים כמו "מכבי", שלא גובה יותר מאשר קופת-החולים הכללית, אלא להיפך, לאשה עובדת יש הנחה, כשאתה משווה את התשלומים בקופת-חולים "מכבי" או "מאוחדת" לאלה שבקופת-החולים הכללית, מתברר ששם הסכומים יותר קטנים. בכל זאת, הם שומרים על איזון תקציבי.

אני אגיד לך למה. זה לא כל כך מסובך, זה פשוט. מי שגוזל את כספי המבוטחים, מי שגוזל את כספי קופת-החולים – זאת ההסתדרות. הם שודדים את הקופה של קופת-חולים. הם לוקחים לכיסם 28%

עמנואל זיסמן (העבודה):

זאת רשעות.

עובדיה עלי (הליכוד):

ידידי חבר הכנסת זיסמן, האמן לי, הטיעונים האלה נשמעים יוצאים כלאחר יד, והם לא רציניים. כדאי לכם להאזין ותשיבו לעניין. הם נוטלים 25% עד 28%, והיו שנים שגזלו 30% מתקציבי המס המקביל והמס האחד ולקחו את זה למימון המנגנון ההסתדרותי. אז עכשיו זה 25%, אבל צריך לדעת שמדובר במאות מיליוני שקלים בשנה.

אני כבר לא מדבר על הגבייה הבזבזנית, אלפי עובדים בקופות המס, שאין בהם כל צורך.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אלפי עובדים?

עובדיה עלי (הליכוד):

לשם מה צריך את הגבייה של המס האחד? מדוע אי-אפשר לגבות זאת דרך הביטוח הלאומי?

עמנואל זיסמן (העבודה):

השר שטרית, כמה עובדים יש בלשכות המס בכל הארץ?

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש, חבר הכנסת זיסמן. אני מבקש ממך. פעמים מספר העלית דברים, הקשבנו לך, לא הפרעתי לך, אני מבקש לאפשר לחבר הכנסת עובדיה עלי לומר את דבריו.

עובדיה עלי (הליכוד):

המנגנון הזה הוא מנגנון בזבזני; מנגנון גבייה בזבזני ומיותר לחלוטין.

מטרת החוק הזה היא לתת מענה על כל הנושאים האלה. החוק הזה אמור לתת פתרונות ומענים לכל הבעיות האלה, שגרמו לבזבוז כספי ציבור. אם החוק הזה אכן ייתן מענה על כל הבעיות האלה, הוא חוק בעתו, ואולי ייתן מזור לקופות-החולים, ייתן מזור לבריאות.

אם החוק הזה ימשיך באותה דרך שבה הדברים נעשים היום, בשל הלחץ של עסקני ההסתדרות – אנחנו יודעים איזה לחץ הם הפעילו, כל עסקני ההסתדרות האלה, על ועידה של מפלגת העבודה, על חברי כנסת בסיעה. הלחץ הזה הצליח. הסיעה שינתה את עמדתה.

היתה החלטת ממשלה, הממשלה הזאת, לא ממשלות אחרות, שהיתה פשרה בין הצעות שונות. ההצעה של הליכוד הרחיקה לכת. ההצעה שהביא שר הבריאות לשעבר חיים רמון היתה בעצם הצעת פשרה בין עמדת הליכוד ובין עמדת ההסתדרות, באמצע הדרך. הממשלה אישרה זאת. הצעת החוק הונחה על שולחן הכנסת ואושרה בקריאה ראשונה. אנחנו מכירים את כל השתלשלות העניינים.

מה קרה מאז אישור ההצעה הזאת בממשלה, ממשלת העבודה בראשות רבין? מה קרה מאז ועד היום? מה השינוי שהתחולל? למה התחולל? הוא התחולל משום שזה ייטיב את מצב הבריאות? הוא התחולל בשל הלחץ של עסקני ההסתדרות לשמור על העסקונה הזאת, לשמור על המנגנון הפוליטי הזה, שנוצל בצורה צינית לחיזוק מעמדה של מפלגת העבודה בקרב האזרחים.

אני לא רוצה לעמוד ולפרט כאן את כל מה שעשתה ההסתדרות ערב הבחירות עם ביטול המסים ודברים אחרים, וניצול הפקידות הזאת לצורך בחירות; כל מועצות הפועלים, כל המנגנון בוועד הפועל. הם ניצלו בצורה צינית את המנגנונים האדירים האלה לצרכים פוליטיים. מטבע הדברים, בשל העוצמה של המנגנון, הם הצליחו לתפוס מאחזים גם במפלגת העבודה, גם בגופים המכריעים הדמוקרטיים שלכם.

אני מבין שחברי הכנסת חוששים. לא לכולם יש האומץ לצאת מול המנגנון הזה, מול העסקנים האלה. ראינו מה המנגנון הזה עשה לחבר הכנסת עמיר פרץ לאחרונה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

מה הוא עשה לו?

עובדיה עלי (הליכוד):

אם נשמור היום על אותה זיקה בין חברות בהסתדרות ובין חברות בקופת-חולים, אנחנו ננציח את המצב האומלל שבו מצויה מערכת הבריאות. אנחנו חייבים להפריד בין קופת-חולים לבין ההסתדרות.

כבר אמרתי היום בדיון אחר, כאשר עליתי לדוכן: יש מקומות רבים בארץ ששירותי הבריאות שמגישה בהם קופת-חולים של ההסתדרות הם טובים. יש מקומות, יש יישובים, שבהם קופת-חולים מושיטה שירותי בריאות מעולים. אני מכיר אחד האזורים האלה. אני חוזר על מה שאמרתי כאן. אם לא שמעת, אני רוצה להשמיע את זה שוב באוזניך.

שירותי הבריאות אצלנו בעמק הם שירותי בריאות מצוינים. יש לנו בית-חולים מעולה, יש צוות רופאים מסור, יש עובדים נהדרים, יש שם בית-חולים מהטובים בארץ, והצוות עושה לילות כימים לפיתוח בית-החולים, לפיתוח השירותים הרפואיים בעמק.

תאר לעצמך שתושב העמק רוצה לקבל את השירותים הרפואיים דווקא מקופת-החולים של ההסתדרות הכללית, אבל הוא איננו מזדהה עם ההסתדרות. מדוע תכריח אותו, מדוע תאנוס אותו, מדוע תאלץ אותו להיות בה בשעה גם חבר ההסתדרות? מדוע לא להפריד?

עמנואל זיסמן (העבודה):

מי הבעלים של בית-החולים?

עובדיה עלי (הליכוד):

הבעלים של בית-החולים – היא ההסתדרות.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אתה הרי לא הלאמת את קופת-חולים, לא הלאמת את הבריאות.

עובדיה עלי (הליכוד):

סלח לי, אנחנו מבקשים באמצעות החוק הזה, גם קופת-חולים שחפצה להמשיך ולחיות, קופת-חולים שחפצה להמשיך ולקבל את תזרים המזומנים מקופת המדינה, גם קופת-חולים שמבקשת שגירעונותיה יכוסו, אני משוכנע ושמעתי את ראשי קופת-חולים מדברים על כך – כדי לכסות את הגירעונות, הם חייבים גם לתת איזו תמורה. הם אמרו בהזדמנויות שונות שהם מוכנים גם למכור את בתי-החולים שלהם. האם הם צריכים לקבל כסף חינם?

יורם לס (העבודה):

ומי יקנה?

עמנואל זיסמן (העבודה):

אבל אתה לא מלאים את קופת-חולים.

עובדיה עלי (הליכוד):

המדינה תיתן מיליארדי שקלים סתם? מה קרה?

חבר הכנסת זיסמן, אנחנו מבקשים להפריד בין שני הגורמים האלה.

אני אקח מצב אחר, שאזרח מדינת ישראל באזור כלשהו בארץ רוצה להיות חבר הסתדרות, רוצה לקבל את ההגנה של האיגוד המקצועי, אבל הוא רוצה להיות חבר בקופת-חולים אחרת. מדוע תמנע זאת ממנו?

מדוע אזרח שהוא חבר הסתדרות, שמשלם מס ארגון, אין לו זכות בחירה למוסדות ההסתדרות? הרי זה הארגון היציג של העובדים במדינת ישראל; הוא הארגון הגדול, הוא גם הארגון היציג. מדוע אתה מונע את הזכות הטבעית של אזרח כזה להצביע, לקבוע מי תהיה הנהגת ההסתדרות? אני רוצה לדעת מה ההיגיון בזה, מה הרציונל העומד מאחורי זה. מה הקשר בין חברות בקופת-חולים ובין כל נושא האיגוד המקצועי? מדוע ההאחדה הזאת? מדוע לא נפריד? הוא רוצה להיות חבר בקופת-חולים "מכבי", אבל בה בעת להיות גם חבר ההסתדרות, הוא רוצה גם לדאוג ולהשפיע בשאלה מי ייצג אותו בכל נושא חוקי העבודה, בכל הנושא של הארגון היציג, מדוע למנוע ממנו זאת? אולי מישהו ייתן הסבר. מדוע אתה רוצה למנוע מהם את זה?

לכן, לדעתי, הבעיה המרכזית של החוק הזה היא קודם כול בעיית הזיקה, ואני מבקש מכבוד השר או מנציגי מפלגת העבודה לתת תשובה. למה אתם עומדים כאן וסתם מתפלספים ומתפלמסים? תבואו ותיתנו תשובות ענייניות על השאלות האלה, שעלו וחזרו ונשנו מעל הדוכן הזה. אני לא רואה שמישהו אומר את הדברים האלה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אתה לא שמעת – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

הדברים האלה נאמרו פעמים אין-ספור מעל הדוכן, ועוד לא קיבלנו מענה מדוע צריכה להיות זיקה, מדוע לא תהיה הפרדה, מדוע לא נשמור על הזכויות הטבעיות של אזרחי המדינה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

ניתנו תשובות.

עובדיה עלי (הליכוד):

והנושא השני הוא נושא הגבייה. אני מבקש לשאול את שר התכנון והכלכלה, כפרופסור – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

למשפט.

עובדיה עלי (הליכוד):

פרופסור למשפט זה בטוח, אבל אני חושב שאתה גם מומחה למשפט קונסטיטוציוני.

דן תיכון (הליכוד):

גם לפיליבסטר – מהיום.

עובדיה עלי (הליכוד):

פיליבסטר זה סיפור אחר. לא צריך להיות פרופסור כדי להיות מומחה לפיליבסטר. ראינו תופעות של אנשים שהם לא פרופסורים שעמדו כאן ונאמו שעות.

דן תיכון (הליכוד):

אבל הוא עשה את זה היטב.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

תודה.

דן תיכון (הליכוד):

עובדיה עלי (הליכוד):

אולי כבוד השר יואיל להשיב, באיזו מדינה בעולם מטילים מס של המדינה בחקיקה ומטילים על ארגון וולונטרי לגבות מסי מדינה? זאת לא זוועה קונסטיטוציונית, אדוני השר? יש מדינה נאורה בעולם המערבי, כפי שאתה מכיר אותנו – ואתה מומחה, ואני מעריך את הידע המקיף והרחב שלך בתחומים האלה, כמו בתחומים אחרים – אתה יכול להביא דוגמה של מדינה נאורה שעושה זאת? מדוע אנחנו נהיה כאן יוצאים דופן, נהיה הראשונים שימצאו זוועות כאלה? מדוע? לשם מה?

אם אנחנו רוצים לסרס את החוק, יש דרך, ומה שאנחנו עושים כעת בהצעות שמונחות, שאתם מציעים, זה בעצם לשמר את הקיים במעטפת אחרת, תחת הכותרת והחסות של: חוק ביטוח בריאות ממלכתי. באמצעות החוק הזה, חוק ביטוח בריאות ממלכתי, אתם רוצים לשמור על המנגנון ההסתדרותי, על כל העסקנים ושותי היתה במועצות הפועלים, ברחוב ארלזורוב בתל-אביב. אתם רוצים לשמור על המנגנון הפוליטי הזה. אם אתם רוצים לעשות זאת, אם אתם רוצים לסרס את החוק מהמרכיבים המרכזיים החשובים שלו, אתם מצליחים לעשות זאת.

אולם, אם אתם באמת ובתמים רוצים לרפא את קופות-החולים, רוצים לרפא את מערכת הבריאות החולה, רוצים לתת מזור לקופת-החולים הכללית של ההסתדרות, לתת מענה על כל הבעיות הכלכליות, לתת תשובות על כל הנושא של הקריסה הכלכלית, כדי להציל את קופת-חולים מקריסה כללית; אם אתם חפצים לעשות זאת, אני סבור שאין מנוס אלא ללכת למתכונת המקורית של החוק הזה, כפי שאושרה על-ידי הממשלה, כפי שהובאה כאן לכנסת בקריאה ראשונה, ולאשר את הסעיפים שמבטיחים, ראשית, שלא תהיה זיקה בין חברות בקופת-חולים ובין חברות בהסתדרות, דהיינו: הפרדה מוחלטת, ולאפשר לכל אזרח ואזרחית לבחור את דרכם, לבחור את המסגרת שבה הם רוצים להיות חברים. אדם יוכל להיות חבר קופת-חולים, אבל לא להיות חבר הסתדרות, להיות חבר הסתדרות, אבל לא חבר קופת-חולים.

שנית, הגבייה תיעשה בצורה מסודרת, דרך הביטוח הלאומי, הכספים יועברו לביטוח הלאומי, לפי מפתח מסוים של מספר החברים יועברו הכספים לקופת-חולים, וכך אנחנו נבטיח את יעילות השירות הרפואי, נבטיח שיהיו שירותים רפואיים ברמה טובה, באיכויות הטובות ביותר ובעלויות הנמוכות ביותר. זה יבטיח תחרות חופשית, זה יבטיח שקופת-החולים למיניהן ומערכת הבריאות יעשו כל מאמץ כדי לשפר את המערכת, כדי לייעל אותה, להביא לחיסכון במערכת.

לעניות דעתי, כך נביא מזור למערכת הבריאות, כך נביא סוף-סוף את מערכת הבריאות לחוף מבטחים; סוף-סוף נביא אותה לחוף מבטחים. אז תשתחררו מהלחץ של ההסתדרות. אתם רואים את העסקנים שמסתובבים כאן במסדרונות ולוחצים ולוחצים. תפסיקו עם זה.

אביגדור קהלני (העבודה):

פעילים, פעילים. אלה אנשים טובים.

עובדיה עלי (הליכוד):

אנשים מצוינים, אבל הם עסקנים.

אביגדור קהלני (העבודה):

גם אני עסקן? אני עבדתי בהסתדרות שלוש שנים וחצי.

דן תיכון (הליכוד):

אתה לא עבדת בהסתדרות, אתה עבדת ב"עמל".

עמנואל זיסמן (העבודה):

0.8% בשביל "עמל".

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, טוב, אני קובע שאנחנו נקבע ועדת חקירה שתחקור ותמצא איפה עבד חבר הכנסת קהלני.

עובדיה עלי (הליכוד):

אני אשיב לגבי "עמל", אני לא אתעלם מזה. ידידי חבר הכנסת אביגדור קהלני, גיבור ישראל, כל הכבוד שאתה היית יושב-ראש רשת "עמל" – – –

אביגדור קהלני (העבודה):

עובדיה עלי (הליכוד):

אני לא רוצה "לתקוע" לך. יש לי הרבה כבוד – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, תרשה לי. אני מכיר טוב מאוד את חבר הכנסת עובדיה עלי. כשהוא אמר "גיבור ישראל", הוא לא התכוון לפגוע, אלא הוא אמר את זה עם כבוד והערצה למעמד הזה. כפי שאתה יודע, מעל כל מפלגתיות ויריבות פוליטית, אצלנו התואר הזה – וכך זה חייב להיות אצל כל אחד – הוא מעל ומעבר לכל ויכוח. צדקתי?

אביגדור קהלני (העבודה):

תודה רבה.

עובדיה עלי (הליכוד):

אתה צודק במאה אחוז, ונראה לי שגם כך חבר הכנסת אביגדור קהלני היה משוכנע שיש לי יחס של חיבה וכבוד אליו, וזה אפילו לא טעון הוכחה. אבל אני מבקש לומר כאן – – –

אביגדור קהלני (העבודה):

— — —

עובדיה עלי (הליכוד):

אני סבור שמדינה צריכה לתת יותר שירותי חינוך. חובתה של המדינה להעניק לאזרחיה, לתושביה, שירותי חינוך. היתה תקופה של טרום-מדינה – – –

סלח לי, חבר הכנסת אורון, זה מאוד מפריע לי. כשעמדת על הדוכן ראיתי שביקשת שלא יפריעו לך.

דן תיכון (הליכוד):

אנחנו רוצים להבין מה קורה כאן, לא יודעים. אף אחד לא יודע מה קורה כאן.

עובדיה עלי (הליכוד):

חבר הכנסת דן תיכון, אם אתה לא יודע, אפשר לגשת אליו ולשאול אותו, אבל לא כאן.

דן תיכון (הליכוד):

שאלתי, גם הם לא יודעים.

עובדיה עלי (הליכוד):

היתה תקופה של טרום-מדינה. באותה תקופה לא היו מוסדות מדינה, לא היתה גבייה מסודרת של מסים, והיה מקום לכל מיני ארגונים וולונטריים לעסוק בנושאים שונים, בין היתר, להסתדרות היה תפקיד חשוב גם בביסוס מערכת חינוך מסוימת. היא עשתה רבות בתחום הזה של חינוך, במסגרת רשת "עמל" וגם במסגרות אחרות: "נעמת", מעונות יום ודברים אחרים. בשעה שיש מדינה, אני לא חושב שזה בדיוק התפקיד המרכזי של ההסתדרות לעסוק בספורט, לעסוק בתרבות, לעסוק בחינוך. שבביל מה יש משרד החינוך? מדוע להכניס את הפוליטיזציה הזאת לכל המערכת? מדוע ספורט צריך להיות חלק ממערכת פוליטית? מדוע? מי זקוק היום לכל הרשתות האלה? אני רוצה לומר לך, שמדינת ישראל – – –

דן תיכון (הליכוד):

עובדיה עלי (הליכוד):

חבר הכנסת דן תיכון, אני רוצה לומר לך שבמערכת החינוך המקצועית במדינת ישראל יש, כמדומני, 26 ארגונים שעוסקים בזה ומעניקים שירותי חינוך מקצועי.

אביגדור קהלני (העבודה):

בעידוד הממשלה.

עובדיה עלי (הליכוד):

איזו הצדקה, ריבונן של עולם, יש לכפילויות האלה?

אביגדור קהלני (העבודה):

בעידוד הממשלה.

עובדיה עלי (הליכוד):

יש סוגיות שגם לממשלה חזקה קשה להתמודד אתן. עם כל המפלצות האלה, שמאחוריהן עוצמה פוליטית חזקה, קשה מאוד להתמודד, גם לממשלה חזקה קשה להתמודד. באיזו מדינה בעולם יש 26 רשתות שמעניקות חינוך מקצועי? אולי תגיד לי אם יש מדינה כזו בעולם? אנחנו בסך הכול מדינה עם 5 מיליוני תושבים, כמו בשני רבעים של העיר ניו-יורק, ויש אצלנו 26 ארגונים כאלה, שמפוזרים ביישובים שונים. אתה יכול למצוא ביישוב קטן אחד שלושה-ארבעה בתי-ספר לחינוך מקצועי, כשבכל ביתה יש מספר תלמידים שלא מצדיק כלכלית ולא מצדיק מבחינת אפשרויות הגיוון והשירותים החינוכיים.

אני יכול לעמוד כאן ולהרצות הרצאה ארוכה מדוע הרשתות האלה מיותרות. אבל לא זה הנושא שעומד כאן לדיון.

אביגדור קהלני (העבודה):

משרד העבודה בקדנציה הקודמת עודד הקמת גופים מקצועיים כאלה כדי ללמד. גם לכם יש חלק באשמה.

דן תיכון (הליכוד):

בכול אשם הליכוד.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כמה זמן עומד לרשות חבר הכנסת עובדיה עלי?

היו"ר ד' שילנסקי:

אני אסביר לך אחר כך.

עובדיה עלי (הליכוד):

חבר הכנסת אביגדור קהלני, הנושא שעומד כאן על סדר-היום איננו נושא החינוך, ולכן אין לי עניין לעמוד כאן ולהרחיב את הדיבור בסוגיה הזאת. הזכרת את רשת "עמל", לכן הגבתי כפי שהגבתי. עם כל הכבוד לך, אני לא חושב שיש היום צורך חיוני ברשת "עמל". תפקידה של המדינה להעניק שירותי

חינוך, תפקידה של המדינה לתת את השירותים האלה לאזרחיה, ואין צורך בכפילויות המרובות האלה. אני משוכנע שהשר לתיאום בין משרדי הממשלה מכיר תוכניות שונות של האחדה בין מסגרות חינוכיות, כמו גם בין גורמים משרדיים שונים. גם בתוך הממשלה יש כפילויות מיותרות שאין להם כל הצדקה, לא כלכלית ולא חינוכית.

כאמור, לא זו הסוגיה שאנו עוסקים בה כאן היום. אנחנו עוסקים בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, כאשר אנחנו מבקשים שהמדינה תהיה אחראית לבריאות הציבור, תעניק יותר שירותי בריאות לאזרחיה. אלה הם הדברים שביסוד החוק. מה זה חוק ביטוח בריאות ממלכתי? – שהמדינה אמורה לתת תשובות על כל בעיות הבריאות. אם אנחנו מבקשים לתת שירותי בריאות בעלויות נמוכות ובאיכות טובה, חייבים להביא בחשבון את שני המרכיבים האלה, של הזיקה ושל הגבייה, וכך נוכל להבטיח שהדברים אומנם כך יקרו. אם לא נעשה כן, אני חושש שמה שהיה הוא שיהיה, ואנחנו לא נביא מרפא, וגם מזור לא נביא.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה. חבר הכנסת עמנואל זיסמן, אני רוצה להסביר לך את הפרוצדורה שהיתה פה. כאשר יידי עמיתי, סגן יושב-ראש הכנסת חבר הכנסת רפי אדרי, ניהל את השיבה, הוא נתן באמצע דברי השר את רשות הדיבור לחבר הכנסת עובדיה עלי – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

בהסכמתי.

היו"ר ד' שילנסקי:

בהסכמת השר. כשאני עוד ישבתי באולם, אמרתי בהומור שהשר שטרית מאריך בדבריו בהתאם לתקנון, וזה לגיטימי, אבל הוספנו דברי בדיחותא. אמר חבר הכנסת אדרי: אתם מקלים עליו כדי שהוא יוכל קצת לנוח. הדברים נאמרו בבדיחותא, אבל מאחורי זה יש גם קצת מן האמת.

מאחר שחבר הכנסת אדרי נתן לחבר הכנסת עובדיה עלי את רשות הדיבור לחמש דקות – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

חמש דקות ארוכות.

דן תיכון (הליכוד):

ארוכות מאוד.

עובדיה עלי (הליכוד):

סליחה, אדוני היושב-ראש, הוא לא הגביל אותי בזמן. יש לי הסתייגויות למכביר, ומבחינה זו אני יכול לעמוד שעות ולנאום מעל הדוכן.

יורם לס (העבודה):

גם אני.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת עובדיה עלי, כאשר אני עליתי לנהל את הישיבה השעון לא פעל, כך שלא יכולתי לדעת –

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני מבקש להציע הצעה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

– אבל מאחר שסגן יושב-ראש הכנסת רפי אדרי נתן אתנחתה לעובדיה עלי, ועכשיו חבר הכנסת פרץ מבקש לדבר, זה לא יצלל יפה אם לא אפשר לו זאת, אף-על-פי שכולם יודעים שאנחנו א-פוליטיים וכו'.

עמנואל זיסמן (העבודה):

זה לא איזון, זו זכותו.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני מדבר כיושב-ראש הוועדה.

היו"ר ד' שילנסקי:

בכל מקרה זה לא יצלצל יפה – אפילו אם לא ביקש כיושב-ראש ועדה, אלא כחבר כנסת – אם לא אתן לו. ובינתיים תהיה לך, אדוני השר, אתנחתה נוספת.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני מבקש רשות דיבור כיושב-ראש ועדה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני רוצה לתת לך את הזכות הזאת פעמיים. בבקשה, חבר הכנסת פרץ.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, יש לי הצעה: הבה לא נבזבז את זמנה של הכנסת. יש לנו סדר-יום עמוס, והחוק הזה יארוך כמה ימים. אז בואו נתחיל לנמק את ההסתייגויות, בהסכמה שלא עושים הצבעות במחטף. מה שאנחנו עושים פה עכשיו זה חמור יותר מבזבז זמן, ואינני יודע איך בכלל להגדיר את זה. ההמתנה היא למטרת גיוס להצבעה בסעיף 4, וזה בהחלט לגיטימי. הגיוס לגיטימי, ואין סיבה למישהו לערוך מחטף כזה או אחר. אבל יש אפשרות שחברי הכנסת יתחילו לנמק את כל הסתייגויותיהם לסעיפים השונים, וכך נחסוך זמן רב ושעות רבות שנצטרך לבלות פה במשך הלילה.

מה שמתרחש כאן עכשיו הוא בלתי הגיוני לחלוטין. נכון שבשביל לעשות זאת יש צורך בהסכמה של הליכוד וגם של נציגי הקואליציה, כדי שהדבר ייעשה בהבנה. אם הצדדים מסכימים, הבה נתחיל בזה.

יורם לס (העבודה):

אבל בלי הצבעה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

בלי להצביע.

עמנואל זיסמן (העבודה):

מתי יצביעו על סעיף 4?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

כשהמשלה תודיע בהתרעה של חצי שעה.

דן תיכון (הליכוד):

אנחנו מסכימים.

היו"ר ד' שילנסקי:

מכובדנו עמיר פרץ, ראשית אני רוצה להפנות את תשומת לב כולם היכן אנחנו עומדים. אנחנו באמצע הדברים של השר.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

בסדר, הוא יכול להשלים את דבריו, אם הוא רוצה.

היו"ר ד' שילנסקי:

השר היה נדיב ואפשר לעשות אתנחתה. כנראה גם הוא התעייף.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני ממשיך להיות אדיב.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

גם לי זכויות במעמד הזה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

יש לך זכויות יותר מאשר לי, ואני מודה בזה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

בקשר להצעה שלך, אני צריך את הסכמת הממשלה, גם את הסכמת הקואליציה וגם את הסכמת האופוזיציה. נראה אם ההסכמה הזאת תהיה.

האם מותר לפעמים גם לשבח מישהו? סגן מזכיר הכנסת מר לב לחש לי קודם לכן והעלה באוזני את הרעיון הזה בדיוק.

זאת אומרת, הוא קלע לדעת חכמים.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

לא, אני קלעתי לדעת חכמים.

דן תיכון (הליכוד):

אתה יכול להסביר לנו למה מחכים?

עובדיה עלי (הליכוד):

מחכים לגודו.

דן תיכון (הליכוד):

מה צריך לקרות? תחילה דיברו על סגן השר ביילין, ואני מבין שהבעיה הזאת נפתרה. למה בכל זאת מחכים והשר שטרית עושה לנו פיליבסטר ואנחנו לא יכולים להתקדם? מה לא דופק בעניין הזה, מישהו יודע?

היו"ר ד' שילנסקי:

השר שטרית אינו עושה פיליבסטר. השר שטרית דיבר. אתה יכול להבין את זה בצורה אחרת. כשאני ישבתי לידך, חבר הכנסת תיכון, הבינתי זאת כמוך. כשאני יושב פה אני מתנגד לביטוי "פיליבסטר".

דן תיכון (הליכוד):

ההבדל הוא בכך שאתה עלית לשם ואני נשארתי כאן. לכן מותר לי לומר שהוא עושה פיליבסטר. זו הפעם הראשונה ב-13 שנות חברותי פה שראיתי שרים עושים פיליבסטר. ראיתי פעם שמחכים חמש דקות, פעם אחרת עשר דקות, כי מישהו טרם הגיע. אבל הממשלה עושה פיליבסטר במשך שעות על שעות.

היו"ר ד' שילנסקי:

רבתי, לשם האיזון אני מרשה לחבר הכנסת לשאול שאלה, ובזה אנחנו גומרים.

עמנואל זיסמן (העבודה):

כאשר ביקשתי קודם לכן את רשות הדיבור, אמרו לי שלרשותי עומדות עשר דקות. היה לי רצון עז, מסיבות שונות, לדבר הרבה יותר על חשבון ההסתייגויות שיש לי. הנסיבות היו מצוינות, ורציתי שהדברים יושמעו. אמרה לי יושבת-ראש הישיבה, חברת הכנסת סלמוביץ: לא, אנחנו הסכמנו שתדבר רק עשר דקות, כי יש לך בסעיף הזה רק שתי הסתייגויות. ואני מבין שכל ההסתייגויות בסעיף 4 מוצו. לפי מה שהוחלט, אנחנו צריכים עכשיו להצביע. ואני שואל: מי קובע את השינוי הזה?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

זכותו של שר בממשלה.

דן תיכון (הליכוד):

למה?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אם השר יודיע שהוא סיים את דבריו.

עמנואל זיסמן (העבודה):

ברגע שהשר סיים את דבריו, וברגע שסיימו כל אלה שדיברו במסגרת ההסתייגויות לסעיף 4, אם אין שר אחר שמבקש את רשות הדיבור, צריך להודיע על הצבעה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

נכון.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אז אני מציע שתודיע על הצבעה בעוד חצי שעה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אבל הוא לא סיים את דבריו.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת עמיר פרץ, שמענו את דעתך. אני הבעתי את דעתי עליה. אני מבין שהדעה שלי מתקבלת. על מנת שלא נפסיד עוד זמן, אני אבקש מהשר לחזור ולומר את דבריו. אולי במהלך הדברים אני אקבל את ההסכמה שביקשתי.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני אלך להביא את ההסכמה.

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה, תיטול יוזמה. אדוני השר.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

ישלים את הדברים שכולנו מחכים לשמוע.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מודה לך. אני הזמנתי את אדוני השר להמשיך לשאת את דברו. אומנם חברי כנסת פה חושבים שזה פיליבסטר, אבל אני כיושב-ראש ישיבה חייב לקבל את זה כדברי הממשלה. כן, חבר הכנסת וינשטיין?

אריאל וינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, האם צריך הסכמה של כל הסיעות לפרוצדורה החדשה?

היו"ר ד' שילנסקי:

אני אבדוק. אם מי שניהל את הישיבה בהתחלה הודיע שמצביעים אחרי כל סעיף וסעיף, אם הוא הודיע – צריך לקיים את זה. ולא חשוב אם אני ישבתי או מישהו אחר ישב – אני חייב לקבל את מה שאחר אמר. אבל אם יש הסכמה כללית, אפשר לסגת מזה.

אריאל וינשטיין (הליכוד):

ברשות השר, אני אגזול את הזמן הקצר שיש לו לדבר.

היו"ר ד' שילנסקי:

נדמה לי שהוא לא יכנס עליך על כך שאתה גוזל עכשיו את הזמן.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני ישבתי לידו בוועדת הכספים ארבע שנים.

אריאל וינשטיין (הליכוד):

זה נכון. אני רוצה לומר דבר כזה, אם יש אפשרות שבהסכמה מצביעים בסוף, ויש צורך בהסכמה, ההיגיון אומר שלא צריך לקבל הסכמת כל הסיעות. מדוע? יכול להיות שבכנסת יש סיעה של אדם אחד, היום שניים, והם לא נמצאים בבניין. לכן, ההיגיון אומר שהסכמה משמעותה הסכמה של המשתתפים בדיון, והמשתתפים בדיון נמצאים כאן, והם מסכימים להמשיך בדיון ולהצביע בסוף.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת ויינשטיין, כאשר אני אקבל הסכמות, לפי ההסכמות אני אחליט אם לקבל או לא. השר לא יכול לטפל בזה, כי הוא עומד על הבמה. אדוני חבר הכנסת ויינשטיין, קרוב לשנתיים אתה היית בחופשה מהכנסת.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

שנה וחצי, אדוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

אגרת מרץ. באת עם הרבה להט. יש לך הצעה בהסכמה, תואיל בטובך, עם המרץ והלהט שלך, להסתובב בין הסיעות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

הנה אגודת ישראל מסכימה.

היו"ר ד' שילנסקי:

ותביא הסכמה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אגודת ישראל מסכימה, הליכוד מסכים.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת ויינשטיין, אתה שמעת את מה שאני אמרתי, ואתה שמעת גם שהצעתי לך להפעיל את המרץ שצברת במשך השנתיים שלא היית בכנסת ולנסות להביא את ההסכמה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

לצורך הפרוטוקול: שנה וחצי.

היו"ר ד' שילנסקי:

שנה וחצי. זה מספיק זמן, וכולם יודעים שאתה צברת כוח. ראו את המרץ שלך כאשר הגעת חזרה.

בבקשה, אדוני השר, הבמה לרשותך. אם תוכל לקצר, יש לי הרושם שכל חברי הכנסת יודו לך, לפחות רוב חברי הכנסת.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, למען אלה שרוצים להרוויח זמן.

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני השר, אני מפנה את תשומת לבך שכרגע אנחנו באולם שניים. אלה שעומדים בדלת לא נחשבים באולם. זאת אומרת, עכשיו אתה מדבר בפני היושב-ראש. השר נואם והיושב-ראש מאזין.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אבל יושב כאן חבר הכנסת אלי בן-מנחם, שאני מאוד מכבד אותו ומערך אותו כאיש שלוחם למען השכונות, למען השכבות החלשות. ואני רואה את חבר הכנסת הירשזון, שהוא דואג לקופות-החולים, ולא משנה לפי איזו שייכות. הוא היה פעיל מאוד בדיונים. הוא הופיע בפני הוועדות.

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני השר, הנה אתה רואה, היינו בבעיה ברגע מסוים, כשהיינו רק שניים. אדוני השר מדבר, יושב-ראש הישיבה מאזין. הנה מימין באה לנו עזרה ומשמאל באה לנו עזרה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אני הייתי פה כל הזמן.

היו"ר ד' שילנסקי:

יש לך בעיה. תבקש להחליף את המושב שלך. מפה לא רואים אותך.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, תושיב במקום אחר.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

ליד ביבי נתניהו.

היו"ר ד' שילנסקי:

זה תלוי ביושב-ראש הכנסת ולא בסגנון. בבקשה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, אני האזנתי בקשב רב לשאלות שנשאלו, לטענות שהושמעו, והתבקשתי להשיב עליהן, ואני אשיב עליהן. אבל תחילה אני מבקש להמשיך את הרצאת הדברים שהתחלתי באופן מסודר. בתום הרצאת הדברים שתכננתי אני גם רוצה להשיב על כמה טענות שהושמעו.

היו"ר ד' שילנסקי:

בהתאם לתקנון, אין הגבלה בזמן על השר. לו היתה הגבלה, כבר הייתי משתמש בה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, גם כאשר היית יושב-ראש ולא רק סגן יושב-ראש, נהגת ברחמנות והתחשבת בחברי הכנסת, אבל הקפדת על הזמן.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, במהלך הדיונים בממשלה על חוק הבריאות אני תמכתי בהסדר שיבסס, כפי שאמרתי, את העדכון על מדד עדכון אובייקטיבי, שיפעל באופן אוטומטי ויהיה מבוסס על תחשיב מקצועי; לא פוליטי אלא מקצועי.

אומנם אני שמח לציין, שחלק מהדברים שלא היו במקור, בהצעת החוק שאושרה על-ידי הממשלה, קיימים עכשיו בחוק, והכוונה היא למדד יוקר בריאות, למדד מקצועי. הבעיה היא שהחוק מוסר את המועדים לעדכון ושינוי ההרכב של המדד להחלטה של שרים ושל ועדת הכנסת.

אדוני היושב-ראש, מדד יוקר המחיה נקבע על-ידי גורם מקצועי – הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לא על-ידי ועדה ולא על-ידי שר. מדוע אי-אפשר לקבל החלטה מקצועית לגבי מדד יוקר בריאות, לקבוע שיהיה עדכון אוטומטי שוטף מדי חודש בחודשו ומימון שנובע ומתחייב מאותו עדכון? כי גם כאשר אנחנו גורמים לכך על-ידי שינוי שמתרחש במדד יוקר המחיה, ואת תוספת היוקר מקבלים כולם לפי מפתח מסוים, ברור לגמרי שזה עולה כסף. ואף-על-פי-כן איש לא אמר שצריכים להביא את זה לאישור של שר. מדוע לא ינהיגו אותו הסדר גם כאן? אבל עובדה שזה לא נקבע, והמאבק שלנו, כממשלה וככנסת, יהיה להבטיח שסל השירותים ועדכוננו לא יפגרו אחרי התפתחות ההוצאות.

אני רוצה להזכיר ולהדגיש דבר אחד. דיברו הרבה נגד ובביקורת על קופת-חולים. וישאל השואל, איזה סל בריאות מאמץ החוק. החוק מאמץ את סל הבריאות של קופת-חולים הכללית. מה זה אומר? זה אומר, עם כל הביקורת ועם כל הגינויים שהוטחו בקופת-חולים, והוטחו בהסתדרות, החוק לא מתיימר לתת סל שירותים אחר אלא את סל השירותים של קופת-חולים הכללית.

אני רוצה להזכיר, שלמעשה האתגר האמיתי שלנו יהיה להבטיח שאכן ההוצאות של הסל הזה יעודכנו כראוי. והלוואי שנוכל לעמוד בזה.

כשר הכלכלה אני רוצה לומר, שבהשוואה למדינות אחרות – במדינת ישראל עלות שירותי הבריאות, ההוצאה הלאומית לבריאות עומדת היום על 7.8% מההכנסה הלאומית. כמעט שאין מדינה מערבית בעולם שבמחיר זול כזה לכלכלה הלאומית, 7.8%, נותנת שירותים ברמה כזאת, לא בארצות-הברית ולא באירופה המערבית. שם זה הרבה יותר, 12% ו-14%. ואנחנו נותנים שירותי בריאות מצוינים בעלות לאומית נמוכה – 7.8%.

אני רוצה לומר שאני בעד רפורמות, אני תומך ברפורמות, כל ימי חיי נאבקתי להגשמת רפורמות, ואני שמח שהיתה לי הזכות, ביחד עם חברים אחרים, להנהיג רפורמות גם בכנסת הקודמת. חוק המשכנתאות, חוק הערבות, החוק שמצמיד את מלווה המדינה למדד לאורך כל התקופה, כדי שלא לשחוק את המלוות האלה, ועוד ועוד דברים שעשינו. אני בעד רפורמות, אבל אינני בעד רפורמה שלא תבטיח הפעלה מדורגת.

החוק קובע, למשל, מנגנונים לריפוד ולמיתון הקשיים בהפעלת החוק. למשל, בסעיף 12 הוא מאפשר לשר הבריאות להקל על קופות-החולים בחובת מתן שירותים בכל האזורים. ואני רוצה לקרוא את הסעיף הזה, כי מאוד חשוב לדעת שהחוק לא מחייב את קופת-חולים "מכבי" או את קופת-חולים "לאומית" או את קופת-חולים "מאוחדת" שיהיו להן מרפאות בכל הארץ. הוא מאפשר להן ששירותי הבריאות יינתנו על בסיס ארצי-אזורי או בין-אזורי. זאת אומרת, הוא מאפשר להן, הוא לא מחייב אותן לפתוח מרפאה, קליניקה בכל מקום בארץ. קופת-החולים היחידה שיש לה שלוחות, מרפאות וסניפים בכל פינה ופינה בארץ, זו קופת-חולים הכללית.

החוק גם מסמיך את השר לקבוע תנאים שמווסתים את המעבר של אזרחים מקופת-חולים לקופת-חולים, וקובע את הוויסות לפי יכולת הקליטה של קופת-חולים לקלוט חברים. אני מפנה אתכם לסעיף 5.

שני ההסדרים האלה, למי הם עוזרים? הם עוזרים לקופת-חולים הכללית? לא. קופת-חולים הכללית יכולה לקלוט כמה חברים שצריך. היא צריכה את ההסדר בעניין האזוריות? לא, כי היא קיימת בכל הארץ, בכל פינה ופינה. ההסדרים האלה עוזרים לקופת-החולים הקטנות.

לא רק זה, החוק קובע תקופת מעבר של שלוש שנים כדי לאפשר לקופת-החולים להיערך למתן שירותים שנקבעו בחוק. גם את זה קופת-חולים הכללית לא צריכה. מי שצריכות את זה, אלה קופת-החולים הקטנות.

מכאן, אין כל הצדקה להפעיל את הרפורמה באופן הדרגתי רק במה שקשור לקופת-חולים קטנות, ובאותה עת להנהיג רפורמה בשיטת הגיליוטינה, או בשיטת "זבנג וגמרנו" כלפי קופת-חולים הכללית וכלפי ההסתדרות. זאת במיוחד במה שקשור להמשך פעילותה של הסתדרות עובדים כללית ועצמאית, ובמיוחד במה שקשור למניעת מצב שימוטט אותה, או לפי ההצעה שהוצעה על-ידי שר האוצר, הפיכתה לגוף שסמוך על שולחן הממשלה, ובכך להביא למעשה קץ לקיומם של איגודים מקצועיים חופשיים.

אני עונה כאן לחבר הכנסת עובדיה עלי ולאחרים ששאלו אותי: מדוע אתה בעד אפשרות גבייה עצמית? ואני עונה להם: לאור כל הדברים – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

בינתיים התרוקן האולם, אבל האיזון נשאר כי נוסף חבר כנסת. אז יש לנו עוד שניים שמאזינים לנו.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מאמין שחבר הכנסת עובדיה עלי הוא כל כך חרוץ, הוא כל כך מסודר, שהוא ירצה לדעת – – –

שלמה בוחבוט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כל העם מסתכל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אבל כל העם גם מסתכל ורואה שחלק מהזמן נמצא פה השר ויושב-ראש הישיבה וכל פעם נוספים חבר כנסת אחד או שניים.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

הנה חבר הכנסת דוד מגן, שר הכלכלה והתכנון לשעבר, שאני משבח אותו על הפעילות הפרלמנטרית שלו, על הפריון הגדול בחקיקה, ואני מאחל – – –

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אמרו לי ששר הכלכלה והתכנון, שהוא גם ידיד אישי שלי, נמצא בצרות צרורות. מפלגת העבודה הטילה עליו משימה בלתי אפשרית, לנהל פה פיליבסטר עד חצות. באתי לעזור לו.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מאוד מודה לך.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

הוא נהנה מכל רגע.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דוד מגן, לפני שעליתי על הכס הזה לנהל את הישיבה אמרתי כל מיני דברים. אבל כשאני יושב פה, וחברים צועקים בקריאות ביניים שהשר עושה פיליבסטר, את כולם אני מתקן ואומר: השר מדבר – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

מדבר בשם הממשלה, על-פי סעיף 50 לתקנון.

היו"ר ד' שילנסקי:

התקנון מאפשר זאת. כך שאני לא מתייחס לזה כמו אל פיליבסטר.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני בא כרגע משיבת סיעת הליכוד, ולפי החשבון שלנו, השר שטרית, יש תמיכה עודפת של שלושה בהצעת החוק. כלומר, יש הפרש של שלושה. השאלה היא איך תצליח לצמצם את ההפרש הזה בשלוש השעות הקרובות, כי הרוב הזה הוא רוב מוצק.

היו"ר ד' שילנסקי:

אינני יכול לאפשר מעל במת הכנסת לנהל משא-ומתן קואליציוני או בין-מפלגתי. אסור לי.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני צודק.

דוד מגן (הליכוד):

צריך לאפשר לשר לנוח, לפחות להגיש לו כוס קפה.

היו"ר ד' שילנסקי:

כשאני קראתי קריאת ביניים ניהל את הישיבה סגן יושב-ראש הכנסת רפי אדרי, והוא אמר לי: אתה קורא לו קריאות ביניים, אבל השר שבע רצון, הוא יכול לעשות אתנחתה. אחר כך באו חברי כנסת אחרים וגם גרמו לו לאתנחתה. כך שאל תדאג לו.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אדוני היושב-ראש, אנחנו הגענו להסכמה, שאנחנו ממשיכים לנמק את ההסתייגויות, כאשר שעה לפני שיתחילו ההצבעות תימסר הודעה, כפי שמקובל בדיונים על התקציב.

היו"ר ד' שילנסקי:

על דעת מי ההסכמה הזאת?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

ההסכמה הזאת היא על דעת אנשי העבודה, הליכוד, המפד"ל, מרצ, צומת, ש"ס ואגודה. שעה לפני ההצבעה הראשונה תהיה הודעה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבין שגם השר מסכים.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, יש לי דברים להשיב. אחרי זה אני צריך לקבל מסר מיושב-ראש הקואליציה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

כבוד השר, זה על דעת חבר הכנסת אלי דיין.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לפרוטוקול, כי זה לא נרשם וזה חשוב, לכן אני אומר את זה ברמקול. ההצבעה הראשונה שתהיה בקשר לחוק הזה – תהיה הודעה שכעבור שעה יש הצבעה, בין שזה בסוף החוק ובין שזה באמצע הדיון.

סילבן שלום (הליכוד):

מתי ייגמר כבר הפיליבסטר הזה?

היו"ר ד' שילנסקי:

תיכף תשמע.

שלמה בוחבוט (העבודה):

— — — ונותנים קיזוזים כפי שהיה בעבר. חבר כנסת יושב שבעה, אי-אפשר להחליף אותו?

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אני לא צריך לשמוע מפי חבר הכנסת אלי דיין. לי יש גישה, אם חבר כנסת אומר: אני מודיע בשם אלי דיין, חזקה שחבר הכנסת הודיע אמת ונכון. חזקה שחברי הכנסת דוברים רק אמת.

עכשיו אני מודיע את החלטתי. לפי בקשת סיעות העבודה, ליכוד, מרצ, צומת, מפד"ל, ש"ס ואגודת ישראל האומרת שיש הסכמה, שבתום דברי השר ניגש להסתייגויות על סעיפים 5 והלאה, ותהיה הודעה שעה לפני תחילת ההצבעות – האם יש סיעה שאומרת שמה שנמסר לי בשמה הוא טעות?

אלי דיין (העבודה):

כן.

היו"ר ד' שילנסקי:

כן, סיעת העבודה, אני מבין. חבר הכנסת אלי דיין, בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אנחנו מסכימים שלאחר שהשר יסביר את כל המדיניות החברתית שלו, הוא יגיד. וכשהשר יגיד, אפשר להמשיך בהסתייגויות. על שעת הצבעה אני לא יודע.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

גם אנחנו לא יודעים, אבל רק ההודעה על ההצבעה הראשונה תהיה שעה לפני ההצבעה הראשונה.

היו"ר ד' שילנסקי:

רבותי, אני מבקש, את המשא-ומתן – – –

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אורון. חבר הכנסת ויינשטיין. חברי הכנסת, אני מבקש מכולם. חבר הכנסת ויינשטיין, ציינתי שיש לך הרבה מרץ. חבר הכנסת אורון, יש לי בקשה.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אורון, מה אתך. חבר הכנסת אורון, תשמע אותי רגע. תואיל בטובך לשבת. חבר הכנסת אלי דיין, תואיל בטובך לשבת. חבר הכנסת ויינשטיין, חבר הכנסת לס, כל אחד אני מכבד בקריאת שמו.

קודם אמרתי שאני לא מסכים שמשא-ומתן קואליציוני או בין-מפלגתי ייעשה במליאת הכנסת. אני מציע לכם, יש לכם חילוקי דעות – בינתיים אני עוצר החלטה, לא מוציא אותה – תצאו שניכם החוצה

חיים אורון (מרצ):

--- לפי התקנון, הצבעה אחרי כל סעיף.

היו"ר ד' שילנסקי:

אז גמרנו.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ד' שילנסקי:

גמרנו. אם יש סיעה שמתנגדת, ההסדר לא נעשה. טוב שלא הספקתי להגיד את ההחלטה שלי.

אלי דיין (העבודה):

אני מבקש לפעול לפי התקנון.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

התקנון מאפשר הסכמה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אבל אין הסכמה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אדוני היושב-ראש, אין בעיית הסכמה. לא צריך הסכמה, מכיוון שאני מתחייב לאופוזיציה, שמרגע שיתחילו ההצבעות אני אדבר שעה, והשר שטרית מתחייב לקואליציה, שמרגע שיתחילו ההצבעות הוא ידבר שעה.

קריאות:

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

על-פי התקנון אין שום בעיה. אני מבקש לא לצמצם. לא מצמצמים הצעת חוק פרטית כששר מדבר, עם כל הכבוד. רק כשיושב-ראש ועדה מסכם ---

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת עמיר פרץ ---

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

יש גבול למה שנעשה פה. השר, עם כל הכבוד, לא משיב פה, השר מנמק את עמדתו בלבד ---

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

מדבר בשם הממשלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת עמיר פרץ, מה שאמרת עכשיו זה גם חלק מדיון בין-מפלגתי.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

החברים מסביב לחבר הכנסת אלי דיין. אף אחד לא מקבל יותר את רשות הדיבור. אם מישהו רוצה לנהל משא-ומתן – מחוץ לאולם המליאה.

בנימין טמקין (מרצ):

תן למפלגת העבודה להמשיך להתבזות. תן להם להמשיך להתבזות. כל דקה שהוא פותח פה את הפה – – –

קריאות:

בנימין טמקין (מרצ):

אתה לא מבין מה שאתה עושה? אתה לוקח – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת טמקין.

בנימין טמקין (מרצ):

תמשיך, הציבור מסתכל עליכם. הציבור רואה מה שאתם עושים, ואנחנו – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת טמקין.

אלי דיין (העבודה):

בנימין טמקין (מרצ):

תצביעו, יש לכם רוב.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, יש לי הודעה חשובה בשבילכם.

בנימין טמקין (מרצ):

איזה ביזיון.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת טמקין.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אלי בן-מנחם. חבר הכנסת בוחבוט, גם אתה מכובד בהזכרת שמך. להבדיל, אני כמו –

--

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

להבדיל, כמו בחלוקת כיבודים, אני צריך להזכיר כל שם בנפרד. אבל יש לי הודעה חשובה בשבילכם, אולי היא גם מאוד מעניינת.

אלי דיין (העבודה):

חבר הכנסת חיים רמון אומר לי – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אלי דיין, זה כבר נחשב מחוץ לאולם המליאה. אבל גם שם אסור להפריע.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אלי דיין, מחוץ לאולם המליאה.

משה נסים (הליכוד):

כדאי להוציא אותם.

היו"ר ד' שילנסקי:

הם כבר יצאו בעצמם. איך אני יכול להוציא?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לפי ההגדרה הגיאוגרפית הם בחוץ.

סילבן שלום (הליכוד):

היו"ר ד' שילנסקי:

הו, אתה היום עוד לא הערת הערות?

סילבן שלום (הליכוד):

האם השר שטרית רוצה לשבור את השיא של חבר הכנסת מיכאל איתן ולדבר כאן למעלה מעשר שעות? האם המטרה היא לשבור את השיא, או שיש משהו אחר בעניין? מה הסיבה לכך ששבע שעות יושבים כאן 120 חברי כנסת ומחכים?

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת סילבן שלום, שאלתך נשאלה ולובנה, והסברתי. אני אחזור עוד הפעם. חברי הכנסת טוענים שזה פיליבסטר. גם כשאני הייתי באולם קראתי קריאות ביניים, ולא אגיד מה. כשאני יושב פה, בשבילי זה לא פיליבסטר, אלא דבר הממשלה על-ידי השר שמעון שטרית. זכותו של השר – –

בנימין טמקין (מרצ):

הליגה למניעת קבלת החוק.

היו"ר ד' שילנסקי:

זכותו של השר, בהתאם לתקנון, לדבר ללא הגבלת זמן. אם זה כן מוצא חן בעיני או לא מוצא חן בעיני, זה לא חשוב. אני אשמור על זכותו של השר עד תום.

סילבן שלום (הליכוד):

עד מתי?

היו"ר ד' שילנסקי:

גם אם הוא יעבור את מכסת הזמן של חברנו, חבר הכנסת מיכאל איתן; כמעט רציתי להגיד מיקי, אבל בהתאם לתקנון – אסור. בבקשה, אדוני השר.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני הייתי באמצע דברי – – –

קריאות:

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני הייתי באמצע דברי, שבהם ניסיתי לנמק ולומר שאני בעד רפורמה – – –

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

קודם היה דיון בצד הזה של האולם, עכשיו – בצד הזה של האולם. אני אבקש מכולם לשבת. מי שלא רוצה לשבת, יואיל בטובו לצאת מהאולם.

רון נחמן (הליכוד):

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, לא, לא. חבר הכנסת רון נחמן, כבר נאמרו פה כל כך הרבה דברים, שאני בטוח שמה שאתה רוצה לומר כבר נאמר.

רון נחמן (הליכוד):

על איזה סעיף מדברים? חשבתי שכבר הגיעו לסעיף 8.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

היו"ר ד' שילנסקי:

שר הכלכלה משמיע את דבר ממשלת ישראל. נקודה. ואני מבקש לאפשר לו להביא את דברו.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני אמרתי, אדוני היושב-ראש, שאנחנו בעד רפורמה ואנחנו בעד תקופת מעבר להפעלת הרפורמה, ועובדה שהחוק כולל דברים מספר שמאפשרים תקופת מעבר, במיוחד מסייעים לקופות קטנות. אני מתייחס, ראשית כול, לסעיף 12.

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, סליחה. חברי הכנסת, אני ביקשתי מכם לשבת. אתם זכיתם לכורסה בכנסת ישראל, זכות כזו, למה אתם לא משתמשים בה?

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

עבדנו קשה בשביל זה. לא זכינו.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא בהגרלה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, אמרתי שהרפורמה – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

הו, הו. חבר הכנסת דן תיכון, גם הוא אוהב לעמוד. חבר הכנסת דן תיכון, אם אתה תשב ישבו גם אחרים. הו, הו. חבר הכנסת סילבן שלום, הגעת עם כל כך הרבה מרץ.

משה קצב (הליכוד):

אדוני, שר הכלכלה והתכנון מדבר זו הפעם העשירית על סעיף אחד. האם אין סוף לביזוי הכנסת, אדוני היושב-ראש?

דן תיכון (הליכוד):

חבר הכנסת קצב, אני אומר לך – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, ראשית כול אבקש ממך לשבת.

דן תיכון (הליכוד):

למה? איפה כתוב שאני צריך לשבת? תראה לי בתקנון איפה כתוב שאני צריך לשבת.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, אתה יודע, זה ויכוח מעשי-ענייני-מקצועי שיש לנו כבר למעלה מחמש שנים, מאז נבחרתי ליושב-ראש הכנסת. אני טוען שחייבים לשבת, ואתה טוען כלפי שאין סעיף בתקנון שלפיו צריך לשבת.

דן תיכון (הליכוד):

אין סעיף. מה לעשות, זה נכון.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, אם הוא יבוא בלי חולצה, גם אז הוא יטען שלא כתוב שהוא לא יכול להיות בלי חולצה.

דן תיכון (הליכוד):

השר שטרית, עם חולצה פתוחה – לא נחזור לעניין הזה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אמרתי: בלי חולצה.

דן תיכון (הליכוד):

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

בלי חולצה, אמרתי. אתה מסכים שזה בלתי סביר שתבוא בלי חולצה? גם בלתי סביר שלא תשב.

דן תיכון (הליכוד):

אפשר לקרוא ליושב-ראש הכנסת כדי לדעת מה הולך כאן? הרי לא נשמע כדבר הזה. זו ממשלה שצריכה למשול.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, אחרי שהשמעת את הטיעונים שלך – – –

משה קצב (הליכוד):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת משה קצב, רק רגע. קראת קריאת ביניים, אתה זכאי לתשובה. חבר הכנסת דן תיכון, הו, אתה הולך לשבת, אני שבע רצון.

אני חוזר, לא בפעם הראשונה, כי כל פעם נכנס חבר כנסת – – –

אנחנו ניתן לו את מגן הנימוס בשנה הבאה, אז הוא ישב.

דן תיכון (הליכוד):

אני יושב כאן משעה 16:00, מתווכח עם השר שטרית ועם השר שחל. אני לא מבין, לא היה כדבר הזה. אתה עושה פיליבסטר רבע שעה, כדי לחכות למישהו, אבל כאן מחכים לגודו. אני לא מבין את זה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

אני יכול לבקש מכם לשבת? אני מבקש מכולם לשבת.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אלי בן-מנחם, אלי, אלי. רבותי, אני מבקש. חבר הכנסת דן תיכון, תעשה לי טובה אישית.

דוד צוקר (מרצ):

תרשה לי.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, לא, לאף אחד לא אתן עוד.

דוד צוקר (מרצ):

בשורה.

היו"ר ד' שילנסקי:

רגע, רגע. תואיל לשבת. דבר ראשון אני מבקש ממך, דוד צוקר, כמעט אמרתי דדי, כמו שאמרתי קודם מיקי.

חבר הכנסת דן תיכון, תואיל בבקשה לשבת. בקשה אישית, תואיל בטובך לשבת. תעשה לי חסד, זה לא קשה. תודה.

עכשיו, לכל חברי הכנסת, ואני מודיע שאני אומר זאת בפעם האחרונה.

בנימין טמקין (מרצ):

אפשר לבקש שהיושב-ראש יבוא לכאן ויסבול יחד אתנו.

היו"ר ד' שילנסקי:

רבותי. חבר הכנסת טמקין, אתה מרבה בקריאות ביניים. עכשיו אני מבקש דקה אחת האזנה.

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת טמקין ---

בנימין טמקין (מרצ):

שהוא יבוא לכאן.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת טמקין, אני מבקש דקה האזנה. חבר הכנסת דוד צוקר. חבר הכנסת משה קצב.

ובכן, תראו, רבותי ---

אליהו בן-מנחם (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

אולי גם אני יכול להגיד משהו? כל אחד אומר משפט, ואני לא מגיע לרשות הדיבור.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא אתה מגיע ולא אני מגיע לרשות הדיבור.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, מי שיש להם רשות הדיבור עכשיו בצדק וכדין, היינו השר ויושב-ראש הישיבה, לא מגיעים לרשות הדיבור, כי כל פעם יש קריאת ביניים.

אריאל וינשטיין (הליכוד):

כבוד היושב-ראש עושה תקדים עכשיו. הוא עושה פיליבסטר.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, לא, לא. אני מבקש, חבר הכנסת וינשטיין.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש, אני מבקש.

אני מספר לכם את ההשתלשלות. לפני שעליתי לנהל את הישיבה ---

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת טמקין, חבר הכנסת טמקין, חבר הכנסת טמקין, חבר הכנסת טמקין, אתה אדם מנומס, תרבותי, אבל אתה עובר כל גבול ומכריח אותי להרים את קולי. זה לא מנומס ולא חברי. משה קצב, זה לא חברי איך שאתה מתנהג.

משה קצב (הליכוד):

אני מקשיב. לא דיברתי, אדוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה אמרת משהו שהיה מכונן אלי. אני רוצה לענות לך. כשאני מתחיל לענות אתה קורא קריאות ביניים ומדבר עם אחרים.

ובכן, לפני שעליתי לנהל את הישיבה גם אני קראתי קריאות ביניים, ולא אגיד איזה. אז אמר לי ברוח טובה יושב-ראש הישיבה, חבר הכנסת רפי אדרי, הוא אמר לי ברוח טובה: תשמע, אתה עושה טובה לשר. אתה גורם לו לאתנחתה, שיוכל לנוח. בינתיים עליתי לכאן, וכשאני יושב פה אסור לי לקרוא לזה פיליבסטר אלא לומר שזה דבר הממשלה. התקנון לא קובע הגבלת זמן.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

הוא יודע את זה.

היו"ר ד' שילנסקי:

עכשיו אומר מה שאמר לי חבר הכנסת רפי אדרי. הוא אמר לי: השר שטרית יודה לכם על קריאות ביניים שיאפשרו לו אתנחתה, הוא כבר עייף, אתם עוזרים לו; ככה הוא אמר לי.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש לי בקשה אליך. אתה חבר נשיאות, תסגור את הישיבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

באיזו סמכות? אתה מומחה גדול לתקנון.

דן תיכון (הליכוד):

בסמכות של היגיון. זה ביזוי הכנסת.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, למה אתה מחכה? בוא ניגש להצבעות.

אלי דיין (העבודה):

אנחנו חושבים שלא יעלה על הדעת להצביע בלי שר הבריאות.

קריאה:

הוא הופך את עצמו למוקיון.

היו"ר ד' שילנסקי:

אפשר לדעת באיזו שעה יגיע שר הבריאות? הוא עדיין באמריקה?

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הואיל ויושב-ראש הקואליציה מסר פה הודעה בשם מפלגת העבודה, על דעת ראש הממשלה, אני מציע, אדוני, שנשמור על כבודה של הכנסת, ניגש להצבעה, נאפשר למפלגת העבודה להתקזז מול ראש הממשלה ונפסיק את הטרטור הזה. כמה זמן אפשר למשוך את זה? זו פעם עשירית.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, לא, לא. חבר הכנסת משה קצב, חבר הכנסת משה קצב, רבותי, חברי הכנסת, אני הודעתי כבר קודם שלא אאפשר משא-ומתן קואליציוני.

סילבן שלום (הליכוד):

חבל על הזמן.

משה קצב (הליכוד):

הוא מחכה עד שראש הממשלה יחזור.

בנימין טמקין (מרצ):

הם לא רוצים את החוק.

היו"ר ד' שילנסקי:

מישהו יכול להעשיר את השכלתי, מתי חוזר שר הבריאות?

משה קצב (הליכוד):

לפנות בוקר.

רון נחמן (הליכוד):

בשבוע הבא.

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני השר, אתה יכול לדבר שבוע? יש לך כוח?

רבותי, אני מודיע החלטה סופית. על כל קריאת ביניים אני אקרא לסדר. אם יש מישהו שרוצה להציע משהו לסדר – שישלח לי פתק. לפי הפתק אני אחליט אם לאפשר או לא.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לא נותנים לי לצאת מהאולם. אולי תוציא אותי.

קריאה:

זה ביזיון הכנסת.

קריאות:

דן תיכון (הליכוד):

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה רוצה הצעה לסדר – תשלח לי פתק.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת סילבן שלום. חבר הכנסת אלי בן-מנחם. חברי הכנסת אלי בן-מנחם וסילבן שלום, הודעתי שאני אקרא לסדר.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

מה ההתחסדות הזאת? חבר הכנסת מיקי איתן עמד כאן עשר שעות.

סילבן שלום (הליכוד):

מפני שלא היה לנו רוב וגייסנו רוב? פה מנסים לקנות קולות.

תיקח יוזמה, אדוני היושב-ראש, תפסיק את הביזיון.

היו"ר ד' שילנסקי:

עכשיו אני מודיע, חברי הכנסת סילבן שלום, אלי דיין ואלי בן-מנחם – שלושתכם מקבלים עכשיו חצי אזהרה ראשונה. אחרי שתרימו את קולכם עוד פעם, אז תבוא האזהרה הראשונה.

דן תיכון (הליכוד):

לסדר.

היו"ר ד' שילנסקי:

לסדר – אני מבקש לשלוח לי פתק, ולפי זה אחליט.

דן תיכון (הליכוד):

לסדר הדיון.

היו"ר ד' שילנסקי:

לסדר הדיון – תשלח לי פתק, בבקשה. תכתוב לי בפתק מה אתה רוצה להציע.

דן תיכון (הליכוד):

לסדר הדיון.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, לסדר הדיון אני נוהג לתת. אבל מאחר שאמרתי לשלוח לי פתק, פורמלית תשלח לי פתק. קשה לך לשלוח פתק? זה לא קשה. תן לי לעמוד על המלה שלי, אם כי לסדר הדיון, אני מבין שאני צריך לתת.

בבקשה, אדוני, השר שטרית.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני אמרתי שהחוק הזה קובע את הרפורמה מתוך הנחה של הפעלת – – –

אלי דיין (העבודה):

– – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אלי דיין, חצי אזהרה כבר קיבלת.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

– – – מתוך הנחה, שיש להפעיל את החוק באופן הדרגתי ולהתחשב, למשל, בקופות הקטנות. למשל, נקבעה הוראה בחוק, בסעיף 12, שמאפשרת להקל על קופות-חולים בחובת מתן שירותים – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אלי דיין וחבר הכנסת דן תיכון. חבר הכנסת דן תיכון במצב טוב, הוא לא קיבל אפילו חצי אזהרה.

אלי דיין (העבודה):

אתמול הוא ישן כל הלילה, ואנחנו ישבנו עד השעה 04:00.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אלי דיין, גם אני ישבתי כאן עד 04:00, ואתה רואה כמה קשה אני עמל עכשיו, כבר כמעט שעתיים, בניהול הישיבה.

לא, לא, את הפתק, לפי הפרוצדורה, מגישים פה. אני שומר על כל תג.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

לפי התקנון, שר יכול לדבר ללא הגבלת זמן. עכשיו, מה המצב כאשר שר רוצה לדבר בתוך דברי שר?

לימור לבנת (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, תלך לפי האל"ף-בי"ת. אבל שניהם באות שי"ן – השר שחל והשר שטרית.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני אאפשר לשר שחל להעיר הערה. את השר שחל אי-אפשר להאשים בפיליבסטר, כי הוא עוד לא התחיל לדבר. השר שטרית מדבר משעות הצהריים. אבל השר שחל עוד לא התחיל לדבר.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה תקבל. קיבלתי את הפתק. אני מודיע לך, שבקשתך תתקבל. אחרי הדברים לסדר של השר שחל, אתה תקבל לסדר.

השר שחל, אני אאפשר לך, כפי שאאפשר לחבר הכנסת דן תיכון, להעיר את ההערה מהמיקרופון.

שר המשטרה מ' שחל:

אני יכול לחסוך לך את זה.

אדוני היושב-ראש, יש לנו התייעצות בשעה 20:00. אני שמעתי פה את חבר הכנסת דן תיכון. אני מבקש: אנחנו נעלה ונחזור הנה בעוד חצי שעה, ואני אודיע לאדוני תשובה בקשר להמשך.

דן תיכון (הליכוד):

ובינתיים לסגור את הישיבה.

שר המשטרה מ' שחל:

לא.

היו"ר ד' שילנסקי:

השר שחל, שאלה לי אליך, אם כי אני מניח שאני יודע את התשובה. אתה אמרת: יש לנו ישיבה. מי זה "לנו"? אני צריך לדעת.

שר המשטרה מ' שחל:

לחלק מהממשלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

לחלק מהממשלה, יפה.

חבר הכנסת תיכון, לסדר, בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר משה שחל, אנא שמע: אני מבקש ממך להשתמש בתקדים חברת הכנסת חייקה גרוסמן. במצב דומה היא החליטה, שאין טעם לנהל את הישיבה, סגרה את הישיבה והישיבה ננעלה. זו סמכותך. מן הרגע שתסגור את הישיבה איש לא יוכל לפתוח את הישיבה מחדש; לכן אני מבקש ממך, או שנקבל הבהרה מה הולך כאן, למה מחכים. הממשלה מביישת את עצמה במצב הנוכחי. זו זכותך מכוח התקנון. אתה יכול ורשאי לעשות זאת.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ברשותך, לסדר.

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אנחנו מבטלים את זמננו שעות רבות. אם תקבל את הצעתו של חבר הכנסת דן תיכון, אני הייתי מבקש: לא לנעול ישיבה, לבזבז זמן שלא נעשה בו ולא כלום; יש כמה הצעות חוק ממשלתיות, כגון הצעת חוק ים-המלח והצעת חוק רשויות מקומיות – אפשר, אם אתה מפסיק את הדיון בחוק זה, לעבור לדיון בחוקים אחרים. נשלים שם, ולאחר מכן נחזור לחוק זה. עכשיו השר שטרית עומד על הבמה שעות ורק מבזבז את זמננו. למה לעשות זאת ולא להעביר חוקים אחרים?

אריאל וינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש גם כן לסדר.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת וינשטיין, אתה כבר הבאת לי פעם הצעה, ואחר כך היא לא התקבלה בתור קונסנסוס.

אריאל וינשטיין (הליכוד):

בגלל מחלוקת, ואינני רוצה לומר באיזו סיעה, כי אני לא רוצה שכאן, על רקע זה, תהיה מחלוקת.

אבל אנחנו דנים בחוק, וצריך לסיים את הדיון בו ולהצביע.

יהושע מצא (הליכוד):

אבל אם לא מצביעים, נעבור לחוקים אחרים. ננצל את הזמן נכון. אנחנו יוצאים לפגרת חג מחר בבוקר.

אלי דיין (העבודה):

אני מסכים אתך, נעבור לדיון בחוקים אחרים.

בנימין טמקין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, לסדר.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתן לך, רק ארגיע את הרוחות.

חבר הכנסת נתניהו, ראיתי את הרמת היד. לפני שאתה ביקשת, ביקש חבר הכנסת טמקין, ואמרת ששכאשר יירגעו הרוחות אתן לו. ולכן אני נותן עכשיו לחבר הכנסת טמקין, ואחר כך לחבר הכנסת בנימין נתניהו. כל אחד – דקה.

בנימין טמקין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לבקש ממך שלא לקבל את הצעתו של חבר הכנסת דן תיכון, כי משמעותה כניעה לניסיון שנערך עכשיו על-ידי אנשי מפלגת העבודה כאן, למנוע את קבלת חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

אני מבקש ממך לזרז את הדיון הזה, לקיים את ההצבעה ולהפסיק את הביזיון הזה שמפלגת העבודה ברגע זה מבזה את הבית הזה. קודם כול, היא משלמת את המחיר, ועושה טובה לכל אלה שעכשיו נהנים שם בכל שנייה ממה שקורה כאן מצד מפלגת העבודה.

אני ממש מתחנן בפני מפלגת העבודה להפסיק לבזות את הבית, את הממשלה, ולא לתת מתנות לליכוד. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

אלי דיין (העבודה):

אני מבקש למחות על דבריו. הוא תקף אותנו.

היו"ר ד' שילנסקי:

אמרתי שאחריו חבר הכנסת נתניהו. אלי, אתן לך. חבר הכנסת נתניהו, בבקשה.

יהושע מצא (הליכוד):

זה לא מכובד שהשר ימשיך לעמוד על הדוכן. בוא תצטרף אל שולחן הממשלה עד שיתקיים הברור.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, לא, לא.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני ברשות הדיבור. שיקול הדעת של היושב-ראש הוא אם לתת לך לדבר.

היו"ר ד' שילנסקי:

אם השר יבקש – מה טוב. השר לא ביקש.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני לא ביקשתי. אני עומד פה.

יהושע מצא (הליכוד):

בוא תשב.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא, טוב לי. טוב לי לשמוע אותך מדבר בעמידה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש, נא לשבת. אלי, ראיתי אותך. חבר הכנסת נתניהו, בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להבהיר שאנחנו בהסכמה מפתיעה ונעימה עם חבר הכנסת טמקין. כאן היתה פשוט אי-הבנה מצדו של חבר הכנסת תיכון. אבל אנחנו בליכוד, בדיוק כפי שאמר נציג מרצ, תובעים את המשך הדיון הזה, את הפסקת הפארסה הזאת, שהממשלה מנסה בעצם למשוך את הזמן על מנת שהיא תוכל למצוא איזו דרך לגייס את הקולות הדרושים, כדי לגזול את קופת המדינה לטובת ההסתדרות. זה מה שהיא מנסה לעשות עכשיו.

אלי דיין (העבודה):

אוה, לא.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אנחנו עומדים כאן הערב, מוכנים עכשיו ללכת להצבעות.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

מערכת הבחירות היתה אתמול ולא היום.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אנחנו מוכנים כרגע להכריע למען חוק סביר, חוק טוב. זה מה שאנחנו מוכנים לעשות. אבל מה שהם רוצים לעשות – זה דבר שלא מקובל עלינו.

קריאות:

סילבן שלום (הליכוד):

מה זה? תנו לו לדבר.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, בבית הזה נשמעו הרבה דברי ביקורת מכל הצדדים. צריך לשמוע – – –

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

אני רשמתי לי, השר שחל.

שר המשטרה מ' שחל:

מנהלים תעמולה.

היו"ר ד' שילנסקי:

השר שחל, רשומים אצלי עוד חבר אחד מהליכוד ושני חברים נוספים. את הסיכום אתן לחבר הכנסת אלי דיין. אתן באיזון.

אלי דיין (העבודה):

אבל לשמור על רמה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אוה, מפלגת העבודה מבקשת לשמור על רמה.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש לאפשר ---

יהושע מצא (הליכוד):

השר שחל לא יכול להשתתף בקריאות ביניים. ממת?

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת טמקין. חבר הכנסת אלי בן-מנחם. חבר הכנסת טמקין, אני מודיע לך: עוד קריאת ביניים אחת ואתה תקבל אזהרה, כי באמת אהיה צרוד היום – שמונים אחוז זה יהיה חלקך.

בנימין טמקין (מרצ):

והחברים שלך, זה כלום?

היו"ר ד' שילנסקי:

אלה כולם יחד עשרים אחוז. אתה לבד – שמונים אחוז.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני לא מבין, הוא דיבר במיקרופון הזה, ועכשיו הוא עבר למיקרופון השני.

היו"ר ד' שילנסקי:

אלי, אתה רשום אצלי. אם תפריע – לא תקבל את רשות הדיבור. אתה תראה שאני אקיים את זה.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אלי בן-מנחם, אני מודיע לך, שאם אתה לא תשב עכשיו – אשלול את רשות הדיבור שאני עומד לתת לך, כי זו סמכותי וזכותי.

אני מבקש מחברי הליכוד לאפשר לחבר הכנסת ביבי נתניהו לסיים את דבריו.

דוד מגן (הליכוד):

הוא עוד לא התחיל; מה לסיים?

היו"ר ד' שילנסקי:

בסדר, להשמיע את דבריו. אני דורש שלא תהיה שום קריאת ביניים. אני דורש זאת בתוקף. בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, בתמצית – אני מבקש להמשיך את הדיון. אנחנו אומרים זאת לא רק בקשר להצעה כזאת או אחרת, אלא גם ביחס לשמועה שאנחנו שומעים על כוונות למשוך את הדיון הזה אל תוך הלילה, למחר, ליום שישי, עד שיווצרו תנאים נוחים מבחינת הממשלה להעביר את מה שהם רוצים להעביר.

בנימין טמקין (מרצ):

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני מקבל שוב את התיקון של חבר הכנסת טמקין: ניסיונות של מפלגת העבודה להעביר זאת כפי שהם רוצים. אנחנו רוצים להעביר את החוק הזה עכשיו.

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת טמקין, אתה על הכוונת. אמרתי לך.

בנימין טמקין (מרצ):

אבל גם הם צועקים.

היו"ר ד' שילנסקי:

אבל אתה לא מתאפק. בבקשה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אלי בן-מנחם, קריאת ביניים אחת – ואני שולל את רשות הדיבור.

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת טמקין, אזהרה ראשונה. אני מכבד אותך באזהרה ראשונה, אף שאני מאוד זהיר בלעשות זאת. בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אנחנו מבקשים להמשיך בדיון, להגיע להצבעות ולהעביר חוק ביטוח בריאות ממלכתי הלילה; חוק טוב ולא חוק מסורס.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, יש לי בקשה אליכם. אולי תלמדו כלל: כשאתם צועקים – לא שומעים אתכם; כשאתם מדברים – מאזינים לכם. לכן תעדיפו לדבר ולא לצעוק. יש לי הצעה נוספת בשבילכם: כשאתם מחייכים – גם מחבבים אתכם. מי לא רוצה שיחבבו אותו? אז גם תחייכו.

כפי שאמרתי, אני נותן את רשות הדיבור לחברי הכנסת סילבן שלום, אלי בן-מנחם ואלי דיין. חבר הכנסת סילבן שלום, בבקשה.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אלי דיין קודם? – בבקשה, חבר הכנסת אלי דיין. אני התכוונתי דווקא לך לתת את האפשרות להשיב.

אלי דיין (העבודה):

לא, אין צורך. אני רוצה להגיד משפט אחד.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה רוצה עכשיו? – בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

אני לא רוצה לבזבז את זמנה של הכנסת. אדוני היושב-ראש, אני אומר שאנחנו מתכנסים לישיבת סיעה.

משה קצב (הליכוד):

אני שומע את זה כבר שעתיים.

אלי דיין (העבודה):

רגע אחד, אתם לא נותנים.

קריאות:

אלי דיין (העבודה):

ב-20:00; הזמנו ב-20:00.

יהושע מצא (הליכוד):

קיימתם ועידה, קיימתם ישיבת סיעה, תכבדו את הכנסת.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אנסתם חברי כנסת.

אלי דיין (העבודה):

אני רוצה לדחות בתוקף – – –

יהושע מצא (הליכוד):

אולי תכנסו פעם נוספת את הוועידה שלכם?

אלי דיין (העבודה):

אני רוצה לדחות בתוקף את דברי חבר הכנסת ביבי נתניהו.

קריאות:

– – –

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אנחנו מכנסים ישיבת סיעה כדי להודיע לכנסת באופן מוסמך – שמענו את הצעותיו של חבר הכנסת דן תיכון, אנחנו רוצים לשקול אותן בכובד ראש – – –

דוד מנע (הליכוד):

זה לא על דעתנו.

אלי דיין (העבודה):

אנחנו נשקול את עמדתנו ונודיע לכנסת באופן מוסמך מהו המשך הדיון. תודה רבה.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. לפי הסדר צריך היה להיות עכשיו חבר הכנסת סילבן שלום, כי הוא ויתר קודם לחבר הכנסת אלי דיין. רשות הדיבור לחבר הכנסת סילבן שלום.

אני רוצה להגיד, אינני יודע למה לפתע פתאום השתררה דממה פה באולם וכולם עכשיו בסדר – – –

נעמי בלומנטל (הליכוד):

כי מפלגת העבודה בודקת – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

נא לפתוח את המיקרופון לחבר הכנסת סילבן שלום.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אני רוצה לדעת, מה המחיר שבו מפלגת העבודה קונה חבר כנסת?

היו"ר ד' שילנסקי:

חברת הכנסת נעמי בלומנטל, אם יש לך שאלה כזאת, תשאלי כאשר תהיה לך רשות הדיבור, או תיפגשי בנפרד עם המפלגה שציינת את שמה ותשאלי אותה, אולי יגידו לך. אני לא יודע בכלל על מחירים, אני מנהל את הישיבה של הכנסת. בבקשה, חבר הכנסת סילבן שלום.

סילבן שלום (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אנחנו הצבענו היום בשעה 13:00 על סעיף 3, ונקבע על-ידי יושב-ראש הישיבה דאז, שההצבעה על סעיף 4 תהיה בשעה 15:00. מאז נעשו תמרונים במשך שעות ארוכות, עד לרגע זה, כדי למנוע את ההצבעה על סעיף 4, שהוא לבו של החוק – הפרדה בין החברות בקופת-חולים לבין החברות בהסתדרות.

אדוני היושב-ראש, אני פונה אליך בתוקף סמכותך, וזאת מאחר שיושב-ראש הכנסת מתחמק מלהיות פה כרגע, לא נמצא על הדוכן, הוא נמצא שם אבל הוא לא נמצא על הדוכן, והוא נותן יד לביזוי הכנסת. אני מבקש ממך כיושב-ראש הישיבה שלא לתת יד לביזוי הכנסת ולקבוע שההצבעה תהיה בעוד עשר דקות. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. עכשיו, אחרון המדברים הוא חבר הכנסת אלי בן-מנחם.

למען ההגינות, חובתי להגיב על ההערה לגבי יושב-ראש הכנסת – אני מנהל עכשיו את הישיבה בהתאם לתור שלי.

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת טמקין, כבר קיבלת היום אזהרה אחת. אתה מתקרב לאזהרה השנייה.

חבר הכנסת סילבן שלום, אינני יודע, משום מה, כאשר אתה התחלת לדבר, שרר שקט באולם, כולם שמעו אותך.

לימור לבנת (הליכוד):

יש לנו כבוד לחברים.

היו"ר ד' שילנסקי:

תאפשר גם לאחרים לשמוע את דברי חבר הכנסת אלי בן-מנחם. בבקשה.

חבר הכנסת דן תיכון, במקום שאתה תדבר עם חבר הכנסת מצא, אולי תמציא לי אסמכתה יותר מפורטת מאשר הפתק, על המקרה של חברת הכנסת לשעבר חייקה גרוסמן.

דן תיכון (הליכוד):

חזרתי בי מההצעה.

דוד מנע (הליכוד):

הוא חזר בו מהצעתו.

היו"ר ד' שילנסקי:

אם חזרת בך מהצעתך היית צריך להגיד לי ולא לאחרים.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אולי הוא יגיד לנו למה הוא חזר בו מהצעתו, כי חבריו המליצו – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אלי בן-מנחם, בבקשה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מצטער אם אני אגיד דברים קצת חריפים, אבל כל אלה שכרגע לא נותנים לשר – והוא שר בממשלת ישראל – להמשיך לשאת את דבריו, הם במקרה אותם אנשים שישנו כל הלילה, ואחרים ישבו פה עד הבוקר. היה כדאי שתבדוק זאת, כי אתה היית אתנו עד הבוקר. לאחרים יש פה הרבה מאוד מרץ.

היו"ר ד' שילנסקי:

נכון, הייתי עד הבוקר.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני מבקש, זו לא פעם ראשונה, חברי כנסת מהליכוד ושרים מהליכוד עשו זאת בעבר, ואתם יודעים, אל תיתממו, אף אחד שלא ייתמם פה, אם נעשה פה דבר אחד, אדוני היושב-ראש, שהוא בניגוד לתקנון הכנסת, אנא תחתוך זאת מייד. אבל אתה יודע, וכל החכמים הגדולים שצועקים שם יודעים, שזכותו המלאה של השר לדבר, ואולי בסופו של דבר הוא ישכנע את השחקנית מתיאטרון באר-שבע, חברת הכנסת בלומנטל, ועוד איזה שני חברים.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

ביזיונה של מפלגת העבודה – – – השר שטרית – – –

אליהו בן-מנחם (העבודה):

תירגעי ואל תפריעי לי באמצע. כאן לא תיאטרון, אמרתי לך מאה פעם. העם לא יודע. היית שחקנית, תחזרי לתיאטרון. אל תפריעי לי באמצע דברי.

לימור לבנת (הליכוד):

אליהו בן-מנחם (העבודה):

חברת הכנסת לימור, אל תפריעי לי.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

מה עם פואד?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

מה עם פואד? קודם כול תשאלי את חבר הכנסת קצב מה עם חבר הכנסת דוד לוי, ואחרי כן תשאלי אותי. אל תדאגי לפואד.

יהושע מצא (הליכוד):

פואד מחפש אותך.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

האינטרס של כולנו הוא להקטין פערים.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

לימור לבנת (הליכוד):

אליהו בן-מנחם (העבודה):

השחקנית בלומנטל, נא להירגע.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברת הכנסת לימור לבנת, אני קראתי באחד העיתונים ששיבחו את קולך. הנה עכשיו שמעתי אותו, ואני מסכים למה שכתבו העיתונים, אבל אני כבר שמעתי, אני מסכים, אז עכשיו תירגעי. חבר הכנסת אלי בן-מנחם, תסיים בבקשה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אדוני היושב-ראש – ואתה יודע שאני מכבד ומוקיר אותך, והלוואי שהיו רבים כמוך בכנסת הזאת, אני אומר זאת מכל הלב – אני מבקש ממך להרגיע חלק מהשחקנים של הליכוד שנמצאים בצד השני, כדי שנמשיך ונמצא איזו דרך ואיזה פתרון, כי זה הנוהג, זה התקנון, כך עובדים. כי אם הם יצעקו, אנחנו נחזיר להם מפה צעקות, ואז באמת יקרה מה שאתם לא רוצים – הישיבה תינעל. תחשבו פעמיים, זה הכול.

סילבן שלום (הליכוד):

ביזיון.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אני אומנם אמרתי לגבי חבר הכנסת אלי בן-מנחם שהוא האחרון, אבל מאחר שהוא הזכיר את חבר הכנסת משה קצב, הנימוס מחייב שאני אאפשר לו רק במסגרת של דקה ותו לא. אני מודיע סופית, שבתום הדקה הזאת אינני נותן רשות לשום הערה, לאיש. השר שטרית, הודות להערות שלכם, זכה במנוחה וקולו עכשיו רענן והוא ימשיך להשמיע לנו את קולו, בהתאם לתקנון. בבקשה, חבר הכנסת משה קצב.

משה קצב (הליכוד):

אדוני, אני מאוד מודה לך על טוב לבך.

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, אני רואה שיושב-ראש הכנסת עומד פה בפתח הדלת; אני רוצה להגיד ליושב-ראש הכנסת: אם באת ואתה מחכה בגלל הערת הביניים שנאמרה לגביך, הרי אני כבר הודעתי שאני יושב פה בתור שלי והכול לגיטימי והכול חוקי. רציתי רק להגיד שאני הבהרתי את הסוגיה הזאת.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש זכות לחברי כנסת להשתמש במה שקרוי פיליבסטר כדי להביע מחאה כנגד הממשלה. אין שום אפשרות, לא תקנונית, לא ציבורית ולא מוסרית, לחברי ממשלה להשתמש בזכות הבסיסית הזאת של הפיליבסטר כדי לגרום להשהיית עבודת הכנסת. הכנסת מעל לממשלה. הממשלה כפופה לכנסת. ופרופסור למשפטים, כשר שמעון שטרית, ופרופסור שבקיא בענייני משפט, כיושב-ראש הכנסת שבח וייס, ששומע את הדברים, אני פונה אליכם בקריאה בשם האחריות הממלכתית – להפסיק את הביזוי הזה. משעה 15:30 אנחנו מוכנים להצבעה. משום שמפלגת העבודה, סיעתה בכנסת מבינה שאין לה רוב, והיא מפולגת, מחולקת, מסוכסכת ומפוצלת, לא יכולים להמשיך את הביזוי הזה.

אנחנו עמדנו בפני הכרעות בסוגיות לאומיות קשות פי כמה. שיכבדו את רצון רוב חברי הכנסת לשים סוף לביזוי הזה, להביא את הנושא הזה – אדוני, להשתמש בזכותך ובסמכותך כיושב-ראש הישיבה, יושב-ראש הכנסת פרופסור שבח וייס שומע את הדברים, פרופסור שמעון שטרית, תפסיק את הביזוי הזה, זה פוגע בכבודך ובכבודה של הממשלה ובכבודה של הכנסת – להעמיד את הנושאים להצבעה. אנחנו חייבים להפסיק את כל המחזה המביש הזה לעיני 5 מיליוני אזרחי המדינה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, אני רוצה להודיע לכם על החלטה. אני הייתי ניגש להצבעה, אם הייתי יודע שיש בסיס בתקנון. אני אנהל את הישיבה עד השעה 21:00, מי שינהל את הישיבה אחרי – העניין יהיה לשיקול דעתו. אני מודיע לכולם, כל עוד אני יושב, אם אקבל אסמכתה כלשהי – בבקשה, יש ספרייה, יש כל מיני דברים – ואני אראה – – –

משה קצב (הליכוד):

מבחן הסבירות. איפה הסבירות?

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת משה קצב, מאחר שהוזכר שמך לאחר שאמרתי שאינני נותן עוד רשות דיבור, נתתי לך רשות דיבור באופן יוצא מן הכלל ולא הפרעתי לך, אז למה אתה מפריע לי? מספיק הייתי צריך היום להרים את קולי.

אני חוזר ואומר: הייתי רוצה להגיע להצבעה. אני יודע, יש COMMON SENSE, יש כל מיני דברים, אבל בעניין שנוי במחלוקת בצורה די חריפה הצדק צריך לא רק להיעשות אלא גם להיראות, אינני יכול להגיע להצבעה רק על סמך ה-COMMON SENSE, אני צריך איזו אסמכתה. יש לכם קרוב לחצי שעה, או מצד זה, או מצד זה. אפשר לגשת לספרייה, יש היום קומפיוטרים. אינני יכול ללכת לבדוק בספרות כלשהי, כי אני יושב ומנהל ישיבה. אם מישהו יביא לי איזו אסמכתה – או תשאלו את מזכיר הכנסת, יש אומרים שהוא בעל ניסיון. אם תביאו לי אסמכתה, אוכל להחליט לכאן או לכאן.

עכשיו, סוף כל סוף, יש לך רשות הדיבור.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

— אדוני היושב-ראש, מכיוון שהופנו אלי אישית הערות מספר, תרשה לי לחרוג מהטקסט שהכנתי — —

משה קצב (הליכוד):

הכנת טקסט? אתה?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

כן.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

לכמה שעות? רק שנדע.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — שחקנית קטנה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

איפה בניתם בשכונות באחרונה? סגן שר השיכון, איפה בנית?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, עוד מעט נשמע את הייחוס ואת העבר של כולם.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אמרתי לך, לכי לתיאטרון.

היו"ר ד' שילנסקי:

כל אחד מכם מפורסם ב"דברי הכנסת". חבר הכנסת בן-מנחם, יש אומרים שגם הכנסת היא במה. מה אתה רוצה?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

--- כל הזמן היא מקשקשת.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אולי תחשוב לטובת השכונות?

היו"ר ד' שילנסקי:

בשם השר שטרית, אני מודה לכם שאתם חוסכים לו את אימוץ מיתרי הקול. אבל הוא כבר נח מספיק. מה אתם רוצים?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להתייחס לכמה נקודות שהופנו אלי אישית, וחבל שחבר הכנסת קצב לא

דן תיכון (הליכוד):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, כבר נמאס לך לקרוא קריאות ביניים מצד זה ועברת לצד זה?

דן תיכון (הליכוד):

משעה 15:00 אני מנהל אתו דו-שיח כאן.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חבר הכנסת תיכון, אני דווקא נהנה מהדו-שיח אתך.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

שר אחר יכול להתחלף אתו? רק שנדע.

היו"ר ד' שילנסקי:

מאחר שנשאלה שאלה מקצועית, ארשה לעצמי להשתמש בידע שלי ואומר, שאם השר שטרית יסיים ויבוא שר אחר, נראה לי – –

דן תיכון (הליכוד):

רק עם ייפוי-כוח מהממשלה, בחתימת רבין.

היו"ר ד' שילנסקי:

הוא יבוא עם ייפוי-כוח מהממשלה, נראה לי שהוא יכול מחדש. בינתיים, לפי השאלה, אולי נתת רעיון למישהו.

יהושע מצא (הליכוד):

השאלה היא אם סגן שר יכול להחליף אותו, אלי בן-מנחם.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, לא. על מנת להאדיר תורה, חבר הכנסת מצא, אני יכול להגיד לך – – –

יהושע מצא (הליכוד):

יש לו ייפוי-כוח מפואד.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

רבין מנהל את הישיבה הזאת.

היו"ר ד' שילנסקי:

דין סגן שר כדין שר לעניין נטילת רשות הדיבור במסגרת העניינים שמסר לו השר.

יהושע מצא (הליכוד):

אז שיביא פתק מפואד.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אסור לדבר עם מי שעומד על דוכן הנואמים.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

או עם מי שיושב.

היו"ר ד' שילנסקי:

גם לא; לאף אחד. רק ליושב-ראש הישיבה מותר לדבר אתו.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להשיב על שאלות שהופנו אלי ישירות. בכנסת הקודמת הגשתי הצעת חוק פרטית – גם זו הצעת חוק פרטית – והיא הונחה בפני הכנסת. שר המשפטים דאז, דן מרידור, ממפלגה יריבה, ידע שיש פריימריס וידע שכלל שהוא יאריך דברים, חברי ילכו לכנסים שלהם כדי לגייס קולות. זה היה ב-17 במרס 1992, ואני חשבתי שהוא בלע שני מכשירי רדיו, לא אחד. הוא המשיך והמשיך לדבר, וזאת אחרי שחבר הכנסת דב שילנסקי פעמיים – – –

דן תיכונ (הליכוד):

ובסוף העברת את החוק.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני משיב עכשיו. – – – חבר הכנסת דב שילנסקי דחה פעמיים את ההצעה, בשני תאריכים. פעם אחת משום שהוא רצה ללכת לברית-מילה לבנו של אחד מראשי הערים, ופעם שנייה הוא היה צרוד מהפריימריס של הליכוד. כך זה היה, אינני רוצה להיכנס לזה עכשיו.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, סליחה. אולי יש לך טעות. אף פעם לא דחיתי הצבעה מסיבה אישית.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא, את הדיון. כשר בממשלה הוא ביקש לדחות את הדיון, ונענו לו.

היו"ר ד' שילנסקי:

כשר בממשלה הוא ביקש.

יהושע מצא (הליכוד):

מי נענה לז?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

יושב-ראש הכנסת.

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה. ביקשו ממני. אמרתי: אם תהיה הסכמה כללית, אסכים. היתה הסכמה כללית.

יהושע מצא (הליכוד):

ואצלנו הודיעו מפורשות: אין הסכמה, אנחנו רוצים לגשת להצבעה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני רוצה להדליף סוד משיבת הנשיאות. יושב-ראש הכנסת לא יכעס עלי, אם כי אסור להדליף, אבל ענייני חיוב. כשביום שני ביקשו דחייה בגלל לזווית אמו של סגן השר ביילין, הייתי הראשון שהודעת שאתי תומך בסידור שיאפשר לחברים ללכת להלוויה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

יפה.

היו"ר ד' שילנסקי:

בהזדמנות זו אני רוצה לומר, שבישיבת הנשיאות אתמול, במלאות שלושים למותו של האדם היקר והקדוש שמחה הולצברג, זכר צדיק לברכה – הוא היה ממש צדיק, וכידוע לכם, ידיד נפש שלי; לראות את עם ישראל על כל שכבותיו, פצועים בכיסאות גלגלים שבאו להתייחד עם זכרו. כידיד נפש שלו הייתי חייב ללכת, ואמרתי שאם לא האזכרה לשמחה הולצברג, זכר צדיק לברכה, גם אני הייתי הולך להלוויה של אמו של סגן השר ביילין. זה לא עניין מפלגתי. אבל וצרה יכולים לפגוע בכל אחד מאתנו,

והלוואי שנצטרך להגיע להסכמה כללית על מנת ללכת לבריתות ולא להלוויות. אבל מה לעשות, המוות הוא חלק מהחיים.

אדוני השר, תמשיך בבקשה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, כל מה שרציתי לומר, שאורך נאומיהם של שרים וההתאמה של אורך הנאומים לעניין מסוים, בכלל זה האם יש פריימריס, והאם הצבעה מסוימת תסבול כתוצאה מזה שאותם חברים ירצו לפריימריס – השיקול הזה היה גם בסיטואציות אחרות, והבאתי דוגמה.

לכן, אני מציע לחברים, נכון שזה לגיטימי שהאופוזיציה תתקוף ותבקר, והיינו במצבים אחרים, וגם מתחננו ביקורת, אבל צריך גם גבולות. אני עומד עכשיו שעה, אדוני היושב-ראש, ולא מדבר.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

כבוד השר שטרית, למה שום שר לא בא להחליף אותך? אולי הם מתביישים?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אדוני היושב-ראש, היא כל הזמן חושבת.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

סליחה, חברת הכנסת בלומנטל, אני מדבר עכשיו. אני הקשבתי ולא הפרעתי.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

יש לי שאלה אליך: אמרת שלפני שנה העלית הצעת חוק פרטית – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת הלפרט, ההצעה הזו כמו עוד עשרות הצעות, הועלתה כאן ונדונה כאן. אני מברך אותך שהצטרפת לחברתנו.

אם כבר הפסקת, אני רוצה לומר: אולי בגלל עייפות, כי יצאנו מכאן ב-05:00, וב-08:00 כבר הייתי בתפקיד, עד עכשיו, אז יש לי סיבה להיות עייף. בתום דברי, מישהו קרא לי קריאת ביניים, ולא סיימתי את המשפט שרציתי לומר. רציתי לנצל את ההזדמנות ובשם הכנסת כולה, אני בטוח, לשלוח תנחומים לסגן השר יוסי ביילין, לרגל פטירת אמו, זיכרונה לברכה. השם ינחם אותו בין אבלי ציון וירושלים, ולא ידע דאבה עוד. נזכה כולנו לשמחות בבית ישראל.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, אנחנו מצטרפים לדברי הנחומים.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ירשה לי שאלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא להפסיק אותו במשפט זה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

יושב-ראש הישיבה שלח תנחומים לרגל פטירת אמו, זיכרונה לברכה, של סגן השר ביילין. אנו מצטרפים לדבריו, וגם לדברים החמים שאמר על שמחה הולצברג, אבי הפצועים, זיכרונה לברכה, שאתמול מלאו שלושים לפטירתו.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת ויינשטיין, השר לא מסכים.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אתן לך לשאול, אך תן לי חמש דקות. עמדתי כאן והרבה אנשים הפנו אלי שאלות. אשמח מאוד לאפשר לך לשאול. היושב-ראש יודע שנהגתי בצורה אדיבה ונדיבה. אני רק רוצה בחמש דקות להתייחס לכמה נקודות שנאמרו. מבחינה פרוצדורלית, יכול להיות שמבחינת המידה, הנאומים ארוכים יותר מאשר בעבר, גם נאומיהם של שרים, אבל במהות יש עיגון ברור בתקנון. זה נקי מספק משפטי. לעניין המידה, אין אפשרות להגיד שהמידה משנה את המהות. לפי דעתי, גם במקרה זה המידה אינה משנה את המהות. אם התקנון בסעיף 50 מאפשר לשר לדבר בשם הממשלה, השאלה האם בעבר השתמשו בכך או לא איננה משנה.

יהושע מצא (הליכוד):

יש לי שאלה אליך, האם אינך חושב שיש כאן ניצול לרעה של שר, כאשר אתה עומד על הבמה, על מנת לגזול זמן ולבטל זמן, עד שמפלגת העבודה תקבל הכרעות, ותנסה להסדיר יחסים בתוך הסיעה שלה?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני משיב לך, חבר הכנסת מצא, שמבחינת המהות – – –

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

רבתי, הודעתי לכם במפורש, אני מנהל את הישיבה עד השעה 21:00. לפי נטייתי, אני מוכן להגיע להצבעה ורוצה להגיע להצבעה. אני חושב שזה טוב, אך אינני חושב שהתקנון מאפשר לי זאת – – –

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

תנו לגמור משפט. חזרתי ואמרתי, ואני מודיע: לפי ההיגיון, לפי השכל ולפי מה שנאמר לי, אני באמת צריך להכריז על הצבעה, אבל אינני חושב שהצדק גם ייעשה וגם ייראה אם אעשה זאת. על מנת שהצדק ייראה, ביקשתי ממי שיש לו אסמכתה להביא לי אותה.

יהושע מצא (הליכוד):

אביא לך את האסמכתה.

דוד מנע (הליכוד):

זהו ביזיון לכנסת.

סילבן שלום (הליכוד):

זהו ביזיון לכנסת.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

דוד מנע (הליכוד):

שש שעות הוא מדבר.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

שר הכלכלה בישראל ---

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, אולי תרשה לי לדבר, אני עומד כאן שעה ולא יכול לדבר.

לימור לבנת (הליכוד):

מסכן, לא נותנים לו לדבר.

היו"ר ד' שילנסקי:

רבתי, לא יעזור לאף אחד שום דבר. רבתי, אני מתחיל לקרוא לסדר. אני מודיע, אחרי מכה נוספת בפטיש, אקרא לסדר את מי שישמיע הגה. אני מצטער, חבר הכנסת יהושע מצא, אפשרתי לך להשמיע דברך. אדוני השר, בבקשה. חבר הכנסת סילבן שלום, גם לך אפשרתי להשמיע את דברך. חברת הכנסת נעמי בלומנטל, תואילי לשבת. חבר הכנסת אלי בן-מנחם. חברת הכנסת לימור לבנת. אלי, אני מעריך מאוד שאתה משמיע קול מול שלושה-ארבעה חברי כנסת. חבר הכנסת ויינשטיין, אתה יודע שלא מדברים. אדוני הנואם, אתה מדבר אל הקהל או אל היושב-ראש?

לימור לבנת (הליכוד):

מר בן-מנחם, מה עשית למען השכונות?

היו"ר ד' שילנסקי:

חברת הכנסת לימור לבנת, קראתי מה שנכתב בעיתונות בקשר לקול שלך, ואני מסכים עם מה שקראתי.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, אני חייב לומר לך מה קרה לך ולי: כל פעם נכנס מישהו ושאל אותה שאלה, ועוד הפעם ענינו לו.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת סילבן שלום, נעמי בלומנטל – אזהרה. חברת הכנסת נעמי בלומנטל, את תיכף מקבלת אזהרה שנייה; אחת קיבלת, ואפילו לא שמעת. חבר הכנסת סילבן שלום קיבל. חבר הכנסת אלי בן-מנחם, תבדקו, נדמה לי שגם הוא רשום פעם אחת.

סילבן שלום (הליכוד):

לא קיבלתי כלום.

היו"ר ד' שילנסקי:

קיבלת עכשיו אזהרה. האזהרות שלי תלכנה בסיטונות, ואני גם אוציא מהאולם.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לחזור על מה שאמרתי: אני בעד רפורמה, אך אני בעד רפורמה בלי גיליוטינה.

סילבן שלום (הליכוד):

אני מוכן להצביע עכשיו.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת סילבן שלום ונעמי בלומנטל, אני מודיע: אני מאוד זהיר היום באזהרות. אזהרה אחת יש לכם, אני נותן לכם חצי אזהרה. חבר הכנסת סילבן שלום, אתה אפילו לא שומע; אזהרה שנייה עכשיו, כי אני מדבר אליך ואתה לא שומע. חברת הכנסת נעמי בלומנטל, אפילו קריאת ביניים לגיטימית תגרום לכך שתקבלי אזהרה שנייה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, היתה כאן טענה – – –

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש הערה שלא שמעת.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מבקש מחבר הכנסת מצא לתת לי לדבר.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מצא, אם תשמיע עוד הגה, אתה תקבל אזהרה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני רוצה לומר לך, אדוני היושב-ראש, שבושתי ונכלמתי על שהצד הזה של האולם לא נתן לך לנהל את הישיבה, ואתה צריך כל הזמן להיאבק בהם. כל אחד וכל אחת מהם ניסה את קולו. אני מבקש מאוד לאפשר לי לדבר ברציפות, בלי לתת לאף אחד אפשרות לשאלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אפסיק אותך רק במתן אזהרות והוצאה מהאולם.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

בסדר גמור.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מצא, שמעת את דברי: עכשיו אפסיק את השר רק במתן אזהרות ובהוצאה מהאולם. על כל הפרעה קטנה אתן אזהרה. אני מודיע לכולם: קבלו את הדברים בהבנה. ההפרעות היום אינן רעשניות וקולניות, אך למרות זאת הן הפרעות.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

ברשות היושב-ראש, השר יסכים אולי להשיב על שאלתי.

היו"ר ד' שילנסקי:

כאשר השר יסכים, תשאלי אם תשאלי בלי הסכמת השר, תקבלי אזהרה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, אני אמרתי ואני רוצה להשלים את הרעיון: אני בעד רפורמה ואנחנו בעד רפורמה, אבל אנחנו בעד רפורמה לפי אותם עקרונות שנקבעו כאן לגבי קופות-חולים קטנות. מה נאמר לגבי קופות-חולים קטנות? ניתנת להן תקופת מעבר, כדי להרגיל אותן ולאפשר להן לפעול לפי הכללים החדשים שהחוק קובע. למשל, להקל על קופות-החולים הקטנות בחובת מתן שירותים בכל האזורים. אני מפנה אתכם לסעיף 12: החוק מסמיך את השר לקבוע תנאים לוויסות של מעבר אזרחים לקופות-החולים, וזאת לפי יכולת לקלוט חברים חדשים. גם זה וגם זה; גם ההסדר של מתן שירותים בכל האזורים והקלה בדרישה הזאת וגם הנושא של יכולת קליטת חברים חדשים באים להקל בעיקר על קופות-החולים הקטנות.

מכאן, מדוע אם זה טוב – דהיינו, הפעלה הדרגתית ורפורמה הדרגתית – לקופות-חולים קטנות, אין אותה גישה מצד חברי לגבי קופות-חולים הכללית? גם קופות-חולים הכללית וההסתדרות, צריך לתת להן את האפשרות לתקופת מעבר, כדי שיוכלו להתאים את פעילותן בהמשך הדרך. מה ההיגיון לבוא ולהגיד שאנחנו מבטלים את האפשרות של איגודים מקצועיים להמשיך ולתפקד באופן עצמאי כפי שהיה? מדוע למוטט גוף שהיה גוף וולונטרי, פעל במשך עשרות שנים לטובת המדינה וממשיך, לטובת האזרחים, ונותן שירותים חיוביים ביותר? מדוע לשים קץ לקיומם של איגודים מקצועיים חופשיים?

נעמי בלומנטל (הליכוד):

שום קץ. יש 0.8%.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

זאת השאלה, לכן מוצדקת הגישה שמאפשרת המשך פעילות של ההסתדרות, המשך פעילות גם של קופות-חולים קטנות וגם של קופות-החולים הכללית, שמבטחת למעלה מ-70% של תושבי מדינת ישראל בביטוח רפואי.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

כופה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לכן צריך לאפשר המשך גבייה עצמית, חלק, כפי שמוצע, של תשלומי חברים, שכוללים גם תשלומי בריאות וגם תשלומי רווחה, וזאת כדי להבטיח עצמאות. כי מה אומרים לנו אלה שלא מאפשרים את זה? הם אומרים: תיקחו את הכסף מהמדינה. הביטוח הלאומי יגבה את הכול ויעביר. זאת הצעה ששמה קץ לעצמאות של האיגודים המקצועיים.

אני חושב שההיגיון והצדק מחייבים להמשיך את מתן האפשרות למימוש עקרון העזרה ההדדית של חלשים ושל חזקים. איך עושים את זה? עושים את זה על-ידי כך שגורם וולונטרי, שבא אליו מישהו והוא אומר: תצטרף אלי, הוא יכול לקבוע כל מיני כללים. הוא יכול, למשל, לקבוע תנאי, שאם אתה רוצה להיות חבר בקופת-חולים הכללית, אתה צריך להשתייך לארגון שנקרא ארגון חברתי, שעושה את הפעילות כפי שהוא עשה במשך הרבה שנים. זה המצב הנוכחי.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אבל למה אתם כופים את החברות? אם בן-אדם רוצה, שיהיה חבר.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

גם לפי החוק, כל אדם שלא רוצה להיות חבר, יכול ללכת ל"מכבי" ולא לבוא לקופת-חולים.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אתם כופים. מי שחבר בקופת-חולים הכללית חייב להיות חבר ההסתדרות.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא, לא, הוא יכול לא להיות חבר בקופת-חולים, יש לו חופש בחירה. הוא יכול, לחלוטין, לא להיות חבר בקופת-חולים. אבל אם הוא בא, הוא צריך למלא תנאים מסוימים. אם הוא לא רוצה לבוא, הוא יכול לא לבוא. זה חופש הבחירה.

גם כך ברור לגמרי שהחוק הזה יביא לשינויים גדולים ביותר בתוך ההסתדרות, והיא תצטרך להסתגל, ומקובל עלינו שהיא צריכה להסתגל.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

איך?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

קופת-חולים תצטרך להסתגל, משום שאנחנו מסכימים שיש צורך בשינוי, אבל דרושה תקופת הסתגלות. אסור להגיע למצב בלי איזון, דבר שיכול להביא לפגיעה קשה, שסופה להפוך את מדינת ישראל למדינה ללא איגודים מקצועיים חופשיים, ואז נהיה חברה בלתי מאוזנת, שלא יהיה בה איזון כוחות בין עובדים ובין מעבידים, בין ארגוני עובדים ובין ארגוני מעבידים.

בכל מקרה – וצריך שהדברים ייאמרו בצורה חדה, חלקה ופשוטה – על-פי החוק, ההסתדרות תהיה חייבת להעביר רק לבריאות את תשלומי הבריאות, ותוכל להעביר למטרות אחרות, כמו איגוד מקצועי או "הפועל" או "נעמת" או "משען", רק את הסכומים שיוגדרו בחוק כתשלומי רווחה, כי ממילא גם היום משלמים אותם.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אבל, כבוד השר, זה יהיה מס על האזרח.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא, זה לא יהיה מס. מי שלא רוצה, יכול ללכת ל"מכבי".

נעמי בלומנטל (הליכוד):

יש לו מס, מס בריאות, ואז כופים עליו להיות חבר בהסתדרות, שהוא לא רוצה להיות חבר בה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

למען הסדר הטוב, אני רוצה לקרוא את סעיף 20. בסעיף 20 נאמר: התקבולים ממקורות המימון המפורטים בסעיף 13 – שזה מס הבריאות – ישמשו אך ורק למתן שירותי בריאות הכלולים בסל שירותי הבריאות, למחקר רפואי ולמימון פעולותיה של מועצת הבריאות.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אבל אם ההסתדרות תגבה לבד, אין לנו שום פיקוח על הכסף.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אין אפשרות. בחוק נקבע – – –

נעמי בלומנטל (הליכוד):

הלוא זה מה שרוצים: לגבות לבד.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מבקש את הגנתך, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברת הכנסת בלומנטל. אני אגיד לך: עכשיו היא צועקת בשקט, נדמה לי שלא שומעים אפילו.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אבל אני רוצה להשלים את מה שתכננתי להגיד, ואחר כך אני מוכן לשאלות נוספות. לא הצלחתי להגיד את זה.

אני אומר כך: רק בסכומים שמוגדרים כתשלומי רווחה או כתשלומי מס ארגון, רק בהם אפשר יהיה להשתמש למטרות שאינן מטרות בריאות. כל היתר, מה שמיועד לבריאות, בחוק קבוע שחייבים להשתמש בזה רק לבריאות. שמעתי כמה פעמים היום, שלוקחים לבריאות ונותנים כביכול למנגנון. כל מי שטוען כך, זה פשוט לא נכון, זו הטעיה, כי בחוק כתוב שאם אתה קופת-חולים או הסתדרות וגובה, אתה יכול לתת רק לבריאות, ורק אותו חלק שמיועד לרווחה יכול להיות מופנה לרווחה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

מבקרת המדינה – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

נאמרו הרבה דברים על כך שהחוק החדש, ברגע שהוא יקום, לא יהיו מנגנונים ולא יהיה צורך במנגנונים. האמת היא, שתשלומי מינהלה או תשלומי מנגנון כלולים גם בחוק הבריאות הזה, וכדאי שתדעו את זה: נקבע בחוק, בסעיף 16 ובסעיף 20 – 0.1% ממס הבריאות יממן את מנגנון מועצת הבריאות, ששר הבריאות עומד בראשה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

מי שר הבריאות?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

יהיה אשר יהיה.

אני שואל את עצמי: מי אמר שאפשר לקיים מערכות ציבוריות או מערכות ממלכתיות שנותנות שירותים, בלי מנגנון? הרי אלה שטענו נגד המנגנון, בעצמם הבינו שבלי 0.1%, שמיועד למועצת הבריאות, מועצת הבריאות לא תוכל לתפקד. אי-אפשר להקים מערכות ציבוריות בלי מנגנון.

אני שואל: במציאות, הגשמת ערכים והגשמת עקרונות, כמו ביטחון, כמו הגנת עובדים, כמו חינוך, כמו בריאות, האם מישהו יכול להגיד שאפשר להגשים אותם בלי מנגנון ביצוע? האם מישהו יכול להגיד שאפשר להגשים ערך זה או אחר, כמו ביטחון או כמו עובדים או כמו חינוך, בלי כלים הולמים? את זה, בלי מנגנון ביצוע, אפשר לקיים רק בסמאות, בדמיונות או בסרטים בדיוניים. הפשרה שאנחנו מציעים כאן, שהממשלה הציעה, והיא מופיעה עכשיו בכמה הסתייגויות בהצעת החוק הפרטית, שדומה מאוד להצעת החוק הממשלתית שהיתה מונחת ועדיין מונחת בוועדת העבודה והרווחה, הפשרה הזאת נותנת לקופות-החולים ולבעליהן, כמו ההסתדרות, אפשרות להמשיך ולפעול כמו בעבר, בכפוף לקיום תנאי החוק ותוך מתן אפשרות למי שלא ירצה בכך לבחור בקופות אחרות. מה, מישהו מונע היום מאדם שלא רוצה להיות חבר בהסתדרות להיות חבר בגוף אחר? לא. מישהו מונע ממישהו שרוצה להיות חבר ב"מכבי" או ב"מאוחדת"?

מה החוק הזה עושה עכשיו? הוא פשוט אומר: אם אתה רוצה לבחור בקופת-חולים של ההסתדרות הכללית, אתה צריך לבחור ולהיות חבר ולהיות חלק מהארגון הוולונטרי שנקרא ההסתדרות. אני יכול לחשוב על אלף ארגונים, שמי שרוצה להצטרף אליהם צריך לעמוד בתנאים מסוימים. אילו היה מצב שבו היתה רק קופת-החולים של ההסתדרות, הייתי אומר שאולי יש בזה משהו. אבל יש גם "מכבי", גם "מאוחדת", גם "לאומית", ברוך השם, בתקופה האחרונה. ושמענו את רון נחמן אומר ש"מכבי" הגיעה גם לשטחים, ליישובים קטנים, והם מתחילים להגיע גם למקומות רחוקים. זאת אומרת, חופש בחירה יהיה.

אתה יכול לבחור ב"מכבי" ואתה חופשי לנפשך. אתה יכול לבחור ב"מאוחדת" או ב"לאומית", בבקשה. אבל אתה יכול להגיד שקופת-חולים מנועה לחלוטין מלומר לך: אם אתה רוצה להצטרף אלי, אתה חייב להיות חבר בהסתדרות? אם אתה רוצה להצטרף להסתדרות, אתה צריך להיות חבר קופת-חולים. אבל עדיין אתה חופשי בכלל לא להצטרף לשום ההסתדרות ולשום קופת-חולים, כפי שהמצב הוא כיום.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אם אפשר לשאול, ברשות השר – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני כבר נותן לך. אני יודע שבאמת קשה להביא טענה בעד גוף שאנשים אוהבים לשנוא. חבר הכנסת ויינשטיין, כשאתה תשאל את שאלתך, אני רוצה שאתה תשקול גם את מה שאני אומר עכשיו. הרבה דברים שכביכול נותנים לקופת-חולים, נותנים בעצם לחולים, למבוטחים. ומי הם המבוטחים של קופת-חולים? 70% מתושבי מדינת ישראל מבוטחים בקופת-חולים. ואם אתה נותן לגוף שהתקציב שלו הוא 7.25 מיליארדי שקלים בשנת 1994, אם אתה נותן לו כמה מאות מיליוני שקלים, למי זה הולך? בניגוד למה שאומרים, זה הולך בסופו של דבר לחולים המבוטחים.

כי מה קורה? אני אביא לכם שתי דוגמאות. גמלאים שהיו מבוטחים בקופת-חולים הכללית והם חברי ההסתדרות, ויש להם הבטחת הכנסה – מדינת ישראל, הביטוח הלאומי, משלמים עבורם רק כ-90 שקלים. אבל לו אותו גמלאי או אותו מבוטח הזכאי להבטחת הכנסה לא היה חבר הסתדרות, המדינה היתה משלמת עבורו 364 שקלים לחודש. משמע, אם היית לוקח רק את הקטע של הגמלאים האלה הזכאים להבטחת הכנסה, היית מגיע לסכום של 200 מיליון שקלים לשנה שהמוסד לביטוח לאומי היה צריך לשלם לקופת-חולים והוא לא משלם. אותו דבר לגבי העולים החדשים.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני, תנוח קצת, תן לי לשאול, תרשה לי לרגע.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

כל העומס החברתי הזה מוטל על קופת-חולים. לכן, אני אומר שהרבה מהכספים הניתנים הולכים לחולים ולא הולכים כביכול למנגנון. וכבר אמרתי שמנגנון הוא הכרחי בכל שירות חברתי.

עכשיו אני מרשה לך לשאול.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ברשות השר אני רוצה לומר כמה מלים.

היו"ר ד' שילנסקי:

השר מסכים?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מסכים. עכשיו שסיימתי את הקטע – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

סיימת את דבריך?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא, אני סיימתי רק את הקטע – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

כי אם סיימת את הקטע, אני יכול להצביע.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני לא סיימתי את דברי. אני סיימתי את הקטע, שלגביו הודעתי שאני רוצה לסיים אותו לפני שאני מרשה שאלות, כי כאשר ביקשו קודם לשאול, ביקשתי שייתנו לי לסיים את הקטע שתכננתי.

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני השר, אתה יודע שאני מבין עניין. בבקשה, חבר הכנסת ויינשטיין.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

ברשות היושב-ראש, אדוני השר, אני מבין שנגזר עלינו להיות כאן עד שאתה תחליט לסיים את דבריך, ואתה תחליט לסיים את דבריך ברגע שהשעה תהיה כשרה לכך.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

נכון.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אנחנו עמדנו כאן ובמשך שעה שלמה הזעקנו את הבית והתגוששנו. אבל אם נגזר עליך להיות על הבמה, ואתה משמיע דברים, ואני מכיר את דעותיך – אתה עצמך אמרת קודם שישבנו ארבע שנים יחד בוועדת הכספים – אני מכיר את דעותיך, ואני רוצה לשאול בנימה אולי קצת פילוסופית שמתאימה לשעה הזאת.

יש לכם, לכולנו, לכנסת, הזדמנות פז היום להשלים רפורמה – מאז הקמת המדינה. אנחנו חשבנו שסבלנו, מקום המדינה, בחינוך שלא היה ממלכתי, בתעסוקה שלא היתה ממלכתית ובבריאות שאיננה ממלכתית. רצה הגורל, רצתה הכנסת, ואנחנו, במשך עשרות שנות קיום המדינה, במאבקים קשים בכנסת, במפלגות, הגענו היום לחינוך ממלכתי, הגענו לתעסוקה ממלכתית, ולכנסת יש היום הזדמנות פז – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

באופן היסטורי, אתה יודע למה בן-גוריון לא עשה חינוך ממלכתי ולא בריאות ממלכתית?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

קיבלתי ממך רשות הדיבור, אבל יש לך עוד המון זמן.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

רציתי לדעת, אולי יש לך איזו השערה היסטורית.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני שואל, כי אני יודע את דעותיך, האם אין מקום היום, בשעה זו, לעשות מעשה היסטורי ולהגיע לבריאות ממלכתית כמשמעותה?

דוד לוי (הליכוד):

בינתיים אנחנו עושים דבר פרהיסטורי.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

נכון, בינתיים כולנו יוצרים כאן מהומה.

אתה מפרט, בצדק מבחינתך, דוגמאות של גמלאי שמקבל 400 שקלים, יותר או פחות, וזה מאוד חשוב. אבל המעשה ההיסטורי של בריאות ממלכתית, ניתוק מלא בין האיגוד המקצועי שצריך להגן על העובדים וצריך לדאוג לעובדים שהוא מייצג אותם, לבין בריאות, זה אותו ניתוח ואותו נתק בין המפלגה, בין הקשר, הזיקה המפלגתית, שאזרחי המדינה מכאן ולדורות הבאים יקבלו בריאות בזכות ולא בחסד בכך שהם משתייכים לגוף זה או אחר.

אמרו: אם ארגון יחליט, בבקשה. אבל אנחנו יודעים, למשל בקרנות הפנסיה, מאלצים את העובדים בהסכמים קיבוציים להיכנס לקרנות פנסיה גירעוניות. נכון שזו החלטה וולונטרית של העובדים, אבל ההחלטה הוולונטרית הזאת היא מתוקף החלטות של ועדים, מתוקף הסכמים קיבוציים; ולכן, גם תחום הפנסיה הוא דוגמה איך אסור לנהל את הבריאות.

לכן, אני חושב שמאחורי דבריך יש למעשה ניסיון לגייס רוב לכך, שהבריאות לא תהיה ממלכתית, שתהיה זיקה, ושנחנו נצעד בדרך שאנחנו הולכים בה היום – והיא לא נכונה – עוד שנים רבות.

לכן אני מבקש ממך, אדוני השר – – –

סילבן שלום (הליכוד):

מתי זה ייגמר? מתי ייגמר הביזיון הזה?

דוד לוי (הליכוד):

חבר הכנסת ויינשטיין, אתה נותן לשר ליהנות, אתה נותן לו לנוח.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

חברי הכנסת דוד לוי ודן מרידור, אתם הייתם כמה דקות בחוץ. במשך השעה האחרונה דיבר השר
חמש דקות נטו.

דן מרידור (הליכוד):

למה?

אריאל וינשטיין (הליכוד):

משום שהיו כאן הצעות שונות. היתה לו שעה מנוחה.

סילבן שלום (הליכוד):

ואם ניתן לו להמשיך לדבר – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

רבותי, אל תבואו אליו בטענות. אתם, גם מהצד הזה וגם מהצד הזה, אבל בעיקר מהצד הזה,
קראתם קריאות ביניים, כך שהיתה לו מנוחה. אל תבואו אליו בטענות.

סילבן שלום (הליכוד):

בכל זאת, רבותי, מתי זה ייגמר? מתי ייגמר הביזיון הזה?

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת וינשטיין, בהסכמת השר, נתנו לך לדבר. הדבר האלמנטרי שאני מבקש ממך, אתה
בוודאי התעייפת בעמידה ליד המיקרופון, אולי תואיל לשבת ולנוח?

רבותי, מאחר שאני אוחלף כנראה בעוד כמה דקות בניהול השיבה, אני רוצה להגיד – בעצם אני
אגיד כשיבוא מי שיחליף אותי, כדי שגם הוא ישמע, שלא יהיה כפל אמירה, אלא אם השר מסיים את
דבריו בתוך כמה דקות.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא, יש לי הרבה מה להגיד ואני חייב גם TO RECOGNIZE – להכיר בשאלה של חבר הכנסת חיים דיין. אבל אני רוצה קודם להשיב לחבר הכנסת ויינשטיין.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אולי נאפשר תקציב לראש הממשלה לחזור ב"קונקורד"?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מציע לאפשר לי להשיב קודם כול על הדברים של חבר הכנסת ויינשטיין, אחר כך לחבר הכנסת חיים דיין, וכמובן אם היושב-ראש ירצה לאפשר בהמשך – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

אני חושב שגם לחבר הכנסת דן מרידור יש שאלה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אחרי זה, לפי הסדר.

היו"ר ד' שילנסקי:

אולי תשמע את השאלה שלו?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא, קודם אני רוצה להשיב לחבר הכנסת חיים דיין.

היו"ר ד' שילנסקי:

זכותך, אבל אני מציע שתענה לכולם יחד.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אם כך, חבר הכנסת חיים דיין, בבקשה, כי הוא היה לפני חבר הכנסת דן מרידור, אלא אם כן היושב-ראש יקבע אחרת.

היו"ר ד' שילנסקי:

מה השאלה, חבר הכנסת מרידור, הצעה לסדר?

דן מרידור (הליכוד):

לי יש שאלה אל היושב-ראש בעניין זה.

היו"ר ד' שילנסקי:

ליושב-ראש? בבקשה.

דן מרידור (הליכוד):

אפשר — —

היו"ר ד' שילנסקי:

כן, אתה יודע שבענייני תקנון אני אוהב תמיד לעיין.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אבל חבר הכנסת חיים דיין כבר עומד שם. אתה צריך להחליט מה לעשות.

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, אתה רוצה לשאול לגבי הסדר, לגבי התקנון?

חיים דיין (צומת):

אני ביקשתי לשאול שאלה שאתה אישרת.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה ביקשת לשאול את השר?

חיים דיין (צומת):

היו"ר ד' שילנסקי:

האם אתה תסכים ---

דן מרידור (הליכוד):

בסדר, שישאל.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, כי אני אמור להתחלף. אני מאוד אודה לך, חבר הכנסת חיים דיין, אם תאפשר לחבר הכנסת דן מרידור לשאול קודם, כי אני אמור להתחלף. אני ניהלתי את הישיבה.

חיים דיין (צומת):

אדוני, מה שתחליט אני מוכן לקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מרידור, חבר הכנסת דיין מסכים שאתה תשאל בעניין התקנון, כי אני אמור להתחלף, ומי שבא במקומי אולי לא ידע את התשובה, כי אני ניהלתי את הישיבה. בבקשה.

דן מרידור (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, סעיף 50 לתקנון, שמאפשר לחבר ממשלה – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, תרשה לי לדפדף. אומנם כבר דנו בו היום – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

זה הסעיף הידוע.

דן מרידור (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אתה מכיר את הסעיף בעל-פה, אני לא אתעמק בו יותר מדי.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת עובדיה עלי, תרשה לי רק שתי דקות. אנחנו באמצע שאלה שמופנית אלי, ויש לי משהו להודיע ועיכבתי את זה עד שאתה תגיע. כן, בבקשה.

דן מרידור (הליכוד):

סעיף 50 לתקנון, המאפשר לחבר ממשלה המדבר בשמה לבקש רשות דיבור בכל שלב משלבי הדיון, בין סיעתי ובין אישי, מנוסח בכוונה לא בנוסח של זכות אלא בנוסח של בקשת רשות. אין לשר זכות לדבר והוא צריך לבקש רשות, והוא קיבל אותה, כך אני מבין.

עכשיו אדוני צריך, לדעתי, בכל הכבוד, לפרש את הזכות הזאת, את הסעיף הזה, לפי תכליתו. התכלית של הסעיף הזה היא לאפשר לממשלה להביע את דעתה בכל שלב משלבי הדיון. קורה שהדיון מתפתח בדרך לא צפויה, קורה שהממשלה לא מצליחה לומר את דעתה ברגע הראשון, והסעיף באמת מאפשר לה פריבילגיה שאין לחברי כנסת רגילים: לומר את דעתה על-ידי שר בכל רגע שתחפוץ, כאשר אני מניח שבדרך-כלל יתיר לה היושב-ראש את המבוקש.

אבל הסעיף לא נועד בשום אופן לאפשר לממשלה לקבוע את המועד להצבעה. המועד להצבעה קבוע בתקנון.

אריה גמליאל (ש"ס):

השר מדבר לעניין.

דן מרידור (הליכוד):

מה שאנחנו רואים פה, בכל הכבוד, כפי שכולם יודעים, אם לא מיתממים, זה ניסיון של הממשלה, מפני שאין לה רוב לדעתה להצבעה מסוימת, למשוך את הדיון, לנצל שלא כדין ולא כהוגן ולא כראוי סעיף בתקנון, שלא לשם כך נועד, כדי לשבש את הליכות הכנסת ולפגוע בעיקרון יסודי, שהיושב-ראש בהחלטתו לא מתערב בשאלת התוצאות. המועד נקבע באופן טכני. לממשלה יש זכות לדבר, בדרך כלל היא לא מוגבלת, אבל יש גם גבול לממשלה הלא-מוגבלת הזאת.

אני רוצה להסב את תשומת לב אדוני לכך, שיושב-ראש הכנסת וסגנו, שממלא את מקומו עכשיו, על-פי סעיף 5 צריכים לשמור על כבוד הכנסת, על סדר ישיבותיה ועל קיום תקנונה, והשאלה איך לפרש את סעיף 50, האם שר יכול לעמוד 24 שעות, 48 שעות, האם יכולים לעמוד שר אחרי שר ולמנוע הצבעה כאשר אין לממשלה רוב, או שצריך להשתמש בסעיף לתכליתו – שאלה זו איננה נתונה לממשלה, היא נתונה ליושב-ראש, והוא צריך להחליט אם להיענות ואיך להיענות לבקשה על-פי סעיף 50. ונדמה לי שהפירוש הסביר היחיד הוא, שהסעיף הזה נועד לאפשר לממשלה להביע את דעתה, ולא לעכב את ההצבעה בהעדר רוב. אפשר לומר שהממשלה רוצה להסביר, אבל לא צריך להטעות את הציבור ואת הכנסת. האמת היא שרוצים לגייס רוב, לא שום דבר אחר. זה לא לגיטימי.

לכן, נדמה לי שאדוני יעשה נכון אם יאמר לשר הנכבד, ידידי פרופסור שטרית העומד כאן – הבעיה איננה אישית, כמובן – שיש לו שלוש דקות, חמש דקות, עשר דקות לסיים את דבריו הארוכים, והרשות שהוא ביקש מסתיימת בזה, ואחר כך צריך לעבור להצבעה. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. היו לי דברים להגיד ואני עיכבתי את דברי – חבר הכנסת תיכון, אני מאוד מבקש ממך לשבת עכשיו.

דן תיכון (הליכוד):

מותר לי להגיע למקום שלי?

היו"ר ד' שילנסקי:

כן. ואני מבקש מכולם לאפשר לי לסיים את דברי. חבר הכנסת עובדיה עלי, עיקר דברי עכשיו יהיו מכוונים אליך. אני כבר יושב על הכיסא הזה על זמן שאול שאני גנבתי ממך.

דן מרידור (הליכוד):

לא גנבת, ברשות קיבלת.

עובדיה עלי (הליכוד):

לא גנבת.

היו"ר ד' שילנסקי:

ובכן, עמדתי להגיד משהו, אבל כדי שלא אצטרך להגיד זאת פעמיים, אמרתי שאני אמתין עד שחבר הכנסת עובדיה עלי, שצריך להחליף אותי, יגיע לכאן וישמע את דברי, מאחר שהוא לא היה כאן ברצף במשך כל השעתיים שאני הייתי.

ובכן, היו כל מיני טענות מצד חברים, בעיקר בצד הזה – הפרעות היו מכל הצדדים, וגם חלק מהחברים מהצד הזה – שהשר עושה פיליבסטר. חבר הכנסת עובדיה עלי, תרשה לי, זה מפריע לי, כי אני מדבר אליך. כשאתה מדבר כך, זה פשוט מפריע לי.

עובדיה עלי (הליכוד):

אני מקשיב.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה. אמרתי שזו זכותו של שר, לו אין הגבלת זמן. היו חברים שאמרו שאני צריך להגיע להצבעה מאחר שכך מחייב השכל הישר, ואני חשבת: זה אומנם השכל הישר, אבל בצעד כה חריף ולא-שגרתי אסור לי לפעול רק לפי השכל הישר, אלא אני צריך גם איזו אסמכתה. חבר הכנסת פורז, אני אודה לך אם תאפשר לחבר הכנסת עובדיה עלי להאזין. חבר הכנסת פורז, תעשה לי טובה, אני מבקש ממך להאזין לי דקה.

שר המשטרה מ' שחל:

— — — אדוני היושב-ראש — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש. אני לא מאפשר, אני באמצע דברי. טוב שהשר שחל נכנס והוא יוכל לשמוע את מה שאני עומד להגיד.

אמרתי: אני מבקש אסמכתה, ואם אני אקבל נוסף על שכל הישר גם אסמכתה או הסבר – אני מודיע שאני רוצה להגיע להצבעה, ואקבל את זה. לא קיבלתי מאיש אסמכתה, עד שהגיע חבר הכנסת דן מרידור, והוא הפנה את תשומת הלב לסעיף בתקנון שבו נאמר: "רשאי לבקש את רשות הדיבור". זאת אומרת: הוא רשאי לבקש, ואם הוא רשאי לבקש – — —

שר המשטרה מ' שחל:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני השר, תרשה לי, אני באמצע החלטה. אתה עורך-דין ותיק ומנוסה, אומרים גם – טוב מאוד, וגם אני במקצוע, ויודעים שאין מפסיקים שופט בזמן מתן פסק-דין. גם אני צריך לסיים את פסק-הדין שלי, ואחר כך אנחנו נוכל לדבר. נכון?

עמנואל זיסמן (העבודה):

אבל לא בזמן הנאום של השר שטרית; כשהוא יסיים.

היו"ר ד' שילנסקי:

היתה בדיוק הפסקה. אגב, היו הרבה הפסקות, והוא לא כל כך התלונן על ההפסקות.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

על חלק התלוננתי.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת פורז, אתה רק עכשיו באת ואתה מקשה עלי.

אני רוצה לקבל את החלטתי. מאחר שקיבלתי אסמכתה שמאפשרת לי לקבוע שאפשר להגיע להצבעה, אינני רוצה לעשות מחטף. שמעתי גם את הערת הביניים של יושב-ראש הוועדה, שגם הוא ידבר. לכן אני מודיע: הפה שהתיר יכול גם לאסור, הפה שנתן את הרשות יכול להגיד בשלב מסוים: הרשות עד פה. אני מודיע שאני מאפשר לכבוד השר להמשיך להשמיע את דברו עוד רבע שעה.

שר המשטרה מ' שחל:

היו"ר ד' שילנסקי:

תרשה לי רגע.

דן מרידור (הליכוד):

תן לו לסיים את ההחלטה. זו החלטה חשובה.

היו"ר ד' שילנסקי:

ואחרי זה, כפי ששמעתי בקריאת ביניים, אמר יושב-ראש הוועדה שהוא גם ירצה להשמיע דברים. בתום דברי יושב-ראש הוועדה תבוא הצבעה. אם הוא לא ירצה להשמיע דברים, תתקיים הצבעה בעוד רבע שעה.

לידיעת כולם, אמרתי את החלטתי. תסלח לי, חברי עובדיה עלי, שאני יושב כאן על זמן שאול, אתה לא היית בתמונה כפי שאני הייתי, משום שאני ניהלתי את הישיבה בשעתיים האחרונות. אני מעביר את הכיסא לחבר הכנסת עובדיה עלי.

שר המשטרה מ' שחל:

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה. הוא יכול ללכת לפי החלטתי, הוא יכול לשנות את החלטתי, הוא יכול לשמוע דברים ונימוקים נוספים ולאור זאת לשנות את ההחלטה. יש כל הזכויות לעמיתי סגן יושב-ראש הכנסת עובדיה עלי. הכיסא לרשותך.

דן תיכון (הליכוד):

עכשיו תחזור על כל הפרשנות.

היו"ר ע' עלי:

רבותי חברי הכנסת, יש כאן החלטה קשה. השר שטרית, אולי כבודו ירד והשר שחל יוכל לדבר עכשיו.

דן תיכון (הליכוד):

השר שטרית יכול לשבת שם.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

מה שאדוני מציע, אני אעשה.

היו"ר ע' עלי:

זה יותר יפה שאתה תשב מאשר תישאר לעמוד כאן כאשר שר אחר מדבר. בבקשה, השר שחל.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, אני רצתי בכל כוחותי במדרגות כי רציתי למנוע מחברי הטוב, חבר הכנסת שילנסקי, לעשות משגה במתן ההחלטה. ואם הוא כבר משתמש במונחים של בית-משפט – חשבתי

שלא יהיה אז צורך בערעור. אבל לא היה סיפק בידי להגיע בזמן. הייתי רחוק כאשר שמעתי מתוך הרמקול את הטיעון שניתן על-ידי חבר הכנסת דן מרידור – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

לא רצת מספיק מהר. הגעת כאשר אני הייתי באמצע מתן ההחלטה.

שר המשטרה מ' שחל:

זה היה בגלל המרחק שבו הייתי.

משה קצב (הליכוד):

רבותי, תפסיקו עם ההתפלפלות המשפטית הזאת. היא חסרת טעם, אין לה בסיס בתקנון. אתם כממשלה צריכים לבזות את הכנסת? בתולדות המדינה לא קרה מעולם ששר נהג פיליבסטר כנגד הכנסת. צריך לעצור את התהליך הזה ולגשת להצבעה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת קצב, אם תרצה לומר כמה מלים, אתן לך.

משה קצב (הליכוד):

מעולם לא קרה, מאז 1948, ששרים נהגו כך.

שר המשטרה מ' שחל:

היו, היו.

משה קצב (הליכוד):

תן לי דוגמה אחת.

שר המשטרה מ' שחל:

אתן לך שתיים.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, אני מבקש מחברת הכנסת יעל דיין לשבת.

אברהם פורז (מרצ):

אני מציע לצלצל, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, עוד לא החלטתי. נא לשבת. חבר הכנסת קצב, תרצה לומר כמה דברים, ארשה לך.

שר המשטרה מ' שחל:

היושב-ראש שילנסקי קיבל את הטיעון – – –

היו"ר ע' עלי:

השר שחל, כמה זמן אתה – – –

שר המשטרה מ' שחל:

חמש דקות. תן לי שבע דקות.

היו"ר ע' עלי:

שבע, בסדר. עשר דקות, בסדר?

שר המשטרה מ' שחל:

הטענה של חבר הכנסת מרידור היתה בהסתמך על סעיף 50, שנמצא בפרק של סדר הדיונים – הוראות כלליות. ושם נאמר: "חבר הממשלה המדבר בשמה רשאי לבקש את רשות הדיבור בכל שלבי הדיון". האמת היא, שאני מניח שמתוך היסח הדעת לא הלך חבר הכנסת מרידור לסעיף הנכון בפרק הנכון. אני מבקש להפנות את תשומת הלב לסעיף 126(ז): "הזכות הניתנת לכל חבר הממשלה לדבר בשם הממשלה" – והדגש הוא ב"זכות", ולא "רשאי" – "בכל שלב של הדיון נתונה בקריאה שנייה גם לסגן השר שמשדרו ממונה על ביצועו של החוק המוצע".

אנחנו למדים מהסעיף הזה – – –

דן מרידור (הליכוד):

איזו זכות היא זו? איפה היא כתובה? בסעיף 50.

שר המשטרה מ' שחל:

אנחנו למדים שהזכות הזאת קיימת כזכות, והיא ניתנת – – –

משה נסים (הליכוד):

אני חייב לומר שהפלפול הזה הוא טוב יותר מהפלפולים הקודמים שלך.

שר המשטרה מ' שחל:

נו באמת, אני הרי לא הפרעתי לאף אחד. חבר הכנסת משה נסים, הרי אני, המסכן, לא יכול לכם. אני פה יחידי מול כל כך הרבה משפטנים. מה קורה לכם?

משה קצב (הליכוד):

אנחנו נסתדר אתך. תסתדר עם – – –

שר המשטרה מ' שחל:

אתם פה משפטנים דגולים, מפורסמים וידועים, שני שרי משפטים לשעבר.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת יוסי שריד, השלום לך.

יהושע מצא (הליכוד):

הוא שאל את השאלה המרכזית. זאת השאלה המרכזית.

דן מרידור (הליכוד):

צריך לברר את זה.

היו"ר ע' עלי:

רבתי, אני מבקש להפסיק. אל תאלצו אותי לקרוא מישהו לסדר כאן. הועלתה שאלה חשובה, נבדוק אותה.

שר המשטרה מ' שחל:

נאמר כאן שזו היא זכות. ולכן כל הטיעון שעמד על ה"רשאי", איננו קיים. יטען מי שיטען, ובצדק, וטען זאת כאן חבר הכנסת דן תיכון: מה אתה קורא לנו סעיף שנמצא בפרק על הצעות חוק מטעם הממשלה, והרי אנחנו דנים בהצעת חוק פרטית. והנה, בסעיף 141 כתוב: "המשך הדיון בהצעת החוק יהיה בהתאם לסעיפים 116, 118, עד 130", קרי: סעיף 126 חל גם כאן.

ולכן, רבתי, אני רוצה להוסיף על זה גם משהו מהתקדימים. כאן מתפלאים ואומרים: מה קרה לכם? זה דבר חדש. ובכן, היו דברים מעולם. אני יודע שמייד תתחיל מקהלה ויגידו לי שזה לא נכון. הבעיה היא שהאדם הוא מכונה שקולטת מעט ושוכחת הרבה.

אהוד אולמרט (הליכוד):

אל תכליל, אדוני שר המשטרה, אל תכליל. לא כל מה שנכון לגביך נכון גם לגבי כלל הציבור.

שר המשטרה מ' שחל:

היו דברים מעולם. וגם הטענה שהעלה השר שריד הועלתה כאשר הוא היה באופוזיציה ואנחנו היינו באופוזיציה – אם השר המדבר הוא מטעם הממשלה, והוא יבוא עם ייפוי כוח וכו'. אנחנו טענו את זה, ואמרו לנו חברינו הטובים והמלומדים מממשלת הליכוד: רבותי, כל שר משרינו שקם ועומד, מדבר בשמה. ואני זוכר שעמדתי וצעקתי שזה לא יכול להיות. ומה עניתם לי? – אל תבלבל את המוח, שב בשקט ונעשה את שלנו.

דוד לוי (הליכוד):

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת דוד לוי, בוא אומר לך מה הפילוסופיה שצריכה לאפיין אתכם. לכם הזכות והחובה לבקר את הממשלה, לנסות לעכב מעשים שהיא עושה, והממשלה צריכה לקבל את זה כאשר עושים לה זאת אנשי האופוזיציה ומונעים ממנה לקבל חוק. אלה הם כללי המשחק בבית הזה, ובין היתר, גם אורך דיונים. ואורך דיון קיים לא רק אצלנו אלא גם בפרלמנטים אחרים, ואיש לא יכול למנוע אותו. האם אני צריך להזכיר לך, חבר הכנסת דוד לוי, את ד"ר בדר שעמד כאן והתיש אותנו עד אור הבוקר, שעות על שעות – – –

דוד לוי (הליכוד):

תסלח לי, הוא היה איש אופוזיציה.

שר המשטרה מ' שחל:

– – – והאם אני אמנע מהשר דוד מגן, שעמד כאן במשך ארבע שעות ודיבר ודיבר ודיבר? רבותי, היו דברים מעולם. אני מציע שתקבלו את זה ברוח טובה, ואני מבקש מהיושב-ראש הנוכחי שהוא יתקן את ההחלטה של היושב-ראש הקודם.

היו"ר ע' עלי:

רבתי, אני מבקש להפסיק, אני מבקש לשבת. אני מודיע לכם שאקרא לסדר. יהיה כאן דיון מסודר. מספיק עם זה. נא לשבת. השר שחל, יש לך עוד שתי דקות.

שר המשטרה מ' שחל:

הבקשה שלי היא למנוע טעות מתחת ידיו של היושב-ראש, לתקן את ההחלטה של היושב-ראש הקודם, ולהפנות את תשומת הלב לסעיפים הרלבנטיים.

אני רוצה להזכיר לחבר הכנסת דן תיכון וגם ליושב-ראש, אני לא אהסס, והאמינו לי, אני אעשה זאת; כאשר התקנון אומר דבר שאיננו לנוחיות הממשלה, אני אומר זאת, ולדעתי זה יוסיף כבוד לכולם אם גם אתם תודו שבמקרה זה חבר הכנסת דן מרידור טעה בציטוט הסעיף הלא-רלבנטי לנושא שעומד על סדר-היום.

משה נסים (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ביקשתי.

היו"ר ע' עלי:

מסיעת הליכוד, חבר הכנסת משה נסים, בבקשה. השר שחל דיבר שבע דקות, יש לך שבע דקות.

משה קצב (הליכוד):

חבר הכנסת נסים, אני מבקש להזכיר לך, שהיושב-ראש הקודם של הישיבה החליט שתהיה הצבעה מייד. האם ההחלטה הזו מקובלת עליך?

דן מרידור (הליכוד):

אני מציע לצלצל, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ע' עלי:

עדיין לא מקובלת עלי. בשביל זה אני שומע את הדברים. מה, אנחנו עושים כאן צחוק?

משה קצב (הליכוד):

יש החלטה של היושב-ראש הקודם.

היו"ר ע' עלי:

עם כל הכבוד ליושב-ראש הקודם, אני מנהל כעת את הישיבה ואני צריך לקבל החלטה.

משה קצב (הליכוד):

יש פה רציפות – – –

היו"ר ע' עלי:

תסלח לי, עם כל הכבוד לך ולטיעונים שלך, מי שיקבל את ההחלטה זה אני. זו האחריות שלי. אז נא להשאיר זאת עלי. אני מודיע לכם חד-משמעית, שלא אקבל שום החלטה שנוגדת את התקנון, ולא מעניין אותי שום דבר, לא עמדת הליכוד ולא עמדת מישהו אחר. אני אקבל החלטה רק אם אשתכנע במאה אחוז שזה בהתאם לתקנון.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני הודעתי במפורש שזכותך להחליט בנדון.

היו"ר ע' עלי:

נכון. את תפוח האדמה הלוחט הזה העברת אלי. אז אני צריך להחליט והאחריות היא שלי. אני טענתי כאן במשך שבועיים בלהט שצריך לכבד תקנון, אז אני אפעל עכשיו בניגוד לתקנון? אני רוצה לשכנע שהדברים אומנם כך. נא לשכנע, להביא טיעונים למה אני צריך להפסיק את הישיבה.

משה נסים (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, עליתי לבימה בלי להביא אתי את תקנון הכנסת. והסיבה היא – שמענו טענות של השר שחל לגבי הפירוש כפי שהוא רואה אותו לתקנון הכנסת. האמן לי, השר שחל, שיכולתי להפריך ולמוטט כל אחת מהטענות שטענת.

אהוד אולמרט (הליכוד):

לקעקע.

משה נסים (הליכוד):

תרשה לי להשתמש בביטויים שאני נוהג להשתמש בהם. אדם אחר היה אומר "לרסק", אני אומר "להפריך ולמוטט".

היו"ר ע' עלי:

תאמינו לי, העברית של חבר הכנסת משה נסים היא מהטובות בבית. היא גם מאוד עשירה. הוא לא זקוק לעזרה.

משה נסים (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני פונה כעת אל ממשלת ישראל, ככל שהיא נמצאת בבית הזה. ואני רוצה לומר, השבועות האחרונים הביאו לידי ביצוע הכנסת כפי שלא ידענו מאז כינונה.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני החסרתי ממך עובדה אחת. אני אודה לך אם בתום דבריו תאפשר לי להשלים עובדה.

היו"ר ע' עלי:

בסדר. בבקשה.

משה נסים (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, בשבועות האחרונים נתבזתה הכנסת בשיעור שלא ידענו דוגמתו מאז כינונה, ונתחלל כבודה על-ידי מניפולציות, תמרונים והחלטות שכל כולם היו בנויים על בלימה; בניסיונות נואשים של הממשלה למוטט את סמכות הכנסת ולהביא לידי כך שקולה של הכנסת ומעמדה יתבטלו. הממשלה מבקשת לאנוס את הכנסת לקבל החלטות על-פי תכתיבה.

אבל אני רוצה להדגיש, שמה שראינו היום, הניסיון של הממשלה לעשות פיליבסטר בכנסת, זהו ניסיון שלא ידוע דוגמתו – – –

חיים רמון (העבודה):

בכל העמים.

משה נסים (הליכוד):

בכל העמים, בשום פרלמנט בעולם. ממשלה שעושה פיליבסטר – על זה נאמר: עולם הפוך אני רואה, אדוני השר שריד, עליונים למטה ותחתונים למעלה.

איך ייתכן וכיצד מעזה ממשלה – אגב, האם זה בשם הממשלה?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

לא בשם הממשלה.

משה נסים (הליכוד):

אני יודע. כל מה שנעשה כאן, זה לא בשם ממשלת ישראל אלא בשם ועידת מפלגת העבודה. זה בשם מזכיר ההסתדרות.

איך אפוא באים לנצל סעיף בתקנון של הכנסת ולעקור מן השורש את כבודה ואת מעמדה? הלוא זה לא חוק של הממשלה. היא חזרה חזור ושנה, לקחת את החוק שלה חזרה ולהחזיר אותו חזרה ולקחת אותו שוב חזרה. ביזתה את עצמה, ביזתה את הכנסת, ביזתה את הפרלמנטריזם הישראלי כפי שלא ידענו מעולם. ועכשיו היא באה לעשות פיליבסטר משום שאין לה רוב. וזה אפילו לא בשם הממשלה, כי סיעות בממשלה לא משתתפות בזה. בשם סעיף שכאילו מתיר לממשלה להשתתף בדיון בכל שלביו, באים היום נציגי ועידת מפלגת העבודה ומנסים להדיח את הכנסת מסמכויותיה. דבר כזה לא היה מעולם.

אדוני היושב-ראש, לא צריך תקנון, צריך שכל ישר. ואני רוצה לומר שחברי, חבר הכנסת דן מרידור, ואני – – –

היו"ר ע' עלי:

צריך שכל כשיש.

רו כהן (מרצ):

גם הגינות צריך.

היו"ר ע' עלי:

טוב.

משה נסים (הליכוד):

פנינו אל יושב-ראש הכנסת ואמרנו לו: יש סעיף אחר בתקנון, והסעיף הזה אומר שיושב-ראש הכנסת מופקד על כבודה של הכנסת. וכאשר יושב-ראש הכנסת רואה שכבודה של הכנסת מתחלל, כפי שאנחנו רואים היום, אין הוא בן-חורין להיבטל מסמכותו. מה גם שכבר היתה החלטה, אדוני היושב-ראש, של יושב-ראש הישיבה שקדם לך, ושהשר שחל, כביכול בשם הממשלה, בא עתה להרהר ולערער עליה.

אני אומר, קודם כול, הרשות הניתנת לממשלה על-פי התקנון היא רשות, גם אם בסעיף אחר נאמר "זכות". הרשות, דהיינו יושב-ראש הישיבה שנותן לממשלה את האפשרות להתבטא, הוא יכול לומר לה, לפי כל פירוש הגיוני: בבקשה, חצי שעה, שעה, שלוש שעות. אבל להבזות כך את הכנסת ולהעמיד אותה ככלי ריק ולאנוס אותה? לא להצביע כאשר כל הבית מחכה להצבעה? אולי כדי לקנות מישהו, אולי כדי לשכנע מישהו, אולי ראש הממשלה יסיים את המפגשים שלו בחוץ-לארץ ויבוא וישכנע? לדחות את ההצבעה, שמא הפריץ ימות, משום שאין להם רוב – זה לא ייתכן.

אדוני היושב-ראש, תרשה לי לומר, אם אתה כיושב-ראש, או יושב-ראש הכנסת, תאפשרו למחזה המוזר והמבזה הזה להימשך, הרי האחריות לחילולה של הכנסת, לחילול כבוד הכנסת, תהיה – ואני אומר את זה בהרכנת ראש – גם על נשיאות הכנסת.

אני פונה אל היושב-ראש, בל תיתן ידך לחלל את הכנסת ולהבזותה כפי שהממשלה עשתה בשבועות האחרונים. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת משה נסים. חבר הכנסת שילנסקי ביקש להשלים. אני הבטחתי לכמה אנשים. אני מבקש בינתיים מהשר שחל שיודיע לי – ובשבילי זה אחד הנושאים החשובים בהכרעה – האם השר שטרית מדבר בשם הממשלה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

השר שטרית לא מדבר בשם הממשלה. אני חבר הממשלה.

היו"ר ע' עלי:

עם כל הכבוד לשר שריד.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

תסלח לי, אני חבר בממשלה.

היו"ר ע' עלי:

אני שמעתי את דעתך. אני מבקש לדעת מהשר שחל, או מי היום ממלא-מקום ראש הממשלה?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

השר פרס.

משה קצב (הליכוד):

השר שריד חבר ממשלה.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, יש מזכיר ממשלה, יש ממלא-מקום ראש הממשלה. אני מבקש לדעת אם השר שטרית מדבר בשם הממשלה.

משה קצב (הליכוד):

אבל השר שריד חבר ממשלה.

היו"ר ע' עלי:

עם כל הכבוד, השר שריד הוא לא ראש ממשלה. הוא חבר ממשלה והוא לא מדבר בשם הממשלה גם כן.

משה קצב (הליכוד):

הוא משקר?

היו"ר ע' עלי:

תיכף נשמע.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, האם אני יכול לבקש מחברי – –

רן כהן (מרצ):

מה הבושה והחרפה הזאת? עשו ישיבת ממשלה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

הממשלה החליטה לעשות פיליבסטר?

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש הגנה. אני מבקש שחברי הממשלה יתווכחו ביניהם בתוך הממשלה ולא יפריעו לי לדבר.

דוד לוי (הליכוד):

יש הוכחה לטענה שלנו שאין ממשלה בישראל. הנה לפנינו הדוגמה, שר אומר על שר שהוא לא מדבר בשם הממשלה, והשני אומר שאין לו זכות לדבר בשם הממשלה. על היושב-ראש לקבוע שהכנסת איננה בגדר שהיא לא קיימת כפי שהממשלה לא קיימת. הכנסת קיימת – – –

היור' ע' עלי:

תודה רבה.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כשהעברתי את ניהול הישיבה לידידי, רעי וחברי, סגן יושב-ראש הכנסת עובדיה עלי, החסרתי פרט מסוים. אחת הסיבות העיקריות לכך שרציתי לגרום לכך שהשר שטרית יצטרך להפסיק את הדברים שלו ונצטרך להגיע להצבעה, אבל אני ביקשתי אסמכתה, היה הדבר הזה, ותשמעו היטב, אלה שלא יודעים.

אדוני היושב-ראש, בקריאות ביניים בין שני הצדדים אמר חבר הכנסת אלי דיין, שהוא יושב-ראש הקואליציה, בשאלה שנשאל עד מתי השר שטרית ידבר – עד ששר הבריאות יחזור לארץ. כידוע לכם, שר הבריאות הוא ראש הממשלה ושר הביטחון. כולנו יודעים שהוא נמצא בווינגטון. שאלתי את חבר הכנסת אלי דיין, יושב-ראש הקואליציה: הוא יחזור? הוא אמר: עדיין אינני יודע. כולנו יודעים, גם אם עכשיו הוא יצא לשדה התעופה, הוא יגיע לארץ רק מחר בצהריים. אני ראיתי בכך ביזיון של הכנסת. כמי שמנהל את הישיבה, אני ממונה על שמירת כבוד הכנסת.

אדוני היושב-ראש, הסיבה העיקרית שבגללה החלטתי בלבי שאני צריך להפסיק את הדברים של השר שטרית, לפני שקיבלתי אסמכתה ברגע האחרון – משום שראיתי בדברי חבר הכנסת אלי דיין, יושב-ראש הקואליציה, ביזוי הכנסת. כמי שממונה על שמירת כבוד הכנסת, חשבתי שאני צריך להפסיק אותו. אבל חזרתי ואמרתי, אני יושב ומנהל ישיבה, מכל הצדדים יש צעקות, אינני יכול לעיין בתקנון ולשקול ביישוב הדעת או לעיין בספרות כלשהי כדי לקבל אסמכתה כלשהי, כי אני רוצה להפסיק את דבריו. רק דקה לפני השעה 21:00, השר לשעבר דן מרידור הביא לי איזו אסמכתה, והייתי משוכנע, שאם אני מפסיק אותו, הצדק גם יראה וגם יעשה. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת שילנסקי. רשות הדיבור לחבר הכנסת חיים רמון, חמש דקות לא יותר.

חברי הכנסת, השאלה שעומדת כאן להכרעה היא שאלה לא פשוטה. הואיל ואותי מנחה אך ורק התקנון – אני מודה: אך ורק התקנון, המורא היחיד שיש עלי, חבר הכנסת קצב, זה מוראו של התקנון. אני מבקש מכל אלה שבאים לנמק, שיתבססו על העניין הזה.

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה להתבסס על רוח התקנון, ורוח התקנון באה ככלל בסיסי לאפשר לכנסת לעבוד. מה שיותר חשוב, התקנון צריך לאפשר שרצון רוב חברי הכנסת יעשה. אם מישהו מנצל באופן בלתי סביר, באופן קיצוני את התקנון, על מנת למנוע הכרעה דמוקרטית של עם ישראל כאן הלילה ולמנוע חקיקת חוק ביטוח בריאות ממלכתי בניגוד לרוב שקיים בבית הזה, חובת הנשיאות ויושב-ראש הכנסת לאפשר לדמוקרטיה לומר את דברה.

זה נכון, כשמתחילים לפגוע בדמוקרטיה לא מסוגלים להפסיק. וכשפגעו פגיעה אנושה בדמוקרטיה הישראלית כשקיימו ועידת מפלגה שפסקה לממשלה כיצד לנהוג ולסיעה בכנסת איך לנהוג, העבירה הנוראה הזאת, חטא הבראשית של הפגיעה ביסודות הדמוקרטיה הוליד את הלילה הנורא הזה בכנסת ישראל.

כי הרי ברור שאם ייתנו לחברי הבית הזה – ואני חוזר ואומר – להצביע לפי מצפונם, מכל הקצוות, מחד"ש ועד מולדת, יהיה פה רוב ברור וגורף שלא היה כדוגמתו להצעת החוק הזאת. ובא מיעוט בתוך ועידה, שהשתלט על ועידה ורוצה לכפות על מפלגה וחבריה, אחר כך על סיעות קואליציוניות, והכי נורא – מתברר שאין רוב.

אומר יושב-ראש סיעת העבודה: ידברו עד שיהיה רוב, ואולי בזמן הזה נקנה, נמכור, נעשה הכול ויהיה רוב. לאן הידרדרנו? האמן לי, אין טעם לחוק כמו שהוא מתנהל כרגע. ומי שרצה לבלום את חקיקת החוק הזה 45 שנה, ומצליח, הוא איננו רוצה שום חוק, לא עם זיקה כזאת ולא עם זיקה אחרת. הוא רוצה להמשיך לערבב פוליטיקה בבריאות. הוא רוצה לינוק על חשבון בריאות הציבור כסף לצרכים פוליטיים. כל חוק, בכל צורה שהיא, גם בצורה שהוא טוען שיתמוך בה, מונע את זה ממנו באופן מוחלט.

אדוני היושב-ראש, אינני מבין איך ניתן, ואיך אתם מאפשרים, באמצעות סעיף שלא נועד למטרה כזאת, אלא לאופן ענייני, כשיש לשר, לממשלה, מה לומר, היא אומרת את זה, חצי שעה, שעה; היא מסיימת את זה. אבל הם אומרים בפירוש: לא רוצים לתת לעם לומר את דברו באמצעות נבחריו בכנסת.

אני אגיד מלה אישית לסיום, כי אני לא יודע אם אני אוכל לדבר – – –

אביגדור קהלני (העבודה):

לילות שלמים הצבענו אישית – – –

חיים רמון (העבודה):

שתהיה סלחן.

אביגדור קהלני (העבודה):

אז התקנן היה בסדר.

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת קהלני, לא נודע בתולדות העמים, בפרלמנטים בעולם, שממשלה עושה פיליבסטר. לא נודע בתולדות העמים.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

לא הממשלה עושה פיליבסטר – – –

חיים רמון (העבודה):

נכון, כנועיה של ועידת מפלגה עושים פיליבסטר, ועושים פלסטר את הדמוקרטיה הישראלית.

אבל אני רוצה לומר דבר אישי, כדי שיהיה ברור מה אני מתכוון לעשות ואיך אני מתכוון להצביע. ושאישי לא ישלה את עצמו. אני הופעתי – אני לא אגיד על מישהו אחר, זה עניינו, זה בינו לבין מצפוני – אבל אני, חיים רמון, בשליחות יושב-ראש המפלגה דאז יצחק רבין, ויושב-ראש מטה הבחירות, הופעתי בפני עם ועדה – – –

דן תיכון (הליכוד):

נכון. נכון.

חיים רמון (העבודה):

דן, אל תפריע לי עכשיו. תתאפק.

הופעתי בעימותים עם אנשי ליכוד. והכי חשוב, הופעתי בתשדיר טלוויזיה, שכל מלה שם קיבלה אישור מיושב-ראש המפלגה, ראש הממשלה דהיום, ויושב-ראש מטה הבחירות. והבטחתי בשם מפלגת העבודה: אני, חיים רמון, זה לא מחייב אף אחד, אבל אני הבטחתי בשם מפלגת העבודה, ואיש לא אמר מלה, שאנחנו נפריד את הפוליטיקה מהבריאות, שלא תהיה זיקה שכופה על אנשים להיות חברים במוסד פוליטי על מנת לקבל שירותי בריאות. ואם בגלל התשדיר הזה אדם אחד החליט לשנות את הצבעתו, אחד בלבד, ובגלל התשדיר הזה, או בגלל מה שאמרתי, הצביע למפלגת העבודה, אני באופן אישי חייב לעמוד בדברי. אני את קולו לא אקח בכחש ולא בהונאה.

לכן, שאיש לא יעלה על דעתו שאני, היום או מחר או אי-פעם, אצביע בעד דבר שלא רק נוגד את אמונתי – אמונתי צריכה להתכופף מול מוסד מפלגתי, זה בסדר, אבל אני לא אונה את הבוחר. אני באופן אישי לא אונה שום בוחר. חובתי כלפי אותו בוחר אלמוני, שאינני יודע מי הוא, להצביע כפי שאני הבטחתי לו בשם מפלגתי.

הי"ר ע' עלי:

תודה רבה.

חיים רמון (העבודה):

ואם מפלגתי החליטה לנהוג אחרת, זו זכותה המלאה. אני אישית כך אנהג. תודה.

הי"ר ע' עלי:

חבר הכנסת רן כהן, הבטחתי לך שתאמר כמה מלים.

עמנואל זיסמן (העבודה):

רן כהן (מרצ):

אני מציע לכם, אל תדברו על בוגדים.

קריאות:

יהושע מצא (הליכוד):

היחיד שמציל את הכבוד שלכם.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אתם בוגדים בבוחרים שלכם. לא הוא הבוגד.

עמנואל זיסמן (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת זיסמן, נא להפסיק. אני מבין שכאן כולם מתוחים ומרוגזים, אבל נא לשמור על שלוה.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, אני מוכרח לומר שהיום אנחנו לומדים פרק חדש בשלטון דמוקרטי – איך מפלגת שלטון עושה מאמץ אדיר לבזות את השלטון ואת הדמוקרטיה.

מתקיים כאן דיון. הדיון הזה לא מתקיים אלא מתוקף סמכות של גורם אחד, והוא הכנסת הזאת, שהחליטה בקריאה ראשונה להעביר את החוק הזה לכאן כדי שהוא יעבור בקריאה שנייה ושלישית; לא כדי שהוא יהיה כאן סמרטוט שאפשר יהיה לקיים כאן באמצעותו איזה פיליבסטר, שלא מקיימת אותו מפלגה קטנה, לא מפלגת אופוזיציה, אלא שרי ממשלה. זה פשוט לא יתואר בתולדות שלטון.

היו"ר ע' עלי:

יש לך נימוקים? תן נימוקים. עזבו את המתקפות.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, לנו נאמר – – –

אביגדור קהלני (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת אביגדור קהלני, אתה לא היחיד שמכיר את התקנון, במחילה. סימן שיש ויכוח כאן. עם כל הכבוד.

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת קהלני, עוד לא היתה לך הזכות – – –

אביגדור קהלני (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת קהלני, תאמין לי. חבר הכנסת קהלני, אני מדבר אליך. חבר הכנסת חיים רמון. חבר הכנסת חיים רמון, מה זה?

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת קהלני, אל תגן על החרפה הזאת. אני רוצה להציע לך שתתנסה מעט בעבודה של ועדת הכנסת, שהיא מנהלת את חיי הבית הזה.

אביגדור קהלני (העבודה):

רן כהן (מרצ):

אולי תשמע? כאשר ועדת הכנסת נתקלת במקום שבו אין סעיף מדויק ומפורש, או יש, אבל על ידו יש גם נוהג, היא יודעת שהכנסת מתקיימת לא רק מכוח התקנון, אלא גם מכוח הנוהג. ובלי הנוהג אפשר להפוך את חיי הכנסת הזאת לגיהנום. ומה שאתם התחלתם בו הערב הוא התחלה של השיבוש הזה. משום שאם הכנסת גמרה ב-15:30 לקיים את הדיון האמיתי בהסתייגויות האמיתיות, ומודיעים לחברי הכנסת, על-פי הנוהג הקיים, שתמיד גם מכבדים אותו, שבשעה 15:30 מקיימים הצבעה, יודעים שהודעה כזאת כמוה כהודעה על-פי תקנון, ומכבדים אותה כהודעה שמתקיימת על-פי סעיף מפורש בתקנון, ולא אחרת.

מה קרה מאז? למפלגת העבודה התברר שאין לה רוב.

עמנואל זיסמן (העבודה):

יש לה.

רן כהן (מרצ):

אין לה. אילו היה לה, היינו מצביעים מזמן.

עמנואל זיסמן (העבודה):

רן כהן (מרצ):

מפלגת העבודה בעניין הזה עומדת נגד כל מפלגות הבית.

עמנואל זיסמן (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

למה אתה צועק? מה קרה? לא שומעים, למה אתה צועק?

רן כהן (מרצ):

מה שהמפלגה מגינה עליו הוא האינטרסים של העסקנים שלה בהסתדרות, נגד בריאות הציבור ונגד סל שירותי הבריאות לכל אזרח, ונגד מערכת גבייה הוגנת, ישרה, מסודרת, שגובה מאזרחי המדינה הזאת כדי לספק שירותי בריאות לכולם.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה.

רן כהן (מרצ):

תרשה לי, אני לא עושה פיליבסטר.

היו"ר ע' עלי:

אפשרתי לך לדבר, אני מבקש שתקצר.

רן כהן (מרצ):

והעדות הכי טובה, חבר הכנסת זיסמן, שראינו את התמונה הזאת בצהריים, כאשר היתה הודעה שהולכים להצביע. אז הגיעו למזנון הכנסת הבוסים האמיתיים של מפלגת העבודה – חיים הברפלד וחבריו מעסקני ההסתדרות. מה הם עשו פה? הם באו לכאן, ומייד התחיל הפיליבסטר הזה. מאז אין הצבעה, למה? כי אותם אנשים שכפו על סיעת העבודה בכנסת את ההחלטה בוועידת מפלגת העבודה, באו לכאן כדי לכפות על הכנסת לא להצביע.

עמנואל זיסמן (העבודה):

רן כהן (מרצ):

אתה מעלה בדעתך דבר כזה? שאתם תיתנו לזה יד? אתם פוגעים בממשלה, אתם פוגעים בסיכוי שהעם הזה ייתן אמון בממשלה שיש לה משימות אדירות בארבע השנים האלה, רק כדי לעשות דבר אחד: למנוע חוק ביטוח בריאות ממלכתי, שהעם הזה צמא לו, מחכה לו; אבל הוא לא מסתדר עם האינטרסים של מפלגת העבודה.

יורם לס (העבודה):

אין שום מדיניות חדשה בחוק הזה. מי צמא לחוק הזה?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יורם לס, אם תמשיך לצעוק -- --

יורם לס (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יורם לס, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

יורם לס (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יורם לס, קראתי אותך לסדר. אל תצעק כאן. הנוהג הזה, שאתה עומד וצועק, לא מקובל עלי.

חיים אורון (מרצ):

הי"ר ע' עלי:

חבר הכנסת חיים אורון. מספיק.

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת לס, אני רוצה לומר לך, אם החוק הזה טוב או רע תקבע רק הכנסת.

הי"ר ע' עלי:

חבר הכנסת רן כהן.

רן כהן (מרצ):

תרשה לי. מייד.

הי"ר ע' עלי:

אני מרשה לך כבר חמש דקות. נא לסיים.

רן כהן (מרצ):

ומה שקובע בכנסת הוא הצבעה; לא מלחמת התשה נגד חברי הכנסת, לא התשה נגד סיעותיה, לא התשה נגד המדינה.

לכן אני מבקש, אדוני היושב-ראש, שיושב-ראש הכנסת יודיע עכשיו באיזו שעה מצביעים על סעיף 4 ואילך. תודה רבה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

היו"ר ע' עלי:

השר שטרית, דיברת כל כך הרבה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

בעניין הזה.

היו"ר ע' עלי:

תן גם לאחרים קצת. ארבע שעות. תנוח. לפי חוות דעת של רופא הכנסת אתה עלול לקבל טרומבозה ברגל. תן גם למישהו אחר לומר כמה מלים.

חבר הכנסת בנימין נתניהו. ואני אאפשר גם לחבר הכנסת זיסמן. בסדר? בתנאי שלא תצעק. אם תצעק לא תקבל זכות דיבור.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, שמעתי כמה דוברים אומרים, שמה שקורה פה הערב אין לו תקדים בתולדות הפרלמנטים. זה נכון, אבל צריך לחדד את זה. זה נכון שאין תקדים בשום פרלמנט שממשלה תשתמש בפיליבסטר, ממשלה, נגד הכנסת. משתמשים בפיליבסטר, כשהכנסת משתמשת בו נגד הממשלה. זה בכלל חידוש ראשון.

דב שילנסקי (הליכוד):

דמוקרטיה אמיתית.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אבל פה יש חידוש נוסף, לכל המתמחים: צריך לחדד, לפלפל. משום שמה שהממשלה עושה כאן, למעשה זה לא הממשלה. כאן זה פיליבסטר של חלק מהממשלה, לא כל הממשלה. זו מפלגה בתוך הממשלה. כלומר, זה חידוש על חידוש.

ואני רוצה להוסיף חידוש – – –

משה קצב (הליכוד):

זה להוסיף חטא על פשע.

בנימין נתניהו (הליכוד):

יש פה שיפורים, חבר הכנסת קצב, יש פה דברים חדשים, צריך להבין את זה.

משה קצב (הליכוד):

עיוותים חדשים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

זה לא רק שהממשלה עושה, ובתוך הממשלה עושה מפלגה, אלא בתוך המפלגה עושה פלג, שקוראים לו פלג ההסתדרות. כלומר, יש פה קבוצה של דינוזאורים – אגב, ביניהם יש גם צעירים, אני מגלה אחד או שניים פה – – –

נעמי בלומנטל (הליכוד):

פרופסורים, פרופסורים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

חברת הכנסת בלומנטל, אני מבקש: זה לא אישי.

היו"ר ע' עלי:

רבתי, אני מודיע כאן שאני עומד לקבל החלטה בתוך עשר דקות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

יש פה פלג קטן של דינוזאורים בהסתדרות – –

דב שילנסקי (הליכוד):

לווייתנים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

– – הם שולטים בחלק מהמשלה, והמשלה באה ורומסת בעזרת הדינוזאורים האלה את הכנסת. זה הכול. טוב, חידוש על חידוש על חידוש. אני מוכרח להגיד: זו באמת תרומה עצומה של הדמוקרטיה הישראלית לפרלמנטריות, לפרלמנטריזם, לדמוקרטיה העולמיות. אני מוכרח להגיד: זה שיפור אדיר.

עכשיו, בלשון קצת יותר זהירה: יש פה ביזוי הכנסת, באמת ביזוי. זו איזו אמירה שאנחנו עולים פה זה אחר זה ואומרים: ביזוי הכנסת, ביזוי הכנסת, ומשחיתים מלים. יש פה ביזוי עמוק. אני יודע שרוב חברי הבית מתקוממים. אני מרשה לעצמי לומר, שאפילו רוב חברי מפלגת העבודה, שנשלטים בכבלים, בשוטים, בעקרבים – הדינוזאורים האלה שולטים בהם, ואפילו הם מתקוממים. מישהו צריך למצוא את העוז ולשים קץ לביזוי הזה. זה הביזוי הראשון – ביזוי הכנסת.

יש ביזוי שני, והזכיר אותו, בצדק, חבר הכנסת רמון, וזה ביזוי הבוחרים. חבר הכנסת רמון, אתה צודק. כשמפלגה הולכת לבחירות ומבטיחה הבטחה מפורשת לנתק את ההסתדרות מקופת-חולים הכללית – –

יורם לס (העבודה):

– – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

– – היא צריכה למלא אחרי ההבטחה הזאת, ואנחנו עוד נידרש לשאלה הזאת.

יורם לס (העבודה):

— — — בגין הלך — — —

הי"ר ע' עלי:

חבר הכנסת לס, אני מזכיר לך שכבר קראתי אותך לסדר פעם אחת.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני רואה שדינוזאורים צעירים מגלים יוזמה ומרץ ראויים לשבח, גם דינוזאורים יש להם מרץ.

הי"ר ע' עלי:

כבר קראתי לו פעם אחת. אני לא יודע למה צריך לצעוק, אפשר לדבר.

דב שילנסקי (הליכוד):

סליחה שאני מפסיק אותך. אני רוצה לדעת – וזה מופנה אל יושב-ראש הכנסת – היכן הקצרניות?
לפתע פתאום — — —

קריאות:

— — —

הי"ר ע' עלי:

מה עם הקצרניות?

דב שילנסקי (הליכוד):

אני מבין שהקצרניות עובדות קשה מאוד.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, חבר הכנסת שילנסקי. שאלת שאלה מאוד חשובה, ואני מודה לך על כך שהערת תשומת לבי. כפי שאתה יודע, מכאן קשה לראות אם יש קצרניות או לא. קיבלתי כאן תשובה על השאלה שלך: הקצרניות הפסיקו את עבודתן בשעה 22:00. מזכיר הכנסת היה אמור לדאוג שתהיה הקלטה של הדברים. ביקשתי לברר אם אכן ההקלטה הזאת פועלת.

מיכאל איתן (הליכוד):

ערוץ-33 משדר.

קריאה:

זה מבוסס על סעיף בתקנון, שכאשר נואמים מהאופוזיציה דוברים, אין צורך לרשום פרטוקול.

דן תיכון (הליכוד):

"קול ישראל" מקליט.

היו"ר ע' עלי:

זה דבר חמור, שאני לא מבין אותו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

יש כל כך הרבה ביזיונות בכנסת בערב הזה – עוד ביזיון קטן, לא קרה שום דבר.

היו"ר ע' עלי:

זו סיבה טובה: אם אין קצרניות – – –

קריאה:

היו דברים מעולם.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, אני מרגיע את חבר הכנסת שילנסקי: הדברים מוקלטים בצורה מסודרת.

משה קצב (הליכוד):

אבל זאת עוד סיבה להגיע להצבעות. הקצרניות עייפות, כמו שעובדי הכנסת עייפים, הסדרנים עייפים, והגיע הזמן – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני, אני רוצה להפנות את תשומת לב כבודו – ותרשה לי, יש לי ניסיון כיושב-ראש הכנסת – שההקלטה אינה מחייבת. מה שמחייב זה הפרוטוקול. מה שלא כתוב בפרוטוקול, מבחינה משפטית לא מחייב. העמידו אותנו עכשיו בפני עובדה, שכל מה שאנחנו אומרים כאילו לא נאמר.

קריאות:

היו"ר ע' עלי:

סגן יושב-ראש הכנסת שילנסקי העיר כאן הערה, שאני מבקש לבחון אותה, ואני מבקש חוות דעת בעניין זה. אם הדברים אכן כך, זה חמור, ואני אפעל.

בבקשה, חבר הכנסת נתניהו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

יש פה חידושים גדולים הערב. קודם כול, ביזוי הכנסת; שנית, ביזוי הבוחרים; ועכשיו הביזוי השלישי, וזה ביזוי הבריאות.

בסך הכול, מה רצינו לעשות? מה הבטחתם לבוחרים? מה הבטחנו כולנו, גם אנחנו? אמרנו: נבוא ונביא לעם ישראל חוק ביטוח בריאות ממלכתי, שייתן לציבור באמת – לכל הציבור, לכל אזרח – את סל השירותים, ונבטיח שהוא יקבל את זה בצורה נקייה, לא פוליטית, לא דרך המנגנון המסואב הזה של ההסתדרות, אלא דרך בחירתו, מה שהוא רוצה, איך שהוא רוצה, איפה שהוא רוצה. ומה עושים פה הערב? מנסים, בכוח, פשוט בכוח, להכריח את הציבור להתחבר חזרה לתוך ההסתדרות, להיות כבול עוד הפעם אל ההסתדרות, לתת להסתדרות את הכסף, שהיא תוכל לתת את זה לפקידים, למנגנון.

קשקוש, ממש קשקוש, חבר הכנסת דיין, הכול קשקוש. אם היה קשקוש, כבר הייתם מצביעים, אבל זה מה שיש פה.

קריאות:

היור"ע' עלי:

רבתי, סליחה.

יעקב שמאי (הליכוד):

חבר הכנסת דיין, 75% מכלל חברי ההסתדרות רוצים הפרדה של קופת-חולים מההסתדרות.

אלי דיין (העבודה):

איפה זה כתוב?

יעקב שמאי (הליכוד):

יש. אני אראה לך.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לסיים, ברשותך – – –

אלי דיין (העבודה):

לכל קופת-חולים – – –

הי"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שמאי, חבר הכנסת דיין, יש זמן קצוב גם לצעקות ביניים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש גבול לביזוי. ואני רוצה לומר לחברי הכנסת, עם כל הכבוד, הכנסת זה לא פארק-היורה, ולא יסתובבו פה וידרסו אותנו הדינוזאורים של ההסתדרות. לכן אני מבקש ממך בקשה פשוטה: קודמך היושב-ראש, חבר הכנסת שילנסקי, קבע זמן להצבעה. אנחנו יושבים פה עכשיו למעלה משבע שעות בתרגיל הסרק הדינוזאורי הזה, ואני מבקש מהיושב-ראש לפעול לפי סמכותו – כפי שהתברר מתקנון הכנסת, לפי בדיקה אחראית – לפי כל הנורמות הפרלמנטריות התקינות, ואני מבקש ממך עכשיו להביא את הדברים להצבעה.

הי"ר ע' עלי:

טוב, הבטחתי לחבר הכנסת עמנואל זיסמן.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפני חודשים מספר קיימה הכנסת דיון נוקב מאוד בנושא ההסכם עם אש"ף וערפאת. היה ידוע מראש שלקואליציה יש רוב, אבל האופוזיציה, ובראשה חבר הכנסת נתניהו, מסיבות פוליטיות ויוקרתיות ממדרגה ראשונה, היו מאוד מעוניינים שכל חברי סיעת הליכוד יצביעו נגד ההסכמים. חבר הכנסת ביבי נתניהו, אני מדבר אליך באופן ישיר, ובצורה המכובדת ביותר אני מבקש שתקשיב. היו חברי כנסת מסיעת הליכוד שהודיעו שהם רוצים להימנע או להצביע יחד עם הממשלה, ואתה וחבריך, אני חושב, מסיבות דמוקרטיות, לגיטימיות, מוצדקות ביותר, עשיתם הכול על מנת שהם ישנו את עמדתם.

בנימין נתניהו (הליכוד):

לא הכול. לא עיכבנו את ההצבעה, לא ביזינו את הכנסת.

עמנואל זיסמן (העבודה):

סבלנות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

לא הכול.

עמנואל זיסמן (העבודה):

למרות הכול, שלושה חברי כנסת מהליכוד נמנעו מהצבעה. היה חבר כנסת, כמו חבר הכנסת עובדיה עלי, יושב-ראש הישיבה, שהתנה תנאים ואחר כך הודיע שמאחר שלא מקבלים את התנאים הוא מצביע נגד הממשלה, נגד ההסכמים.

חבר הכנסת ביבי נתניהו, ההבדל הוא בזה, שאתה ידעת מראש שאתם בעמדת מיעוט אבל רצית שכל סיעת הליכוד וכל האופוזיציה יתנגדו להסכמים האלה, מסיבות אידיאולוגיות ופוליטיות ולאומיות. זאת, לעומת מה שקורה היום: אנחנו קיימנו דיון בשלושה סעיפים והצבענו. ואני אומר לך בצורה הכנה ביותר: אני, עם חברים שחושבים כמוני, רוצים שעוד הערב, לפני חצות – –

היו"ר ע' עלי:

ההערות שלך לא לעניין.

עמנואל זיסמן (העבודה):

– – יהיה חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

היו"ר ע' עלי:

ההערות לא במקומן.

עמנואל זיסמן (העבודה):

– – – ואנחנו עשינו הכול על מנת לא לעשות – – –

היו"ר ע' עלי:

תזכור כמה חברים מהקואליציה דיברו, וכמה האופוזיציה – – – אני חושב שיש לכם עודף כאן.

עמנואל זיסמן (העבודה):

לא השתמשנו בתכסיסי השהיה גם בוועדה לחוק ביטוח בריאות.

היו"ר ע' עלי:

יש לכם עודף גדול.

עמנואל זיסמן (העבודה):

איש לא יאשים אותי, גם לא יושב-ראש הוועדה, שאני עשיתי אובסטרקציות או איזה תרגילים כדי לעכב את הדיון בהצעת החוק בוועדה. אבל כולם יודעים שגם אם יש חילוקי דעות לגבי סעיפים מסוימים, ואפשר היה להציג חוק טוב יותר – ואני בטוח שיש סעיפים שגם אתה היית רוצה לשנות – לפחות לגבי שני סעיפים, הרוב במפלגת העבודה לא מוכן להשלים. נודע לנו הערב, מעל לכל ספק, ששני חברים, אבל בעיקר אחד, שר הבריאות לשעבר, רוצים להצביע נגד הרוב. יש לנו רוב אתו –

קריאה:

זו בעיה שלכם.

עמנואל זיסמן (העבודה):

לא, זו פלגנות פוליטית שאתה לא צריך לעודד אותה. אתה תהיה במצב דומה בנושאים לאומיים, גורליים, בקרוב ובמאוחר. לכן אני מציג את העניין לעם ישראל: לנו יש היום רוב בסעיף 4. שני חברים רוצים – שיתפלגו. אולי הם לא יכולים להתפלג כמו שצומת התפלגה, מאחר שהחוק שאנחנו חוקקנו מאפשר מינימום שלושה. אין להם האומץ. חיים רמון הוא פחדן פוליטי, הוא מנהל משא-ומתן, לא הפעם הראשונה, כדי להתפלג, ואין לו אומץ להתפלג – –

קריאות:

עמנואל זיסמן (העבודה):

-- אין לו אומץ ללכת החוצה, אין לו האומץ הזה. הוא רוצה רק לקעקע מבפנים, והוא הפך היום לגיבורכם. הוא, עם הדעות המדיניות שלו, הוא, זה שהתווכח לפני כמה שנים ולא רצה בירושלים מאוחדת, דיבר על ירושלים בלתי מחולקת, הוא עכשיו הגיבור התורן שלכם, כי זה משרת את האינטרסים הקונוקטורליים שלכם.

הי"ר ע' עלי:

חבר הכנסת זיסמן, זה מספיק.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני פונה אליכם, אני פונה אליך, חבר הכנסת לוי: אנחנו עושים מאמץ, מאחר ששני חברים שלנו, לא רק מורדים, הם במפגיע וביודעין, ומתוך הכרה, רוצים להוריד את הרוב שיש לנו בסעיף הזה, כי הם לא רוצים להצביע עם הסיעה שלהם – לנו יש רוב, לא כמו שאתם הייתם בהסכמים עם אש"ף, שידעתם מראש שנסים נמנע.

הי"ר ע' עלי:

חבר הכנסת זיסמן, הרי לך אין זכות בלתי מוגבלת, את זה אתה לא טוען.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אין לי, אני מודה לך.

לכן, אנחנו עושים את המאמץ ואנחנו רוצים שיהיה חוק, ואני מקווה שאנחנו נשיג את מה שאנחנו רוצים.

הי"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת זיסמן.

רבתי, הגיעו אלי כ-20 בקשות לרשות דיבור. אם נתחיל לאפשר לכולם לדבר – הרי אלה שמבקשים לזרז את ההצבעה, משיגים בדיוק את התוצאה ההפוכה. לכן אני מבקש את סליחת כל החברים, ואני אתן חמש דקות לשר שטרית בסוגיה הזאת. אל תנצל את סעיף 50. חמש דקות תדבר בסוגיה הזאת, ובזה נגמר.

דן תיכון (הליכוד):

הוא דיבר כבר שבע שעות.

היו"ר ע' עלי:

הוא ביקש. בינתיים אני מבקש לשמוע מהשר שחל מי מדבר בשם הממשלה.

שר המשטרה מ' שחל:

השר שטרית.

היו"ר ע' עלי:

הוא מדבר בשם הממשלה?

רבתי, אני מבקש שתדעו, שתוך כדי הישיבה ביקשתי להתקשר למזכיר הממשלה ולבקש ממנו לדעת מי מדבר בשם הממשלה, והוא הפנה אותי לשר שחל, הוא אמר שהשר שחל קובע מי מדבר בשם הממשלה. לעניין הזה כבר יש תשובה, השר שחל אמר את אשר אמר כאן.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, אני רוצה, ברשותך, להפנות אותך לסעיפים מספר בקשר להנמקות שהושמעו על-ידי חבר הכנסת דב שילנסקי, יושב-ראש הישיבה, בעקבות דבריו של חבר הכנסת דן מרידור.

חבר הכנסת דן מרידור הסתמך על הנוסח של סעיף 50 והוא אמר: מכיוון שהנוסח של סעיף 50 מדבר על "רשאי לבקש רשות דיבור", מכאן הוא למד שמוקנה שיקול דעת ליושב-ראש לצמצם. אני רוצה להפנות את אדוני, יושב-ראש הישיבה, לסעיפים מספר שמדברים על נוסח "רשאי" במצבים

שברור שזה "זכאי", לכן אני מציע שלא לייחס משקל לטיעון ששכנע את חבר הכנסת שילנסקי, ואני רוצה לעבור עם אדוני על שלושה סעיפים כאלה.

הראשון הוא סעיף 38. סעיף 38 לתקנון הכנסת מדבר על כך שחבר הכנסת רשאי לפנות בשאילתא. הרי ברור שהוא זכאי לפנות בשאילתא, לכן השימוש במונח "רשאי" איננו מכוון לכך שמוקנה שיקול דעת שמאפשר צמצום.

סעיף נוסף, שאני רוצה להפנות אליו תשומת לב, הוא סעיף 49. בסעיף 49 נאמר: "רשאי כל חבר הכנסת להודיע ליושב-ראש בכתב על רצונו להשתתף בדיון". גם כאן ברור שבמקרים האלה הוא זכאי.

הוא הדין גם בסעיף 65, שמדבר על המונח "רשות דיבור", שחבר הכנסת לא יכול לנאום אלא אם כן קיבל רשות דיבור. גם כאן מדובר על רשות דיבור ולא "זכות".

דב שילנסקי (הליכוד):

הוא גם הקדים, שאם יושב-ראש הכנסת סבור שזה לא לכבוד הכנסת, הוא לא נותן; והוא גם לא מאפשר שאילתות שהוא חושב שהן לא נכונות ואינן לכבוד הכנסת. כך נהג כל יושב-ראש כנסת, וכך נהוג גם יושב-ראש הכנסת העכשווי.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

רציתי להביא, קודם כול, תשובה על הטיעון שיש משמעות לנוסח של סעיף 50. לפי דעתי, אין משמעות לנוסח של סעיף 50, כי סעיף 50 מדבר באותו נוסח, שמופיע גם בסעיפים אחרים, כשהכוונה לזכות ולא ללשון "רשאי".

אינני רוצה לומר שכבוד הכנסת הוא לא רלבנטי ולא אטען טענה כזאת, אני רק רוצה לומר שלפעמים מיצוי זכות נראה כבלתי סביר, אבל הוא רק נראה, משום שזה ה"נשמע" של הפרלמנטריזם. הזכירו דוגמאות מספר, בקריאות ביניים או בדברים כאן, שמדגימות סיטואציה מסוימת, שאתה יושב בעיצומה, ואתה מרגיש שזה ביזוי. אביא כמה דוגמאות מהניסיון שלי, כשהייתי חבר ועדת הכספים, והייתי באופוזיציה, ודחו ודחו ודחו – אדוני יושב-ראש הישיבה זוכר, היינו יחד חברי ועדת הכספים ודנו בתקציב, וזה נדחה ונדחה – גם כן הרגשתי כך, אבל אלה זכויות ואלה נהגים.

דן תיכון (הליכוד):

מה נדחה?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

נדחו הכינוסים של ישיבת הוועדה.

כך גם הדוגמה של הצבעה אישית, שנראית כל כך מוגזמת. אבל אלה הזכויות. הוא הדין לגבי העמידה שלי היום. אני מסכים – אני לא רוצה שייראה שאני מייפה – שהעמידה שלי דומה לכך שמצביעים שעות על שעות בהצבעה אישית, וזה באמת לא נוח. גם את זה אפשר לטעון כטענה. הוא הדין לגבי ההפסקות, הוא הדין בשעת מיצוי זכות זו או אחרת. לכן אני אומר, בעניין הזה, כבוד הכנסת אסור שיימדד לפי רמת האי-נוחות של החברים, אלא לפי השאלה אם יש עיגון בתקנון. אם אנחנו רוצים לשנות את זה – ובעבר, בעקבות תקלות כאלה, תיקנו וקבעו כללים – אם ימצא שהסיטואציה הזאת לא כשרה, אני חושב שחובתנו כפרלמנט לתקן. אבל כל זמן שאנחנו לא מתקנים, לפי דעתי זה יהיה משגה, אדוני היושב-ראש, לקבל את ההחלטה משום שאנחנו נמצאים בעיצומה של תחושת אי-נוחות שנגרמת כתוצאה ממיצוי כללי התקנון.

אלה הדברים שרציתי להגיד בקטע התקנוני.

אבל אני חייב להגיד לך משפט נוסף, אדוני היושב-ראש. הכבוד להכרעת רוב הוא לא דבר שצריך להפוך אותו למין דבר בזוי. דמוקרטיה בנויה על כבוד להכרעת רוב. אני הפסדתי במרכז המפלגה בנושא הבחירה הישירה, ובאתי לכאן והצבעתי עם דעת הרוב, כאשר במקרה הזה חיים רמון, שעמד כאן, היה יושב-ראש הסיעה וביקש להוריד את ההסתייגויות ודאג שנצביע בדיוק לפי החלטת המרכז. אז הוא לא ראה בזה ביזוי, הוא לא ראה בזה דבר לא ראוי. בעיקרון, יש גם לגיטימיות לציפייה מאדם שלא להיות קוויזלינג פוליטי ולכבד את ההחלטות, ולא משנה מי זה.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני השר, אני מבקש ממנו לא להגיד "קוויזלינג פוליטי".

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מוחק את זה. מחקתי, מחקתי.

אני מצפה ללויאליות, לעקרונות ולהכרעות רוב. אני מוחק את מה שאמרתי קודם לכן. לכן אני אומר: בעניין הזה יש גם ממד מוסרי של הכרעת רוב, ואסור לנתץ או לקעקע את המוסריות של הכרעת רוב. זה תמיד יכול לטפוח על פנינו בזמן הלא-נכון. תודה.

היו"ר ע' עלי:

רבתי חברי הכנסת, אני מתלבט קשות בסוגיה הזאת, ואומר לכם את האמת: ראשית, משום שקודמי החליט מה שהחליט, ולשנות את החלטתו זו בעיה. מאידך גיסא, במרוצת ישיבתי כאן על כס היושב-ראש בסיבוב הקודם, אני פירשתי את סעיף 50 בצורה ברורה, שמחזקת את הטענות של נציגי הממשלה. אמרתי כאן חזר ואמור, ולהיפך – הפניתי את תשומת לבו של השר שטרית לסעיף 50 של התקנון. היום, לבוא ולעשות שקר בנפשי, אני לא אעשה, מפני שאני קבעתי בעצם עמדה מלכתחילה. קבעתי עמדה ברורה בדברים מעוגנים בפרוטוקולים שהיו כאן. אני פירשתי את "רשאי" כ"זכאי", ופירשתי את העניין של "זמן" – זמן בלתי מוגבל, ואמרתי את הדברים האלה בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים.

אף שיש כאן הרבה מאוד סיבות ענייניות לבוא ולפסוק את הפסיקה של חבר הכנסת שילנסקי – כי זה באמת לא נראה סביר, לא נראה הגיוני, שממשלה תנהל פיליבסטר; זה לא מקובל, זה לא מכובד לכנסת, צריך לשמור על תקנון הכנסת – לדעתי, יושב-ראש הישיבה צריך לשמור, קודם כול, על תקנון הכנסת.

ביקשתי שני דברים: ביקשתי ממזכיר הממשלה – לדעת מי מייצג את הממשלה. כפי שאמרתי כאן, נאמר בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, שהשר שטרית מייצג את הממשלה. כך שהטעון הזה לא תופס. לגבי הפירוש, אמרתי לכם איך אני פירשתי את הדברים. אני חושב שהתקנון כאן לצדה של הממשלה, ולא אוכל לפסוק אלא בהתאם לתקנון.

אבל היות שיושב-ראש הכנסת לשעבר, חבר הכנסת שילנסקי, פסק מה שפסק, אני מציע שתיכנסו להתייעצויות אצל יושב-ראש הכנסת – אתה מנהל את המשך הדיון – ואם שם תנסו לשכנע בצורה אחרת שהתקנון פורש לא נכון על-ידי, או הנשיאות תגיע למסקנה אחרת מזו שאני פסקתי, כמובן הפסיקה תהיה פסיקה.

ולכן השר שטרית ימשיך לדבר.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, רק שאלה: מה חזק יותר – הפסיקה של יושב-ראש הישיבה, או – – –

היו"ר ע' עלי:

אדוני, יש תקנון. אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת שמאי: התקנון הוא הדבר הכי חשוב שיש לאופוזיציה. אם האופוזיציה לא שומרת על התקנון, כל כללי המשחק פרוצים. אף שיש לנו כאן הזדמנות להביך את הממשלה, אני לא מוכן. אני כאן יושב-ראש הישיבה – –

סאלח טריף (העבודה):

כל הכבוד.

הי"ר ע' עלי:

-- ואני אפסוק בהתאם למצפוני ובהתאם להבנתי, וזו הבנתי.

קריאות:

הי"ר ע' עלי:

בבקשה.

בדברי ובקביעתי לא באתי לפסול, חלילה, או לפגוע בפרשנות שאמר כאן חבר הכנסת שילנסקי, ואני מוקיר ומכבד אותו, אבל נראה לי שהדברים ברורים, וחלק מהטיעונים בינתיים כבר קיבלו -- -- חבר הכנסת טריף, לא להפריע.

אני מבקש להפנות תשומת לב חברי הכנסת: ביקשתי חוות דעת גם של עורך-הדין צבי ענבר, וצבי ענבר מאשש את הקביעה שלי. על סמך הדברים האלה אני חושב שנמשיך את הישיבה, ואני מציע שבד בבד תתכנס הנשיאות אצל יושב-ראש הכנסת. אני מבקש מיושב-ראש הכנסת לכנס מייד את הנשיאות, שיוסיף לישיבת הנשיאות את השר שחל, את השרים לשעבר נסים ומרידור, וביחד תקבלו החלטה ותדונו בכובד ראש. זו סוגיה משפטית, תקבלו את הקביעה. כך נראה לי.

שר המשטרה מ' שחל:

שניים מול אחד?

הי"ר ע' עלי:

אתה יודע, מולך צריך שניים.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הייתי רוצה לשאול את הסדרן, אם היושב-ראש ביקש להזמין אותי גם כן.

היו"ר ע' עלי:

יושב-ראש הכנסת כעת מודיע לי, באמצעות סגנית המזכיר, שהוא שמע את דברי בכריזה והוא מזמין את הנשיאות אליו מייד לחדרו; הנשיאות כוללת את סגן היושב-ראש שילנסקי.

דב שילנסקי (הליכוד):

תודה.

סאלח טריף (העבודה):

גם את חבר הכנסת שילנסקי.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת סאלח טריף.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני ראיתי שהסדרן הזמין כל מיני אנשים, ואני, שאני חבר הנשיאות, לא הוזמנתי. נדמה לי שגם חבר הכנסת סאלח טריף, סגן יושב-ראש הכנסת, לא הוזמן. אבל זו פרשה נפרדת.

אני לא מבין, אמרתי שההחלטה היא של הנשיאות, חברי הנשיאות לא הוזמנו, ואני רואה שמוזמנים אנשים אחרים. טוב, אולי זו פרשה. כפי שאמרתי, אני לא מתווכח עם יושב-ראש הכנסת מעל במת הכנסת, זו השקפתי, ויעשה שגיאות ככל שהוא רוצה. אני בשלי אעמוד ואכבד את מוסד יושב-ראש הכנסת, גם כשהוא פוגע אישית בחברי הנשיאות וגם כשהוא טועה בדברים אחרים. אני אנהג בכבוד כלפי יושב-ראש הכנסת, עם כל מה שיהיה לי בלב.

ובכן, אדוני היושב-ראש, אני רוצה, קודם כולל, להכריז שאני קיבלתי, בהתאם להכרתי, לעניות דעתי, את ההחלטה לפי התקנון, ללא כל סטייה ממנו. אלא מה? תמיד אמרתי בנשיאות הכנסת, או כשמנהלים ישיבה: אדם צריך לראות את עצמו כאילו הוא יושב על כס המשפט, ואין לי כל טענה לידידי, חברי ועמיתי חבר הכנסת עובדיה עלי.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שילנסקי, אולי תרשה לי לפני זה, ואחר כך תתייחס: אילו היית מכריז כאן שאתה החלטת, מובן שהייתי נוהג אחרת. ברגע שאתה אמרת שאתה סבור כך, ואתה משאיר את ההחלטה בידי, נתת לי את הזכות ואת הרשות להחליט כפי שאני מבין.

דב שילנסקי (הליכוד):

לא, לא, סליחה, אני הודעתי שזו החלטתי. על סמך קריאת ביניים או משהו, אמרתי שמי שיבוא להחליף אותי יכול לקבל החלטה אחרת.

ידידי, סגן יושב-ראש הכנסת, עובדיה עלי, אני רוצה רק להגיד שאני מקבל את זה בהבנה. כפי שאמרתי, אדם שמנהל ישיבה חייב לראות את עצמו כשופט, ואני תמיד רואה את עצמי כך. כפי שאפילו בבית-משפט עליון יש דעות שונות, והם מכבדים איש את רעהו, כך אני מכבד גם אותך. אם כי, אני מצהיר ואומר: את החלטתי קיבלתי בצורה אובייקטיבית, בהיותי בטוח שאני מקבל את ההחלטה על-פי התקנון. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה, חבר הכנסת שילנסקי. וכעת השר שטרית, סעיף 50. הרשות נתונה.

רבותי חברי הכנסת, אני רוצה שתדעו שכל הסעיפים שבהם מתירים לשרים לשאת את דברם ללא הגבלת זמן – לאחרונה התכנסה ועדת הכנסת והגבילה זמן תשובה של שרים גם בנושא שאילתות וגם בנושא הצעות לסדר-היום. מכלל הן אתה שומע לאו. בשעה שהגבילו את הזמן בנושא הצעות לסדר-היום ובנושא שאילתות, לא הגבילו את הזמן בהתאם לסעיף 50. יש כאן איזה חסר בתקנון, ומן הראוי שוועדת הכנסת תיתן את דעתה על העניין הזה. אנחנו חייבים לשמור על התקנון. מורא התקנון הוא מעל לכול, במיוחד כשמנהלים את ישיבות הכנסת.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לשאול את השר שטרית.

היו"ר ע' עלי:

בבקשה.

יעקב שמאי (הליכוד):

אחרי שברור לכול שיש רוב בכנסת בעד הצעת חוק פרטית של ביטוח בריאות, האם אתה חושב שאתה תמשיך לעשות פיליבסטר ותנסה לשכנע חברי כנסת לשנות את דעתם? אני מבקש תשובה על כך.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חברי, חבר הכנסת שמאי, אתה יודע שאני מעריך מאוד את הידידות שלך, ושיתפנו פעולה בהרבה מאוד חקיקות, בכלל זה חוק המשכנתאות, שאחר-כך הממשלה הקפיאה אותו וקצת קיצצה אותו וקצת הקטינה אותו. אני רוצה להשיב לך בכל הכנות.

האם בכל המצבים שבהם ניצלו את התקנון, אף-על-פי שזה נראה מאוד לא נוח באותה שעה ואולי אפילו היתה בזה הגזמה מבחינת המידע, האם מישהו חשב באותו רגע שהוא ישנה דעה של מישהו? למשל, התקדים שעכשיו כל מדינת ישראל מדברת עליו, שנקרא: תקדים מיכאל איתן, הוא חשב שהוא ישכנע מישהו? הנה, הוא נכנס עכשיו לכאן. הוא חשב שהוא ישכנע מישהו בנאומים?

דן תיכון (הליכוד):

תרשה לי לומר לך.

היו"ר ע' עלי:

עם כל הכבוד, מי שמחלק את רשות הדיבור זה אני.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני עונה עכשיו על שאלה כנה של חבר הכנסת שמאי, ואני מסביר לו שהרבה פעמים אנחנו עושים פה דברים שלכאורה נראים בלתי הגיוניים. אתן לכם דוגמה. אולם ריק, יושב-ראש הישיבה, סטנוגרפיסטיות, מזכיר הישיבה והנואם עומד ומדבר בפני אולם ריק. האם אתם חושבים שזה דבר טבעי? רק בלתי שפויים עומדים מול קיר ומדברים. דמוסתנס היה מתאמן כך על הנאומים שלו. יש הרבה דברים בפרלמנט שהם לא הגיוניים כל כך.

קריאה:

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חרב דמוקלס וחרם דרבנו גרשם ויש דברים אחרים. דמוסתנס היה זה שהתאמן בנאום. זו הדוגמה במיתולוגיה לנאומים.

קריאה:

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

גם זה. נכון, זה ביטוי עממי, מוכר לי מאוד, והוא מוצא את ביטויו גם בגרסאות אחרות.

קריאה:

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מסכים. אני רק אומר, כשעומד אדם ונואם בלהט גדול מאוד מול אולם ריק, אתה חושב שהוא שפוי? לאדם הרגיל הוא שפוי? לא. עומד חבר הכנסת מיכאל איתן, שנכנס ויצא; הוא עומד 13 שעות ונואם, זה שפוי?

דן תיכון (הליכוד):

אנחנו שינינו את התקנון בסעיף הזה. מעתה ואילך אסור לנמק יותר משתי הסתייגויות בבת-אחת, זאת אומרת בסך הכול עשר דקות.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אמר היושב-ראש לפני דקה, אולי לא הקשבת קשב רב ---

דן תיכון (הליכוד):

הקשבת.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אם כך, אני חוזר על דבריו, על מה שהקשבת, שמכלל הן שהגבילו, אתה לומד שבמקום שלא הגבילו, עדיין חופש הפעולה נתון.

דן תיכון (הליכוד):

אתה הסתמכת.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא. אני הסתמכתי על זה לפני התיקון. זו ההשוואה הרלבנטית. עכשיו, לאחר התיקון, כשיתקנו גם את ההפעלה של אותה זכות שכרגע אני משתמש בה, ולהרבה חברים כאן נראה שהשימוש בה הוא מעל למידה הראויה, ואני מנסח את זה בזהירות – – –

קריאה:

ביטוי עדין.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

ביטוי עדין. אז זה מחייב אולי מחשבה נוספת כדי לסתום – – –

דן תיכון (הליכוד):

אדוני השר – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני חייב להגיד לך, חברי ושכני, חבר הכנסת תיכון, שלא נעמה לי העמידה כאן שעות ארוכות, אני מודה. אולי יש כאלה שנהנים.

דן תיכון (הליכוד):

— — — דווקא שנהנית מאוד.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אולי רק למסתכל ולצופה מן הצד זה נראה כך. אבל לו אתה היית צריך לעמוד את השעות שאני עמדתי, לנאום את הנאום שאני נאמתי ולהגיב על התגובות, בכלל זה התגובות שלך, שלפעמים היו חדות כתער, כי אתה אדם מוכשר — — —

דן תיכון (הליכוד):

לא, לא.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא בזדון, בחביבות. גם אני הגבתי לך בחביבות. הרי אם אנחנו לא נעשה את זה, הפרלמנט שלנו יינזק. כי אם כולנו נדבר מתוך כעס וזעם, איזה פרלמנט זה.

חיים קופמן (הליכוד):

כבוד השר — — —

היו"ר ע' עלי:

אולי תיגש למיקרופון. אין קצרנית, והדברים לא נרשמים.

חיים קופמן (הליכוד):

יש טייפ-רקורדר. מה שהקצרניות עשו לעצמן, הן עשו עוול — — —

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להעיר את תשומת לבכם. אין קצרנית, וכשאין קצרנית השיחות וקריאות הביניים לא נקלטות. לכן אני מציע לכם לגשת למיקרופון. אני רוצה לעזור לך.

חיים קופמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לבי לבי לקצרניות שכרתו את הבסיס שעליו הן עובדות. רוב הפרלמנטים בעולם כבר לא עובדים עם קצרניות. במקום להמשיך גם בשעות הלילה המאוחרות האלה ולשמור על פרנסתן, הן יוכיחו לכנסת ולעולם כולו שאין צורך בקצרניות.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חבר הכנסת קופמן, אני רוצה להגיד לך, לפני הרבה שנים עשיתי מחקר על שיטות לייעול בתי-המשפט. אני רוצה שישמע את זה שר המשפטים לשעבר. יש טכניקות של קצרנות שלפיהן ההקלטה עוברת ישר למחשב ועושה PRINT OUT. עד כדי כך הטכניקות – הדיבור כבר מתורגם ל- PRINT OUT של מחשב. אם עברנו להקלטה, בדור הבא הדיבור יצא ישר בצורת מלים.

אני רוצה לחזור לדברים שהשמיע חבר הכנסת שמאי ולומר לו, שהעניין הזה בהחלט לא נובע מתוך אמונה שאני יכול לשכנע, אבל אני חושב שהבהרתי כמה דברים, אם לא לאלה שיושבים כאן אז אולי לאלה ששמעו אותנו מעל גלי האתר.

עכשיו אני רוצה לנצל את ההזדמנות, אדוני היושב-ראש, להשיב לך על כמה שאלות ששאלת אותי ועוד לא הספקתי להשיב לך.

קריאה:

אני לא רוצה להפריע לכם.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אבל אתה לא חייב. אתה אולי יודע יותר מדי.

יעקב שמאי (הליכוד):

היו"ר על עלי:

חבר הכנסת שמאי, גש למיקרופון, דבר.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני השר, אני שאלתי אם תצליח לשכנע, והתיישבתי, לא קמתי. משכת עשר דקות כדי לנסות להסביר את מה שאני אמרתי. עכשיו אתה פונה ליושב-ראש להשיב על שאלות. בעצם, אתה עושה תרגיל פרלמנטרי, כשר בממשלה שאחראי כעת מטעמה בכנסת, כמתאם מטעם הממשלה, ואתה מדבר על כל נושא כדי לעשות את הפיליבסטר שאתה מצליח בו. אתה גם אמן בדיבור, אני חייב לומר לך, פרופסור שטרית, השר שטרית. אני גם מכבד אותך מאוד. אבל אני אומר, וכעת אני פונה אליך כפרופסור למשפטים, כמי שחינך דורות של משפטים, האם אתה חושב שהעם יכול לבלוע את התרגיל הפרלמנטרי הזה ולומר שברגע שקיימת הזדמנות בכנסת, בפרלמנט, להצביע על הצעה עם רוב, תבוא הממשלה ובתרגיל הסחה תמשוך ותמשוך ותמשוך רק כדי שחברי הכנסת לא יצליחו להעביר הצעת חוק בכנסת? האם לשם כך קיים הפרלמנט? על זה אני רוצה תשובה. זה מה שאתם עושים, חברי הכנסת שהציעו הצעות חוק פרטיות לנושא חוק הבריאות, אתם לא רוצים שהם יעבירו אותן. זה אנטי פרלמנטרי.

היו"ר על עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת שמאי.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, אני התרשמתי בהחלט מהטענות של חברי, חבר הכנסת שמאי. אני רוצה לומר, קודם כול הוא הציג את הטענות שלו בצורה אפקטיבית מאוד, כמו תמיד.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני השר, אתה מקבל את דעתו?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא, אני אמרתי שהוא הציג את הטענות שלו בצורה אפקטיבית. אני לא אמרתי שאני מקבל את דעתו, יש הבדל.

רון נחמן (הליכוד):

כך הבנתי את זה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא. בצורה אפקטיבית, זה לאוזן השומעת. השאלה אם השתכנעתי זו שאלה נפרדת.

רון נחמן (הליכוד):

— — — מוסיקלית, לא אפקטיבית.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא, לא. אמרתי אפקטיבית ואני חוזר ומאשר שזה היה אפקטיבי.

אני רוצה לומר, ראשית כול – מבחינת כוונת הממשלה. כוונת הממשלה לחוקק חוק בריאות היא כנה. אין רלבנטיות כל כך, אם החוק התקבל בשעה פלונית או X שעות לאחר מכן, ביום פלוני או יום לאחר מכן. לכן אין בכך כדי ללמד שאנחנו נסוגו ממחויבותנו לחוקק חוק בריאות. האם זה צריך להיות דווקא לפי גרסה של הצעות החוק הפרטיות? נדמה לי שאנחנו יכולים לקיים את ההתחייבות שלנו לבוחר, אף-על-פי שהיא ניתנה על-ידי מישהו שאני לא בטוח שהוא מייצג כל כך את הרוב במפלגה, לא אז ולא עכשיו. אנחנו רוצים לקיים — — —

יעקב שמאי (הליכוד):

אתה אומר שהממשלה מעל הכנסת?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא, לא.

יעקב שמאי (הליכוד):

בהצעת חוק פרטית זו – – – יש רשימה ארוכה של חברים ממפלגות שונות – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אנחנו בהחלט מעוניינים לקבל – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אדוני, הנוסח הזה הוא הנוסח שהממשלה הביאה – – – ועדת שרים ישיבה 20 ישיבות, ואם אנחנו הוספנו סעיף, זה סעיף שאתה לא מתנגד לו.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

נכון. לא על זה הויכוח.

היו"ר ע' עלי:

חברת הכנסת גוז'נסקי, אם תאפשרי לשר להשיב על השאלות שלי – אחת השאלות זו השאלה שאת כרגע השמעת בקריאת ביניים.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

נכון. אני יושבתי בוועדת השרים לענייני חקיקה, אותן 20 ישיבות שעליהן דיברת, וניסיתי להעביר חלק מהתיקונים. חלקם שלא עברו בוועדת השרים עברו בוועדת העבודה והרווחה. בדברים שלי היום, אולי לא היית באותה שעה, שיבחתי את הוועדה, אמרתי שהחוק שופר בוועדת העבודה והרווחה.

לכן, אני רוצה שיהיה ברור, החוק הזה בעיקרו, למעט כמה נקודות, שלגיטימי שהממשלה תרצה לתקן אותן או סיעה בבית הזה שהיא סיעת הרוב בממשלה תרצה לתקן אותן, למעט הנקודות האלה אנחנו תומכים בחוק ורוצים אותו. כל השעות שאני עומד כאן אני אומר שאני תומך בו. לכן הסוגיה כרגע איננה, האם אנחנו איננו רוצים את החוק. אנחנו רוצים בו ואנחנו נחוקק אותו. השאלה נוגעת רק לשני נושאים, ועכשיו אני רוצה לענות. העניין של צורת הגבייה והעניין של הזיקה, יש להם קשר לערכים אחרים, אבל לגבי הבריאות הם שאלה משנית. אם הם שאלה משנית לגבי הבריאות, למה צריך – – –

נעמי בלומנטל (הליכוד):

— — — זו לא אמת.

היו"ר ע' עלי:

חברת הכנסת בלומנטל, את רוצה לדבר, נא לגשת למיקרופון.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מביע רק את דעתי. זו לא שאלה של אמת, זו שאלה של דעה. אין פה אמת עובדתית.

היו"ר ע' עלי:

חברת הכנסת בלומנטל, ברשות השר, כשתרצי לשאול – למיקרופון, לא בקריאות ביניים. לא קולטים את הדברים. אין כאן קצרניות. גם לך אני אאפשר, חברת הכנסת גוז'נסקי.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

זו לא שאלה של אמת עובדתית, זו שאלה של דעה והדעה שלי, ואני חושב שהדעה ההגיונית כאן היא שנושא הגבייה ונושא הזיקה אינם נוגעים לשאלת הבריאות נטו. הבריאות נטו קשורה למהו הסל, הבריאות נטו קשורה לאיך מעדכנים אותו, הבריאות נטו קשורה לאיך מממנים כדי שלא יהיה מצב שהכול יגולגל על תשלום נוסף לפי סעיף 7 ולפי סעיף 8. זו סוגיה של בריאות. אבל השאלה אם הגבייה תהיה משותפת או הגבייה תהיה בידי גוף כזה או בידי גוף אחר, אני אומר לכם שזאת שאלה שאיננה שאלה עיקרית בחוק הזה. לכן מי שמתעקש בדבר שלא קשור לדבר עיקרי בבריאות, ואני לא מדבר עכשיו אליכם, אתם לא המפלגה שלי, אני מדבר עכשיו בתוך מפלגת העבודה, אם היתה הכרעת רוב, זו לא שאלה עקרונית.

היו"ר ע' עלי:

השר שטרית, יש כאן בקשה לשאלות.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מסכים.

היו"ר ע' עלי:

הדיון גם מעניין יותר כשיש שאלות ותשובות.

חברת הכנסת בלומנטל, בבקשה. נא לגשת למיקרופון. אחריה – חברת הכנסת גוז'נסקי. אם חבר הכנסת לס מבטיח שלא לצעוק, אני אתן לו גם-כן.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, תאפשר לחבר הכנסת לס – – –

היו"ר ע' עלי:

זה נראה. בבקשה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

השר שטרית, אני מקשיבה לדבריך בקשב רב – – –

היו"ר ע' עלי:

מה עם הרמקול? מה, גם הרמקולים לא עובדים? הקצרניות לא עובדות, פרוטוקולים אין, גם רמקולים אין?

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

כמו בשיר: מישהו מנתק – – –

יעקב שמאי (הליכוד):

– – – תרחמו על העובדים – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אתה זוכר מה אמרנו בתקציב כשהפסיקו את זה כל הזמן, אותו דבר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שמאי, נא הכן את דבריך. אתה תוכל לדבר אחרי חבר הכנסת לס. למה לך לצעוק מכאן. אם כבר החלטתי את אשר החלטתי – החלטה שבוודאי לא מוצאת חן בעיני חלק מחברי הכנסת ולא דווקא רק הליכוד, שמעתי גם את הפרשנות של השר שריד, חבר הכנסת רמון, חבר הכנסת רן כהן ואחרים, כלומר יש חברי כנסת גם מסיעות אחרות שחולקים על הפסיקה שלי – לפחות להפוך את הדין למעניין.

שלמה בוחבוט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני חושב שאם אתה נותן למועמד למזכיר ההסתדרות, מן הדין והצדק לתת גם להברפלד – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אי-אפשר.

יעקב שמאי (הליכוד):

היו"ר ע' עלי:

הדברים שלך לא נקלטים.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

היו"ר ע' עלי:

חברת הכנסת בלומנטל, את כל כך רגילה לקריאות ביניים, שגם כשנותנים לך מיקרופון את לא מנצלת אותו.

יעקב שפי (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שפי, מה אתה מתלהב? אתה רוצה זכות התגובה, יש לך.

יעקב שמאי (הליכוד):

יושב-ראש ליברלי כזה לא ראיתי מזמן.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

הוא באמת ליברלי.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

כאשר הממשלה היא אנטי-ליברלית אז סגני יושב-ראש הכנסת הופכים להיות ליברליים.

כבוד השר, ברשותך, אני מקשיבה לדבריך קשב רב. אתה בא ואומר, שהחוק הזה, עם השינויים שהחלטתם עליהם בוועידת מפלגת העבודה, אתם רוצים לתת בריאות טובה יותר עם ערכים. האם, לפי דעתך, אין כאן הונאת הציבור ממדרגה ראשונה כאשר אתה אומר את הדברים האלה ויודע יפה מאוד שהציבור ישלם עכשיו מס בריאות חודש בחודשו, 4.8%, ו-0.8% להסתדרות? מתוך ה-4.8% אתם רוצים שההסתדרות תגבה חצי בעצמה, ואנחנו לא יודעים בדיוק לאן הכסף הזה ילך.

שאלתי היא, מה יהיו מנגנוני הגבייה שלכם? אנחנו יודעים שהביטוח הלאומי הוא ביטוח ממלכתי, מקובל על כולנו. אנחנו יודעים שאותו כסף שייגבה, ה-4.8%, על-פי שיטתנו גבייה ממלכתית, היא תוכל גם לכפות את הגבייה הזאת. אתם רוצים לכפות כאן גבייה אנטי ממלכתית, בלתי ממלכתית,

שתגזול חצי מן הכסף, ולא בטוח שהכסף הזה יגיע אומנם לבריאות. יתירה מזאת, לקופות-החולים אין המנגנונים כדי – – –

הי"ר ע' עלי:

השר שטרית מבקש שיהיה זמן קצוב.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

מכיוון שאני רואה שהשר איננו מגביל את עצמו – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מעוניין מאוד לענות לך, אבל אם את ממשיכה וממשיכה – – –

נעמי בלומנטל (הליכוד):

יש לי עוד שאלה אחת. האם ערכי מפלגת העבודה כופים על אזרחי מדינת ישראל, שרוצים בריאות ומקבלים הסתדרות, כופים עליהם להיות באיזשהו ארגון עובדים, הייתכן?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חברת הכנסת בלומנטל, אני אשתדל לענות בקיצור כדי שנוכל לשמוע מייד את השאלות הנוספות.

הדברים שאמרת הם לא מדויקים. אני רוצה ללמד אותך משהו. אני מבקש שתקשיבי לסעיף 20 לחוק ותגידי לעצמך שלעולם לא תטעי את הציבור ותחזרי על הטענות שטענת עכשיו. לפי סעיף 20, התקבולים ממקורות המימון המפורטים בסעיף 13, שזה כולל דמי ביטוח בריאות, ישמשו אך ורק למטרות האלה: שירות בריאות, מחקר רפואי ומימון פעולותיה של מועצת הבריאות.

לכן, אם את טוענת שמהמחצית שההסתדרות גובה, שמיועדת לבריאות, מישהו יכול להפנות אותה שלא לבריאות, הוא פשוט לא קרא את החוק. זה החוק שחברת הכנסת תמר גוז'נסקי והחברים שלה קבעו, וגם את הצבעת בעדו. אם את הצבעת בעדו, איך זה שאת לא יודעת אותו? זה דבר ראשון.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

זה אותו דבר. הסעיף זה חל בין שזה חצי ובין שזה הכול. זה החוק ואף אדם לא יכול להפר אותו. לכן זה לא אולי, זה מה שהחוק קובע וזה מה שיהיה. כל לירה, כל שקל לבריאות, ילך רק לבריאות. זה מה שהחוק קובע. זה דבר אחד.

רון נחמן (הליכוד):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת רון נחמן, מי שצועק וקורא קריאות ביניים לא מקבל זכות דיבור.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חברת הכנסת בלומנטל, עוד תשובה קצרה. לא כופים. אדם יכול להחליט שהוא לא רוצה ללכת לקופת-חולים הכללית, גם לפי החוק. אדם יכול להגיד שהוא לא רוצה להיות חבר בהסתדרות, גם לפי החוק. לכן לא כופים על אף אחד. הוא יכול להיות בקופת-חולים "מאוחדת", הוא יכול להיות בקופת-חולים "מכבי", הוא יכול להיות בקופת-חולים "לאומית". כל מה שאומרים הוא, שאם פלוני רוצה להיות חבר בהסתדרות, מותר לקופה להגיד לו: תצטרף לזה. מה רע בזה? לא כופים, נשאר חופש הבחירה.

לכן יש הטעיה בטיעונים שלך. אני מקווה שבעתיד תביאי בחשבון את ההערות שלי.

היו"ר ע' עלי:

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, ואחריה – חבר הכנסת יהושע מצא.

קריאה:

סליחה, אני קודם.

עובדיה עלי (הליכוד):

עם כל הכבוד, אני נותן אחד לקואליציה, אחד לאופוזיציה, שיהיה כאן איזה איזון. גם השר הוא מהקואליציה, אז יש לכם כאן שניים על אחד.

יעקב שפי (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שפי, לא כתוב בתקנון שאני חייב לתת לך את רשות הדיבור. עם כל הכבוד, אני מבקש להפסיק עם זה. אני אאפשר לכל אחד לדבר כאן. חברת הכנסת גוז'נסקי, בבקשה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אדוני השר, אני רוצה לטעון את טענותי בדיוק מהכיוון שאתה מנסה לטעון, מה טוב להסתדרות. את הוויכוח שיש לי עם חברת הכנסת בלומנטל ועם חברים אחרים, אנחנו עשינו ברוך השם במאות שעות של ישיבות ועדה וכו'.

השאלה היא, מה טוב להסתדרות, וזאת השאלה המכרעת. האם טוב להסתדרות – לצורך פיתוח קופת-החולים הכללית, שהיא אחת הזרועות המרכזיות של ההסתדרות, ואני חושבת שזה טוב שלהסתדרות יש זרוע כזאת, ואני רוצה שגם להבא תהיה להסתדרות הזרוע הזאת, ולכן אני מתנגדת לכל איסור של בעלות הסתדרותית על מפעלים תרבותיים או רפואיים או אחרים. זו נקודת המוצא. אבל כאשר אנחנו עוברים לשוק שבו המימון עובר באמצעות מס, כבר לא דמי חבר אלא מס, ועל זה יש הסכמה, שהמס הוא מס, ברגע כזה יש לנו עניין שיבואו יותר אנשים לקופת-חולים הכללית.

אני אומרת לעצמי כך: יבוא תושב, יצטרף לקופת-החולים הכללית, הוא עדיין לא השתכנע שההסתדרות היא איגוד שראוי להיות חבר בו, אם משום שמעמדו החברתי הוא כזה, אם משום שהכרתו הפוליטית היא כזאת, מכל סיבה שהיא, האם יש לי עניין לומר לו: אל תיכנס אלי כל זמן שלא תשתכנע? למה לא להיפך, יבוא התושב, ייכנס לקופת-חולים הכללית, יראה מה טוב, יראה כמה נפלא בה, ובמרפאת קופת-חולים הכללית יהיו תלויים בכל פינה שלטים גדולים שמתארים ומפארים את ההסתדרות, לכל אחד ניתן יהיה לתת את חוברות ההסברה ויזמינו אותו לחוגי בית על חשיבות ההסתדרות – מה רע בזה?

השאלה השנייה שלי, אדוני, מדוע אתם לא מוכנים היום ללכת על פשרת דרעי? יש הסתייגות של חבר הכנסת דרעי שאומרת: כל תושב שיירשם בקופת-חולים יהיה חבר הסתדרות, אלא אם כן הוא חתם ואמר "אינני מוכן". כל כך קשה ללכת על הפשרה הזאת? כל כך רע? אני לא מבינה את זה.

נקודה נוספת, לגבי עניין הגבייה. אני רוצה לומר לך, שבנושא של הגבייה, קופת-חולים "מכבי" וקופת-חולים "מאוחדת" רצו גם הן חצי מהגבייה. לכן, לא כאן היתה השאלה. מדוע הן רצו חצי מהגבייה? הן אמרו כך: אנחנו רוצות חצי מהגבייה ובלבד שהחצי הזה לא יהיה בקפיטציה. הן אמרו את זה בגילוי לב. לכן, השאלה פה היתה לא בכיוון הזה אלא בכיוון של ההסתדרות. ההסתדרות לא תוכל לגבות את מלוא הסכום. כתוצאה מכך, מדי שנה היא תצטרך להעביר לביטוח לאומי ממקורותיה 200, 300, 400 מיליון שקל, וזה יגרום לכך שההסתדרות תקרוס.

אלה הנימוקים שלי.

הי"ר ע' עלי:

תודה רבה. חבר הכנסת יהושע מצא, ואחריו – חבר הכנסת יורם לס.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני שר הכלכלה פרופסור שמעון שטרית, ידידי הטוב, אני יודע, שאם ניגשתי כעת למיקרופון, אני משרת את הכוונות שלך למשוך את הדיון אין-ספור שעות. ואינני מתכוון לעשות את זה, אינני מתכוון לשרת אותך. אני חושב שאנחנו מבזים את הכנסת היום.

הי"ר ע' עלי:

סליחה, אני מבקש להודיע ליושב-ראש הכנסת או למי שביקש זאת: מאחר שזה לא בהתאם לתקנון, אינני מסכים להפסיק כעת את הדיון הזה. לא ייכנס שום נושא תוך כדי הדיון הזה.

דן תיכון (הליכוד):

אולי תעדכן אותנו במה מדובר?

הי"ר ע' עלי:

רוצים כעת להפסיק את הדיון הזה ולהביא את חוק המכרזים ועוד איזה חוקים.

דן תיכון (הליכוד):

הי"ר על עלי:

למה לך להכביר מלים? אני פועל בהתאם לתקנון, ואני מודיע חד-משמעית שלא יהיה כדבר הזה. ובכן, נא להודיע זאת. ואם ליושב-ראש הכנסת יש ערעור על כך, שיזמן את הנשיאות.

בבקשה, חבר הכנסת מצא. סליחה שהפסקתי אותך.

יהושע מצא (הליכוד):

לא, זו היתה זכותך, חובתך. אני מודה לך על שאתה מאפשר לי להמשיך, אדוני.

אמרתי שאינני מתכוון לשרת פה את שר הכלכלה ברצון שלו לעשות פיליבסטר. אבל, אדוני היושב-ראש, בלי לדעת את אשר אתה עומד לומר כשהפסקת אותי, התכוונתי לפנות לשר שטרית ולומר לו: הלוא אתה, בעצם עמידתך פה, ואני אומר את זה ברוח טובה, עומד בהשפלה עצמית. בלי ששמעתי את יושב-ראש הישיבה – בכל דקה, בכל שנייה, עומד להיכנס לכאן שר המשטרה שחל ולבקש מיושב-ראש הישיבה להפסיק אותה, או לצורך דיון נוסף, או לפי סעיף 127, ואז יבקשו ממך, אדוני השר, לרדת מהבמה.

אני שואל אותך: האם זה מכובד? האם זה מכובד לך כשר בישראל, שאתה תשמש פה כלי שרת, לא לפרלמנטריות, אלא לסחבת; כלי שרת לא לנושא שצריך לדון בו ולקיים בו דיון, כי כבר מיצינו אותו, אלא לתת אפשרות לשר שחל, בפוליטיזציה זו או אחרת, לקיים דיונים, לשכנע את יושב-ראש הכנסת שבח וייס להמשיך ולתת יד לממשלה, כדי להמשיך ולעוות את התקנון בכנסת הזאת?

השר שטרית, מה שאתה עושה פה, ואני אומר לך את זה במלוא הכבוד, הוא רמיסת התקנון של הכנסת. מה שמתחולל פה, בבית הזה, במשך שעות – מעולם לא היו דברים כאלה.

יותר מזה, אני יכול לקרוא לך סעיף נוסף, לגבי הפרה אחרת של התקנון, ונדמה לי שגם היא לא היתה מעולם. בתקנון הכנסת כתוב במפורש, שבכל ישיבה תהיה סטנוגרמה של הישיבה. דובר על זה, ואני לא מחדש. נאמרו דברים, היושב-ראש שם לב לזה. כנראה אין מנוס, כי יושב-ראש הכנסת שבח וייס שחרר את העובדות שעבדו ללא ליאות; אין לי טענות אליהן. אבל, שוב, זו ישיבה שהיא בניגוד לתקנון. מה כתוב פה, אדוני? אקרא לך את הסעיף. בסעיף 29(א) לתקנון כתוב: "בישיבות הכנסת הפומביות ואלה שבדלתיים סגורות, יתנהל פרוטוקול סטנוגרפי שיכיל את כל מהלך הדיונים, את ההצעות ואת תוצאות ההצבעה". ואתה עומד פה, כוחך כבר לא אתך, רצית לשבת, ואני מבין אותך. מותר לך, בשר ודם.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לא, לא. תעיד עלי חברת הכנסת גוז'נסקי שהציעה זאת, ולא היה נעים לי לסרב לגברת.

היו"ר ע' עלי:

השאלות האלו מופנות אלי, אני אשיב עליהן.

יהושע מצא (הליכוד):

לסיום, אדוני השר, כל מה שאתה עושה, בצורה מעליבה ופוגעת בכנסת, אתה עושה כדי שמאבק של 45 שנים ומעלה, מעת שמפא"י שלטה בארץ הזאת, בימים שנוצרה הזיקה בין הפנקס האדום לבין הפנקס בקופת-חולים, ימשך. זו היתה הזיקה שתמיד נאבקנו בה. אני משוכנע שבאותם ימים, כשהיית ילד צעיר ועלם צעיר, גם אתה התקוממת נגד הזיקה הזאת, נגד הקשר הזה, נגד הרצון להחזיק את הלחם של הפועל באמצעות פנקס החבר, נגד הזיקה בין הפנקס האדום לבין חבר ההסתדרות וקופת-החולים.

אני מציע לך, למען כבודך, למען כבודה של הכנסת, למען כבודה של הממשלה הזאת, שהיא בפחדים משום שאין לה רוב, אל תמתין לדקה ששר המשטרה – –

היו"ר ע' עלי:

לא יעזור לו.

יהושע מצא (הליכוד):

– – ייכנס לכאן ויגיד: השר שטרית, תם ונשלם.

היו"ר ע' עלי:

הוא לא יגיד.

יהושע מצא (הליכוד):

הוא יצטרך את רשותו של יושב-ראש הכנסת, אבל הוא יאמר לך לפחות – תם ונשלם. והוא לא יוכל לעשות זאת, כי אני חושב שהוא יצטרך להתמודד עם יושב-ראש שמנווט נכון את העניין, חבר הכנסת עובדיה עלי.

הי"ר ע' עלי:

אני רוצה להשיב לחבר הכנסת מצא. אינני נכנס כרגע לטיעונים הענייניים והמהותיים שלך. היה כאן דיון ארוך. כיושב-ראש הישיבה אני מנוע מלהתייחס ומלנקוט עמדה בשאלות אלה. אולם הערת כאן שתי הערות חשובות. ראשית, לפי סעיף 127, עם כל הכבוד, הממשלה רשאית, בהחלטת הכנסת, להעביר בשלב משלבי הדיון את ההצעה לוועדה. ואז הכנסת צריכה להצביע על כך. בשלב זה, כל זמן שהדברים לא מתבצעים כך, אני הודעתי חד-משמעית, שהתרגילים האלה הם בעיני תרגילים לא מכובדים, ולכן אינני מאפשר להפסיק את הדיון ולעבור לנושא אחר. זה נושא אחד.

נושא שני, ביחס לפרוטוקול. ההערה שלך היתה חשובה ובמקומה. בדקנו את השאלה הזאת עם מזכירות הכנסת. מתברר שהנאומים כאן מוקלטים. תהיה סטנוגרמה, אומנם לא בתוך שעות אחדות, אלא מאוחר יותר, בעוד יום-יומיים. יש בעיה, והיא שקריאות הביניים כאן לא נקלטות. זה פגם. אני מציע שבסוגיה הזאת תפנה את תשומת לבו של יושב-ראש הכנסת.

יהושע מצא (הליכוד):

הי"ר ע' עלי:

אני מציע לאדוני להפנות את ההערה שלך ליושב-ראש הכנסת. כשאני אחזור למקומי אביע את עמדתי גם בסוגיה הזאת. נא להודיע ליושב-ראש הכנסת. אני בטוח שהוא יתייחס לשאלתך.

חבר הכנסת יורם לס, ואחריו – חבר הכנסת יעקב שמאי.

יעקב שמאי (הליכוד):

רק משפט אחד. אם יש פגם – אז בעצם קריאות ביניים לא נכנסות לפרוטוקול. אני מציע לחברי הכנסת, שכל מי שרוצה לקרוא קריאת ביניים ירוץ למיקרופון. אז כולנו נתחיל לרוץ למיקרופון.

הי"ר ע' עלי:

אבל הכול ברשות. בבקשה, חבר הכנסת לס.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש לשאול את שר הכלכלה כנציג הממשלה שאלה מהותית, שנוגעת לבריאות. אני רוצה להזכיר שאנחנו עוסקים בחוק שנוגע לבריאות. כל הזמן מדברים פה על כבוד, על השפלה, על תקנון, אפילו על הסתדרות. ואני רוצה לשאול את כבוד השר כנציג הממשלה שאלה מהותית, שאלה שנוגעת לבריאות, שאלה שנוגעת לשירות הרפואי שמקבלים אזרחים בישראל, שירות שעולה כסף.

אני מחזיק בידי מסמך מטעם ממשלת ישראל, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שהכותרת שלו היא: "ההוצאה הלאומית לבריאות" – סוף ציטוט – בתקופת שלטון הליכוד. מה קרה לכסף של הבריאות –

דן תיכון (הליכוד):

לא כתוב שם "בתקופת שלטון הליכוד".

יורם לס (העבודה):

אמרתי: סוף ציטוט. אמרתי לפרוטוקול שאיננו: סוף ציטוט.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, הפרוטוקול ישנו. אתה לא מאזין לדברים. אתה מדבר למיקרופון, והדברים נרשמים.

יורם לס (העבודה):

כבוד היושב-ראש, ההקלטה ישנה. הפרוטוקול, נאמר כאן על-ידי – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

הפרוטוקול נוצר מהקלטה.

היו"ר ע' עלי:

מאחר שזה נושא מהותי, ואתה עוסק בנושאים מהותיים, אני מבקש להודיע, כדי שלא תהיינה אי-הבנות, שמההקלטה יוכן פרוטוקול. הרי גם קצרנית כותבת בקצרות ואחר כך מכינה מזה פרוטוקול. זה רק עניין של זמן. אבל כדאי שתדע. כי כאן עם ישראל מאזין ורואה: מה זה, זה ביזיון לכנסת שאין מכינים פרוטוקול. זה נשמע נורא ואיום. לכן אני חייב לתקן את הטעות האפשרית הזאת.

יורם לס (העבודה):

אני מקבל את התיקון. ברשות היושב-ראש, אחזור לכסף של הבריאות עד שנת 1991, עם נתונים משנים רבות קודמות. מה אומר לנו המסמך הזה? המסמך הזה אומר לנו, שכאשר הליכוד נפל מהשלטון, הוציאו במדינה בערך 10 מיליארד שקלים לבריאות. ומתוך הסכום הזה הממשלה תרמה 47%. זה היה בסוף שנות שלטון הליכוד. הממשלה נתנה לבריאות, לכלל הבריאות במדינת ישראל, 47%. לעומת זאת, כאשר מפלגת העבודה, או מפא"י דאז, נפלה מהשלטון ב-1977, הממשלה ב-1977 נתנה לבריאות 60% מההוצאה הלאומית. במהלך 15 שנות הליכוד, אומרת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה – – –

קריאה:

מתי זה היה שהממשלה נתנה 60%?

יורם לס (העבודה):

ב-1977 הממשלה של מפלגת העבודה, שנפלה – –

יעקב שמאי (הליכוד):

תקבל תשובה.

יורם לס (העבודה):

– – נתנה 60% מההוצאה. כשהליכוד נפל, אחרי 15 שנים, הממשלה נתנה רק 47%, ירידה של כ-15%. מתוך כ-10 מיליארד, זו נפילה של 1.2-1.5 מיליארד שקלים, שהממשלה שמרה בקופה שלה, במקום לתת לבריאות.

זו התשובה, רבותי וחברי מהליכוד, על כל השאלות שלכם על הגירעונות. אין גירעונות לקופת-חולים. הליכוד שדד אותה. הוא שדד אותה, לפי המספרים שנמצאים כאן.

ולכן, הואיל ויש ממשלה חדשה, אני פונה לכבוד השר ושואל: באילו אמצעים מתכוונת הממשלה להחזיר את הגזלה? ואני גם מציע דרך. הרי את הנאום הזה כבר שמעת. אני מציע דרך חדשה, נוספת.

היו"ר ע' עלי:

את הנאום הזה כבר שמענו כמה פעמים.

יורם לס (העבודה):

לא, אני מציע דרך נוספת להחזיר את השוד. הבעיה היא במשרד הביטחון. אני מרשה לעצמי לנגוע בקודש הקודשים. הרי זה עתה חוקקנו כמעט את סעיף 1 לחוק. הצבענו. הוא אומר שמערכת הבריאות בישראל תושתת על עקרונות של צדק, שוויון ועזרה הדדית. מה זו עזרה הדדית? – שהצעירים משלמים עבור הזקנים. הרבה צעירים משלמים מס, וכל המס הזה מממן את הטיפול של הזקנים. יש לנו בצבא, לא אגיד את המספרים, עשרות אלפים של צעירים. אין להם פרוסטה, בעצם יש להם פרוסטה קטנה; אין להם שטף דם במוח; אין להם התקפי לב. והמעסיק שלהם – – –

יעקב שמאי (הליכוד):

של מי?

יורם לס (העבודה):

של אותם עשרות אלפי צעירים, ממשלת ישראל – משרד הביטחון – מרשה לעצמה לא לשלם בשבילם מס מקביל. זה שוד – – –

יעקב שמאי (הליכוד):

מה, אתה רוצה לומר שראש הממשלה לא משלם מס מקביל? מי אחראי למשרד הביטחון?

יורם לס (העבודה):

זו שאלתי לכבוד השר. הרי אני מעלה בעיה, שעל-פי עקרון העזרה ההדדית, צריך לשלם בשביל הצעירים האלה בצבא מס מקביל, והם צריכים לשלם מס בריאות. החוק, סעיף 58 ב, פוטר אותם מזה. מדובר ב-400 מיליון שקלים שנגרעים ממערכת הבריאות, ללא צדק.

אני שואל את כבוד השר, מה הוא מתכוון לעשות כדי להחזיר את הכסף הזה למערכת הבריאות. יש לזה גם מידה ערכית. אנחנו מדינה שיש בה הרבה צבא ומעט בריאות. הגיע הזמן שניתן לבריאות את המשקל הקדוש והחשוב שאנחנו נותנים לביטחון.

הי"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת לס. חבר הכנסת יעקב שמאי, בבקשה, ואחריו – חבר הכנסת יעקב שפי.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

מה זה, זו תוכנית כבקשתך?

הי"ר ע' עלי:

גברתי שרת העבודה והרווחה, את שואלת שאלה חשובה. השר שטרית עומד כאן על הדוכן כחמש או שש שעות, אינני יודע מאין הוא שואב את כל הכוחות הפיסיים האלה, והוא מנהל כאן קרב בלימה. היה כאן ויכוח הנוגע לפרשנות. קודמי פסק שצריך להפסיק את הישיבה, שלשר אין רשות לדבר. אני שיניתי את ההחלטה. היה כאן ויכוח די לוחט. אבל כדי שלפחות ננצל את הזמן הזה ושהדיון יהיה מעניין, ולא יהיה פיליבסטר, ברשות השר אנחנו מקיימים את הדו-שיח הזה; אני חושב שהוא גם מפרה, גם טוב, וגם מעניין יותר. תארי לעצמך שהשר יעמוד כאן שעות על גבי שעות וידבר. גם אותו זה כבר משעמם.

רשות הדיבור לחבר הכנסת יעקב שמאי.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת לס גילה לנו סודות כמוסים, סודות מדינה. סודותיים גילית לנו. סוד אחד, שלפני למעלה מ-15 שנים ממשלת ישראל, האוצר של מדינת ישראל, הקצה 60% מההוצאה של קופת-חולים.

יורם לס (העבודה):

לא, מההוצאה הלאומית לבריאות. אתה לא מבין אפילו מה שאתה מדבר. דיברתי על ההוצאה הלאומית לבריאות. אין לזה שום קשר ישיר לקופת-חולים. תבין פעם.

הי"ר ע' עלי:

סליחה, חבר הכנסת לס, אינני רוצה כרגע להיכנס לוויכוח, אבל בנושאים האלה השאלה היא כמה אחוזים, איך בודקים את הדברים. יש המון פרמטרים, זה לא רק עניין של הקביעה שקבעת. אבל אנחנו נתווכח אתך אחר כך.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חבר הכנסת שמאי, אתה עונה לו או שאתה שואל אותי? הוא שאל אותי, אני צריך לענות לו. עכשיו אתה עונה לו. תשאל אותי, ואני אענה לו וגם לך.

יעקב שמאי (הליכוד):

אני שואל את כבוד השר לגבי השאלה של חבר הכנסת לס. חבר הכנסת לס, במסגרת השאלה המועברת באמצעות השר שטרית: כשאתה מדבר על ההוצאה לבריאות, כדאי לי להזכיר לך שאתה היית גם מנכ"ל משרד הבריאות. נכון, לא לפני 20 שנה. אבל כשאתה מדבר על הוצאה, כדאי שגם אתה תדע שקופת-חולים הכללית, עד לפני 15, עשר, חמש שנים, נתנה ל-85% מהאוכלוסייה את שירותי הבריאות. אם ההקצאה שהממשלה נתנה לבריאות היתה 60%, המשמעות היא שלאותם 85% מהאוכלוסייה זה לקופת-חולים כללית. ואותי אל תלמד את זה, בבקשה.

ועכשיו לגבי הסוד הגדול, אני אספר לך. לפני 15 שנים ויותר קופת-חולים גבתה גם את המס המקביל. אתה מסתיר את האינפורמציה הזאת, או שאתה לא יודע אותה?

יורם לס (העבודה):

לא, זה גלוי.

יעקב שמאי (הליכוד):

אתה מסתיר את האינפורמציה, או שאתה יודע אותה? אני יוצא מתוך הנחה שאתה שכחת אותה, ואני אזכיר לך. קופת-חולים, כאשר גבתה את המס המקביל בעצמה, גבתה כ-50% ממה שהוחלט שהביטוח הלאומי יגבה כמס המקביל, וביום שהגבייה התחילה על-ידי הביטוח הלאומי, המס המקביל הכפיל את עצמו. מדוע? מכיוון שכל המעסיקים וכל העובדים ששילמו את תשלום הביטוח הלאומי, שילמו גם את המס המקביל. ואז הקופות התעשרו בצורה משמעותית.

יש להניח, השר שטרית, שאת זה אתה בוודאי יודע ומכיר וזוכר יותר מאשר חבר הכנסת לס.

קריאה:

באיזו שעה ייגמר הביזיון הזה?

קריאות:

יעקב שמאי (הליכוד):

זה סוד אחד, אדוני השר שטרית, שאני רציתי להסביר. ולשמחתי, הצלחתי להסביר ולהזכיר לו, וליידע אותו שכאשר הוא נותן נתונים של מי שהוריד, הוא צריך לומר גם מי העלה משמעותית את ההכנסה של קופת-חולים.

והסוד השני, גילית לנו סוד צבאי. אני מתפלא עליך. אני, למשל, לא ידעתי שראש הממשלה חוטא ומחטיא אחרים. אז אולי משום שהיום הוא נמצא בשירות ממלכתי – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

זה לא חטא. זה לפי חוק היום. אבל הוא מתרעם על החוק. לא שזה לא חוקי. חיילי צה"ל מקבלים שירות רפואי בצה"ל – – –

יעקב שמאי (הליכוד):

חברת הכנסת גוז'נסקי, את באמת רוצה ללמד אותי? את באמת חושבת שאני לא יודע?

אמרתי, ואני חוזר ואומר, שחבר הכנסת לס בעצם מגלה לנו שראש הממשלה חוטא ומחטיא אחרים. מדוע? מפני שבתוקף תפקידו כשר ביטחון, ומאז 1977 הוא כבר שימש כשר ביטחון קרוב לעשר שנים, הוא בעצם לא רצה לפטור את משוחררי הצבא והחיילים מהתשלום, והוא זה שמנע זאת. והיום הוא יכול היה, בתוקף תפקידו כראש ממשלה, לפתור את הבעיה. וראה זה פלא: חוק ביטוח בריאות ממלכתי, שהממשלה בראשותו אישרה, ואשר הועבר לכנסת, הוא זה שלא רוצה להעביר את זה. ובעצם כל מה שאמרת, תפנה את האצבע המאשימה שלך כלפי ראש הממשלה ושר הביטחון. אל תעשה לנו כאן דמגוגיה זולה באמצעות שאלה לשר שטרית.

קריאה:

מה תעשה ב-10 במאי? אתה בעד או נגד?

יעקב שמאי (הליכוד):

ועכשיו אני רוצה לומר לך את הסוד שלי. חבר הכנסת פרופסור לס, המנגנון ההסתדרותי הבזבזני כבר קיים 73 שנים. הוא שולח שלוחות לכנסת. שלוחה אחת בדמותך, שלוחה אחת גרורה בדמותך, שבאה לכנסת להראות לנו איך צריך להנציח את המנגנון. ואנחנו נאמר לך ולעם: אנחנו נחליף את המנגנון הזה, אנחנו נשנה את השיטה, אנחנו נטאטא את השחיתויות, אנחנו נרפא את קופת-חולים, אנחנו נחזק את ההסתדרות, אנחנו נגדיל את כוחו של האיגוד המקצועי, אנחנו נצמצם את המנגנון, ועל-ידי כך נחסוך כסף למדינה ולממשלה, ניתן שירותי בריאות לילדים, ניתן שירותי בריאות לחיילים משוחררים, ניתן שירותי בריאות לקשישים. את זה לא עושה קופת-החולים שאתה מגן עליה, שאתה כואב את כאבה. מדוע אתה לא כואב את הכאב של העם, של הסובלים, של החולים?

יורם לס (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת לס ---

נעמי בלומנטל (הליכוד):

יעקב שמאי (הליכוד):

כואב לי כיצד אתה, רופא, שיודע כמה חברי הסתדרות אינם היום בין החיים רק מפני שקופת-חולים לא סיפקה להם את השירותים ---

יורם לס (העבודה):

תתבייש לך.

יעקב שמאי (הליכוד):

אתה יודע את זה.

יורם לס (העבודה):

תתבייש לך.

יעקב שמאי (הליכוד):

אני רוצה לומר לך, פרופסור לס, באמצעות השר שטרית, שעושה לנו כאן פיליבסטר, ואני רוצה לומר לך, השר שטרית: הממשלה בחרה את השר הכי לא מתאים לפיליבסטר. יש לך כושר רטורי, אתה מסוגל להחזיק כאן שעות, אבל אתה הרי אומר כאן דברים שגם אתה לא מסכים להם. אתה מייצג במקרה זה את עמדת הממשלה ואתה רוצה להגן עליה.

לכן, אני אומר לכם, הנושא של חוק הבריאות הוא בנפשנו. גם אם היום, עם הפיליבסטר, תמנעו מהעם לקבל את החוק, תמנעו מאזרחי מדינת ישראל, מכל אזרח באשר הוא, להיות זכאי לקבל את שירותי הבריאות חנם, באמצעות התשלום של הביטוח הלאומי בלבד – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

כבר העברנו את הסעיף הזה.

יעקב שמאי (הליכוד):

– – – אני רוצה לומר לך, ב-10 במאי נבצע את המהפך בהסתדרות, נחליף את ההנהגה, וב-11 במאי תהיה להסתדרות מנהיגות חדשה בראשות הליכוד.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

הי"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יעקב שפי, בבקשה, ואחריו – חבר הכנסת אברהם רביץ.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חבר הכנסת שמאי, אחר כך אתן לך את חוות דעתי איך היתה ההופעה.

יעקב שפי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, חברי הכנסת, אני נחשב לאחד מחברי הכנסת שיושבים פה הרבה ושומעים את כל הדוברים. להפתעתי, בשלושת החודשים האחרונים השם המוזכר ביותר כאן בכנסת הוא חיים הברפלד. וחברים מספר אפילו העלו פה היום הצעה, שאולי הברפלד יבוא לדבר כאן. אבל הם יודעים שהוא לא יכול לדבר כאן, ולצערי הם מנצלים את הבמה הזאת לתעמולת בחירות, כאשר הם יודעים שאי-אפשר להשיב להם. אני חושב שזה לא מכובד שעושים את הדברים האלה.

בין הדוברים שמעתי מספר לא קטן של דוברים שלא מבינים בכלל מה זו ההסתדרות. יש כאלה שיודעים, אבל רוב אלה שדיברו לא יודעים מה עושה ההסתדרות. הם לא יודעים מה הנושאים שמטפלים בהם. כאחד שהוא גאה על כך שהיה חבר בהסתדרות, במוסדות של ההסתדרות – היום לא, היום אני כאן – אני מודיע לכם שההסתדרות עושה עבודה גדולה, והיא משלימה את מה שעושה הממשלה.

דוד מנע (הליכוד):

הממשלה משלימה את מה שעושה ההסתדרות.

יעקב שפי (העבודה):

חבר הכנסת מנע, אני השתדלתי בלי קריאות ביניים.

אני חושב שאנחנו צריכים להפסיק להשמיץ מבוקר עד ערב אותו גוף שנקרא הסתדרות, ולהתעסק באותם דברים שאנחנו צריכים להתעסק בהם.

שמענו היום דברים שלא היו ולא נבראו. אמרה כאן חברת הכנסת בלומנטל, ולאחר מכן שאלתי אותה מה זה, היא לא הסבירה לי; היא דיברה לפחות חמש דקות על ג'קוזים. שאלתי אותה מה זה, היא לא יודעת. אבל זה לא מפריע לזרוק האשמות והשמצות.

ההסתדרות עשתה ועושה עבודה טובה. ואם צריך לתקן, מתקנים. ואני חושב שמאז נכנס הברפלד לתפקיד הוא עשה הרבה דברים טובים, כמו קודמו השר קיסר. וזה לא יעזור לאיש. את הדברים הטובים אי-אפשר לקחת מהם. ואם צריך לתקן, אני אחד מאלה שמוכנים לתקן.

לכן אני מציע שנתרכז בנושאים שאנחנו צריכים להתעסק בהם, ולא להפוך את הכנסת לבמה לתעמולה לבחירות להסתדרות. תודה רבה.

הי"ר על עלי:

חבר הכנסת אברהם רביץ, ואחריו – חבר הכנסת שלמה בוחבוט.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אני רוצה באמת לשאול אותך שאלה, ולא לקנטר.

נדמה לי שבבית הזה אני אולי חבר הכנסת היחיד שאיננו מחויב לאף אחד. אני משתתף כאן בדיונים, שומע ומאזין לכל הצדדים, לומד את החומר ומשתדל להבין כדי להשתכנע לצד זה או אחר. זוהי המציאות. אני לא חייב לאיש דבר. אני לא שייך לקליקה זאת או לקליקה אחרת.

חברי ההסתדרות שמשתדלים לשכנע אותי, אני שואל אותם: תגידו לי בבקשה, מדוע יש לחלק את הגבייה? והם אומרים לי שחשוב מאוד ש-50% מהגבייה תגבה ההסתדרות, כדי ליצור את הקשר בין החבר למוסד החשוב הזה. שיהיה קשר. כך הסבירו לי. אני לא כל כך מבין מה משמעות הקשר, מה חשיבות הקשר הזה. אבל אני מתאר לעצמי, שאם הם אומרים כך, כנראה יש חשיבות לקשר ישיר שנוצר בין הנותן והמקבל. זאת אומרת, החבר נותן, ההסתדרות מקבלת, וזה מוליד איזה קשר נפשי או כלכלי או אחר, אינני יודע. אני אינני מבין בזה. אבל נאמר לרגע שיש חשיבות למוסד החשוב הזה שנקרא ההסתדרות – כדי שיהיה קשר ישיר של החבר אל ההסתדרות.

אבל אני שואל: גם אם נגיד שזה נחוץ, מהו המחיר של הקשר הזה ומה משמעות המחיר של הקשר הזה מבחינת טובת ההסתדרות או טובת קופת-החולים הכללית של ההסתדרות? ואיש לא הצליח לומר לי איזה אחוז מתוך הסכום הכולל תכרסם הכפילות בגבייה שנוצרת על-ידי הגבייה מצד אחד על-ידי הביטוח הלאומי, ובחלק השני גבייה על-ידי ההסתדרות, או קופת-חולים ויה ההסתדרות או להיפך.

אין כל ספק שהקשר הזה עולה בממון רב. אני יוצא מתוך הנחה שכולנו רוצים ברווחת ההסתדרות ובשימור התפקיד החשוב שיש לה בחברה. הבה נראה מה באמת תעשה ההוצאה המיוחדת הזאת לקופת-חולים של ההסתדרות, הרי זה יצטרך לבוא על חשבון משהו. אדוני השר, אני שואל אותך האם זה כדאי? מה יקרה? אם נאמר שיש אחוזים מסוימים – אינני יודע מה הם וארצה לשמוע ממך מהו השיעור שיופחת מהצרכים הרפואיים אל המנגנון הכפול. ואם זה יבוא על חשבון הרפואה, הרי יצא שכרו בהפסדו. וזאת מדוע? מכיוון שהרפואה במסגרת קופת-חולים של ההסתדרות תסבול, ואז

יהיו חברים רבים שיעברו לקופות-חולים אחרות, ששם אין ההוצאה הכפולה הזאת. ואם כן, מה הרווחתם? תודה רבה.

הי"ר ע' עלי:

תודה רבה. חבר הכנסת שלמה בוחבוט, ואחריו – חבר הכנסת אריאל ויינשטיין.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

תשאיר לי זמן לענות להם.

הי"ר ע' עלי:

יש לך כל הלילה. הרי הבמה שלך.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

שלא אשכח לענות לכולם.

הי"ר ע' עלי:

תרשום.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני רושם. אני לא מתכוון להזניח שום שאלה.

הי"ר ע' עלי:

בסדר גמור.

שלמה בוחבוט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, קודם כול אני רוצה לברך אותך כאיש עיר פיתוח, כראש עיר פיתוח, על הצורה שבה אתה מנהל את הישיבה ונותן לה גוון ענייני יותר. הדיאלוג והוויכוח בין אנשי הליכוד לבין אנשי מפלגת העבודה רק מכניס חיים בוויכוח חשוב מאוד.

כשאני יושב כאן ושומע את חבר הכנסת שמאי, את חברת הכנסת בלומנטל, אני יודע שכל מה שהם אומרים – לא מתכוונים.

יעקב שמאי (הליכוד):

ברצינות?

שלמה בוחבוט (העבודה):

אחרת אני שואל אותך שאלה, חבר הכנסת, חברי שמאי – – –

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הוא יכול לומר לי אם אני מתכוון או לא?

שלמה בוחבוט (העבודה):

כך אני חושב. אני שואל אותך שאלה: אם באמת ההסתדרות כל כך גרועה – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שמאי, הוא יכול לומר. אם זה אמת או לא, זה כבר עניין של פרשנות.

יעקב שמאי (הליכוד):

ודאי שלא אמת.

שלמה בוחבוט (העבודה):

חבר הכנסת שמאי, אני שואל אותך שאלה: אם אכן ההסתדרות כל כך גרועה, מדוע אתם רוצים להיות בראשה, מדוע אתם נמצאים בפנים, מדוע אתם לא טורקים את הדלת ולא יוצאים החוצה? אתה קם ואומר בפאתוס: אנחנו נשנה. זה מזכיר לי אותם מרצים בתקופות של מפא"י ההיסטורית, שעברו מעיר לעיר ופעם דיברו על מפד"ל, פעם דיברו על מפא"י, והם לא מאמינים במה שהם מדברים.

יעקב שמאי (הליכוד):

שלמה בוחבוט (העבודה):

אני דיברתי על מרצים מקצועיים שקיבלו שכר.

אני רוצה להזכיר לך, חבר הכנסת שמאי, ההסתדרות היתה בין החלוצים שהקימו את מועצות הפועלים בערי הפיתוח. חבר הכנסת שמאי, תשמע. הקשבתי לך בקשב רב.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

דבר אלי. אני אחר כך אגיד לו.

יעקב שמאי (הליכוד):

הוא מדבר בשמי, אומר לי אם אני מתכוון או לא מתכוון -- --

שלמה בוחבוט (העבודה):

שאלתי, וגם ציינתי שאתה לא מתכוון. אתה יודע היטב שההסתדרות היתה בין אלה שהובילו בערי הפיתוח -- --

יעקב שמאי (הליכוד):

אתה מכיר את השיר הידוע -- --

שלמה בוחבוט (העבודה):

– – הקימו את המפעלים הראשונים. אנחנו רואים את "טלרד", את המפעל של "כור", "תדיראן" בעפולה. אנחנו יודעים שקופת-חולים הקימה את כל המרפאות בערי הפיתוח. ואתה בא ואומר כאילו לא נעשה דבר, כאילו הכול ממוטט. על מה אנחנו מדברים?

חברי, חברי הכנסת, אני מדבר אליכם לא כחבר כנסת בלבד אלא גם כראש עיר. אני יודע היטב שכל קופת-החולים האחרות – "מאוחדת", "לאומית", "מכבי" – אינן קולטות קשישים, אני מתכוון לקשישים עולים, אינן קולטות חולים כרוניים עולים חדשים. ומי כן קולט? קופת-חולים הכללית.

אני נמנה עם אלה שחושבים שצריך לעשות רפורמה בהסתדרות, ואני מאמין בהנהגה החדשה שצומחת בהסתדרות. תיקחו את המנהיגות בערי הפיתוח, בקריית-שמונה יוסף שלום, מזכיר מועצת פועלים צעיר, דינמי, אשר שמואלי בנהרייה וכל החברים בערי הפיתוח, זאת לא מנהיגות צעירה?

חבר הכנסת שמאי בא היום ורוצה להציל את ההסתדרות... אתה והחברים שלך רוצים להיכנס להסתדרות ולהרוס אותה. אילו הייתי מאמין שאכן הכוונה שלכם נכונה ואתם רוצים לשנות, יכול להיות שבאמת גם אנחנו היינו חושבים אחרת.

הי"ר י' עזרן:

כמה זמן אדוני רוצה?

שלמה בוחבוט (העבודה):

עשר דקות.

הי"ר י' עזרן:

מההתחלה? אי-אפשר.

שלמה בוחבוט (העבודה):

אני בא ואומר, חברים, אמרתי את זה גם אתמול, כשאנחנו דנים, ברור שיש כאן ויכוח פוליטי בין תפיסות עולם שונות, בין תפיסה מקומית ובין תפיסה מרחבית, אבל ברור כאן שבכל אופן צריך לעשות איזה שינויים. אני מאמין שחיים הברפלד, עם הצוות הצעיר, הולכים לעשות רפורמות מרחיקות לכת בהסתדרות לטובת אותם עובדים שהם נאבקים למען עתידם.

היו"ר י' עזרון:

תודה.

קריאה:

אדוני היושב-ראש, הערה לסדר.

היו"ר י' עזרון:

אדוני, אתה רשום אצלי, וגם חבר הכנסת ויינשטיין.

קריאה:

קיבלנו עכשיו תוספת לסדר-היום בנוגע לחוק מימון מפלגות. לשיבת הכנסת ביום רביעי – כבר לא; ד' בניסן – כבר לא; 16 במרס – עוד כמה דקות וגם זה לא. ומכיוון שהנושא הזה הוא נושא בג"ץ רגיש, אני מעיר את תשומת לבך, אדוני היושב-ראש, שיש לרשום בסדר-היום שלנו תאריך מדויק לדין בחוק מימון המפלגות. כי יהיה מי שיאמר שזה לא תקין מאחר שזה יום אחר – – –

היו"ר י' עזרון:

השטרות המוקדמים פסולים והמאוחרים כשרים, כלשון התלמוד.

חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, בבקשה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני שמעתי את חבר הכנסת בוחבוט אומר איך חבר הכנסת יעקב שמאי רוצה להרוס את ההסתדרות. ואני מבקש לספר לחבר הכנסת בוחבוט, שהוא בקדנציה ראשונה בכנסת, איך חבר הכנסת יעקב שמאי רצה "להרוס" את ההסתדרות. אני רוצה לספר לך.

ישבתי עם חבר הכנסת יעקב שמאי בוועדת הכספים, וכתוצאה מהאינפלציה הגדולה שהיתה בשנות ה-80, הוא הגיש הצעה, ששר הכלכלה והתכנון שמעון שטרית, שהיה באותם ימים חבר בוועדה, היה עד לה, הצעת חוק למשכנתאות, שבאה לנסות לענות על הבעיה של אלה שלהם אני קורא הסתדרות.

הסתדרות בעיני היא לא מנגנון, הסתדרות בעיני היא אותם אנשים שנקראים אנשי עמל, נקראים שכבות מעוטות יכולת, נקראים פועלים, נקראים עובדים, תגידו אתם את השם. זה לא מנגנון הסתדרות, אלה אנשים. אני רוצה לספר לך, חבר הכנסת בוחבוט, איך חבר הכנסת שמאי המשיך "להרוס" את ההסתדרות. אני הייתי אז מרכז הקואליציה בוועדת הכספים.

קריאה:

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

בוודאי במרכאות.

יעקב שמאי (הליכוד):

היו"ר י' עזרן:

יש לך עורך-דין מעולה, תן לו להשיב.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני לא עורך-דין, אני מדבר עובדות. עורך-דין מעלה טיעונים, אני מדבר על עובדות.

היו"ר י' עזרן:

אני מתקן: סניגור מעולה. בבקשה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

מליץ יושר.

חבר הכנסת רביץ גם הוא היה בוועדת הכספים, ישב אתנו.

היו"ר י' עזרן:

הוא מעריך את השמאות שלך.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

חבר הכנסת שמאי העלה את ההצעה והיתה התנגדות של כולנו, מטעמים תקציביים לא היינו מוכנים לאשר את החוק. כל הקואליציה התנגדה. הממשלה עמדה ליפול על הנושא הזה.

יעקב שמאי (הליכוד):

זו היתה ממשלה בראשות הליכוד, ראש ממשלה ממפלגתי.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

הרשה לי. אל תפריע לי לא להפריע לך, לעזור לך. אני רוצה לדבר על עובדות. אני זוכר פגישה אצל ראש הממשלה. אתם יודעים איך קוראים לזה בשעה כזאת, ב-23:45. דרך אגב, אני מבקש לרשום את השר שמעון שטרית בספר השיאים של גינס, משעה 15:00 הוא על הבמה, לא כל הזמן מדבר – --

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

מ-15:30. נא לרשום בספר השיאים.

היו"ר י' עזרן:

הוא עוד לא עבר את חבר הכנסת מיכאל איתן, שעמד כאן 11 שעות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני זוכר פגישות אצל ראש הממשלה, אני זוכר את האוצר בא ואומר לחבר הכנסת יעקב שמאי: זה יעלה מאות מיליונים.

יעקב שמאי (הליכוד):

אמרו שזה יעלה מיליארדים.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת שמאי, למה אתה מערער על הערכה אמיתית, שמאות מקצועית.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

הוא לא רק מעריך, הוא גם מעריך וגם שמאי.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

על החוק שלך אמרו אנשי האוצר והביאו דוגמאות. ישבנו בוועדת הכספים, עד – לא עד מדינה אלא עד אמיתי – השר שטרית – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

עד נאמן.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

וחבר הכנסת רביץ. מי עוד היה אז בוועדת הכספים? היו ויכוחים, הלכו לראש הממשלה. קראו את חבר הכנסת יעקב שמאי לראש הממשלה דאז, איך לומר – לכופף אותו. נדמה לי שכמעט ראיתי דמעות בעיניים, אני לא בטוח. בהגנה על אותם אנשים – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

דמעות של ראש הממשלה או שלו?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

דמעות של כעס, לא אצלו. דמעות של החלטיות אולי אצלו. ראיתי דמעות לא במקום אחד. באיזו נוקשות נאבק על החוק. והוא נאבק על החוק ויצא חוק לבעלי משכנתאות, וכיום עשרות אלפים מודים לו על כך שתשלומי הריבית הרצחנית ירדו והם מסוגלים היום להביא פת לחם למשפחות. אנחנו יודעים שכתוצאה מהאינפלציה של שנות ה-80 – – –

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת ויינשטיין.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

מייד אני מסיים. אלמלא שמעתי את חבר הכנסת בוחבוט אומר מה שאמר, לא הייתי מתייחס. היו לי כמה שאלות, ואם יהיה לי זמן בסיבוב הבא, אשאל. אבל שיבוא חבר כנסת חדש, עם כל הכבוד – גם אני חבר כנסת חדש, אבל אחרי הפסקה – לבוא לכאן ולומר שממניעים פוליטיים חבר כנסת רוצה להרוס, אחרי שאני עד למאבקים שלו כאיש בעל רגישות סוציאלית עמוקה, כאדם שנאבק למען העובדים. לא למען ההסתדרות, לא למען המנגנון; אנחנו נאבקים נגד המנגנון, לא נגד חברי ההסתדרות, הם בשר מבשרנו. אולי קיבלנו שם יותר קולות בבחירות הכלליות לכנסת מאשר מפלגת העבודה בתקופות מסוימות. אנחנו נגד ההסתדרות? רק מי שמזהה את ההסתדרות עם מנגנון, כי הוא רגיל בהלך המחשבה שלו מאז קום המדינה שההסתדרות היא מנגנון, יכול לחשוב כך.

אתמול קראתי מדוח מבקר המדינה איך הכניסו 43 מנהלים מההסתדרות לקופת פנסיה וזה עלה 40 מיליון שקל. זה כתוב שחור על גבי לבן. מי שחונך מילדותו לזהות את ההסתדרות עם מנגנון, בעיניו חבר הכנסת יעקב שמאי הורס את ההסתדרות, כי הוא נגד המנגנון, כי כולנו נגד המנגנון הדורסני, הדואג לעצמו, המנהל את קופות הפנסיה ומשקיע את הכספים בעצמו, ומבזבז את הכספים. לכן הפנסיונרים נשארים היום עם פרוטות אחרי שחסכו 20 ו-30 שנה.

אני מסכים להגדרה, חבר הכנסת יעקב שמאי נאבק בהסתדרות כהסתדרות, רוצה לשנות אותה מבפנים. אנחנו נותנים לו כתף. אתמול היו 3,000 איש ב"היכל התרבות", מילאו את האולם, ו-40,000 איש היו בהפגנה בחוץ. הייתי שם ולא האמנתי. לפני שבוע-שבועיים אמרתי: יעקב, אתה

הולך למלא אולם בערב, אתה תמלא אולם? הוא אמר: אני אעשה את זה. לא האמנתי לו. אבל אתמול יצאתי החוצה וראיתי אנשים מחכים בחוץ. יש כמיהה. אל תגידו שהוא הורס את ההסתדרות. זה לא נכון. הדברים נרשמים בפרוטוקול, צריך לומר את האמת.

אפשר להיאבק בדעות, אני מתכוון לשאול את השר לדעותיו. אני לא נאבק בו אישית, להיפך, רשמתי אותי בספר השיאים של גינס בזה הרגע. אני מקווה שפעם מישהו מחברי יעבור אותו – – –

היו"ר י' עזרן:

לצערי הרב, הפרוטוקול עכשיו רק נקלט, לא נרשם.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

סליחה, נקלט.

אני רוצה לשאול את השר שטרית. היינו באנגליה וראינו – – –

היו"ר י' עזרן:

אדוני – – –

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

הרי יש זמן.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אולי בסיבוב השני.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני מוכן לשאול את השאלה בסיבוב השני.

היו"ר י' עזרן:

לא הפרעתי לך לפתח את התזה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אקבל את רשות הדיבור בסיבוב השני, עד שראש הממשלה יחזור. הצעתי שנקציב לו בזה הרגע, פה אחד נקציב לראש הממשלה טיסה ב"קונקורד". זה יחסוך שמונה שעות.

היו"ר י' עזרן:

תודה.

דב שילנסקי (הליכוד):

הודעה.

היו"ר י' עזרן:

הודעה, ואחר כך – חבר הכנסת סילבן שלום.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנחנו פה מדברים ודנים ובינתיים הקומבינטורים עושים קומבינציות. אני בא עכשיו מלשכת היושב-ראש, אני לא מגלה סוד ששמעתי בהסתר, הועבר פתק לשר שחל והפתק הוקרא לפקידה בנוכחותי, ושם נמסר דבר כזה: ברגעים אלה עומדים להגיע להסכם סיעת מרצ עם יושב-ראש הוועדה חבר הכנסת עמיר פרץ, ולפיו היושב-ראש ימשוך את החוק ותמורת זאת הם יקבלו שימשכו גם את חוק ים-המלח.

אני חושב שזאת שערורייה. אני מודיע את זה לכולם, לכולי עלמא. אני פונה עכשיו לכל חברי מרצ המאזינים, שיפציצו – – –

קריאה:

דב שילנסקי (הליכוד):

תן לי לגמור לדבר. שמעתי את זה במו אוזני, כי הפתק הוכתב לשר שחל בנוכחותי. אני לא האזנתי בסתר. מי שהכתיב את הפתק ראה שאני שם. זו לא האזנת סתר.

חברי הכנסת, אני פונה לאנשי מרצ להפציץ את הסיעה שלהם. אתם יודעים שאני הייתי כל הזמן בעד בשר כשר, אבל אנשי מרצ כל כך התבזזו אתמול. הרי האידיאולוגיה שלהם היתה בעד בשר טרפה, אבל בשביל הכיסא הם מכרו אתמול את האידיאולוגיה. תפציצו את הסיעה שלכם, שבשביל כיסא, שבביל איזו אמביציה, הם הולכים שוב להפקיר ולמכור את האידיאולוגיה.

קריאה:

מרצ טובלים ושרץ בידם.

היו"ר י' עזרן:

יש הודעה. חבר הכנסת סילבן שלום, אני מבקש את סליחתך.

סילבן שלום (הליכוד):

אני לא מוכן. חיכיתי והגיע תורי.

היו"ר י' עזרן:

אבל יש הודעה.

סילבן שלום (הליכוד):

תורי היה לפני כן. אני מחכה כבר 20 דקות. הקדימו דוברים אחרים לפני.

היו"ר י' עזרן:

בבקשה.

סילבן שלום (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אנחנו עדים כאן לפרפורי הגסיסה של ההסתדרות הכללית; פרפורי הגסיסה של הדינוזאור הזה, שבסופו של דבר ישבוק חיים. תמשכו עוד חצי שעה, עוד שעה, ואפילו אם תנצחו היום, תמשכו עוד חודש או עוד חצי שנה. הגוף הזה מפרפר כבר שנים ארוכות, והיום זה כנראה הפרפור האחרון שלו. צריכים כולם כאן לדעת, שמדובר בפרפורי גסיסה של גוף, שאתם מחזיקים אותו בהנשמה מלאכותית בכוח, אבל בסופו של דבר הוא ילך בדרך כל חי. קופת-חולים קורסת. "הסנה" קרסה. קרנות הפנסיה קורסות. כל הגוף הזה קורס.

קריאה:

סילבן שלום (הליכוד):

"כור" קרסה כל זמן שלא הצילו אותה. אילו היה המצב כזה שאפשר היה לומר שרק מנהלי "כור" טעו ולכן היא קרסה, הייתי מדבר על מנהלי "כור". אילו רק מנהלי "הסנה" לא היו טובים ולכן "הסנה" קרסה – אז מנהלי "הסנה". אילו רק מנהלי קרנות הפנסיה לא היו טובים ולכן קרנות הפנסיה קורסות – מנהלי קרנות הפנסיה. אילו רק מנהלי קופת-חולים – אולי רק מנהלי קופת-חולים. אבל כשגם קופת-חולים, גם "הסנה", גם קרנות הפנסיה וגם "כור" לשעבר, כולן קורסות, מתברר שהסיבה היא למעלה – הנהגת ההסתדרות הכללית קורסת. הגוף הגדול הזה קורס כי הנהגה שלו כבר לא קיימת. זאת הנהגה של עסקנים, הנהגה שבינה לבין המציאות אין שום דבר.

לכן, אדוני היושב-ראש, אני חושב שחבל היום להמשיך את הפארסה הזאת שאנחנו רואים כאן במשך זמן ארוך, לתת לגוף הזה לגסוס ולמות מיתת נשיקה. אם יצליחו להשאיר אותו בחיים – – –

היו"ר י' עזרן:

אתה לא מאמין בתחיית המתים?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

הוא יחיה עוד 70 שנה, ועוד – – –

סילבן שלום (הליכוד):

אני מאוד מקווה שלא תצליח בכך, ואסביר לך גם למה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

סילבן שלום (הליכוד):

אני בעד איגוד מקצועי, אבל אין שום סיבה שההסתדרות תעסוק בשיכון. יש חברות שיכון. אין שום סיבה שהיא תעסוק בבנקאות, יש בנקים. אין שום סיבה שהיא תעסוק בתיירות, יש חברות תיירות. אין שום סיבה שהיא תעסוק בכל הדברים שיש המון מהם במדינה כולה. היה לה תפקיד והוא נגמר.

למה אני אומר את הדברים? אני אומר את הדברים, אדוני היושב-ראש, כי צריך להבין דבר אחד, וטוב שכל הציבור ידע. כל שקל שכל אחד ממבוטחי קופת-חולים משלם, 28 אגורות ממנו הולכות להסתדרות הכללית. למה אני אומר את הדבר הזה?

עמנואל זיסמן (העבודה):

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

היו"ר י' עזרן:

רבותי, אני לא יכול להרשות פה סימפוזיון, עם כל הכבוד. אני מצטער מאוד.

סילבן שלום (הליכוד):

למה אני אומר את הדבר הזה? אני אומר את הדבר הזה, אדוני היושב-ראש, כי גירעון קופת-חולים הוא כמעט 450 מיליון שקלים לשנה. מתברר, הפלא ופלא, שתקציב הוועד הפועל הוא כמעט 450

מיליון שקלים לשנה. זאת אומרת שהגירעון של 450 מיליון שקלים נגרם בגלל אותם 450 מיליון שקלים שלוקחים מכספי המס אחיד. אילו לא לקחו 28 אגורות מכל שקל והעבירו הכול לקופת-חולים הכללית, היא היתה הופכת להיות קופה מאוזנת, קופה טובה, שמושכת ציבור מבוטחים חדש, צעיר, בריא, רענן, קופה שעוסקת בבריאות נטו, ולא היתה מגיעה למצב שנמצאים בו כיום.

אדוני היושב-ראש, אתה יושב-ראש רביעי מהתחלת הישיבה, אני מבקש שלפחות אתה תפסיק את הביזיון. זהו ביזיון של הכנסת. מבזים את כבודה של הכנסת. אפשר גם להפסיד בכבוד. אולי תנצחו, אבל לא ניתן למשוך את הדבר הזה עד אין קץ. אתם עושים דבר שלא ייעשה, שיילמד על-ידי כל הממשלות הבאות, ובסופו של דבר ייווצר מצב, שכל ממשלה שלא יהיה לה רוב תוכל למשוך את ההצבעות ימים ושבועות, עד שנגיע ליום שישי, נפסיק את ההצבעה, נגיע ליום ראשון. צריך להפסיק מייד את הפארסה הזאת ולהגיע להצבעה. אם יהיה להם רוב – יהיה להם רוב, אם לא – לא, אבל לגמור את העניין הזה. תודה רבה.

היו"ר י' עזרן:

תודה רבה.

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

היו"ר י' עזרן:

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת. בבקשה.

עמנואל זיסמן (בשם ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ועדת הכנסת קבעה את הוועדות הבאות לדיון בהצעת חוק ובהצעה לסדר-היום, כדלקמן: ועדת החוקה, חוק ומשפט תדון בהצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון מס' 8), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת אלי דיין; ועדת הכלכלה תדון בהצעה לסדר-היום של חבר הכנסת גדעון שגיא בנושא "שיכון לתושבי יש"ע המבקשים לגור במרכז הארץ".

חילופי גברי בוועדות הכנסת

עמנואל זיסמן (בשם ועדת הכנסת):

הנני מתכבד להודיע בזאת על חילופי גברי בוועדות מטעם סיעת הליכוד: בוועדת הכנסת יכהן חבר הכנסת דוד מנע במקום רוני מילוא שפרש מהכנסת; בוועדת החינוך והתרבות יכהן חבר הכנסת אסעד אסעד במקום חבר הכנסת מאיר שטרית; בוועדת הפנים ואיכות הסביבה יכהן חבר הכנסת אריאל ויינשטיין כממלא-מקום קבוע; בוועדת הסמים יכהן חבר הכנסת אסעד אסעד במקום חבר הכנסת שאול עמור; בוועדה לערוץ השני יכהן חבר הכנסת רון נחמן במקום רוני מילוא; בוועדת הכספים יכהן חבר הכנסת דוד מגן במקום חבר הכנסת דן תיכון; ובוועדה לענייני ביקורת המדינה יכהן חבר הכנסת דוד מגן כיושב-ראש הוועדה במקום חבר הכנסת דן תיכון.

היו"ר י' עזרן:

תודה.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר י' עזרן:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16), התשנ"ד-1994, שהחזירה ועדת הכספים לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. תודה.

הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי ורווחת האדם

התשנ"ד-1994

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר י' עזרן:

להערותך, חבר הכנסת הרב רביץ, פלאי פלאים, הכנסת נוהגת כעת לפי ההלכה היהודית. למה? השעה 24:00. אמרת שהתאריך אינו זה המופיע בהצעה שהונחה על שולחן הכנסת. זה תאריך מלאכותי.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

היו"ר י' עזרון:

אדוני, ירשה לי. הנוהל הוא שאנחנו ממשיכים כעת באותה השפעה של היום שעבר, כמו יומא אריכתא, וזה הנוהל הקיים. לכן אני לא חושב שזה דבר שאפשר "לבגץ". אני פשוט בדקתי את זה. זה לא סתם. אדוני השר, בבקשה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כמה וכמה שאלות הופנו אלי במהלך הדקות האחרונות, ואני רוצה לנצל את ההזדמנות הזאת, כדי לתת תשובות, עד כמה שאפשר כנות, על השאלות שנשאלו.

ראשית, אני רוצה להשיב למי שנמצאים כאן, כי זה ההיגיון. ההיגיון הוא להשיב למי שנמצאים כאן. אני רוצה להשיב, ראשית, לחבר הכנסת רביץ. אתה אמרת שאתה בא לעניין מתוך שיקול דעת פתוח ואתה עדיין לא גיבשת עמדה. אני רוצה לומר לך, שהעיקרון שקיבלנו אומר, שגם כאשר מדובר בגבייה משותפת, שיעור העמלה יהיה זהה לשיעור שמקובל בביטוח לאומי. זה קבוע. זה מסוכם. לכן, אין כאן מקום לטענה שכביכול תהיה הוצאה יותר גדולה. מוסכם ששיעור העמלה יהיה זהה לשיעור שמתקיים בביטוח לאומי. זה דבר ראשון.

דבר שני – התזה אומרת, שאם אתה מאפשר לגוף גם לגבות, אתה נותן לו, מבחינת ההסתדרות, קיום עצמי, כי אתה לא יכול להפוך אותו לסמוך על שולחן הממשלה. זה לא איגוד עצמאי. זה לא גוף שאתה יכול להגיד שהוא קיים בזכות עצמו. אתה מחזיר אותנו למודלים שהיו קיימים בארצות הקומוניסטיות, שבהן השלטון נתן את הכסף, השלטון פרנס. פה, כדי שתישאר הנשמה היתירה של הגוף הוולונטרי הזה, אתה חייב להשאיר לו יכולת גבייה עצמית.

דבר שלישי – מדובר פה על אינטרס ענייני, שהגוף שנותן את השירות יהיה לו קשר עם המבוטח ותהיה לו אחריות כלפיו. בשיטה שבה אתה הופך את קופת-חולים רק לקבלן ביצוע ואילו כל הכסף בא מהמדינה, אין קשר ענייני, אין אינטרס לגוף שמבצע לחסוך בהוצאות, אין לו אינטרס להיות יותר יעיל ואין לו קשר עם המבוטח. לכן, העניין הזה הוא עניין מקצועי והשיקול הוא שיקול ענייני.

לכן, משלושת הנימוקים שהזכרתי, יש הצדקה עניינית לתמוך בעניין, אף-על-פי שכל כך הרבה בוך זרקו, עד כדי כך שהשיקול הענייני נראה משני. אני אומר שמבחינת הערכים של הגנת האיגוד המקצועי, או הארגון הוולונטרי, חשוב שתהיה לו גבייה עצמית, ובלבד שכל כסף שנגבה לבריאות לפי חוק חייב ללכת רק לבריאות ובפיקוח ביקורת המדינה. מי שלא יעשה כן, מבצע עבירה, הוא עבריין. זה מה שקבענו. לכן, מה רע בזה? מי שטוען שכסף שנלקח לבריאות הולך למנגנון מושחת, הוא פשוט מטעה. הוא עושה הונאה של הציבור, כי בחוק כתוב שכל אותו חלק שמיועד לבריאות ילך רק לבריאות. כל שקל שנלקח לבריאות ילך רק לבריאות. אותם חלקים, שמוגדרים כ-0.8% או דמי

רווחה, ילכו ל"הפועל", וזה חיובי. הם ילכו ל"משען", וזה חיובי. הם ילכו ל"נעמת", וזה חיובי. מה רע בהמשך הקיום הזה? למה לשלול מבית-שאן את האפשרות שיהיה לה מעון של "נעמת"? למה לשלול מבאר-שבע בית-אבות של "משען", שעכשיו עובדים עליו, כמו זה שהקימו ברמת-אביב?

חבר הכנסת רביץ, אני רוצה לפנות אליך. אתה יודע שאני לא הייתי טוען טענה שאין לה ביסוס. לא דיברתי בפאתוס מיותר, אלא הבאתי לך הנמקות, אחת לאחת, לנקודות החשובות שהצגת.

לכן אני אומר: זה לגיטימי שארגון וולונטרי יפעל בשיטות האלה. מי רוצה לשנות את המצב? – אלה שרוצים להפסיק את הפעילות של הארגון. האם צריך לתמוך בהם? האם צריך לתת להם יד? מדוע? הרי מה היא ליברליות? ליברליות היא דווקא תמיכה בפעולה של ארגונים וולונטריים.

משום כך, חבר הכנסת רביץ: יש הצדקה למודל הזה. כל מי שמכפיש את קופת-חולים, בסופו של דבר נאלץ לקחת את סל הבריאות שלה. שמעת מחבר הכנסת לס שההוצאה הלאומית לבריאות ירדה אצלנו. אבל בכל זאת הרמה של הבריאות, אם היא 7.8%, היא עדיין גבוהה. אילו היינו אומרים שמדובר במערכת בריאות שפשטה את הרגל – דינו, החרשתי. אבל מדובר פה במערכת בריאות שבאים ללמוד אותה מכל העולם. מדובר פה במערכת בריאות שבה לגוף הוולונטרי הזה, שכל-כך אוהבים להכפיש אותו, יש 14 בתי-חולים; אין מקום בארץ שאין בו מרפאה. אם כך, למה לוקחים לעצמם את החירות – – –

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, רק שנייה אחת.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני באמצע נאום.

היו"ר ש' וייס:

אני לא מפסיק אותך, חלילה. כפי שנאמר לי, אתה לא באמצע, אלא אתה אפילו לא בשליש הראשון.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני כמעט שכנעתי את הרב רביץ.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, פשוט אין שומעים מלה. זה לא בסדר.

קריאה:

מצליחים לשמוע.

היו"ר ש' וייס:

כן, אתם מצליחים לשמוע? – אני מבקש מהסדרנים לסגור את הדלתות. נא להקשיב לשר שטרית.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני רוצה לומר לך, חברי, הרב רביץ, ולפנות אליך. משום שאמרת שאתה בא לעניין בשיקול דעת פתוח, אני רוצה לפנות אליך לנסות ולשקול תמיכה בעמדה שאומרת: בריאות טובה – כן. מניעה מגוף וולונטרי להמשיך ולתפקד כפי שתפקד בעבר, בשינויים שמתחייבים מהחוק – אני חושב שמניעה כזאת היא לא הוגנת. אני חושב שזה אנטי-ליברלי ומי שמציע זאת בעצם פוגע בשורשי התורה של חירות הפעולה, גם של יחידים וגם של גופים וולונטריים.

היו"ר ש' וייס:

רק רגע, לא שומעים. לא שומעים. חברי הכנסת גדעון שגיא ודדי צוקר, שבו בבקשה. חברי הכנסת יעקב שפי, דוד מנע, אברהם שפירא, ביבי נתניהו, לימור לבנת, שבו בבקשה. חברי הכנסת שמואל הלפרט ומנחם פרוש, נא לשבת.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

אני כאן בתורנות. אנחנו יושבים בתורנות. לו הייתי פה – הייתי צריך להוציא יושב-ראש אחר, ואני אף פעם לא עושה זאת. גם לא נתבקשתי על-ידיהם. אנחנו מנהלים את הישיבות בתורנות.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, שאלה אותי חברת הכנסת גוז'נסקי: למה צריך חצי גבייה? למה צריך? כבר השבתי לחבר הכנסת רביץ והסברתי שיש ערך לשמירת הקשר בין נותן השירות לבין המבוטח. אני טוען, שבעניין שיעור העמלה, מוסכם שהוא לא יעלה על שיעור העמלה של המוסד לביטוח לאומי. זה היה הסיכום. לכן, בעניין שיעור העמלה לא יהיה הבדל. בעניין של אפקטיביות הגבייה – מוסכם, בנוסחה שהממשלה הגישה, שהחסר יבוא מהבעלים. אבל אני מודיע לך, שעם גבייה נכונה אין שום סיבה – חבר הכנסת דדי צוקר, אני מנסה לראות בעיניים את הגברת גוז'נסקי –

קריאה:

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חברתי תמר, אני מבקש סליחה. לכן אני פונה אלייך. חבר הכנסת אדרי, אני מדבר עם חברת הכנסת גוז'נסקי. לכן אני פונה אלייך ואומר: תשקלי גם את השיקול הזה. יש ערך לקשר בין המבוטח לבין נותן השירות. אם אנחנו נגביל את שיעור העמלה, נדאג שמערכת הגבייה תהיה יעילה. היום, חברת הכנסת גוז'נסקי, רוב הגבייה נעשית בשיטת הניכוי מהמשכורת. לכן, הסבירות היא שנוכל בהחלט להגיע לרמת גבייה גם כאשר קופות-החולים תגבינה.

אני רוצה להגיד לכמה חברים – – –

היו"ר ש' וייס:

רגע אחד. אדוני השר, רק שנייה. לאט לאט. בבקשה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני רוצה להגיד דבר אחד לכמה חברי כנסת, שתקפו את ההסתדרות ואמרו: נכון, היא עשתה הרבה דברים גדולים, אבל עבר זמנה. אני רוצה להגיד לכם: איגוד מקצועי הוא דבר חיוני בכל חברה, בכל

כלכלה, ואי-אפשר להגיד שעבר זמנו של הגוף הוולונטרי כאשר הוא מקיים שירות חברתי חשוב ושומר על איזון הכוחות בין מעבידים לבין עובדים. אם הוא רוצה להמשיך ולעסוק במעונות-יום, בבת-אבות ובספורט עממי – מדוע למנוע ממנו את האפשרות הזאת?

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

לא, לא בגלוי. תעשו זאת במחתרת.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לכן, אני רוצה לפנות לחברי הכנסת ולבקש, שכאשר נגיע לשלב של ההצבעות המהותיות, הם ישקלו את הדברים במשקל נאות וראוי, ולא ייתפסו לסממאות שהושמעו מעל הבמה הזאת ומעל במות אחרות.

קריאה:

--- רבע שעה.

היו"ר ש' וייס:

כן, כן, יש בזה משהו.

קריאה:

היה צלצול לפני רגע. בשביל מה היה הצלצול? תגיד לנו שלא מתקיימת עכשיו הצבעה ונלך הביתה.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אדוני היושב-ראש, מותר לכל שר ---

היו"ר ש' וייס:

רבתי, רק שנייה אחת. התחלתי לנהל את הישיבה רק בשעה שתיים-עשרה, לפי התורנות שלי. בינתיים מדבר השר שטרית.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להגיד משפט אחד אחרון, לפני שאעלה הצעה בשם הממשלה ועל דעת יושב-ראש הוועדה שהגישה את החוק. אני רוצה לומר רק מלה אחת. אני מציע לחברי בליכוד, שמחאו כפיים להפרה של עקרון המוסריות של הכרעת הרוב, שלא יתעלמו מהמוסריות של הכרעת הרוב. בדמוקרטיה יש משקל מוסרי להכרעת הרוב. גם בתוך מפלגות וגם בתוך חברה יש משקל מוסרי להכרעת הרוב. לא צריך להפוך את הניתוח של הכרעת הרוב לדגל.

קריאה:

אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

רגע, תן לו לגמור. זה המשפט האחרון.

דוד מנע (הליכוד):

אבל אין צלצול. חמש דקות אין צלצול.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מנע, תקשיב לי. אם תצעק – אפילו לא אוכל להשיב לך.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

תסיים.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מבקש להעלות בקשה על-פי סעיף 127.

צחי הנגבי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

הנה, הוא מסיים. הוא מסיים, חבר הכנסת צחי הנגבי.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מבקש להעלות בקשה על-פי סעיף 127 לתקנון הכנסת.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

בוא נשמע.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אם תקשיבי, תשמעי.

היו"ר ש' וייס:

גברתי, חברת הכנסת בלומנטל. אדוני השר, רק שנייה, לפני שאתה מסיים אני רוצה להעיר פה הערה בקשר לצלצול, חבר הכנסת מנע. הרבה פעמים אנחנו מצלצלים מכיוון שאיננו יודעים כמה זמן השר ינאם.

צחי הנגבי (הליכוד):

אוי, באמת.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

אבל אני אבקש לסיים. תסיים. ביקשתי לסיים.

דוד מנע (הליכוד):

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חבר הכנסת מנע, תקשיב למה שאני מציע, כדי שתדע איך להצביע.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה, תסיים.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

אי-אפשר להתווכח אתי פה עכשיו. הבנתי, קראתי. אני מבקש לסיים, אדוני.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אדוני היושב-ראש, אני מעלה להצבעה בקשה לפי סעיף 127(א), להחזיר את הצעת החוק שכרגע –

--

דן מרידור (הליכוד):

יושב-ראש הוועדה ---

היו"ר ש' וייס:

רגע, אתן לכם, חברי הכנסת.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

בסעיף 127 כתוב: הממשלה או היושב-ראש.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

רבותי, הרי אתם רוצים שהוא יסיים. תנו לו לסיים.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

למה אתה לא קורא את סעיף 140? תקרא אותו.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

סליחה, תנו לו לסיים. חבר הכנסת עלי, אאפשר לך.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

לו היית מקשיב, חבר הכנסת מרידור, היית מבין שזה גם על דעת יושב-ראש הוועדה, והוא תיכף ידבר. אני אומר כרגע שאני, בשם הממשלה, מבקש שיחזירו, לפי סעיף 127(א), את הצעת החוק שכרגע אנחנו עוסקים בה, לוועדה שדנה בה. תודה רבה.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, יש כאן הצעה. לא צריך לקום. אני רואה. עובדיה, רגע. אל תשלחו לי פתקים בשעה הקרובה. אני לא קורא אותם. חבר הכנסת מנע, אתה מפריע. חברי הכנסת, אני לא ניהלתי את הישיבה.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

בוודאי, אני לא הרשיתי לשר לעלות. לא הזמנתי אותו, עם כל הכבוד. מייד אזמין.

חברים, אנחנו מנהלים את הישיבות בתורנות. לא הייתי פה במשך השעות האחרונות, אבל עקבתי, פחות או יותר, אחרי מה שהתרחש כאן. אני יודע שהיה צורך ליטול כאן החלטה קשה מאוד במשך תהליך ההתדיינות שלנו – שנטל על עצמו יושב-ראש הישיבה, סגן יושב-ראש הכנסת שילנסקי, ואחר-כך יושב-ראש הישיבה, סגן יושב-ראש הכנסת, עובדיה עלי – הקשורה לכמה עניינים תקנוניים, שלא הייתי מעורב בהם כאשר דובר על כך.

על כן, ברור לגמרי על-פי התקנון, לפי סעיף 127(א), שהממשלה או יושב-ראש הוועדה יכולים לבקש בקשה כזאת. זה ברור לגמרי. עם זאת, כדי למנוע תחושה של מחטפים וכן הלאה, אפשר לחבר הכנסת עובדיה עלי, אשר ניהל פה ישיבה קשה, להעיר את הערתו. אחר-כך אפשר לשר רובינשטיין לדבר, ואולי עוד לאחד. לאחר מכן נעבור להצבעה. בבקשה, אבל בקיצור יחסי, אם כי אני לא יכול להגיד "קיצור" אחרי שפה עמדו אחרים עשר שעות.

עובדיה עלי (הליכוד):

אחרי שהשר שטרית נאם פה שבע שעות, אתה רוצה שנקצר?

היו"ר ש' וייס:

אני אומר: יחסי. אמרתי: בקיצור יחסי.

עובדיה עלי (הליכוד):

לא אדבר שבע שעות.

היו"ר ש' וייס:

אני אומר "יחסי" כי אלה הערות לסדר.

עובדיה עלי (הליכוד):

לא אדבר שבע שעות. אדבר שבע דקות.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני תמה על השר שטרית, שהוא גם פרופסור למשפטים, שהוא בא ומציע להעביר לוועדה את ההצעה הזאת לפי סעיף 127(א).

דן תיכון (הליכוד):

לא שומעים.

עובדיה עלי (הליכוד):

אני מציע לשר שטרית לעיין בתקנון הכנסת. התקנון הזה מתייחס לדיון בהצעות חוק מטעם הממשלה. כשמדובר בהצעות חוק מטעם הממשלה, זכותו של נציג הממשלה, כאמור בסעיף 127(א), בכל שלב של הדיון בקריאה שנייה, רשאית הכנסת למשוך את – – –

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

נא לא להפריע. אני שוב מודיע: העובדה שצלצלו לא מפריעה לדיון הזה. אתם יודעים שאנחנו מצלצלים כאשר צפויה הצבעה. בבקשה.

עובדיה עלי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש כאן שתי הערות: א. הסעיף הזה מתייחס להצעות חוק של הממשלה. כפי שידוע, הצעת החוק המונחת לפנינו היא הצעת חוק פרטית. אני יודע שתוצאה להפנות אותי לסעיף 141, המדבר על סעיף 116 ועל סעיפים 118 עד 130. תיארתי לעצמי שתוצאה להפנות אותי לסעיף הזה.

מכל מקום, בכל מקרה שאתה תסתמך על הסעיף הזה – – –

היו"ר ש' וייס:

אני עוד לא יודע, אבל אני פשוט מפנה אותך.

עובדיה עלי (הליכוד):

אתה תידרש להביא זאת להצבעה של מליאת הכנסת.

היו"ר ש' וייס:

כן, זה ברור.

עובדיה עלי (הליכוד):

מליאת הכנסת תצטרך להכריע בסוגיה הזאת.

היו"ר ש' וייס:

זה ברור. זה ברור.

עובדיה עלי (הליכוד):

ביחס לסעיף 141 – הדברים האלה אומנם נוגעים לנושא הזה, אבל השאלה היא אם הפירושים המתחייבים מהסעיף הזה אכן ניתנים לפירוש.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

אין מה לעשות, אני יודע. אין דבר, חברים.

עובדיה עלי (הליכוד):

חבר הכנסת דן תיכון, סעיף 127 יהיה נכון בהסתמך על סעיף 141, בתנאי שכאן תהיה הצבעה של הכנסת בעד ההסרה.

היו"ר ש' וייס:

כן, ודאי. השר רובינשטיין. תראו, אני לא רוצה להמשיך בזה יותר מדי. אתן עוד לשניים-שלושה חברי כנסת לדבר, אבל באמת במסגרת של שתיים-שלוש דקות. השר רובינשטיין, בבקשה.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בכנסת וגם בממשלה יש חילוקי דעות בעניין חשוב הנוגע לביטוח בריאות ממלכתי. אבל אסור שאגב כך תתקבלנה החלטות וייווצרו תקדימים שיהרסו את הנוהג והנהל של הבית הזה ויבזו את הכנסת בעיני הציבור.

אני רוצה לומר, שאילו הלכתי לפי התקדים האומלל שנקבע כאן היום, הייתי יכול כעת, כחבר ממשלה, לעמוד במשך שעות ארוכות – והאמינו לי שאני יכול לעשות זאת – ולמנוע הבאת הצעת חוק שאני מתנגד לה בכל תוקף, שמעלה את מימון המפלגות כנגד כל עיקרון מצפוני שאני תומך בו. הייתי יכול לעמוד כאן עד יום שישי בצהריים ולמנוע את מה שאתם סיכמתם ביניכם, הליכוד והמערך. זה תקדים.

קריאות:

נעמי בלומנטל (הליכוד):

הליכוד לא סיכם.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אוקיי, בסדר, לא סיכמתם.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

לא סיכמנו.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אוקיי, לא סיכמתם. לקחתי את דברי בחזרה. לא סיכמתם.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, השר רובינשטיין חוזר בו. הוא חוזר בו.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

חזרתי בי.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

הוא חוזר בו. הוא חוזר בו. חבר הכנסת דוד מנע, לא יפה. אל תנופפו ידיים. לא, אל תעשו את זה.

קריאות:

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אני רוצה לומר לכם, שהתקדים שנוצר כאן יש לו השלכות – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

שייגש – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, אל תפריע. אדוני השר, רק שנייה. חבר הכנסת איתן, האם מיצית את ההערה שלך? אתן לך עוד שנייה להעיר את ההערה.

מיכאל איתן (הליכוד):

הגישו הצעה הכי ---

היו"ר ש' וייס:

עכשיו תשב.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, מספיק. אנחנו לא רוצים היום לקרוא לסדר. מספיק התחממתי אתמול וטעיתי.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

לא, לזה אני לא מסכים. חבר הכנסת רן כהן. חבר הכנסת איתן, תפסיק.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, חבר הכנסת איתן. היום אני לא רוצה לקרוא לסדר, כי אנחנו אחרי מתח כזה. חבר הכנסת איתן, מספיק כבר.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

רבותי, חברי הכנסת, היו הרבה מקרים שבהם בגלל לחץ פוליטי הכנסת – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

מיקי, חבר הכנסת איתן, אני מבקש ממך. תנו לשר לסיים.

אברהם הירשזון (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת הירשזון, תקשיב לי. קודם שאלתם אותי מה עם הצלצול. עכשיו אני שואל מה עם הצלצול. תן לשר לסיים.

שאל יהלום (מפד"ל):

פנינו אתמול ושלשום למוסד – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, אני נאלץ לקרוא אותך לסדר בפעם הראשונה.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אורון, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, קראתי אותך לסדר.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

רבותי, היו מקרים בבית הזה ---

רן כהן (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

אני מבין, אבל יש גבול להתמשכות הדיון.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן, קראתי אותך לסדר בפעם הראשונה. יש גבול להתמשכות התהליך הזה. חבר הכנסת אלי דיין, מספיק. תראו מה שאתם עושים פה.

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. שמעת? – זהו. רבותי, מותר לי לתת עצה. יש שעות – ואני אומר זאת לכולנו – שכדאי לקצר בדברים ולעבור למלאכה. תאמינו לי. אני מייעץ זאת לכולם.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אני רוצה לומר, שעל-פי התקדים שנוצר היום בבית, אני הייתי יכול ללכת בעקבות השר שטרית ולמנוע קבלת חוק שאני מתנגד לו.

קריאה:

בשם מי אתה מדבר?

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אני מדבר בשם הממשלה כעת. תשמע. אני רוצה לומר לך דבר אחד, השר שטרית, חשבו על מה שאתם עושים. פיליבסטר, בכל פרלמנט בעולם – זו זכות של אופוזיציה ולא זכות של ממשלה. כך זה בכל פרלמנט בעולם.

קריאה:

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

— — בכל פרלמנט בעולם. אני רוצה לומר ולתת דוגמה.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

מספיק. אפסיק את הישיבה. לא תהיה פה הצבעה. אפסיק את הישיבה לשתי דקות.

אדוני השר, אני רוצה להציע הצעה.

אלי דיין (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלי דיין, אני קורא לך לסדר. לא, אני לא קורא לך לסדר, אתה ראש סיעה, אבל אנא.

אברהם יחזקאל (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אבי יחזקאל, לא. אני רוצה להרגיע את האולם. חבר הכנסת אבי יחזקאל, יש לי בקשה. אני רוצה לומר פה משהו, ועכשיו שקט. אני פונה לשר אמנון רובינשטיין. אדוני.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אני מסיים.

היו"ר ש' וייס:

אל תדאג.

יורם לס (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

אל תפריע לי, חבר הכנסת לס. אני קורא אותך לסדר, חבר הכנסת אבי יחזקאל.

אברהם יחזקאל (העבודה):

למה?

היו"ר ש' וייס:

ככה.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לס, אני קורא לך לסדר.

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת טמקין, אני קורא לך לסדר. אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

יורם לס (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לס, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. לא תוכל להצביע פה.

אני רוצה להפנות פנייה לממשלה, ואני מבקש עכשיו שקט. זה לא תפקידי, אבל גם לי יש קצת רגשות פה. אני רוצה לומר לכם – – –

אברהם שפירא (יהדות התורה):

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אברום שפירא, אני מבקש. שב. אנא בטובך.

קריאות:

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אברום שפירא, לא פה. אני מבקש לערוך את הברור לא פה. את הברור תעשו בחוץ. ביקשתי לא לדבר. אני מסרב שהדיון יקוים פה. בחוץ. לא להתקרב לשם.

חברי הכנסת, אני רוצה לפנות לממשלה.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אני מסיים.

הי"ר ש' וייס:

רגע, שנייה. אני רוצה לפנות לממשלה, בנוכחותך.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

הי"ר ש' וייס:

חברת הכנסת נעמי בלומנטל, אני מבקש ממך לא לדבר עכשיו. אני רוצה לפנות לממשלה: מה שקרה כאן היום – וזו גם תגובה על הדברים של השר רובינשטיין – כפי שהכריע יושב-ראש הישיבה, סגן יושב-ראש הכנסת עובדיה עלי, הוא גם על-פי השקפתי ועל-פי התקנון. עם זאת, יש שעות שבהן מתקרבים למצב שהתקנון מתחיל להצטייר כפחות ופחות סביר. נדמה לי שהתוספת הזאת של ריב קשה בין שרי הממשלה בנוכחות הכנסת היא מיותרת.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

אני אומר משהו. למה אתה מפריע לי, חבר הכנסת בגין? עכשיו אני מדבר. למה אתה נוהג תמיד להתפרץ אל תוך דברי אחרים?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

זה לא נכון.

היו"ר ש' וייס:

מה שקורה כאן בין שרי הממשלה מיותר. תעשו לי טובה. מספיק היה היום.

קריאות:

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אני רוצה לסיים במשפט אחד.

קריאות:

הי"ר ש' ויס:

זה חלק מהחיים בכנסת. תמשיך.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אני רוצה לומר דבר אחד, רבותי. אני פונה לשני חלקי הבית. זה לא עניין של ויכוח פוליטי. שימו לב לתוצאה האפשרית של קביעה שיש לממשלה זכות פיליבסטר על הכנסת. נניח שמוגשת הצעת אי-אמון – ואנחנו לא יודעים אף פעם מי יהיה בעתיד באופוזיציה ומי בקואליציה – והממשלה עושה פיליבסטר לאי-אמון כאשר לאופוזיציה יש רוב בכנסת. חשבו על כך.

הי"ר ש' ויס:

תודה רבה.

קריאות:

הי"ר ש' ויס:

חברים, אני רוצה להבהיר את מה שאמרתי. אני לא נותן פה עצות לממשלה. רציתי שיסתיים כבר החיזיון הזה.

קריאות:

הי"ר ש' ויס:

בשם האופוזיציה – – – רגע, למה אתה מדבר עכשיו? דיברו בשם האופוזיציה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — — היה תקדים לזה — — —

היו"ר ש' וייס:

גמרת? תודה. סיימת, חבר הכנסת אלי בן-מנחם? תקשיב.

חברים, סליחה, גמרנו כבר. הדיון היה פרוצדורלי.

שר התחבורה י' קיסר:

— — —

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, באמת מספיק.

רבותי, אני מבקש — — — לי היתה הרגשה שאחרי הדברים של השר רובינשטיין חבר הכנסת בנימין נתניהו כבר לא צריך לדבר. עכשיו אתם נותנים לי עצות שלא להצביע? יפה. כל היום דיברו. נצביע תיכף. כל הזמן מדריכים אותי.

רבותי, היתה כאן טענה תקנונית של סגן יושב-ראש הכנסת עובדיה עלי, והיתה הערה של השר רובינשטיין. יש עוד כמה חברי כנסת שרוצים לדבר. אני לא חושב שאנחנו צריכים להמשיך את הדיון הזה. הכול כבר נאמר. אני אאפשר אחרי זה הודעה או משהו, אם תרצו, כי אנחנו ממשיכים בסדר-היום, לא מפסיקים. אין החלטה של הפסקת סדר-היום.

קריאה:

— — —

היו"ר ש' וייס:

אני לא יודע. תחליט לבד.

רבתי, יש בקשה לפי סעיף 127(א). אנחנו עוברים להצבעה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

ראש הוועדה, ודאי שאני צריך לאפשר לו לדבר.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

לא, הנה, זה ראש הוועדה. אני לא אפשרתי לממשלה לעשות פיליבסטר. אני לא ניהלתי את הישיבה ולא אפשרתי את זה. רבתי, ישבו פה יושבי-ראש וקבעו ופסקו מה שפסקו. שלוש שעות ישבתי שם וניסיתי להתערב והיו אתי עוד 20 חברי כנסת. אנחנו מנהלים את הישיבות לפי תורנות ואני לא מוריד יושבי-ראש רק לצורך הצבעה, כל השנים. בבקשה, חבר הכנסת עמיר פרץ.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, האמת היא שייחלתי שהלילה, כשנגיע לשעת חצות, נוכל לברך כולנו על חוק ביטוח בריאות ממלכתי. אני אומר לכם, חברי הכנסת, באמת, שהיום, מעבר לכל המאבקים הפוליטיים אני בתחושה של צער אמיתי, ואינני רוצה לחלק ציונים מי יכול לזכות יותר בעניין מבחינה פוליטית. אני רוצה לומר לכם, קורה לאדם פוליטי שהוא מתאהב במסמך, שהוא מתאהב במסגרת; קורה לו, לאדם פוליטי. ואני אומר לכם, ההיפך מאהבות אחרות, במסמך הזה בכל פעם שהוספנו דף ידענו שאנחנו מוסיפים עוד זכות, עוד רשת ביטחון, עוד בשורה קטנה כלשהי לאזרחים שכל כך מייחלים לה.

חברי הכנסת, כמה תלאות יכול לעבור חוק אחד, כמה ביזיונות יכול לספוג חוק אחד. ובסופו של דבר, החוק הזה, כשהוא יבוא לעולם, זה מין היריון ממושך כזה – – –

צחי הנגבי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

תן לו, הוא אומר דברים מתוך לבו.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

חבר הכנסת הנגבי, תן לי חמש דקות.

היו"ר ש' וייס:

הוא יושב-ראש הוועדה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

היריון ממושך, עם כאבים, עם צירים שאני לא יודע אם היו כדוגמתם. אני רוצה לומר לחברי, גם אילו היתה מתקבלת ההכרעה הקשה ביותר, המסובכת ביותר מבחינת עמדת מפלגת העבודה, וגם אם היו חברים, ואני הודעתי פעם אחר פעם, שאני לא אצביע בעד עמדות ועידת מפלגת העבודה, הודעתי זאת פעם אחר פעם, מתוך תקווה שאולי ההודעה שלי היתה גורמת לפשרה כלשהי. לצערי הרב, לא צלח העניין. אבל מה האסון הגדול אם היינו באים היום בבשורה של חוק ביטוח בריאות ממלכתי? אנחנו עמלים על זה שנה שלמה. אז אני מאוד מבקש ממך. פעם אחר פעם. מה כבר יכול היה לקרות? היינו מביאים חוק, וסעיף אחד היה מתקבל כך וסעיף אחד היה מתקבל אחרת, אבל היינו גומרים את העניין הזה. סוף סוף הציבור היה יודע שהבאנו לו חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

לצערי הרב, החוק הזה הוליד תקדימים רבים. החקיקה שלו לוותה במאבקים רבים בין הכנסת לממשלה, בתקדימים רבים שנוצרו כאן, והיום נוצר תקדים נוסף.

אני אומר לחברי הכנסת, אין ברירה, מוכרחים לקבוע כללים, כי גם זכותו של שר היא זכות שבאה כדי שהוא יוכל להביא את עמדותיו כמה שהוא רוצה בפני חברי הכנסת ולהסביר אותן, לא כדי למנוע זכויותיו של מישהו אחר. לא ייתכן שיהיה הליך פרלמנטרי חוקי כלשהו שאין לו קצה. אני לא מכיר דבר כזה. לכל דבר יש קצה. לכל מסלול יש סוף. כי מה שקרה פה היום אומר שממשלה יכולה למנוע, כל ממשלה, יכולה למנוע את כל החקיקה הפרטית. בעצם יכולה הממשלה לבוא ולדבר ולדבר ולדבר ואין חקיקה פרטית עוד במדינת ישראל.

סילבן שלום (הליכוד):

נתן יד לזה יושב-ראש הכנסת.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

לא, זה התקנון, וצריך לתקן אותו.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סילבן שלום, אתה לא יודע מה קרה כאן כשנוהלה ישיבה והיו החלטות. למה אתה מדבר
סתם?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

מי שפסק בעניין התקנוני הזה היה סגן יושב-ראש הכנסת עובדיה עלי. הוא פסק. הוא פסק, אז למה
לבוא אל יושב-ראש הכנסת בטענות? אני מוכן להעיד על יושב-ראש הכנסת, שאני ישבתי בלשכתו
כאשר עובדיה עלי פסק את פסיקתו, והוא אמר לי דקה לפני הפסיקה: בוא נקשיב, כי מה שהוא יפסוק
מקובל עלינו, ועל-פי זה תהיה הפסיקה.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

אל תרחיבו את היריעה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

התקנון הוא תקנון והוא צריך להתפרש.

היו"ר ש' וייס:

אני באמת לא ידעתי.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אבל בואו נעזוב את כל הוויכוחים של התקנון.

אני אומר לכם, חברי הכנסת, אני לא יודע אם יש לנו זכות לעבור את הפגרה כולה. החוק יגיע חזרה לוועדה; הוא לא יגיע כדי שיקמטו אותו, הוא לא יגיע כדי שיעוותו אותו, ואני אסביר לכם נקודה נוספת.

היו"ר שי וייס:

רבתי, אני לא מספיק לקרוא את כל הפתקים.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

גם אני חששתי, שחלילה, רוב מקרי היום יביא לנו ילד, מין חוק ביטוח בריאות ממלכתי חולה. וגם מפאת החשש הזה ייתכן שצריך עוד לתת את כמה הימים האלה לתהליך להבשיל. כל כך קשה עמלנו על החוק הזה, איזה מסמך הבאנו, עשוי לתלפיות ממש. מדוע לעוות אותו?

לכן, עם כל הצער וכל הכאב שמלווים אותי, אני אומר לכם, חברי הכנסת, אני לא אצביע בעד המשיכה. אבל אני אומר לחברי הכנסת, לא היתה ברירה. אני לא אצביע בעד המשיכה, אני אמנע במשיכה, אבל לא היתה ברירה. לא יכולנו לשבת פה יום ועוד יום ועוד יום ולהקשיב לממשלה שמדברת.

חברי הכנסת, חבל שהיום הזה, שהיה צריך להיות יום שמח, יום של גאווה וכבוד לכנסת, הפך ליום עצוב וביזיון לכנסת.

היו"ר שי וייס:

תודה.

יעקב שמאי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שמאי, מספיק.

רבותי, חברי הכנסת, פה האיצו בי לערוך הצבעה. אני מקבל המון עצות. עדיין לא נגמר הבירור שם עם הקיזוז. זו תשובתי לחברי הטוב גדליה גל, אם אני אצטרך אתכם כאן, תודה לך ולכל יתר בעלי העצות פה.

חברים, יש שם דיון רציני מאוד ועקרוני על קיזוז, של שתי הסיעות, לא שלי. אתם רוצים שאני אעבור להצבעה? בבקשה. רציתי לאפשר עוד לשני דוברים לומר מלה.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

הם עוד לא גמרו להתווכח על קיזוז.

רבותי, אני יודע שיש לי פה כל הזמן מישהו שמיעץ לי אם ישבנו מספיק. ישבנו מספיק לא בגלל האופוזיציה דווקא, גם בגלל הממשלה. ישבנו מספיק. ודאי שישבנו, נשב עוד. אני מאפשר, כיוון שיש שם בקשה של שתי הסיעות, עוד רגע, באופן קצר ביותר, עוד לשני דוברים. על שתי הסיעות לברר עניין קיזוז. יש גם עניין של הגינות. יש שם הליכוד ומפלגת העבודה שאני רוצה לאפשר להם את זה.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

הליכוד ומפלגת העבודה רוצים עוד, רגע לפני ההצבעה, לברר עניין קיזוז. נדמה לי שגם אתה שייך לחבילה הזאת.

אני רוצה לאפשר – אבל בקיצור נמרץ, אחרת אני אפסיק, עד שיבררו את זה – לחבר הכנסת נתניהו ולמשה שחל, ואז נעבור להצבעה. אבל קצר ביותר, עד שיגמרו שם את הברור. אני מבקש קצר מאוד, כי באמת דנו הרבה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לא הייתי נדרש לדברים הללו אילולא דבריו של השר רובינשטיין.

השר רובינשטיין, אנחנו פה אחרי תשע שעות וחצי של התבזות ממושכת, לא של הכנסת, התבזות של הממשלה ושל מפלגת העבודה. ואני רוצה לשאול אותך: עכשיו אתה נזכר? עכשיו אתה בא להטיף מוסר? ואתה בא להטיף מוסר לליכוד שנלחם בביזיון הזה? אני מבקש ממך.

היו"ר ש' וייס:

אל תפריעו. אנחנו הולכים לסיים. הברור שם כבר נגמר.

אברהם פורז (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

תודה, חבר הכנסת פורז. אתה רוצה לפתח עוד גלגול? יש לנו הזדמנות כי אנחנו יושבים עד הבוקר, יש לנו המון חוקים.

דליה איציק (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת דליה איציק, מספיק.

בנימין נתניהו (הליכוד):

ההתבזות הזאת נובעת ממעשה חסר תקדים של הממשלה, כפי שאמרתי קודם, להערכת פרלמנטים בעולם, שהיא משתמשת בפיליבסטר נגד הכנסת במקום להיפך. עכשיו הם מבינים שהם לא יכולים להמשיך בחידוש הזה, ואז הם מציעים הצעה. וההצעה היא: הבה נמשוך, עכשיו, ב-00:45.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו לא מושכים. יש בירור בין שתי הסיעות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

למשוך לוועדה. כדי להסיר ספקות – – –

קריאה:

נעבור להצבעה.

היו"ר ש' וייס:

אמרתי שיהיו עוד חבר הכנסת ביבי נתניהו ואחריו דובר הממשלה, ואחרי זה תהיה הצבעה. בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

כדי להסיר ספקות, כיוון שאני שומע את הרינונים, אני שומע כל מיני שמועות שמפיצים, סיעת הליכוד כולה תצביע נגד הניסיון הזה, שהוא פשוט המשך של אותו ניסיון להכשלת רצון חברי הכנסת. אנחנו מצביעים נגד.

היו"ר ש' וייס:

תודה. נציג הממשלה, ואנחנו נעבור להצבעה. שר החוץ, בבקשה.

קריאה:

שלא יאשימו אותנו אחר-כך בפיליבסטר.

היו"ר ש' וייס:

לא פיליבסטר. זה יהיה קצר מאוד, ונעבור להצבעה.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, גם אני חבר כנסת הרבה מאוד שנים, ואני האדם האחרון שירצה לבזות את הכנסת. אינני חושב שמה שקרה כאן היום זה ביזיון הכנסת. אני חושב שמה שקורה זה דיון באחד הנושאים המרכזיים החשובים בחיינו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אני קורא אותך לסדר. אל תעשה את זה. אפשרתי גם לחבר הכנסת נתניהו – FAIR PLAY.

שר החוץ ש' פרס:

יש נושא אחד – חוק ביטוח בריאות ממלכתי, שלגביו אין חילוקי דעות, ויכולנו להעביר אותו. יש נושא שני – הסתדרות עובדים כוללת, מאוחדת או מפורקת, ואי-אפשר –

יעקב שמאי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שמאי, אל תעשה את זה.

שר החוץ ש' פרס:

– – בעניין מרכזי כזה בחיינו לדון בחוסר סבלנות. חילוקי הדעות – –

היו"ר ש' וייס:

גם לא הפרענו לחבר הכנסת נתניהו. אל תפריעו.

שר החוץ ש' פרס:

חילוקי הדעות הם בשני נושאים שאינם נוגעים לבריאות אלא נוגעים להסתדרות. לנו יש הסתדרות חופשית.

רפאל אלול (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

תראה מה שאתה עושה, רפי אלול.

שר החוץ ש' פרס:

לנו יש הסתדרות חופשית ששיתפה פעולה בבניית המשק, בקידומו, ואי-אפשר כלאחר יד, ללא קשר לבריאות, להחליט על פירוק ההסתדרות.

אנחנו רוצים את הפגרה כדי שלא לפרק מכשיר מרכזי בחייה של מדינת ישראל.

היו"ר ש' וייס:

חברים, עוברים להצבעה. נא לשבת. הנה, אנחנו לא מיותרים פה עכשיו. אני מבקש לשבת, שאיש לא יקופח בהצבעה.

חברי הכנסת, יש בקשה להצבעה אישית. ההצבעה החלה, חבר הכנסת איתן. אחר כך. אנחנו מצביעים עכשיו על הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתית ורווחת האדם, בקשת הממשלה ויושב-ראש הוועדה, לפי סעיף 127(א): בכל שלב של הדיון בקריאה שנייה רשאית הכנסת, לפי הצעת הממשלה ויושב-ראש הוועדה, להטיל על הוועדה לחזור ולדון בהצעת החוק כולה או בשאלה שהכנסת תפרש בהחלטתה. ההצבעה מתחילה, הצבעה אישית. גברתי סגנית מזכיר הכנסת, נא להתחיל.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם: (קוראת בשמות חברי הכנסת)

שמואל אביטל – בעד; רפאל אדרי – בעד; אהוד אולמרט – נגד; אורי אור – בעד; חיים אורון – נגד; דליה איציק – בעד; מיכאל איתן – נגד; רפאל איתן – נגד; רפאל אלול – בעד; שולמית אלוני – נגד; טלב אלסאנע – אינו נוכח; אסעד אסעד – נגד; יוסף בא-גד – נמנע זאב בנימין בגין – נגד; פני בדש – אינו נוכח; שלמה בוחבוט – בעד; אברהם בורג – אינו נוכח; יגאל ביבי – בעד; יוסף ביילין – אינו נוכח; נעמי בלומנטל – נגד; בנימין בן-אליעזר – בעד; אליהו בן-אלישר – נגד; אליהו בן-מנחם – בעד; שלמה בניזרי – בעד; עוזי ברעם – בעד; תמר גוז'נסקי – בעד; שאול גוטמן – אינו נוכח; מיכה גולדמן – בעד; אלכס גולדפרב – אינו נוכח; אלי גולדשמידט – בעד; אפרים גור – נגד; מרדכי גור – אינו נוכח; גדליה גל – בעד; אריה גמליאל – בעד; אלי דיין – בעד; חיים דיין – נגד; יעל דיין – בעד; עבד-אלוהב דראושה – אינו נוכח; אריה דרעי – בעד; אברהם הירשזון – נגד; שמואל הלפרט – בעד; זבולון המר – בעד; צחי הנגבי – נגד; שבח וייס – בעד; אריאל ויינשטיין – נגד; יוסף ונונו – בעד; רחבעם זאבי – מקוזז נסים זוילי – בעד; תופיק זיאד – אינו נוכח; עמנואל זיסמן – בעד; אליעזר זנדברג – נגד; וליד חאג' יחיא – נגד; נעמי חזן – נגד; מיכאל חריש – אינו נוכח; בנימין טמקין – נגד; סאלח טריף – בעד; שאול יהלום – בעד; אברהם יחזקאל – בעד; רן כהן – נגד; רענן כהן – אינו נוכח; יוסי כץ – בעד; לימור לבנת – נגד; מאשה לובלסקי – בעד; דוד לוי – נגד; יצחק לוי – בעד; דוד ליבאי – בעד; עוזי לנדאו – נגד; יורם לס – בעד; ענת מאור – אינה נוכחת; משה מאיה – בעד; דוד מגן – נגד; האשם מחאמיד – בעד; חגי מירום – אינו נוכח; דוד מנע – נגד; נואף מסאלחה – בעד; יהושע מצא – נגד; דן מרידור – נגד; רון נחמן – נגד; אורה נמיר – בעד; משה נסים – נגד; בנימין נתניהו – נגד; אסתר סלמוביץ – נגד; אפרים סנה – אינו נוכח; יוסף עזרן – בעד; עובדיה עלי – נגד; שאול עמור – אינו נוכח; אברהם פורז – נגד; חנן פורת – בעד; משה פלד – נגד; רפאל פנחסי – בעד; מנחם פרוש – בעד; שמעון פרס – בעד; עמיר פרץ – נמנע גדעון פת – נגד; יאיר צבן – נגד; דוד צוקר – נגד; אביגדור קהלני – בעד; חיים קופמן – נגד; ישראל קיסר – בעד; משה קצב – נגד; יצחק רבין – אינו נוכח; אברהם רביץ – אינו נוכח; אמנון רובינשטיין – נגד; חיים רמון – נמנע אבנר חי שאקי – בעד; גונן שגב – נגד; גדעון שגיא – בעד; אברהם שוחט – בעד; משה שחל – בעד; מאיר שטרית – אינו נוכח; שמעון שטרית – בעד; דב שילנסקי – נגד; סילבן שלום – נגד; יעקב שמאי – נגד; יצחק שמיר – אינו נוכח; יעקב שפי – בעד; אברהם שפירא – בעד; אריאל שרון – אינו נוכח; יוסי שריד – מקוזז דן תיכון – נגד

היו"ר ש' וייס:

קריאה שנייה ואחרונה של אלה שלא היו בסיבוב הראשון. בבקשה.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם: (קוראת בשמות חברי הכנסת)

טלב אלסאנע – אינו נוכח; אברהם בורג – אינו נוכח; יוסף ביילין – אינו נוכח; שאול גוטמן – אינו נוכח;
אלכס גולדפרב – אינו נוכח

היו"ר ש' וייס:

קצת יותר לאט, כי לא שומעים.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם: (קוראת בשמות חברי הכנסת)

פיני בדש – אינו נוכח; מרדכי גור – אינו נוכח; עבד-אלוהב דראושה – אינו נוכח; תופיק זיאד – אינו
נוכח; מיכאל חריש – אינו נוכח; רענן כהן – אינו נוכח; ענת מאור – נגד; חגי מירום – אינו נוכח;
אפרים סנה – אינו נוכח; שאול עמור – אינו נוכח; יצחק רבין – אינו נוכח; אברהם רביץ – אינו נוכח;
מאיר שטרית – אינו נוכח; יצחק שמיר – אינו נוכח; אריאל שרון – אינו נוכח

היו"ר ש' וייס:

אנחנו מחכים לתוצאות.

חברי הכנסת, אני רוצה בינתיים להודיע לכם, יש עדיין סדר-יום – סדר-לילה – עמוס, ומייד אחרי
ההצבעה הזאת נמשיך. יש לנו חוקים מספר; אני חושב שנמשיך. אין טעם שנפסיק ונחדש מחר
בבוקר. יכול להיות שעד הבוקר נגמור את כל הדברים האלה. על כן הדברים יימשכו.

משה נסים (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת נסים, לו הייתי נעתר לקריאות מצד הקואליציה לעשות הצבעה מייד ולא מחכה לביורור
הם היו נבוכים מאוד. תמיד יש לי נותני עצות כאלה.

חברי הכנסת, אני צריך את דריכותכם, כי אחרי זה יש לנו חוקים מספר, וכדאי לפחות שתדעו במה
נעסוק.

חברי הכנסת, הרי לפניכם תוצאות ההצבעה הזאת: שלושה נמנעים, 45 מתנגדים, 51 תומכים.
לפיכך, על-פי הבקשה שהופנתה אלינו, חוק ביטוח הבריאות הממלכתי חוזר לוועדה המיוחדת לחוק
הבריאות. אנחנו ממשיכים בסדר-היום.

קריאות:

הצעות לסדר

היו"ר ש' וייס:

הצעה לסדר-היום. חבר הכנסת מיקי איתן, בבקשה.

יעקב שמאי (הליכוד):

בושה וחרפה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת חיים דיין, תאפשר לחבר הכנסת איתן להשמיע הצעה לסדר.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לא חשוב, העיקר שאתה שומע אותי. חבל על הזמן. יש לנו עדיין סדר-יום ארוך,
מגוון. הייתי מבקש, אם אפשר, לערוך אותו על מנת שחברי הכנסת יוכלו להתארגן ולדעת מה סדר
הדברים.

היו"ר ש' וייס:

אני אודיע.

מיכאל איתן (הליכוד):

יכול להיות שלשם העניין הזה צריך שתי דקות או שלוש דקות של הפסקה על מנת לארגן את סדר-היום.

היו"ר ש' וייס:

מייד נעשה זאת.

חבר הכנסת קצב, בבקשה.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, בכל אופן, אי-אפשר לעבור לסדר-היום. הכנסת החליטה ברוב קולות, ומכבדים את ההחלטה. אלא שאני מבקש שיושב-ראש הכנסת יטיל על ועדת הכנסת לחפש מוצא כדי לסגור את הפרצה הזאת – כשהתקנון מאפשר לשרי ממשלה לעכב תהליכי חקיקה עד בלי די.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, הייתי ממליץ מאוד שקבוצת חברי הכנסת תתארגן ותגיש הצעה לתיקון התקנון. אפשר לעשות זאת מהר מאוד.

חברי הכנסת, הימים האחרונים שישבנו בהם יחד – – –

קריאה:

מה סדר-היום?

היו"ר ש' וייס:

אני אודיע. כל אחד בא עם השאלה שלו.

כל אחד עם השאלה שלו. נתארגן רגע. אנחנו לא יכולים להתחיל עכשיו בחוק מימון מפלגות.

חברי הכנסת, יש לנו כמה הצעות חוק שהיינו צריכים לדון בהן אתמול. לא דנו בהן אתמול – חבר הכנסת המר, עכשיו אני אפילו מייצג בקשה שלך – היתה תקלה. חוק הבשר התמשך והתמשך. אחר כך, באחד מרגעי הוצאתי את חבר הכנסת מצא, אני לא חושב שהייתי צריך לעשות את זה אתמול, ולכן לא יכולנו להמשיך ב-04:00.

יש לנו הצעת חוק המכרזים. זה עניין קצר. חבר הכנסת סילבן שלום, מה קורה שם? אחר-כך יהיו לנו שני חוקים או שלושה חוקים קצרים מאוד. חבר הכנסת יהלום, אני קורא לך לסדר. חבר הכנסת יהלום, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. חבר הכנסת מיקי איתן, תרגיע אותו, כי אני אוציא אותו, אני הולך להוציא אותו. תשתיק אותו. חבר הכנסת סילבן שלום, אני קורא לך לסדר. מה קורה לכם? חבר הכנסת סילבן שלום, תירגעו. תירגעו. חבר הכנסת ביבי, אני מתכוון ליגאל ביבי.

אחרי חוק המכרזים יהיו לנו שתיים-שלוש הצעות חוק קצרות מאוד, שיעלה חבר הכנסת מצא, ובאותו זמן נתארגן לשם המשך סדר-היום. עלינו לעשות אסופה של המון דברים שנשארו מתוך שלושה-ארבעה ימים והרבה הצעות חדשות. לא להפעיל עלי לחצים. לכולם יש רצון לגמור מהר. מה לעשות. זהו.

הצעת חוק חובת המכרזים (תיקון מס' 5), התשנ"ד-1994

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דדי צוקר, בבקשה. הצעת חוק המכרזים (תיקון מס' 5).

גם חוק המפלגות יבוא. רבותי, הסדר עכשיו לזמן הקרוב, כמו שקבעתי. דדי צוקר, יהושע מצא – שתיים-שלוש הצעות קצרות. אני מבקש שבינתיים יחליף אותי מישהו, כדי שאוכל לארגן את סדר-היום, מישהו מהסגנים שלי.

דוד צוקר (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מבקש את תמיכתכם בתיקון מס' 5 לחוק חובת המכרזים.

עניינו של התיקון, הארכת מועד תחילת החוק. זו דחייה שלישית במועד תחילת החוק. ככל שזה תלוי בי, זו דחייה אחרונה בתחילת החוק, ולכן אני מבקש את תמיכתכם בשינוי הבא: במקום שיופיע התאריך 16 במרס 1994 כמועד תחילת החוק, יופיע המועד 29 ביוני 1994. הוועדה מתחייבת לסיים עד אז הן את התקנות והן את השינויים הנחוצים בחוק.

אני לא מתכוון להביא פעם נוספת הצעה להארכת מועד דחיית החוק. אפשר להצביע.

הי"ר ש' וייס:

רבתי, אנחנו עוברים להצבעה.

אני מבקש שמישהו מהסגנים שלי יבוא להחליף אותי, כי אני צריך להסדיר מייד את סדר-היום. חבר הכנסת עזרן, תעזור לי. הו, חבר הכנסת סאלח טריף, נפלא. יופי.

אני מבקש להצביע על הצעת חוק חובת המכרזים (תיקון מס' 5), התשנ"ד-1994, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. אין הסתייגויות. מי בעד? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

סעיפים 1-2 נתקבלו.

הי"ר ש' וייס:

40 תומכים, חמישה מתנגדים, אין נמנעים. החוק עבר בקריאה שנייה.

חברי הכנסת, מי תומך בחוק זה בקריאה שלישית ואחרונה?

הצבעה

חוק חובת המכרזים (תיקון מס' 5), התשנ"ד-1944, נתקבל.

הי"ר ש' וייס:

47 תומכים, שני מתנגדים, נמנע אחד. החוק אושר.

כן, חבר הכנסת גדליה גל, למיקרופון. אחריו – חבר הכנסת יהושע מצא. אחרי כן שני חוקים שיביא חבר הכנסת יהושע מצא.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, אתה קיבלת מכתב מחבר הכנסת אברהם פורז.

היו"ר ש' וייס:

אתה סולח לי על שלא הספקתי לקרוא, כי היה פה משהו.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

קיבלת מכתב מחבר הכנסת אברהם פורז. אני רואה שמשום-מה הצטרף אליו גם חבר הכנסת דרעי, אם כי הוא איננו חבר ועדת הכספים. הוא טוען שהיום התקיימה ישיבה של ועדת הכספים בעניין חוק מימון מפלגות והוא לא ידע על כך. הוא אף אומר שהוא התעניין.

אני מניח שמזכירות הוועדה נהגה כשורה, כי הם צוות מאוד אמין, אבל ייתכן שהיתה פה תקלה. על מנת למנוע אי-הבנה אני מציע לקיים ישיבה נוספת של ועדת הכספים מייד עכשיו.

היו"ר ש' וייס:

אני מסכים.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

כדי שאם היתה פה תקלה, נתקן אותה. על כן אני מזמין את חברי ועדת הכספים הנמצאים כאן ואת מי שנמצאים בחדרים לרדת לחדר ועדת הכספים כדי לקיים דיון בחוק מימון מפלגות.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה ליושב-ראש ועדת הכספים. אני מסכים. עשו זאת מייד, בבקשה.

הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 38), התשנ"ד-1994

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ש' וייס:

אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת יהושע מצא.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אני קבעתי את הסדר ויש לי סיבה. היתה לנו אתמול תקלה ואני יכול לתקן אותה. שום שר שלא ייקח את זה אישית.

חבר הכנסת מצא יביא הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 38), התשנ"ד-1994 – קריאה שנייה וקריאה שלישית.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בשל השעה המאוחרת אני אפסח על כל הנאום ואסתפק ואומר, שיש לפנינו הצעה לתקן את לוח הזמנים לגבי תקופות של הריסה.

בחוק הקיים קבועים 30 ימים להריסה. אנחנו רוצים להאריך את התקופה ל-60 יום. ועוד, במקום שכתוב בחוק שבועיים, אנחנו רוצים להאריך את זה לחודש.

עמדה זו של הוועדה נובעת מרצונה שהפיקוח על הבנייה הבלתי-חוקית יעשה בצורה יעילה ודחופה, ולכן השינויים בתאריכים. אני מציע לאשר את החוק המוצע.

להצעת החוק יש הסתייגויות של חבר הכנסת בא-גד, חבר הכנסת מגן וחבר הכנסת ויינשטיין. אם הם יותרו, כמו שאני ויתרתי על הנאום הארוך, אפשר לגשת ישר להצבעות.

היו"ר ש' וייס:

תעשו לי טובה ותוותרו.

דוד מגן (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אז תדבר דקה, טוב, חבר הכנסת דוד מגן? קצת רחמנות. אנחנו באמת מותשים. באמת דקה.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כולנו עייפים. אבל, לדעתי, אסור לנו להשלים עם עבודת חקיקה מזוהזת. הייתי מסכים שנתייחס אולי להצעה לסדר-היום, אולי לשאלות, אולי לנושאים אחרים, כי כאשר החקיקה חפזה גם השגיאות מרובות.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

דוד מגן (הליכוד):

ההסתייגות שלי אומרת, אם אומנם ועדת הפנים קיבלה החלטה – וחזקה עליה שהחלטה זו היא חכמה – להאריך את התקופה מחודש לחודשיים, לא הייתי רוצה שלאחר שיצטבר ניסיון יבואו שוב לוועדת הפנים עם הצעת חוק ויאמרו: סליחה, ההארכה הזאת מחודש לחודשיים לא הועילה דבר, וצריך להאריך את התקופה לשלושה חודשים.

לכן, אם הוועדה הגיעה למסקנה, שצריך להאריך את התקופה מ-30 יום ל-60 יום, אני מציע שהיא תאריך את התקופה יותר, מ-30 יום ל-90 יום.

כך שמרתי על זכותי להציג את ההסתייגות בזמן קצר מאוד.

הי"ר ש' וייס:

אני מודה. חבר הכנסת ויינשטיין, אתה נותן לנו להצביע. נכון? כל הכבוד.

רבתי, אנחנו עוברים להצבעה. חברי הכנסת, אנחנו עורכים עכשיו הצבעה בקריאה שנייה על הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 38), התשנ"ד-1994. מי תומך בהסתייגות של חבר הכנסת יוסף בא-גד לסעיף הראשון? תסתכלו על יושב-ראש ועדת הפנים ותדעו איך להצביע.

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת י' בא-גד לסעיף 1 – 2

נגד – 27

נמנעים – 1

התיקון של חבר הכנסת י' בא-גד לסעיף 1 לא נתקבל.

הי"ר ש' וייס:

שניים בעד, 27 מתנגדים, אחד נמנע. ההסתייגות לא התקבלה.

אני עובר עכשיו להסתייגות של חבר הכנסת דוד מגן לאותו סעיף. נא להצביע.

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת ד' מגן לסעיף 1 – 5

נגד – 25

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ד' מגן לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

חמישה בעד, 25 מתנגדים, אין נמנעים. לפיכך גם ההסתייגות הזאת לא התקבלה.

אנחנו עוברים עכשיו להצביע על ההסתייגות של חבר הכנסת אריאל ויינשטיין לאותו סעיף.

קריאה:

הוא ויתר.

היו"ר ש' וייס:

הוא ויתר בכלל. חשבתי שהוא ויתר רק על ההנמקה. תודה.

לפיכך, חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו להצביע על הצעת החוק שיש לה סעיף 1, בקריאה שנייה, כהצעת הוועדה.

הצבעה

בעד סעיף 1, כהצעת הוועדה – 34

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

34 תומכים, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שחוק זה אושר בקריאה שנייה כהצעת הוועדה.

חברי הכנסת אנחנו עוברים עכשיו להצבעה בקריאה שלישית. ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד החוק – 31

נגד – אין

נמנעים – 1

חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 38), התשנ"ד–1994, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

31 תומכים, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהחוק אושר בקריאה שלישית כהצעת הוועדה. תודה רבה.

הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון מס' 9),

התשנ"ד–1994

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ש' וייס:

אני מזמין את חבר הכנסת יהושע מצא. לפנינו הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש רשות וסגניו וכהונתם) (תיקון מס' 9), התשנ"ד–1994. אין הסתייגויות.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

רבותי, חברי הכנסת, הפעם לא אוכל לקצר אבל הדברים שאביא הם קצרים.

אדוני היושב-ראש, אני מתכבד להביא לפניכם לקריאה שנייה ולקריאה שלישית הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון מס' 9), התשנ"ד–1994, אשר נדונה בכנסת בקריאה ראשונה ב-1 בפברואר 1994 והועברה לוועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת לשם הכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

סעיף 14 לחוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם), התשל"ה-1975, קובע שלראש רשות יהיה סגן אחד שהוא ממלא-מקום ראש הרשות. סעיף 15 לחוק מאפשר בחירת סגנים נוספים בהתאם לגודל הרשות המקומית, אולם סגנים אלה אינם ממלאי-מקום ראש הרשות.

הצעת החוק שלפנינו, שאותה יזמה הממשלה, נועדה לאפשר ברשות מקומית המונה יותר מ-250,000 תושבים, בחירת שני סגנים לראש הרשות, שיהיו ממלאי-מקומו הקבועים.

על-פי האמור בהצעה, אם ייבחרו שני סגנים כאלה יהיה ממלא-המקום אותו סגן שראש הרשות יקבע לתפקיד זה. אבל אם נבצר מסגן זה למלא את תפקידו – יהיה הסגן השני ממלא-המקום. אם ראש הרשות לא יקבע מי מבין שני הסגנים שייבחרו לפי סעיף 14 יהיה ממלא-מקומו, יהיה הקשיש שבין השניים ממלא-המקום.

לאמיתו של דבר, הצעה זו רלבנטית כיום, רבותי, רק לגבי עיריית תל-אביב ועיריית חיפה, כי לגבי ירושלים ממילא קיים חוק מיוחד המאפשר שיכהנו בה מספר גדול יותר של סגנים.

זו הצעת חוק המיועדת לאפשר לשלוש הערים הגדולות הגדלה במספר הסגנים, וההסבר לכך הוא הקואליציות מקיר לקיר.

אדוני היושב-ראש, לא היו הסתייגויות להצעת החוק.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. מי תומך בסעיפים 1 ו-2 כהצעת הוועדה, מכיוון שאין הסתייגויות?

הצבעה

בעד סעיפים 1-2 – 31

נגד – 1

נמנעים – 2

סעיפים 1-2 נתקבלו.

היו"ר ש' וייס:

31 תומכים, מתנגד אחד, שני נמנעים. אני קובע שהחוק אושר בקריאה שנייה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצביע בקריאה שלישית ואחרונה על הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון מס' 9), התשנ"ד-1994, כהצעת הוועדה. נא להצביע.

הצבעה

בעד החוק – 31

נגד – 1

נמנעים – 2

חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון מס' 9), התשנ"ד-1994, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

31 תומכים, מתנגד אחד, שני נמנעים. יש יציבות. החוק אושר בקריאה שלישית.

הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון מס' 10),

התשנ"ד-1994

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ש' וייס:

אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת יהושע מצא להצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון מס' 10), התשנ"ד-1994, קריאה שנייה וקריאה שלישית.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אדוני היושב-ראש, מכיוון שלחוק המוצע הזה יש הסתייגות, אני מבקש למשוך אותו ולהחזיר אותו לוועדה לדיון נוסף.

היו"ר ש' וייס:

יש לי שאלה תקנונית, האם אנחנו צריכים להצביע על זה או לא?

האם חברי הכנסת מסכימים שהחוק יוחזר? מסכימים.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

זה חוק שמתייחס לתקופות צינון, עוד לשלוש שנים. יש לנו זמן.

היו"ר ש' וייס:

הסכמנו.

נשאר לנו חוק גדול, אבל לא נוכל להעלותו עכשיו.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

גם אותו אגמור מהר, אם תאפשר לי.

היו"ר ש' וייס:

מה המצב עם החוק לגבי ים המלח? זה עכשיו? יש הרבה הסתייגות.

השרה שולמית אלוני, הנושא שלך מהיר מאוד, נכון?

שרת התקשורת ש' אלוני:

מהיר מאוד.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

הנושא שהבאתי חזר לוועדה?

היו"ר ש' וייס:

חזר לוועדה. תישאר אתנו.

הצעת חוק קרן גרמניה-ישראל למחקר ולפיתוח מדעי, התשנ"ד-1994

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ש' וייס:

השרה אלוני, בואי אלינו, עלי לדוכן. נעשה ביעור חמץ. מדובר על חוק בקריאה שנייה ובקריאה שלישית?

שרת התקשורת ש' אלוני:

גדליה גל צריך לבוא.

היו"ר ש' וייס:

גדליה גל, מה אני אעשה?

שרת התקשורת ש' אלוני:

קודם אמרו לי ועדת החינוך.

היו"ר ש' וייס:

טוב. ננסה לפתור. מה את מציעה? יש לנו פתרון תקנוני? האם יש פה מישהו מוועדת הכספים שיעלה את זה?

קריאה:

יש עכשיו ישיבה של ועדת הכספים.

היו"ר ש' וייס:

יש ישיבה. כשהם יחזרו מן הישיבה נעשה את זה.

שרת התקשורת ש' אלוני:

היו"ר ש' וייס:

זה מותר. זה מוסכם. שלא תהיינה אי-הבנות. תדריכי אותו מה לעשות.

שרת התקשורת ש' אלוני:

היו"ר ש' וייס:

מייד נקבל הסבר מאלף מחבר הכנסת, חבר ועדת הכספים, שהיתה לו שהות גם ללוות את החוק עד השלב הזה.

רפאל אלול (בשם ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מבקש להעלות את הצעת החוק לקרן גרמניה-ישראל למחקר ולפיתוח מדעי, בקריאה שנייה. להצעת החוק יש הסתייגות אחת, של חבר הכנסת אריאל ויינשטיין.

אתה מסיר את ההסתייגות.

היו"ר ש' וייס:

הסרת.

חברי הכנסת למען הסדר הטוב, אני מבקש מהשרה אלוני, ממקומה, לומר לנו כמה מלים על החוק הזה.

שרת התקשורת ש' אלוני:

הם כבר חוקקו את החוק ונתנו את הכספים ואנחנו שותפים – – –

קריאות:

בסדר, הבנו.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

רפאל אלול (בשם ועדת הכספים):

אני מבקש שנצביע.

היו"ר ש' וייס:

כן.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו להצבעה. הצעת חוק קרן גרמניה-ישראל למחקר ולפיתוח מדעי, התשנ"ד-1994.

האם חבר הכנסת ויינשטיין הסיר את ההסתייגות שלו? הסיר.

אנחנו עוברים עכשיו להצבעה בקריאה שנייה, מן הסעיף הראשון ועד הסעיף השמיני, כולל, כהצעת הוועדה. ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיפים 8-1 – 22

נגד – 2

נמנעים – אין

סעיפים 8-1 נתקבלו.

היו"ר ש' וייס:

22 תומכים, שני מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהחוק אושר בקריאה שנייה.

אנחנו מצביעים על אותו חוק, חוק קרן גרמניה-ישראל למחקר ולפיתוח מדעי, התשנ"ד-1994, בקריאה שלישית.

הצבעה

בעד החוק – 23

נגד – 2

נמנעים – אין

חוק קרן גרמניה-ישראל למחקר ולפיתוח מדעי, התשנ"ד-1994, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

23 תומכים, שני מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהחוק אושר. תודה רבה.

הצעת חוק זיכיון ים המלח (תכנון ובנייה)
(הוראות שעה לעבודות מסוימות), התשנ"ד-1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני מפנה אתכם לעמוד השני בסדר-היום, הצעת חוק זיכיון ים המלח (תכנון ובנייה) (הוראות שעה לעבודות מסוימות), התשנ"ד-1994, קריאה שנייה וקריאה שלישית.

את החוק יביא יושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה, חבר הכנסת יהושע מצא. בבקשה.

אולי מישהו יכול להחליף אותי? אני כבר לא יכול. אני מבקש לגייס את אחד הסגנים.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הפעם אני אבקש את סבלנותם של חברי הכנסת.

מדובר בנושא מורכב, שקיימנו עליו עשרות שעות של דיונים בוועדה, ואין מנוס אלא לפסוח ולא להרחיב את הדיבור על החוק המוצע, מה עוד שהמתנגדים והמסתייגים גישו הרבה התנגדויות. לכן אני מבקש מראש את סליחתם על כך שהפעם לא אוכל לקצר בדברים, וזה משום כובד המשקל שאני מייחס לנושא.

אני מתכבד להביא בפניכם לקריאה שנייה ולקריאה שלישית את הצעת חוק זיכיון ים המלח (תכנון ובנייה) (הוראות שעה לעבודות מסוימות), התשנ"ד-1994, אשר נדונה בקריאה ראשונה ביום 9 בנובמבר 1993 והועברה לוועדת הפנים ואיכות הסביבה להכנתה לקריאה שנייה ושלישית.

חברי הכנסת, עלי להודות, שבהבדל מתיקון מס' 37 לחוק התכנון והבנייה, שאותו הבאתי אתמול לקריאה שנייה ולקריאה שלישית בהרגשת סיפוק רבה, והכנסת אכן אישרה אותו, אינני חש קורת רוח בהבאת הצעת החוק הנוכחית לאישורה של הכנסת, אף שהושקעו במלאכת הכנתה של הצעת חוק זו שעות עבודה רבות ביותר של הוועדה המשותפת, של ועדת הפנים וועדת הכספים, שהוקמה לצורך הטיפול בחוק זה.

ההרגשה שלי בהבאת הצעת חוק זו לקריאה שנייה ולקריאה שלישית היא של מילוי חובת אחריות ממלכתית בנסיבות המיוחדות שאליהן נקלע "מפעלי ים-המלח", אשר אין חולק על כך שהוא מפעל בעל חשיבות ממדרגה ראשונה.

חוק זיכיון ים המלח שנחקק בשנת 1961 קבע, כי שטר הזיכיון שנעשה בין המדינה ל"מפעלי ים-המלח" הוא בר-תוקף לכל מטרותיו, על אף האמור בכל דין. שטר הזיכיון מטיל על המפעל להפיק מים-המלח את המחצבים והכימיקלים שבו ולשווקם, והוענקה לו הזכות ואף החובה לבצע בשטח הזיכיון את כל העבודות הדרושות לשם כך, לרבות הקמת סוללות, בריכות אידי ו תחנות שאיבה, עבודות כרייה וחציבה ועוד. הדבר היחיד שנאמר בשטר הזיכיון לגבי כפיפות המפעל לדינים אחרים הוא, שבעל הזיכיון ימלא אחר הדינים הנוגעים לבריאות הציבור ולבטיחותו.

נוכח הוראות אלה של חוק הזיכיון ושטר הזיכיון, סבר "מפעלי ים-המלח" במשך כל שנות פעילותו, שהוא רשאי לבצע את העבודות המתחייבות משטר הזיכיון ללא צורך בקבלת היתרי בנייה, ובהתבסס על הנחה זו לא יזם הכנת תוכניות הנדרשות לפי חוק התכנון והבנייה כדי שניתן יהיה לפיהן לתת לו היתרים לביצוע העבודות.

מצב זה נמשך עד אשר פסק בית-המשפט המחוזי בבאר-שבע, בשנת 1992, כי למרות האמור בשטר הזיכיון, כפוף "מפעלי ים-המלח" לדיני התכנון והבנייה וזקוק לקבלת היתרים לביצוע עבודות בשטח הזיכיון.

אילו התקבלה החלטה זו של בית-המשפט כאשר בשטח הזיכיון לא מתבצעת כל פעילות או רק פעילות מצומצמת, שאין לה השלכות כלכליות חשובות, ברור שלמחרת מתן פסק-הדין היה מוטל על המפעל לעשות תפנית ולהתחיל לעבוד לפי הספר, כלומר על-פי חוק התכנון והבנייה על כל פרטיו ודקדוקיו. אך לא זה היה המצב.

כאשר ניתנה החלטת בית-המשפט נמצא המפעל בעיצומה של הקמת פרויקטים רבי-חשיבות שתרומתם לכלכלת המדינה היא אדירה. כאשר אלה הם פני הדברים, לא ניתן לדרוש מבעל הזיכיון לעבור בתוך יום אחד למסלול שונה לחלוטין, ממצב שבו פועלים ללא כפיפות כלשהי לחוקי התכנון והבנייה למצב שבו עליהם לקיים את כל הוראותיו ותקנותיו. דרישה כזו יש לה משמעות אחת: שיתוק המפעל לפרק זמן ממושך, עם כל הנזק הכספי העצום הכרוך בכך. שום אדם סביר ואחראי איננו יכול להעלות דרישה כזו.

התוצאה ההכרחית היא, שנדרשת תקופת מעבר בין התקופה הקודמת, שנמשכה למעלה מ-30 שנים, שבה לא היתה כל התייחסות לדרישות חוק התכנון והבנייה, לתקופה החדשה, שבה ייאלץ המפעל לעבוד על-פי הכללים והעקרונות הקבועים בחוק התכנון והבנייה.

הצעת החוק שלפנינו, שאותה יזמה הממשלה, נועדה כולה להסדיר את פעולות המפעל בתקופת מעבר זו. ההצעה עוסקת בשמונה פרויקטים המנויים בתוספת לחוק, אשר נמצאים בשלבי ביצוע שונים, והיא מאפשרת למפעל להשלים כאילו קיבלו היתר לכך על-פי חוק התכנון והבנייה.

אולם, בניגוד למצב בעבר, שבו לא היה כפוף המפעל לשום בקרה חיצונית, נקבעו בהצעה זו כלים לבקרה ולפיקוח על כך שפעילות המפעל בהשלמת שמונת הפרויקטים לא תגרום למפגעים סביבתיים חמורים.

על-פי ההצעה, תוקם ועדה שתשמש תחליף לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה. לוועדה זו יצטרך בעל הזיכיון למסור מידע מפורט על כל אחד משמונה העבודות שהוא מבצע בשטח. מסירת המידע תיעשה במתכונת הדומה לבקשה לקבלת היתר בנייה לפי חוק התכנון והבנייה, בצירוף כל ההצהרות וההתחייבויות המקצועיות הנדרשות לכך. הוועדה תבחן את המידע הזה, ובמידת הצורך היא זכאית לדרוש מידע נוסף, מפורט יותר, שיכול לכלול גם דרישה להכנת תסקירי השפעה על הסביבה.

לאור המידע שהומצא לה, זכאית הוועדה להציב למפעל דרישות שונות לגבי אופן ביצוע העבודות, אם מצאה שהדבר נחוץ כדי לאזן בין שיקולים של איכות הסביבה לבין השיקול של הצורך בהשלמת העבודות והגשמת מטרות הזיכיון.

על החלטות הוועדה ניתן לבעל הזיכיון, וכן לכל ארבעה מחברי הוועדה, להגיש ערר לוועדת ערר. ועדת הערר רשאית לאשר או לבטל את החלטות הוועדה וכן להחליט החלטות אחרות לגבי אופן ביצוע העבודות. עד לקבלת החלטה בערר רשאית ועדת הערר לצוות על אי-ביצוע עבודה מסוימת, אם קיים חשש שהמשך ביצועה יגרום נזק בלתי הפיך.

העבודה המתבצעת בלי שבעל הזיכיון מסר לגביה לוועדה את המידע הנדרש, או בלי שנתקיימה לגביה דרישה שהציבה הוועדה, תיחשב לעבודה הנעשית בסטייה מהיתר, ויחולו על מבצעה הוראות העונשין הקבועות בחוק התכנון והבנייה.

כל הסידורים המיוחדים הללו נקבעו אך ורק לגבי שמונת הפרויקטים שבתוספת לחוק.

לגבי עבודות אחרות מתחייבת הממשלה להגיש לכנסת בתוך שישה חודשים חוק שיסדיר את המשך פעילותו של בעל הזיכיון בהתאם לעקרונות חוק התכנון והבנייה. רק בשני מקרים יוצאי דופן ניתן יהיה להוסיף עבודות על אלה הנזכרות בתוספת ולבצען לפי הוראות חוק זה: 1. אם הממשלה תמלא את התחייבותה ותגיש את הצעת החוק המסדירה בתוך שישה חודשים מיום הגשתה, אך הכנסת לא תאשר הצעה זו בתוך שישה חודשים מיום הגשתה; 2. אם ייווצרו נסיבות חירום בלתי צפויות, שיחייבו ביצוע עבודה דחופה נוספת למניעת נזק חמור למפעל. הוספת עבודות בשני המקרים הנ"ל יכולה להיעשות רק באישור הוועדה המשותפת של ועדות הפנים והכספים.

חברי הכנסת, אמרתי בתחילת דברי, שאינני חש שמחה בהבאת הצעת חוק זו לאישור הכנסת, שהרי כיושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה ודאי ששאיתי היא שכל עבודה בשטח המדינה תתבצע על-פי חוק הוראות התכנון והבנייה, ושלא יהיו מגזרים שיהיו פטורים מעולו של חוק זה.

כבר הסברתי, שהמצב המיוחד שאליו נקלע "מפעלי ים-המלח" מחייב כל מחוקק אחראי לנהוג במקרה זה בצורה יוצאת דופן ועל-פי כללים מיוחדים. היה לי קל מאוד, אדוני היושב-ראש, בייחוד כמי שמשתייך לאופוזיציה, להתנער מאחריות ממלכתית ולהשתמש בהצעת חוק ממשלתית זו ככלי ניגוח נגד הממשלה המפקירה ערכי טבע ונוף נשגבים וחושפת אותם למפגעים סביבתיים וכו' וכו'.

אדוני היושב-ראש, לא הייתי צריך להתאמץ הרבה כדי למצוא ביטויים חריפים וקשים ביותר נגד הממשלה, שהגישה לנו הצעת חוק זו. הייתי יכול להסתפק בציטוט הדברים שנאמרו בנושא זה על-ידי

השר לאיכות הסביבה. אבל האחריות מחייבת אותי לנהוג אחרת ולהודות שהצעת חוק זו היא בבחינת הכרח בל יגונה.

היו"ר י' עזרן:

ובל ישובח.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

ובל ישובח.

היו"ר י' עזרן:

ההכרח לא ישובח ולא יגונה.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אני מקבל את דבריך, וזה משלים משפט. זה נכון.

אם בכל זאת יש לי סיפוק-מה, אדוני היושב-ראש, בהבאת הצעת חוק זו, הרי הוא מצוי בכל אותן הוראות שהוסיפה ועדת הפנים להצעת החוק הממשלתית, הוראות המצמצמות את האפשרות שביצוע העבודות יגרום למפגעים סביבתיים, מוסיפות כלי בקרה ופיקוח על אופן ביצוע העבודות ויצרות כלים ומנגנונים לפיצי גורמים שעלולים להיפגע מהעבודות ולשיקום אתרים שעלולים להינזק מהן.

אציין את העיקריות בהוראות אלה:

1. הוספנו לוועדה חבר שבקיאותו היא בנושאי תכנון ובנייה.

2. קבענו שבועדת הערר יהיה חבר אחד מתוך המועצה הארצית לתכנון ולבנייה, המייצג את נושאי איכות הסביבה.

3. קבענו שעל ביצוע העבודות בידי בעל הזיכיון יחולו הוראות התוספת השנייה לתקנות התכנון והבנייה, בקשה להיתר, תנאיו ואגרות הקובעות את כל תקני הבנייה, וכן יחולו הוראות תקנות התכנון והבנייה (פיקוח עליון) על הבנייה.

4. בעוד הצעת החוק הממשלתית העניקה זכות ערר על החלטות הוועדה רק לבעל הזיכיון, קבענו שגם לכל ארבעה מחברי הוועדה תהיה זכות ערר כזאת.

5. נתנו סמכות גם ליושב-ראש ועדת הערר, עד להתכנסותה של ועדת הערר, להוציא צו ביניים לאי-ביצוע של עבודה מסוימת, אם הוא סבור שביצוע העבודה עלול לגרום נזק חמור ובלתי הפיך.

6. חייבנו את "מפעלי ים-המלח" להגיע לתיאום מלא עם רשות שמורות הטבע לגבי ביצוע עבודות כרייה וחציבה בתחום הקרקעות השמורות; עבודות אלה תוכלנה להיעשות רק על-פי הסכם עם רשות שמורות הטבע, והסכם זה יכלול הוראות לשיקום אתרים שנפגעו מעבודות הכרייה והחציבה, לפי הנחיות של אדריכל נוף.

7. קבענו שהוראות פרק ט' לחוק התכנון והבנייה, העוסק בתשלום פיצויים למי שנפגע מאישורה של תוכנית, יחולו על העבודות שיבצע המפעל על-פי הוראות חוק זה, ואם אכן יהיה חיוב בתשלום פיצויים, "מפעלי ים-המלח" הוא שיישא בהם.

8. הקמנו במסגרת הצעת חוק זו קרן מיוחדת שכספיה יהיו מיועדים לשיקום אתרים בשטח הזיכיון, שבהם ביצע בעל הזיכיון עבודות כרייה וחציבה, ולמניעת מפגעים בשטח הזיכיון וכן בשטחים אחרים שבהם פועל בעל הזיכיון. הקרן תנוהל במסגרת המשרד לאיכות הסביבה וכספי הקרן יבואו מסכומים שישלם "מפעלי ים-המלח" לקרן.

אדוני היושב-ראש, אני מקווה שדי בדוגמאות אלה כדי להוכיח עד כמה עמדנו על כך שהחוק יהיה מאוזן ככל האפשר ויאלץ את "מפעלי ים-המלח", גם בתקופת המעבר שבה עוסק חוק זה, לעבוד לפי כללים חדשים ומכבידים.

אדוני היושב-ראש, יש הסתייגויות לא מעטות, ואני מבין שאנחנו נשמע אותן ונצטרך להתייחס אליהן.

אני מציע בשלב זה, אדוני היושב-ראש, להביא את הצעת החוק לאישור בקריאה שנייה ושלישית.

היו"ר י' עזרן:

תודה, אדוני יושב-ראש הוועדה.

רבותי, לצערנו הרב עתותינו וזמננו אינם בידינו, מה גם שיש כאן הרבה שאילתות, ובשבוע הבא כבר תהיינה ארבע השאלות המפורסמות של ההגדה. לכן אני מאוד מבקש אולי לדלג על כל השאילתות האלה, ונעביר אותן לפרוטוקול, אם אין התנגדות לכך מצד חברי הכנסת. בלאו הכי בפגרה השרים שולחים את התשובות.

קריאה:

מהי הצעתך?

היו"ר י' עזרן:

אני מציע להעביר את השאלות לפרוטוקול.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אולי גם את ההסתייגויות אפשר להעביר בהתאם?

היו"ר י' עזרן:

רק רגע, בוא נלך לאט לאט. יש כאן שאלות אל שר הביטחון, אל שרת העבודה והרווחה, אל שר המשטרה, שיש לו כאן רשימה רצינית, אל שר הבריאות ואל שר התעשייה והמסחר.

ובכן, כל השאלות האלה תועברנה בסוף הישיבה לפרוטוקול. תודה על תרומתכם החשובה לזמננו.

אנחנו עוברים כעת להסתייגויות. ראשוני המסתייגים הם חבר הכנסת גדליה גל וחבר הכנסת בנימין טמקין.

ובכן, איך אדוני רוצה להסתייג? כולן בפעם אחת?

בנימין טמקין (מרצ):

כן.

היו"ר י' עזרן:

תודה. ויקום בך הפסוק: ויאמר בעז לקוצרים – מי שעושה בקיצור – ה' עמכם.

בנימין טמקין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנחנו דנים היום באחד החוקים הכי משמעותיים בהשלכותיו השליליות, שדנו בהם לפחות בזמן שאני כאן בכנסת. לחוק הזה יש השלכות כה משמעותיות וכה עמוקות, שלפי דעתי עוד ילמדו אותן באוניברסיטאות.

בהתחלת הלילה הארוך הזה אני רוצה להתחיל את הדיון האוניברסיטאי הזה בחוק, לפני שאנחנו נכנסים לפירוט ההסתייגויות על כל סעיף וסעיף.

פגשתי – ואני כבר לא זוכר מתי – בימים האחרונים את השר עוזי ברעם כאן, בפרוזדור, והוא אמר לי, שהוא מופתע מהעמדה של מרצ בנושא הזה. הוא אמר: הרי אתם, מרצ, לא מפלגה "ירוקה", אתם מפלגה אידיאולוגית. אני לא הבנתי למה הוא התכוון, מה זה אידיאולוגי ומה זה "ירוק"; זאת אומרת, דאגה לאיכות הסביבה, למשל – – –

היו"ר י' עזרן:

אקולוגיה זו גם אידיאולוגיה.

בנימין טמקין (מרצ):

אקולוגיה זו לא אידיאולוגיה, אלא זה משהו אחר. זאת אומרת, מדובר באנשים טרדנים, שמפריעים לאלה שיש להם אידיאולוגיה. הוא לא אמר לי מה היא האידיאולוגיה שהוא דוגל בה, אבל יש לי הרושם שהשר עוזי ברעם, כמו אלה שתומכים בחוק ותמכו בחוק הזה, שותפים באמת לאידיאולוגיה מסוימת, אידיאולוגיה עמוקה ביותר, שבעצם מאחדת אנשים שכביכול באים ממסורות אידיאולוגיות שונות, קפיטליסטים כסוציאליסטים. מה מאחד אותם בעצם?

אני חושב שכבוד הרב עזרן, גם בתור יושב-ראש וגם בתור רב, יבין שמדובר באמת על עניין עמוק. מה מאחד אותם, בסופו של דבר? – מאחדת אותם האמונה שהתפקיד של האדם בקשר לטבע הוא לשלוט על הטבע. זאת אומרת, הטבע הוא שם כדי שהאדם ינצל אותו עד הסוף וישלוט עליו, לא כדי שהוא ישתלב בטבע, לא כדי שהוא יחיה בהרמוניה עם הטבע, לא כדי שהוא יבין שיש גם מגבלות ליכולת של האדם לשלוט על הטבע ושבסופו של דבר האדם משלם מחיר על הניסיון הזה לשלוט על הטבע.

היו"ר י' עזרן:

כבודו ידע שעל-פי התורה הקדושה יש איסור דאורייתא לנצל את הטבע עד תום.

בנימין טמקין (מרצ):

מאה אחוז.

היו"ר י' עזרן:

וזאת הסיבה ---

קריאה:

היו"ר י' עזרן:

זה דבר ראשון. יש גם כן כל העניין של שילוח הקן, של "שלח תשלח", כדי לתת מחזור לטבע.

בנימין טמקין (מרצ):

מאה אחוז.

היו"ר י' עזרן:

זה ידוע, זה ידוע.

בנימין טמקין (מרצ):

בנושא הזה קפיטליסטים וסוציאליסטים היו שותפים לעניין. הוויכוח היה מי יכול לשלוט על הטבע יותר; בקיצור, מי יכול לגרום לכך שיהיה גידול כלכלי מהיר ככל היותר, האם השיטה הסוציאליסטית מצליחה בזה או השיטה הקפיטליסטית מצליחה בזה.

אבל הם לא שאלו שאלה לגבי היחס האמיתי שצריך להיות בין אדם ובין הטבע. כך קרה, למשל – וחבר הכנסת אפרים גור ודאי שמע זאת פעם – שפעם שאלו את לנין: מה זה סוציאליזם? והוא לא ענה שזה משטר של סולידריות בין בני אדם. הוא לא ענה שזה משטר הדואג שאצל כל האנשים יהיה מימוש הפוטנציאל הטמון בהם וכך הלאה. אתם יודעים מה הוא ענה? הוא אמר: סוציאליזם זה

תחנות חשמל פלוס סובייטים. זאת אומרת, אם יש סובייטים – שזו שיטת המשטר הסובייטית הידועה – ויש הרבה תחנות חשמל, אתה מקבל סוציאליזם, גידול כלכלי וגידול כלכלי פלוס סובייטים נותן לך סוציאליזם.

אנחנו ידענו, אנחנו ראינו, למשל בצ'רנוביל, תוצאה ישירה מתפיסה מעוותת זאת, שאינה מבינה שהאדם והמשטר החברתי צריכים לשאוף אומנם לנצל את הטבע, אומנם להשתמש בטבע, אבל שיש גבולות למה שהאדם יכול לעשות עם הטבע, ושכפופו של דבר כל האנשים כולם ישלמו את המחיר אם לא יביאו זאת בחשבון.

העניין הזה נכון בהרבה תחומים בחיים החברתיים. הוא נכון, למשל, כשמדובר בניצול אנרגיה אטומית. אתם יודעים שהיום בארצות-הברית – – –

אברהם פורז (מרצ):

בנימין טמקין (מרצ):

סליחה, חבר הכנסת פורז, זה מאוד מפריע לי.

היו"ר י' עזרן:

אם אפשר, תדבר בקול רם, כדי שנשמע גם אנחנו.

אברהם פורז (מרצ):

היו"ר י' עזרן:

לא, לא. הוא באמת נכנס פה לתזה מאוד מעניינת של טבע ואדם, החברה והסביבה. כדאי לשמוע.

בנימין טמקין (מרצ):

אתם יודעים שבזמנכם היו אנשים בארצות-הברית, שבשם הגידול הכלכלי, בשם הקידום המדעי הבלתי מרוסן, בשם יצירת מקומות העבודה, בשם כל הדברים האלה הלכו לכיוון של פיתוח תעשייה אטומית גדולה ביותר, מפותחת ביותר, לרבות תחנות גרעיניות למיניהן. הם בחרו ללכת בכיוון מסוים. היום ארצות-הברית מוציאה יותר כסף על אחסון ועל שמירה על כל החומרים האטומיים שנוצרו בעבר בגלל הפיתוח הבלתי מרוסן הזה. היא מוציאה יותר כסף על זה מאשר על בנייה של תחנות גרעיניות חדשות. היא מוציאה סכומים אדירים.

הכול נעשה בשם ההשקפה, שגידול כלכלי מצדיק כל דבר ומניעת אבטלה, כביכול, מצדיקה כל דבר, וביטלו את האזהרות של אנשים שאמרו: יש מגבלות לטבע, או נכון יותר יש מגבלות למה שהאדם יכול וצריך לעשות עם הטבע.

כתבתי את הדוקטורט שלי על הנושא: אנרגיה אטומית בארצות-הברית. יש לי ציטטות שאתה, חבר הכנסת גור, היית נהנה מהן, של המפלגה הקומוניסטית האמריקנית. בוויכוח על תחנות גרעיניות היא אומרת: תחנות גרעיניות תחת משטר סוציאליסטי הן בטוחות לגמרי; תחנות גרעיניות תחת משטר קפיטליסטי הן מסוכנות מאוד, כי שם רק הרווח קובע, בסוציאליזם קובעים דברים אחרים. תסמכו עלינו, הם אמרו. והנה, ראינו את התוצאה של העניין הזה, איך הוא מתפתח.

אבל מה שנכון בקשר לתעשייה האטומית נכון גם בקשר לתעשייה של הנדסה גנטית. האנושות עומדת אל מול החלטות: האם כל דבר צריך לפתח עד הסוף, בלי חשבון, כי הוא קיים, כי הוא בטבע, וצריך לנצל אותו ולהמשיך הלאה?

מה שעומד על הפרק בעצם זה, האם החברה ובני האדם יכולים לקבל הכרעה דמוקרטית ולומר לעצמם: בתחום זה אנחנו מוכנים לפתח כך וכך ובתחום אחר צריך אולי לעצור ולהביא בחשבון אינטרסים אחרים. בשביל לעשות את זה צריך שיהיה פיקוח דמוקרטי על מה שעושים, גם כאשר עושה זאת חברה ממשלתית, כמו בברית-המועצות, אבל גם כאשר עושה זאת חברה ציבורית, כמו במקרה של ים-המלח, או כאשר עושה זאת חברה פרטית. השאלה היא, האם כל הדברים האלה בסופו של דבר צריכים להיות תחת פיקוח דמוקרטי, במיוחד כאשר מדובר על דברים שיש להם השלכה על כל החברה כולה.

אם כך, בעצם אנחנו לא מדברים כאן סתם על ים-המלח, אלא אנחנו מדברים על השאלה האם יש אפשרות להוציא מתחום ההכרעות הדמוקרטיות בחברה תחומים שלמים של החיים החברתיים. ובמקרה הזה מדובר בתחום גיאוגרפי שלם. אתה לוקח מפעל, אתה לוקח אזור ואתה מוציא אותו מהתחום שבו לאזרחים יש היכולת להשפיע באופן דמוקרטי על מה שקורה שם. זה מה שנעשה כאן. בעניין הזה הדמוקרטיה הליברלית, שטוענת שלכל אזרח הזכות לקבוע את גורלו ולהשתתף בקביעת גורלו, קובעת שגורלו הוא לא רק מה תהיה רמת הגידול הכלכלי, גורלו הוא לא רק מה תהיה רמת האבטלה, גורלו הוא גם באיזו סביבה הוא או ילדיו יחיו. מכיוון שכך, כאשר אתה מייצר על-ידי חוק בעצם רפובליקה אוטונומית, אשר איננה נתונה לשליטה הדמוקרטית של האזרחים – אתה בעצם מקבל החלטה שהיא לא רק החלטה לגופו של ים-המלח, אלא זו החלטה לגופה של הדמוקרטיה בישראל.

מאותו רגע שהתחילו להתייחס למקום הזה כאל רפובליקה אוטונומית, התחילה אותה הידרדרות שיצרה מצב שבו השוויון בפני החוק נפגע, שבו אזור מסוים מקבל יחס מסוים של השלטון, בעוד אזורים אחרים, מפעלים אחרים, אנשים אחרים – – –

היו"ר י' עזרון:

זה וטיקן אקולוגי.

בנימין טמקין (מרצ):

כן, וטיקן אקולוגי. יפה מאוד. באמת וטיקן אקולוגי. אגב, אני לא רוצה להגיד מי האפיפיור שמסתובב פה בימים האחרונים וקובע מה אנחנו מחליטים בנושאים האלה. אני אומר לכם, שאם כל אדם פרטי היתה לו היכולת לשלוח לפה אותם אנשים ואותם כוחות שמשפיעים על חברי הכנסת להרים את ידם בעד חוק שפוגע בעקרון יסוד של דמוקרטיה, בשוויון בפני החוק – איני יודע מה היה מושג. כשאתה הולך לבקש אישור למרפסת, אתה צריך לעבור תהליכים מסוימים של אישור. אין שום סיבה שמפעל יקבל פטור משום שהוא בעל כוח, בעל עוצמה ובעל השפעה.

אגב, הדברים אמורים גם בהקשר של מה שקרה קודם עם ההסתדרות. בסופו של דבר, זה אותו ויכוח. אדוני השר שריד, האם מוציאים ארגון מסוים, שיש לו כוח, השפעה, כסף ויכולת מנגנונית, מהתחום של הערכים הדמוקרטיים ומהזכויות הדמוקרטיות, או שהוא כמו כל גוף אחר במדינה? על זה בעצם הוויכוח סביב החוק המוצע כאן.

באו וסיפרו שמדובר כאן על ניסיון של אנשים שדואגים לטבע. איך קרא להם השר ברעם? הוא קרא להם אנשים שאין להם אידיאולוגיה והם דואגים לטבע. מולם יש אנשים שדואגים למובטלים, לגורלם של עובדים וכדומה. אין הצגה מסולפת יותר מזאת. בנושא איכות הסביבה, למשל, בנושא זיהום, אם יש סכנה לאיכות הסביבה ממפעל כלשהו, האנשים הראשונים שסובלים מזה, גם אם הם לא יודעים, קודם כול אלה העובדים באותו מפעל. אם לא בודקים מה הן ההשפעות של זיהום האוויר, אם לא בודקים את ההשלכות על איכות הסביבה בכלל – אזי לא בודקים גם מה הן ההשלכות לגבי העובדים שעובדים במפעל עצמו. אבל מה חדש בזה בעצם?

הביאו לפה ועדי עובדים של "מפעלי ים-המלח". הם ממש הולכים להיכנס לאבטלה משום שדורשים מהם קצת תכנון וקצת פיקוח דמוקרטי. מה האמת? האמת היא, שאותם ארגומנטים שמשתמשים בהם נגד היכולת של החברה לפקח עליהם, אותם ארגומנטים שהם משתמשים בהם בנושא הזה של איכות הסביבה, הם משתמשים בהם, למשל, נגד זכויות עובדים בכל מיני תחומים. זה לא מקרה שאותו מפעל גם משתמש בקבלני משנה ובעובדים זולים יותר וכדומה, כשלעובדים יש יכולת פחותה להגן על עצמם. כל פעם שאתה רוצה לפגוע באיזה אינטרס כלכלי, באים ואומרים לך: אם אתה פוגע באינטרס הכלכלי שלי מייד אתה יוצר אבטלה. משתמשים באותו ארגומנט כדי להתווכח נגד שחר מינימום. משתמשים באותו ארגומנט כדי להתווכח נגד בטיחות רצינית יותר בעבודה. אותם ארגומנטים שהם משתמשים בהם בכל מיני תחומים, הם משתמשים בהם בנושא הזה של איכות הסביבה. הם עוד משתמשים בעובדים בשביל להילחם את המלחמה הזאת, הבלתי קדושה, נגד הזכות של החברה לפקח עליהם.

אומרים לנו: לא, ב"מפעלי ים-המלח" יש הנהלה אחראית, היא משתפת פעולה עם העובדים והיא מגינה על העובדים. אפילו אם זה היה נכון עד הסוף, אם אתה יוצר את העיקרון שבו אתה פוטר את הנהלת המפעל מדברים שאתה לא פוטר מהם אנשים אחרים בחברה, שאתה לא פוטר מהם חברות

מסחריות אחרות ובעלי בתים אחרים, אם אתה יוצר את המצב הזה, אולי אתה לא פוגע בעובדים של "מפעלי ים-המלח" עצמם, ברגע מסוים, אבל אתה פוגע בעובדים בכל מקום אחר; אתה פוגע באנשים, בחברה בכלל. זאת מכיוון שאתה יוצר עיקרון, שבו אתה מקבל שאזור מסוים, מפעל מסוים, משוחרר מאותם חוקים שמופעלים כלפי אנשים אחרים, או חברות אחרות. במצב כזה עובדים במקום אחר ואזרחים במקום אחר יסבלו מן העניין הזה.

שר האוצר א' שוחט:

כמה זמן עוד יש לך?

בנימין טמקין (מרצ):

יש לי זמן.

היו"ר י' עזרן:

יש לו פחות מזה.

בנימין טמקין (מרצ):

יש לי זמן.

אדוני שר האוצר, במשך שנים חי מפעל תחת התחושה שהוא משוחרר מהרבה חוקים, הגבלות ופיקוח, שהם נחלתם של יתר אזרחי מדינת ישראל ומפעלים במדינת ישראל. הוא חי כך. ממש חלום, רפובליקה אוטונומית, עוד לפני שמישהו דיבר בכלל על אוטונומיה לגבי תחומים אחרים. אז קרה הפנצ'ר. נו, מה לעשות? פתאום בית-משפט בישראל החליט שהמפעל הזה חשב שיש לו זכויות שאין לו, ושהוא צריך להיות נתון לפיקוח ולאופן דרישות של תכנון ובנייה שחלות על כל אחד אחר במדינה. נו, הוא קבע דבר נורא. זה פשוט לא ייאמן. הוא קבע שיש שוויון בפני החוק.

שר האוצר א' שוחט:

הנאום שלך השתפר – – –

בנימין טמקין (מרצ):

למה?

היו"ר י' עזרן:

לא.

שר האוצר א' שוחט:

הוא מסתכל עלי.

היו"ר י' עזרן:

על מי הוא יסתכל, אדוני?

בנימין טמקין (מרצ):

למה? תשמע, עד עכשיו נאמתי נאום מהסוג הזה שהייתי רגיל יותר לנאום באוניברסיטה.

שר האוצר א' שוחט:

אתה מהסגל?

בנימין טמקין (מרצ):

אני מהסגל. כן. אבל אתה רואה שגם בנושא הזה – – –

היו"ר י' עזרן:

אדוני, האם כל מי שהוא בסגל הוא מפגע אקולוגי?

בנימין טמקין (מרצ):

— — — לא באתי להגיד שלא אצביע בשבילך אם לא תיתן למרצים כך וכך, כמו שעשו אחרים, ממפלגות אחרות קרובות יותר אליך, בתחומים שהם עוסקים בהם.

שר האוצר א' שוחט:

אין לי קרובים יותר מאשר מרצ.

בנימין טמקין (מרצ):

אני יכול לצטט אותך? שר האוצר אמר שאין לו קרובים יותר מאשר מרצ. אני שמח.

אם כך, אני חוזר ואומר: גילו שבית-המשפט תובע מהם אותן תביעות שהוא תובע מכל אזרח במדינת ישראל. העניין הגיע לבית-המשפט העליון. התחילה שם התדיינות, והמפעל פחד שאולי התוצאות לא תהיינה כפי שהוא רוצה. אני מניח ששר האוצר פחד מאותו עניין. מה עוד, החליטו ללכת לכיוון של הפרטה ופחדו שהעניין הזה יעמוד בניגוד לאינטרס של הפרטה. זה אינטרס חשוב. זה אינטרס לקיום המפעלים. זה אינטרס חשוב להעסיק את העובדים. זה אינטרס חשוב לעסוק בייצור.

היו"ר י' עזרון:

אדוני שר האוצר, אתה זקוק לכדורי מרץ כדי להישאר ער.

שר האוצר א' שוחט:

לא, לא — — —

היו"ר י' עזרון:

הנה, יש פה הרבה כדורי מרץ.

קריאות:

— — —

בנימין טמקין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אם לא אכפת לך, תאמר לי כמה זמן נשאר לי.

היו"ר י' עזרן:

אגיד לך כמה זמן דיברת. דיברת 30 דקות.

בנימין טמקין (מרצ):

בסדר. יש לי עוד כשעה ומשהו. יש לי עוד 70 דקות.

היו"ר י' עזרן:

למען הדיוק, דיברת 34-35 דקות. יש לך עוד 65 דקות. מה אעשה? זה קצת פחות. יש לך 19 הסתייגויות. זאת אומרת, יש לך בדיוק שעה.

בנימין טמקין (מרצ):

אני לא רוצה להעניש את חברי הכנסת יותר מדי.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אתה מעניש אותנו כבר שלושה ימים. תפסיק עם ההענשות שלך. תעשה מה שאתה רוצה. תמשיך לדבר.

בנימין טמקין (מרצ):

סליחה, זה שעבר עכשיו הוא חבר כנסת?

היו"ר י' עזרן:

אני מצטער, אדוני, אף אחד לא עושה לך טובות. זו זכותך. נקודה.

בנימין טמקין (מרצ):

מאה אחוז. נתבקשתי להפסיק את העניין עכשיו כדי לדון בעניין חוק מימון מפלגות.

שאלו יהלום (מפד"ל):

חבר הכנסת טמקין, אל תעשה ג'סטה.

בנימין טמקין (מרצ):

אני עושה ג'סטה כלפי הכנסת ומפסיק לדבר.

היו"ר י' עזרן:

תודה. אני מודה לך מאוד.

ובכן, חברת הכנסת נעמי בלומנטל. חבר הכנסת יורם לס מוותר. תודה. חבר הכנסת אברהם בורג. זו ממש תרומה רצינית. יש לו לפחות 50 דקות.

קריאה:

יש לו עוד 65 דקות.

היו"ר י' עזרן:

פחות. יש פה 19 הסתייגויות. 60 דקות ודאי.

קריאה:

היו"ר י' עזרן:

רק רגע. שנייה אחת. ובכן, גמרנו כאן את שבע ההסתייגויות של חבר הכנסת יורם לס. חבר הכנסת אברהם בורג ירד כדין. חבר הכנסת מיכאל איתן גם כן לא נמצא. יש שבע הסתייגויות של חבר הכנסת עוזי לנדאו. כולם – שביעיות. יש שתי הסתייגויות של חברת הכנסת יעל דיין. יש הסתייגות אחת של פני בדש.

אדוני יחזור.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני מבקש את זכותי כשר לדבר בעניין זה. אני מעריך שאדבר בערך שעה ולא יותר.

היו"ר י' עזרן:

אין שום בעיה. אני משוכנע שפה יישמעו דברים רציניים. אם כן, בבקשה. אתה רוצה לחזור?

קריאה:

קריאה:

אבל שר האוצר לא מסכים. הוא לא מסכים לזה.

היו"ר י' עזרן:

רבותי, תרמתי לכם כבר שעתיים וחצי. ביטלתי את כל השאלות. אבל יש גבול למה שאני יכול לעשות.

אפרים גור (הליכוד):

חבר הכנסת טמקין, תצטרך להתייחס לגוף העניין.

בנימין טמקין (מרצ):

קודם כול, אני חושב שכל מה שאמרתי זה לגוף העניין.

היו"ר י' עזרון:

חבר הכנסת טמקין, החשבון התחיל.

בנימין טמקין (מרצ):

כל מפעל שרוצה לבנות משהו בכל מקום במדינת ישראל, יש הליכים שהוא צריך לעבור. ההליכים נקבעים בחוק התכנון והבנייה. יש ועדות שקובעות את העניין לכל אדם רגיל בישראל. היה פה מצב שמפעל חשב שהוא משוחרר מזה על-פי חוק הזכיון. התגלה לו בבית-המשפט שהעניין איננו ברור. כל אזרח אחר בישראל, או כל מפעל אחר בישראל, היה הולך לבית-המשפט העליון, מחכה להכרעה והיה מתנהג בהתאם. אבל פה לא מדובר על כל מפעל בישראל. מה פתאום? פה מדובר על מפעל מיוחד במינו. קודם כול, במה הוא מיוחד? – בזה שהוא גדול; זה נכון. בזה שהוא מעסיק הרבה עובדים; וגם זה נכון. בזה שהוא בבעלות הממשלה; גם זה נכון. בזה שעכשיו הוא עובר תהליך הפרטה; גם זה נכון. אבל כל הדברים האלה לא היו צריכים לתת לו היכולת לבוא לכנסת, לבוא בעצם לממשלה, ושיחוקקו לו חוק מיוחד בשבילו.

בשביל להימנע מאותה הכרעה בבית-המשפט עליון מחוקקים לו חוק פה, ויושבים חברי כנסת, מה זה חברי כנסת בעלי עוצמה, ממש נבחרו על-ידי העם, ויושבים כולם במשך שבועות על שבועות על שבועות.

אגב, גם כאשר הם כבר מסכימים על משהו, יש מי שהולכים פה – לא בעל הבית של המרפסת הרגילה, לא כל מפעל אחר בישראל, המפעל הזה שנהנה מהתמיכה של הממשלה – הולכים ליועץ המשפטי לממשלה, אם לא הולך להם אצל היועץ המשפטי לממשלה עוברים לשר המשפטים, משנים כל הזמן את ההצעה של הממשלה, כך שההצעה שהיום אנחנו רואים פה היא בכלל איננה ההצעה שהממשלה הציגה. היא הצעה אחרת.

אתן לכם דוגמה: הממשלה הציעה שהוועדה הראשונה שבודקת את העניין, אגב, היא באה להחליף את הוועדות הרגילות לתכנון ולבנייה, שהוועדה הזאת תהיה מורכבת מחמישה חברים. וחמשת החברים האלה כללו כמה נציגים של הרשות המקומית ושל משרד הפנים ושל משרד איכות הסביבה וכו'. לא היה להם מספיק עם זה. היה צריך להגדיל את המספר, ואז הגדילו – תחילה לשבעה, ואחר כך הגדילו לתשעה.

אגב, מה עושות ועדות כאלה? מה התפקיד המהותי של אותן ועדות תכנון ובנייה שקיימות לגבי אזרחים רגילים בישראל? הן באות לאזן. כי מה האינטרס של בן-אדם שבא לבקש אישור, או של מפעל שבא לבקש אישור? האינטרס הוא לפתח, לבנות, לגדול. מה עושה ועדה? הוועדה צריכה

להכניס לתוך מערכת השיקולים את כל השיקולים הלא-מיוצגים – שיקולים של תכנון, של האזרחים שחיים שם באזור, שלא יסבלו סבל מיותר.

אבל כאן עשו דבר אחר: כאן, ברגע שראו שיש ועדה שאולי יכולה לאזן, הכניסו עוד נציג של משרד האוצר לתוך הוועדה ועוד נציג של משרד התעשייה והמסחר. מה הם באים לעשות בוועדה הזאת? הרי הוועדה באה לאזן את האינטרסים נגד האינטרס הטבעי של מי שרוצה לבנות ולפתח, וזה אינטרס לגיטימי. אבל הוועדה שבאה לבדוק ולפקח צריכה להיות ועדה שמייצגת את האינטרסים האחרים. אבל פה עשו דבר: הבטיחו מראש על-ידי הרכב הוועדה ועל-ידי דרישה, שהערעור על החלטות ועדה, שבאות לאשר תוכניות כאלה או אחרות, יוגש רק על-ידי ארבעה חברים לפחות מהוועדה הראשונה, ולא נותנים למי שנפגע לבוא לערער. אגב, בהתחלה הממשלה בכלל הרחיקה לכת. היא נתנה זכות ערעור על החלטה של ועדה, שהיא תחליף לוועדת תכנון ובנייה, רק למפעל. איפה נשמע דבר כזה? רק למפעל. רק הוא יכול לערער. כל אדם שנפגע וכדומה – לא.

אנחנו מדברים, חבר הכנסת גור, על המהות, כי הרי אם אני אתחיל עכשיו לדבר סעיף סעיף – אני אביא דוגמה: מקימים ועדה ומקימים ועדת ערר, אבל לא נותנים בחוק את היכולת לפקח. חברי הוועדה לא יכולים להיכנס למפעל ולפקח על מה שקורה שם, על אותן החלטות שמתקבלות. איפה נשמע דבר כזה?

יש סעיף אחר, בכלל, המצאה בלתי רגילה, וחבר הכנסת גדליה גל יודע זאת. הוועדה הראשונה היא בעצם תחליף לוועדת תכנון ובנייה רגילה. מה שוקלת ועדת תכנון ובנייה רגילה? היא שוקלת כל מיני דברים, לרבות שיקולים של תכנון ובנייה. מקווים שהיא שוקלת גם שיקולים של איכות הסביבה. מה כתבו בחוק? כתבו כך: השיקולים של הוועדה הזאת יהיו שיקולים של איכות הסביבה. לא רצו להכניס תכנון, הורידו תכנון. כל האנשים המקצועיים שהופיעו, כל היועצים המשפטיים שמופיעים, כולם מסכימים לכך שאי-אפשר להוציא שיקולים של תכנון מכלל השיקולים שצריך לשקול כאשר אתה בא לאשר פרויקט. כתבו רק שיקולים של איכות סביבה, ולא שיקולים של תכנון. על-פי בקשה של מי? של בעל הבית שבונה את המרפסת? – לא. של כל מפעל רגיל בישראל? – לא. רק של המפעל הזה, שיש לו הכוח וההשפעה לגרום לכך שחברי כנסת מבטלים את החובה לייצג את האינטרס הכללי של אזרחי מדינת ישראל.

מי שפוגע במקרה אחד, מקרה חשוב ככל שיהיה, באותו עיקרון של שוויון בפני החוק, בצורך לשקול גם שיקולים של תכנון, פוגע בחובה לייצג את האינטרס הכללי של אזרחי ישראל. זה מה שעשו בוועדה אלה שהצביעו בעד החוק הזה – וכל מי שיצביע בשבילו כאן במליאה.

אני רוצה רק לעבור בכותרות, אם אתם רוצים, על כמה מהסעיפים שאליהם מתייחסות ההסתייגויות.

גדליה גל (העבודה):

אנחנו מכירים את זה.

בנימין טמקין (מרצ):

מי מכיר את זה?

גדליה גל (העבודה):

אלה שהצביעו.

בנימין טמקין (מרצ):

כל אלה שבאו אחרי שלושה חודשים של דיונים בוועדה, שאתה יודע כמה הם היו עמוקים, נכנסו והרימו את היד שלהם כאילו מישהו אחר מרים את היד בשבילם?

קריאה:

הם אינם פה.

בנימין טמקין (מרצ):

נכון, הם עוד יהיו פה. אני מחכה להם. אני יודע, הם מסתובבים פה. הם עוד יבואו לכאן, הם ירימו את היד בלי להבין כלום. בלי להבין כלל את ההשלכות. מילא, לא יכולנו ולא יכולים מסיבות כאלה ואחרות לחוקק חוקי יסוד, אבל שחברי כנסת ייתנו יד לכך שמחוקקים חוק מיוחד לאינטרס כלכלי מיוחד? ופה מתווכחים כשאנחנו מדברים על מימון של עוד 2 מיליוני שקל, אלו מסכנים פה, אלו מסכנים שם, אלו ויכוחים, אלו עקרונות. רצינו לתקן פה את גמלאות משרד התקשורת, דיברו אתנו פה על עקרונות עד הודעה חדשה. אמרו לנו שזה יוצר תקדים לתקן את הגמלאות לגמלאי משרד התקשורת המסכנים, זה יוצר תקדים לגבי אחרים. למה תקדים? כי יש שוויון בפני החוק. אם אתה נותן למסכנים האלה, גמלאי משרד התקשורת, יבואו אחרים. אבל פה אין פחד.

היו"ר י' עזרן:

הם באמת מסכנים.

בנימין טמקין (מרצ):

אבל פה אין פחד. פה אתה נותן להם אבל לא נותן לאחרים. למה אתה לא נותן לאחרים? אני אגיד לך למה: כי אין להם מי שישתובב פה, כי אין להם הלובי הזה שמסתובב פה, הכוח שמסתובב פה. אין להם השקר הגדול הזה, שמי שדורש שיהיו הליכים מקובלים, שמביאים בחשבון את האינטרס הכללי – פוגעים כביכול בהעסקת עובדים.

באים אלינו ואומרים: כבר יש לנו פרויקטים, הם פרויקטים שמתבצעים. אבל מה? אנחנו מקימים ועדה שתוכל לבדוק אם הפרויקטים האלה מתבצעים, לא על-פי שיקולים של תכנון, כי את התכנון הוצאתם, עניינים של איכות סביבה. אז אתה מבקש? בסדר. יש פה הסתייגות שלי: אתה תוכל להמשיך, אבל בינתיים תגיש לי תסקירי השפעה על איכות הסביבה של מה שאתה עושה. לא, אין זמן לזה. אין זמן מספיק לזה. אנחנו נגיש תוכניות כלשהן, לא מפורטות. בסדר, אז אתה מגיש תוכניות לא מפורטות. נניח שהוועדה הראשונה מאשרת את התוכניות האלה, ומישהו מערער, האם אפשר לעצור את העניין הזה, אם חושבים שיש נזק שיכול להיות נזק בלתי הפיך – לעצור את הפרויקט הזה, אפילו לתקופה קצרה, על מנת להבטיח שלא יהיה נזק בלתי הפיך? מה פתאום. אי-אפשר.

מקימים ועדות בלי שיניים, ועדות שמראש מרכיבים אותן כך שהן לטובת העניין של "מפעלי ים-המלח", מה שלא יהיה. אחר כך מגבילים את זכות הערר, לא נותנים לאזרחים שנפגעים את היכולת לבוא ולערער, אלא רק לחברי הוועדה, ולא כל חברי הוועדה – ארבעה מתוך תשעה, כאשר לוועדה אתה מכניס עוד נציג ועוד נציג ועוד נציג של אותו אינטרס כלכלי שאתה מנסה לפקח עליו במשהו. על זה מדובר.

הוועדה קובעת דרישות. נניח, הוועדה שומעת את התוכניות של פרויקטים שכבר מבצעים, והיא קובעת דרישות. תראה, גיליתי שפה ושם צריך לתקן כך וכך את התוכניות על מנת להבטיח את ביטחון הציבור, את איכות הסביבה וכדומה. אבל לוועדה אין היכולת לקצוב זמן לביצוע העניין. זאת אומרת, בינתיים הפרויקטים נמשכים, הדרישות לא מתמלאות, ואין דרך לעצור את העניין הזה.

מוקמות ועדות שכאלו מחליפות, אין להן שיניים, אין להן יכולת ביצוע, אין להן יכולת לפקח.

אני מדבר על שם החוק. אתם יודעים שהייתי צריך להילחם בישיבה האחרונה של הוועדה המיוחדת, שיחזירו לשם החוק את המלים "הוראת שעה". אני זוכר שהשר שריד, כאשר ביטא את התנגדותו לחוק, אמר שיש פה חשש שהעניין הזה שמחוקקים אותו כהוראת שעה, נניח רפובליקה אוטונומית ים-המלח לשנה, בסדר; אבל לא רוצים להתחייב לגבי הזמן. אומרים, 'בוא במקום זה – שימו לב, לא יבואו במקום זה החוקים הרגילים של מדינת ישראל, אומרים לנו שבסופו של דבר יחוקק חוק מסדיר. מה זה חוק מסדיר? עוד הפעם חוק מיוחד לגבי ים-המלח. נניח שיהיה חוק יותר טוב. מי מבטיח שיהיה? אף אחד לא מבטיח שיהיה. האם אומרים לנו, אם לא יהיה חוק מסדיר, חוקי מדינת ישראל הרגילים יתחילו לפעול לגבי ים-המלח? גם את זה לא אומרים לנו. הורידו לזמן מה את המלים "הוראת שעה".

היו"ר י' עזרן:

משחר ההיסטוריה, דרך המלח ידועה, מפורסמת, בעלת זיכיון, חוצה גבולות. זה ידוע. כל אירופה.

בנימין טמקין (מרצ):

אני רוצה להמשיך ולפרט, כפי שאמרתי קודם, כמה מן ההסתייגויות שעליהן אנחנו מדברים.

אביא לכם דוגמה. בהסתייגות לסעיף 6 של החוק, בסוף סעיף קטן (ה), אני כותב: "בסופו של סעיף קטן (ה) יבוא: 'אולם רשאית הוועדה לצוות על אי-ביצוע עבודה אם קיים לדעתה חשש סביר שביצוע העבודה יגרום לקביעת עובדות בלתי הפיכות שיש בהן מפגע חמור; צו כאמור יעמוד בתוקפו עד אשר יבוטל בידי הוועדה או בידי ועדת הערר". מה הגיוני יותר מאשר ועדה, שמורכבת כפי שמורכבת, המחליטה שמה שעושים בפרויקט מסוים הוא מסוכן ובלתי הפיך, שהוועדה תוכל לצוות על הפסקת הפרויקט לתקופה? לא נותנים לה את הכוח הזה. אז מה היא תוכל לעשות? סליחה, מה עושה הוועדה הזאת? איזה היגיון יש בכלל? איזה צדק ואיזה שוויון בפני החוק יש בזה?

לסעיף 7, במקום המלים "להציב דרישות לגבי ביצוע העבודות" – שימו לב, בסעיף 7 לחוק כתוב: "הוועדה רשאית – – – להציב דרישות לגבי ביצוע העבודות". יפה מאוד. עכשיו מה? אני מוסיף: "יבוא 'להציב לבעל הזיכיון דרישות לגבי ביצוע העבודות ולקצוב לו זמן למילוי דרישות אלה". מה יותר הגיוני? אם אתה מציב דרישות, אתה גם תגיד מתי, כי הפרויקטים האלה הרי מתקדמים בינתיים. מדובר על פרויקטים גדולים מאוד, שיש להם השפעה בלתי רגילה על האזור. כל מי שמבקר באזור הזה לא יכול שלא להתרשם מהעובדה ש"מפעלי ים-המלח" יש להם השפעה בלתי רגילה על כל האזור. יש שם אינטרסים תיירותיים? יש אינטרסים של איכות הסביבה? יש שם שכנים? הם צריכים להיות פטורים.

אביא דוגמה נוספת. למשל בסעיף 8, אני מציע: בסעיף קטן (א) במקום המלים "וכן ארבעה מחברי הוועדה כאחד רשאים לערור", יבוא "וכן כל אחד מחברי הוועדה וכל מי שרואה עצמו נפגע מהחלטת הוועדה רשאי לערור". אם ההסתייגות לסעיף קטן (א) התקבלה, במקום המלים "ובערר שהגישו ארבעה מחברי הוועדה" יבוא "ובערר שהגיש חבר הוועדה או מי שרואה עצמו נפגע מהחלטת הוועדה".

נניח שיישוב שכן, ונניח שאזרח, נפגעו מהחלטות הוועדה ונפגעו מהפרויקט הזה. איפה יוכלו לערער? הם לא יוכלו לערער. כי יש שם רפובליקה אוטונומית. לעומת כל מפעל אחר, כל אזור אחר, כל אזרח אחר – יש אותו פטור מהיכולת של אדם שנפגע להגיש ערר או להתלונן על מה שקורה לו.

בסעיף 9 – אחרי סעיף 9 אני מבקש: "כל אחד מחברי הוועדה ומחברי ועדת הערר רשאי בכל עת להיכנס לתחום שטח הזיכיון ולכל מבנה שנמצא בו, כדי לבדוק אם בעל הזיכיון מקיים דרישות והחלטות שניתנו לפי סעיפים 7 ו-8". הוועדה החליטה ודרשה דרישות. אני מקווה שהקציבה להם זמן לבצע. הם רשאים לבוא לבדוק או לא רשאים לבוא לבדוק? מי יבדוק? הרי מדובר על רפובליקה אוטונומית. כל מה שמבקשים, שחברי הוועדה הזאת, שמוקמת על-פי חוק, יוכלו לבוא ולבדוק האם מבצעים אותן דרישות שנדרשו מן המפעל.

לגבי סעיף 12 בחוק – אני רוצה לקרוא לכם את סעיף 12 לחוק. סעיף 12 מתייחס לעבודות שמתבצעות לא בשטח המפעל עצמו אלא במה שנקרא "קרקעות שמורות". קרקעות שמורות הן אותן קרקעות מסביב למפעל, בגודל עצום, שמהן המפעל בא ולוקח חומר לבניית סוללות שדרושות לייצור ב"מפעלי ים-המלח". ביקרנו במקום וראינו שיש נזק קשה מאוד לאזור. אתה לא יכול שלא לראות את זה. פשוט מוציאים כמויות אדירות של חומר, ולא כל כך דאגו לתקן את מה שנוצר שם. ראינו את הנזק, ואז חברי הוועדה האחרים היו צריכים לחשוב על איזו שיטה שבה יהיה פיקוח על מה שעושים, ואז יצרו מין מוסד חדש. אנשי רשות שמורות הטבע יסכמו עם המפעל מאיפה אפשר להוציא חומר לצורך בניית סוללות, או לבניית עמודי חשמל או קידוחי מים למיניהם.

כדי שהם לא יהיו תחת הפיקוח של ועדות תכנון ובנייה, או אפילו לא תחת הפיקוח של אותה ועדה שהם הקימו לצורך הפרויקטים האחרים – מדובר על שמונה פרויקטים ספציפיים, מוגדרים, שחלק מהם כבר בביצוע; מדובר במאות מיליוני דולרים – ומדובר נוסף על כך על אותן עבודות בקרקעות השמורות. אבל את הקרקעות השמורות מוציאים מהפרויקטים האחרים, לא אומרים שזה פרויקט תשיעי, אלא אומרים שלגבי הקרקעות השמורות, אותם קידוחים ואותם דברים שעושים סביב ים-המלח, לגבי אותם דברים הם אומרים: "מפעלי ים-המלח" יתאמו את המדיניות שלהם, איפה הם יעשו את זה, עם רשות שמורות הטבע.

סליחה, מה הדבר המיוחד הזה? אם אתה עושה עבודה שיש לה השפעה על הנוף, על האזור, על התיירות, תהיה כפוף או לחוקי התכנון והבנייה הרגילים, לצורך לעבור את הוועדות הרגילות, או לפחות תכלול את הקרקעות השמורות באותם פרויקטים, ואז הוועדה שהקמת תפקח גם על העניין הזה. אבל לא יוצרים עוד דבר מיוחד, כי מה לעשות, מדובר פה על אנשים שהם מיוחדים מאוד וזכאים ליחס מועדף על-ידי הכנסת.

אחרי סעיף 15 – מה שאני מציע זה להוסיף את עניין התוקף: "תוקפו של חוק זה יפקע בתום שנה מיום תחילתו". כי הבעיה היא שפה אין, בסופו של דבר, הגדרה של זמן. העניין הזה יכול להפוך בכלל להסדר קבוע. הסדר הביניים, מה שנקרא, הופך להסדר קבוע בקלות רבה. יבואו לוועדה וכל פעם יחדשו. אנחנו יודעים את זה מתחומים אחרים. מה אנחנו באים ואומרים? אנחנו אומרים, אחרי שנה, או שיהיה חוק מסדיר – ואגב, גם בחוק המסדיר יצטרך להתקיים, אני מניח, מאבק על אופיו. אם הוא יהיה דומה להוראת השעה, אפשר להמשיך עם הוראת השעה לאורך זמן. אגב, אני מנחש איכשהו שהוראת השעה הזו תהפוך להוראת יום, להוראת יומיים, להוראת שבוע, להוראת שנה. למה? כי זה הדבר הכי נוח שאפשר לחשוב עליו.

גדליה גל (העבודה):

בגלל הקרן שהכנסת לא יסכימו להאריך את זה.

בנימין טמקין (מרצ):

עוד מעט אדבר על הקרן. היה רעיון שלי, ואני כבר מצטער שהצעתי את זה. אני הצעתי שממכרות החברה ומהרווחים של החברה תוקם קרן לתיקון נזקי נופ שיוצרת פעולת המפעל. דיברתי על סכום מסוים. מה לעשות, בוועדה, מי שהוליוו אותה בדרך כלל – היינו שם שלושה, שניים הוליוו ואחד התנגד – הפחיתו קודם כול את הסכום והפכו אותו לסכום מאוד קטן, 500,000 שקל לשנה לתיקון הנוף. זה משהו. אבל אני מוכן לוותר על הקרן, בתנאי שתוותרו על החוק הזה, שהוא בושה; פשוט בושה. עוד מעט נעשה חוק לכל מפעל. חשבתי שהנטייה במדינת ישראל היא להחזיר, למשל, את חברת החשמל למדינת ישראל, להחזיר את בת-הזיקוק סוף סוף למדינת ישראל. מסיימים את המנדט. או רשות הנמלים. ופה מה עושים? ביחד עם האוטונומיה שנותנים לפלשתינים, ובלי קשר אליה, נותנים אוטונומיה לאזור נוסף במדינה. רק פה מדובר על אזרחי מדינת ישראל ובתחום מדינת ישראל.

היו"ר י' עזרון:

בנימין טמקין (מרצ):

לא, אבל "מפעלי ים-המלח" נמצאים באזור שאין לגביו ויכוח פוליטי כלשהו.

אני לא בטוח שהוראת השעה לא תהפוך, בסופו של דבר, להסדר קבע. אם זה הופך להסדר קבע זה יהיה הסדר של אפליית קבע. על זה מדובר. מדובר על חוק מיוחד לאנשים שיש להם הכוח לכפות עלינו חוק מיוחד. זה התרגום הישיר. אין לזה קשר לאינטרסים של העובדים.

אתם יודעים, אגב, וחבר הכנסת גדליה גל יודע את זה יפה מאוד, הופיעו אנשים מקצועיים לגמרי, שאין להם שום אינטרס בעניין, הופיעו ואמרו לנו מה המשמעות של הוצאת המלה "תכנון". אגיד לך מה זה אומר. אם תרשו לי, אני קורא: הוועדה המוקמת בחוק לאישור פעולות "מפעלי ים-המלח" מהווה מוסד תכנוני לכל דבר. היא מחליפה את מוסדות התכנון הרגילים בחוק התכנון והבנייה כוועדה מקומית וכוועדה מחוזית לעניין תוכניות מתאר מקומיות ותוכניות בניין עיר מפורטות, וכוועדה מקומית רשות רישוי מקומית ורשות רישוי מחוזית לעניין היתרי בנייה.

שיקולי מוסדות התכנון בבואם לאשר תוכניות פורטו בסעיפים 55, 61 ו-69 לחוק התכנון והבנייה, והם כוללים, בין היתר, את השגת המטרות הבאות: הבטחת תנאים נאותים מבחינת הבריאות, התברואה, הניקיון, הבטיחות, הביטחון, התחבורה ומניעת מפגעים על-ידי תכנון הקרקע. שמירה על כל בניין ודבר שיש להם חשיבות אדריכלית, היסטורית, ארכיאולוגיות וכיוצא בזה. שמירת פיתוח של מקומות חשובים מבחינת הטבע או היופי. ברור שאין כאן רק שיקולים של איכות סביבה אלא שיקולים של תכנון כולל כאמור. מי שפוטר את "מפעלי ים-המלח" ואת הוועדות שאמורות לפקח על הפרויקטים האלה משיקולי תכנון, פוטר את "מפעלי ים-המלח" מכל הדברים שאמרתי קודם.

בטיחות היא דבר שמעניין את העובדים וצריך לעניין את העובדים, ואסור להשתמש בעובדים באופן הצבוע שעושים כאן, על מנת לגרום לכך שיתמכו בחוק וילחצו פה על חברי כנסת לתמוך בחוק שאיננו צודק.

שיקולי מוסדות התכנון בבואם לאשר בנייה פורטו בפרק ה' לחוק התכנון והבנייה ובתקנות לפיו – סעיף 16, ותקנות היתר תנאים ואגרותיו – וכוללים, בין היתר, חומרי בנייה ותקנים, בטיחות אש, מראה חיצוני, חפירות, ניקוז, עיצוב נוף הסביבה, נטיעות, הריסות, אזור, תאורה, ביוב, מעליות, אספקת מים, גז, חשמל, סילוק אשפה, חנייה וגישות, מקלטים, בטיחות בזמן הקמה, סילוק פסולת בניין ואדמה חפורה ועוד.

עוד הפעם, הוועדה לא מביאה בחשבון את כל השיקולים האלה כשהיא באה לשקול האם לאשר פרויקט מסוים של "מפעלי ים-המלח" או לא לאשר אותו. תפקיד הוועדה העיקרי הינו לאזן בין הזכויות השונות הקיימות, המוצעות והנפגעות, או שעלולות להיפגע, בתוכנית ובהיתר מסוימים; זכויות אלה יכול שיהיו של הציבור הרחב, של גופים ופרטים מסוימים בתוכו, ובכלל זה "מפעלי ים-המלח", יישובים סמוכים, בעלי קרקע פרטית וכו'. מציאת איזון האינטרסים הזו לנוכח המטרות הרצויות היא מהות המעשה התכנוני. אין הוא מוגבל רק לשיקולים של שמירה של איכות הסביבה. יש גם, כאמור,

שיקולים כלכליים, חברתיים, בריאותיים, עיצוביים, בטיחותיים, ביטחוניים, תחבורתיים ואחרים. כל אלה מוזנחים – – –

קריאה:

למה?

בנימין טמקין (מרצ):

שאל את חבר הכנסת גדליה גל, שפטר את "מפעלי ים-המלח" בהצבעתו, ביחד עם אנשים אחרים, מכל צורך בשיקול תכנוני, על-ידי כך שהם כתבו רק את המלים "איכות סביבה", ומחקו את השיקול של תכנון. איפה נשמע שמוסד שהוא תחליף-תכנוני לא מביא בחשבון שיקולים תכנוניים? אולי כאשר תעלה לפה, חבר הכנסת גדליה גל, אם תעלה, אולי תענה רק על השאלה הזאת: על-פי איזה רציונל, חוץ מדרישות "מפעלי ים-המלח", הסכמת לפטור אותם מהשיקולים התכנוניים?

גדליה גל (העבודה):

כשמדובר בשמונה מפעלים, שהתכנון כבר נעשה בהם.

בנימין טמקין (מרצ):

שמונה פרויקטים. ואם כבר נעשה התכנון, כנראה אין להם מה לדאוג. אם התכנון הוא נכון, אין להם מה לדאוג. למה יש להם מקום לדאגה? אגב, ועדה, כפי שאתה יודע יפה מאוד, שהרכבה מבטיח כמעט באופן אוטומטי תמיכה בעמדת המפעל. ועדת ערר שהרכבה כמעט באופן אוטומטי בעד המפעל. כאשר אין גם שיניים ואין גם יכולת לבצע את הדרישות, ואין יכולת פיקוח. אז למה פוחדים מהכללת המלה "תכנון" בעניין?

אני רוצה לנסות להתקרב לאיזה סיכום לפי הזמן שנותר לי.

היו"ר י' עזרון:

18 דקות בערך.

בנימין טמקין (מרצ):

זה הכול?

היו"ר י' עזרן:

דיברת 40 דקות בערך.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

זה לא מספיק?

בנימין טמקין (מרצ):

כיוון שנכנסת מאוחר, חבר הכנסת בן-מנחם, אני רוצה לסכם בחצי השעה שנותרה לי – –

היו"ר י' עזרן:

20 דקות.

בנימין טמקין (מרצ):

– – את העניינים המרכזיים שלגביהם אנחנו מתווכחים כאן.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

– – –

בנימין טמקין (מרצ):

אני מתייחס אליך ברצינות, חבר הכנסת בן-מנחם, אז תתייחס אלי ברצינות. תשמע, שניה. אתה יודע יפה מאוד – – –

אליהו בן-מנחם (העבודה):

בנימין טמקין (מרצ):

תשמע על הפועלים, על זה אני רוצה לדבר אתך. אתה יודע יפה מאוד, שכל פעם שאתה בא לדרוש, למשל, שכר מינימום, או שתהיה בטיחות בעבודה, כל פעם שאתה בא לדרוש שהעובדים יקבלו יחס הוגן, באים אליך המעסיקים ואומרים לך: מה אתה מבלבל לי את המוח, אני לא יכול להתחרות עם העולם ככה, תן לי להיות יותר חופשי, אל תעשה לי את זה, אל תגביל אותי עם העניין של שכר מינימום, זכות השביתה וכל זה. אל תגביל אותי; למה? מי צריך חופש כלכלי?

כאשר משתמשים בטיעון הזה נגד העובדים, נגד הארגונים שלהם ונגד הזכות שלהם לקבל שכר הוגן, אתה מתקומם, ואני אתך. אני רוצה לומר לך, שכאשר באים "מפעלי ים-המלח" ומבקשים שתפטור אותם משיקולים של איכות סביבה, או זיהום אוויר, הראשונים שסובלים – יכול להיות שהם לא יודעים את זה – אם יש בעיה של זיהום למשל, שלא פיקחו מספיק על זה ולא הסתכלו מספיק על זה, הראשונים שסובלים הם העובדים במקום.

הם נתונים ללחץ של המפעל. חבר הכנסת בן-מנחם, אני מדבר על דברים מאוד רציניים, כי באותם ארגומנטים השתמשו – – –

אליהו בן-מנחם (העבודה):

יש פיקוח.

בנימין טמקין (מרצ):

אתה לא יודע איזה פיקוח. אין פיקוח. זו רפובליקה אוטונומית. אני מסביר לך. אז אומרים לי: מה, אתה לא סומך? עם העובדים שלנו יש לנו יחסים מצוינים.

אני רוצה לספר לך, חבר הכנסת בן-מנחם, אולי אתה כבר לא יודע, המפעלים האלה כל העת מעסיקים יותר עובדים דרך קבלני משנה; גם משיקולים כלכליים. לעובדים הקבועים יש פחות כוח להתנגד, כי יש יותר עובדים דרך קבלני משנה, כי משתמשים באותו ארגומנט בשביל להילחם נגד כל הגבלה של יכולת הרווח שלהם. היום משכנעים אותך בעניין איכות הסביבה, כי מאיימים עליך שתהיה שם אבטלה, ומחר ישכנעו מישהו אחר נגד שכר מינימום, מאותה סיבה. על זה מדובר.

אגיד לך על מה מדובר: בשכונות, ואני מאמין שאתה באמת דואג להן, אם מישהו רוצה לבנות עוד בית – אתה יודע, אתה עמדת מול טרקטור פעם, נדמה לי, לא? כך קראתי. עמדת מול טרקטור. כל בן-אדם שרוצה לבנות משהו שם בשביל לשפר את רמת החיים שלו, וגם אם יש לו משפחה גדולה וצפיפות – מה זה אישורים, מה זה בדיקות, מה זה פיקוח, מה זה טרקטורים, מה זה בולדוזר, מה זה עירייה. ומה עושים פה? – משום שהמפעל הוא חזק, משום שיש לו האוצר שעובד בשבילו, כי

הולכים להפרטה – זו הסיבה האמיתית, לא העובדים, רוצים למכור את זה עכשיו, לכן הם רוצים שתפטור אותם מאותן דרישות שיש אל מישהו שחי בשכונה ורוצה לבנות את המרפסת. פה הוא לא צריך לבקש אישור.

היור"ר י' עזרון:

אני רוצה לשאול שאלה.

בנימין טמקין (מרצ):

אני מקווה שעכשיו אתה מבין קצת יותר. יכול להיות שאתה לא תסכים, אלי בן-מנחם, אבל תאמין לי דבר אחד – אני לא יודע אם אתה מכיר אותי, אף אחד לא דואג בבית הזה, אני לא רוצה להגיד יותר ממני, לנושא העובדים; אני דואג באותה מידה, כמוך, לא יותר ממך, באותה מידה כמוך. ואני אומר לך, משתמשים בעניין הזה של העובדים כמו שמתמשים כאשר באים לדון על נושאים אחרים, באותה מידה של צביעות.

בואו נגיד את האמת. מדובר על אינטרס כלכלי חזק, שיש לו היכולת לכפות על חברי כנסת פה לבטל את השוויון בפני החוק. אנשים בשכונה ימשיכו ללכת למוסדות בשביל לבקש אישורים לכל בנייה, ופה החברה האלה מקבלים ועדה מיוחדת, ביצוע בלי ערר, רק ערר של ארבעה חברים מתוך תשעה. איפה יש הדבר הזה בשביל האזרחים המסכנים שאתה מייצג? למה הם מקבלים פה בקלות כזאת את התמיכה של חברי הכנסת?

היום הם מקבלים את זה, מחר הם יבואו עם העניין של אזורים חופשיים לייצוא, עם ביטול של כל מיני זכויות של עובדים, ולא תוכל להתנגד, כי יגידו לך שאתה מסכן, שאתה לא מאפשר גידול, אתה לא מאפשר תחרות, אתה גורם לאבטלה. יעשו לך בדיוק אותו דבר. אני כבר מודיע לך, אני אהיה יחד אתך במאבק הזה, אבל לא יכול להיות, שמשום שיש פה השפעה כל כך גדולה לגורם כלכלי כל כך חזק, הכנסת מבטלת את עצמה בפניו.

היור"ר י' עזרון:

חבר הכנסת טמקין, אפשר לשאול משהו? אני בוודאי לא שוחה בחוק הזה כמוך. הבנתי את הטענות נגד הפריבילגיות התכנוניות, כל הדברים שהם בתחום של איכות הסביבה. כל זה ברור לי כשמש. אבל לא ראיתי בחוק דבר שהוא נגד העובדים ישירות, זכויות עובדים. אתה רק אומר שיבואו בארגומנט הזה. אבל בחוק הזה יש משהו נגד?

בנימין טמקין (מרצ):

לא, אני אגיד לך מה יכול להיות נגד עובדים.

הי"ר י' עזרן:

אין הסתדרות? אין ארגון עובדים?

בנימין טמקין (מרצ):

לא. אם אתה פוטר ארגון כלכלי מאותו פיקוח שקיים לגבי ארגונים כלכליים אחרים או מפעלים אחרים בתחומים של זיהום אוויר, של בטיחות, של תכנון, אתה לא יודע, אתה אולי סומך עליהם, יכול להיות שהם אנשים נהדרים וכל מה שנעשה שם, כל הזמן מביאים בחשבון את הבטיחות של העובדים וכל מה שאתה רוצה, יכול להיות – אבל אם אתה שובר את העיקרון הזה, ואם אתה מתחיל לתת את זה למפעל כזה, מחר תצטרך לתת את זה למפעל אחר, שגם לו יש כוח כלכלי, ואולי שם ההנהלה לא תהיה כזאת מתחשבת? חוץ מזה, כבר יודעים.

הי"ר י' עזרן:

זכויות העובדים, על שכר מינימום, למשל.

בנימין טמקין (מרצ):

זה לא קשור לשכר מינימום.

הי"ר י' עזרן:

בסדר, זה לא קשור.

בנימין טמקין (מרצ):

זה קשור לזכות העובד לעבוד במקום שמישהו בדק. אתן לך דוגמה: יש מעלית שלוקחת בן-אדם ממקום אחד למקום אחר גבוה יותר במפעל. האם מישהו בדק את העניין הזה? האם יש אפשרות לפקח על הדבר הזה או לא?

הי"ר י' עזרן:

עכשיו זה ברור. הבהרת, תודה.

בנימין טמקין (מרצ):

חבר הכנסת בן-מנחם עזב, מה אני יכול לעשות? אז אעשה את זה בשביל חבר הכנסת סילבן שלום, שנכנס ברגע זה. אני רוצה לנסות ולסכם את הנושאים המרכזיים שאנחנו מדברים עליהם.

הצעת החוק החדשה מאפשרת ל"מפעלי ים-המלח" להקים שמונה פרויקטים גדולים ומשמעותיים אשר להם השלכות סביבתיות מרחיקות לכת, ללא כל התייחסות להשלכות אלו.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אילו השפעות סביבתיות? אולי תסביר ליושב-ראש הוועדה?

בנימין טמקין (מרצ):

אתה לא יודע מה ההשפעות הסביבתיות? או שהיית אתי בסיור, או שלא היית אתי בסיור.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אילו השפעות שליליות יש לשמונה פרויקטים שאתה מקים על קילומטר רבוע – – –

בנימין טמקין (מרצ):

אני שואל אותך שאלה: אנחנו עברנו שם. יצא משם עשן, יצאו משם כל מיני דברים. אתה ראית שם כל מיני חומרים כימיים ואחרים.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

– – – באי בודד.

בנימין טמקין (מרצ):

מה זה "אי בודד"? קודם כול, זה אי בודד גדול.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

בנימין טמקין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, לא אני ולא אתה מומחים לענייני איכות הסביבה ובטיחות בעבודה, אנחנו לא מומחים. למה אתה מקים ועדות לתכנון ובנייה? למה אתה מקים משרד לאיכות הסביבה עם פקחים וכדומה? על מנת שלא אתה ולא אני נצטרך להחליט, כאשר אנחנו מושפעים מזה שהמפעל בא – –

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אם כן, למה אתה נואם? מה המומחיות שלך?

בנימין טמקין (מרצ):

המומחיות שלי בכך, שיש פרוצדורות מקובלות, על מנת שהחברה תפקח.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

זה פוגע באיכות הסביבה?

בנימין טמקין (מרצ):

אני מתפלא על יושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת. אגב, אני רוצה להזכיר לך, שהוא לא רק יושב-ראש ועדת הפנים, הוא יושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת. אני מזכיר לך את זה.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

ודאי וודאי.

בנימין טמקין (מרצ):

אני מזכיר לו את זה, שהוא צריך לדאוג לכך שכל אזרח וכל מפעל במדינת ישראל יהיו תחת פיקוח של אותם מוסדות, כולם, ולא שיהיה חוק מיוחד למפעל מיוחד, מסוים, כי יש לו כוח ויש לו השפעה. זה הדבר הפשוט ביותר, את זה מלמדים בשנה הראשונה, מה לעשות, שחוק הוא חוק לכולם.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

המרפסת ו"מפעלי ים-המלח".

בנימין טמקין (מרצ):

נכון.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

כן.

בנימין טמקין (מרצ):

אתה יכול לקבוע, אדוני היושב-ראש, שמעכשיו והלאה כל מפעל שמעסיק מעל 200 עובדים או שמוכר בכך וכך מיליוני דולרים בשנה, או שיש לו התמיכה של כמה חברי כנסת, יקבל אותו יחס. אבל לעשות חוק מיוחד למפעל מיוחד? למה? כי הולכים להפרטה.

אני רוצה להמשיך. הצעת החוק החדשה פותחת אפשרות כבר עתה לעכב את אישורו של החוק המסדיר ולהוסיף בהוראת השעה פרויקטים נוספים, אם הממשלה לא תגיש את החוק המסדיר במועד. אתם צריכים לדעת את זה. אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת גדליה גל, ברגע האחרון, אני פונה אליך, ואתה יודע שאני אומר אמת: אתה יודע שיש אפשרות בחוק הזה, אם לא יהיה חוק מסדיר, להוסיף פרויקטים על שמונת הפרויקטים שאתה מדבר עליהם עכשיו כפרויקטים מוגבלים. אתה אמרת, שלהוראות שעה – אמרת את זה בוועדה הרבה פעמים, אני למדתי את זה ממך דווקא – יש איזו נטייה להפוך להוראות שבוע ולהוראות שנה, ולא לשעה. אתה יודע את זה.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

על כן הכנסנו 35 תיקונים בחוק הזה, הפכנו אותו על קרביו.

בנימין טמקין (מרצ):

כשחלק מהם גרועים מהוראות החוק שהוצע בהתחלה. למשל, הוצאת את המלה "תכנון" והשארת רק את "איכות הסביבה". אתה יודע מה משמעות העניין הזה, ואמרו לך האנשים המקצועיים.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

שאין לזה שחר, כל מה שאתה אומר.

בנימין טמקין (מרצ):

לא האנשים המקצועיים שעוסקים בתכנון אמרו את זה – לא לשכת המהנדסים ולא לשכת האדריכלים. שמענו אותם ואתה שמעת אותם. הם אמרו שזה דבר נורא, אמרו שזה דבר מסוכן, אמרו שזה תקדים בלתי רגיל.

הצעת החוק החדשה מאפשרת ל"מפעלי ים-המלח" להיות המערער הכמעט בלעדי על החלטות הוועדה, בעוד בערר על פעולות "מפעלי ים-המלח" יוכלו רק ארבעה חברים כאחד לערער. כמו כן, לוועדת הערר צורפו ברגע האחרון שני חברים נוספים – נציגי משרד האוצר ומשרד התעשייה והמסחר. יוצא שמשקל הוועדה אינו מאוזן, וספק אם היא תוכל לקבל החלטות ענייניות כנגד "מפעלי ים-המלח".

בהצעת החוק החדשה יש בעצם הוצאת המלה "תכנון" מתוך הסעיף המתייחס לדרישות הוועדה, על מנת שתאזן בין שיקולי התכנון ואיכות הסביבה לבין ביצוע עבודות במטרות הזכיון. בכך מסרבים "מפעלי ים-המלח" לקבל על עצמם אפילו שיקולי תכנון, ובדרך זו נחשפת כוונתם האמיתית להמשיך ולפעול על-פי שיקוליהם העסקיים בלבד ולמחוק כל זכר למחויבותם לחוק התכנון ולעקרונותיו.

בהצעת החוק החדשה אין פתרון הולם לבעיית כריית החומר מתחום הקרקעות השמורות. אומנם יש הכרח לתאם עם רשות שמורות הטבע, אך אין הכרח בתוכניות בחוק ובתסקיר השפעה על הסביבה. אגב, לגבי החומרים שמוציאים אותם: פה לא מדובר על פרויקט מתמשך, שצריך לעשות זאת מהר וכדומה, פה יש אפשרות לתכנן מאיפה אתה מוציא חומר. אז מה הבעיה להיות נתון לפיקוח של ועדות רגילות של תכנון ובנייה? ואם לא זה, לפחות, אדוני היושב-ראש, אותן ועדות עצמן, שאתם הקמתם במסגרת החוק הזה. למה אתם צריכים להקים עוד מוסד חדש, תיאום עם רשות שמורות הטבע?

בהצעת החוק החדשה מוצעת קרן שיקום. אני גאה על כך שאני הצעתי את זה. לצערי הרב, הסכום שנקבע הוא סכום צנוע ביותר, שאיננו נותן תשובה הולמת לנזקים שנגרמו ונגרמים על-ידי עבודות המפעל.

בשביל לסכם: אני מתנגד לחוק המוצע, קודם כול מתוך דאגה לעיקרון של שוויון בפני החוק של כל אזרחי מדינת ישראל. אני מתנגד לחוק המוצע מכיוון שבשימוש צבוע בארגומנט של הצורך במניעת אבטלה מנצלים את העובדים על מנת להגן על אינטרס כלכלי מובהק, שאין לו קשר עם האינטרס של העובדים. אף אחד לא רוצה למנוע את קידום הפרויקטים שמדובר בהם, אף אחד לא רוצה למנוע את הפעולה התקינה של המפעל. אנחנו רוצים, באופן פשוט, ש"מפעלי ים-המלח" יהיו חלק אינטגרלי של מדינת ישראל, שיחיו תחת החוקים הרגילים של מדינת ישראל. בזה מסתכם הטיעון שלנו למה אנחנו מתנגדים לחוק המוצע לגבי "מפעלי ים-המלח".

אני רוצה להודות ליושב-ראש.

היו"ר י' עזרן:

יש לך עוד שלוש דקות. אני לא רוצה לקפח אותך.

בנימין טמקין (מרצ):

אם כן, אני רוצה לחזור ולבקש, אולי בהזדמנות אחרונה, מחבר הכנסת גדליה גל, מיושב-ראש הוועדה, להחזיר את החוק הזה לוועדה, לתקן אותו, להגביל אותו בזמן, לתת שיניים לוועדות שאמורות לפקח ואמורות לאשר את הפרויקטים האלה; להחזיר את השפיות לוועדת הפנים ואיכות הסביבה, ולהתייחס אל "מפעלי ים-המלח" כמו אל כל מפעל אחר במדינת ישראל.

אתה יודע, אדוני יושב-ראש ועדת הפנים, ותאשר את מה שאני אומר לך עכשיו, כמה פעמים כשפנית אליך בנושאים מסוימים של עיר זו או אחרת, אמרת לי: אני לא רוצה להפוך את הוועדה שלי למקום שבו מערערים על פרויקט ספציפי בעיר כזאת או אחרת לגבי נושא מסוים. לימדת אותי משהו, ואמרת: אתה צודק, אחרת נהפוך למין ועדת ערר לכל מיני אישורים ופרויקטים ספציפיים. כאן חרגת מהשיעור שנתת לי. זה שהמפעל הוא גדול, זה שהמפעל בעל עוצמה, זה שמשרד האוצר עומד מאחורי זה, זה שהוא הולך להפרטה, איננו מצדיק את היחס המיוחד שנתת – וגם אתה, חבר הכנסת גדליה גל – למפעל הזה.

לפי דעתי, אתם ביטלתם את היכולת הדמוקרטית של אזרחי מדינת ישראל לפקח על מה שנעשה בתחום המפעל, כמו שמפקחים על כל מקום אחר. מי שמתחיל בכיוון הזה בנושאי איכות הסביבה והתכנון, חבר הכנסת אלי בן-מנחם, בסופו של דבר גם יוותר על היכולת לפקח על בטיחות העובדים, יוותר על היכולת לפקח על שכר הגון לעובדים, ואז המדינה, החברה, הולכת ומוותרת על היכולת שלה לפקח גם על אלה שיש להם עוצמה ויש להם השפעה. אני קורא לכם לשנות את עמדתכם. תודה רבה.

היו"ר י' עזרן:

תודה, אדוני, חן חן. אדוני רוצה כעת? בבקשה.

למעשה אין לנו עוד מסתייגים, אבל אולי, ברשותך, אקרא שוב את שמות המסתייגים. כיוון שהיתה הפסקה כלשהי, למען ההגינות אני חייב לקרוא שוב בשמם: חברת הכנסת נעמי בלומנטל – איננה כאן. חבר הכנסת יורם לס כבר ויתר. חבר הכנסת אברהם בורג – לא נמצא. חבר הכנסת מיכאל איתן – גם כן אינו נוכח. חבר הכנסת עוזי לנדאו – גם כן לא נמצא כאן. חברת הכנסת יעל דיין – אינה נוכחת. חבר הכנסת פיני בדש – אינו. אם כן, תמה מסכת ההסתייגויות. אדוני השר, בבקשה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

תודה, אדוני היושב-ראש. שקלתי אפילו לוותר על רשות הדיבור. אני לא במסגרת פיליבסטר כאן, כי נניח שאני אדבר שעה, מה יצא מזה? כעבור שעה תהיה הצבעה, וגם תוצאות ההצבעה ידועות לי, פחות או יותר. אני לפעמים מצטער שהכנסת היא לא מוסד רציני, כפי שהיא צריכה להיות. לו היא היתה מוסד רציני, היא היתה מאזינה בדריכות עצומה, לפי דעתי, לדבריו של חברי חבר הכנסת בני טמקין, שהיתה לו כאן הרצאת דברים ממש מזהירה, באמת מזהירה. הוא הוכיח, לפי דעתי, באלף הוכחות, שהחוק הזה הוא חוק נפסד, חוק נקוב ככברה.

אני רוצה לומר כמה דברים אישיים לידידי ועמיתי יושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה, חבר הכנסת מצא, ואני גם משיב על כמה מן הטענות או הטיועונים שהוא השמיע, וזו למעשה הסיבה העיקרית לכך שעליתי לכאן לבמה, כי אני רוצה שהדברים יהיו רשומים בפרוטוקול, כי פעם עוד ילמדו את הנושא הזה.

קודם כול, נדמה לי שזו פעם ראשונה שנושא של איכות סביבה – לפחות זה יהיה שכרנו בכל עמלנו – קיבל מידה רבה של תשומת לב. פתאום יש איזו התרחשות, איזו דרמה סביב העניין, שבימים אחרים, בזמנים אחרים, היה עובר בלי לעורר מידה כלשהי של תשומת לב.

אני נורא מצטער על מה שקרה בוועדת הפנים ואיכות הסביבה, חבר הכנסת מצא. עשיתם עבודה רעה. קיבלתם חוק גרוע, לא שיפרתם אותו כהוא זה. יש דברים שאומנם יש בהם מידה כלשהי של אחיזת עיניים, ודברים שלכאורה יש בהם שיפור, אבל לא שיפרתם בשום דבר. חברי, חבר הכנסת בני טמקין, הוכיח את זה באותות ובמופתים. יש דברים שלכאורה הם שיפור, אבל הם אפילו מקוממים, כי הם רק לכאורה, וכל אחד יודע שאלו הם תעתועים, וכאשר אתה רואה מה הם השיקולים, מה הם החישובים, איך בונים ועדות ערר, אתה מבין מה מסתתר מאחורי זה, ואיש מאתנו אינו תמים. חבר הכנסת טמקין הוא קצת תמים, כי כשהוא קורא ברגע האחרון לשקול ולראות ולבחון מחדש, זו תמימות, כי אני יודע מה פעל כאן: פעלו כאן הרבה כוח, הרבה לחץ, הרבה ברוטליות, הרבה השפעה.

כבר נתקלתי בהרבה שדולות, הרבה הנהלות, הרבה "לוביס". לא נתקלתי – אני מוכרח לומר – בלובי כה תוקפני, כה אלים, כה ערמומי, בשיטת עבודה משונה ביותר. ההנהלה הזאת הולכת אל השר לאיכות הסביבה, והשר לאיכות הסביבה מקדם אותה, לפי דעתי, בסבר פנים יפות. יש לי הרבה עימותים עם הרבה מאוד גורמים כלכליים חשובים, רציניים במשק, עימותים קשים, ותמיד אנחנו מגיעים להסכמה, עובדים בשיתוף פעולה, גם אם זה מכאיב. וזה מכאיב להרבה גורמים כלכליים, כי פעם ראשונה שהם מבינים שאיכות סביבה נקנית בכסף רב, אין איכות סביבה חינם. בכלל, חשבו שאיכות סביבה זה עניין שיכול להיות בחינם – עושים "פו" ומנקים את האבק. אלו הן השקעות כבדות. אבל תמיד אנחנו מגיעים להסכמה.

אבל יש לובי אחד אליהם, תוקפני, ערמומי, שבא בידיים לא נקיות, והוא בא אל השר לאיכות הסביבה ומגיע אתו להסכמות. אפילו נבנו צוותים משותפים – אומנם לא אני בניתי אותם, בנתה אותם קודמתי במשרד לאיכות הסביבה, השרה אורה נמיר – והכול מבוסס על רצון טוב ועל אמון. אבל אחר כך, כאשר האנשים הערמומיים האלה מגיעים למסקנה שהם לא מקבלים ממני את כל מה שהם רוצים, והם רוצים את כל מה שהם רוצים ולא פחות מזה, הם מחליטים ללכת אל מישהו אחר, לקבל דבר מה נוסף. והגיעו הדברים עד כדי כך, שאפילו עקפו את היועץ המשפטי לממשלה. הלכו אל היועץ המשפטי לממשלה, והיועץ המשפטי לממשלה אמר: עד כאן אני מוכן ללכת, ומכאן אינני מוכן ללכת. אבל מכיוון שהם לא רצו את האצבע, כי הם רצו את כל היד, ואחרי כל היד הם רצו את כל הגוף, הם עקפו את היועץ המשפטי והלכו אל שר המשפטים, ואפילו לא אמרו לשר המשפטים שהיו אצל היועץ המשפטי לממשלה. רק בדיעבד גילה שר המשפטים שהם היו אצל היועץ המשפטי לממשלה. וכך הם מתעתעים בכולנו.

אז מה עשיתם בוועדת הפנים? אבל אני ידעתי מראש שלא יקרה דבר, כי אני מכיר את הלובי הזה, ויש מעט מאוד אנשים במדינת ישראל שמסוגלים לעמוד בזה, ואני אחד מהם. ידעתי שלא יעמדו, ולא עמדו. והמכבש עבד.

אגב, אני רוצה לומר, שאני מקווה שכל הלחצים – אף שהם היו ברוטליים, אף שהם היו חצופים – היו לגיטימיים, ואני לא רוצה להוסיף בעניין הזה שום דבר.

רק לפני כמה שעות, שעה-שעתיים, הצד הזה של הבית יצא במלחמת חורמה נגד הצד הזה של הבית, ולדעתי בצדק, כי אמרו: הצד הזה של הבית, במקרה הזה, נשבה אל בין אנשי מנגנון, והוא איננו עושה את דברו של הציבור והוא איננו משרת את האינטרס האמיתי של הציבור, אלא הוא משרת אינטרס מנגנוני. זו טענה נכונה מצד החלק הזה של הבית.

מה אנחנו עושים כאן? אנחנו משרתים את הציבור? אנחנו משרתים את האינטרס הציבורי? תיכף אני אומר משהו על השימוש הנלוז והציני שעשו בעובדים. בכלל, לו היינו יוצאים מתוך הנחה, שמפעלים או ארגונים שעובדים על-פי חוק – ועובדים על-פי חוק התכנון והבנייה – יש סכנה לעובדיהם, אז כל העובדים בארץ הם בסכנה. אז למה דווקא שם, אני לא יודע. כל הגופים, כל הגורמים, כל המפעלים, עובדים על-פי חוק התכנון והבנייה. שמעתי על כל מיני סיבות לפיטורים בימי חיי; לא שמעתי בימי חיי שעובדים פוטרו משום שמפעלים עובדים על-פי חוק התכנון והבנייה. טענה משונה מאוד. ומי טוען את זה – מחוקקים? אנחנו המחוקקים טוענים את הטענה הזאת כלפי החוק?

ושולחים את העובדים, והם באים אלי, ואני מסתכל עליהם, ויש לי מלוא האמפטיה כלפיהם, אני לא אתן לפועל אחד ששערה משערות ראשו תיפול ארצה, ואני אומר להם: חבר'ה, על מה אתם מדברים בכלל? מה זה שייך אליכם בכלל? זה שהנהלה רוצה לעשות בכם שימוש ציני, אופורטוניסטי, זה עניין אחר לגמרי. אבל מה זה שייך אליכם? וכי עובד אחד יפוטרו? וכי יש מפעל אחד במדינת ישראל שלא קם משום שהוא היה צריך לעמוד בחוק התכנון והבנייה? ואם יש מפעל כזה, שאיננו יכול לקום בגלל חוק התכנון והבנייה, אולי ראוי לו שלא יקום, אולי יש בו איזה פגם, שהופך אותו ללא ראוי.

אני חוזר ושואל: את מי אנחנו מייצגים?

אומר חבר הכנסת מצא: מדובר שם בירכתי הארץ, בסוף העולם, באיזה אי בודד על שפת ים-המלח, שבונים שם כמה מפעלים, אז מה כבר יכול להיות? על זה אני רוצה להגיד לך כמה דברים, חבר הכנסת מצא. אתה יודע, של"כימיקלים לישראל" יש כל מיני מפעלים, בין השאר יש להם מפעל שמייצר מתיל-ברומיד. אגב, מתיל-ברומיד זה לא הירואין, ולא מאפיה מייצרת אותו, זה חומר שמביא הרבה תועלת בהרבה מקומות, ודווקא במקומות של העולם השלישי. אבל החומר הזה, אומרים – ולא רק אומרים, זה נכון בעליל – גורם נזקים, לא לסביבה הקרובה, הוא גורם נזקים לשכבת האוזון, היא מאוד רחוקה. זו האטמוספירה והסטרטוספירה ואחר כך שכבת האוזון. זה רחוק מאוד מהמפעל וזה רחוק מאוד מכל מקום שיש שם פליטות של מתיל-ברומיד, ועד היום לא יודעים מה שיעור הנזק.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

מה זה קשור לתכנון?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני אגיד לך מה זה קשור. אני, השר לאיכות הסביבה של מדינת ישראל, שעלי האחריות, עד לרגע זה אינני יודע מה הן הפליטות של מפעלי "כימיקלים לישראל" באזור ים-המלח. עד היום אני לא יודע. אפילו חבר הכנסת טמקין, אפילו הוא, שאין איש כמוהו שמכיר את כל העניין ואת כל עיוותיו ואת כל פגמיו, הבליע איזו הנחה מיניה וביה ואמר: טוב, נניח היום יש הנהלה טובה, אבל מה יהיה מחר כשתהיה הנהלה רעה? לא דובים ולא יער, ההנהלה הזאת, עד היום, איננה מספקת למשרד לאיכות הסביבה את הנתונים האלמנטריים, ועד היום איננו יודעים דברים חשובים מאוד. זאת אומרת, ההנהלה הזאת איננה באה בידיים נקיות. נניח שהיא היתה באה בידיים נקיות, אז היינו אומרים: האנשים הנפלאים האלה, שעשו הכול לתקנת איכות הסביבה, אולי ראויים לאיזה אשראי. אני אומר: מדוע אני צריך לתת להם אשראי? הרי מה שהם היו צריכים לעשות עד היום הם לא עשו.

אומר חבר הכנסת מצא: נסיבות מיוחדות שנקלעו אליהן המפעלים. ואני תמה: מה הן הנסיבות המיוחדות שנקלעו אליהן המפעלים? אני רוצה לשאול: הנסיבות המיוחדות הן עובדת קיומו של ים-המלח? הנסיבות המיוחדות הן עובדת הקיום של המפעלים ליד ים-המלח? מה, הם נבנו לפני שנה? לאילו נסיבות הם נקלעו? הם נקלעו לאותן נסיבות שהם עצמם יצרו ורצו ליצור, הם לא נקלעו לשום נסיבות.

אתה יודע, ואמרתי לך את זה הרבה מאוד פעמים – ואני נורא מצטער שאי-אפשר לעמוד מול האנשים האלה, מול האינטרסים והאינטרסנטים האלה – שכבר שנים הם מבטיחים שהם יגישו תוכניות בנייה על-פי חוק התכנון והבנייה. לאילו נסיבות הם נקלעו? מה זה, FORCE MAJEURE, כוח עליון? השמים נפלו ארצה? אני שואל שאלה פשוטה: אם האנשים האלה הם בעלי רצון כל כך טוב, למה הם לא עשו ג'סטו כלפי מדינת ישראל ואמרו – אף שאנחנו לא מחויבים, ואף שיש לנו זיכיון, אנחנו, כתשורה למדינת ישראל, אנחנו מגישים לכם תוכנית בניין על-פי חוק התכנון והבנייה? שנים הם הבטיחו – יש מסמכים, הם כתובים המסמכים האלה – הם נתנו התחייבויות, והם לא פרעו את ההתחייבויות האלה. מדוע שאני אסמוך על אנשים שלא פרעו את ההתחייבויות האלה ואתן להם אשראי נוסף? אז מה הן הנסיבות שהם נקלעו אליהן?

למה זה חורה לי במיוחד, ולמה אני מגייס כל כך הרבה אנרגיות לעניין הזה? משום, והזכיר זאת חבר הכנסת טמקין, ובצדק, הרי כל העניין הוא בניגוד לרוח הזמן. אתה יודע מה, חבר הכנסת מצא? אני רוצה להגיד לך, ואני נורא מצטער על מה שקרה: מצד אחד אני שמח, כאגואיסט אני שמח; כאדם בעל אחריות אני מצטער. מדוע יש להצטער על זה – מובן מאליו, כבר אמרתי ועוד אומר. אני אגיד לך גם למה אני שמח קצת – מתוך אגואיזם, שאף אחד איננו פטור ממנו לחלוטין. אני אבוא אליך עכשיו לוועדה, אתה מפקח עלי באופן פרלמנטרי, אין לך עוד פתחון פה כלפי. אתה שמטת את הקרקע מתחת לרגליך ומתחת לרגלי הוועדה. אתה, פתחון פה יכול להיות לך כלפי? למשל, אני בא, ואתה תפסת אותי במחדל, ואתה שואל אותי. ומה אתה יכול לשאול אותי? למה, נניח, לא אכפת את החוק בחומרה יתירה ולא מנעת איזה מחדל או אסון? אני אגיד: חבר הכנסת מצא, טול קורה מבין עיניך, אתה שואל אותי למה אני לא אוכף את החוק? אתה פוטר לחלוטין מפעלים מן החוק, אז מה אתה בא אלי בטענות? גם אם אני לא אוכף את החוק אני עדיין במצב טוב יותר ממך, שאתה פוטר לחלוטין מחוק. אז במובן מסוים, אגואיסטי, אני צריך לומר: שישו בני מעי, עשית לי שירות גדול. איזו טענה תוכל לטעון?

עכשיו אומרים: יש אינטרסים כלכליים והם חשובים, והם באמת חשובים, וצריך לאזן אותם, ו"הירוקים" לא יכולים לטפס על הקירות. חברים, תוציאו לכם את זה פעם אחת מן הראש. מי שטוען את הטענה הזאת, טוען טענת סרק, זו טענה מיושנת, ישנה, רק במדינות של העולם השלישי עוד טוענים טענות מהסוג הזה. היום עניינים של איכות סביבה הם לא עניינים של יפי נפש והם לא עניינים "ירוקים". מדובר בעניינים כלכליים פרופר. אלא מה? במחשבה תחילה, ולטווח יותר ארוך. נכון, היום צריך להשקיע MONEY, אבל זה משתלם, כי אחרת נגרמים נזקים כאלה, שמלכתחילה אי-אפשר לאמוד אותם, אבל אחר כך, כשעומדים על שיעורם, כבר אין כסף כדי לשלם אותם.

ואתה תבוא אלי בטענות – אתה היית ברמת-חובב. ומה לי ולרמת-חובב בכלל? רמת-חובב נוסדה לפני 14 שנה. אני היחיד שאביא את רמת-חובב אל המנוחה והנחלה. 14 שנה. למה? כי בוודאי גם אז אמרו: זה במקום נידח, זה בקצה העולם, זה בנגב, מה כבר יכול להיות? יהיה בסדר. אם זה כך, למה לא נוציא את כל קצווי הארץ מחוק התכנון והבנייה בכלל? למה לא נעשה חוק מסוים למפעל מסוים? בוא נוציא אזורים שלמים, נגיד: אלה אזורים רחוקים, ואז נוציא את כל האזורים, ולפחות כל המפעלים שנמצאים באותם אזורים ייהנו מאותם תנאים. רמת-חובב, הרי זו דוגמה מזדקרת לעין, הרי אנחנו יודעים מה הנזקים. למעשה, אנחנו לא יודעים מה הם הנזקים, לחלוטין לא יודעים, אנחנו מפחדים אפילו לדעת. ואחרי 14 שנה אנחנו נדע עוד מעט מה הנזקים, ואנחנו כבר היום יודעים שאולי זה יעלה מאות מיליונים של דולרים, כאשר אין פיקוח וכאשר אין השגחה וכאשר אין עין מקצועית, ולא על-פי רצון טוב. אין דבר כזה – רצון טוב.

אגב, רצון טוב: למה לא ננהל את כל המדינה על בסיס של רצון טוב? למה לנו בכלל מערכות של חוקים? למה לנו חוקים של מס הכנסה? נשלם מס הכנסה על-פי רצון טוב, כל אחד כאשר ידבנו לבו.

אני אומר: ריבוננו של עולם, למה אנחנו צריכים להשמיט את הקרקע מתחת לרגלינו, למה אנחנו צריכים לכרות את הענף שאנחנו יושבים עליו? אמרתי: זה בניגוד לרוח הזמן, כי אנחנו אומרים: נושאי איכות הסביבה הוזנחו במשך כל השנים ועכשיו אנחנו משפרים, ויש עדויות לשיפור. בין השאר, היה איזה מעמד אקסטרה-טריטוריאלי לבתי-זיקוק על-פי אמנה אנגלו-אירנית ב-1938, וחברים טובים – נדמה לי שגם חבר הכנסת עוזי לנדאו היה שותף, ודדי צוקר ואחרים – אמרו: זה דבר בלתי נסבל, איך יכול להיות שעל-פי אמנת השמן האנגלו-אירנית מ-1938 יהיה מקום כזה שהוא אקסטרה-טריטוריאלי? אז מחזירים אותו סוף סוף לחיק הריבונות הישראלית; קוממיות ישראל לאחר אלפיים שנה. אותו דבר נכון לגבי רדינג ד'. הרי אנחנו יודעים שעשינו שגיאות בעניין הזה.

אז כאשר רוח הזמן היא אחרת והכיוון הוא לגמרי אחר ואנחנו עושים לתקנת העניין ואנחנו סוף סוף מכניסים את כל היחסנים אל התלם, אז פתאום לוקחים את היחסן מספר אחת, שאימץ לעצמו 630,000 דונם, נדמה לי. מה זה הדבר הזה בכלל? מה הם עושים שם בכלל עם 630,000 הדונם? ואתה אומר לי – קילומטר רבוע של אי בודד. מה הם עושים שם?

קודם כול, אני אומר: זה עניין כלכלי מובהק. היום יודעים את זה בעולם, רק אנחנו כאן, בפרובינציה המסכנה הזאת, שמתקשה מאוד לעקור את רגליה מתוך הביצה הזאת, שיצרנו לעצמנו במשך 45 שנה, רק אנחנו חושבים שזה עניין של "ירוקים". לכן שר מן השרים, חבר טוב שלי, שאני מאוד מעריך, אומר לחבר הכנסת בני טמקין: הרי אתם לא "ירוקים". מה זה עניין "ירוקים"? הוא חושב שהוא יכול לפתח תיירות בלי שענייני איכות הסביבה יישמרו באופן הקפדני והעילאי ביותר? תהיה פה תיירות? זו תהיה אבן שואבת? ומה יהיה כאן אם לא תהיה תיירות?

אז אני עשיתי שגיאה, כי גם אני חלש אופי, ואתה עושה שגיאה, אתה משלם בשבילה, ואז גם את מה שאתה עשית זוקפים לחובתך. באו אלי אנשים מים-המלח ואמרו: נקלענו למצב – כפי שנשמע כאן – נקלענו למצב. מה זה אומר – נקלענו למצב? פתע פתאום, בוקר בהיר אחד הם קמו ונקלעו למצב. אבל גם אני חלש אופי וגם אני מטומטם. אז אומרים: נקלענו למצב. ובית-המשפט ה"עות'מאני", בית-משפט בבאר-שבע, חיווה דעתו עליהם ועל מעשיהם. צריך לפתור את הבעיה. לאחר שהתחבטתי, אמרתי: בסדר, נקלעתם למצב? הוראת שעה. אז אחר כך זקפו את זה לחובתי, אמרו: הרי אתה הסכמת להוראת שעה. מה אני בסך-הכול ביקשתי? אני, שאני מטפס על הקירות, שיש לי קפריזה, שהקפריזה שלי היא שמפעלים בארץ, בארץ-ישראל, יעבדו על-פי חוקי ישראל – זו באמת קפריזה, אני מודה – אמרתי: אני מוכן להוראת שעה.

רק שאלתי שאלה אחת, או ביקשתי בקשה אחת, ואתם תשפטו אם הבקשה היא מופרזת, אבל כנראה היא מופרזת, כי כבר שפטתם. אמרתי: למה להשאיר את זה בספק? אחת מן השתיים: אם מנוי וגמור אתכם שאתם נכנסים, כמו כל גורם אחר במדינת ישראל, למסלול החוק, צריך שזה יהיה כתוב. אם זה לא המצב שנקלעתם אליו, אלא זה מצב שבו אתם רוצים, שבעיקרו אתם רוצים, שאתם גם רוצים להמשיך בו, כמובן לא נפרש מה יהיה בעוד שנה.

היו"ר ד' שילנסקי:

השר שריד, נשאלתי אם לצלצל, וכידוע לך צריך לצלצל חמש דקות לפני ההצבעה. כמה זמן אתה – –

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני לא יודע, אני אף פעם לא יודע כמה זמן.

היו"ר ד' שילנסקי:

אז עוד לא לצלצל.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

תמיד אני חושב שזה קצר, אבל זה יוצא ארוך.

בנימין טמקין (מרצ):

זה אחד הדיונים הכי רציניים שהיו פה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אין לי טענה, אבל אני ממונה לנהל את הסדר, שאחר כך לא יבואו בטענה שלא ידעו שיש הצבעה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

בסך הכול, אמרתי: חברים, בואו נסכים על דבר פשוט אחד, שכעבור שנה ייכנסו למסגרת רגילה של חוק התכנון והבנייה.

אבל אני יותר חלש אופי מכפי שאתם חושבים. אמרו ששם, באזור הזה, ביים-המלח, קורים דברים איומים ונוראים, איתני הטבע שם הם בשיאם. יש שם טייפונים, הוריקנים, מונסונים ועוד כל מיני פגעי טבע, ומה שאתם רוצים יש שם. בכלל אין אזור כזה בעולם, ויכולים להיות שם דברים איומים ונוראים. אמרתי: טוב, בסדר, או.קיי. ביטלתי את דעתי מפני דעתם ואמרתי: בואו נסכם שבחוק עצמו, אף שאני בכלל לא רשאי לעשות את זה – ריבוננו של עולם, חוק זה חוק – יהיו 30 יום. יפה? 30 יום. אחרי 30 יום אתם רשאים לעשות כבתוך שלכם. מה עוד רוצים? אם יש כוונות טהורות, אז מה עוד רוצים? 30 יום. רבותי, זה הרבה 30 יום? יש עוד מישהו שמקבל אישורים אחרי 30 יום? לא, לא 30 יום.

ומה חורה לי? – שהכנסת הזאת נכנעת להם. חבר הכנסת מצא, על מה ולמה, אני שואל. ולא עשיתם את החוק הזה יותר טוב, עשיתם אותו יותר גרוע, אחרי שישבתם. למה הייתם צריכים לשבת כל כך הרבה זמן?

למה אני לא משלים עם המצב הזה, ואני גם לא אשלים אתו – ויש לי דרכים לא להשלים אתו – משום שאני לא יודע איך ועדת הפנים ואיכות הסביבה תוכל למלא את תפקידה. חברי, חבר הכנסת אברהם הירשזון, ואני אומר את זה מתוך הוקרה וידידות – הוא באמת מתעניין בנושא, הוא מבין בו – שולח לי שאלות חשובות ושואל למה לא עושים ככה ולמה לא עושים ככה. כשזה בא אלינו, מה אנחנו עושים? אנחנו מתירים את הרסן. איזה איתות אנחנו מוציאים היום מכאן, איזה שדר אנחנו מוציאים מכאן? שאנחנו מכבידים את אוכפנו, שאנחנו לא משלימים עם מצבים קיימים, שמה

שהיה איננו וודאי שלא יהיה, או שדר הפוך לחלוטין? והשדר שלנו חזק יותר מכל השדרים האחרים, חזק יותר משדר שאנחנו שולחים לאיזה מפעל סרדינים בעכו.

אני לא מופקד על זה, אני לא יושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה, אבל אני השר לאיכות הסביבה, ואני עושה דבר בלתי מקובל עכשיו, כמו בפעמים קודמות, שאני יוצא נגד החלטת הממשלה, כי אני לא יודע איך אני יכול למלא את תפקידי, משום שכעבור זמן – למה כעבור זמן, כבר באו – יבואו אלי הרבה מאוד גורמים, ואני מודיע לכם: גורמים חשובים לא פחות מ"מפעלי ים-המלח", ויש להם לא פחות עובדים, ויש להם פוטנציאל לא פחות מפוטנציאל הפיתוח של ים-המלח, וזכויותיהם ההיסטוריות לא נופלות כהוא זה מן הזכויות המפליגות של "מפעלי ים-המלח", אם כי, אני חייב לומר – צריך לציין את זה, כי לפעמים שוכחים – "מפעלי ים-המלח" לא נוסדו על-ידי ההנהלה הזו. לפעמים קצת מתבלבלים. ואותם מפעלים אומרים: לנו יש בעיות מיוחדות. ויש להם בעיות מיוחדות, הם לא סתם נודניקים, הם אנשים הגונים.

בנימין טמקין (מרצ):

יוסי, משרד התיירות כבר ביקש ממחוז חיפה. גם הם נהנים מאותו עניין – – –

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אם ירשה לי חבר הכנסת מצא לומר לו בידידות: אתמול העלית את החוק של תיקון מס' 37, דרכים, מע"צ, ואמרת שאתמול הגשת אותו בתחושה של חגיגות – אחרי מה שקרה בגשר, הייתי מפחית ממידת החגיגות. סלח לי אם אני אומר לך את זה. אחרי שנופל גשר, אני לא חושב שצריך לומר את זה במידה של חגיגות. כי מה היה בגשר? הגשר היה גשר יוצא מהכלל, רק התכנון לא היה כל כך טוב. למה התכנון לא היה כל כך טוב? כי כנראה הפיקוח לא היה כל כך טוב. למה הפיקוח לא היה כל כך טוב? כי גם שם רצו הנחות. למה? כי מעכבים אותם, מעכבים את בניית הארץ. אז נופל גשר. למה? משום שכבר לא רוצים לקבל היתר לגשרים, אלא רק רוצים לקבל הרשאה. אגב, אם זה היינו הך, למה רוצים לשנות? ואם זה לא היינו הך, הרי זה בוודאי בא לקולא. הרי אני מניח שמע"צ לא תתנדב לבוא אלינו כדי להציע לנו איך להחמיר אתה. ביום שנופל גשר, אני לא הייתי מזכיר את זה. אני מצפה שביום שנופל גשר אנחנו נחשוב איך אנחנו מכבידים את אוכפנו, איך אנחנו פוקחים יותר עין, איך אנחנו מבטיחים יותר פיקוח ולא פחות. סלח לי שאני גורע מתחושת החגיגות שלך, אבל ככה אני חושב. במקרה היום קרה אסון.

אני אומר: אין לי יכולת לומר לגורמים במשק, קטנים כגדולים, גדולים כקטנים, למה ייגרע חלקם בהשוואה לים-המלח. אין לי מענה, כי לכל אחד מהם יש סיבות, וסיבות מוצדקות. זו בדיוק הסיבה לכך שמחוקק איננו מחוקק חוקים כפי שתופרים חליפות, על-פי מידה, זו בדיוק הסיבה, כי אחרת לכל אחד יש מידה ולכל אחד יש גם פגם. אני קצת כפוף, תמיד אני קצת כפוף, צריך לתפור לי חליפה על-פי כפיפותי. אחר יש לו בעיה אחרת, לא ניכנס לפרטים. בגלל זה חקיקה זו לא חליפה על-פי מידה, זו קונפקציה. לפעמים אפשר קצת להתחשב, אפשר לקצר קצת את המכנסיים – בסדר, אז עושים את זה, אבל החליפה נשאת חליפה – להאריך קצת את המכנסיים, אם יש, קצת להרחיב את החגורה, בסדר, אבל לא לתפור חליפות על-פי מידה. זה לא חוק. ואנחנו מחוקקים וזה בית-המחוקקים.

הקרן. לחבר הכנסת בני טמקין, שהיו לו רק כוונות טובות, אני אומר: אני לא אשתמש באגורה אחת מהקרן הזו. אני לא מקבל אתנן. 500,000 שקל? מה זה 500,000 שקל בשבילי? דונם אחד אתה לא יכול לשקם בזה. יש קרן לשיקום מחצבות שבה נמצאים 62 מיליון שקל. אתם באים אלי עם 500,000 שקל? אתם רוצים להצחיק אותי? אני לא נוגע בכסף הזה, אתם יכולים לקחת אותו לכל מטרת הצדקה שאתם רוצים.

קריאה:

רק תזכור את זה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

גרוש אני לא לוקח מ-500,000 שקל אלה. אתה יכול לרשום, הרווחת. אני לא נוגע בכסף הזה. אז תהיה לי הערה בדוח מבקר המדינה ואני אסביר מדוע לא השתמשתי בקרן הזאת. יש שרים שיש להם הערות בדוח מבקר המדינה מדוע הם השתמשו בכספים, לי תהיה הערה למה לא השתמשתי בכספים, אני אסביר למבקר המדינה, ואני בטוח שהיא גם תבין את זה, איך רצו לאחז עיניים ב-500,000 שקל. חבר'ה, אם כבר – יש מחיר, חשבתם לקנות אותי ב-500,000 שקל? אתם פוגעים בי.

קריאה:

לא אותך, את בני.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

בני לא רצה לפגוע בי, הוא החבר הכי טוב שלי.

אגיד לכם את הדבר הבא, ובכך אני מסיים. אדאג לכך שמבחינת איכות הסביבה "מפעלי ים-המלח" יהיו הכי בסדר בארץ, בלי חוק, יש לי דרכים. תאמין לי, הכול שם יהיה כמו בונבוניירות, למרות החוק, לא בגלל החוק, יש לי מספיק אמצעים. הם חשבו שכאשר אתם תעבירו להם את החוק הנרפה הזה הם יעשו חיים משוגעים, אבל לא אצלי. אני יודע בדיוק שזה הולך להפרטה, אני יודע בדיוק שזה הולך לתשקיף, אני יודע בדיוק שזה הולך לארצות-הברית וארצות-הברית היא לא ישראל ובית-המחוקקים שם זה לא בית-המחוקקים שלנו, איכות הסביבה שם היא עניין רציני, שם לא מפריטים מפעל שלא עובד על-פי חוק ועל-פי סידורים מיוחדים, אין דבר כזה. שם מתייחסים ברצינות לא רק לאיכות הסביבה אלא גם לשר לאיכות הסביבה, ומלתו היא מלה. אם אני אומר שאי-אפשר להפריט את החברה הזאת בגלל בעיות של איכות סביבה, אני רוצה לראות שמישהו ייגע בזה – אלא אם כן ייגעו בזה שרלטנים, "מאפיות" תמיד יכולות לגעת בזה, אבל גורמים רציניים לא ייגשו לזה. כל העניין הזה היה מיקח טעות, דרך קצרה שתהיה מאוד ארוכה, SO HELP ME GOD. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת מצא, יושב-ראש הוועדה. כדי שנדע לתכנן את הזמן אני שואל, כמה זמן בכוונת כבודו לדבר?

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אדבר בקצרה. חשבתי לא לעלות לדוכן, אבל אחרי נאום ורטוריקה כאלה אני חייב לעשות זאת. מכובדי השר שריד, נהינתי מהרטוריקה, נהינתי מהדברים כפי שנהינתי מהדברים שהשמעת בוועדה, ואני לא יכול לומר שהדברים לא היו כבדי משקל מבחינת איכות הסביבה. מתוך היחס החם והאחראי לאיכות הסביבה – טוב שהנאום הזה הושמע, ואני מברך עליו.

קריאה:

אבל...

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

שום "אבל". השר שריד, את החשבון של החוק הזה היית צריך לעשות בממשלה ולא אצלי בוועדה. באת אלי עם חוק גרוע, נוראי, קשה, אפילו זכות ערעור לא נתת לציבור, ורק אחד ויחיד יכול היה לערער: "מפעלי ים-המלח".

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אתה לא צודק.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אני צודק, שם היית צריך לעשות את החשבון. השר שריד, עבדנו בוועדה על החוק הזה במשך חודשים כדי להוסיף לו מה שלא יכולת להוסיף לו בממשלה.

יכולתי לנהוג כאיש אופוזיציה מאושר ורק להשתמש בנימוקים שלך כנגד השרים האחרים בממשלה ובנימוקים של השרים האחרים כנגד בנימוקים שלך, כדי ליצור "חנגה" סביב החוק הזה. לא ניצלתי את זה, ואתה יודע זאת היטב. לא ניצלתי את הריב בממשלה, לא עשיתי זאת מתוך אחריות פרלמנטרית ממלכתית, כי בכל זאת אני חושב ש"מפעלי ים-המלח" הוא יחיד וייחודי, האחד והיחיד במינו במדינת ישראל. אי-אפשר להתייחס ל"מפעלי ים-המלח", עם השקעות המיליארדים שבו, כאל איזו מרפסת או בניין.

קריאה:

אל תכעס עליו.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אני לא כועס עליו. האמן לי, אמרתי בראשית דברי שנהייתי מהדברים והם היו צריכים להישמע – אני לא אומר זאת כמליצה – וטוב שהוא עומד על המשמר כשר לאיכות הסביבה, אבל הייתי צריך לאזן בין התביעות של איכות הסביבה לבין התביעות של האוצר.

השר שריד, אמרת שאתה אולי בין הבודדים שלא נכנע לעובדים, ואני מברך אותך על כך. מדובר על לחץ של עובדים? היה לחץ של המפעל, היה לחץ של האוצר, היה לחץ של משרד התעשייה והמסחר. האם אין זו זכותם להגן על המפעל האחד והיחודי, שאין שני לו בייצוא ממדינת ישראל? האם זה לא צריך לעמוד כשיקול לנגד עיני?

אומר לך את האמת, אחרי 30-40 שנות קיומו של המפעל הזה, בסיוורים שקיימתי שם הייתי צריך להשתכנע שהוא גורם נזקים כלשהם לאזון – לא בדקתי, אני עוד לא מומחה לאזון, אולי אלך לקבל שיעורים בנושא הזה – במה שקורה במפעל הזה, בתוך המפעל, בקילומטר על קילומטר שעליו עומדים מפעלים לא מהיום, לא מאתמול ולא משלשום ומייצאים לרחבי עולם. מה הנזק שנגרם שם? ראינו לידו מפעל אחר מוקם ומחליף אותו, מבנה אחר.

קריאה:

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

תסלח לי, הנושא כבד מכדי שאתעלם מהנאום הטוב והעמוק של השר שריד, אבל הוא ראה את השיקול האחד שלו. אין לי ספק שלו היה השר שריד שר האוצר היה הנאום שלו אחר.

על מה אנחנו מדברים? אנחנו מדברים על הוראות שעה של חוק שמתייחס לשמונה פרויקטים שחלקם תוספות לשינויים במקום, חלקם מחליפים בניין קיים אחר, חלקם באותן בריכות הנמצאות שם. מאז פסק בית-המשפט כי הוראות התכנון והבנייה חלות עליהם, אנחנו יכולים לומר ל"מפעלי ים-המלח": עד כאן, כל החוק שלא פעלתם על-פיו במשך 40 או 50 שנה יחול עליכם מהיום, תתחילו לנעול שערים, מכיוון שאתם צריכים להתאים עצמכם למה שצריך.

השר שריד, אני רוצה לומר לך.

היו"ר י' עזרן:

כמה זמן אתה מתכוון לדבר?

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אני אסיים, אני רואה את חוסר הסבלנות של חברי הכנסת כאן, בשעה הזאת – בצדק.

חברי הכנסת, מדובר בפרויקטים מספר שאחד מהם הוא מפעל חדש, האחרים מוחלפים במקום והם תוספות. זה לא נכון שהמפעלים האלה יפעלו ללא ועדות תכנון, לצורך זה הוקמו ועדות תכנון מיוחדות שבראשן יושבי-ראש ועדות מחוזיות, בראשן יושבי-ראש ועדות תכנון, חברים בוועדה הזאת נציגים של המשרד לאיכות הסביבה, ונתנו זכות ערעור – דבר שלא היה בחוק הזה – וקבענו ארבעה מתוך תשעה נציגים. מדוע לא צריך להוסיף לוועדה כזאת את נציג האוצר, האם אין לו מה לומר במפעל כזה? מדוע לא צריך לתת נציג למשרד התעשייה והמסחר, אין לו מה לומר במפעל כזה? למדינה אין מה לומר בנושא הזה? רק השיקול של איכות הסביבה קיים?

השר שריד, לסיום, אני שקט לחלוטין מבחינת הבקרה הפרלמנטרית, כשאצטרך למלא את תפקידי לגבי המשרד לאיכות הסביבה, ומצפוני שקט. אתבע מהמשרד לאיכות הסביבה לקיים את תפקידו עד תום. אני לא חש כל אשמה בגלל אותה פשרה שניווטתי בין המשרד לאיכות הסביבה, לבין המפעל, לבין הרשויות הכלכליות של המדינה. הניווט הזה מביא לכך שהמפעל הזה יוכל להמשיך ולפעול באחריות. תודה רבה.

היו"ר י' עזרן:

רבותי, אנחנו מתחילים כעת הצבעה. כולם זקוקים כעת לכדורי מרץ כדי שיישארו עירניים. אני מבקש. כעת אנחנו מצביעים על הסתייגויות.

אנחנו מצביעים על ההסתייגות של חברי הכנסת גדליה גל ובנימין טמקין לשם החוק. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון של חברי הכנסת ג' גל וב' טמקין לשם החוק – 5

נגד – 16

נמנעים – 1

התיקון של חברי הכנסת ג' גל וב' טמקין לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר י' עזרון:

בעד – 5, נגד – 16, אחד נמנע. אני קובע שההסתייגות לא נתקבלה.

שר האוצר א' שוחט:

לפי דעתי, אפשר להצביע – – –

היו"ר י' עזרון:

ביקשו הצבעה אלקטרונית.

אנחנו מצביעים על ההסתייגות של חברי הכנסת נעמי בלומנטל ויורם לס לשם החוק.

קריאה:

היא מבטלת את ההסתייגות.

היו"ר י' עזרון:

היא מבטלת את ההסתייגות. חבר הכנסת יורם לס איננו נמצא. אנחנו מצביעים על ההסתייגות שלו.

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת י' לס לשם החוק – 3

נגד – 27

נמנעים – 1

התיקון של חבר הכנסת י' לס לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר י' עזרני:

שלושה בעד, 27 מתנגדים, אחד נמנע. אני קובע שגם הסתייגות זו לא נתקבלה.

אנחנו עוברים להסתייגות של חבר הכנסת אברהם בורג לשם החוק. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת א' בורג לשם החוק – 5

נגד – 31

נמנעים – 1

התיקון של חבר הכנסת א' בורג לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר י' עזרני:

חמישה בעד, 31 מתנגדים, אחד נמנע. אני קובע שגם הסתייגות זו לא נתקבלה.

אנחנו מצביעים על שם החוק כהצעת הוועדה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד שם החוק, כהצעת הוועדה – 30

נגד – 8

נמנעים – 1

שם החוק, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

30 תומכים, שמונה מתנגדים, אחד נמנע. אני קובע ששם החוק כהצעת הוועדה נתקבל.

אנחנו עוברים לסעיף 1. מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת בנימין טמקין לסעיף 1? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 1 – 12

נגד – 25

נמנעים – 1

התיקון של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

12 תומכים, 25 מתנגדים, אחד נמנע. אני קובע שגם הסתייגות זו לא נתקבלה.

אנחנו מצביעים על סעיף 1, כהצעת הוועדה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד סעיף 1, כהצעת הוועדה – 30

נגד – 9

נמנעים – 1

סעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר י' עזרני:

30 תומכים, תשעה מתנגדים, אחד נמנע. אני קובע שסעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

אנחנו עוברים לסעיף 2. מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת בנימין טמקין לסעיף 2?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 2 – 12

נגד – 24

נמנעים – 1

התיקון של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 2 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרני:

12 תומכים, 24 מתנגדים, אחד נמנע. אני קובע שההסתייגות לא נתקבלה.

אנחנו עוברים להסתייגות של חברי הכנסת מיכאל איתן ועוזי לנדאו לסעיף 2. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון של חברי הכנסת מ' איתן וע' לנדאו לסעיף 2 – 17

נגד – 20

נמנעים – 2

התיקון של חברי הכנסת מ' איתן וע' לנדאו לסעיף 2 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

17 תומכים, 20 מתנגדים, שני נמנעים. אני קובע שגם הסתייגות זו לא נתקבלה.

אנחנו עוברים להצבעה על ההסתייגות לחלופין. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון לחלופין של חברי הכנסת מ' איתן וע' לנדאו לסעיף 2 – 13

נגד – 28

נמנעים – 1

התיקון לחלופין של חברי הכנסת מ' איתן וע' לנדאו לסעיף 2 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

13 תומכים, 28 מתנגדים, אחד נמנע. אני קובע שגם ההסתייגות לחלופין לא נתקבלה.

אנחנו מצביעים על סעיף 2, כהצעת הוועדה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד סעיף 2, כהצעת הוועדה – 30

נגד – 9

נמנעים – 2

סעיף 2, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר י' עזרני:

30 בעד, תשעה מתנגדים, שני נמנעים. אני קובע שסעיף 2, כהצעת הוועדה, נתקבל.

לסעיף 3 אין הסתייגויות. אנחנו מצביעים על סעיף 3 כהצעת הוועדה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד סעיף 3 – 31

נגד – 9

נמנעים – 2

סעיף 3 נתקבל.

היו"ר י' עזרני:

31 בעד, תשעה מתנגדים, שני נמנעים. אני קובע שסעיף 3 כהצעת הוועדה נתקבל.

אנחנו עוברים לסעיף 4. לחבר הכנסת בנימין טמקין שתי הסתייגויות לסעיף 4? מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקונים של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 4 – 13

נגד – 29

נמנעים – 1

התיקונים של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 4 לא נתקבלו.

היו"ר י' עזרני:

13 בעד, 29 נגד, אחד נמנע. אני קובע שההסתייגויות לא נתקבלו.

אני מעמיד להצבעה את סעיף 4, כהצעת הוועדה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד סעיף 4, כהצעת הוועדה – 32

נגד – 10

נמנעים – 2

סעיף 4, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר י' עזרני:

32 בעד, עשרה מתנגדים, שני נמנעים. אני קובע שסעיף 4, כהצעת הוועדה, נתקבל.

אנחנו עוברים להסתייגות לסעיף 5 של חברי הכנסת מיכאל איתן, בנימין טמקין ועוזי לנדאו. מי בעד?
מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון של חברי הכנסת מ' איתן, ב' טמקין וע' לנדאו לסעיף 5 – 12

נגד – 30

נמנעים – 1

התיקון של חברי הכנסת מ' איתן, ב' טמקין וע' לנדאו לסעיף 5 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

בעד – 12, 30 מתנגדים, אחד נמנע. אני קובע שההסתייגות לא נתקבלה.

אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 5, כהצעת הוועדה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד סעיף 5, כהצעת הוועדה – 30

נגד – 12

נמנעים – 2

סעיף 5, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

30 בעד, 12 מתנגדים, שני נמנעים. אני קובע שסעיף 5, כהצעת הוועדה, נתקבל.

אנחנו עוברים לסעיף 6. לחבר הכנסת בנימין טמקין שלוש הסתייגויות לסעיף 6. אני מעמיד אותן להצבעה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקונים של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 6 – 12

נגד – 30

נמנעים – אין

התיקונים של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 6 לא נתקבלו.

היו"ר י' עזרני:

12 בעד, 30 מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע ששלוש ההסתייגויות לא נתקבלו.

אנחנו מצביעים על ההסתייגות של חברת הכנסת יעל דיין לסעיף 6. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון של חברת הכנסת י' דיין לסעיף 6 – 11

נגד – 31

נמנעים – 1

התיקון של חברת הכנסת י' דיין לסעיף 6 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרני:

11 בעד, 31 מתנגדים, אחד נמנע. אני קובע שההסתייגות לא נתקבלה.

אנחנו מצביעים על סעיף 6, כהצעת הוועדה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד סעיף 6, כהצעת הוועדה – 30

נגד – 10

נמנעים – 1

סעיף 6, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

30 בעד, עשרה מתנגדים, אחד נמנע. אני קובע שסעיף 6, כהצעת הוועדה, נתקבל.

אנחנו עוברים לסעיף 7. אנחנו מצביעים על ההסתייגות של חבר הכנסת בנימין טמקין לסעיף 7. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 7 – 12

נגד – 28

נמנעים – 1

התיקון של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 7 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

12 בעד, 28 מתנגדים, אחד נמנע. אני קובע שההסתייגות לא נתקבלה.

אנחנו עוברים להסתייגות של חברי הכנסת מיכאל איתן, בנימין טמקין ועוזי לנדאו לסעיף 7. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון של חברי הכנסת מ' איתן, ב' טמקין וע' לנדאו לסעיף 7 – 13

נגד – 29

נמנעים – 1

התיקון של חברי הכנסת מ' איתן, ב' טמקין וע' לנדאו לסעיף 7 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

13 בעד, 29 מתנגדים, אחד נמנע. אני קובע שההסתייגות לא נתקבלה.

אנחנו מצביעים על סעיף 7, כהצעת הוועדה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד סעיף 7, כהצעת הוועדה – 32

נגד – 9

נמנעים – 2

סעיף 7, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

32 בעד, תשעה מתנגדים, שני נמנעים. אני קובע שסעיף 7, כהצעת הוועדה, נתקבל.

אנחנו עוברים לסעיף 8. בסעיף 8 יש שתי הסתייגויות של כמה חברי כנסת: מיכאל איתן, אברהם בורג, יעל דיין, עוזי לנדאו ויורם לס. אני מעמיד אותן להצבעה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקונים לסעיף 8 – 9

נגד – 33

נמנעים – 1

התיקונים של חברי הכנסת מ' איתן, א' בורג, י' דיין, ע' לנדאו וי' לס

לסעיף 8 לא נתקבלו.

היו"ר י' עזרון:

תשעה בעד, 33 מתנגדים, אחד נמנע. אני קובע שההסתייגויות לא נתקבלו.

אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות של חבר הכנסת בנימין טמקין לסעיף 8. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 8 – 10

נגד – 30

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 8 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרון:

עשרה בעד, 30 נגד, אין נמנעים. אני קובע שההסתייגות לא נתקבלה.

אני מעמיד להצבעה את ההסתייגויות של חברי הכנסת אברהם בורג, בנימין טמקין ויורם לס לסעיף קטן (ד) בסעיף 8. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון של חברי הכנסת א' בורג, ב' טמקין וי' לס לסעיף 8 – 7

נגד – 32

נמנעים – 1

התיקון של חברי הכנסת א' בורג, ב' טמקין וי' לס לסעיף 8 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

שבעה בעד, 32 מתנגדים, אחד נמנע. אני קובע שההסתייגות לא נתקבלה.

אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 8, כהצעת הוועדה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד סעיף 8, כהצעת הוועדה – 29

נגד – 9

נמנעים – 2

סעיף 8, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

29 בעד, תשעה מתנגדים, שני נמנעים. אני קובע שסעיף 8, כהצעת הוועדה, נתקבל.

בסעיף 9 שתי הסתייגויות של חברי הכנסת אברהם בורג ויורם לס. אני מעמיד אותן להצבעה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקונים של חברי הכנסת א' בורג וי' לס לסעיף 9 – 10

נגד – 30

נמנעים – 1

התיקונים של חברי הכנסת א' בורג וי' לס לסעיף 9 לא נתקבלו.

היו"ר י' עזרן:

עשרה בעד, 30 מתנגדים, אחד נמנע. אני קובע שההסתייגויות לא נתקבלו.

קריאה:

יש פה כל הזמן אחד שנמנע. מי זה?

היו"ר י' עזרן:

אדוני, אני נמנע. שמעתי שתי הרצאות מאלפות וקשה לי להצביע נגד.

אנחנו עוברים להצבעה על ההסתייגות של חבר הכנסת בנימין טמקין לסעיף 9. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 9 – 10

נגד – 30

נמנעים – 1

התיקון של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 9 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

10 בעד, 30 מתנגדים, אחד נמנע. אני קובע שההסתייגות לא נתקבלה.

אנחנו מצביעים על סעיף 9, כהצעת הוועדה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד סעיף 9, כהצעת הוועדה – 32

נגד – 9

נמנעים – 2

סעיף 9, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

32 בעד, תשעה מתנגדים, שני נמנעים. אני קובע שסעיף 9, כהצעת הוועדה, נתקבל.

קריאה:

--- השר בהרמת ידיים.

היו"ר י' עזרן:

על-פי התקנון זכותו לבקש הצבעה אלקטרונית, הוא וחבריו.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

היו"ר י' עזרן:

חבל על הוויכוח. ובכן, סעיף 9 התקבל כהצעת הוועדה.

אחרי סעיף 9, יש הסתייגות של חבר הכנסת בנימין טמקין. מי בעד? מי נגד?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

כמה סעיפים יש?

הי"ר י' עזרן:

רבתי, כמה שיש, בלי עין הרע.

הצבעה

בעד ההצעה של חבר הכנסת ב' טמקין אחרי סעיף 9 – 12

נגד – 31

נמנעים – אין

ההצעה של חבר הכנסת ב' טמקין אחרי סעיף 9 לא נתקבלה.

הי"ר י' עזרן:

12 בעד, 31 מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שגם הסתייגות זו לא עברה.

לסעיף 10, הסתייגות של חבר הכנסת בנימין טמקין. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 10 – 10

נגד – 28

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 10 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

עשרה בעד, 28 נגד, אני קובע שגם הסתייגות זו לא התקבלה.

לאותו סעיף, הסתייגות של חברי הכנסת אברהם בורג ויורם לס. מי בעד? מי נגד? ההצבעה ידנית, בבקשה.

הצבעה

בעד התיקון של חברי הכנסת א' בורג וי' לס לסעיף 10 – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חברי הכנסת א' בורג וי' לס לסעיף 10 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

אני קובע שגם הסתייגות זו לא התקבלה.

אנחנו מצביעים כעת על סעיף 10, כהצעת הוועדה.

הצבעה

בעד סעיף 10, כהצעת הוועדה – רוב

נגד – מיעוט

סעיף 10, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר י' עזרון:

אני קובע שסעיף 10 התקבל כפי הצעת הוועדה. לסעיף 11, הסתייגות של חברי הכנסת מיכאל איתן, אברהם בורג, עוזי לנדאו ויורם לס.

הצבעה

בעד התיקון לסעיף 11 – מיעוט

נגד – רוב התיקון של חברי הכנסת מ' איתן, א' בורג, ע' לנדאו וי' לס לסעיף 11 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרון:

אני קובע שגם הסתייגות זו לא התקבלה.

לאותו סעיף, הסתייגות של חבר הכנסת בנימין טמקין.

הצבעה

בעד ההצעה של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 11 – מיעוט

נגד – רוב

ההצעה של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 11 לא נתקבלה.

היו"ר י' עזרון:

ההסתייגות לא התקבלה.

כעת אנחנו מצביעים על סעיף 11, כהצעת הוועדה.

הצבעה

בעד סעיף 11, כהצעת הוועדה – רוב

נגד – מיעוט

סעיף 11, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר י' עזרון:

אני קובע שסעיף 11, כהצעת הוועדה, התקבל.

לסעיף 12, הסתייגות של חברי הכנסת מיכאל איתן ועוזי לנדאו.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

היו"ר י' עזרון:

למה, אדוני? האם אדוני "יבגץ" את זה אם אני אפסיק את ההצבעה באמצע?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

לא, אבל חשבתי ---

היו"ר י' עזרון:

לא, זו הצעה מאד מסוכנת, אינני מקבל את זה.

ובכן, לסעיף 12, הסתייגות של חברי הכנסת מיכאל איתן ועוזי לנדאו.

הצבעה

בעד התיקון של חברי הכנסת מ' איתן וע' לנדאו לסעיף 12 – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חברי הכנסת מ' איתן וע' לנדאו לסעיף 12 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

אני קובע שהסתייגות זו לא התקבלה.

לאותו סעיף, הסתייגות של חבר הכנסת אברהם בורג.

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת א' בורג לסעיף 12 – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חבר הכנסת א' בורג לסעיף 12 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

לסעיף 12, הסתייגות של חבר הכנסת יורם לס. חבר הכנסת לס, אתה מסיר אותה?

יורם לס (העבודה):

לא.

הי"ר י' עזרן:

ובכן, מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת י' לס לסעיף 12 – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חבר הכנסת י' לס לסעיף 12 לא נתקבל.

הי"ר י' עזרן:

גם הסתייגות זו לא התקבלה.

לאותו סעיף, הסתייגות של חבר הכנסת בנימין טמקין.

הצבעה

בעד ההצעה של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 12 – מיעוט

נגד – רוב

ההצעה של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 12 לא נתקבלה.

הי"ר י' עזרן:

גם הסתייגות זו לא התקבלה.

אנחנו מצביעים כעת על סעיף 12, כהצעת הוועדה.

הצבעה

בעד סעיף 12, כהצעת הוועדה – רוב

נגד – מיעוט

סעיף 12, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר י' עזרון:

אני קובע שסעיף 12 התקבל כהצעת הוועדה.

לסעיף 13 אין הסתייגויות. אנחנו מצביעים עליו כהצעת הוועדה.

הצבעה

בעד סעיף 13 – רוב

נגד – מיעוט

סעיף 13 נתקבל.

היו"ר י' עזרון:

סעיף 13 התקבל.

לסעיף 14, הסתייגות של חברי הכנסת פני בדש ובנימין טמקין.

הצבעה

בעד התיקון של חברי הכנסת פ' בדש וב' טמקין לסעיף 14 – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חברי הכנסת פ' בדש וב' טמקין לסעיף 14 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

אני קובע שההסתייגות לא התקבלה.

לאותו סעיף, הסתייגות של חברי הכנסת מיכאל איתן ועוזי לנדאו.

הצבעה

בעד התיקון של חברי הכנסת מ' איתן וע' לנדאו לסעיף 14 – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חברי הכנסת מ' איתן וע' לנדאו לסעיף 14 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

אני קובע שההסתייגות לא התקבלה.

לאותו סעיף, הסתייגות של חבר הכנסת אברהם בורג.

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת א' בורג לסעיף 14 – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חבר הכנסת א' בורג לסעיף 14 לא נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

גם הסתייגות זו לא התקבלה.

אנחנו מצביעים על סעיף 14, כהצעת הוועדה.

הצבעה

בעד סעיף 14, כהצעת הוועדה – רוב

נגד – מיעוט

סעיף 14, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

אני קובע שגם סעיף 14 התקבל כהצעת הוועדה.

לסעיף 15 אין הסתייגויות. אנחנו מצביעים עליו כהצעת הוועדה.

הצבעה

בעד סעיף 15 – רוב

נגד – מיעוט

סעיף 15 נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

אני קובע שגם סעיף 15 התקבל.

אחרי סעיף 15 – הסתייגות של חבר הכנסת בנימין טמקין. מי בעד ההסתייגות?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני מבקש שני מונים.

היו"ר י' עזרן:

בבקשה.

קריאה:

אפשר לעשות הצבעה אלקטרונית.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

לא, אני מבקש שני מונים.

היו"ר י' עזרן:

אני מבין שהבקשה מתייחסת לסעיף אחר.

הצבעה

בעד ההצעה של חבר הכנסת ב' טמקין אחרי סעיף 15 – מיעוט

נגד – רוב

ההצעה של חבר הכנסת ב' טמקין אחרי סעיף 15 לא נתקבלה.

היו"ר י' עזרן:

ההסתייגות לא התקבלה.

אנחנו עוברים לסעיף 16. לסעיף זה אין הסתייגויות.

הצבעה

בעד סעיף 16 – רוב

נגד – מיעוט

סעיף 16 נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

אני קובע שגם סעיף 16 התקבל.

לסעיף 17, הסתייגות של חבר הכנסת בנימין טמקין.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

על ההסתייגות הזאת אני מבקש שני מונים.

היו"ר י' עזרן:

בבקשה.

קריאה:

אני מציע הצבעה אישית.

היו"ר י' עזרן:

רבתי, כעת הגעתם לסוף הדרך, דרך המלח, לא המלך. אל תפריעו כעת לקבל את החוק הזה. אנחנו עומדים לסיים. יש עוד הסתייגות אחת, ואני מבקש לא להפריע. מה אדוני השר רוצה?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

כבוד היושב-ראש, קודם ביקשתי הצבעה ידנית, עכשיו אני מבקש שני מונים.

היו"ר י' עזרן:

בבקשה. חבר הכנסת אלי דיין וחבר הכנסת אברהם פורז, אני מבקש מכם למנות את קולות המצביעים.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני מבקש הודעה אישית.

היו"ר י' עזרן:

תיתן עוד סיבות ועילות למשוך את הדין.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

היו"ר י' עזרן:

רבתי, חברי הכנסת אלי דיין ואברהם פורז, אני מבקש שתמנו ותספרו את המצביעים. לסעיף 17 יש הסתייגות מאד רצינית, כבדה וחשובה – – –

נעמי בלומנטל (הליכוד):

זה מסוכן, שניהם מהאופוזיציה.

הי"ר י' עזרן:

לא, כעת זו אופוזיציה רצינית. אנא ממך. מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת בנימין טמקין לסעיף 17?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 17 – 6

קריאה:

יש יותר משישה בעד. תחזור על ההצבעה.

הי"ר י' עזרן:

לא, אינני מסכים. לא נחזור. אם החברים שלך לא יודעים לספור יותר מעשר, יש לך בעיה. תחנך אותם.

הצבעה

נגד – 15

התיקון של חבר הכנסת ב' טמקין לסעיף 17 לא נתקבל.

הי"ר י' עזרן:

אני קובע שהסתייגות זו לא התקבלה.

אנחנו מצביעים על סעיף 17, כהצעת הוועדה.

הצבעה

בעד סעיף 17, כהצעת הוועדה – 29

נגד – 10

שר האוצר א' שוחט:

יש גבול – – –

היו"ר י' עזרן:

אדוני, הנה מסיימים, תוך שנייה.

שר האוצר א' שוחט:

– – –

היו"ר י' עזרן:

אדוני, סיימנו, חבל על הוויכוח.

קריאה:

לא הצבעת מי נמנע.

היו"ר י' עזרן:

מי נמנע?

הצבעה

נמנעים – אין

סעיף 17, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

גם סעיף 17 התקבל כהצעת הוועדה. סיימנו. אבל מה? לגבי סעיף 15, מאחר שיש טוענים שאחרי סעיף 15 לא הצבעתי נגד, אני שואל עכשיו: מי בעד ומי נגד ההסתייגות של חבר הכנסת טמקין אחרי סעיף 15? בבקשה להצביע.

הצבעה

בעד ההצעה של חבר הכנסת ב' טמקין אחרי סעיף 15 – מיעוט

נגד – רוב

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

מי נמנע?

היו"ר י' עזרן:

מי נמנע?

נמנעים –

ההצעה של חבר הכנסת ב' טמקין אחרי סעיף 15 לא נתקבלה.

היו"ר י' עזרן:

אני קובע שההסתייגות לא התקבלה. שום הסתייגות לא התקבלה.

כעת אנחנו מצביעים על ההסתייגות האחרונה, לתוספת, של חבר הכנסת בנימין טמקין. מי בעד ההסתייגות?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת ב' טמקין לתוספת – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חבר הכנסת ב' טמקין לתוספת לא נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

אני קובע שגם ההסתייגות הזאת לתוספת לא התקבלה. אנחנו מצביעים על התוספת כהצעת הוועדה. מי בעד התוספת כהצעת הוועדה?

הצבעה

בעד התוספת, כהצעת הוועדה – רוב

נגד – מיעוט

התוספת, כהצעת הוועדה, נתקבלה.

היו"ר י' עזרן:

התוספת התקבלה.

וכעת נעבור להצבעה על החוק בקריאה שלישית.

הצבעה

בעד החוק – רוב

נגד – מיעוט חוק זיכיון ים המלח (תכנון ובנייה) (הוראות שעה לעבודות מסוימות),
התשנ"ד–1994, נתקבל.

היו"ר י' עזרון:

אני קובע שחוק זיכיון ים המלח (תכנון ובנייה) (הוראות שעה לעבודות מסוימות), התשנ"ד–1994 –

--

שר האוצר א' שוחט:

קריאה:

אני מבקש לקיים הצבעה אלקטרונית.

היו"ר י' עזרון:

בבקשה. נעבור להצבעה אלקטרונית על החוק. מי בעד החוק בקריאה שלישית? מי נגד?

קריאה:

אני מבקש להוסיף את קולי בעד החוק.

היו"ר י' עזרון:

נוסיף.

הצבעה

בעד החוק – 32

נגד – 13

נמנעים – 1

חוק זיכיון ים המלח (תכנון ובנייה) (הוראות שעה לעבודות מסוימות),

התשנ"ד–1994, נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

33 בעד, 13 נגד, אחד נמנע. אני קובע שחוק זיכיון ים המלח (תכנון ובנייה) (הוראות שעה לעבודות מסוימות), התשנ"ד–1994, התקבל בקריאה שלישית ונכנס לספר החוקים של מדינת ישראל. תודה.

הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16), התשנ"ד–1994

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני מודיע שבנושא הקודם הוספנו את קולו של חבר הכנסת סילבן שלום. הוספנו, אבל לא הודענו שזה קולו. עכשיו אנחנו מודיעים.

אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום, הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16), התשנ"ד–1994, קריאה שנייה ושלישית. יציג את החוק חבר הכנסת מיכאל איתן.

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, במשך חודשים ארוכים דיברנו כה רבות על השינויים החשובים המוצעים כאן, עד אשר אתם עדים לכך שגרונה כבר צרוד וניחר מרוב שיחות ודיבורים על החוק הזה. לכן אסתפק בכמה דברים קצרים.

החוק המונח לפניכם, לרבות דף תיקונים להצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16), הוא חוק הכולל רפורמה מרחיקה לכת בכל מה שקשור למימון המפלגות, לבקרה ציבורית על הנושאים הקשורים

במימון המפלגות. החוק הזה מנסה להציב את ישראל אולי באחד המקומות הראשונים מבחינת איכות השלטון בכל מה שקשור לפעילות מפלגתית בהיבטים הפיננסיים שלה.

נכון, בימים האחרונים אנו עדים לכך שמודגש פעם אחר פעם רק הצד הכספי, העלות של החוק הזה. ואני יכול לומר, שהעלות איננה, בשום פנים ואופן, כפי שהיא מוצגת באמצעי התקשורת. לעתים קרובות ביודעין, אמצעי התקשורת, שצריכים להיות כלי לביסוס הדמוקרטיה, משתמשים במספרים מוגזמים כדי לפגוע במהלך דמוקרטי ובכנסת כאחד מבסיסי הדמוקרטיה במדינת ישראל.

העלות של החוק תהיה קשורה בהעלאת יחידת המימון ב-33%, החל מהיום ולהבא, כלומר החל מיום כניסת החוק לתוקפו ולהבא. העלות הזאת מוערכת ב-15 מיליון שקלים לשנה לכלל המפלגות, לכלל הסיעות בכנסת.

נוסף על כך, לאור העובדה שהשיטה החדשה של מימון המפלגות, לאחר קבלת החוק הזה, תיטיב במידה מסוימת עם הסיעות הקטנות, מאחר שהוספנו יחידת מימון אחת קבועה לכל סיעה וסיעה, העלות השנתית תתבטא בתוספת של עשר יחידות מימון. 60% מהן אלה ההוצאות השוטפות. מאחר שיחידת המימון, לאחר שתועלה ב-33%, תגיע לכ-830,000 שקלים, 60% מזה, זה כ-500,000 שקלים. אם מדובר על עוד עשר יחידות מימון, לכל סיעה וסיעה מסיעות הבית – יחידה אחת; מימון שוטף – 60%, כ-500,000 שקלים, כלומר 5 מיליוני שקלים נוספים. ההעלאה פלוס תוספת היחידות תביא את כלל ההוצאה ל-20 מיליון שקלים.

כל שאר הכספים הקשורים בסיוע למפלגות ליישר את הקו הם כספים שאינם מקופת הציבור. מדובר כרגע בהצעת הוועדה באפשרות למתן הלוואה מסחרית בתנאים בנקאיים רגילים, שיעור של 175,000 שקלים לכל חבר כנסת, שמפלגה תוכל לקחת בבנק. בעצם אני רוצה לתקן את עצמי. מפלגה יכולה לבקש הלוואה בכל שיעור שהיא רוצה ובכל סכום שהיא רוצה, היא לא מוגבלת, אלא המדינה, על-פי החוק הזה, תעניק לכל מפלגה ערבות שתהיה מובטחת בכספי מימון המפלגות השוטפים שכל סיעה וסיעה תקבל. וגובה הערבות הזאת יהיה מוגבל להלוואה לפי 175,000 שקלים לכל יחידת מימון שכל סיעה זכאית לה, כלומר לכל חבר כנסת מאותה סיעה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, פה נקודת התורפה. אומרים: כל חבר כנסת – חצי מיליון, כל חבר כנסת – 600,000. זה הטריק הכי קשה שנוקטים נגדנו. והקהל חושב שהכסף הולך לחבר הכנסת, 600,000 שקלים.

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

לא, זה גם לא כסף. אני מנסה להסביר. מדובר פה בהלוואה מסחרית, שכל מפלגה ומפלגה תלך לבנקים ותחפש – – –

היו"ר ש' וייס:

אני מדבר על הביטוי. הפיצו כך. היום שמעתי את זה פעמיים ברדיו. חלק מהקהל חושב שחבר כנסת מקבל 650,000 שקלים. הוא לא יודע שהוא מקבל שם איזה 20 – – –

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

כדאי לשנות את המינוח ולומר באמת יחידת מימון. אבל עכשיו אין לנו קשר לציבור, מפני שאין טלוויזיה. אז להבא נעשה את זה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

אדוני השר, דיברתי קודם כול על העלויות, כי אני יודע שאתם קוראים עיתונים, ואתם כבר ודאי חושבים: מי יודע, עשרות מיליונים, גזל הקופה הציבורית, שודדים, וכל מיני ביטויים. כפי שאמרתי, מדובר בהעלאה לכל המפלגות של 15 מיליון שקלים בשנה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

הסעיף הזה חל גם על מרצ.

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

עד כמה שאני מבין, שמעתי שמרצ מתנגדים מבחינה מצפונית, ואין לי ספק שהם יסרבו לקבל את התוספת הזאת.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

רן כהן (מרצ):

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת הלפרט, העמדות ידועות, בואו נעזוב את זה. הדברים הרי ידועים. תניח לזה.

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

רבותי, אני רוצה לסיים.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת הלפרט, הבשר עכשיו כבר בפריזר. בואו נמשיך הלאה. אם כוונתך בהערות שלך להעיר את חבר הכנסת אברהם שפירא, זה בסדר. אם לא, נמשיך.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אברהם פורז (מרצ):

הי"ר ש' וייס:

חברי הכנסת הלפרט ופורז, אני מבקש. מספיק, רבותי.

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

הערבות, כפי שציינתי, תהיה בגובה של 175,000 שקלים לכל יחידת מימון, וסיעה תוכל להשתמש בה לצורך קבלת הלוואה לתקופה של עשר שנים. היא תופחת בשיעור של 1/120 בכל חודש. והתשלומים לתאגיד הבנקאי שממנו תילקח הערבות יועברו ישירות על-ידי חשב הכנסת מכספי מימון המפלגות השוטפים שתקבל אותה סיעה.

נוסף על כך הצעת החוק קובעת, כי אותם סכומים, בסך הכול כ-12 מיליון שקלים, שסיעות הבית חייבות, בגין החלטת בג"ץ שהורה להן להחזיר כספים שקיבלו ביתר לקופת המדינה, מובן שהן יחזירו את הכספים הללו, אולם הפריסה תהיה יותר נוחה, ל-120 חודשים.

אין ספק שהלכנו לקראת המפלגות, ואין ספק בלבי, אם כי שמעתי רבים שחולקים עלי, ששיעור המימון הוא גבוה דיו. אלא שאנחנו נמצאים בתקופת מעבר, שהמפלגות חייבות לכסות את חובותיהן, והן מקבלות עליהן אילוצים שבגינם הן לא היו יכולות להחזיר את החובות לולא סידרנו גם את הסדר החובות. והאילוצים הם: איסור תרומות, איסור פעילות כלכלית, איסור מקורות הכנסה מחוץ-לארץ. כמו כן, הוצאנו את שאלת מימון המפלגות לוועדה ציבורית, הקטנו את תקרת ההוצאות, פתחנו את ספרי המפלגות לעיון הציבור, וקבענו הסדרים חדשים שיכולים להיות פתח לדרך חדשה.

הי"ר ש' וייס:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להנמקות של ההסתייגויות.

קריאה:

מה עם הלוואות ממפלגה למפלגה?

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

הלוואות ממפלגה למפלגה, שסיעת מרצ הניחה אתמול הצעה – – –

אברהם פורז (מרצ):

אני הצעתי. שום סיעת מרצ. אני הצעתי הצעה, תגיד את זה עלי, זה לא שייך לסיעת מרצ – – –

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

אני לא "מלביש" את זה עליך, כי זה לא עניין – – –

אברהם פורז (מרצ):

תגיד את זה עלי. זה לא עניין של מרצ בכלל.

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

נשאלה פה שאלה, ועם כל הכבוד, אני רוצה לתת תשובה.

חיים אורון (מרצ):

תגיד גם כמה רצו גזברי המפלגות, איזה סכומים הם ביקשו. אם אתה מדבר על חברי כנסת, תגיד כמה הם ביקשו.

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

חבר הכנסת אורון, אני רוצה לומר לך, שהיום סיעת הליכוד, כאשר איימו עליה שאם היא לא תסכים לסידורים כאן ידחו את חוק מימון המפלגות, הודיעה חד-משמעית, שאנחנו מוותרים על חוק מימון המפלגות כולו, ובלבד שלא ניכנע ולא נצביע עבור סעיף 127.

חיים אורון (מרצ):

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

עניתי לך על השאלה. אני מבקש ממך, אני לא חילקתי ציונים מי היו הטובים ומי היו הרעים.

חיים אורון (מרצ):

לא, אבל אתה יכול לציין ברבים שהצעת פורז קשורה – –

היו"ר ש' וייס:

אני מציע שתגיד את זה בזמן הנמקת ההסתייגות.

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

חבר הכנסת אורון, אסור לצטט מפרוטוקולים של הוועדה, ואני לא אגיד מי הציע מענק, אמנם הכי קטן, אבל הציע, ואמר: אתם יודעים מה? חשובים לי הרבה דברים בחוק הזה, אני מוכן למענק בסך 180,000 שקלים לחבר כנסת; אם תסתפקו בזה, אני תומך.

היו"ר ש' וייס:

ליחידת מימון.

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

אז אינני רוצה לחלק ציונים, ואינני רוצה בנושאים כאלה להוציא סודות מהחדר ולהגיד: אלה היו טובים ואלה היו רעים. כולנו היינו אחראים לזה. ואני חושב שמי שנוהג באחריות ורוצה להגן על כבוד הכנסת, גם אם יש לו ביקורת על גובה המימון, צריך לומר שהפעם, בניגוד לכל פעם קודמת, נעשה כאן צעד ברור; לא אמירה סתמית שזאת הפעם האחרונה שלוקחים מימון, אלא צעדים ברורים: הוצאת המימון מהכנסת, חקיקה ברוכה, באיזון מתאים, ויש לקוות, גם אלה שסבורים שיחידת המימון גבוהה, שזה הצעד להקטנתה בעתיד.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני מבקש עכשיו מסגן מזכיר הכנסת למסור הודעה שקשורה לחוק מימון מפלגות.

סגן מזכיר הכנסת ד' לב:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונח על שולחן הכנסת דף תיקונים להצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16), התשנ"ד-1994. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה.

הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16)

התשנ"ד-1994

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, עכשיו אני מאוד מבקש מהמסתייגים, שבמכה אחת ינמקו את כל ההסתייגויות שלהם. בסדר? לפחות זה. הרי עכשיו אנחנו כבר לגמרי באופן אינטימי בינינו. והעמדות יבוטאו בהצבעות.

חבר הכנסת מאיר שטרית – איננו. חבר הכנסת חיים אורון, בבקשה.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

באיזה שהוא שלב לקראת ההצבעה נבקש מהם לוותר על זה. ואם יעמדו על כך, ידברו שתי דקות. כולם יחד – שלוש דקות. בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני, להבדיל מכמה חברי כנסת אחרים במשך היממה הארוכה הזאת, בהחלט לא אנצל את כל זמן ההסתייגויות שלי. אבל אינני יכול להיענות לבקשתך עד תומה ובדקה אחת – – –

היו"ר ש' וייס:

לא, דיברתי על היזמים.

חיים אורון (מרצ):

אני רוצה לומר לחבר הכנסת איתן, שאני מברך אותו על החוק. הייתי שותף פחות אינטנסיבי ממנו בהכנתו, ואני חושב שבחוק הזה יש מהפכה אמיתית בנושא מימון המפלגות. ואני חושב, שניתן היה להוציא מתחת ידינו הצעת חוק בלי אותו חלק שמופיע בה, שהביא אותי להתנגד לחוק כולו. וגם אם אני אתנגד לו, אני לא אפסיק לומר, גם בפומבי, שהשינויים שמוצעים כאן, שינויים מהותיים, בעיקרו של דבר בתחום הגילוי המלא של חשבונות המפלגות, איסור פעולה כלכלית והעברת נושא המימון לוועדה ציבורית – הם מהפכה אמיתית בתחום הזה, ומהפכה חיובית.

לצערי הרב, אתה יודע טוב יותר מכולם, שהמהפכה הזאת מתאפשרת בדמי מעבר גבוהים, מיותרים, וחבל שנהפוך זאת בשעה הזאת לפולמוס, כי אני חושב שאתה חושב כמוני. גם אתה היית רוצה להופיע פה בכנסת ולהגיד מה שאני עומד לומר עכשיו. בואו נעביר את כל השאלות הכספיות, בכלל זה אותם חלקים מוצדקים בשאלות הכספיות, לידי הוועדה הציבורית, ונופיע יחד בפניה. והייתי מופיע יחד אתך בפני הוועדה ומנסה לשכנע אותה בנקודות א', ב' וג'. ואני לא רוצה, מטעמי הזמן, לפרט עכשיו את הנושאים השונים – בתביעות צודקות של המפלגות תשנו את המצב.

אבל לא אתה, אלא מי שהיה צריך להביא את הקולות, הציב תנאי: החוק הזה יעבור בתנאי מעבר. הוא מעשה חיובי מאוד, הוא מעשה נכון, הוא זוהם במהלך הזה, ואני חושב שזה מיותר.

מיותר עוד יותר היה האחד והשני והשלישי. אתה רמזת, ואני אומר שהיה שלב שהייתי מוכן שהוועדה תסכם על סכום מסוים ותאמר שאת הכול אנחנו מעבירים לוועדה הציבורית. אבל מאותו רגע שראיתי שכל הצעה היא בסיס להצעות בסדרי גודל שונים לחלוטין, של גזברי המפלגות, אמרתי שאני יורד גם מההצעה הזאת. ברגע מסוים התפתיתי לחשוב שבקרוב חברי הכנסת ימצא רוב שיגיד: אנחנו מדברים על סכום אחד, הרבה יותר קטן, ובכך נגמור את העניין, הישר לוועדה הציבורית, בכלל זה נושאים צודקים, אני אומר בפעם השלישית.

היו"ר ש' וייס:

למה לתקוף את גזברי המפלגות? הרי חברי כנסת עשו בחירות, נבחרו, בזבזו את כל הכסף. להטיל את זה עכשיו על גזברי המפלגות?

חיים אורון (מרצ):

אני רוצה לומר דבר נוסף, כיוון שהיושב-ראש העיר את ההערה הזאת. אני חושב שמעורבות בחקיקה הזאת היתה מעבר למידה שאני חושב שהיא ראויה על-פי חקיקה שאני מכיר בנושאים אחרים.

ובנושאים אחרים לא יושבים בחדר הישיבה אחרי שגומרים להעיד את עדותם לפני הוועדה, אנשים שמייצגים במקרה זה אינטרסים, ולא חשוב אם הם ממפלגתי או ממפלגתו של חבר כנסת אחר, כי בכל הכנסת הזאת אין חבר אחד שאינו שייך לאחת המפלגות.

יש לי רק הערה אחת לגבי החוק, לגבי החלק הגרעיני שבחוק, ואני מקווה שיהיה פה רוב לעמדתנו, לעמדתי ולעמדת חבר הכנסת פורז – נושא הסרת חסינות חברי הכנסת. אני יודע שכוונתם של המציעים היתה להחמיר בעונשם של חברי כנסת שיהיו מעורבים בפעולה שנוגדת את החוק בנושא מימון המפלגות. אבל תוך כדי החקיקה, מוצע פה לשנות באופן מהותי את חוק חסינות חברי הכנסת, בהליך שאני חושב שהוא לא נכון. לא יכול להיות שוועדת הכספים, בדיון רציני ככל שיהיה, והוא לא היה רציני מספיק, בהיבטים הכוללים של החסינות, תשנה דבר מהותי בחסינות חברי הכנסת, ובעצם תתיר הגשת כתב האשמה כנגד חבר כנסת בנושאים שהמעבר בהם בין חסינות מהותית לחסינות ייחודית הוא מאוד בעייתי ועלול כשלעצמו להיות נושא לבירורים מאוד מורכבים; שפה נחליט תוך כדי ההחלטה הזאת, שאנחנו מסירים, אין לחבר הכנסת חסינות, וניתן להגיש נגדו כתב האשמה לבית-המשפט, ללא אותה מסננת שהיא היום יותר פומבית ויותר פתוחה וכו', כפי שהיא קיימת היום בכנסת.

ועוד הערה אחת לנושא של הצביעות, כי אני יודע שהוא מוטח כל פעם כלפי מי שמעז לומר אמירה כנגד העלאת יחידות המימון גם בעבר וגם בהווה. אני לא רוצה להעיר לחברי כנסת שאין להם שום מגבלה בתחום הזה. חבר הכנסת הלפרט, לצערי הרב, אתה מייצג, אחד מהם. אילו היו מציעים פה פי עשרה מהסכום המופיע פה, היית מגן עליו באותו להט.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

לא נכון.

חיים אורון (מרצ):

כן נכון.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

לא נכון.

חיים אורון (מרצ):

היות שאמרת מה שאמרת קודם לכן – אני אומר עכשיו. אבל אם לא יהיה אפשר בכנסת הזאת, הרי יש פה מבחן אחד מאוד פשוט – תבחנו את הצביעות שלנו, תצטרפו לעמדתנו, לא תהיה יחידת מימון, ובכך נגמר הוויכוח. אם אי-אפשר לומר פה – ואני אומר את זה, חבר הכנסת איתן, תקשיב לי, אני חושב שאתה גורס בדומה למה שאני אומר: בהעלאת יחידת המימון אנחנו יוצרים רמת הוצאה נורמטיבית גבוהה מדי למערכת המפלגתית, שסוחבת אותה להשקעות גדולות, להוצאות רבות; ובשנת הבחירות – לבזבז כספים, שכולם יודעים שהוא נעשה בגלל העובדה שאם הוא מפרסם ארבעה עמודים בעיתון, אז אני אפרסם ארבעה עמודים בעיתון, כי אני חייב לפרסם אותם, ואז לא קוראים את המודעה שלי ולא קוראים את המודעה שלך, ולא קוראים את המודעה של השלישי, וכולנו מפרסמים מודעות כי יש כסף.

ואם רמת ההוצאה בתחום הזה היתה יורדת, לא בשיעורים קיצוניים – הוויכוח הוא לא בין אפס ל-800,000 שקל – אלא באיזה שיעור באמצע, היינו גם משפרים ומנקים ומפחיתים כל מיני עבירות שהמערכת הפוליטית הישראלית נגועה בהן.

צר לי שהמהפכה האמיתית – ואני אומר עוד הפעם ואני מברך אותך, חבר הכנסת איתן, ואני לא מסתיר את זה גם כשאני תוקף את החלק התקציבי בחוק – מלווה בדמי מעבר כה גבוהים, שלו הם לא היו קיימים היה החוק בעיני אחת התוצאות הטובות של הכנסת הזאת.

היו"ר ש' וייס:

תודה. עכשיו אני קורא לחבר הכנסת מאיר שטרית – איננו. חבר הכנסת גונן שגב, אתה מוותר על הנאום?

אברהם פורז (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

כן, סליחה, חבר הכנסת אברהם פורז, בבקשה. היה איזה מודיעין קודם, אמרו לי שאנשים יוותרו על נאומיהם פה, יוותרו על הרעיון של אחד מדבר לשמונה – – –

אברהם פורז (מרצ):

מפלגת העבודה – – –

היו"ר ש' וייס:

אמרו לי.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת – – –

היו"ר ש' וייס:

חמש דקות, בבקשה.

אברהם פורז (מרצ):

לא, אני גם בין המציעים. אני אוסף את הזמן של המפלגה.

היו"ר ש' וייס:

שש דקות. הקהל הזה כבר מכיר את הנושא. בבקשה.

אברהם פורז (מרצ):

כפי שתוכלו לראות בעמוד הראשון, שבו נאמר שהחוק מוגש, גם כתובים ארבעת המציעים של החוק: חברי הכנסת מיכאל איתן, אברהם פורז, יגאל ביבי ואלי דיין. ואני רוצה לומר, שאילו ידעתי שעל-ידי הסרת שמי אני יכול היום למנוע את קבלת החוק, הייתי עושה את זה. אני יודע רק שהסרת שמי לא תועיל בשום דבר, משום ששלושת האחרים ימשיכו עם החוק.

הגשתי הצעת חוק מאוד פשוטה. היא אמרה דבר אחד: מימון המפלגות עובר לוועדה ציבורית, והכול ייטען בפניה. זאת תהיה ועדה אובייקטיבית בראשות שופט. ימנה אותה נשיא בית-המשפט העליון, והיא תחליט.

למרבה הצער, חלו בחוק הזה שינויים מספר, שיגרמו לי להצביע נגדו. הוועדה הציבורית היא לא בדיוק הוועדה שאני רציתי, אבל אין לי טענות אל הוועדה הציבורית. הוועדה הציבורית היא אכן ועדה ראויה ובראשה יעמוד שופט.

אבל אם אתם רוצים לראות את הסימן הראשון במגמה, מה רוצים מהחוק הזה, כבר תראו שהוועדה יכולה להעלות את המימון ברוב רגיל, אבל להוריד אותו – רק פה אחד. האי-סימטריה הזאת בשיטת טיפול הוועדה היא כשלעצמה כבר הסימן הרע הראשון.

ועכשיו אני רוצה לומר לגבי מימון המפלגות. צדק חבר הכנסת אורון, שבסופו של דבר רמת מימון המפלגות בישראל גדולה מדי. ואני אומר לכם זאת כאדם שהיה גזבר של מפלגה במערכת הבחירות האחרונות ויודע כמה עולה מודעה ויודע כמה עולה דקת שידור בטלוויזיה, וכמי שחתם על אלפי שיקים במערכת הבחירות. אנחנו מוציאים בסופו של דבר, כולנו, במערכת הפוליטית, סכומים גבוהים מדי על דברים שבסופו של דבר גם לא מביאים שום תועלת פוליטית.

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

למה התשלום המוניציפלי 110 מיליון שקל – – –

אברהם פורז (מרצ):

עכשיו תקשיב. גם לגבי התשלום המוניציפלי, יחידת המימון שאני הצעתי בבחירות המוניציפליות – ואם אתה רוצה, היא כתובה כאן – היתה 9 שקלים לבוחר, לפי הנורמה שהיתה לפני ההגדלה במערכת הבחירות המוניציפליות. הליכוד ומפלגת העבודה הלכו אל שר האוצר וסיכמו אתו על 33 שקלים. מה אתה רוצה שאני אעשה?

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

שתצביע נגד.

אברהם פורז (מרצ):

הצבעתי נגד הסעיף הזה.

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

לא הצבעת נגד.

אברהם פורז (מרצ):

הצבעתי נגד הסעיף הזה.

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

אין פרוטוקול. אני עדיין לא הצבעתי – – –

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני אומר לך שאני הייתי נגד זה, ולפי מיטב זיכרוני גם הצבעתי נגד – – –

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

אני היחיד שהצבעתי נגד, אף-על-פי שאתה אמרת לי – – –

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת מיכאל איתן, מאחר שחבר מפלגתך, חבר הכנסת יהושע מצא, הוא שטיפל בחוק, תשאל אותו אם אני אומר דברי אמת. אני אמרתי שזה מופרז לחלוטין, 33 שקלים.

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

110 מיליון – – –

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת מיכאל איתן, לא יעזור כלום.

מיכאל איתן (בשם ועדת הכספים):

אברהם פורז (מרצ):

תקשיב רגע אחד. מי שמכתיבים את רמת ההוצאות הגבוהה אלה תמיד העבודה והליכוד. לו היה הדבר בידי זה היה נשאר 9 שקלים לבוחר, ולאחר מכן היה לי סיכום עם אגף התקציבים על 20 שקלים לבוחר. אבל אחר כך הלכו נציגי המפלגות בלעדי ללשכת שר האוצר וסיכמו אתו על 33 שקלים. ואצלנו במרצ כל המערכת נערכה – ולכן אנחנו גם לא בגירעונות – ל-20 שקלים לבוחר. וכל מה שנעשה בהגדלה מ-20 שקלים עד 33 שקלים, זה לתפארת הליכוד והעבודה גם יחד. ותבדוק את זה עם חבר הכנסת יהושע מצא.

לגבי ענין הצביעות, שעלה פה כל הזמן. כשפנינו לבג"ץ בפעם הקודמת ידענו, שאם יתקבל הבג"ץ גם אנחנו נקבל פחות. וכשבא בג"ץ וקיבל את עמדתנו, גם אנחנו קיבלנו פחות, חבר הכנסת הלפרט, ולא בכינו שלוקחים מאתנו כסף. אבל אתה רוצה דבר שאי-אפשר להסכים לו. אני אגיד לך מה אתה רוצה. אתה רוצה להפך את עקרון השוויון במערכת הבחירות. אתך אין לי ויכוח, הרי אין אנשים ממחנה החרדי שמתלבטים בין מרצ ובין יהדות התורה. אבל אתה רוצה שמול היריבים הפוליטיים שלי, נניח מפלגת העבודה, או הליכוד, או צומת, אני אהיה בעמדת נחיתות, שלי לא יהיה הכסף להסביר את העמדות שלי. גם לזה אני הייתי מוכן. אבל יש כאלה אצלנו שמאמינים שבכל זאת האמצעים משפיעים גם על תוצאה. אז מה יש פה בעניין של צביעות?

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אברהם פורז (מרצ):

אני חושב שלא צריך, אבל אל תעמיד אותי בעמדת נחיתות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת הלפרט, תניח לזה. אלה נוסחאות ידועות כבר.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, דבר אחרון שאני מוכרח לומר, וזה גם עניין אישי. דבר ראשון, ואני אומר את זה בגלוי, לדעתי נעשה עוול כלפי ש"ס בקביעת מבקרת המדינה בעניין הבחירות להסתדרות, מה שכונה קניית שלטון בכסף. לדעתי, נעשה עוול לש"ס. אותי באמת ש"ס לא מעניינת, והבעיות שבין ש"ס ובין מפלגת העבודה הן באמת לא מענייני. אבל באתי לוועדת הכספים – – –

קריאות:

— — —

יצחק לוי (מפד"ל):

— — —

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת יצחק לוי, אמרתי את זה בהתחלה ואני אומר לך דבר אחד. תאמין לי שש"ס לא מתנה בעניין הכסף שום דבר לאף אחד, ודאי לא לנו. בעניין הכשרות היית יכול לבוא בטענות. בעניין הזה אל תבוא בטענות. עובדה, היום זה נפל, זה איננו.

באתי לוועדת הכספים ומצאתי נוסח פחות או יותר כך: שעל אף האמור – – –

היו"ר ש' וייס:

אתה צריך לסיים.

אברהם פורז (מרצ):

תן לי עוד דקה, כי פה הותקפתי אישית, וגם הוצגתי כמושחת. וגם הדביקו את זה לכל מפלגתי. מילא, עלי. אני הצעתי את זה כהצעתי. תפילו עלי, מרצ לא אחראית לזה. גם אם אני השתגעתי.

היו"ר ש' וייס:

לא, איש לא הציג אותך כמושחת.

קריאות:

אברהם פורז (מרצ):

אני רוצה להגיד לכם, באתי לוועדת הכספים ומצאתי נוסח האומר, שעל אף האמור בכל חוק ובכל דין, ההסכם שנערך בין העבודה לש"ס כוחו יפה. נוסח כזה לא בא בחשבון אצלי. ואז אני ביושר ובהגינות הצעתי נוסח אלטרנטיבי. יכולים לבוא בטענות שהוא לא טוב; בסדר. אני יודע שהוא יוצר נורמה, ואני אומר לכם שהעברת כסף ממפלגה למפלגה לפעמים היא חמורה, היא שוחד. ואם היא שוחד, צריכים להעמיד לדין וללכת לבית-הסוהר. אבל היא ודאי לא תרומה מתאגיד. תרומה נותן אדם שמזדהה עם מפלגה באופן חד-צדדי. התרומה היא מתנה. זו לא תרומה מתאגיד. ואם יש דיני שוחד – שיופעלו. אפשר לבקר אותי אם זה טוב או רע. אני אומר לכם, זה לא שייך לשום שאלה פוליטית, ש"ס צדקה בעניין הזה.

לכן, אדוני היושב-ראש, מאחר שיש צדדים חיוביים לחוק הזה, בעיני הצד החיובי, מעבר לכמה דברים נוספים, הוא שבפעם הבאה שתרצו להעלות את מימון המפלגות – ואני יודע שתרצו, משום שהמערכת כפי שהיא בנויה היום היא BUILT IN, מערכת שחורגת. היא לא ממצה את הדין בשום צורה עם אלה שחורגים. בסופו של דבר משתכנעים שצריך להעלות. כשתרצו בפעם הבאה לבוא ולהעלות את המימון תיתקלו בקושי של הוועדה, ואז או שתשכנעו את הוועדה בצדקת הטענות, או שתצטרכו לעשות את הדבר שיהיה מאוד קשה ציבורית: לחסל את הוועדה ועוד הפעם להעלות את המימון מכוח חוק.

היור'ר ש' וייס:

תודה רבה. חברי הכנסת, בהמשך להצבעה הקודמת, על חוק ים-המלח, היתה פה טעות ואני רוצה לתקן אותה. חבר הכנסת גדעון שגיא הביא לי דף מחשב, והתברר שהוא הצביע נגד כל ההסתייגויות, והיה לו ברור שהוא יצביע בעד החוק. הוא כאילו הצביע גם נגד החוק ברוב תנופה של שעות הלילה המאוחרות. לכן, לפני משורת הדין, אני מודיע זאת לפרוטוקול, אבל אני לא משנה את תוצאות ההצבעה. פשוט למען ההיסטוריה. תודה רבה.

עכשיו – חבר הכנסת גונן שגב. שקט, אל תעירו את האהבה עד שתחפץ. חשבתי שנרוויח נואם.

יוסף עזרון (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, יש לי שאלה, אם היושב-ראש נרדם על כיסאו, הישיבה – – –

היו"ר ש' וייס:

אני לא נקלעתי למצב כזה. אבל היו רגעים קודם שחשבתי עליך. זה אנושי מאוד.

בבקשה, חבר הכנסת גונן שגב, חמש דקות, בקצרה.

גונן שגב (יעוד):

אדוני היושב-ראש, אני כבר לא יודע מה אנושי ומה לא אנושי, אבל קצת לנמנם זה בריא.

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אני אשתדל לדבר בקיצור רב, אבל לא אוכל להבהיר את ההתנגדות שלי בצורה יותר ראויה מאשר מעל דוכן זה. אני חושב שביום כזה, שבו נדחה, מסיבה זו או אחרת, לא אכנס שוב לנבכי הפוליטיקה, חוק שהיה אמור להעביר סכום כזה או אחר לציבור אזרחי ישראל, אני לא בטוח שמן הראוי באותו יום בדיוק להושיט את ידנו הארוכה לתוך הקופה ולקחת לנו, לשירותנו, סכום לא מבוטל לחלוטין.

אותה הסתרת, או אותו ניסיון לייפות את החוק הזה בוועדה ציבורית, גם הוא לא בדיוק יכול לכסות את מבושינו, כיוון שבאותו סעיף 1א, שעל-פיו מוקמת הוועדה הציבורית – אני לא בטוח שהיא בדיוק ועדה ציבורית. כיוון שוועדה ציבורית שבראשה עומד שופט מכובד ומקובל על כולנו – מדוע שאותו שופט לא יהא זה שממנה את שני החברים האחרים? מדוע צריכה לבוא דמות פוליטית מרכזית כמו יושב-ראש הכנסת – אינני מדבר על יושב-ראש הכנסת הנוכחי, אני מדבר על החוק כחוק – ולמנות את שני הנותרים? הוא יהיה זה שיוכל למצוא בכל האקדמיה את האיש שאין לו זיקה פוליטית למפלגה זאת או אחרת? הרי מה יותר הגיוני, אם כבר מדברים על גוף ציבורי – שבכלל יהיה מורכב משלושה שופטים, או שהשופט ימנה את שני האחרים כאנשים מחוץ לפוליטיקה.

וכן הנושא שדיבר עליו חבר הכנסת פורז, נושא ההעלאה או ההורדה. ואני רוצה להזכיר, שכאשר הצענו בוועדה, חבר הכנסת פורז ואנוכי, שלפחות באותו רוב של שלושה, רוב מוחלט של שלושה, יהיו גם הורדה וגם העלאה, או לחלופין, שברוב רגיל של שניים יהיו גם הורדה וגם העלאה – העניין לא התקבל. וזה הרבה יותר מטעם לפגם.

עוד נושא שרציתי לדבר עליו, ואני אקצר בדברי. סעיף שזועק לשמים הוא אותו סעיף 4 בחוק המוצע המתייחס להוספת סעיף 2א, שבו מופיע הנושא של חלוקת עוד קצת כסף, עוד כ-8.5 מיליונים לכל מפלגה, כאשר מדובר על בחירות חוזרות בבחירות ישירות לראשות הממשלה. זה בכלל לא מובן. הרי כאשר מתמודדים בפעם הראשונה אין תקצוב מיוחד. האם כל העם שוכח, אחרי שבועיים או שלושה שבועות, אולי יחליטו חודש מיום הבחירות, כאשר יעשו את הבחירות החוזרות, אם לא יגיע ראש הממשלה הנבחר או המתמודד לאחוז שהוא צריך לקבל? כולם ישכחו, וצריך להתחיל את מערכת הבחירות מחדש בעלות נוספת של כ-16 או 17 מיליון שקל? הרי זה אבסורד שאי-אפשר להבין אותו.

היו"ר ש' וייס:

אגב, מערכת הבחירות השנייה היא הרבה יותר קשה מהראשונה, כי בראשונה כל הציבור מצביע פחות או יותר עבור המועמד שלו. במערכת הבחירות השנייה, אם היא מתקיימת, צריך לשכנע ציבור אחר שיצביע בשביל אחד המועמדים. אני אומר לך זאת מתוך מחקרים במדינות שבהן יש שני סיבובים.

גונן שגב (יעוד):

עדיין אנחנו מדברים פה על סכום "פעוט" של 17 מיליון שקלים.

היו"ר ש' וייס:

רק בצד העקרוני. אני לא מתערב בצד הכספי.

גונן שגב (יעוד):

בצד העקרוני, 17 מיליון שקלים שבאים, לפי דעתי, ללא כל סיבה, אף שבפעם השנייה צריך לעשות הטיה או לקחת קולות ממחנות שאינם המחנות הקלסיים.

היו"ר ש' וייס:

שם קשה.

גונן שגב (יעוד):

נכון. עדיין גם הקושי הזה לא מצדיק, כיוון שיש לזכור שבאותה תקופה גם מתפנים אותם קולות למועמדים שכבר נפלו ואינם מתמודדים בסיבוב השני, והם צריכים להחליט, גם אם לא תעשה תעמולת בחירות בקרוב ל-20 מיליון.

לכן אני אצביע נגד החוק הזה, ואני קורא למי שיש לו מעט מצפון, להצביע נגד, למרות אי-נוחות הכיס של המפלגות.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, אמרו לי שאתה מוותר.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

ודאי, רצוי הכול בשתיים-שלוש דקות. רבותי, אנחנו כל כך בקיאים בנושא הזה. אנחנו פה לבד, בלי תקשורת, בינינו, מכירים את העסק. בבקשה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

כבוד היושב-ראש, יש לי כמה הסתייגויות מהותיות, ואני אנמק אותן בקצרה. לפני כן אני מבקש להודות לחבר הכנסת מיכאל איתן, ואילולא השעה הייתי מכביר עליו שבחים.

אני מבקש לומר בקשר להסתייגויות המהותיות. אני מציע ששני חברי הוועדה – יושב-ראש הכנסת ימנה אותם מתוך בעלי מגוון דעות. המושג הזה של מגוון דעות קיים בחוק רשות השידור. אני חושב, ואני מייעץ ליושבי-ראש הכנסת שזה גם יהיה כתוב בחוק, ששני החברים הממונים יהיו בעלי מגוון דעות. זו הסתייגות אחת.

הסתייגות שנייה. חבר ימלא תקופת כהונה אחת – – –

היו"ר ש' וייס:

חלק מצומת וחלק מיעוד.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

כל חבר ועדה יהיה לתקופת כהונה אחת של ארבע שנים ולא של שמונה שנים. אני חושב שקביעת יחידת המימון צריכה להיות מדי פעם, אני שם שוב דגש במגוון, ולכן אני רוצה שגם הוועדה הציבורית תהיה ועדה מתחלפת. זאת הסתייגות השנייה.

הסתייגות שלישית. החלטה על הפחתה של מימון המפלגות לא תהיה מעבר ל-5% מסכום יחידת המימון. אנחנו צריכים להתייחס למפלגה לצורך העניין הזה כעסק שיש לו מנגנון והוצאות והוא מקיים

תקציב. אם אנחנו לא נגביל את הוועדה בהפחתה, יכול שתהיה ועדה שתפחית ב-10% או ב-20%, ונמצאו גורמים לאותן מפלגות שקיימו תקציבים על סמך המימון, להגיע לגירעונות. ההצעה שלי, אם כך, כפי שאמרתי, הפחתה של לא יותר מ-5%. זו היתה ההסתייגות השלישית.

ההסתייגות הרביעית. רואה-החשבון, אני מציע שיהיה כתוב שהוא יוחלף אחת לשמונה שנים. שוב, מבחינת המפלגות, לטובת המפלגות, אני חושב שרואי-חשבון צריכים להיות מוחלפים מדי פעם בפעם. אין טעם להימצא במערכת ובגוף עסקי מעבר לשנים מספר. אני מציע לקבוע בחוק, שאחת לשמונה שנים יוחלף רואה-החשבון.

הסתייגות נוספת, ואני כבר מסיים. רבותי, אני מציע ואני מניח שהנימוקים ברורים, אינני מנמק אותם, אני רק מאזכר את ההצעה, שההלוואה שהמפלגה תקבל תנוצל בעדיפות ראשונה לתשלום חובות שהוכרו לבעלי חוב כתוצאה ממערכת הבחירות לכנסת השלוש-עשרה. יש לכולנו, או לא לכולנו, חוב לפעילים, לאנשים, לספקים קטנים, מהם שאינם יכולים לתבוע אותנו. לכן אני מציע, כפי שאמרתי, העדיפות הראשונה תינתן לאלה שלהם אנחנו חייבים, ואני מעריך שאותם בעלי חוב שעדיין נשארו הם אלה שאינם יכולים להשיג את מבוקשם.

אני מניח שנימקתי את כל ההסתייגות שלי. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

בכשרון קיצור ותמצות. תודה רבה.

חבר הכנסת יגאל ביבי, אני מבין שאתה מוותר על הנאום. מה שברור הוא, שחבר הכנסת רון נחמן יוותר היום על הנאום.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני חושב שהחוק הזה יכניס תיקונים רבים בנושא מימון מפלגות. אני רוצה לומר, ולא להיות פופולרי, שנעשתה טעות בכך שהמענק שניתן למפלגות הוא קטן, המפלגות יישארו עם חובות גדולים, ולצערי אני צופה שבעוד שנתיים-שלוש שנים יצטרכו שוב לשנות את החוק, כדי לאפשר למפלגות לחיות. בסך הכול המפלגות היום בקושי החזירו את מה שנגזל מהן לפני שנה וחצי עקב הבג"ץ של חבר הכנסת פורז.

קריאה:

גם של חבר הכנסת רן כהן.

יגאל ביבי (מפד"ל):

גם של חבר הכנסת רן כהן?

זה היה חמור מאוד. אחרי שהמפלגות הוציאו את הכסף, הן נאלצו להחזירו רטרואקטיבית והן שקעו בחובות; המפלגות הסתבכו, ולכן היתה טעות בעניין הזה.

אני רוצה רק לפנות אל חברי הכנסת בשני נושאים שיתמכו בהסתייגויות. לא ייתכן שרק לגבי גזברי המפלגות ייכתב שהם צפויים למאסר. לא גזברי העיריות שעשו מיליארדים גירעונות, לא גזברי הסוכנות, לא גזברי "עמידר", לא גזברי וחשבי משרדי הממשלה, רק גזברי המפלגות. יש כאן הסתייגות בעניין הזה, ואני קורא לחברי הכנסת לקבל את ההסתייגות הזאת.

הסתייגות שנייה שאני פונה אל חברי הכנסת לקבלה – לא יכול להיות שחסינות חברי הכנסת תעלה דרך אגב בחוק מימון מפלגות ותוסר. יש כאן שתי גרסאות. אני מציע שחברי הכנסת ימחקו את הגרסה שקוראת להסיר את חסינות חברי הכנסת, בחוק הזה. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת רון נחמן. חבר הכנסת רפאל פנחסי. חבר הכנסת שמואל הלפרט – מוותר.

אם כן, אני מבקש עכשיו לצלצל חזק מאוד, ואני מבקש לאפשר, לפני שחבר הכנסת גדליה גל מסכם, הודעה קצרה לחבר הכנסת רן כהן, אשר טוען כי מפלגתו הותקפה כאן והוא רוצה להגיב. זה נכון, אפשר לתת לו תגובה.

יוסף עזרן (ש"ס):

היו"ר ש' וייס:

אין דבר, אתה יודע שגם אתה היית נותן לו, נכון? אנחנו בית-הלל, מה לעשות.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, אני רוצה רק לגעת בעובדות. זה בעקבות הפגיעות הארסיות שהיו כאן כלפי מרצ. אני רוצה לומר, ואני מבקש שחבר הכנסת מיכאל איתן יאשר את דברי.

ההצעה להעביר את כל הסמכויות בעניין החוק לועדה ציבורית היתה שלי ושל השר רובינשטיין עוד בשנת 1988. ההצעה שלנו נדחתה על-ידי העבודה והליכוד. זה בעצם המרכיב העיקרי בהצעה המוגשת היום, וזה החלק שצריך לברך עליו בהצעה היום.

נקודה שנייה. כלפי הפגיעה, כביכול מרצ משחקת בכעין דו-פרצופיות. העדות הנחרצת ביותר לכך שמרצ פעלה בניגוד לתביעה להגדלת יחידת המימון ובמכוון על מנת שלא יגדל התקציב, גם עבור מרצ, היא העובדה שאנחנו הסיעה היחידה בבית הזה שעתרנו לבג"ץ ושילמנו עשרות אלפי שקלים כדי שאנחנו לא נקבל. ולאחר שעתרנו נגד עצמנו ונקנסנו כמו כולם, כפי שציין כאן חבר הכנסת יגאל ביבי, החזרנו את הכסף עקב עתירה שאנחנו שילמנו בעדה כסף. אז אני מבקש לא להטיף בעניין הזה מוסר.

קריאה:

רו כהן (מרצ):

תסלח לי, אני מוכן להתחייב לתרום שקל על כל שקל שתתרום ש"ס. חבר הכנסת דרעי, במערכת הפוליטית קיים עקרון השוויון. אנחנו רוצים להיות שווים, כולנו, באותה רמה של עוני. אתם רוצים להיות עשירים ורוצים שאנחנו נהיה עניים. זה לא יהיה – – –

אריה דרעי (ש"ס):

רו כהן (מרצ):

לא, סלח לי, חבר הכנסת דרעי, זה לא רציני, זו דמגוגיה זולה. תעזוב את זה. זו דמגוגיה זולה. אני מזמין אותך – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אריה דרעי, עכשיו חבר הכנסת רן כהן קיבל רשות דיבור, כי הוא הותקף באותה מידה על-ידי חבר הכנסת הלפרט. עכשיו הוא יקבל שוב רשות הדיבור, כדי להגיב על דבריך, ואנחנו לא נסיים את החוק.

רן כהן (מרצ):

משפט אחרון, ואני אומר זאת שוב לחבר הכנסת דרעי. אילו רצו כולם, חבר הכנסת דרעי, ניקיון כפיים וטוהר מידות ויושר לבב, אין שום בעיה. אפשר היה שלא לצרף לחוק הזה את המענק של עשרות מיליונים ואת התביעות המוצדקות של המפלגות להעביר לוועדה הציבורית כדי שהיא תחליט מה צודק ומה לא. אני מודיע מראש, מבחינתנו במרצ, כל החלטה שלה כלפי כל המפלגות תתקבל מראש בעשר אצבעות.

היו"ר ש' וייס:

תודה. אני מודה מאוד לחבר הכנסת רן כהן. יסכם את הדיון חבר הכנסת גדליה גל, יושב-ראש ועדת הכספים. אחר כך נעבור להצבעות. צלצלתם? כי אני לא שמעתי.

אני מבקש, לפני משורת הדין, כיוון שהרבה חברי כנסת לנים בבניין, להפעיל גם את הגונג. פשוט כמו פעמון בוקר בקיבוץ, בזמנו.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, השאלה מדוע נדרשה ועדת הכספים להגדיל את יחידת המימון ולהוסיף כמה דברים שדובר בם, בהקשר של ועדה ציבורית, היא בהחלט שאלה קשה. אבל אני רוצה להזכיר לחברים, שהצעות החוק הונחו בפנינו כבר לפני חודשים רבים, וכאשר הן הונחו ידענו שבגין החלטת בג"ץ והכספים שהוצאו על-ידי המפלגות, כאשר להן היה ברור שהן יכולות להוציא את הכספים – הכספים האלה יצרו גירעונות, סיבכו את המפלגות, ולא הזדרזנו להוסיף לפני חודשים רבים או להגדיל את הסכומים עד אשר נוכל להציג בפני הכנסת הצעת חוק שיש בה מצד אחד רפורמה ומצד שני גם תוספת כסף.

הוועדה הציבורית, יעברו כמה חודשים עד שתוקם. לאחר שהיא תוקם, אני מניח שייקח לחברים האלה כמה חודשים ללמוד את הנושא, ואין שום ספק שהם לא יקבלו החלטות לפני חלוף שנה מהיום. כך שגם אם אינני שלם עם כל התוספות הכספיות שהיו, אין לי שום ספק שפטור בלא כלום לא ניתן היה.

נשאלת השאלה, למה אפשר להעלות את יחידת המימון ברוב ולהורידה – רק פה-אחד. נדמה לי שהתשובה ברורה, משום שיותר פופולרי להוריד וקשה יותר להוסיף, וכאשר יש ועדה של שלושה, מן הדין שיעשו זאת פה-אחד.

אני רוצה לפנות אל החברים היושבים באולם, טרם הצבעה, ולא רק לפרוטוקול. דעתי איננה נוחה מההחלטה לתת ערבות מדינה, כאשר אנחנו נמנעים מלתת ערבויות מדינה למפעלים במצוקה. עם זה, ועדת הכספים החליטה לתת ערבות מדינה בסך 175,000 שקל ליחידת מימון. כבר אמרתי שדעתי איננה נוחה, אבל החלטנו. אני כבר שומע שהיתה פה התארגנות להגדיל את זה ל-200,000 שקל, וכבר הכינו את החברים להצביע על ההסתייגות הזאת. אני אמרתי שאמשוך את החוק על כל מיני נושאים חזרה לוועדה, לא אמשוך אם יהיה 200,000 שקל.

אני פונה לחברים, 25,000 שקל שתוסיפו, זה שולי שבשולי למפלגות, אבל זה הרבה מאד מבחינת התדמית שלנו – שברגע האחרון, בהסתייגות, לקחנו עוד 25,000 שקל. לא רציתם 200,000 שקל, רציתם 350,000 שקל מענק. אני פונה אליכם ומבקש להסיר את כל ההסתייגויות. מה שעשינו, עשינו אולי יותר מדי. בואו נסתפק בדבר הזה, ואל נופיע בציבור כמי שעוד ברגע האחרון, דרך הסתייגות, לקחו עוד משהו.

אני רוצה להביע הערכתי לחבר הכנסת מיכאל איתן, שהשקיע מאמץ גדול במשך חודשים רבים והיה האדריכל של החוק הזה. אנחנו סייענו כמיטב יכולתנו, ואני מקווה שגם תהיה תוצאה טובה.

אני מבקש להצביע על החוק, בכלל זה הדף הנוסף שחולק לכם. תודה רבה.

הי"ר ש' וייס:

אני מאד מודה ליושב-ראש ועדת הכספים.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על ההסתייגויות. האם יש הסכמה להצבעה ידנית? מוסכם.

רבותי, לשם החוק הסתייגות של חבר הכנסת מאיר שטרית. מי תומך בהסתייגות? מי מתנגד?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת מ' שטרית לשם החוק – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חבר הכנסת מ' שטרית לשם החוק לא נתקבל.

הי"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

כשנגיע לסעיף של שתי האלטרנטיבות, אל תדאגו, ההצבעה תהיה אחרת לגמרי.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

גמרנו. נחזור להצבעה אלקטרונית.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

בסדר, מתחילים מההתחלה, עדיין ידנית. מי תומך בהסתייגות של חבר הכנסת מאיר שטרית לשם החוק? מי מתנגד?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת מ' שטרית לשם החוק – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חבר הכנסת מ' שטרית לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

עכשיו הצבעה אלקטרונית. הסתייגות של חברי הכנסת אורון ופורז. מי תומך בהסתייגות של חברי הכנסת אורון ופורז? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לשם החוק – 10

נגד – 60

נמנעים – אין

התיקון של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

עשרה תומכים, 60 מתנגדים, אין נמנעים. ההסתייגות נדחתה. תודה.

לחלופין, אלקטרונית עדיין? לחלופין, מי תומך? מי מתנגד?

הצבעה

בעד התיקון לחלופין של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לשם החוק – מיעוט

נגד – רוב התיקון לחלופין של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

קריאה: – – –

היור"ר ש' וייס:

אי-אפשר. אני לא רוצה להמציא תקנון. רבותי, תפסיקו לשגע את התקנון.

מי תומך בהסתייגות של חבר הכנסת גונן שגב? מי מתנגד?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת ג' שגב לשם החוק – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חבר הכנסת ג' שגב לשם החוק לא נתקבל.

היור"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

מי תומך בהסתייגות של חבר הכנסת אריאל ויינשטיין? הוא הסיר אותה בכלל. תודה רבה.

חברי הכנסת, מכיוון שלא התקבלה שום הסתייגות לשם החוק, אני שואל אתכם עכשיו, וזה יהיה בהצבעה אלקטרונית, מי תומך בשם החוק כהצעת החוק בקריאה שנייה? ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד שם החוק, כהצעת הוועדה – 60

נגד – 10

נמנעים – אין

שם החוק, כהצעת הוועדה, נתקבל.

הי"ר ש' וייס:

60 תומכים, עובדיה עלי – 61 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע ששם החוק אושר.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף הראשון. אין הסתייגויות. מי תומך בקריאה שנייה בסעיף 1 כהצעת הוועדה? ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 1 – 63

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 1 נתקבל.

הי"ר ש' וייס:

63 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שסעיף 1, כהצעת הוועדה, אושר בקריאה שנייה.

תעברו אתי עכשיו לעמוד השני של ההסתייגויות. אנחנו עוברים לסעיף השני. ההצבעה ידנית. מי תומך בהסתייגות של חבר הכנסת יגאל ביבי לסעיף השני?

יגאל ביבי (מפד"ל):

מסיר.

הי"ר ש' וייס:

מסיר. אין הסתייגות. הסתייגות של חברי הכנסת אורון ופורז לסעיף 2. הצבעה ידנית. מי תומך בהסתייגות זו? מי מתנגד?

שר האוצר א' שוחט:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת פורז וארון הודיעו – – –

היו"ר ש' וייס:

הסרתם את כל ההסתייגויות?

קריאה:

לא הסרנו.

היו"ר ש' וייס:

יש לי הצעה. תפסיקו לתת לי עצות. בדיוק תפסתי מה הם רוצים. רבותי, אני חוזר לסעיף השני. הסתייגות של חברי הכנסת ארון ופורז. מי תומך? מי מתנגד?

הצבעה

בעד התיקון של חברי הכנסת ח' ארון וא' פורז לסעיף 2 – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חברי הכנסת ח' ארון וא' פורז לסעיף 2 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

עדיין באותו סעיף. מי תומך בהסתייגות של חבר הכנסת גונן שגב? מי מתנגד?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת ג' שגב לסעיף 2 – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חבר הכנסת ג' שגב לסעיף 2 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

חבר הכנסת אריאל ויינשטיין הסיר את הסתייגותו. לכן אנחנו לא צריכים להתעסק בדבר הזה. על כן, כל ההסתייגויות בסעיף השני הוסרו. עכשיו תצביעו אלקטרונית. מי תומך בסעיף השני של החוק, כהצעת הוועדה? הצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 2, כהצעת הוועדה – 62

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 2, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

62 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהסעיף השני בחוק, כהצעת הוועדה, התקבל בקריאה שנייה.

נא לעבור אתי לעמוד השלישי. לסעיף השלישי אין הסתייגויות. מי תומך בסעיף השלישי של חוק זה, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה?

הצבעה

בעד סעיף 3 – 64

נגד – 8

נמנעים – אין

סעיף 3 נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

64 תומכים, שמונה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהסעיף הזה אושר בקריאה שנייה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף הרביעי. הצבעה ידנית. מי תומך בהסתייגות של חברי הכנסת אורון ופורז לסעיף הרביעי? מי מתנגד?

הצבעה

בעד התיקון של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 4 – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 4 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

התיקון לא אושר.

מי תומך בהסתייגות של חבר הכנסת גונן שגב? מי מתנגד?

הצבעה

בעד ההצעה של חבר הכנסת ג' שגב לסעיף 4 – מיעוט

נגד – רוב

ההצעה של חבר הכנסת ג' שגב לסעיף 4 לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

לא התקבל.

אשר על כן, אנחנו עוברים עכשיו להצבעה אלקטרונית על הסעיף הרביעי של חוק זה, כהצעת הוועדה. ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 4, כהצעת הוועדה – 61

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 4, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

61 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהסעיף הזה, כהצעת הוועדה, התקבל בקריאה שנייה.

אנחנו ממשיכים הלאה. סעיף 5. מי תומך בהסתייגות של חבר הכנסת יגאל ביבי? יצביע.

יגאל ביבי (מפד"ל):

מסיר.

היו"ר ש' וייס:

מסיר. מי תומך בהסתייגות של חברי הכנסת אורון ופורז? מי מתנגד?

הצבעה

בעד התיקון של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 5 – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 5 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

חברי הכנסת, מי תומך בסעיף החמישי לחוק זה, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה? ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 5, כהצעת הוועדה – 62

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 5, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

62 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שגם סעיף זה אושר.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על סעיפים 6 עד 8, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה. אין הסתייגויות. ההצבעה אלקטרונית.

הצבעה
בעד סעיפים 8-6 – 62
נגד – 10
נמנעים – אין
סעיפים 8-6 נתקבלו.

היו"ר ש' וייס:

62 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שסעיפים אלה, כהצעת הוועדה, אושרו בקריאה שנייה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו לסעיף התשיעי. נא לעבור אתי לעמוד 4, מי שמתעניין בתכנים. מי תומך בהסתייגות של חבר הכנסת מ' שטרית לסעיף זה? מי מתנגד?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת מ' שטרית לסעיף 9 – מיעוט
נגד – רוב
התיקון של חבר הכנסת מ' שטרית לסעיף 9 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

חבר הכנסת אריאל ויינשטיין הסיר את כל ההסתייגויות לאורך כל החוק. אשר על כן, אנחנו עוברים עכשיו להצבעה בקריאה שנייה, סעיף 9 לחוק, כהצעת הוועדה. ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 9, כהצעת הוועדה – 64

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 9, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

64 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שסעיף זה התקבל בקריאה שנייה.

לסעיף העשירי אין הסתייגויות. על כן, אנחנו עוברים להצביע על הסעיף הזה, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה. ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 10 – 62

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 10 נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

62 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שגם סעיף זה אושר בקריאה שנייה.

אנחנו עוברים לסעיף 11. מי תומך בהסתייגות של חברי הכנסת אורון ופורז?

הצבעה

בעד התיקון של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 11 – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 11 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

אנחנו עוברים עכשיו להצבעה על סעיף 11 בחוק זה, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה.

הצבעה

בעד סעיף 11, כהצעת הוועדה – 63

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 11, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

63 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שסעיף 11 אושר בקריאה שנייה.

נא לעבור אתי לעמוד החמישי, לסעיף מס' 12. מי תומך בהסתייגות של חברי הכנסת אורון ופורז – יצביע. מי מתנגד?

הצבעה

בעד התיקון של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 12 – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 12 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 12, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה. ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 12, כהצעת הוועדה – 63

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 12, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

63 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהסעיף אושר.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו לסעיף 13, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה. אין בו הסתייגויות. ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 13 – 61

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 13 נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

61 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שגם סעיף זה נתקבל.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו לסעיף 14. האם אני יכול להצביע על ההסתייגות של חבר הכנסת מאיר שטרית, כולן יחד?

מאיר שטרית (הליכוד):

כן.

היו"ר ש' וייס:

כן. אם כן, כל הסט הזה, שלוש שורות דחוסות, של חבר הכנסת מאיר שטרית – מי תומך? מי מתנגד?

הצבעה

בעד התיקונים של חבר הכנסת מ' שטרית לסעיף 14 – מיעוט

נגד – רוב

התיקונים של חבר הכנסת מ' שטרית לסעיף 14 לא נתקבלו.

היו"ר ש' וייס:

הוסרו.

מי תומך בהסתייגות של חבר הכנסת יגאל ביבי? מי מתנגד?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת י' ביבי לסעיף 14 – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חבר הכנסת י' ביבי לסעיף 14 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

הוסר.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו להצבעה אלקטרונית, סעיף 14, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה. ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 14, כהצעת הוועדה – 62

נגד – 9

נמנעים – אין

סעיף 14, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

62 תומכים, תשעה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שסעיף 14, כהצעת הוועדה, אושר בקריאה שנייה.

סעיף 15. אין הסתייגויות. על כן, אנחנו עוברים להצבעה אלקטרונית על סעיף 15 בחוק זה בקריאה שנייה. ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 15 – 63

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 15 נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

63 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. הסעיף אושר בקריאה שנייה.

נא לעבור לעמוד 6. הסתייגות לסעיף 16 של חבר הכנסת מאיר שטרית. מי תומך? מי מתנגד?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת מ' שטרית לסעיף 16 – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חבר הכנסת מ' שטרית לסעיף 16 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

על כן, אנחנו עוברים עכשיו להצבעה על סעיף 16, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה. ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 16, כהצעת הוועדה – 64

נגד – 9

נמנעים – אין

סעיף 16, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

64 תומכים, תשעה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהסעיף אושר בקריאה שנייה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו לסעיף 17. חבר הכנסת ביבי מסיר את ההסתייגות, נכון?

יגאל ביבי (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 17, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה, בלי ההסתייגות. ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 17 – 62

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 17 נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

62 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שסעיף 17 אושר.

מי תומך בהסתייגות של חבר הכנסת יגאל ביבי לסעיף 18? מי מתנגד?

הצבעה

בעד ההצעה של חבר הכנסת י' ביבי לסעיף 18 – מיעוט

נגד – רוב

ההצעה של חבר הכנסת י' ביבי לסעיף 18 לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 18, כהצעת הוועדה. ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 18, כהצעת הוועדה – 63

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 18, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

63 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שגם הסעיף הזה אושר בקריאה שנייה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו להצבעה אלקטרונית על סעיף 19, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה. אין בו הסתייגויות. ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 19 – 63

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 19 נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

63 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שגם הסעיף הזה אושר בקריאה שנייה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו לסעיף 20. הסתייגות של חבר הכנסת יגאל ביבי, מי תומך?

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני מוריד.

היו"ר ש' וייס:

מוריד. מכיוון שהוא הוריד, אנחנו עוברים להצבעה. מי תומך בסעיף 20, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה, בלי ההסתייגות של חבר הכנסת ביבי? ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 20 – 62

נגד – 9

נמנעים – אין

סעיף 20 נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

62 תומכים, תשעה מתנגדים, אין נמנעים. לפיכך, אני קובע שגם סעיף 20, כהצעת הוועדה, אושר בקריאה שנייה.

חברי הכנסת, לסעיפים 21 עד 25 אין הסתייגויות. מי תומך בסעיפים אלה, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה? ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיפים 21-25 – 64

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיפים 21-25 נתקבלו.

היו"ר ש' וייס:

64 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שגם הסעיפים האלה אושרו בקריאה שנייה.

לסעיף 26 יש הסתייגות של חבר הכנסת יהושע מצא.

יהושע מצא (הליכוד):

אני מוריד.

היו"ר ש' וייס:

מוריד, בסדר. על כן, אנחנו עוברים עכשיו להצבעה על סעיף 26, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה, בלי ההסתייגות שהורדה, כמובן. ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 26 – 61

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 26 נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

61 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהסעיף הזה אושר בקריאה שנייה.

רבתי, אנחנו עוברים עכשיו לסעיף 27. מי תומך בהסתייגות של חבר הכנסת יגאל ביבי? מי מתנגד?

הצבעה

בעד ההצעה של חבר הכנסת י' ביבי לסעיף 27 – מיעוט

נגד – רוב

ההצעה של חבר הכנסת י' ביבי לסעיף 27 לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

הוסרה.

מי תומך בהסתייגות של חברי הכנסת אורון ופורז? מי מתנגד?

הצבעה

בעד ההצעה של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 27 – מיעוט

נגד – רוב

ההצעה של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 27 לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

הוסרה.

עכשיו אנחנו עוברים לשתי גרסאות, זו מול זו. אני רוצה להסביר איך תהיה פה ההצבעה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, היתה אי-הבנה. ההסתייגויות שלנו הן בעצם גרסה שנייה.

היו"ר ש' וייס:

אני תיארתי לעצמי. אני הערתי פה. מייד נתקן את זה.

חבר הכנסת מיכאל איתן, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

יש בהצעת החוק הזאת הצעה, שלפיה בכל הנושאים הקשורים במימון מפלגות בלבד, לא תחול החסינות הדיונית בלבד לגבי חברי הכנסת. לא צריך 61, יש חופש הצבעה. תבחרו איזו גרסה שאתם רוצים. הבאנו שתי גרסאות. גרסה אחת אומרת, לגבי חברי הכנסת – אם הם עוברים עבירות הקשורות במימון המפלגות, החסינות הדיונית לא תחול עליהם. הגרסה השנייה אומרת: בטלה הגרסה הראשונה. יש שתי גרסאות.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, עכשיו אסביר לכם איך נצביע. אני לא יכול לעשות זה מול זה, כי אני לא יודע מי מצביע בעד זה ומי מצביע בעד זה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני אסביר. גרסה א' היא הקובעת שהחסינות הדיונית לא תחול. גרסה ב' אומרת – – –

היו"ר ש' וייס:

נצביע על כל גרסה לחוד, והגרסה שתקבל יותר קולות, זו תהיה הגרסה.

מיכאל איתן (הליכוד):

יש שתיים, יש א' ויש ב'. אני מציע שבהצבעה, גרסה א' – ירוק, וגרסה ב' – אדום.

היו"ר ש' וייס:

רעיון לא רע. רבותי, מי שמצביע ירוק, מצביע בעד גרסה א'.

חבר הכנסת איתן, תודיע שוב מה זה א' ומה זה ב', כי יש קצת עייפות, שהיא אנושית מאד, אחרי שלוש יממות.

מיכאל איתן (הליכוד):

גרסה א' – ירוק – אומרת שהחסינות לא תהיה קיימת בגין עבירות הקשורות בחוק זה, חסינות דיונית בלבד. מי שלא מעוניין בכך, יצביע אדום, שאומר שהחסינות תישאר, גם החסינות הדיונית.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו להצבעה בין גרסה א' – ירוק, לגרסה ב' – אדום. בבקשה.

הצבעה

בעד סעיף 27 בגרסה א' – 11

בעד סעיף 27 בגרסה ב' – 61

סעיף 27, בגרסה ב', נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אם כן, 11 תומכים בגרסה א', 61 בגרסה ב'. גרסה ג' אין. אני קובע בזאת שגרסה ב' הופכת עכשיו לסעיף בחוק, שאושר בקריאה שנייה. רבותי, המשמעות היא שבעצם אין שינוי בסטטוס-קוו הקונסטיטוציוני הקיים, כפי שפירש חבר הכנסת משה נסים.

חברי הכנסת, אנחנו ממשיכים עכשיו בהסתייגויות. אנחנו מצביעים על סעיף 27 בקריאה שנייה, אבל אין על מה להצביע, נכון?

קריאה:

אין על מה להצביע.

היו"ר ש' וייס:

אני יודע. אני צריך להסביר פה, כי שאלו אותי.

נדחו הסתייגויות לסעיף 27. התקבלה גרסה ב'. גרסה ב' בעצם יוצרת מצב שאין סעיף 27. עם זאת, אולי כדאי שנצביע, כדי למנוע ספק.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

לא. תודה רבה.

רבותי, שני שרי משפטים לשעבר מוסמכים לגבי.

חבר הכנסת מיכאל איתן, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

סעיף 28 יהפוך לסעיף 27.

היו"ר ש' וייס:

ברור. כל המספרים שרצים עכשיו זזים אחורה.

חברים, אני מחזיר אתכם עכשיו להסתייגויות בדף 7. אנחנו עוברים עכשיו לסעיף 28, שעכשיו הוא סעיף 27. מי תומך בהסתייגות של חברי הכנסת אורון ופורז? מי מתנגד?

הצבעה

בעד ההצעה של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 27, על-פי המספור החדש – מיעוט נגד – רוב ההצעה של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 27, על-פי המספור החדש, נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

הוסרה.

מי תומך בסעיף 27 עכשיו, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה? ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד סעיף 27, על-פי המספור החדש וכהצעת הוועדה – 65

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 27, על-פי המספור החדש וכהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

65 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שסעיף זה, כהצעת הוועדה, התקבל בקריאה שנייה.

נא לעבור עכשיו לעמוד 8. מי תומך בהסתייגות של חברי הכנסת אורון ופורז לסעיף 28 עכשיו? מי מתנגד?

הצבעה

בעד ההצעה של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 28, על-פי המספור החדש – מיעוט
נגד – רוב ההצעה של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 28, על-פי המספור החדש,
לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

לחלופין – מי מתנגד?

הצבעה

בעד התיקון לחלופין לסעיף 28, על-פי המספור החדש – מיעוט

נגד – רוב

התיקון לחלופין של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 28,
על-פי המספור החדש, לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

לחלופין – מי מתנגד?

הצבעה

בעד התיקון לחלופין לסעיף 28, על-פי המספור החדש – מיעוט

נגד – רוב

התיקון לחלופין של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 28,
על-פי המספור החדש, לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

לחלופין – מי מתנגד?

הצבעה

בעד התיקון לחלופין לסעיף 28, על-פי המספור החדש – מיעוט

נגד – רוב

התיקון לחלופין של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 28,
על-פי המספור החדש, לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

חבר הכנסת אריאל ויינשטיין הוריד את ההסתייגות. לכן, נא לעבור עכשיו לעמוד 9.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, בשם הקבוצה אני רוצה לומר שאנחנו מורידים את ההסתייגות הראשונה ואנחנו מצביעים על ההסתייגות לחלופין, הצבעה אלקטרונית.

היו"ר ש' וייס:

בסדר גמור.

רבותי, עמוד 9, הסתייגות לחלופין – מי תומך? מי מתנגד?

הצבעה

היו"ר ש' וייס:

מה קרה, חבר הכנסת משה נסים?

משה נסים (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

רבותי, הצבעה חוזרת. חבר הכנסת ביבי ביקש למחוק בשם הקבוצה את ההסתייגות הראשונה ולהפנות את תשומת לבכם להסתייגות השנייה, לחלופין. אני אקרא את זה, כדי שתבינו במה מדובר: "בסעיף קטן (א) במקום '175,000' יבוא '200,000'". זאת ההסתייגות. עכשיו חוזרים להצבעה. מי תומך בהסתייגות הזאת? נא להצביע.

הצבעה

בעד התיקון לחלופין לסעיף 28, על-פי המספור החדש – 55

נגד – 18

נמנעים – אין

התיקון לחלופין של חברי הכנסת ר' נחמן, י' ביבי, ר' פנחסי וש' הלפרט

לסעיף 28, על-פי המספור החדש, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

55 תומכים, 18 מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שההסתייגות התקבלה.

מי תומך בסעיף 29, שהופך סעיף 28, לרבות ההסתייגות שהתקבלה, בקריאה שנייה?

הצבעה

בעד סעיף 28, על-פי המספור החדש ולרבות ההסתייגות שנתקבלה – 59

נגד – 13

נמנעים – אין

סעיף 28, על-פי המספור החדש ולרבות ההסתייגות שנתקבלה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

59 תומכים, 13 מתנגדים, אין נמנעים. מה המצב, הסעיף עבר או לא? צריך 61 תומכים? בסדר, זה יהיה נתון לביקורת. עבר.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אני לא יכול לעשות שתי הצבעות חוזרות. נגמר הסיפור הזה. יש גבול לאי-הבנות באותו פורום.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מנע, זה לא "פייר" שאתה מפריע לחבר הכנסת איתן. חבר הכנסת ביבי. מספיק. רבותי, תפסיקו עכשיו את המריבות האלה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מבקש להבהיר, הוועדה קיבלה החלטה על הלוואה בגובה של 175,000 שקל, כפי שמופיע. אכן היתה הסתייגות, ואני יכול גם לשקף את ההבנה בוועדה שלא תהיה הסתייגות מעל 200,000 שקל. אמר יושב-ראש הוועדה בדבריו, שאם תתקבל הסתייגות של 200,000 שקל, הוא לא ימשוך את הצעת החוק, פררוגטיבה שיש בידי.

אבל בתוך הדברים הללו לא ברור היה, ולדעתי גם לא ברור כרגע, אם על מנת שהסעיף ייכנס לתוקפו צריך 61 קולות אם לאו. לכן, הבקשה שלי כרגע, על מנת שחברי הכנסת ידעו את המשמעות של ההצבעה שלהם פעם נוספת, לאור המצב כרגע. מי שסבור שאכן צריך 61 קולות, יצטרך להסתפק בהצבעה בתמיכה ב-175,000, מי שסבור שהוא רוצה לקחת סיכון – יצביע כל הצבעה אחרת.

היו"ר ש' וייס:

בדיוק.

מיכאל איתן (הליכוד):

לכן אני מבקש, כשהאינפורמציה הזאת בידי חברי הכנסת, להצביע פעם נוספת על ההסתייגות.

היו"ר ש' וייס:

אני רוצה לומר משהו לחברי הכנסת שאומרים לי "אי-אפשר" – אפשר. אנשים פה מבוגרים. היו פעמים שהצבענו שלוש פעמים. אל תיתפסו לדבר כזה, שתפסתם מישהו. אפשר. איך תצביעו – בזה אני לא מתערב. תודה רבה.

חברי הכנסת, אחרי שהעניין הובהר מאד על-ידי גורם מוסמך שהציג לפנינו את החוק, אני עושה הצבעה על הסעיף בקריאה שנייה, לא על ההסתייגות.

קריאה:

אני מוותר על ההסתייגות. אצביע בעד הצעת הוועדה.

היו"ר ש' וייס:

תודה. בראוו.

חברי הכנסת, עכשיו בוודאי אפשר, נכון?

רבתי, אני מבטל את ההצבעה הקודמת – – –

קריאות:

קריאה:

הוא לא יכול לותר על הסתייגות שהתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

מייד נברר את זה.

אני עושה עכשיו הצבעה חוזרת. אין הצבעה חוזרת על הסתייגות, כי אם עושים הצבעה חוזרת – הוא יכול לוותר על ההסתייגות.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש שקט. אנחנו חוזרים אחורה. אני עושה עכשיו הצבעה חוזרת על ההסתייגות. אני חוזר עכשיו לסעיף שהפך לסעיף 28, להסתייגות של חברי הכנסת – – –

קריאה:

לאיזו הסתייגות?

היו"ר ש' וייס:

שתיהן. חבר הכנסת ביבי הסיר את ההסתייגות הראשונה. אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות לחלופין. מי בעד? מי נגד? הפעם הצבעה אלקטרונית.

הצבעה

בעד התיקון לחלופין לסעיף 28, על-פי המספור החדש – 1

נגד – 71

נמנעים – 1

התיקון לחלופין של חברי הכנסת ר' נחמן, י' ביבי, ר' פנחסי וש' הלפרט

לסעיף 28, על-פי המספור החדש, לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה ברוב אדיר. 71 מתנגדים, תומך אחד, נמנע אחד.

עכשיו אנחנו עוברים להצבעה על סעיף שהפך לסעיף 28, שאין בו עוד הסתייגויות. אנחנו מצביעים על הסעיף, כהצעה הוועדה. הצבעה אלקטרונית.

הצבעה

בעד סעיף 28, על-פי המספור החדש, כהצעת הוועדה – 61

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 28, על-פי המספור החדש וכהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

61 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהסעיף התקבל בקריאה שנייה כהצעת הוועדה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו לסעיף שהופך עכשיו לסעיף 29, לרבות דף התיקונים שהודענו עליו, התוספת.

מי תומך בהסתייגות של חברי הכנסת אורון ופורז? מי מתנגד? הצבעה ידנית.

הצבעה

בעד ההצעה של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 29, על-פי המספור החדש – מיעוט

נגד – רוב

נמנעים – ההצעה

של חברי הכנסת ח' אורון וא' פורז לסעיף 29, על-פי המספור החדש, לא

נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

עכשיו אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 30, שהפך לסעיף 29, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה. כמובן, לרבות התיקון.

הצבעה

בעד סעיף 29, על-פי המספור החדש, כהצעת הוועדה ועם התוספת – 65

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 29, על-פי המספור החדש, כהצעת הוועדה ועם התוספת, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

65 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהסעיף אושר בקריאה שנייה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו לסעיף שהיה 31 והפך לסעיף 30. מי תומך בהסתייגות של חבר הכנסת מאיר שטרית? מי מתנגד?

הצבעה

התיקון של חבר הכנסת מ' שטרית לסעיף 30, על-פי המספור החדש, לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות הוסרה.

מי תומך בהסתייגות של חבר הכנסת ביבי?

יגאל ביבי (מפד"ל):

מסיר.

הי"ר ש' וייס:

בסדר.

חברי הכנסת, עכשיו אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 31, שהפך לסעיף 30, כהצעת הוועדה, בקריאה שנייה. הצבעה אלקטרונית.

הצבעה

בעד סעיף 30, על-פי המספור החדש וכהצעת הוועדה – 64

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 30, על-פי המספור החדש וכהצעת הוועדה, נתקבל.

הי"ר ש' וייס:

64 תמכו, עשרה התנגדו, אין נמנעים. הסעיף התקבל בקריאה שנייה.

חבר הכנסת גל, תאמר לי מה לעשות.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להעמיד את החוק להצבעה בקריאה שלישית – – –

הי"ר ש' וייס:

אף שהתקבלו הצעות שכמוהן כהסתייגות.

רבתי, אנחנו עוברים עכשיו להצבעה בקריאה שלישית ואחרונה.

קריאה:

--- הצבעה חוזרת.

היו"ר ש' וייס:

אין הצבעה חוזרת. אנחנו עוברים לקריאה שלישית.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

בבקשה. אני רוצה למנוע שגגה ותקלות.

עובדיה עלי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

על איזה סעיף? בואו נפתור את זה עכשיו. אני לא רוצה בעיות אחר כך. נפתור את זה לפני הקריאה השלישית. חבל שלא הערת לי מייד, חבר הכנסת עובדיה עלי.

יש כאן טענה שלא יכולנו לעשות הצבעה חוזרת, על כן הסעיף נשאר ---

אהוד אולמרט (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

רגע, תן לי. אתה מאוד ממהר, אבל אנחנו על סף סיום. רבותי, כדאי למנוע תקלות, בייחוד בחוקים רגישים כל כך ציבורית, חבר הכנסת אולמרט.

רבותי, הושמעה הערה, נרשמה. נלך אתה אל החיים.

היו שתי הערות. אחת של השר רובינשטיין ושנייה של חבר הכנסת עובדיה עלי. הטענות הן שלא צריך היה להצביע בפעם השנייה. אני רוצה לשאול פה איזה משפטן: אם הטענות האלה תתקבלנה – הן פוגמות בחוק עצמו?

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

לא.

היו"ר ש' וייס:

לא. בסעיף הן פוגמות. ממילא זה סעיף פרובלמטי. אולי אחד המשפטנים ייקח עכשיו רשות דיבור ויציע לנו פתרון. חבר הכנסת אהוד אולמרט, משפטן, מה דעתך?

אהוד אולמרט (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני יכול לתת עצה משפטית, טובה ממנה לא תקבל היום: מותר להצביע על החוק בקריאה שלישית.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. יש למישהו עצה אחרת?

רבותי, הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16), התשנ"ד–1994, קריאה שלישית. ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד החוק – 63

נגד – 10

נמנעים – אין

חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16), התשנ"ד–1994, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

63 תומכים, עשרה מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהחוק עבר בקריאה שלישית ואושר, בכלל זה התוספת.

קריאה:

חג שמח.

היו"ר ש' וייס:

עוד אין חג שמח. יש עוד סדר-יום ארוך מאוד. מי שיוצא, עוזב אותנו כאן ונוטש. זה לא בסדר. אנחנו ממשיכים בסדר-היום, סדר הבוקר. רבותי, יש עוד סדר-יום ארוך מאוד, כולל הצעות לסדר-היום וחוקים.

הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון מס' 6) (מטרות החינוך), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת אברהם בורג, קריאה ראשונה. האם חבר הכנסת בורג ישנו? אין מי שיציג את הצעת החוק. דוחים אותה לכנס הבא.

הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 21) (ביטוח תאונות אישיות), התשנ"ד–1994

(קריאה ראשונה)

היו"ר ש' וייס:

הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 21) (ביטוח תאונות אישיות), התשנ"ד–1994, של חברי הכנסת שאול יהלום ואברהם בורג, קריאה ראשונה. מי יציג את החוק? אם אין מתנדב, נדחה אותו לכנס הבא. חבר הכנסת יהלום, אתה רוצה להציג את החוק הזה? בבקשה.

יש כאן רשימת נואמים, אני מקווה שהם לא מתכוונים לזה ברצינות, אף לא אחד מהם. יש גבול.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כידוע לכולם, רשויות מקומיות מבטחות את תלמידיהן בביטוח נגד תאונות. והנה, יש היום רשויות מקומיות שאינן מבטחות את תלמידיהן. הן עושות את זה אם משום שאינן מעוניינות להיכנס לעניין הגבייה אם מתוך הזנחה. מדובר ברשויות מקומיות בודדות, אבל בכל אופן ילד הוא ילד.

מטרת החוק שלנו לקבוע שרשות מקומית חייבת לבטח את תלמידיה באותו ביטוח שנקבע בחוק שוועדת החינוך מאשרת אותו, זאת אומרת הביטוח המינימלי הידוע שקיים כבר היום. ב-99% מהרשויות יש ביטוח כזה. מטרת החוק – שיהיה ביטוח לתלמידים בכל הרשויות. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חברי הכנסת, רשימת הדוברים ארוכה. מי מהרשומים הנוכחים באולם מעוניין לדבר?

אני מודיעה שהרשימה נעולה. חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, בבקשה. שלוש דקות. לאחר מכן – תשובת השר.

קריאה:

בחי"ך...

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

מה זה "בחי"ך"? אני מבין שהשעה מאוחרת ואני מקצר.

גברתי היושבת-ראש, אדוני שר החינוך, אני חושב שנושא ביטוח תלמידים וחברי תנועות נוער צריך להיות מוסדר בהוראות של משרד החינוך בצורה ברורה. אני יכול לספר לכם שתנועת נוער חשובה עומדת כמעט להפסיק את פעילותה משום שיש תביעה, שנדונה שנים מספר, וסכום התביעה הוא מיליוני שקלים. התנועה ביטחה את עצמה בסכום של 2 מיליוני שקלים, והתביעה היא על 7 מיליוני שקלים. העניין נמצא בבית-המשפט זה שנים. אני לא אומר איזו תנועת נוער זאת, ואני לא אומר מי הילד ומה קרה, משום שזה בהליכי משפט, אבל הנושא הוא חשוב, ואני חושב שיש לפתור את הבעיה בצורה מרכזית, משום שראשי תנועות הנוער וגם האנשים במוסדות חינוך הם בדרך כלל מתנדבים שמתחלפים ואינם בקיאים בדברים.

אני מבקש משר החינוך למצוא לכך פתרון מקיף, במסגרת ועדה שיקבע השר והיא תגיש לו תוצאות.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. אני מזמינה את שר החינוך והתרבות אמנון רובינשטיין להשיב. בבקשה.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני לא מתנגד לחקיקה בעניין ביטוח תאונות אישיות. אבל הוועדה הוסיפה, בין הקריאה המוקדמת לבין הקריאה הראשונה, נושא חדש לגמרי, חרף התנגדות הממשלה, והוא משנה לחלוטין את סמכויות ועדת החינוך והתרבות בעניין תשלומי הורים. במקום התייעצות בא אישור.

שאל יהלום (מפד"ל):

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

בכל נושא. בנושא הביטוח.

שאל יהלום (מפד"ל):

מחר תחליט רשות מקומית לעשות ביטוח -- --

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

חבר הכנסת יהלום, אני רוצה לומר לך בגילוי לב, בלי הסעיף הזה הייתי תומך בהצעת החוק. אתה יודע שיש ויכוח על סמכויות בין הממשלה ובין הוועדה. חבל מאד שהכנסתם את הנושא החדש הזה בין הקריאה המוקדמת לקריאה הראשונה.

שאל יהלום (מפד"ל):

אני מציע, היות שהנושא חשוב גם לוועדה וגם לשר, וזאת קריאה ראשונה, אני מציע שהשר יתמוך, ואני מתחייב בשם הוועדה שלא נביא את החוק עד שתהיה הסכמה בנושא קביעת התעריפים – – –

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

לא בעניין קביעת התעריפים. יש לנו ויכוח קשה, ואתה יודע מה קרה בעניין אבטחת בתי-ספר. את הסעיף הזה אני לא יכול לקבל.

שאלו יהלום (מפד"ל):

– – – נניח שהחוק יתקבל כהצעת השר, כל רשות מקומית חייבת לבטח את תלמידיה בביטוח תאונות אישיות. בכמה תבטח? יכולה מחר רשות מקומית להחליט שהיא מבטחת – – –

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אנחנו ביקשנו בוועדה שהדבר הזה יהיה באישור שר החינוך ושר האוצר.

שאלו יהלום (מפד"ל):

לא ביקשתם.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

כן ביקשנו.

שאלו יהלום (מפד"ל):

– – –

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אנחנו התנגדנו לכל הנושא הזה, מכיוון שהוא נושא חדש. נציגו לא הזמנו אפילו לדיון בעניין זה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אדוני השר, נציגך הוזמנו ואמרו – – –

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אני תומך בביטוח, אבל לא באישור – – –

שאלו יהלום (מפד"ל):

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

גם האוצר לא היה בעניין הזה.

אנחנו מתנגדים להצעת החוק.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת יהלום, שלוש דקות לתגובה. בבקשה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אני רוצה, קודם כול, להבהיר את המשמעות. מדובר בכמה רשויות מקומיות, לצערנו הרב, בעיקר במגזר הערבי, שמזניחות את הביטוח האישי של תלמידים. הובא לוועדה מקרה של תלמיד שנפגע ולא היה מבוטח, אף שכולם היו בטוחים שהיה ביטוח. כל מי שיש לו ילדים יודע שהם מבוטחים. למה ליצור מצב כזה שילד באיזה מקום לא יהיה מבוטח?

כשנדון הנושא בוועדה הופיעה נציגתך, אדוני שר החינוך, ולא התנגדה, היא אמרה שאתה שוקל בחיוב.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

שאלו יהלום (מפד"ל):

לא. אני אחראי שלא. אבל אמרתי יותר מזה. אמרתי שזה חוזר לוועדה והכול יהיה בהסכמה. אין כאן עניין של יוקרת הוועדה, אלא טובת הילד במקום שהרשות לא מבטחת אותו. עקרונית זה לא צריך לעלות פרוטה לרשות המקומית, כי כל רשות מקומית שפועלת בסדר גובה את זה מן ההורים, אלא שהרשות לא רוצה להיכנס לטרדה הזאת. לכן זה גם לא יעלה כלום לאוצר המדינה, אלא אם כן יש תלמיד חסר יכולת.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת יהלום, ברשותך, את הנימוקים נימקת קודם. רק לדבר שהשר התייחס אליו, לסעיף הזה בלבד ---

שאלו יהלום (מפד"ל):

נקודה שלישית. אני אמרתי וחזרתי שהחוק ---

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

שאלו יהלום (מפד"ל):

מאחר שזה לא עניין של יוקרה, אלא רק של טובת הילד שאיננו מבוטח, אני אומר שהנושא יבוא לוועדה ונגיע להסכמה בעניין האישור, כדי שהתעריפים לא יעלו במקום למיליארד דולר.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

בנושא האישור, סעיף 1(1), לא יובא לקריאה שנייה ושלישית ללא הסכמה ---

שאלו יהלום (מפד"ל):

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

התחייבות הוועדה – – –

שאל ילום (מפד"ל):

כ.ן. התחייבות הוועדה.

הי"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, לאור ההתחייבות שניתנה כאן על-ידי אחד ממזיעי החוק, שהסעיף הקובע למי תהיה הסמכות יידון ויוגש לקריאה שנייה ושלישית רק לאחר שתהיה הסכמה, אני מעמידה את הצעת החוק להצבעה.

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 20

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 21) (ביטוח תאונות אישיות),

לוועדת החינוך והתרבות נתקבלה.

הי"ר ע' מאור:

20 בעד, ללא מתנגדים וללא נמנעים. אני קובעת שהצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 21) (ביטוח תאונות אישיות) אושרה בקריאה ראשונה ומועברת להמשך דיון לקראת קריאה שנייה וקריאה שלישית לוועדת החינוך והתרבות.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 2), התשנ"ד-1994

(קריאה ראשונה)

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעת החוק הבאה. אני מזמינה את יושב-ראש ועדת הכספים, חבר הכנסת גדליה גל, להציג את הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 2), התשנ"ד-1994, בקריאה ראשונה. בבקשה.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני מביא לקריאה ראשונה בשם ועדת הכספים את הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 2). הצעת חוק זו באה להסדיר בעיקר שני עניינים. האחד, להקל מעבר של לקוחות בין בנקים, להגברת התחרות בענף הבנקאות על-ידי קביעת הסדר לביטול שעבודים שנוצרו להבטחת חוב שכבר נפרע בתוך פרק זמן מוגבל. השני, להסיר ספק שהתעורר לאחרונה עקב פסיקת בית-המשפט העליון, שלפיה אין מי שערב לחוב של לקוח בתאגיד בנקאי נחשב כשלעצמו לקוח על-פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), 1981, ולקבוע בבירור שהחוק חל גם על ערב. קרי, גם ערב ישוחרר מערבות ולא רק הלקוח.

קריאה:

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

אם החוב נפרע, לא רק מי שלקח את ההלוואה יהיה משוחרר מהשעבוד אלא גם הערב שלו – מה שלא היה ברור בשלב זה.

בשלב זה אין תיקונים. אם יהיו תיקונים, הם יבואו לקראת הקריאה השנייה והקריאה השלישית. אני מודה לכם.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. האם מי מחברי הכנסת הנוכחים מעוניין ליטול רשות דיבור? לא.

קריאה:

יש לנו הרבה שאלות, אבל נשאל אותן בוועדה.

היו"ר ע' מאור:

בסדר.

אם כן, חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה על הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 2). בבקשה.

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 6

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 2), התשנ"ד–1994,

לוועדת הכספים נתקבלה.

היו"ר ע' מאור:

ברוב של שישה, ללא מתנגדים וללא נמנעים – אני קובעת שהצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 2), התשנ"ד–1994, אושרה בקריאה ראשונה ומועברת לוועדת הכספים להכנה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

שר המשטרה מ' שחל:

אני מבקש לצרף את קולי.

היו"ר ע' מאור:

אני מצרפת את הצבעתו של השר שחל. אם כן, ברוב של שבעה, ללא מתנגדים וללא נמנעים, החוק התקבל בקריאה ראשונה.

הצעת חוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות) (תיקון מס' 2), התשנ"ד-1994

(קריאה ראשונה)

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, אני מזמינה את חבר הכנסת אברהם הירשזון להציג את הצעת חוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות) (תיקון מס' 2), קריאה ראשונה. בבקשה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אדוני השר, חברי הכנסת, התיקון להצעת החוק הזאת בא כדי להקל על האזרח בפני הביורוקרטיה ולפעמים חוסר תשומת לב של הפקידות. הרבה פעמים אזרח נתקל בפקידים אדישים שאומרים לו: הנושא הזה הוא לא בתחום טיפולי. שואל האזרח: בתחום טיפולו של מי? אומר לו הפקיד: אינני יודע. והאזרח צריך במשך חודשים להתרוצץ בעצמו, והוא אובד עצות.

ההצעה הזאת באה ואומרת, שכאשר אזרח בא לפקיד ממשלתי, וזה אומר לו "אינני יודע", חייב אותו פקיד לומר לו: לא בתחום סמכותי העניין אלא בתחום סמכותו של זה וזה, נא גש אליו.

שר המשטרה מ' שחל:

ואם הוא לא יודע?

אברהם הירשזון (הליכוד):

שיברר. יערכו לו השתלמויות מיוחדות למידע. אולי זה יעלה את רמתם של עובדי המדינה שלא יודעים. אדוני השר, זה יחסוך לאזרח הפשוט הרבה טרדות של יום-יום ובעיות שנראות לנו לכאורה קטנות, אבל הן נראות לו גדולות.

לכן אני מבקש לאשר את הצעת החוק בקריאה ראשונה. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. האם מי מהנוכחים באולם מעוניין ליטול רשות דיבור? בבקשה, חבר הכנסת דוד מגן.
אחריו – חבר הכנסת אריאל ויינשטיין.

דוד מגן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, ביקשתי את רשות הדיבור כדי להעלות על נס את פעילותו של חברי חבר הכנסת אברהם הירשזון. דנו בהצעה הזאת בוועדה לענייני ביקורת המדינה, וההצעה נתקבלה בהתלהבות.

אני מנצל את נוכחותו של השר משה שחל שנמצא כאן – ואני מעריך ומאמין שהוא תומך בהצעה – כדי לומר לו ולומר לממשלה, כי גם אם אנחנו התחלנו להתרגל לכך שאדישותו של הפקיד היא מעין גזירה מן השמים, אני חושב שבעידן שבו הטיפול בתלונות הציבור קיבל תנופה ומעמד מיוחד, בשנים האחרונות, אנחנו יכולים להילחם בתופעת האדישות הזאת, בתופעת הראש הקטן, ואפשר שנצליח בזמן סביר לתקן את המצב ברשויות הציבוריות.

אני מעריך שלאחר שהחוק יוכן ויגיע אל ספר החוקים שלנו, משרדי הממשלה והרשויות השונות בוודאי יקראו לעובדיהם, יערכו השתלמויות בכל מה שקשור לשירות לאזרח, ונוכל לראות את הפרי בזמן קריב.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, בבקשה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אני מברך את חבר הכנסת הירשזון על המחשבה שהקדיש לחוק הזה, אבל נראה לי שיש כמה בעיות שיצטרכו להיות מלובנות בוועדה. אנחנו ניגשים למשרדים ואנחנו רואים פקידים שמציבים שלט "כאן לא מודיעין", משום שמוטל עליהם לעשות עבודה. אם החוק הזה יחייב כל פקיד להשיב, הרי אנחנו יכולים להגיע דווקא לחיכוך בין האזרח לבין אותו פקיד שמוטלת עליו מכסה, אם הוא עובד בדואר או במקומות אחרים שבהם נמדדת תפוקה ונדרשת תפוקה. יש גם בעיה נוספת בקשר לידיעה, אם הוא כשיר לדעת כל מה שקורה במערכת.

אם הצעת החוק הזאת תביא לכך שבכל משרד, בכל מקום שיש בו ריכוז, יהיה מודיעין מצויד במידע, ושם יוכל האזרח לקבל תשובה, הרי נשיג את התוצאה. אני חושש שבדרך שאתה הסברת כאן אנחנו לא נשיג את המטרה הרצויה, ואולי במידה מסוימת אפילו נכביד על המערכת למלא את תפקידה. אני מעיר את ההערה הזאת כי לא אהיה בוועדה שתדון בהצעת החוק, ואני מציע לחשוב על הנקודות הללו.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. אני מזמינה את השר משה שחל להשיב. בבקשה.

שר המשטרה מ' שחל:

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, הצעתו של חבר הכנסת הירשזון זכתה לתשומת לבי במסגרת ועדת השרים לחקיקה, ואני בעדה. נדמה לי שגם שלחתי לו מכתב שאני תומך בהצעה.

המגמה והכוונה רצויות. השאלות שתתעוררנה מחייבות ליבון בוועדה. אי-אפשר לחייב פקיד שאיננו יודע, שבאמת איננו יודע, במתן תשובה. יהיו גם פקידיים שכדי לצאת ידי חובה ישלחו את הפונה לכתובת שהיא לא בדיוק נכונה. האינפורמציה צריכה להיות מדויקת, והבעיה היא של רמת איש המודיעין – אותו פקיד – שצריכה להיות גבוהה מאוד, כי זה חייב להיות אדם שמסוגל, יודע ובעל ניסיון.

יש שאלה נוספת, של חובת מסירת המידע על-ידי משרדי ממשלה; הצעת חוק שהגשתי ב-1980, זכתה לעבור בקריאה טרומית לוועדת החוקה, חוק ומשפט, ונתקעה שם, כי הממשלה התנגדה וכל הממשלות התנגדו לכך.

אני ממליץ מאוד שהוועדה לביקורת המדינה שתדון בהצעת החוק תזמין לדיוניה אולי את נציבות שירות המדינה, וגם מומחים שיוכלו להצביע על מודלים אפשריים במגמה לשפר את השירות הציבורי.

אני מציע להעביר את ההצעה לוועדה לביקורת המדינה, להכנתה לקריאה שנייה ושלישית.

היו"ר ע' מאור:

אם כן, חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות) (תיקון מס' 2), של חבר כנסת אברהם הירשזון.

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 6

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות) (תיקון מס' 2), התשנ"ד–1994, לוועדה לענייני ביקורת המדינה נתקבלה.

היו"ר ע' מאור:

ברוב של שישה, ללא מתנגדים, ללא נמנעים – אני קובעת שהצעת החוק אושרה ומועברת להכנה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית לוועדה לביקורת המדינה.

הצעת חוק רשות השידור (תיקון מס' 11) (ממונה על קבילות הציבור), התשנ"ד–1994

(קריאה ראשונה)

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום. אני מזמינה את חבר הכנסת דוד מגן להצעת חוק רשות השידור (תיקון מס' 11) (ממונה על קבילות הציבור), התשנ"ד–1994, בקריאה ראשונה. בבקשה.

דוד מגן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי כנסת נכבדים, הצעת החוק מדברת על מעמדו, סמכויותיו ודרך מינויו של האומבודסמן ברשות השידור. הוא קיים בדרך של נוהג, והכוונה היא לעגן, כפי שאמרתי, את מעמדו וסמכויותיו במסגרת חוק כפי שפורט בהצעה שכבר אושרה בקריאה מוקדמת במליאת הכנסת ובוועדת החינוך והתרבות של הכנסת.

אנחנו מציעים להוסיף לאחר סעיף 22 לחוק רשות השידור סעיף 22א, כדלקמן:

"(א) יושב-ראש הרשות ימנה, באישור המליאה, ממונה על קבילות הציבור ברשות (להלן – ממונה על הקבילות) לתקופת כהונה של חמש שנים.

(ב) הממונה על הקבילות ידון ויברר קבילות ותלונות מטעם הציבור בכל הנוגע למשדרי הרשות או לאופן פעולתה של הרשות; הוועד המנהל, באישור השר וועדת החינוך והתרבות של הכנסת, יקבע כללים לפעולתו של הממונה על הקבילות, לרבות לעניין אופן בירור התלונות.

(ג) הממונה על הקבילות רשאי שלא לטפל בתלונה או בקבילה אם גוף אחר ברשות מוסמך לדון ולהכריע בה.

(ד) החליט הממונה שלא לטפל בתלונה בשל קיום האמור בסעיף קטן (ג), ידווח על כך ליושב-ראש הרשות ולמליאה ויעביר לוועד המנהל את הטיפול בקבילה.

(ה) מצא הממונה על הקבילות, לאחר דיון בקבילה ושמיעת הנוגעים בדבר, כי צדק הקובל בפנייתו, וכי הרשות פעלה שלא כדין בנושא מסוים, רשאי הוא לפנות למנהל הכללי בדרישה שיורה לשדר את ממצאיו בטלוויזיה וברדיו; המנהל הכללי יורה על שידור הממצאים כאמור בשים לב להמלצת הממונה על הקבילות."

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. האם מי מחברי הוועדה רוצה להשתתף בדיון? בבקשה, חבר הכנסת אברהם הירשזון, ואחריו – חבר הכנסת אריאל ויינשטיין.

אברהם הירשזון (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, ראשית אני מבקש לנצל את ההזדמנות ולהודות לחבר הכנסת דוד מגן על דבריו החמים ולומר לו בהזדמנות זאת, שאכן ממנו למדתי רבות את עבודת הבית הזה.

לנושא החוק: הייתי שותף לדרך שבה העביר דוד מגן את החוק הזה בוועדה, ואני חושב שהחוק הזה ייתן לאומבוסדסמן מעמד הרבה יותר חזק ואיתן, והוא יוכל לטפל ביתר יעילות בקבילות מכוח הצעת חוק זו, ולכן אני בהחלט ממליץ להעביר אותה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית בוועדה. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, בבקשה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אנחנו צופים בחידוש מעניין. אני מבין שחבר הכנסת דוד מגן אמור להיות בתקופה הקרובה יושב-ראש הוועדה לביקורת המדינה, וחבר הכנסת אברהם הירשזון חבר פעיל בה, ואני מכיר את שיתוף הפעולה בין השניים ואני צופה עבודה מאוד מעניינת. המליאה הזאת תועסק על-ידי הצמד הזה בחוקים, ביוזמות שקשורות לביקורת, ואני צופה פעולה מאוד מאוד רחבה ופורייה.

בהזדמנות זו אני מברך אותך, כמובן, גם על הצעת החוק הזאת.

לכאורה, אנחנו לא יכולים בחוק להטיל על רשות שידור לקבוע אומבודסמן. אבל רשויות השידור – הן הכבלים והן – – –

דוד מגן (הליכוד):

עוד לא הספקתי לעדכן, שהיה ויכוח נוקב עם רשות השידור, ובסופו של דבר, אחרי כמה דיונים, בתיווכה של היועצת המשפטית של הוועדה, הצלחנו להגיע לאומבודסמן.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני מדבר לכאורה על קונצפציה שלפיה לרשות השידור אנחנו צריכים לתת חופש ביטוי, ושיהיו לה מוסדות שישמעו את רחשי הציבור. אבל האמת היא, כפי שנאמר, שכל רשויות השידור האלקטרוניות היום ניזונות בצורה זו או אחר מכספי משלם המסים. הכבלים – על-ידי זיכיונות, הערוץ השני – על-ידי זיכיונות, רשות השידור הממלכתית – באמצעות חוק רשות השידור. לכן, משלם המסים שתומך ברשויות השידור השונות זכאי לתבוע בחקיקה שיהיו אומבודסמנים, ותביעות אחרות שנראות לו.

הייתי מציע לך, חבר הכנסת דוד מגן, כשאתה דן בוועדה בחוק הזה בפירוט, אולי תרחיב את ההצעה לגבי כל רשויות השידור האלקטרוניות, שכל מי שניזון ממשלם המסים – אם יהיה גם זיכיון לרדיו אזורי – כל מי שמקבל מהמדינה זיכיון, זכות מהמדינה ששווה כסף, לא עיתון פרטי, שהוא כעסק פרטי מוציא עיתון ועושה כאוות נפשו, אבל מי שמקבל ממשלם המסים זיכיון, הייתי מציע להרחיב את הצעת החוק ולקבוע שכל המערכות האלה יצטרכו לקבוע אומבודסמנים לפי חוק אחיד שיחול על כולם.

כמובן, אני תומך בהצעה.

אדוני היושב-ראש, מאחר שהגעת עכשיו, אנחנו דנים בתכלית הקיצור בכל ההצעה.

היו"ר ש' וייס:

אני מרגיש את זה. תודה רבה.

הצעת חוק רשות השידור (תיקון מס' 11) (ממונה על קבילות הציבור), התשנ"ד–1994, קריאה ראשונה. הדיון מוצה. עוברים להצבעה. לאיזו ועדה אתה מציע להעביר?

דוד מגן (הליכוד):

ועדת החינוך והתרבות.

היו"ר ש' וייס:

רבתי, מי תומך ברעיון להעביר את הצעת החוק לוועדת החינוך להכנה לקריאה שנייה ושלישית? ההצבעה החלה.

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 6

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק רשות השידור (תיקון מס' 11) (ממונה על קבילות הציבור), התשנ"ד–1994, לוועדת החינוך והתרבות נתקבלה.

הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 49), התשנ"ד–1994

(קריאה ראשונה)

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים להצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 49), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת דוד מגן, בקריאה ראשונה. בבקשה.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, סעיפים 325 ו-326 בפקודת העיריות הרי ידועים כמחייבים אדם שחדל להיות הבעלים או המחזיק של נכס שיש לשלם עליו ארנונה כללית, להודיע על כך לעירייה. אין חובת הודעה כזו מוטלת על מי שנעשה המחזיק בנכס.

בדיקה שנעשתה בוועדה לענייני ביקורת המדינה במסגרת דיון על דוח נציב תלונות הציבור העלתה, כי מחזיקים רבים בנכסים אינם טורחים להודיע על כך לרשות המקומית או שהם עושים זאת באיחור ניכר, וכתוצאה מכך לרשויות המקומיות אין מידע מעודכן על זהותם ומספרם של מחזיקי הנכסים שיש לשלם בגינם ארנונה.

האיחור בהעברת המידע לרשות המקומית על השינוי שחל בהחזקת הנכס, גורם להצטברות חובות של תשלומי ארנונה ולסיבוכים משפטיים ומכביד את גביית החובות.

אנחנו מציעים, שנוסף על החובה המוטלת על מחזיק לשעבר בנכס להודיע על כך שהוא חדל להחזיק בו, תוטל החובה גם על מי שנעשה מחזיק בנכס להודיע על כך בתוך 30 ימים לרשות המקומית.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. מי רוצה להשתתף בדיון? בבקשה, חבר הכנסת אברהם הירשזון. זה הנואם הראשון והאחרון.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בתקופה האחרונה התחלתי להתעניין בנעשה בתל-אביב בעקבות פעילותי הציבורית שם. ולהפתעתי, חבר הכנסת דוד מגן, נוכחתי שיש, וקיבלתי רשימה של אלפי בתים בתל-אביב, בתים ודירות, שאין יודעים מי הבעלים שלהם, הוחלפו ידיים, אלה בתים ישנים, יש עליהם חובות, יש עליהם מסים, לא יודעים למי הם שייכים, הבתים האלה הפכו מטרד, ופשוט אי-אפשר למצוא את הבעלים.

בתחילה לא ראיתי את החשיבות הרבה בהצעה הזאת, אבל היום, בדיעבד, אני חושב שזה יכול להביא לסדר רב בנושאים האלה, ואני חושב שלפחות בעיר תל-אביב, שהדבר שם הוא ממש כמגפה, זה יוכל להביא לסדר רב ולתחזוקה הרבה יותר טובה של כל אותם מבנים, שחלק מהם הפכו מפגעים ציבוריים. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, בבקשה.

אלפי בתים, אתה חושב, חבר הכנסת הירשזון?

אברהם הירשזון (הליכוד):

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, במסגרת הוועדה פנינו לשלוש הערים הגדולות לצורך קבלת נתונים, ואין מושג מה קורה בנושא הזה בירושלים, בתל-אביב ובחיפה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, שוב אני מברך את חבר הכנסת דוד מגן על היוזמה. אני מניח שהפרוטוקולים יהיו לנגד עיניך בוועדה כשתדון בכך.

אני מבקש להעיר שתי הערות. הערה ראשונה היא, שצריך גם לקבוע – לנוכח השינוי שאתה מציע בחוק: חובת ההודעה למחזיק – מי החייב, משום שהדבר לא ברור. כלומר, העירייה לא תוכל לבוא אחר כך לבעלים המחזיק ולבקש ממנו להודיע, או להיפך.

נקודה שנייה: אני מבקש שבדיונים בוועדה תשים לב לכך, שהעיריות שולחות לפעמים לדירות שיש בהן משרדים הודעות על שומות ארנונה גדולות מאוד, כאשר המשרדים נמצאים ברחובות חריגים, ובמשרדים כאלה נמצאים בדרך כלל בעלי עסקים קטנים, כמו גרפיקאי, עורך-דין מתחיל, אדריכל מתחיל, יש לו חדר אחד או שניים, הוא משלם ארנונה גבוהה ולאחר שנים, כאשר מתברר לו שהוא משלם הרבה יותר מבעל עסק ברחוב שני או שלישי, אומרים לו: אדוני, הרחוב הזה הוא רחוב חריג. והוא שואל: אבל לא הודעתם לי? אז אומרים לו: תשים לב, יש הודעות בעירייה. אבל צריך להודיע את הדברים האלה בהודעות מאירות עיניים, בהודעת הארנונה. זו הצעתי השנייה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חברי הכנסת, אני חושב שאפשר לעבור להצבעה. מי תומך בהצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 49), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת דוד מגן, בקריאה ראשונה, והעברה לוועדת הפנים ואיכות הסביבה להכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית?

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 5

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 49), התשנ"ד–1994,
לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

הצעה לסדר-היום פינוי מתפללים יהודים מהכותל המערבי מחשש ליידיי אבנים

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו להצעות לסדר-היום. הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת דוד לוי: עמדת ממשלת ישראל לנוכח תנאי אש"ף לחידוש השיחות; איננו, פעם אחרת. הצעה של חבר הכנסת עובדיה עלי: גירוש ישראלים מאנגולה; איננו, פעם אחרת. הצעה של חבר הכנסת עמיר פרץ: הטבח בחברון בעיני הנוער בארץ; אני מקווה שלא נצטרך פעם אחרת.

אני משנה קצת את הסדר, ההצעה הבאה: הגבלות למתנחלים בתחומי תחבורה, מעצרי מנע וביטחון והמגמה בממשלה לפנות יהודים מחברון – חבר הכנסת יצחק לוי איננו, חברת הכנסת לימור לבנת איננה, חבר הכנסת יוסף עזרן איננו, חבר הכנסת תופיק זיאד איננו, חבר הכנסת רן כהן איננו, חבר הכנסת שמואל הלפרט איננו, חבר הכנסת סאלח טריף איננו; פעם אחרת.

הצעה לסדר-היום מס' 3589: פינוי מתפללים יהודים מהכותל המערבי מחשש ליידיי אבנים. חבר הכנסת בנימין נתניהו איננו, חבר הכנסת יגאל ביבי איננו, חברת הכנסת תמר גוז'נסקי איננה, חבר הכנסת בנימין טמקין איננו, חבר הכנסת אריה דרעי איננו, נשאר חבר הכנסת מנחם פרוש.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, קשה לשמוע מי איננו.

היו"ר ש' וייס:

תאמין לי שאני חש את זה. חבר הכנסת מנחם פרוש חיכה יומיים בגלל חשיבות הנושא. כבודו, הבמה שלך. למען ירושלים לא נחשה. זה הנושא האחרון בסדר-היום שלנו היום.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

זה סעיף אחרון?

היו"ר ש' וייס:

כן, כולם אינם, אין מה לעשות.

דוד מגן (הליכוד):

סעיף אחרון לכנס הזה.

היו"ר ש' וייס:

לכנס הזה. וראוי שתישארו, כי מי שנמצא כל הזמן, שיהיה גם עכשיו, בסוף. חבר הכנסת מגן. חברת הכנסת מאור.

דוד מגן (הליכוד):

רק מתוך סולידריות עם היושב-ראש, עם השר שחל.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

מנחם פרוש (יהדות התורה):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, למרות השעה המאוחרת, או יותר נכון השעה המוקדמת בבוקר, אני לא רוצה שבמליאת הכנסת לא תישמע תגובה על מה שקרה ליד הכותל המערבי, ולכך אשא את דברי, כדי שלא יתקבל הרושם.

כשליח ציבור אני מוצא לחובה לומר את דברי, ואגיד דברי כפי שהכנתי, גם כדי שהם יירשמו לימים הבאים. אני חייב להגיד לכם: הזדעזענו, נפגענו ונדהמנו מההוראה שניתנה ביום שישי, כ"א באדר,

שלא להרשות ליהודים לבוא להתפלל לפני הכותל המערבי, וגם פינו את אלה שעמדו והתפללו ועיכבו אותם מלעמוד ליד הכותל המערבי. כך בכל אופן פורסם בעיתונות, כך נמסר בציבור.

מייד במוצאי שבת הרצתי לראש הממשלה מכתב להביע תדהמה ותמיהה גדולה על ההוראה החמורה הזאת. ראש הממשלה העביר אלי הבהרות שר המשטרה בהסתמך על הערכות המצב, אשר נשענו על חומר מודיעיני, על מגמה וכוונה של ידוי אבנים ופגיעה במתפללי הכותל. כדי למנוע שפך דמים הוחלט שעדיף לפנות מעט המתפללים בטרם ייפגע איש. שר המשטרה אף השתמש בביטוי: "כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא".

ללא כל ספק, הבהרות של שר המשטרה לא מרגיעות, ובמידה מסוימת הן גם מדאיגות. אדגיש שהן מדאיגות מאוד. כתבתי לראש הממשלה, ואני חוזר ואומר, כי עברנו כבר תקופות קשות וחמורות בירושלים ובעיר העתיקה, וגם ליד הכותל המערבי, ואף פעם, במתחים החמורים ביותר וגם בשנות המנדט הבריטי, כאשר המתחים עם הערבים היו סביב הכותל המערבי, מעולם לא הרהיב השלטון הבריטי לא להרשות ליהודים לבוא להתפלל ליד הכותל המערבי. פתרון זה לא עלה על הדעת.

נכון, היתה תקופה כאובה מאוד, מבישה מאוד, כאשר ירדן כבשה את העיר העתיקה במלחמת השחרור. רק אז נמנע מיהודי לבוא לכותל המערבי. מעולם לא זזה שכינה מהכותל המערבי ומעולם לא מנעו מיהודים לבוא להתפלל לפני הכותל המערבי.

הוראה כזאת משמעותה כניעה מבישה של ישראל לטרוריסטים הערבים. אין אני מתעלם מהצורך להבטיח בכל האמצעים את שלומם וביטחונם של המתפללים ליד הכותל המערבי. נכון, כפי ששר המשטרה מבהיר, היתה רגישות לידיעות שהערבים יבצעו מעשה נקם. השאלה הנשאלת היא, האומנם אין לממשלת ישראל, לזרועות הצבא והמשטרה, אמצעי שמירה ואמצעי הרתעה שלא ירהיבו לפגוע במתפללים ליד הכותל המערבי?

אני אומר את הדברים האלה בקשר למה שקרה, ובמיוחד למה שעלול לקרות, אם נלך בגישה קלה זו שאפשר לפנות את היהודים מהכותל המערבי. כאיש למשפחה שנמצאת, ברוך השם, בעיר הקודש ירושלים דור עשירי, אשר ביגון ובששון אנו צמודים אל שריד בית-מקדשנו, הכותל המערבי, לא פיללתי ולא היה עולה בחלומות השחורים ביותר שלי שתהיה כניעה מבישה כזאת לערבים, שהם יתאספו באלפים על הר-הבית, ומאתנו היהודים ישללו האפשרות להתפלל ליד הכותל המערבי.

לנו, ליהודים הנאמנים לעקרונות הקדושים של תורתנו הקדושה, אין זו בעצם ההדגמה ההולמת, שריד בית-מקדשנו. אבל לאלה הדוגלים בדגל הלאומיות, האם אין בכניעה המבישה, בהוראה לפנות מתפללים מהכותל המערבי, התקפלות הדגל הלאומי? מתי עלה על הדעת להתקפל התקפלות מבישה כזאת?

אין לי צל של ספק שיש לצה"ל אמצעי הרתעה, אמצעי הגנה נגד מזימות טרוריסטיות כלשהן, ולא להיכנע, ולא להבליט חולשה ופחד. מה קרה? איך קרה כאשר המדובר על הכותל המערבי, על שריד בית-מקדשנו?

אני רוצה לומר לראש הממשלה ושר הביטחון מר יצחק רבין: משימות גדולות וכבירות עברת כבר בתפקידיך הגדולים והחשובים. אירועים גדולים עברת והעברת, אבל בדור זה וגם בדורות הבאים יישאר חקוק אותו אירוע, מהלך אותו מצעד שצעדת ביחד עם המנוח מר משה דיין, ויבדל לחיים ארוכים עוזי נרקיס, כאשר אתה כרמטכ"ל במלחמה ההיסטורית של ששת-הימים זכית, וזאת זכות גדולה מאוד, לשחרר את שריד בית-מקדשנו, הכותל המערבי, עם שחרור ירושלים עיר הקודש. עד היום, בכל הימים, תמונה זו מרגשת, מרטיטה, צעד היסטורי זה שאתה צעדת. חבל שקרה, ומה שקרה כואב, מעיק, פוגע. שלטון ישראלי יעשה מה שלא נעשה בכל הדורות, למנוע מיהודים להתפלל ליד שריד בית-מקדשנו.

במכתבי אל ראש הממשלה פניתי אליו, ואני פונה אליו בדברים אלה גם מעל במת הכנסת. ללא כל ספק, זרועות הביטחון יפעלו תמיד להבטיח הביטחון לתפילות ליד הכותל המערבי. אני מוסיף ואומר: לא ייתכן, לא ולא, שהערבים יעלו ברבבותיהם על הר-הבית לתפילותיהם, ואנחנו היהודים נפחד לעמוד ולהתפלל ליד הכותל המערבי. אסור שזה יעלה על הדעת. לא ניתן פרס כזה לטרוריסטים הערבים. על הכותל המערבי לא ויתרנו, לא נוותר, לא ליום אחד ולא לשעות אחדות. כמה דם ודמעות נשפכו בכל הדורות ליד הכותל המערבי. יקוד נוקד, קודש הקודשים של עם ישראל, שם אבן השתייה ממנה אנו שואבים הכוחות הטמירים לדבקות עם ישראל בארץ-ישראל, בירושלים עיר הקודש והמקדש והכותל המערבי, כותל הדמעות, שריד בית-מקדשנו.

אני מבקש, זו היתה המטרה, לקיים דיון. הכרחי שיינתן ביטוי פומבי, שזה היה צעד חריג ובלתי מחושב, ולא יעלה על הדעת שדבר כזה ייעשה, חלילה, בעתיד. אם יש הצעות, ואני יודע, שר המשטרה, חלילה וחלילה שתחשוב אפילו לרגע אחד שאני מבקר אותך. אני יודע שכוונתך היתה לטובה, אני מכיר אותך ומעריך אותך על מילוי תפקיך הרם כשר המשטרה בתקופה קשה זו. אין לי כל ספק, וגם שמעתי על זה, שיש תכניות להבטיח את הביטחון של המתפללים ליד הכותל. מה שיש צורך לעשות, ייעשה, ויפה שעה אחת קודם, ולא יעלה על הדעת לבטל תפילותם של יהודים ליד הכותל, אפילו שעות אחדות.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

מנחם פרוש (יהדות התורה):

אני מודה לך מאוד, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני רוצה למסור לכם משהו. הנושא הזה נדון השבוע בהרחבה. היתה הצעת אי-אמון על זה. כך שבעצם מבחינה פורמלית אסור היה לעשות עוד דיון. אלא שקרה איזה דבר מוזר, שזה נגרר מהשבוע שעבר כהצעה דחופה, והנשיאות לא רצתה לפגוע באותם חברי כנסת שראו לעצמם זכות, אף שהיה דיון נוקב במליאה, הצעת אי-אמון. לכן אמרנו: מנחם פרוש, דור עשירי בירושלים, ניתן לו אפשרות להביע את רחשי הלב שלו. אבל אני מציע שחבר הכנסת ביבי – – –

מנחם פרוש (יהדות התורה):

הי"ר ש' וייס:

אולי חבר הכנסת ביבי מוותר?

מנחם פרוש (יהדות התורה):

הי"ר ש' וייס:

זה רעיון טוב. עכשיו אנחנו אפילו מבינים ביתר שאת כמה חשוב היה להעניק את – – –

שתי דקות לחבר הכנסת יגאל ביבי, חזרה על מה שהיה ביום שני בהצעת האי-אמון של המפד"ל.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אני לא דיברתי בהצעת האי-אמון.

העומד בראש הממשלה, גיבור מלחמת ששת הימים, משחרר הכותל, שבזמן היותו רמטכ"ל נשמעה הקריאה "הר-הבית בידינו", קיבל על עצמו את האחריות למניעת תפילת יהודים ליד הכותל, וזאת בשל פורעי חוק, זורקי אבנים על שריד בית-קודשנו. במקום לעשות פעולות דרסטיות נגד הפורעים, הם קיבלו פרס ועידוד לפעולתם, בכך שהצליחו למנוע תפילה של יהודים ליד הכותל.

כל כניעה לטרור, לדעתי מגבירה את הטרור. הממשלה צריכה להבהיר, שזו היתה הוראה חד-פעמית, שלא תחזור. כוחות הביטחון חייבים למצוא פתרונות להבטחת שלומם וביטחונם של המתפללים. מי שמונע תפילה ליד הכותל גורם נזק לתדמיתה של ירושלים. אף שהאמת היא, ששמענו את רב הכותל אומר שבתוך המקום המוגן היתה תפילה, אבל ההדים בציבור, התקשורת, נוצר הרושם שלא יכלו להתפלל בביטחון ליד הכותל, ואלפי תיירים שאמורים לבוא לירושלים יחשבו פעמיים אם לבוא אל העיר אם בתקופה זו מסוכן לבוא להתפלל ליד הכותל.

לאחר פרעות תרפ"ט היתה כאן ועדת חקירה שמינתה הממשלה הבריטית, והיו הרהורים להציע להפסיק את הביקורים בכותל. אמר אז הרב קוק, זכר צדיק לברכה, שהיה ראש רבני ארץ-ישראל: אינני מסכים להפסקת הביקורים על יד הכותל אפילו לזמן. הבלטת קדושת הכותל שהוכחה על-ידי הביקורים, התפילות והדמעות שלנו על ידו אי-אפשר שתהיה נפסקת. גם הערבים, וכל העמים שתפסו שלטון הארץ בידם מאז, הכירו בזיקתנו לכותל, המעורה במעמקי נפשנו, לא ההינו להפריע את הביקורים והתפילות במקום הקדוש הזה. הפסקת הביקורים אפילו לזמן יכולה ליהפך בידי מתנגדינו להוכחה בדויה להטעות את מי ששכח שכוח השיפוט בידו כעת, שחס וחלילה יש איזה רפיון מצדנו ביחס לקדושת הכותל, נגד המציאות האמיתית שאותה חייבת הקדושה הנצחית, מורשת קדומים ושריד בית-מקדשנו, ותפארתנו חקוקה לנצח כחותם על לבנו.

אסור להיות תמימים. מי שסובר, שאם נוותר על זכותנו וניכנע לדרישת אויבינו, הרוחות יירגעו – לא כן הדבר. יש סבורים שכל ויתור שלנו מגביר את התיאבון של אויבינו.

אני רוצה לברך את החלוצים שהתיישבו בין החומות ברובע היהודי וברבעים אחרים. כל אלה שגינו אותם בעבר צריכים לדעת שללא התיישבותן של המשפחות במקום היה היום בלתי אפשרי לעבור בעיר העתיקה. המתיישבים בעיר העתיקה לא באו להתגרות באוכלוסייה הערבית. הם באו להמחיש את העובדה שאפשר לחיות בשלום.

צריך להגיע למצב, שכשם שכל ערבי יכול להסתובב ברובע היהודי ובכל שכונה בארץ בלי פחד, כך יהודים יוכלו להסתובב בשכונות ערביות בלי פחד.

אני רוצה לסיים ולומר, שלמטרה יש עבודה קשה מאוד. אני יודע ששר המשטרה מעורב בעניינים יחד עם המפכ"ל וצוות המשטרה. אנחנו צריכים לעזור למשטרה, להוריד את הלחץ ממנה, ואני מקווה שבאמת המשטרה תעמוד במשימות.

לסיום, אני רוצה לומר את הפסוק: "והלכו עמים רבים ואמרו לנו ונעלה אל הר ה' אל בית אלהי יעקב, ויורנו מדרכיו ונלכה בארחתיו". אך לפני שעמים רבים באים אל הר ה' אלוהינו, נאפשר ליהודים להגיע בביטחון לכותל ולהתפלל בו בכל עת ובכל שנה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אדוני שר המשטרה, אתה ודאי תפנה אותנו לנאומך ביום שני.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הנושא של תפילת יהודים ליד הכותל המערבי סוגר את הכנסת הזו של הכנסת, ואולי יהיה זה דבר הולם ומתאים שנסיים אותו בדברי תורה, במיוחד כאשר צעיר חברי הכנסת העלה את ההצעה לסדר-היום, הרב פרוש, באותו להט, איזון, חוכמה ותבונה שהיו ידועים כתכונותיו הבולטות מאז אני מכיר אותו בהיותי חבר כנסת צעיר שבא לכנסת ולמד ממנו. נדמה לי שהוא היה ראשון האנשים ששמעתי כאן ושעוררו את התפעלותי הרבה מהטיעון, להט הוויכוח

והאמונה שטבועים בדבריו. ואכן, במשך השנים לא רק שהוא לא חדל, אלא חזק יותר מכל הצעירים שישנם כאן, נשאר עד השעה הזאת כדי להעלות את ההצעה לסדר-היום. וחבר הכנסת יגאל ביבי, שבא אחריו כדי להשלים את המצווה.

רבותי חברי הכנסת, אכן צדק היושב-ראש כשאמר שההצעה עלתה השבוע במסגרת הצעות האי-אמון, והשבתי עליה. אבל אני רוצה לכבד את המציעים ולהשיב בקצרה, כי האירוע שעליו מדובר היה אירוע שבא בעקבות הפרות הסדר החמורות שאירעו בתפילת יום שישי, 25 בפברואר 1994, בהר-הבית, עת הושלכו אלפי אבנים לעבר רחבת הכותל על-ידי פורעים.

נעשתה הערכת מצב יסודית בהשתתפות הנציגים של גופי הביטחון הרלבנטיים ומשטרת ישראל, וזאת לקראת התפילה בהר-הבית ביום 4 במרס 1994. ההערכות, שנשענו על חומר מודיעיני, הצביעו על כוונות להפרות סדר, יידי אבנים, ואני מדגיש: גם סכנה של פיגוע במתפללי הכותל. נוכח זאת הוחלט לפנות קומץ מתפללים שנמצאו ברחבת הכותל לזמן קצר מאוד לקראת סיום התפילה, תפילת הרמדאן בהר-הבית, כדי למנוע סיכון חיים. ההנחיה ניתנה על-ידי ובוצעה על-ידי כוחות הביטחון שהיו במקום, בערך בשעה 11:45, כאשר המתפללים הופנו למקום סגור, למערות, והמשיכו בתפילתם, לזמן קצר, נדמה לי, פחות משעה, ולא יותר מזה. כפי שאמרתי גם במכתב שהעברתי דרך ראש הממשלה לחבר הכנסת פרוש, כי נאמר: כל המקיים נפש אחת כאילו קיים עולם ומלואו.

ואכן, לא רציתי, ואני חושב שגם כל אדם שהיה במקומי, אם הוא אדם אחראי, לא היה יכול לקבל על עצמו אחריות, שחס וחלילה מישהו יהיה בסכנה ועלול יהיה להיפגע. ידענו שסכנה כזאת קיימת, על בסיס מה שהיה בידנו.

ברצוני להדגיש, כי פעולה זו הינה בבחינת חריג. אולם, על רקע הרגישות הרבה המאפיינת את הימים האלה שלאחר הטבח בחברון, והימצאותנו בעיצומה של תקופה שבה היה מתח רב, סברתי ואני חושב גם היום, אילו הייתי חוזר ונדרש – הייתי מקבל אותה החלטה, כי עשינו את הפעולה הנכונה למניעת אסונות ולשמירה על ביטחון הנפש, וזו אחריותנו.

משטרת ישראל ערוכה לצורך שמירה על ביטחון הציבור וכדי לאפשר לכל לבוא אל הכותל להתפלל בביטחון מרבי. ואכן, בימים אלו אנחנו נערכים לקראת ימי הפסח ולעלייה לרגל של מאות אלפים שיבואו, כדי להבטיח את ביטחונם.

תרשה לי, אדוני היושב-ראש, לסיים בקצת דברי תורה, הנוגעים למה שצריך, אולי, לאפיין את התגובה על כך שלא צריך להתייחס למצב כאילו היינו תחת שלטון המנדט. אנחנו מדינה ריבונית, עם כוח בידינו, וחזקה עלינו שנוכל להגן על כל יהודי כדי שיוכל להתפלל ליד הכותל המערבי, ונגן על כל אדם שרוצה להתפלל, וביטחוננו יישמר. יש תוכניות. השקענו הרבה מאוד, גם מחשבה. הקמנו יחידה מיוחדת של שוטרים, ששומרת על רחבת הכותל, יחידה של 180 שוטרים. תראו אותה, כי היא נכנסה לפעולה בימים אלה. התקנו מתקנים, וכל זאת כדי לשמור על המקום הקדוש והרגיש הזה.

ואסיים את דבריי בפסוקים ממשלי: "מסלת ישרים, סור מרע, שומר נפשו נוצר דרכו. טוב ארך אפים מגבור, ומשל ברוחו מלכד עיר. אל תהיה עד חנינם ברעך ואל תאמר כאשר עשה לי כן אעשה לו אושיב לאיש כפעלו". נדמה לי שההתאפקות שלנו נובעת מתוך עוצמה וכוח, ואני רואה במקרה שהיה לא יותר מאשר מקרה חריג, כי ביום שישי שלאחר מכן התפילה התקיימה בעיצומן של כל הבעיות שהיו,

ובכך, אני מקווה, שגם השיבותי תשובה, שאולי באמצעות המציעים תגיע לכל הציבור. משום מה, התקשורת הגזימה בתיאור המאורע, ניפחה אותו והגבירה את המשמעות שלו.

באותה הזדמנות, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לאחל לך המשך עבודה באורך רוח. בתקופה קשה מאד ניווטת את הכנסת בתבונה, בימים סוערים ובשעות מאוד קשות. כחבר כנסת ותיק בכנסת הזאת אני יודע שעשית זאת בתבונה, באחריות ובאובייקטיביות. אני מאחל לך ולעובדי הכנסת חג שמח, ואני רוצה להודות לעובדים המסורים, שבאמת עשו עבודה קשה מאוד, לילות כימים, וקשה לתאר את המתח והדרישות שאנחנו דרשנו. אני מציע מראש לבקש מהם סליחה על שהטרחנו אותם כה קשה. תודה רבה.

אני מציע להעביר את ההצעה לוועדת הפנים של הכנסת.

היו"ר ש' וייס:

אולי תסתפקו בהודעה, כי אחרת תהיה הצעה אחרת.

מנחם פרוש (יהדות התורה):

אני מסתפק בהודעה.

היו"ר ש' וייס:

מה אתך, חבר הכנסת יגאל ביבי?

יגאל ביבי (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ויינשטיין, אתה ספונטנית תאמר כמה דברים, בלי כל קשר.

אנחנו מסתפקים בהודעת השר.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש סמליות ברוכה בכך שהכנסת מסיימת את המושב בהצעה מפי זקן חברי הכנסת, דור שביעי בירושלים, הרב פרוש, וחבר הכנסת ביבי, בנושא של הכותל. סמליות ברוכה, אמרתי. אני זוכר עוד את עצמי, כילד, לפני מלחמת השחרור, מגיע עם אבי לכותל, מסתכלים למעלה, ואבי אומר: אתה רואה את שורות האבנים הקטנות? במאורעות תרפ"ט – אבי גם כן יליד ירושלים – הערבים זרקו עלינו אבנים, ואז בנו כמה שורות כדי שהם לא יוכלו לעשות זאת. היה טעם מר כאשר זה קרה אחרי עשרות שנים, כשערבים זרקו אבנים ונאלצנו לפנות את הכותל.

אני שותף לדברי השר ולתקוותו שמקרה כזה לא יישנה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה.

שאלות ותשובות

זכאות לרכב שירות

חבר הכנסת ש' בניזרי שאל את שר הביטחון ביום ל' בכסליו התשנ"ד (14 בדצמבר 1993):

מ"כ (הפרטים המלאים במסמכים המצורפים) הינו אזרח עובד צה"ל זה 16 שנה, בנאמנות ובמסירות, כפי שמעידים מפקדיו פעמים מספר. זה כמה שנים הוא מבקש לקבל רכב שירות ונדחה שוב ושוב בשל קריטריונים, או תור ועוד. בשלושת סיכומי ראיונות שונים, ב-1989, ב-1990 וב-1991, נאמר כי הוא בעדיפות אבל יש קודמים וכיו"ב; רצ"ב הצילומים. עד כה הוא לא קיבל זאת, וכאשר פנה ושאל, נטען כי הוא מעסיק את המפקדים בראיונות ובתלונות על רקע תחושתו כי הוא מקופח.

ברצוני לשאול:

1. מה הם הקריטריונים לקבלת רכב שירות?

2. האם יש אזרחים עובדי צה"ל במעמד מקביל למ"כ שלהם ניתן רכב שירות? אם כן – מדוע הם כן והוא לא?

3. האם מצבו ומיקום שירותו של מ"כ מצדיקים מתן רכב שירות?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הקריטריונים לקבלת רכב שירות קבועים בהוראות המרכז לתעסוקת אזרחים בצה"ל, ועיקרם – בעלות מלאה או משותפת ברכב פרטי, רשיון נהיגה, דרגה או דירוג מקצועי מזכים, כקבלת רכב צבאי מלא או חלקי, והמלצת מפקד.

לנוכח עלותה הגבוהה של תוספת רכב שירות, לא ניתן להעניקה לכל מי שעונה על "תנאי הכניסה" לקבלת התוספת, אלא על יסוד מכסה שנתי, המוקצית ליחידות שמעסיקות עובדי צה"ל. נתוניו של העובד נבחרים לעומת חבריו שעונים על אותן אמות המידה, ונקבע תור על ממתנים לקבלת התוספת.

2-3. העובד מ"כ הינו עובד אחראי ומסור, אשר זכה לקידום מואץ בדרגות מקצועיות. לענין הקצאת רכב שירות, הוא עונה על התנאים הבסיסיים לקבלת ההטבה, ואולם לאור ההקצאה הנמוכה ליחידתו, היו עובדים שקדמו לו בוותק בעבודה, במורכבות התפקיד, בכמות העובדים הכפופים להם ובחוות דעת מפקדים, וזכו לקבל את התוספת לפניו, על יסוד בחינת העניין בדרג היחידה ובאישור ועדת רכב שירות הפועלת במרכז לתעסוקת אזרחים.

נמסר לי כי בשנת 1994 תיבחן זכאותו של העובד לרכב שירות פעם נוספת, על יסוד מכלול נתוני האישיים ביחס לעובדים אחרים והיקף המכסה התקציבית שתיקבע ליחידתו.

התעללות בעצירים ערבים

חברת הכנסת ת' גוז'נסקי שאלה את שר הביטחון ביום כ"א בטבת התשנ"ד (4 בינואר 1994):

שישה נגדים הורשעו בהתעללות בעצירים ערבים ונידונו בבית-הדין הצבאי ביפו, ב-21 בדצמבר 1993, ל-45 ימי מאסר.

ברצוני לשאול:

1. ממי קיבלו המורשעים את ה"מסר שהשימוש בכוח בחקירת עצירים ערבים נחוץ לצורך השגת תוצאות ולסיכול פיגועי טרור" (כנאמר בגזר-דינם של השופטים)?

2. מי הם "הממונים על הנאשמים", שלפי קביעת אלוף-משנה שליין, "ידעו על מעשיהם ועל שיטות החקירה שנקטו"? האם הם נחקרו והועמדו לדין?

3. אילו לקחים הופקו מהפרשה?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. בית-הדין לא קבע בשום מקום בהכרעת דינו כי הנאשמים קיבלו "מסר, שהשימוש בכוח בחקירת עצירים ערבים נחוץ לצורך השגת תוצאות ולסיכול פיגועי טרור". כל שקבע בית-הדין בקטע זה של גזר-דינו היה, כי אף שהנאשמים כפרו בכל האשמות אשר יוחסו להם, "וממילא לא ביקשו להסביר מעשיהם בכל שלב שהוא של הדין", מוכן הוא, תוך נסיון "להביט בעבירות אותן ביצעו מנקודת ראותם המשוערת", להניח כי סברו – סובייקטיבית – "כי הפעלת האלימות על-ידם משרתת מטרה ביטחונית חשובה – – –".

מפקדים במתקן הכליאה דהרייה נחקרו על-ידי מצ"ח קודם הגשת כתבי האישום כנגד הנגדים, אך לא נמצאו ראיות לביצוע עבירות על-ידם. יש לציין כי באותה תקופה היו הנגדים החוקרים כפופים מקצועית למנחה מטעם שירות הבטחון הכללי, והמפקדים הצבאיים לא עסקו בחקירת עצירים אלא בעיקר באבטחת מחנה הכליאה מפני בריחה. עוד יצוין, כי אנשי השב"כ נחקרו בבית-הדין אך, כאמור לעיל, אפילו הנאשמים לא טענו כי קיבלו מהם גיבוי לנקיטת אמצעי אלימות, וגם בתגובה על שאלות התובע בעניין זה הכחישו העדים שידעו על מעשי אלימות כלשהם.

במצב דברים זה מעלה עיון מדוקדק בקביעות בית-הדין, שהדיווח בכתבה בדבר מודעות הגורמים הממונים למעשי הנגדים אינו מדויק: השופטים ציינו מפורשות כי אינם יכולים לקבוע ממצא באשר לרקע למעשי הנאשמים, אך העירו כי הם מתקשים להאמין שמעשים אלו נעלמו לחלוטין מעיני הממונים. שמע מיניה, כי בית-הדין מעלה תהייה בענין זה, ולא קביעה פוזיטיבית המעוגנת בראיות.

3. הלקחים המרכזיים אשר הופקו מחשיפת הפרשה היו עריכת שינויים מבניים במסגרות החוקרות, שינוי הכפיפות החילית והפיקודית של החוקרים, ובדרך זו הידוק הפיקוח הפיקודי-הצבאי עליהם.

התשובה הוכנה עבורי על-ידי התובע הצבאי הראשי.

זיכיון להפעלת תחנת דלק לנכה צה"ל

חברת הכנסת ע' מאור שאלה את שר הביטחון ביום כ"א בטבת התשנ"ד (4 בינואר 1994):

מתלונה שהגיעה אלי עולה, כי נמנע מנכה צה"ל, חבר קיבוץ ניר-דוד, להקים תחנת דלק בכניסה לגן-השלשה. זאת – למרות הנחיות מינהל מקרקעי ישראל, שנתן עדיפות לנכי צה"ל בזכאות להקים תחנות דלק.

ברצוני לשאול:

1. האם המידע נכון?

2. אם כן – מה יעשה משרדך לאפשר לנכה, חבר קיבוץ ניר-דוד, לממש את זכאותו?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

על-פי ההסדרים הקיימים בין מינהל מקרקעי ישראל, חברות הדלק ואגף השיקום, תחנות דלק המוקמות על אדמת מינהל מקרקעי ישראל נמסרות להפעלה לנכי צה"ל שוועדת השיקום המוסמכת באגף השיקום במשרד הביטחון מצאה אותם זכאים לשיקום זה.

בירורנו העלה, כי בקיבוץ ניר-דוד לא נמצא נכה צה"ל שוועדת השיקום המוסמכת הנ"ל מצאה אותו זכאי לשיקום בהפעלת תחנת דלק.

לפיכך, כשתהיה הקמת תחנת דלק בכניסה לגן-השלשה אקטואלית, יומלץ על-ידי אגף השיקום במשרד הביטחון אחד הנכים הקשים והבלתי משוקמים העונים על הקריטריונים לשיקום באמצעות הפעלת תחנת דלק, שאושר לשיקום על-ידי ועדת השיקום המוסמכת כמצוין לעיל.

אגף השיקום הודיע לעורך-הדין שפנה בעניינו של חבר הקיבוץ, נכה צה"ל, שהאישור מתייחס לתחנת הדלק בלבד, לא לכל פרויקט אפשרי אחר שיוקם לידה, כגון פרויקט תיירות, פונדק דרכים וכל הנלווה לכך.

עקיפת הצנזורה על-ידי סוכנות "רויטר"

חבר הכנסת ע' עלי שאל את שר הביטחון ביום כ"ח בטבת התשנ"ד (11 בינואר 1994):

סוכנות "רויטר" העבירה צילומים מעזה ובהם לוחמי יחידת "שמשון" בפעולה. הדבר נעשה תוך התעלמות מן הצנזורה, ובכך נגרם נזק עד כדי סכנת חיים לחיילים הנראים בתמונות.

ברצוני לשאול:

1. מה הוא היקף הנזק שנגרם כתוצאה ממעשי "רויטר"?
2. מה הם הצעדים שיינקטו כנגד "רויטר" בגין המעשה?
3. מה ייעשה למנוע הישנות מעשים כאלה על-ידי הסוכנויות השונות?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. קשה למדוד.
2. ראש סוכנות "רויטר" בישראל ננזף והוער לו על-ידי הצנזור שאם עבירה מסוג זה תישנה – יינקטו נגדו ונגד סוכנותו צעדים מעשיים.
3. האזהרה ל"רויטר", שבעקבותיה פרסם יועץ שר הביטחון לתקשורת את הודעתו – נועדה גם להרתיע אחרים.

חשיפת סודות רשמיים על-ידי ראש הממשלה

חבר הכנסת ד' מנע שאל את שר הביטחון ביום ו' בשבט התשנ"ד (18 בינואר 1994):

בנאום שנשא ראש הממשלה ושר הביטחון מר יצחק רבין ביום רביעי, 8 בדצמבר 1993, בפני ועדת העורכים של העיתונות היומית, חשף לכאורה ראש הממשלה סודות רשמיים בדבר סדר הכוחות של צה"ל ביש"ע ובלבנון.

ברצוני לשאול:

1. האם על ראש הממשלה כשר הביטחון לא חלה חובת שמירת הסודיות בכל הנוגע לסודות הרשמיים של מדינת ישראל?
2. האם יש דין אחר לחיילים ולאזרחים ודין אחר לראש ממשלה ושר הביטחון?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. האיסור למסור ידיעות מסווגות חל על כל עובד ציבור, זולת אותם עובדי ציבור המוסמכים כדין למסור ידיעות.

ראש הממשלה ושר הביטחון מוסמך כדין למסור ידיעות כאמור או להתיר מסירתן.

ערכות המגן לבעלי זקנים

חבר הכנסת א' שפירא שאל את שר הביטחון ביום ו' בשבט התשנ"ד (18 בינואר 1994):

נמסר לי, כי במפוחים הצמודים לערכות המגן לבעלי זקנים אין סוללות להפעלת המפוח בשעת-חירום, וכי על מקבל הערכה לרוכשן בעצמו.

ברצוני לשאול:

1. מדוע לא נכתב על הערכה שאין בה סוללות? ולחלופין – מדוע אין מיידעים את ציבור בעלי הזקנים, כדי שיהיו מוכנים לשעת-חירום, חס וחלילה?

2. מדוע מופלה ציבור זה לעומת ציבורים אחרים, שקיבלו ערכות מגן עם מפוח, כולל סוללות?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הוראות השימוש נמצאות בתוך אריזות הערכות, וזה נוסף על הודעות המתוכננות להתפרסם בזמן חירום.

2. ערכות מגן עם מפוח עזר למבוגר ולנוער, להבדיל משמרטף ומברדס לתינוקות, מוזנות על-ידי סוללות אלקליין במארז חיצוני. לא ניתן, מקצועית, לאחסן סוללות אלקליין לאורך זמן, ולכן כל ערכות המגן עם מפוח למבוגר ולנוער מסופקות ללא סוללות. ערכות אלה מנופקות לחסרי התאמה – נוער, מבוגר, בעלי בעיות רפואיות – לב, ריאה, עור, ולבעלי זקנים החותמים על הצהרה.

כלילת כינויו של חלל צה"ל במודעות אבל

חבר הכנסת רן כהן שאל את שר הביטחון ביום י"ג בשבט התשנ"ד (25 בינואר 1994):

לאחרונה נודע לי, כי משרד הביטחון אינו מאפשר, או לכל הפחות מערים קשיים על משפחות שכולות המעוניינות להדפיס במודעות בעיתונים או המודבקות בחוצות את כינויו של החייל שנפטר או נהרג.

ברצוני לשאול:

1. האם נכון הדבר?

2. אם כן – מדוע?

3. מה יעשה משרד הביטחון לשינוי המצב?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

צה"ל, באמצעות קציני הערים, מפרסם בחוצות מקום מגורי החלל מודעות אבל מטעמו, עם מותו של חייל, על מועד ההלוויה.

כדי שלא להפלות בין דם לדם הוחלט על נוסח אחיד למודעות אבל, ובו, בין היתר, הקפדנו על רישום שמו המלא של הנפטר, ללא כינויים.

לאור פניות בנדון, הוחלט לאפשר הוספת כינוי במודעות האבל, אם דרשה זאת המשפחה.

תיקון לנוהלי קציני הערים יצא בנפרד.

יש להדגיש שמדובר במודעות אבל מטעם צה"ל, ומשפחות המעוניינות להדפיס מודעות בעיתונים מטעמן – תוכן הפרסום הוא על דעתן בלבד, ללא כל הגבלה.

לכן, תשובתי על שאלותיך הן:

1. התשובה חיובית.

2. כדי לשמור על אחידות הנוסח וכדי שלא להפלות בין חלל לרעהו.

3. הדבר תוקן.

אספקת כומתות קלות לחיילות

חבר הכנסת א' פורז שאל את שר הביטחון ביום י"ג בשבט התשנ"ד (25 בינואר 1994):

החיילות המשרתות בצה"ל מצוידות בכובעים כבדים, ולעתים קרובות אנו נתקלים בתופעה שהכובע שבכותפת מושך את חולצת החיילות לאחור ומונח למעשה על גבן.

ברצוני לשאול:

האם שוקלים לספק גם לחיילות כומתות קלות (כפי שהיה בעבר), שהרי ממילא בחלק של הזמן הכובע אינו על הראש אלא על הכתפת?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

התופעה של כובע בכותפת המושך את חולצת החיילות לאחור נובעת מכך שחיילות לובשות לעתים חולצות הגדולות ממידותיהן.

אין בתוכנית צה"ל לספק לחיילות כומתות אחרות.

מדים ייצוגיים לקציני צה"ל

חבר הכנסת א' פורז שאל את שר הביטחון ביום י"ג בשבט התשנ"ד (25 בינואר 1994):

קציני צה"ל בכירים מוזמנים לא אחת לאירועים המאורגנים על-ידי גורמי חוץ, כדוגמת השגרירויות הזרות בישראל. בתקופת החורף מופיעים הקצינים הבכירים באירועים אלה בבגדי זית רגילים ולעתים במעיל רוח. בתקופת הקיץ הם מופיעים במדי ייצוג הכוללים חולצה בלבד.

הפער בין הופעתם לבין הופעת נספחים זרים, למשל, בולט ביותר.

ברצוני לשאול:

1. האם יחויבו קצינים מדרגת סרן ומעלה להופיע באירועים חגיגיים במקטורן ובעניבה והאם יתארגן צה"ל לאספקת מקטורנים כאלה?

2. האם ניתן לחייב את חיילי הקבע לרכוש את המקטורנים כנגד נקודות ביגוד?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. קציני צה"ל היוצאים לחוץ-לארץ בתפקיד מקבלים מדי שרד קיץ וחורף לפי שיוכם החילי, ונספחים מקבלים נוסף על כך גם מדי "גלה" קיץ וחורף.

לקציני צה"ל בארץ יש מדים מיוחדים לאירועים לפי שיוכם החילי, ואותם הם לובשים באירועים ובטקסים על-פי הנחיית הגורמים המוסמכים בצה"ל.

אין כוונה לעצב מדים עם מקטורן ועניבה.

חילול שבת במחנה-80

חבר הכנסת ש' יהלום שאל את שר הביטחון ביום י"ג בשבט התשנ"ד (25 בינואר 1994):

על-פי תלונות שהגיעו אלי, נעשתה פעילות צבאית רגילה תוך חילול השבת במהלך טירונות קד"ץ – קדם צבאי – במחנה-80 בשבת, ד' בטבת התשנ"ד, 18 בדצמבר 1993.

מסדר השכמה נעשה ב-07:30 ולאחריו מסדר סידור חדרים. לאחר מכן נערכו שיעורים במורשת קרב, סקירה שבועית, הכרת צה"ל ועוד, הכול במבנה של יום טירונות רגיל ושגרתי. לטירונות

שהביעו מחאה נאמר, שהדבר נעשה מכיוון שהטירונות לבנות קד"ץ קצרה וחייבים להספיק את החומר.

ברצוני לשאול:

1. האם נבדק העניין, ומה הן מסקנות הבדיקה?

2. מה ייעשה בנדון?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. לאחר בדיקה שנערכה במחנה-80 לגבי חילול שבת בשבת, 18 בדצמבר 1993, התברר כי הבנות עברו מסדרי נוכחות ופעילות מורשת קרב בלי שהשתמשו במהלך הפעילות באמצעים המחללים את השבת.

2. לסגל מחנה-80 הועברו מחדש הפקודות לגבי הנהלים באשר לפעילות בשבת.

מטווחים צבאיים בקרבת מקום יישוב

חבר הכנסת ח' קופמן שאל את שר הביטחון ביום י"ג בשבט התשנ"ד (25 בינואר 1994):

בכתבה בעיתון "מלאבס" מצוינת קרבתו היתירה של מטווח צבאי ליישוב גבעת-טל, שליד ראש-העין. נמסר כי בגדר הבסיס יש פרצות המאפשרות לילדי המושב להסתובב באין מפריע באזור המטווחים.

ברצוני לשאול:

1. האם יפנה צה"ל את הבסיס הנ"ל?

2. אם כן – מתי?

3. אם לא – האם ינקוט צה"ל אמצעים למנוע את כניסתם של אזרחים לשטח המטווח, ומתי?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-2. המחנה יפונה עד חודש אפריל שנה זו. עם זאת, בסמוך למחנה הצבאי נמצא שטח אש של צה"ל שבו ממוקמים מטווחים. צה"ל בודק אפשרות פינוי חלק משטח האש, בכלל זה חלק מהמטווחים.

3. שטח האש סגור על-פי תקנות ההגנה לשעת-חירום, 1945, וכניסת אזרחים לשטח אסורה, אלא על-פי היתר. יצוין שבזמן ביצוע ירי במטווחים הכניסה לאזור נחסמת על-ידי צה"ל.

ניתוק אספקת החשמל בעזה

חברת הכנסת נ' חזן שאלה את שר הביטחון ביום י"ג בשבט התשנ"ד (25 בינואר 1994):

לאחרונה התפרסמו בעיתונות ידיעות, ולפיהן נוקט המינהל האזרחי בעזה מדיניות של ניתוק אזורים שלמים מרשת החשמל בגלל חוב מצטבר של חלק מהצרכנים.

ברצוני לשאול:

1. האם ננקטו צעדים אלו על דעת שר הביטחון?

2. האם עולה מדיניות זו בקנה אחד עם תהליך השלום בכלל ועם הניסיון לבנות אווירה של אמון הדדי בפרט?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אין זו מדיניות של הצבא, כאמור בשאלתא, אלא של חברת החשמל המספקת חשמל בחבל-עזה מכוח זיכיון שניתן לה באזור. החשמל מסופק בצובר לרשויות המקומיות, והן מטפלות באספקת החשמל לצרכנים ובגביית התשלומים מהאוכלוסייה לצורך תשלום לחברת החשמל.

כאשר חברת החשמל והרשות המקומית רואות שבמקום מסוים תופח החוב, מנותק אותו אזור ספציפי; בדרך כלל מדובר בסדר גודל של שכונה. חשוב לציין, כי בשל אופי המערכת, אין אפשרות מעשית להביא לניתוק של צרכן בודד.

אין כל חובה על חברת החשמל לספק חשמל היום לתושבי האזור, וזכותה לפעול בכל דרך לגיטימית לממש את החוב הקיים.

המינהל האזרחי פועל רבות מול הרשויות המקומיות במטרה להעמיק את הגבייה בגין חובות החשמל, ואף מקיים פעילות הסברה בקרב התושבים על מנת לעודדם לשלם את חובותיהם בגין צריכת החשמל.

פעולת הניתוק ננקטת על-ידי חברת החשמל בליט ברירה ורק לאחר שמוצו כל יתר הדרכים, ללא הצלחה.

2. אין כל קשר בין הפעולות שנוקטת חברת החשמל בנוגע למימוש חוב החשמל הקיים לבין תהליך השלום.

פיזור הפגנות בכוח על-ידי צה"ל

חבר הכנסת מ' איתן שאל את שר הביטחון ביום י"ג בשבט התשנ"ד (25 בינואר 1994):

ב-6 בינואר 1994 נערכה הפגנת מתיישבים בצומת צופים.

יושב-ראש ועד היישוב, מר דוד אבודרהם, שהינו נכה צה"ל בעל 73% נכות, התלונן בלשכתי, כי הוכה קשות על-ידי חיילים, חרף קריאותיו כי הוא נכה צה"ל.

על-פי התלונה, המג"ד וקצין הגמ"ר – הגנה מרחבית – נתנו הוראה מפורשת לשבור את ההפגנה בכוח ובכל מחיר. שניים מהמפגינים שהוכו, והתלוננו במשטרה לאחר ההפגנה, נעצרו.

ברצוני לשאול:

1. האם נערכה חקירה בעניין אירוע זה, ומה הם ממצאיה?

2. אילו הוראות מקבלים חיילי צה"ל בתפקידם כשוטרים מפזרי הפגנות ביש"ע, והאם חלים עליהם אותם כללי התנהגות ומגבלות החלים על שוטרים?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הנושא נבדק על-ידי מפקד החטיבה המרחבית, ונמצא שלאור ידיעות על כוונת אנשי היישוב צופים לחסום את צומת צופים נשלחה יחידה צבאית על מנת למנוע זאת.

החיילים נתקלו בהתנגדות פיזית ובדברי נאצה ונאלצו להפעיל כוח סביר כדי לפנות את הציר.

למרבה הצער, הנכה שהוזכר בשאלתה סירב אף הוא להתפנות, וכאשר ניסו לעוצרו נפל ונחבל.

2. במקרה של התקהלות או הפרעה לתנועה המנוגדות לדין ולתחיקת הביטחון באזור, מוכרז האירוע כבלתי חוקי והמתקבלים נדרשים להתפזר בתוך זמן קצוב.

כאשר המתקבלים מסרבים, מפנים אותם חיילים, ובמידת הדרוש מותר לחיילים – אשר יש להם באיו"ש ובאזח"ע גם סמכויות של שוטר – להפעיל כוח סביר.

לפי הצורך והנסיבות מותר לבצע גם מעצר של האחראים להפרת הסדר.

שיקום נכה צה"ל

חבר הכנסת ע' עלי שאל את שר הביטחון ביום כ' בשבט התשנ"ד (1 בפברואר 1994):

במכתב שהגיעני מפרט נכה צה"ל, י"ו (שמו המלא מופיע במקור), מסכת סבוכה של טיפול לא הולם בבעיותיו, ובעיקר בתחום הדיור.

ברצוני לשאול:

1. האם אכן לא זכה הנכה לדיור הולם? אם כן – מדוע?

2. מה עושה המשרד במישור הטיפול השיקומי של הנכה?

3. כיצד יגיב המשרד על האיומים המרומזים בסיפא של מכתבו מיום 10 בספטמבר 1993?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אגף השיקום עושה מאמץ למצוא פתרון סביר לבעיית הדיור של הנ"ל. תוכנית אחת נדחתה על-ידי הנכה, וכעת נעשית בחינה מחודשת על-ידי אגף שיקום שעניינה סיוע לנכה לרכוש דירה, נוסף על הסיוע שהינו זכאי לו ממשדד הבינוי והשיכון. כמו כן, הנ"ל קיבל בינתיים אישור למימון שכר דירה בסכום של 300 דולר לחודש. הנ"ל מקבל כיום תגמול בסך 4,771 ש"ח, נכון לינואר 1994.
2. הנכה נמצא בטיפול אינטנסיבי במסגרת אשפוז יום, וכן מקבל מאגף שיקום תגמול מיוחד בשיעור נצרך, ונוסף על כך מקבל אחזקת רכב. סך כל התגמול הינו 4,771 ש"ח, נוסף על הכנסות אשתו.
3. המכתב יועבר לגורמים המקצועיים המתאימים באגף השיקום, עם תשומת לב לפסקה האחרונה בו.

ענישה מפלה כלפי חיילת

חברת הכנסת נ' חזן שאלה את שר הביטחון ביום כ' בשבט התשנ"ד (1 בפברואר 1994):

לאחרונה התפרסמו ידיעות בעיתונות על חיילת וחיילת מיחידת צנחנים אשר קיימו יחסי מין במוצב בשטחים. בעקבות תלונות התושבים, החיילת הורחקה מהיחידה.

ברצוני לשאול:

1. האם המידע שהתפרסם אכן מדויק?
2. האם אין אופן הענישה שננקט על-ידי מפקד היחידה מבטא מדיניות של אפליה נגד חיילות?
3. היות שאין מדובר במקרה ראשון מסוג זה, האם תשונה מדיניות הענישה כך שחיילים יטופלו באותה מידה של חומרה שמופעלת כלפי חיילות?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הן החייל והן החיילת הועמדו לדין משמעתי. החייל הועמד לדין בפני מפקד הגדוד ונידון ל-30 ימי ריתוק. כמו-כן הובהר לו, כי לנוכח התנהגותו החמורה הוא יועבר מהפלוגה אם יעבור עבירה משמעטית נוספת. כיום החייל אינו נמצא עוד בפלוגה.

החיילת, ככל חיילת בצה"ל, נשפטה בפני קצינת הח"ן החטיבתית ונידונה לשבעה ימי מחבוש על-תנאי למשך חצי שנה.

3-2. מן העובדות הנ"ל עולה, כי לא היתה אפליה בין החיילת לחייל, וכל אחד מהם הועמד לדין על-פי פקודות הצבא ונידון לעונש על-פי ראות עיניו של קצין/קצינת השיפוט ובהתאם לנסיבות המקרה ולנסיבותיו האישיות.

צה"ל פעל אפוא לפי פקודת הצבא, ובאמור לעיל תמצאי תשובה על שאלותייך.

מצב הביטחון בלבנון

חבר הכנסת ג' שגיא שאל את שר הביטחון ביום כ"ז בשבט התשנ"ד (8 בפברואר 1994):

לדברי סגן הרמטכ"ל, מתנהלת בלבנון מלחמת התשה מתמשכת, שאינה זוכה לתהודה בתקשורת.

ברצוני לשאול:

האם מתנה הממשלה את התקדמות המשא-ומתן לשלום עם סוריה בהפסקת פעילות ה"חיזבאללה"?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

ביום 8 בפברואר 1994 הודעתי, והדברים פורסמו בכלי התקשורת: אף שמי שמפקדות על ה"חיזבאללה" הן אירן ולבנון, סוריה יכולה להשפיע ואף למנוע את המשך הפעילות של הארגון. סוריה לא עשתה זאת, ואני חושש שמבחינה זו, סוריה לא מגלה את מה שהיינו מצפים ממנה – נכונות ליצור אמצעי בונה אמון לקראת המשך שיחות השלום.

גיוס טרקטורונים לצה"ל

חבר הכנסת פ' בדש שאל את שר הביטחון ביום כ"ז בשבט התשנ"ד (8 בפברואר 1994):

נדע לי, כי בזמן האחרון החל הצבא לגייס טרקטורונים חקלאיים בתרגילי גיוס. בעלי הטרקטורונים מתבקשים להגיע למקום הגיוס עם הטרקטורון, כשההגעה למקום המפגש מחייבת נסיעה ארוכה על כביש, דבר שאינו אפשרי ואסור על-פי חוק.

ברצוני לשאול:

1. האם ידוע למשרד הביטחון על כך?

2. כיצד ייתכן שצה"ל יאלץ את בעל הטרקטורון לעבור על החוק ולנסוע על כביש ראשי?

3. האם יש נחיצות והכרח לגייס טרקטורונים למילואים?

תשובת סגן שר הביטחון מ' גור:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-2. הידיעה לגבי הסעות הטרקטורונים למקום המפגש אינה נכונה.

מובטח שבכל עת ובכל מצב לא יבוצע כל אקט גיוס של טרקטורונים שבו יידרש בעל הציוד לנוע עם הכלי אל שטחי ההתארגנות והגיוס של הכלים.

3. חוק רישום ציוד וגיוסו לצה"ל, התשמ"ז-1987, מאפשר לצה"ל לגייס את מכלול כלי התחבורה והציוד הנמצאים בבעלות פרטית או חברות לטובת צרכיו הצבאיים.

הטרקטורון מוכר על-ידי הפיקודים והאוגדות במערך הנפרס ככלי היכול לסייע למוטת השליטה של המפקדים בדרג הנפרס בשעת-חירום ולקשר בין הגופים המבצעים או הגופים הלוגיסטיים הפרוסים בשטחי כינוס או בשטחי היערכות. שטחים אלה מאופיינים בעבירות קשה ובהם באה לידי ביטוי יכולת העבירות הגבוהה של הטרקטורון – שדות חקלאיים, שבילי עפר ועוד. לפיכך פועל צה"ל מכוח החוק ורושם כלים אלה באותן יחידות צבאיות שבהן הם עשויים להידרש בשעת-חירום.

צה"ל אינו מגייס כלים אלה, טרקטורונים למיניהם, בשעת רגיעה, ואף לא בעת הפעלה תרגילית.

עם בעלי הציוד הנ"ל מבוצעת מערכת קשרים שוטפת במהלך השנה, המאפשרת ריכוז ושמירת נתונים עדכניים על אודות מקום הימצאם.

הרישום ביחידות הצבאיות יאפשר מכוח החוק בשעת-חירום גיוס הטרקטורונים למשימות הצבא, לכשיופעל גיוס זה יגיעו כלי רכב מסוג משאית/טנדר לבתיהם של בעלי הציוד ובמקום זה תיבחן תקינותם והם יועלו על גבי כלי הרכב ויגויסו לצה"ל.

אי-עדכון סל הצרכים למפגר

חבר הכנסת רן כהן שאל את שרת העבודה והרווחה ביום י"ד בטבת התשנ"ד (28 בדצמבר 1993):

בעיתון "דבר" מיום 13 בדצמבר 1993 פורסמה ידיעה בדבר הפגנת מנהלי מוסדות לטיפול במפגרים. דרישת המנהלים: לעדכן את סל הצרכים למפגר.

ברצוני לשאול:

1. מתי עודכן בפעם האחרונה סל הצרכים למפגר?

2. האם אין באי-עדכון משום עוול ופגיעה במפגרים?

3. כיצד יטופל הנושא, ומה יהיה שיעורו של הסל המעודכן?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הסל נקבע ב-1965 על-פי חוק הפיקוח על המעונות, ולא עודכן עד היום.

2. הסל מ-1965 אינו תואם את הצרכים בתחום כוח האדם במעונות, משום שאוכלוסיית החוסים במעונות מאופיינת היום ברמת פיגור עמוקה יותר, זאת כתוצאה מהמדיניות של סידור מפגרים במסגרת הקהילה, אלה שאין הכרח לסדרם במוסדות.

3. משרד העבודה והרווחה מכין סל צרכים לחוסים במעונות. הסל קובע סטנדרדים, הן בתחומים הפיסיים והן בתחומים הטיפוליים.

מנכ"ל המשרד מנהל בימים אלה משא-ומתן עם משרד האוצר על מימונו של הסל המעודכן בתחום הצרכים הפיסיים. עלות העדכון מוערכת ב-5 מיליוני ש"ח.

קורסים להכשרה מקצועית לבני 45 ומעלה

חברת הכנסת ת' גוז'נסקי שאלה את שרת העבודה והרווחה ביום י"ד בטבת התשנ"ד (28 בדצמבר 1993):

שירות התעסוקה אינו מפנה לקורסים להכשרה מקצועית של משרד העבודה נשים וגברים בני 45 שנה ויותר, ואילו בקורסים עצמם, הנשים ברובן לומדות מקצועות המכונים "נשיים".

ברצוני לשאול:

1. האם תקרת הגיל להפניה לקורס להכשרה מקצועית מטעם משרד העבודה מעוגנת בתקנון, בתקנה או בהנחיה בכתובים?
2. נוכח העובדה שרוב הסובלים מאבטלה הם מובטלות, מה יעשה המשרד לסייע לנשים ולדרבן ללמוד בקורסים המכשירים למקצועות הנחשבים גבריים?
3. מה יעשה המשרד שהקורסים לעדכון טכנולוגי יקלטו יותר נשים בנות 40 ויותר?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. לא קיימת תקרת גיל להפניית מובטלים לקורסים להכשרה מקצועית.
- 2-3. מדיניות המשרד הינה להכשיר עובדים בתחומים שבהם מובטחת להם עבודה בסיום ההכשרה. הניסיון מלמד שיש קושי לנשים למצוא עבודה במקצועות הנחשבים גבריים, גם אם רכשו הכשרה מקצועית מתאימה.

בשנת 1993 למדו בקורסים של המשרד 256 נשים בתחום הבניין, 145 נשים בתחום הדפוס והצילום, 159 נשים בענף המתכת, 55 נשים בענף המכונאות, 1,016 נשים בתחום החשמל והאלקטרוניקה ו-66 נשים בענף העץ. בתוכנית ההכשרה המקצועית של המשרד לשנת 1994, הושם דגש מיוחד בפתרון בעיית האבטלה של נשים, ועובדה תוכנית להכשרה מקצועית לאוכלוסיות ספציפיות, אוכלוסיית גילאי 45 ומעלה, עולות אתיופיות, עולות אחרות, נשים חרדיות ועוד.

אפליית נכים על-ידי המוסד לביטוח לאומי

חבר הכנסת י' ל'ס שאל את שרת העבודה והרווחה ביום י"ד בטבת התשנ"ד (28 בדצמבר 1993):

הביטוח הלאומי מפלה, לכאורה, את הנכים הכלליים לעומת נכי תאונות דרכים או תאונות עבודה.

נכי תאונות המגיעים לגיל הפנסיה יכולים לבחור בין קצבת נכות לבין קצבת זיקנה, בעוד לנכים הכלליים (נכים ממחלות) המגיעים לגיל הפנסיה מבוטלת קצבת הנכות וניתנת במקומה קצבת זיקנה. המעבר ממעמד של נכה למעמד של פנסיונר גורר עמו ביטול הנחות, פטורים ושאר זכויות נכים.

ברצוני לשאול:

1. האם אפליה זו אכן מעוגנת בתקנות הקיימות?

2. האם יפעל משרד העבודה והרווחה למען השוואת זכויותיהם של הנכים השונים?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. השוני בין זכויות נכה עבודה וזכויות נכה כללי מעוגן בהוראות חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968.

2. לא. דמי הביטוח המשולמים כיום מחושבים על-פי הזכויות השונות המוקנות לשתי האוכלוסיות. השוואת זכויותיהם של הנכים השונים תחייב העלאת דמי הביטוח המוטלים על כלל האוכלוסייה המבוטחת.

יצוין כי הפער הממוצע בין קצבת נכות כללית ובין קצבת נכות של נפגעי עבודה עומדת על 435 ש"ח. הערכת המוסד היא, שהשוואת הקצבאות תעלה כ-200 מיליון ש"ח.

תיק עצמאי לנשים במוסד לביטוח לאומי

חברת הכנסת ע' מאור שאלה את שרת העבודה והרווחה ביום כ"א בטבת התשנ"ד (4 בינואר 1994):

לפי מידע שפורסם בעיתון "על המשמר" ב-4 בנובמבר 1993, אשה נשואה הפותחת עסק משלה ומבקשת לפתוח תיק במוסד לביטוח לאומי, נאלצת להיחקר באופן מחמיר יותר מגבר, במשך תקופה ארוכה יותר ובדרך הגובלת גם בחדירה לרשות הפרט.

ברצוני לשאול:

1. האם יש פערים בין דרך, משך והליך חקירת אשה הפותחת עסק עצמאי לבין אלו בחקירת גבר?

2. אם כן – מה יעשה משרדך בנדון?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. כאשר אשה נשואה פותחת עסק משלה ומבקשת לפתוח תיק במוסד לביטוח לאומי, מקיים המוסד לביטוח לאומי הליך זהה לזה הנערך במקרה של גבר המבקש לפתוח תיק, זאת בתנאי שהעסק מתנהל מחוץ למשק ביתה.

כאשר מדובר בעסק המתנהל בביתה של אשה, מבקרים אנשי המוסד לביטוח לאומי בביתה כדי לבדוק האם אכן היא עוסקת במשלוח היד שהצהירה עליו. זאת משום שעקרת בית אינה מבוטחת, ולעומת זאת גבר מבוטח גם אם אינו עובד.

מכאן שהביקור בבית הינו חלק מהליך הבדיקה ואין בו כוונה של חדירה לרשות הפרט.

העדר ביטוח רפואי לילדה

חבר הכנסת ב' טמקין שאל את שרת העבודה והרווחה ביום כ"א בטבת התשנ"ד (4 בינואר 1994):

ביום חמישי, 23 בדצמבר 1993, פורסם ב"הארץ", כי ילדה אשר היתה אמורה להתקבל לאלתר לפנימייה טיפולית, לא נכנסה אליה מכיוון שלא עברה בדיקות רפואיות עקב כך שאיננה מבוטחת בביטוח רפואי.

ברצוני לשאול:

1. האם הנאמר בכתבה נכון?

2. האם משרד הרווחה אינו מממן בדיקות רפואיות במקרים חריגים?

3. האם אין באפשרות המשרד למצוא פתרונות זמניים במקרים כאלה, על מנת שלא להשאיר ילדים בסביבה המסכנת אותם?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הפרטים בכתבה אינם נכונים. הלשכה לשירותים חברתיים בקריית-אתא העמידה לרשות הפנימייה את הכספים הדרושים לבדיקה הרפואית, אך תוצאות הבדיקה התעכבו בשל עומס העבודה בבית-החולים "רמב"ם".

2. משרד העבודה והרווחה מממן בדיקות רפואיות במקרים חריגים.

3. משרד העבודה והרווחה עושה את כל הדרוש על מנת שלא להשאיר ילדים בסביבה המסכנת אותם. כל מקרה נדון לגופו.

אי-קבלת ילדים לפנימייה בשל מחלת הצהבת

חבר הכנסת ב' טמקין שאל את שרת העבודה והרווחה ביום כ"א בטבת התשנ"ד (4 בינואר 1994):

ביום ראשון, 26 בדצמבר 1993, פורסם ב"הארץ" כי פנימייה מסוימת סירבה לקבל שלושה ילדים במצוקה מפני שהם חולים בצהבת נגיפית מסוג ב'.

ברצוני לשאול:

1. האם הפרטים המוזכרים בכתבה נכונים?

2. האם רשאית פנימייה שלא לקבל ילדים רק מפני שהם חולים במחלה כלשהי?

3. אם כן – כיצד יטפל המשרד במציאת פתרון לאותם ילדים?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. לא.

2. פנימייה רשאית שלא לקבל ילדים החולים במחלה שעלולה לסכן את שלומם של שאר הילדים כאשר אין בידיה אמצעים לטפל בה.

3. משרד העבודה והרווחה יפרסם בקרוב הנחיות למנהלי הפנימיות בנושא קבלת ילדים חולים לפנימיות. הנהלים יגובשו בהתייעצות עם משרד הבריאות.

פתיחת בתי-עסק בשבת

חבר הכנסת ש' יהלום שאל את שרת העבודה והרווחה ביום כ"ח בטבת התשנ"ד (11 בינואר 1994):

ברצוני לשאול:

כמה תלונות הוגשו על-ידי מפקחי משרד העבודה והרווחה בשל פתיחת בתי-עסק בשבת בתקופות כדלקמן:

1. המחצית השנייה של שנת 1992 (יולי 1992 עד דצמבר 1992)?

2. שנת 1993?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בשנת 1992 הוגשו 260 כתבי אישום בעקבות תלונות של מפקחי משרד העבודה והרווחה בשל פתיחת בתי-עסק בשבת.

2. בשנת 1993 הוגשו 19 כתבי אישום בעקבות תלונות אלו.

המחלקה לשירותים חברתיים בדימונה

חבר הכנסת ח' דיין שאל את שרת העבודה והרווחה ביום כ"ח בטבת התשנ"ד (11 בינואר 1994):

בעיתון "ידיעות אחרונות" מיום רביעי, 5 בינואר 1994, פורסם כי עיריית דימונה הקימה את לשכתה לעניינים חברתיים וסוציאליים בקומה ג', כך שכל המרותקים לכיסאות נכים מנהלים את ענייניהם הפרטיים בצעקות, דרך חלונות הפקידים, מן הרחוב.

ברצוני לשאול:

1. האם ידוע למשרדך על כך?

2. אם כן – מה ייעשה לתקן מצב זה?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הלשכה לשירותים חברתיים אכן ממוקמת בקומה השלישית, אך יש לציין שכאשר מגיע ללשכה נכה המרותק לכיסא גלגלים, מודיעים על כך לעובדים, והם יורדים לטפל בפונה בקומת הקרקע.

2. הרשות המקומית בוחנת אפשרות להעביר את הלשכה למבנה חלופי.

ביטוח לאומי לקשישים סיעודיים

חבר הכנסת ש' בוחבוט שאל את שרת העבודה והרווחה ביום ו' בשבט התשנ"ד (18 בינואר 1994):

קשישים סיעודיים זכאים להשתתפות הביטוח הלאומי בהוצאות שוטפות שאינן ניתנות במסגרת זו, כגון הקצבה לחיתולים.

בימים אלו התבשרו בני משפחותיהם, כי הקצבה זו תבוטל מאחר שקשישים המתגוררים בבתי-אבות אינם זכאים לשום עזרה.

אחזקת קשיש בבית-אבות עולה אלפי שקלים בחודש, והעזרה המועטה שהביטוח הלאומי נותן הינה ממילא טיפה בים ההוצאות.

ברצוני לשאול:

1. מדוע בוטלה השתתפות הביטוח הלאומי בהוצאותיהם של קשישים המתגוררים בבתי-אבות?
2. האם לא מדובר באותם קשישים ממש ששילמו את דמי הביטוח הלאומי בכל ימי חייהם ומן הסתם בחרו שלא להתגורר לבדם או אינם מסוגלים לכך?
3. האם תורי להחזיר הקצבות אלו לאלתר?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1, 3. גמלת הסיעוד ניתנת על-פי חוק לקשישים הנזקקים לעזרת אדם אחר, ובתנאי שאינם חוסים במוסד סיעודי, האמור לספק להם טיפול סיעודי לפי מצבם.

לאחרונה עדכנו משרד עבודה והרווחה ומשרד הבריאות את רשימת המוסדות הסיעודיים. ברשימה המעודכנת נמצאים מוסדות סיעודיים שלא נמצאו בה קודם לכן. הזקנים במוסדות אלו קיבלו, לכן, גמלת סיעוד שלא על-פי אמות המידה המקובלות, וגמלה זו נשללה מהם.

2. הזכאות לגמלת סיעוד אינה תלויה בתשלום דמי ביטוח לאומי על-ידי הקשיש במשך חייו.

העסקת נערים בשכר נמוך משכר המינימום

חבר הכנסת א' יחזקאל שאל את שרת העבודה והרווחה ביום ו' בשבט התשנ"ד (18 בינואר 1994):

לאור הפרסומים בעיתונים כי עובדות קהילתיות שמונו על-ידי משרד העבודה והרווחה מעודדות העסקת נערים בשכר נמוך משכר המינימום שנקבע על-ידי המשרד, ברצוני לשאול:

1. האם הפרסומים נכונים?

2. כיצד מטפל המשרד בעובדה כי נערים נדרשים על-ידי עובדות קהילתיות לעבוד בכל שכר שנקבע, ואם לא – תישלל מהם הזכות לקבל תעודת מקצוע?

3. בשל התחרות הקשה בשוק העבודה, מדוע אין המשרד מונע ניצול נערים, על-ידי השלמת הכנסה, כדי שלא לפגוע בתעסוקתם?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. העובדות הקהילתיות בבתי-הספר לחניכים שבפיקוח האגף להכשרה מקצועית של משרד העבודה והרווחה לא דרשו מחניכים לעבוד בשכר נמוך משכר המינימום.

3. היחידה לאכיפת חוקי עבודה במשרד העבודה והרווחה בודקת כל תלונה המגיעה אליה בדבר חשד לעבירה על-פי חוק שכר המינימום, גם כאשר מדובר בעובדים קטינים.

השלמת הכנסה ניתנת, על-פי חוק, רק לנזקקים בני 18 ומעלה.

התייחסות לחולה איידס

חבר הכנסת ב' טמקין שאל את שרת העבודה והרווחה ביום י"ג בשבט התשנ"ד (25 בינואר 1994):

ביום שישי, 7 בינואר 1994, פורסמה ב"מעריב" ידיעה שלפיה סירב מוסד שבו חוסה נער לערוך לו חגיגת בר-מצווה אם אחיו החולה באיידס ישתתף בה.

ברצוני לשאול:

1. האם הפרטים בכתבה נכונים?

2. האם ינקוט משרדך צעדים על מנת לחנך את הצוות ואת החוסים בנוגע למחלת האיידס ודרכי ההידבקות בה?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הפרטים בכתבה אינם נכונים. המעון אישר את יציאת החניך לטקס בר-מצווה בליווי מטפלת.

2. צוות העובדים שמע הרצאות בנושא מחלת האיידס ומניעת הידבקות במחלה.

תקנים לעובדים סוציאליים בבת-אבות

חבר הכנסת ש' עמור שאל את שרת העבודה והרווחה ביום י"ג בשבט התשנ"ד (25 בינואר 1994):

כיום קיימת המלצה, כי לכל 100 חוסים קשישים עצמאים או תשושים ימונה עובד סוציאלי אחד. בפועל, ברוב בתי-האבות יש לכל 150 חוסים עובד סוציאלי אחד.

ברצוני לשאול:

1. מדוע לא תותקן תקנה מחייבת למספר העובדים הסוציאליים?

2. מתי לאחרונה נקבעה מצבת התקנים של עובדים סוציאליים, ועל-פי אילו קריטריונים?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. תקנה כזו קיימת. בקובץ התקנות בדבר תקן עובדי מעונות לזקנים והכשרתם, מ-1977, סעיף 2(ד), נאמר: "בתקן המעון תהיה משרה לעובד סוציאלי לכל 75 דיירים".

תקנה זו מחייבת את כל המעונות לזקנים עצמאים ותשושים הנתונים לפיקוח משרד העבודה והרווחה.

סיוע למשפחות ברוכות ילדים

חבר הכנסת ש' הלפרט שאל את שרת העבודה והרווחה ביום י"ג בשבט התשנ"ד (25 בינואר 1994):

במסגרת הרפורמה בתשלומי הביטוח הלאומי, ניתנו הטבות למשפחות שלהן ילד אחד או שני ילדים, תוך התעלמות ממשפחות ברוכות ילדים החיות מתחת לקו העוני ונמצאות במצוקה. זאת כאשר הערך הריאלי של קצבאות הילדים נשחק ב-40% בשנים האחרונות.

ברצוני לשאול:

1. כיצד בדעת משרדך לפצות או לסייע למשפחות ברוכות ילדים שלהן שלושה ילדים ויותר והן מתחת לקו העוני?

2. מה ייעשה כדי למנוע המשך השחיקה בקצבאות הילדים?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. התוכנית למלחמה בעוני באה לסייע למשפחות ברוכות ילדים בכמה אופנים: א. הגדלת התוספת בגין ילדים למקבלי קצבת זיקנה, שאירים, נכות והבטחת הכנסה, בשיעורים של עד 354 ש"ח לחודש, בהתאם למצב המשפחתי; ב. הקטנת שיעור דמי הביטוח לבעלי הכנסות נמוכות מ-5.35% ל-2.67% מהשכר.

יתירה מכך, החל מינואר 1994 הוחל בתהליך השוואת קצבאות הילדים למשפחות ברוכות ילדים, ללא התחשבות בשירות בכוחות הביטחון.

2. מאז הרפורמה במיסוי הישיר, בשנת 1975, נשחק ערך נקודת הקצבה מ-5% מהשכר הממוצע ל-3.2% היום.

כדי להגן על המשפחות ברוכות הילדים מפני שחיקה, נעשו במשך השנים צעדים מספר. בין אלה נציין את התוספת של נקודת קצבה אחת עבור כל ילד, החל מהילד הרביעי, וכן הוספת חצי נקודת קצבה למשפחות ברוכות ילדים, בגין ילדן השלישי.

מצב החוסים במוסדות לטיפול במפגרים

חבר הכנסת פ' בדש שאל את שרת העבודה והרווחה ביום י"א באדר התשנ"ד (22 בפברואר 1994):

בחודשים האחרונים היינו עדים לבעיות במוסדות לטיפול במפגרים "רוחמה" ו"טללים". המצב במוסדות הללו קשה, והפיקוח אינו דואג לאוכלוסיית המטופלים.

ברצוני לשאול:

1. מה עושה משרדך בנושא המוסדות הנ"ל?
2. אילו פעולות עושה משרדך כדי לשפר את הפיקוח על המוסדות למפגרים?
3. מדוע אין משרדך מעביר תקציב למסגרות דיור קהילתי תוך צמצום המוסדות הקיימים?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

- 2-1. במסגרת ארגונו מחדש של האגף לשירותי טיפול במפגר, מוקמת בימים אלו יחידה לטיפול במוסדות. על יחידה זו הוטל לגבש נהלים חדשים לפיקוח, לקבוע תדירות של ביקורי מפקחים ולהתאים את עבודת המפקחים ואת הכשרתם לאוכלוסיית החוסים במעונות, המאופיינת בשנים האחרונות בהזדקנות, בפיגור עמוק יותר ובצרכים סיעודיים.
3. מדיניות המשרד היא להפנות לדיור קהילתי מפגרים המסוגלים להשתלב בקהילה. בששת החודשים האחרונים נפתחו 12 מסגרות בקהילה ל-140 חוסים.

מצב החוסים במוסדות לטיפול במפגרים

חבר הכנסת א' קהלני שאל את שרת העבודה והרווחה ביום י"א באדר התשנ"ד (22 בפברואר 1994):

לאחרונה פורסם כי במוסד "רוחמה" בכפר-סבא יש חשד לפגיעה בחוסים ובחוסות.

ברצוני לשאול:

1. האם נשלחה ועדת חקירה מטעם משרדך לבחינת המצב במוסד, ואם כן – מה הן מסקנותיה?
2. האם נבחנה אפשרות לבדוק את המצב השורר במוסדות לילדים מפגרים נוכח הפרסומים על המוסדות "רוחמה" ו"טללים"?

3. האם יפעל המשרד לסגור את המוסדות ויקים מסגרות חלופיות של דיור קהילתי?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. החשד בדבר מעורבותו של מטפל במוסד "רוחמה" בקיום יחסי מין עם חוסות נבדק על-ידי המשטרה וכן על-ידי צוות מטעם האגף לשירותי טיפול במפגר. המשטרה והצוות המשרדי מצאו שהמטפל חף מכל פשע. החשדות שהועלו נגד השומר של חברת השמירה החיצונית נבדקים על-ידי המשטרה. יצוין שהשומר הוחלף, על-פי בקשת מנהלת המעון, שלושה חודשים לפני תחילת חקירת המשטרה.

2. הנהלת האגף לשירותי טיפול במפגר עוקבת באופן שוטף אחר הנעשה במעונות למפגרים. על מנת לטפל כיאות במקרים חריגים, הנחיתי את מנהלת האגף לתגבר את הפיקוח, להרבות בביקורי פתע ולהביא לידיעתי האישיית כל מקרה חריג.

3. לא. המוסדות הפנימייתיים מיועדים לאוכלוסייה שאינה מסוגלת להשתלב בקהילה. עם זאת, מדיניות משרד העבודה והרווחה היא להפנות לדיור קהילתי מפגרים המסוגלים להשתלב בקהילה. בששת החודשים האחרונים נפתחו 12 מסגרות בקהילה ל-140 מפגרים.

מצב החוסים במוסדות לטיפול במפגרים

חבר הכנסת ע' פרץ שאל את שרת העבודה והרווחה ביום י"ז באדר התשנ"ד (28 בפברואר 1994):

לאחרונה פורסמו באמצעי התקשורת ידיעות על פגיעה וניצול מיני של חוסים במוסד למפגרים "רוחמה". למוסדות אלה היסטוריה ארוכה של מקרים דומים, היוצרים הד תקשורת ומולידים דיונים, אך התופעה חוזרת ונשנית.

ברצוני לשאול:

1. האם ידיעות אלה נכונות?

2. האם יישם משרד העבודה את מסקנות ועדת העבודה והרווחה מפברואר 1992, בעקבות הצעה לסדר-היום שהגשתי על מקרה דומה במוסד "טללים"?

3. אם לא – מתי יטופל הנושא?

4. נוכח שכיחות התופעה, האם נשקל לפרק מסגרות אלה ולהעביר את החוסים למסגרות דיור קהילתיות?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בדצמבר 1993 החלה המשטרה לחקור חשד שמטפל ושומר במעון "רוחמה" היו מעורבים בקיום יחסי מין עם חוסות במעון. חקירת המשטרה העלתה שהמטפל חף מכל פשע. החקירה לגבי השומר טרם הסתיימה.

2-3. לגבי מעון "טללים" יצוין שבספטמבר 1993 חזרה לתפקידה המנהלת הקבועה של המעון. התקנים המקצועיים במעון – פסיכולוג, רכז חינוך, עובד סוציאלי ורופא – אוישו באמצעות חברת כוח אדם. שיפוץ הדוודים וצנרת המים החמים הסתיימו. יתירה מכך, הוכנה תוכנית לשיפוץ כולל של תשתית המעון.

4. המוסדות הפנימייתיים מיועדים לאוכלוסייה שאינה מסוגלת להשתלב בקהילה ומאופיינת, בשנים האחרונות, בהזדקנות, בפיגור עמוק יותר ובצרכים סיעודיים.

עם זאת, מדיניות משרד העבודה והרווחה היא להפנות לדיור קהילתי מפגרים המסוגלים להשתלב בקהילה. בששת החודשים האחרונים נפתחו 12 מסגרות בקהילה ל-140 חוסים.

ייבוא בשר לא כשר

חבר הכנסת מ' פרוש שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ו בטבת התשנ"ג (19 בינואר 1993):

בעיתון "חדשות" מיום כ"ח בכסליו התשנ"ג (23 בדצמבר 1992) פורסם, כי חברת "מאיר עזרא ובניו" מעורבת בייבוא חלקי פנים של בשר לא כשר לישראל, וכי החברה מסתירה את פעילותה בתחום זה, כדי שלא לפגוע ביחסיה עם הרבנות. מלבד הפעולות לטשטוש העניין, התגלו פגמים בנהלי הייבוא ובמדבקה שעל הבשר המיובא לא צוין מקור הבשר ותאריך הייצור, וזאת בניגוד לחוק.

ברצוני לשאול:

1. האם ידועים למשרד הדתות הפרטים הנ"ל והאם הם נכונים?

2. האם ייבוא הבשר הלא-כשר נעשה כחוק, בידיעת משרד הדתות ובפיקוח הרבנות הראשית?

3. אם כן – מה בדעת המשרד לעשות בנדון?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. א. מחלקת הכשרות של הרבנות הראשית לישראל לא גילתה מעורבות של חברת "מאיר עזרא ובניו" בייבוא בשר לא כשר. אם יתגלה כי החברה מעורבת בייבוא בשר לא כשר, תישלל מהחברה תעודת הכשרות.

ב. פגמים בנוהלי הייבוא ובמדבקות של בשר שאינו כשר אינם בתחום טיפולה של הרבנות אלא בתחום טיפולו של משרד הבריאות. לטענת הרבנות, בנושא זה לא נעשה די כדי ליצור שינוי חזותי בין תוויות הבשר שאינו כשר לבין התוויות של הבשר הכשר המקובלות בארץ זה עשרות שנים.

2. ייבוא הבשר הלא-כשר אינו נעשה בפיקוח הרבנות הראשית. הייבוא אמור להתבצע על-פי רשיונות של משרד התעשייה והמסחר, ותחת פיקוח המכס, השירותים הווטרינריים ומשרד הבריאות.

3. לדעת הרבנות הראשית, כדי להתגבר על הקשיים שגורם ייבוא בשר או חלקי פנים טרפים, יש צורך במילוי התקנים הקיימים, ואף בהוספת תקנים, כדי לבצע את הפיקוח הנדרש.

גיור עולים

חבר הכנסת א' גור שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ו בטבת התשנ"ג (19 בינואר 1993):

בעיתון "כל הדרום" מיום שישי, ט"ו בטבת התשנ"ג, 8 בינואר 1993, פורסמה כתבה על תלאותיה של עולה חדשה תושבת קריית-גת המבקשת לעבור גיור ולהצטרף לעם היהודי מתוך הכרה פנימית מלאה.

מוכרים לי מקרים רבים של עולות חדשות לא-יהודיות הנשואות ליהודים, אשר רוצות לעבור גיור, והן מהססות לעשות זאת בשל הביורוקרטיה הקשה, העדר מסגרות, טרטורים רבים ולעתים גם השפלות שעליהן לעבור בדרך לגיור.

ברצוני לשאול:

1. מה הם הנהלים הקיימים במשרד הפנים, ברבנות הראשית, במועצות הדתיות ובבתי-הדין הרבניים לגבי הגיור וקבלת היהדות?
2. האם יש הנחיות ברורות ואחידות לכל המועצות הדתיות ו/או לרבנויות המקומיות בנושא הגיור?
3. האם יש מסגרות או מוסדות נוספים המלמדים ומכשירים את המבקשים להתגייר לקראת הגיור, ואם כן – מי הם?
4. מה הוא התקציב הכולל שעומד לרשות מטרה זו, והאם חל גידול כלשהו בתקציב זה ובכוח אדם שעוסק בנושא, למן תחילת העלייה?
5. מה הוא היקף מבקשי הגיור בכל הארץ, כמה כבר עברו, וכמה זמן אורך התהליך מתחילתו ועד סופו?
6. מה יעשה המשרד לענייני דתות כדי לפשט את ההליכים ככל האפשר?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הנהלים לקבלת מתגיירים בבתי-הדין הרבניים מוסדרים בתקנות הדין של בתי-הדין הרבניים. למיטב ידיעתי, אין נהלים שונים ברבנות הראשית לישראל. משרד הפנים והמועצות הדתיות אינם עוסקים בגיור ואינם קשורים לעניין זה.
2. כן.
3. יש מכונים המלמדים יהדות ומכשירים את הפונים אליהם להתגייר. המכונים הינם גופים עצמאיים ואינם קשורים באופן ישיר לבתי-הדין או לרבנות הראשית לישראל.
4. כיוון שהמכונים אינם קשורים ישירות לבתי-הדין ולרבנות הראשית, התקציב לכך לא גדל. לעומת זאת, הנהלת בתי-הדין הרבניים הקימה יחידה מיוחדת המטפלת בעולים החדשים מרוסיה, הן בבעיות של מעמד אישי והן בבעיות עגונות.
5. אין מידע מדויק על היקף הבקשות לגיור; בממוצע מדובר במאות בקשות לשנה. אין משך זמן קבוע לתהליך הגיור; הכול תלוי בידענותיו, ברצונו הכן של המתגייר ובהחלטת בית-הדין.

6. משרד הדתות עושה כל מאמץ להקל על העולים החדשים בעניינים המינהליים הקשורים בו.

בנושא הגיור עצמו – זהו דבר המסור לבתי-הדין עצמם, ואין משרד הדתות יכול להתערב בכך.

היתר לשאת אשה שנייה

חבר הכנסת א' זנדברג שאל את השר לענייני דתות ביום י' בתמוז התשנ"ג (29 ביוני 1993):

על-פי היתר 100 רבנים, מאפשר החוק לגבר יהודי לשאת שתי נשים, בלי שתהא זאת עבירה על חוקי מדינת ישראל.

ברצוני לשאול:

1. כמה היתרים מסוג זה ניתנו בשנתיים האחרונות?

2. באילו נסיבות ניתן היתר לשאת אשה שנייה על-ידי בית-דין רבני?

3. בכמה מבין המקרים שבהם הותר לשאת אשה שנייה על סמך היתר 100 רבנים בשנתיים האחרונות היה הנימוק המרכזי למתן ההיתר – עקרות האשה? בכמה היה הנימוק המרכזי היות האשה מורדת? בכמה היה הנימוק המרכזי שיגעון האשה? בכמה היה הנימוק המרכזי אחר, ומה הוא?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בכל שנה ניתנים בממוצע 10-13 היתרי נישואין.

2. היתר נישואין ניתן רק בנסיבות מיוחדות כגון: בריחת האשה לחוץ-לארץ והיעלמותה, או אם מקום הימצאה אינו ידוע; אם האשה חלתה במחלה – פיסית או נפשית – ואינה יכולה להירפא ממנה.

3. בשום מקרה לא ניתן היתר הנישואין בגלל עקרות האשה. היות האשה מורדת אינו מהווה לעולם נימוק מרכזי להיתר נישואין. בממוצע בשני מקרים בשנה הנימוק להיתר נישואין הוא מחלת נפש של האשה. בשאר המקרים היו הנימוקים כפי שמניתי לעיל בתשובה על שאלה מס' 2.

פעילות מיסיונרית

חבר הכנסת רע' כהן שאל את השר לענייני דתות ביום ד' בחשוון התשנ"ד (19 באוקטובר 1993):

בשכונה במרכז הארץ קיבלתי דף ובו ציטוטים מהתנ"ך ומהברית החדשה, המופץ על-ידי כת נוצרית ביפו, שמטרתה לגרום לשמד של יהודים (הדף מצורף).

ברצוני לשאול:

1. האם ידוע למשרד לענייני דתות על קבוצת מיסיונרים זו?

2. האם פעילות זו מנוגדת לחוקי המדינה?

3. האם ידוע למשרדך על היקפה של התופעה בכלל המדינה, מלבד פעילות זו במרכז הארץ?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אין למשרד הדתות מידע מיוחד על קבוצת מיסיונרים זו.

2. עד כמה שידוע לנו, אין הפעילות הזו, לצערי, כפי שהיא מתוארת על-ידי השואל, מנוגדת לחוקי המדינה.

3. קיימת פעילות מסוימת אך מתמידה בעלת אופי מיסיונרי כנגד האוכלוסייה הוותיקה ואוכלוסיית העולים במדינת ישראל. פעילות גופים שונים הנאבקים נגד התופעה היא הגורמת לצמצום יחסי של ממדיה.

בית-דין למעוכבות גט ולעגונות

חבר הכנסת א' פורז שאל את השר לענייני דתות ביום ד' בחשוון התשנ"ד (19 באוקטובר 1993):

בשנת 1989 פרסם משרד הדתות הודעות לעיתונות ולפיהן הוקם בית-דין מיוחד לטיפול בבעיית העגונות ומעוכבות הגט. הודעה דומה התפרסמה בחוברת "דת ומסורת בישראל" שהוצאה לאור בשיתוף משרד הדתות ביום 14 ביולי 1989.

אף שחלפו יותר מארבע שנים מאז הפרסומים הנ"ל, לא הוקם בית-דין מיוחד למעוכבות גט ולעגונות.

לאחרונה היו פרסומים כי בעקבות פגישת ועד העגונות ומסורבות הגט עם הרבנים הראשיים הוחלט להקים את בית-הדין לאלתר.

ברצוני לשאול:

1. האם בית-הדין הנ"ל כבר הוקם?

2. אם לא – מתי יוקם ויתחיל בעבודתו?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בית-הדין עדיין לא הוקם, כיוון שהיו בעיות חוקיות שמנעו הקמת בית-דין זה.

2. נמסר לי כי נשיא בית-הדין הגדול הנוכחי, הראשון לציון הרב הראשי לישראל הרב הגאון אליהו בקשי-דורון שליט"א, עושה מאמצים גדולים להקמת הרכב בית-הדין הנ"ל, והעניין נמצא בטיפול בין הרבנות הראשית ובין משרד האוצר.

יהודים משיחיים

חבר הכנסת י' בא-גד שאל את השר לענייני דתות ביום י"א בחשוון התשנ"ד (26 באוקטובר 1993):

בתאריך 12 באוקטובר 1993 חולקו על-ידי תייר נוצרי, ליד דיזנגוף-סנטר בתל-אביב, כרוזים של התנועה ליהודים משיחיים. הדבר קיבל ביטוי נוסף באותו יום בשעה 09:14 על-ידי השמעת שיר ברשת ב': JESUS CHRIST SUPERSTAR.

ברצוני לשאול:

1. האם ידוע למשרד לענייני דתות על פעילות מיסיונרית על-ידי תיירים?

2. מה בתוכניות המשרד לפעול למניעת מעשים אילו?

3. בעבר, בתשובה על שאלתא קודמת, הובטח על-ידי סגן השר פנחסי מעל הדוכן כי נושא המיסיונרים יטופל, אך למיטב ידיעתי לא נעשה דבר. מה תהיה הפעילות הפעם?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. קורה שגם תיירים מנסים לפעול בעת ביקורם בישראל פעילות בעלת אופי מיסיונרי, אך לפי ידיעתנו ניסיונות אלה אינם מרובים.

2. כידוע, הטיפול בתיירים אינו בתחום משרד הדתות. אך, לצערי, במצב החוקי הקיים אין אפשרות רבה לגורמים ממשלתיים לפעול ישירות נגד התופעה.

3. במצב הקיים הדרכים לפעולה נגד תופעות מיסיונריות הינן ציבוריות-חברתיות, על-ידי התארגנויות מקומיות נגד פעילות מקומית, כפי שנעשה מפעם לפעם, או פעולות מנע שונות הנעשות גם כיום במישורים שונים.

בית-העלמין העתיק בצפת

חבר הכנסת א' רביץ שאל את השר לענייני דתות ביום ב' בכסליו התשנ"ד (16 בנובמבר 1993):

פורסם שגשמים גרמו להרס ולסחף קברים ועצמות בבית-העלמין העתיק בצפת. לאחרונה אף פונו חביות לתמוך בחלק מההר, וקברים רבים בסכנת התמוטטות.

ברצוני לשאול:

1. האם נבדק המצב בבית-העלמין, ומה העלתה הבדיקה?

2. מה ייעשה כדי למנוע פגיעה בקברי קדמונים כנ"ל?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אומנם נבדק המצב בבית-העלמין העתיק בצפת. לפני שנים מספר נבנה מעל בית-העלמין בור שנועד לקלוט את השופכין של העיר העתיקה ולהעביר אותם לרשת הביוב העירונית, וזאת כדי להפסיק את מעבר השופכין בתחום בית-העלמין הנמצא בין שני הרים, כפי שהיה קיים במשך זמן רב לפני כן. לצערנו, המשאבות, למרות תיקונים רבים שבוצעו בהן, אינן עובדות בצורה תקינה, ולדעת מומחים אין גם אפשרות למנוע כליל פריצת מי שופכין לתוך בית-העלמין.

2. עתה מתכננת העירייה להניח צינור שיקלוט את השפכים בכל פעם שתהיה פריצה כזו. הצינור אמור להעביר אותם שפכים אל מחוץ לבית-העלמין; הוא יונח על האדמה ללא חפירה.

התוכנית קיבלה את אישור רבני צפת, ונקווה שזה יפתור את הבעיה וימנע המשך פגיעה בקברי הקדמונים.

מסגדים ובתי-קברות מוסלמיים

חבר הכנסת ע' דראושה שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ג בכסליו התשנ"ד (7 בדצמבר 1993):

בטירה קיימים ארבעה מסגדים ושלושה בתי-קברות אשר זקוקים לשיפוצים ולתיקונים כלליים. זה שנים, העירייה, בשיתוף עם המועצה הדתית המקומית, נושאת בתשלום עבור הוצאות האחזקה בלי כל סיוע חיצוני. משרד הדתות הקדיש בעבר תקציבים לאחזקת המסגדים מכספי הווקף האסלאמי, אבל סיוע זה כנראה הופסק.

ברצוני לשאול:

1. האם יסייע משרד הדתות לעיריית טירה ולעיריות אחרות באחזקת בתי-הקברות והמסגדים מכספי הווקף האסלאמי, כפי שהיה נהוג בעבר?

2. אם כן – באיזה סיוע מדובר?

3. מה הוא אחוז הגידול בהקצאת התקציבים האלה?

4. האם קיימות תוכניות לעבודות שיפוצים רציניות בבתי-קברות ובמסגדים מוסלמיים מעבר לאחזקה רגילה? אם כן – נא לפרט.

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-2. המשרד לענייני דתות סייע בשנת 1993 למועצות מקומיות ולעיריות שונות באחזקת מקומות קדושים בסך של 1.5 מיליון שקלים. לדברי מנהל המחלקה לענייני המוסלמים במשרד הדתות, לא קיבלה המחלקה בקשה לסיוע מעיריית טירה.

3. אחוז הגידול בהוצאת התקציבים למטרות הנ"ל הוא לכאורה גבוה אך למעשה אינו עונה על הצרכים האמיתיים, משום שהתקציב שהועמד בשנים קודמות למטרה זו היה מצומצם למדי.

4. הבעיה איננה בתוכניות השיפוצים, מאחר שהצרכים ידועים ומוכרים, כי אם במגבלות התקציב שאינן מאפשרות להתקדם לפתרון ממשי של הבעיה.

אופן העדכון של מחשב משרד הדתות

חבר הכנסת ש' הלפרט שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ג בכסליו התשנ"ד (7 בדצמבר 1993):

פנו אלי מנהלי ישיבות ומוסדות, שמקבלים בקביעות הקצבות ממשרד הדתות, בטענה על סרבול במערכת המחשוב של המשרד. מדובר בעדכון על-ידי משרד הפנים של כל בחור ישיבה, אזרח ישראלי או תושב חוץ, העוזב את הארץ, ושמו מוצא אוטומטית על-ידי מחשב משרד הדתות. לעומת זאת, בעת שובו אין דיווח על כך ממחשב משרד הפנים. כך יוצא שמנהלי מוסדות חייבים להוכיח שאכן הוא שב ארצה, אף שהפרטים ברורים במחשב משרד הפנים.

ברצוני לשאול:

1. האם הידיעה הנ"ל נכונה?

2. אם כן – מדוע משתמש משרד הדתות בעדכונים מביקורת הגבולות רק לגבי רישום של תושבים יוצאים מהארץ, ולא משתמש באותו עדכון כשהתלמיד שב ארצה?

3. מה ייעשה כדי לשכלל את עבודת המחשב ולפתור את הבעיה הנ"ל?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הידיעה שהובאה בשאלתה אינה נכונה.

2-3. משרדנו מבצע פעמים מספר בשנה הקבלה של קובץ תלמידי הישיבות במשרדנו מול הקובץ במרשם האוכלוסין וקובץ ביקורת הגבולות. כל מידע המועבר למוסדות על יציאת תלמידים לחוץ-לארץ מקורו במידע שהתקבל במשרדנו ממשרד הפנים.

ככלל, לא מוצא תלמיד מהמערכת על סמך המידע שהתקבל ממל"ם. במקרים שבהם מוצאים תלמידים מהמערכת, פעולה זו מבוצעת רק במקרה של אי-מסירת דיווח על שובו של התלמיד מחוץ-לארץ, או אי-תיקון הפרטים השגויים.

במשך כל תקופת הברור מתקצבים המוסדות בגין תלמידים אלו, וההתחשבות עם המוסדות מתבצעת רטרואקטיבית רק לגבי תלמידים שלא היתה כל התייחסות מהמוסד לממצאים שהועברו לגביהם ושהתקבלו, כאמור, ממשרד הפנים.

משרדנו מקבל ממל"ם כל המידע הרלבנטי על התלמידים, הכולל כניסות ויציאות לחוץ-לארץ וכן פרטים אישיים נדרשים, ויש התייחסות שווה לכל הנתונים.

ביצוע הקבלה של קובץ תלמידי הישיבות במשרדנו מול קובץ מרשם אוכלוסין וביקורת הגבולות הינו חלק מתהליכי הבקרה הנהוגים במשרדנו כלפי מספרי התלמידים המוגשים על-ידי הישיבות, שבגינם מתקצבים המוסדות.

הפקת סרט בבית-עלמין

חבר הכנסת י' לוי שאל את השר לענייני דתות ביום ל' בכסליו התשנ"ד (14 בדצמבר 1993):

ביום רביעי, ד' בכסליו התשנ"ד, בשעות אחר-הצהריים התבצעה הפקה של סרט בתוך בית-העלמין בחולון. צוות ההפקה כלל אנשי תפאורה, תאורנים, צלמים וכו'. נודע לי כי הם לא נהגו בכבוד הראוי לבית-הקברות.

ברצוני לשאול:

1. האם ידיעות אלו נכונות?

2. האם ניתן אישור להפקה זו, ועל-ידי מי?

3. מה הם הצעדים שמשרדו נוקט כדי לשמור על כבוד המקום במקרים מעין אלו?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הידיעות נכונות.

2. האישור ניתן על-ידי עובד חברה-קדישא, שיצא בינתיים לגמלאות.

3. החברה שהפיקה את הסרט חרגה מהתנאים שקיבלה על עצמה, והיא התנצלה על כך בפני חברה-קדישא.

משרד הדתות מפנה מחדש את תשומת לב חברות-קדישא לצורך בהקפדה יתירה מצד חברה-קדישא על מילוי הוראותיהן במקרים מעין אלו.

המכון המדעי הטכנולוגי להלכה

חבר הכנסת מ' שטרית שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ח בטבת התשנ"ד (11 בינואר 1994):

בפנייה שהגיע אלי מהמכון המדעי הטכנולוגי להלכה עולה, כי מאז חודש אפריל 1993 הוקפא תקציב אשר כבר אושר למכון לאותה שנה ולא הועבר אל המכון.

ברצוני לשאול:

1. האם הנתונים שבידי נכונים?

2. מדוע הוקפא תקציב שכבר אושר?

3. מה ייעשה כדי להעביר את התקציב ליעדו הן בשנה זו והן בשנים הבאות?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. הנתונים לא נכונים. לא אושר תקציב כזה בשנת 1993 וממילא לא הוקפא.

3. לצורך עמידה בקריטריונים מתאימים כנדרש בחוק יסודות התקציב, אוחדו שני סעיפים בתקציב לסעיף אחד, ועליהם יפורסם קריטריון שוויוני כנדרש בחוק. לאחר מכן יתוקצבו המכונים שיענו על הקריטריונים, על-פי חלקם המתבקש מן הקריטריונים והוראות החוק.

חילול בית-הקברות בהר-הזיתים

חבר הכנסת ח' פורת שאל את השר לענייני דתות ביום י"ג בשבט התשנ"ד (25 בינואר 1994):

לפי מידע שהגיע אלי, חלקות קבר בצפון-מערב הר-הזיתים מוזנחות בדרך לא ראויה ומחוללות. מדובר באזור הקברים הסמוכים לכפר-השילוח ואזור יד-אבשלום ובקבר יהושפט וזכריה. המקום אינו מגודר ורועים צאן באזור הקברים, המצבות לא מזהות וכדו'.

ברצוני לשאול:

1. האם אינפורמציה זו נכונה וידועה למשרד לענייני הדתות?

2. כיצד יטופל העניין?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הידיעות נכונות.

2. משרדנו דרש כבר פעמים מספר בעבר תקציב של 3 מיליוני ש"ח לגידור בית-העלמין בהר-הזיתים ולשיפוצו, ולאחרונה אף העלינו דרישה זו בוועדת הכספים של הכנסת, שם ביקשנו לראות בעניין זה פרויקט מיוחד.

יושב-ראש ועדת הכספים הביע נכונות לסייע, אך עד היום לא קיבלנו את התקציב הדרוש, ולמשרדנו אין האמצעים לממן עניין זה מתקציבו שלו.

שמירה בבתי-הדין הרבניים

חבר הכנסת ר' פנחסי שאל את השר לענייני דתות ביום י"ג בשבט התשנ"ד (25 בינואר 1994):

לאחרונה אירעו כמה מקרים שבהם פגעו אנשים, שהתדיינו בבתי-דין רבניים, בדיונים שפסקו את דינם. זאת נוכח חסר תקציבי למימון שומרים ושוטרים להגנת הדיונים בכל מקום.

ברצוני לשאול:

1. האם בכל בית-דין רבני יש שמירה המקבילה לשמירה בבתי-המשפט?

2. אם לא – מדוע, והאם תורה לעשות כן?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אין בבתי-הדין הרבניים שמירה קבועה. בחלק מבתי-הדין יש שוטרים מיוחדים ששכרם משולם על-ידי הנהלת בתי-הדין. בבתי-הדין בצפת, בטבריה, בנתניה וברחובות – אין שוטרים.

2. בעבר קוצצו התקנים לשוטרים שהיו בכל בתי-הדין, ומשרד הדתות ינסה לפעול לשינוי המצב, בתיאום עם אגף התקציבים באוצר.

הקצאת קרקע לקבורה חילונית

חברת הכנסת ע' מאור שאלה את השר לענייני דתות ביום כ' בשבט התשנ"ד (1 בפברואר 1994):

במאי 1992 הורה בג"ץ למדינה להקצות לעמותת "מנוחה נכונה" קרקע לקבורה ורשיון קבורה, בתוך פרק זמן סביר.

הדבר טרם בוצע.

ברצוני לשאול:

1. מה עשה משרדך ליישום פסיקת בג"ץ?

2. מדוע לא יוקצו לעמותה, ולעמותות דומות, חלקות קרקע ורשיונות קבורה בבתי-העלמין הקיימים?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. חלוקת קרקעות היא בידי מינהל מקרקעי ישראל ולא בידי משרד הדתות. עם זאת, משרד הדתות הודיע לעמותת "מנוחה נכונה" שהוא מוכן לתת קרקע לקבורה חילונית בבית-העלמין החדש המתוכנן בדרום-ירושלים. לפי לוח הזמנים הקיים, מדובר בתקופה של שנתיים.

כמו-כן הודיע המשרד לעמותה, שאם יהיה לה קרקע בכל מקום אחר בארץ לפתיחת בית-עלמין במועד מוקדם יותר, ייתן המשרד רשיון קבורה באופן מיידי.

2. כאמור בתשובה על שאלה מס' 1, הקרקעות נמצאות בידי מינהל מקרקעי ישראל.

מדיניות המשרד – לתת בשלב זה קרקע לקבורה בבית-עלמין אחד, ואם יתברר שיש ביקוש של הציבור, יינתנו רשיונות נוספים. אין היגיון לשבץ בארץ בתי-עלמין רבים חדשים, שאולי לא יהיה להם ביקוש.

אנו גם סבורים שיהיה זה בניגוד לשכל הישר להצמיד קבורה חילונית לקבורה דתית, ויש להקים בית-עלמין חילוני נפרד לגמרי, כדי לשמור על שלום הציבור.

המועצה הדתית בקריית-אתא

חבר הכנסת ש' הלפרט שאל את השר לענייני דתות ביום י"א באדר התשנ"ד (22 בפברואר 1994):

נמסר לי, ששירותי הדת בקריית-אתא אינם מתפקדים כראוי זה שנים. מלבד הסבל הרב של הציבור, מקבלים העובדים את המשכורות באיחור של חודשים רבים, דבר הגורם נזק לגמלאים, לאלמנות ועוד.

ברצוני לשאול:

1. האם הידיעות נכונות?

2. מה ייעשה כדי לייעל את שירותי המועצה הדתית?

3. האם נשקל למנות מועצה דתית קרואה כדי לפתור את הבעיה?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. כן.

2. פיזור המועצה ומינוי ועדה ממונה להפעלת שירותי הדת השוטפים באופן תקין וטיפול בהסדר פריסת חובות לזכאים שונים.

3. כן.

זיוף תעודות גיור

חבר הכנסת א' שפירא שאל את שר המשטרה ביום ט' בכסליו התשנ"ד (23 בנובמבר 1993):

פורסם כי בין יהודי רוסיה יש זייפנים של תעודות גיור ויהדות תמורת תשלום, לרבות הפצת שמות וטלפונים בעיתונים ברוסית.

ברצוני לשאול:

1. האם חקרה המשטרה נושא זה, ומה היו תוצאות החקירה?

2. מה עושה המשטרה כדי למנוע מרמה וזיוף בקנה מידה המוני כנ"ל?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. הנושא מוכר למשטרה ונמצא בשלבי טיפול שונים.

לא ניתן לפרט מעבר לכך עתה.

אני ממשיך לעקוב אחר הטיפול בנושא ואעדכן את חבר הכנסת.

שמירת כשרות במטבחי המשטרה

חבר הכנסת ח' דיין שאל את שר המשטרה ביום כ"א בטבת התשנ"ד (4 בינואר 1994):

הגיעו אלי פניות מספר משוטרים שומרי דת ומסורת הנמנעים מלאכול בחדרי אוכל של היחידות, מאחר שאין הקפדה בנושא הכשרות באותם מטבחים.

ברצוני לשאול:

1. האם ידוע למשטרה על כך?

2. מה יעשה משרדך כדי לתקן זאת?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. כל מצרכי המזון במשטרת ישראל נרכשים מידי צה"ל, המצוי בהשגחת הרבנות הצבאית הראשית.

במטבחי המשטרה קיים פיקוח על נושא הכשרות על-ידי נאמני כשרות, המוסמכים לאחר לימוד על-ידי רבנות המשטרה. כמו-כן יש ביקורת צמודה על-ידי רבני המשטרה.

במקרים של מסיבות או אירועים מיוחדים נרכשים לפעמים מצרכים גם מגורמים אחרים, אך רק תוך תיאום עם הרב הממונה במקום.

עם זאת, בימים אלו פניתי למפכ"ל המשטרה ולנציב שירות בתי-הסוהר להביא את הנושא לתשומת לב הפיקוד הבכיר, על מנת שיוצאו הוראות לשוב ולרענן את הפקודות בעניין שמירת הכשרות ולהתריע כי יערכו בדיקות פתע תקופתיות, וכי אחראי מטבח, שהבדיקה במטבח תעלה כי לא נשמרו ההוראות, יידרש ליתן את הדין במישור המשמעותי.

אי-מילוי פקודה לשמירת דיני הכשרות דינה כדין אי-מילוי כל פקודה אחרת, והיא מהווה עבירה משמעותית.

אם יש בידי חבר הכנסת תלונות מפורטות, אבקשך להעבירן ללשכתי והן ייבדקו ויטופלו כנדרש.

שירות שוטרים הנחשדים בפלילים

חבר הכנסת מ' איתן שאל את שר המשטרה ביום כ"ח בטבת התשנ"ד (11 בינואר 1994):

בלשכתי התקבל מידע, ולפיו ממשיכים שוטרים שהוגשו נגדם כתבי אישום בגין עבירות שונות, ובהן עבירות אלימות ותקיפה, לשרת באופן פעיל במשטרה.

ברצוני לשאול:

1. האם ידוע למשטרה על כך?

2. מה הוא מספר השוטרים שהוגש נגדם כתב אישום פלילי והם עדיין משרתים במשטרת ישראל?

3. האם תשעה המשטרה, עד גמר המשפט, כל שוטר שהוגש נגדו כתב אישום? אם לא – מדוע?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1, 3. ההליך של נקיטת צעד מינהלי אינו הליך אוטומטי.

על-פי החוק ופקודות המשטרה, נקיטת צעד של פיטורין או השעיה, כמו גם נקיטת צעד מינהלי חמור פחות, מצריכה שיקול דעת בהתאם לקריטריונים שנקבעו. הפעלת שיקול הדעת נעשית תוך שקילת כל הגורמים הרלבנטיים ומציאת האיזון ביניהם.

בכל מקרה שבו מעורב איש משטרה בעבירה נשקל נושא נקיטת הצעדים המינהליים נגדו בכל שלב, החל מתחילת החקירה ועד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

בעקבות דוח מבקר המשטרה בנושא אלימות שוטרים, מיניתי ועדה ציבורית בראשותו של פרופסור מרדכי קרמניצר. הוועדה עומדת לסיים עבודתה בזמן הקרוב.

הוועדה בחנה את נוהלי המשטרה בנושאי חקירה, שפיטה וענישה של שוטרים שהואשמו בפלילים, והציעה המלצותיה.

2. 34 שוטרים.

מימון שירותי שמירה פרטיים במזרח-ירושלים

חבר הכנסת ח' אורון שאל את שר המשטרה ביום י"ג בשבט התשנ"ד (25 בינואר 1994):

נודע לי, כי עד היום מבוצעת אבטחת מבנים של תושבים יהודים במזרח-ירושלים על-ידי חברת השמירה "מודיעין אזרחי" ולא על-ידי משטרת ישראל. בסוף שנת התקציב 1993 הועברו על-ידי ועדת הכספים כ-2 מיליוני שקל למטרה זו למשרד הבינוי והשיכון. בשנת התקציב 1994 הועבר סכום של כ-6 מיליוני שקל ממשרד הבינוי לבסיס התקציב של משרד המשטרה. אף ששנת התקציב בעיצומה – עדיין השמירה מבוצעת על-ידי גורם פרטי.

ברצוני לשאול:

1. האם הדברים נכונים?

2. מה הוא ההיגיון ועל סמך איזה בסיס חוקי מימן משרד הבינוי והשיכון בעבר שמירה במזרח-ירושלים?

3. מה מונע מהמשטרה לבצע את השמירה הנ"ל?

4. מאיזה סעיף תקציבי ממומנים שירותי "מודיעין אזרחי"?

5. מה הם הקריטריונים למימון שירותי שמירה פרטיים ליישובים?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. במסגרת הכנסת תקציב 1994 העביר משרד האוצר, על-פי בקשת משרד השיכון, 6 מיליוני ש"ח למשרד המשטרה, כדי שהמשטרה תיקח על עצמה את השמירה.

משרד המשטרה הודיע למשרד האוצר ולמשרד השיכון כי לא יקבל על עצמו את המשימה וביקש כי התקציב ילקח חזרה.

2. יש להפנות את השאלה למשרד השיכון.

3. משטרת ישראל אינה גוף אבטחה או חברת שמירה, הבאה לאבטח מתקנים וארגונים במקום הגורמים המעוניינים.

משטרת ישראל אחראית להנחיה מקצועית ולסידורי ביטחון של גופים, ארגונים ומתקנים.

למרות האמור תמשיך המשטרה לספק אבטחה מרחבית לאזור כולו.

על משרד השיכון לשקול העברת משימת אבטחת הבתים לעיריית ירושלים או לעמותה של המתיישבים עצמם.

4. יש להפנות את השאלה למשרד השיכון ולמשרד האוצר.

5. הנושא אינו נמצא באחריות משטרת ישראל.

אספקת מדים למשטרת ישראל

חבר הכנסת פ' בדש שאל את שר המשטרה ביום י"ג בשבט התשנ"ד (25 בינואר 1994):

בתאריך 10 בינואר 1994 פורסם במוסף "ממון" של "ידיעות אחרונות", כי משטרת ישראל פרסמה מכרז לאספקת מדים למשטרת ישראל, הפתוח גם לחברות בין-לאומיות.

ברצוני לשאול:

1. האם זה נכון?

2. מדוע אין המשטרה נותנת במכרז עדיפות לתוצרת הארץ?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. התשובה שלילית.

חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992, מאפשר גם לחברות בין-לאומיות לגשת למכרזים.

2. במכרז ניתנת עדיפות לתוצרת הארץ, וזאת על-פי תקנות כספיות ומשק של החשב הכללי במשרד האוצר ועל-פי נוהלי רשות הפיתוח של משרד התעשייה והמסחר בדבר רכישת גומלין בארץ במקביל לרכישות מחוץ-לארץ.

טיפול המשטרה בסחר בסמים

חבר הכנסת א' ויינשטיין שאל את שר המשטרה ביום כ"ז בשבט התשנ"ד (8 בפברואר 1994):

בעיית הסמים היא אחת הבעיות החמורות בארץ, והנגע פושה גם בקרב בני נוער רבים. נשיא המדינה עצמו, בהכירו את חומרת הבעיה, סירב לתת חנינה לסוחרים סמים.

בעיתון "קול חיפה" מ-21 בינואר 1994 פורסמו פרטים רבים וכתובותיהן המלאות של חמש תחנות לממכר סמים קשים בחיפה. עד היום – כדברי העיתון – לא סגרה המשטרה אף אחת מהתחנות הללו, אם כי כתובותיהן ידועות לה, והסוחרים מבצעים את סחר הסמים בגלוי ולעיני כול.

ברצוני לשאול:

מדוע לא ניתנת הוראה מיידית למשטרה לסגור את התחנות הללו?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

הכתובות שצינו בכתבה ידועות למשטרת מרחב חיפה ומטופלות בראייה המערכתית.

תוצאות הטיפול יבואו לידי ביטוי בטווח הארוך.

גביית דמי חסות מתלמידים

חבר הכנסת א' דיין שאל את שר המשטרה ביום כ"ז בשבט התשנ"ד (8 בפברואר 1994):

בירושלים נעצרו שבעה נערים בחשד שסחטו מאות שקלים מתלמידי כיתות ז' וח' באחד מבתי-הספר בעיר. ברחובות נעצרו שלושה תיכוניםיטים החשודים שהקימו חברת שמירה לגביית דמי חסות.

ברצוני לשאול:

1. האם נכונות הידיעות האמורות?

2. מה ייעשה כדי למנוע תופעות סחיטה ואלימות בבתי-ספר?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בירושלים היו תלונות מספר בגין סחיטה באיומים, תקיפה וגנבה בבית-ספר. התלונות נחקרו והתיקים הועברו לתביעה עם המלצה להעמיד את החשודים לדין.

בעיר רחובות עוכבו לחקירה במשטרה שלושה נערים, שנחשדו בסחיטה ובאיומים. נתפס כרטיס ביקור אחד מתוך שני כרטיסים שהודפסו. הנערים סיפרו בחקירתם, שהדבר נעשה כמעשה קונדס. נחקרו התלמידים שעל-פי התלונה אוימו, והתברר שהפחד שלהם היה סובייקטיבי. כמו-כן לא נמצא תלמיד ששילם או קיבל כסף, וכמו כן אף אחד לא הוכה או הכה בעקבות קבלה או אי-קבלת כסף.

2. על מנת לטפל בתופעה פועלת משטרת ישראל בשני מישורים: האופרטיבי-המבצעי והמניעתי.

משטרת ישראל מטפלת בכל תלונה או מידע בנושא, מקיימת קשר עם גורמי הנוער והחינוך השונים, לרבות מנהלי בתי-הספר, מבצעת פקחות נוער, ומלווה זאת במתן הרצאות בנושא בתי-הספר.

אלימות ב"עמק האלכוהול"

חבר הכנסת א' דיין שאל את שר המשטרה ביום כ"ז בשבט התשנ"ד (8 בפברואר 1994):

כ-60 מועדונים ופאבים פועלים, מרביתם ללא רשיון, באזור התעשייה במפרץ חיפה. כמעט מדי שבת פורצות ב"עמק" תגרות אלימות בין צעירים, שחלקם מסוממים או שיכורים.

ברצוני לשאול:

1. האם נכונות הידיעות האמורות?

2. מה ייעשה כדי לצמצם את בעיית האלימות ב"עמק האלכוהול"?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. באזור תחנת משטרת זבולון פועלים כ-44 מועדונים ופאבים, מתוכם 33 ב"עמק האלכוהול".

המועדונים והפאבים פועלים ללא רשיון.

במהלך שנת 1993 אירעו ב"עמק האלכוהול" האירועים הבאים: מקרה אחד של הריגה, מקרים מספר של דקירות, פציעה חמורה אחת, שמונה קטטות, שלושה אירועים של הפרת הסדר הציבורי.

2. המשטרה ערוכה לטפל בנושא מדי סוף שבוע, ופועלת לשמירה על הסדר הציבורי במקומות שבהם קיים ריכוז בני נוער.

כוחות המשטרה המוקצים לטיפול בנושא כוללים צוותים של סיור מלשכת התנועה, למניעת קטטות ולבדיקת נהגים החשודים בנהיגה בשיכרות.

כמו-כן מופעלות יחידות בילוש, סמים ונוער, וכן מוקצים גם צוותי רישוי, שייעודם לבדוק ולאכוף את נושא הרישוי, כגון: מניעת מכירת משקאות משכרים לקטינים, מכירת משקאות בבקבוקי זכוכית, גלאי מתכות לגילוי סכינים ומכשירים חדים.

המשטרה פועלת לסגירת כל מועדון או פאב שבו מתגלה פעילות עבריינית, מכירת משקאות משכרים לקטינים, קטטות ובעיות בטיחות.

במהלך שנת 1993 הוצאו 32 צווי סגירה מינהליים. גם בשנת 1994 הוצאו צוים מינהליים כנגד כמה פאבים.

העברת מידע מצה"ל למכון הרפואי לבטיחות בדרכים

חבר הכנסת ד' צוקר שאל את שר הבריאות ביום כ"א בטבת התשנ"ד (4 בינואר 1994):

צה"ל נוהג להעביר למכון הרפואי לבטיחות בדרכים במשרד הבריאות מידע על שינוי שחל בפרופיל הצבאי של חיילים ואנשי מילואים – במסגרת חוק הגנת הפרטיות. ידוע לי שחלק מן המידע המועבר איננו רלבנטי בהכרח לעניין הכושר הרפואי לנהיגה.

ברצוני לשאול:

1. האם קיבלה העברת החומר מצה"ל למכון הרפואי לבטיחות בדרכים את אישור הוועדה להגנת הפרטיות, ומתי?

2. האם כל שינוי מכל סיבה שהיא בפרופיל הרפואי מדווח למכון?

3. האם ייתכן שחלק מן הסיבות לשינויים בפרופיל אינן צריכות להיות מדווחות, מטעמים של צנעת הפרט?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. מנהל המכון הרפואי לבטיחות בדרכים הינו הרופא המוסמך של משרד התחבורה – אגף הרישוי, לביצוע רצף בדיקות רפואיות ופסיכולוגיות.

ייעודו של המכון מעוגן בפקודת התעבורה סעיף 12ב: "דיווח על מחלות מסוימות של נוהגי רכב".

במסגרת זה מתקבל דיווח גם ממפקדת קצין רפואה ראשי, באמצעות ענף מיון רפואי, הגוף הרפואי המטפל באוכלוסייה זו בעת השירות הצבאי.

המכון הרפואי לבטיחות בדרכים מפוקח ומבוקר על-ידי רשם מאגרי המידע במשרד המשפטים, והדיווח מתבצע ישירות מרופא אל רופא אשר חתום אישית במכון על כתב סודיות רפואית והגנת הפרטיות.

2. הדיווח המתקבל מצה"ל ממוקד לסעיפי ליקוי רלבנטיים לנהיגה, המתואמים ומעודכנים מעת לעת בין המכון הרפואי לבטיחות בדרכים לבין ראש ענף מיון רפואי במפקדת קצין רפואה ראשי.

3. לא. הדיווח מתייחס למצב הרפואי אך ורק כאשר במצב בריאותו של הנהג יש משום סיכון לעצמו או לציבור.

השתלבות רופאים עולים בעבודה

חבר הכנסת ר' נחמן שאל את שר הבריאות ביום י"ד בטבת התשנ"ד (28 בדצמבר 1993):

במכתב שקיבלתי מציינים רופאים עולים בעלי ותק במקצוע של 20 שנים, כי לאחר שעברו הסתכלות על-פי חוק חייבו אותם לעבור גם מבחן בפני רופאים אחרים.

ברצוני לשאול:

1. מה היא הסיבה למתכונת מבחנים זו?

2. האם קיים נוהל מפורט בעניין? מה הוא?

3. מה על הפונים לעשות?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הרשיון הישראלי ניתן לרופא ולא למומחה. לפיכך נבנתה מערכת הערכה קלינית – ולא בחינה – בסיסית, שבה מתבקש הרופא שגמר הסתכלות, וסביר להניח כי הוא עשה אותה במחלקה העובדת בתחום התמחותו בחוץ-לארץ, וקיבל חוות דעת חיובית, להתייחס לכמה מצבים קליניים בסיסיים אשר כל רופא קליני צריך לדעת להתמודד אתם באשר הוא רופא.

2. על-פי תיקון פקודת הרופאים מאוקטובר 1992, הורד הוותק הדרוש מרופא קליני לשם קבלת פטור מבחינת רישוי מ-20 שנה ל-14 שנה.

התקנות החדשות כללו, לצד קיצור התקופה, הסתכלות של חצי שנה במוסד מוכר, ולאחר קבלת חוות דעת חיובית מאת מנהל המחלקה במוסד, יקבל הערכה חיובית של כושר קליני.

3. גיליונות ההמלצה של הרופאים שעברו את ההסתכלות נמצאים במחלקה למקצועות רפואיים במשרד הבריאות. מי שסיים את ההסתכלות בהצלחה יוזמן להערכה קלינית.

עיכוב החקירה של מות תינוקת

חבר הכנסת ג' שגב שאל את שר הבריאות ביום ו' בשבט התשנ"ד (18 בינואר 1994):

מן העיתונות נודע לי, כי ועדה רפואית של משרד הבריאות משהה קרוב לשנה השלמתה של חקירה פלילית הבודקת נסיבות מותה של תינוקת בת שבועיים. על-פי החשד, מותה של התינוקת נגרם בשל התעללות בני משפחתה.

ברצוני לשאול:

1. האם ידוע למשרד הבריאות על כך?

2. מתי מונתה הוועדה הרפואית לטפל בנושא, ומדוע לא סיימה את בדיקתה עד כה?

3. מדוע לא דיווח בית-החולים למשטרה על המקרה, כפי שמחייב החוק?

4. מתי מתעתדת הוועדה לסיים בדיקתה בנושא?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. האירוע מוכר למשרד הבריאות והובא לידיעתנו באמצעות משטרת ישראל.

2. בדיקת האירוע כמקובל בוצעה בשלב ראשון על-ידי הנהלת בית-החולים. בירור זה כלל איסוף חומר רפואי משני בתי-חולים, חומר משטרת ודוח נתיחת גווייה. הבירור של בית-החולים הסתיים ביום 13 בינואר 1994.

לאור מסקנות שעלו בבדיקת בית-החולים, החליט נציב קבילות של משרד הבריאות למנות ועדה לבדיקת הטיפול בתינוקת המנוחה.

3. במסגרת ועדת הבדיקה ייבדקו צדדים שונים של הטיפול במנוחה, לרבות חובת ההודעה למשטרה.

4. בהתאם לכתב מינוי הוועדה, הוועדה אמורה לסיים עבודתה עד ליום 10 באפריל 1994.

מצב התברואה בבתי-ספר בקריות

חבר הכנסת ח' דיין שאל את שר הבריאות ביום י"ג בשבט התשנ"ד (25 בינואר 1994):

בעיתון "ערי המפרץ" מתאריך 31 בדצמבר 1993 התפרסם תחקיר על חדרי שירותים בבתי-ספר בקריות. מן הבדיקות עולות תוצאות מחרידות. בין היתר, הובלטו צחנה משועת, חוסר בציוד היגייני, נזילות מים וביצוע עבודות ניקיון אחת ליום.

לדעת מומחים, מצב זה עלול לגרום למחלות מידבקות.

ברצוני לשאול:

1. אילו צעדים נוקט משרד הבריאות נגד מוסדות ציבוריים במקרים אלו?

2. האם יש תקנות בסיסיות מטעם משרד לבתי-ספר?

3. מה ייעשה לתיקון מצב זה?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. כאשר פקחי לשכות הבריאות של משרד הבריאות מגלים ליקויים, נוקטות לשכות הבריאות אמצעי אזהרה והסברה למנהלי מוסדות החינוך.

אם הליקוי מסוכן לבריאות, ממליץ רופא המחוז או הנפה על סגירת בתי-הספר, לרבות הודעה מתאימה להורים ולאמצעי התקשורת, כפי שקרה בכמה מקומות בארץ בתחילת שנת הלימודים.

2. למשרד הבריאות אין תקנות בנושא. האחראי על-פי חוק למצב התברואה בבית-הספר הוא מנהל בית-הספר והבעלים של בית-הספר. משרד הבריאות מפקח על מצב התברואה בבתי-הספר היסודיים שעובדיהם עובדי מדינה, בתוקף סמכותו לפי פקודת החינוך [נוסח חדש], התשל"ח-1978; ובבתי-הספר האחרים בתוקף סמכותו לפי חוק הפיקוח על בתי-הספר, התשכ"ט-1969 – חוקים אלה הינם באחריות שר החינוך.

עם זאת, הפיקוח בפועל המבוצע על-ידי משרד הבריאות הינו בהתאם לנהלים הקיימים לנושא זה במשרד הבריאות.

3. משרד הבריאות פועל באופן רצוף בביצוע ביקורת יזומה וקבועה בבתי-ספר, וכאשר מתגלים ליקויים, נוקט משרד הבריאות את האמצעים הדרושים לתיקונם, ובמידת הצורך ממליץ אף על סגירת בית-הספר.

עם זאת, על-פי עמדת משרד הבריאות, תקנות וחוקים אינם הפתרון הבלעדי לבעיה ויש צורך בחינוך התלמידים בנושא, וכן במעורבות ההורים בדרישה לשמור על מצב תברואה הולם במוסדות שבהם מתחנכים ילדיהם.

התמכרות לטיפות אף

חבר הכנסת ד' מנע שאל את שר הבריאות ביום כ' בשבט התשנ"ד (1 בפברואר 1994):

בעיתונות נמסר, כי טיפות אף "אפדרין" הניתנות לבני נוער, נחשבות לסם לכל דבר ועלולות לגרום להתמכרות. לפיכך, יש לאסור שימוש בהן ללא מרשם רופא.

ברצוני לשאול:

1. האם ידוע למשרדך על הסכנה הכרוכה בשימוש בטיפות "אפדרין" הניתנות לרכישה לכל דורש?

2. מה ייעשה לגבי הפצת הטיפות הנ"ל שהן בגדר סם?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. למשרד הבריאות לא ידוע על סכנה בשימוש בטיפות אף "אפדרין" במינון מקובל של 0.5%–2%. ה"אפדרין" הינו חומר המקובל כמרכיב במינונים נמוכים לטיפול עצמי במקרי הצטננות בעולם כולו, כתכשירים הפטורים מרשם רופא.

2. לפי פקודת הסמים המסוכנים, טיפות אף "אפדרין" אינן סם מסוכן. בגלל מקרים בודדים של שימוש לרעה בתרופה אין צורך להכניסה לפקודת הסמים המסוכנים וחובת מרשם רופא.

קרו להשלמת התמחות של עולים

חבר הכנסת א' גור שאל את שר הבריאות ביום כ' בשבט התשנ"ד (1 בפברואר 1994):

מאות רופאים עולים אשר קיבלו רישיון לעסוק ברפואה ופנו למשרד הבריאות לקבלת סיוע כספי להשלמת התמחותם, נענו בשלילה מחוסר תקציב.

ברצוני לשאול:

1. מה הוא תקציב הקרו להשלמת ההתמחות לשנת 1994, וכמה רופאים ייהנו מכך?

2. מה ייעשה עם רופאים נוספים, שהקרו לא תוכל לסייע להם בשל חוסר תקציב?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. התקציב להשלמת התמחות של רופאים עולים לשנת 1994 עומד על סך 11,989,000 ש"ח. מתקציב זה ייהנו השנה כ-500 רופאים עולים.

2. העסקת עולים הינה באחריות המשרד לקליטת עלייה, ולפיכך יש להפנות שאלה זו לשר לקליטת העלייה.

בחינות הסמכה לרופאי שיניים מחוץ-לארץ

חבר הכנסת מ' שטרית שאל את שר הבריאות ביום ד' באדר התשנ"ד (15 בפברואר 1994):

הגיעו אלי תלונות של רופאי שיניים מצרפת, ולפיהן הם מחויבים לעבור בחינות טרם קבלת האישור לעסוק ברפואת שיניים בארץ.

נדוע לי, כי מתוך 26 רופאי שיניים מצרפת שניגשו לבחינה בשנה האחרונה, עברו אותה רק שלושה.

ברצוני לשאול:

1. מדוע נאלצים רופאי שיניים מארצות מערב-אירופה, הידועות ברמה גבוהה של רפואת שיניים, לגשת לבחינות הסמכה?

2. מדוע אין כל התחשבות בשנות ותק וניסיון?

3. מדוע על הרופאים לעלות תחילה ארצה כדי להשתתף במכינה, ללא ביטחון ביכולתם להישאר ולפרנס את משפחותיהם?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. מטרת הבחינות הנערכות הינה לדאוג לרמה גבוהה ואחידה של רפואת שיניים לאזרחי ישראל, בלא קשר לארץ המוצא שבה סיים המועמד את לימודיו. לפיכך, בחינות הרישוי אחידות לכולם.

2. כאמור, מטרת הבחינה לבדוק שהמועמד הינו בעל הידע וההכשרה למתן טיפול ברמה גבוהה. את ההכשרה והמיומנות חשוב לבדוק גם אצל מי שסיים את לימודיו לפני הרבה שנים.

3. אין כל חובה על המועמד לבחינה לעלות ארצה כדי להיבחן. נבחנים גם תיירים, בתנאי שפתחו תיק עלייה, כפי שרבים אכן עשו, והנבחן יכול להתכונן לבחינה גם בארצו.

עם זאת, מי שמעוניין להשתתף בקורס מכינה שנערך בישראל ומבקש שמשדד הקליטה יממן זאת, מטבע הדברים חייב לעלות לשם כך לארץ.

שירות לקוי של מגן-דוד-אדום

חבר הכנסת רע' כהן שאל את שר הבריאות ביום כ' בשבט התשנ"ד (1 בפברואר 1994):

בתאריך 1 בינואר 1994, בשעה 23:15, נקרא בדחיפות צוות מגן-דוד-אדום לעזור לגברת ר"ז, זיכרונה לברכה (שמה המלא מופיע במקור), מנווה-מונוסון, שלקתה בהתקף אסטמה. הניידת הגיעה רק ב-23:40, ונותר לצוות לקבוע את מותה.

באזור צפוף אוכלוסין זה יש ניידת אחת בלבד, בקיראון.

ברצוני לשאול:

1. האם הפרטים נכונים?

2. האם קיימת באזורים נוספים מצוקת שירות של מגן-דוד-אדום?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הפרטים אינם מדויקים.

הקריאה הגיעה לתחנת מגן-דוד-אדום בשעה 23:19, ולא כפי שצוין – ב-23:15. האמבולנס בתחנת מגן-דוד-אדום בקיראון היה בפינוי אחר, ולפיכך נשלח אמבולנס מתחנת מגן-דוד-אדום פתח-תקווה, אשר הגיע בשעה 23:35. ניידת טיפול נמרץ של מגן-דוד-אדום הגיעה למקום כעבור דקה נוספת.

2. באופן עקרוני, לא קיימת מצוקת שירות של מגן-דוד-אדום. עם זאת, בהחלט ייתכנו מצבים, כאשר באותה עת יהיה מספר קריאות שיעלה על מספר האמבולנסים הקיים באותו אזור, דבר שיצריך גיבוי של אמבולנס מתחנת מגן-דוד-אדום קרובה אחרת.

אי-מימוש תרומה להקמת תחנת מגן-דוד-אדום בנתיבות

חבר הכנסת פ' בדש שאל את שר הבריאות ביום כ"ז בשבט התשנ"ד (8 בפברואר 1994):

בשנים 1987-1993 תרמה קהילה בחוץ-לארץ מיליון דולר להקמת תחנת מגן-דוד-אדום חדשה בנתיבות.

עד היום לא הוקמה תחנת מגן-דוד-אדום חדשה בנתיבות.

ברצוני לשאול:

1. מדוע לא הועבר הכסף לייעודו?
2. מי החליט על עיכוב הכסף?
3. באיזו קרן מחזיק מגן-דוד-אדום את הכסף?
4. האם נכון שחלק מהכסף הועבר להקמת מגן-דוד-אדום בפתח-תקווה?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

להלן תשובתנו, כפי שנמסרה על-ידי מנכ"ל מגן-דוד-אדום:

1. התרומה הנזכרת בשאלתה לא נתרמה למטרה ספציפית כלשהי, ביוזמת התורם. גיוס הכספים נעשה על-ידי מגן-דוד-אדום למכלול נושאים.
- 2-3. לאור האמור לעיל, אין כל עיכוב בהעברת כספים כלשהם.
4. לאור תוכנית ההבראה וסגירת מוקד הקשר בנתיבות, כמו גם מוקדים רבים של מגן-דוד-אדום ברחבי הארץ, החליט מגן-דוד-אדום לייעד את כספי התרומות שנתרמו לו לסניפים במקומות שהם, על-פי המצב הקיים, ההכרחיים ביותר.

בדיקות לגילוי איידס בקטינים

חבר הכנסת י' שפי שאל את שר הבריאות ביום כ"ז בשבט התשנ"ד (8 בפברואר 1994):

בעיתון "מעריב" מיום שני, 24 בינואר 1994, פורסמה כתבה שעניינה סירוב לבצע בדיקת איידס לקטין בלי שהוריו חתמו על טופס הבדיקה. לדברי הקטין, הוא חושש כי נדבק באיידס כתוצאה מאונס שעבר. עקב נסיבות משפחתיות, ביקש הנער שלא לערב את הוריו.

ברצוני לשאול:

1. האם הפרסום נכון?

2. מה היא סיבת הסירוב של שירותי הבריאות לבצע בדיקת איידס לקטינים ללא אישור הוריהם?

3. האם שוקל המשרד להציע שינוי בחוק העוסק בצורך באישור הורים או אפוטרופוס לטיפול רפואי בקטין?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הפרסום נכון.

2. הסיבה נעוצה בכך שההורים הם האפוטרופסים על הקטינים, ועל-פי המצב הקיים, הם המבטחים הרפואיים של הנער עד גיל 18 והם האחראים למצב בריאותו גם כלפי המחוקק. לפיכך, משרד הבריאות מנוע מלבצע בדיקות בקטינים ללא אישור ההורים.

3. מדובר בשאלה ערכית של זכות הפרט לבריאותו גם אם הינו קטין, לעומת חובת ההורים לטפל ולדאוג לנער, בתוקף היותם האפוטרופוסים שלו על-פי חוק.

עם זאת, גם אם ניתן היה לקטינים לבצע בדיקה ללא ידיעת הוריהם, מתעוררת השאלה מה ייעשה במקרה שבו התשובה על הבדיקה הינה חיובית והנער הקטין הינו נשא או חולה איידס. לדעת משרד הבריאות, לא ניתן להסתיר מידע חיוני זה מהורי הקטין.

לפיכך, משרד הבריאות בודק בימים אלה האם ניתן לשנות את המצב הקיים וכיצד.

בדיקות רפואיות לעולים בחצרות-יסף

חבר הכנסת ח' דיין שאל את שר הבריאות ביום ד' באדר התשנ"ד (15 בפברואר 1994):

בתאריך 17 בינואר 1994, בשעה 19:00, שודרה כתבה ברדיו ולפיה באתר הקרוונים בחצרות-יסף עורך רופא בדיקות לדיירי האתר, עולים מאתיופיה, על-פי מראית העין, ואינו עורך בדיקות למתן מרשם תרופות.

ברצוני לשאול:

1. האם הידיעה נכונה?

2. מה ייעשה בנדון?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בבדיקה שערכנו עם הנהלת קופת-חולים "לאומית", המעסיקה את הרופא, נמסר כי הידיעה אינה נכונה.

עם זאת, הנהלת הקופה החליטה להעביר את הרופא לעבוד בסניף אחר, עד לקבלת החלטה סופית בנדון.

השפעות "החיסון המרובע" הניתן לתינוקות

חבר הכנסת ד' צוקר שאל את שר הבריאות ביום י"א באדר התשנ"ד (22 בפברואר 1994):

בניגוד למקובל בעבר, הונהגה לאחרונה זריקה אחת שמקבל התינוק במקום מה שהיה ידוע בשם "הזריקה המשולשת". תלונות של אמהות מגלות שזריקה זו גורמת תופעות לוואי של שיתוק חלקי ברגליו של התינוק למשך שלושה ימים.

ברצוני לשאול:

1. האם הנתונים הללו ידועים למשרד הבריאות, והאם יש בהם אמת?

2. מה הוא היקף התופעה?

3. מה הן הסיבות לתופעה זו?

4. כיצד ניתן למנוע תופעה זו, ומה יעשה המשרד לשם כך?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בשנת 1993 הוחל במתן "חיסון מרובע" בדקירה אחת, המכיל גם את "החיסון המשולש", וזאת במטרה לחסוך מהתינוק שתי זריקות, שניתנו עד אז. מהתינוק המקבל שלוש פעמים זריקה זו בשנת חייו הראשונה, נחסכו שלוש זריקות נוספות עקב כך.

נתונים על תופעות לוואי מדווחים למחלקה לאפידמיולוגיה של משרד הבריאות.

2. מאז הנהגת ה"חיסון המרובע" שיעור תופעות הלוואי הינו 0.003, כאשר תופעות לוואי אלו הינן זמניות ללא השפעות לטווח הארוך.

3. מבדיקת המקרים עולה, כי הסיבה העיקרית לבעיה הינה המחט הקצרה שבאמצעותה סופק החיסון, שאליה לא היו האחיות רגילות.

4. על מנת להקטין את היקף תופעות הלוואי, ניתנה הוראה לאחיות להזריק את החיסון עמוק ככל האפשר לשריר התינוק. כתוצאה מכך ירד בשבועות האחרונים שיעור תופעות הלוואי באופן משמעותי.

נוסף על כך, הוחלט להזמין בעתיד את החיסונים מיצרן אחר.

מחירי הקמח והלחם

חברת הכנסת ע' מאור שאלה את שר התעשייה והמסחר ביום כ' בשבט התשנ"ד (1 בפברואר 1994):

באמצע חודש ינואר הועלה מחיר הקמח ב-7% ומחיר הלחם הועלה ב-3.7%. העלאות מחירים אלו פוגעות בעיקר בשכבות החלשות.

ברצוני לשאול:

1. כיצד מתיישבת מציאות זו עם בעיית העוני החריפה בישראל?

2. מה יעשה כדי להחזיר את מדיניות הסבסוד המסיבי למוצרים הבסיסיים?

תשובת סגנית שר התעשייה והמסחר מ' לובלסקי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

במשך שנת 1993 עלה מחיר הלחם ב-5.5% בעוד מדד המחירים לצרכן עלה באותה תקופה ב-11.2%. פירוש הדבר, שחלה הוזלה יחסית במחיר הלחם. עם זאת, יש לזכור כי למדינת ישראל אין שליטה על מחיר החיטה. הקמח הוא מרכיב חשוב במחיר הלחם. לפיכך, ניאלץ גם בעתיד לאשר עלייה במחירי הלחם, אם יתייקרו התשומות. נפחית את מחירו אם יפחת מחיר החיטה בחוץ-לארץ, ועמו מחיר הלחם.

הממשלה אינה מתכוונת לחזור למדיניות סבסוד מסיבי של מוצרי יסוד. ככל שהדבר נוגע למחיר הלחם אין שום צורך בכך, מחיר הלחם הנתון בפיקוח – לחם אחיד, לחם לבן, חלות ולחמניות – הוא נמוך בישראל על-פי כל קנה מידה.

כניסת "כימיקלים לישראל" לתחום הפרמצבטיקה

חבר הכנסת ג' פת שאל את שר התעשייה והמסחר ביום ד' באדר התשנ"ד (15 בפברואר 1994):

אני למד על כך שחברת "כימיקלים לישראל" הודיעה כי היא עומדת לרכוש 40% מחברת "סופרג'נריקס" מקליפורניה, ארצות-הברית, בסכום של 20 מיליון דולר.

חברת "סופרג'נריקס" הינה חברה העוסקת בפיתוח תרופות אנטי-סרטניות.

ברצוני לשאול:

1. האם מודע משרד התעשייה והמסחר לצעד זה של חברת "כימיקלים לישראל"?

2. מה לחברת "כימיקלים לישראל" ולעסקי תרופות?

3. מה הוא ההיגיון שבזמן הפרטת חברות תיכנס חברת "כימיקלים לישראל" לשטח עסקי חדש?

4. האם אושרה התוכנית בוועדת השרים לענייני כלכלה?

תשובת סגנית שר התעשייה והמסחר מ' לובלסקי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. כן.

2. חברת "כימיקלים לישראל" עוסקת זה שנים רבות בנושאי פרמצבטיקה באמצעות החברות הבנות "ג'וליני כימי" ו"תכשירי פריו". נושא הפרמצבטיקה הוא חלק אינטגרלי מפעילותן של כל החברות הכימיות המתקדמות בעולם, ו"כימיקלים לישראל", כקונצרן כימי השואף להימנות עם הקונצרנים המתקדמים בענף, קבע לעצמו כיעד מרכזי לפתח בצורה נמרצת את הפעילות בתחום זה.

"כימיקלים לישראל" הגיעה למיצוי יכולת התפתחותה בנושא ניצול המחצבים, והשלב הבא בהתפתחותה חייב להתבסס על ניצול מאגרי הידע והיכולת האנושית של מדינת ישראל.

מדיניותה זו של "כימיקלים לישראל" תואמת את אינטרס הפיתוח הכולל של תעשייה מתקדמת במדינת ישראל ותורמת לקידומו.

3. כאמור, נושא הפרמצבטיקה אינו שטח חדש ל"כימיקלים לישראל". עם זאת, כעיקרון, העובדה ש"כימיקלים לישראל" נמצאת בתהליך הפרטה מחזקת את חובתה לפעול בכל הדרכים להבטחת שגשוגה בעתיד כחברה עסקית ציבורית.

4. כן.

הגדלת היצוא של בורסת היהלומים

חבר הכנסת י' ונונו שאל את שר התעשייה והמסחר ביום ד' באדר התשנ"ד (15 בפברואר 1994):

בסיורי האחרון בבורסת היהלומים נודע לי על ביורוקרטיה מסורבלת בכל הקשור למפעלי היהלומים, תוך התעלמות מהם באזורי הפיתוח, וכתוצאה מכך מגיעים מפעליהם לידי צמצום וסגירה.

כמו-כן נודע על סחבת של משרד התעשייה והמסחר בקביעת הפגישה עם בורסת היהלומים כדי לדון בהגדלת היצוא ב-200 מיליון דולר בלי שתידרש השקעה כספית מממשלת ישראל.

ברצוני לשאול:

1. האם משרדך מודע לכך?

2. מדוע לא מסייע המשרד בפתרון בעיות אלה?

תשובת סגנית שר התעשייה והמסחר מ' לובלסקי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לבד מהדרישה שמפעל לייצור יהלומים יפעל ברשיון בר-תוקף מטעם המפקח על היהלומים (צו הפיקוח על היהלומים, ייבואם וייצואם, התשל"ט-1979, סעיף 2א), משרד התעשייה והמסחר אינו מטיל על מפעלי יהלומים כל חובה נוספת. לא זו בלבד, אלא שמפעלי יהלומים באזורי פיתוח אף פטורים מאגרת הרשיון (על-פי סעיף 20א לצו הנ"ל). כדי להקל על היהלומנים, רשיון העיסוק מחודש אוטומטית מדי שנה ונשלח ליצרן לפי כתובת הניתנת על-ידו.

למיטב ידיעתנו, לא נסגר שום מפעל יהלומים באזור פיתוח כתוצאה מביורוקרטיה או מהתעלמות. לפיכך, בימים אלה אושרה הקמה, בסיוע מרכז ההשקעות במשרד התעשייה והמסחר, של שני מפעלי יהלומים נוספים באזורי פיתוח.

משרדי מקיים פגישות תדירות עם ענף היהלומים וראשיו, ולא ידוע לי על כל פנייה לקביעת פגישה בעניין הגדלת היצוא ב-200 מיליון דולר ללא השקעה כספית של הממשלה. בבירור עם נשיא הבורסה ליהלומים לא ידוע גם לו על פגישה שאמורה היתה להתקיים עמם ואף לא על תוכנית כלשהי להגדלת היצוא ב-200 מיליון דולר או כל סכום אחר.

דברי יושב-ראש הכנסת בסיום כנס החורף

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני רוצה קודם כול לאחל לכל חברי הכנסת, לשרים, לנשיא המדינה לכל הציבור בישראל – חג שמח.

הכנס שעברנו היה קשה, עמוס לעייפה, בחלקו בגלל גודל הנושאים שעמדו על סדר-היום ומורכבותם, ובעיקר מפאת העובדה שהפכנו כנסת פעלתנית במידה חסרת תקדים.

אני חושב שנצטרך לעשות איזה מאמץ בכנס הבא לצמצם את זמני הדיבור של חברי הכנסת, להשוות אותם לקיים ברוב הפרלמנטים האחרים בעולם, שלא נשב פה עד שתיים בלילה.

הבית קורס, מכונות הדפוס קורסות, המערכת האלקטרונית קורסת. נשארים שניים-שלושה חברי כנסת, חבר כנסת אחד, מ-23:00 עד 02:00, מחזיקים את הבית, את כל ציבור העובדים. כשזה מוקרן בטלוויזיה, זה מגוחך באופן מקומם, פוגע, לדעתי, בכנסת, ומטיל עומס בלתי אפשרי על עובדי הבית.

אני רוצה לברך מקרב לב – כפי שעשה השר שחל, ואני מאוד מודה לו – את עובדי הכנסת, להודות להם מקרב לב על ההשתתפות במאמץ שלנו. הם באים לכאן מוקדם בבוקר ועוזבים אחריו. כאשר אנחנו מסיימים היום ב-06:40, הם יישארו כאן כבר ליום עבודה שלם. אני מתכוון למזכיר, לסגנית המזכיר, לסגן המזכיר, לצוות הלשכה, לצוות המזכירות, השכפול, הקצרניות, הסדרנים, השומרים, עובדי הניקיון, כל עובדי הלוגיסטיקה, כל עובדי הבית – עבודה מסורה ללא גבול, לאין שיעור מכפי שנדרש מהם גם על-פי השכר; זה כבר מעבר ומעבר לתוספת הפרלמנטרית שהם מקבלים.

ועורכי "דברי הכנסת" – אין לכם מושג איזו עבודה. רק לשם דוגמה, ובזה אסיים, אדוני השר: במושב שלפני האחרון של הכנסת הקודמת – האחרון אינו דוגמה, כי חצי שנה היתה שנת בחירות – היו 4,200 עמודי פרוטוקול; במושב הראשון של הכנסת הזאת – 7,600. במושב הזה יהיו, לדעתי, 10,000-11,000 עמודי פרוטוקול. זה פשוט בלתי אפשרי.

על רקע זה אני רוצה, באמת מקרב לב, להגיד תודה לכל עובדי הכנסת על העבודה הקשה והמסורה שלהם.

חג שמח; תודה לכולכם. נתראה, כנראה, בראשית הכנס הבא, אם לא יהיו כנסים מיוחדים.

ישיבת הכנסת נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 06:45.